

ΔΑΝΙΗΛ

ΚΑΙ

ΑΠΟΚΑΛΥΨΗ

Η Απάντηση της Ιστορίας στη Φωνή της Προφητείας

Μια μελέτη, εδάφιο προς εδάφιο, των δύο αυτών σημαντικών βιβλίων της Αγίας Γραφής

Ουρίας Σμίθ

1897

Αρχική αγγλική έκδοση, 1897, από το Review and Herald Publishing Company

Ο Πίνακας Περιεχομένων της αρχικής έκδοσης περιείχε σύντομη περιγραφή του κάθε κεφαλαίου. Στην παρούσα έκδοση, οι περιγραφές αυτές έχουν μεταφερθεί στην αρχή του κάθε κεφαλαίου.

*Very truly yours.
Uriah Smith.*

Πορτραίτο του Συγγραφέα

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΡΟΛΟΓΟΣ.....	7
ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ.....	11
Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ ΤΟΥ ΔΑΝΙΗΛ.....	12
ΕΙΣΑΓΩΓΗ.....	15
Κεφάλαιο 1 – Ο Δανιήλ στην Αιχμαλωσία.....	17
Κεφάλαιο 2 – Η Μεγάλη Εικόνα.....	23
Κεφάλαιο 3 – Η Πύρινη Δοκιμασία.....	61
Κεφάλαιο 4 – Το Διάταγμα του Ναβουχοδονόσορα.....	69
Κεφάλαιο 5 – Το συμπόσιο του Βαλτάσαρ.....	77
Κεφάλαιο 6 – Ο Δανιήλ στον Λάκκο των Λεόντων.....	89
Κεφάλαιο 7 – Τα Τέσσερα Θηρία.....	95
Κεφάλαιο 8 – Η Όραση του Κριού, του Τράγου και του Μικρού Κέρατος.....	125
Κεφάλαιο 9 – Οι Εβδομήντα Εβδομάδες.....	157
Κεφάλαιο 10 – Το τελευταίο όραμα του Δανιήλ.....	181
Κεφάλαιο 11 – Μια κυριολεκτική, μη συμβολική, προφητεία.....	189
Κεφάλαιο 12 – Σκηνές του Τέλους.....	245

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Με τον Ενώχ, τον έβδομο από Αδάμ, ο οποίος ήταν επί τριακόσια οκτώ χρόνια σύγχρονος του Αδάμ, η φωνή της προφητείας άρχισε να ακούγεται από τα ανθρώπινα χείλη. Γ' αυτό ο απόστολος Ιούδας δηλώνει: «Προφήτευσε, μάλιστα, γι' αυτούς και ο Ενώχ, έβδομος μετά τον Αδάμ, λέγοντας: Να! ήρθε ο Κύριος με μυριάδες αγίων του, για να κάνει κρίση ενάντια σε όλους, και να ελέγξει όλους τούς ασεβείς απ' αυτούς, για όλα τα έργα τής ασεβείάς τους, που έπραξαν, και για όλα τα σκληρά λόγια, που μίλησαν εναντίον του οι ασεβείς αμαρτωλοί.» Ιούδας 14,15. Αυτή η παλαιά και μεγαλειώδης προφητεία φτάνει μέχρι το τέλος του χρόνου. Σε όλες τις εποχές που μεσολάβησαν, υπήρξαν άλλες προφητείες που κάλυψαν όλα τα σημαντικότερα γεγονότα στο μεγάλο δράμα της ιστορίας.

2. Η έλευση αυτών των μεγάλων γεγονότων δεν ήταν παρά η απάντηση της ιστορίας σε αυτά που είχαν δηλώσει οι προφητείες. Και έτσι, ανάμεσα στις συνεχείς αποδείξεις της κοντόφθαλμης στάσης των ανθρώπων και στις διαρκώς επαναλαμβανόμενες αποτυχίες των ανθρώπινων μεθόδων, μια φωνή ανεβαίνει συνεχώς από τη γη στον ουρανό, «Ο λόγος του Κυρίου μένει στον αιώνα».

3. Αν μας επιτραπεί να επινοήσουμε μια φράση θα λέγαμε ότι αυτός ο τόμος είναι γραμμένος με σκοπό να επιστήσουμε την προσοχή σε μερικά από αυτά τα σημαντικά προφητικά-ιστορικά μαθήματα. Για αυτόν τον σκοπό επιλέχθηκαν τα βιβλία του Δανιήλ και της Αποκάλυψης, επειδή από κάποια άποψη οι προφητείες τους είναι πιο άμεσες σε σχέση με κάποιες άλλες και οι εκπληρώσεις τους οι πιο εντυπωσιακές. Το αντικείμενο που έχουμε μπροστά μας είναι τριπλό: (1) Να κατανοήσουμε την υπέροχη μαρτυρία των ίδιων των βιβλίων. (2) Να εξοικειωθούμε με μερικά από τα πιο ενδιαφέροντα και σημαντικά γεγονότα στην ιστορία των πολιτισμένων εθνών και να επισημάνουμε με πόση ακρίβεια έχουν εκπληρωθεί σε αυτά τα γεγονότα οι προφητείες, μερικές από τις οποίες προμήνυαν εξελίξεις του τότε απώτερου μέλλοντος που βασίζονταν στις πιο λεπτές και περίπλοκες προϋποθέσεις, και (3) Να αντλήσουμε από αυτά τα πράγματα σημαντικά μαθήματα σχετικά με τα πρακτικά χριστιανικά καθήκοντα, τα οποία δεν δόθηκαν για περασμένες εποχές απλώς, αλλά είναι για τη μάθηση και νουθεσία του σημερινού κόσμου.

4. Τα βιβλία του Δανιήλ και της Αποκάλυψης είναι συμπληρωματικά το ένα του άλλου. Στέκονται δίπλα δίπλα και θα πρέπει να μελετώνται μαζί.

5. Γνωρίζουμε ότι κάθε προσπάθεια να εξηγήσουμε αυτά τα βιβλία και να διατυπώσουμε μια εφαρμογή των προφητειών τους, θεωρείται γενικά από πολλούς ως ένα μάταιο έργο ζηλωτών, και μερικές φορές αντιμετωπίζεται ανοιχτά ακόμη και με εχθρότητα. Είναι πολύ λυπηρό το γεγονός να μεταχειρίζονται υπό ένα τέτοιο πρίσμα κάποια μέρη αυτών των προφητειών τη στιγμή που όλοι οι Χριστιανοί πιστεύουν ότι αποτελούν τα βιβλία όπου ο Θεός έχει ορίσει για να αποκαλύψει μέσα από αυτά το θέλημά Του για την ανθρωπότητα. Ένα μεγάλο γεγονός όμως, το οποίο καλείται να προσέξει ο αναγνώστης στην επόμενη παράγραφο, πιστεύεται ότι περιέχει για αυτήν την κατάσταση των

πραγμάτων τόσο μια εξήγηση όσο και ένα αντίδοτο.

6. Υπάρχουν δύο γενικά συστήματα ερμηνείας που υιοθετούνται από διαφορετικούς μελετητές στην προσπάθειά τους να εξηγήσουν τις ιερές Γραφές. Το πρώτο είναι το μυστικιστικό ή της πνευματικής ερμηνείας σύστημα που επινόησε ο Ωριγένης, που αποτελεί ντροπή της ορθής κριτικής και κατάρα για τον Χριστιανικό κόσμο. Το δεύτερο είναι το σύστημα της κυριολεκτικής ερμηνείας, που χρησιμοποιήθηκε από ανθρώπους όπως ο Τύνδαλος, ο Λούθηρος και από όλους τους Μεταρρυθμιστές, και παρέχει τη βάση για κάθε βήμα προόδου που έχει γίνει μέχρι τώρα στη μεταρρύθμιση από το λάθος στην αλήθεια όπως αυτή διδάσκεται στις Γραφές. Σύμφωνα με το πρώτο σύστημα, κάθε δήλωση υποτίθεται ότι έχει μια μυστικιστική ή κρυφή αίσθηση, την οποία ο ερμηνευτής πρέπει να προβάλλει. Σύμφωνα με τη δεύτερη, κάθε δήλωση πρέπει να λαμβάνεται με την πιο προφανή και κυριολεκτική της έννοια, εκτός εάν το πλαίσιο και οι γνωστοί κανόνες της γλώσσας δείχνουν ότι οι όροι είναι μεταφορικοί και όχι κυριολεκτικοί. Οτιδήποτε είναι μεταφορικό πρέπει να εξηγείται από άλλα τμήματα της Βίβλου που είναι κυριολεκτικά.

7. Με τη μυστικιστική μέθοδο του Ωριγένη, είναι μάταιο να ελπίζουμε σε οποιαδήποτε ομοιόμορφη κατανόηση είτε του Δανιήλ είτε της Αποκάλυψης, είτε οποιουδήποτε άλλου βιβλίου της Βίβλου. γιατί αυτό το σύστημα ερμηνείας (αν μπορεί να ονομαστεί σύστημα) δεν γνωρίζει κανένα νόμο παρά μόνο την ασυγκράτητη φαντασία όσων το ακολουθούν. Ως εκ τούτου, υπάρχουν με το σύστημα αυτό τόσες διαφορετικές ερμηνείες της Γραφής όσες και οι φαντασιώσεις των διαφόρων συγγραφέων. Με την κυριολεκτική μέθοδο, τα πάντα υπόκεινται σε έναν καλά εδραιωμένο και σαφώς καθορισμένο κανόνα. Υπό αυτή την οπτική γωνία, ο αναγνώστης θα εκπλαγεί βλέποντας πόσο απλά, εύκολα και αμέσως ξεκάθαρα γίνονται πολλά τμήματα των Γραφών, τα οποία, σύμφωνα με οποιοδήποτε άλλο σύστημα, είναι σκοτεινά και άλυτα. Είναι ευρέως παραδεκτό ότι πολλά σύμβολα χρησιμοποιούνται στη Βίβλο και ότι πολλά από τα υπό εξέταση βιβλία, ειδικά αυτό της Αποκάλυψης, είναι ενδεδυμένα με συμβολική γλώσσα. Υποστηρίζεται επίσης ότι οι Γραφές δεν εισάγουν κανένα σύμβολο για το οποίο δεν παρέχεται κάπου κυριολεκτική γλώσσα για να εξηγηθεί. Ο παρών τόμος προσφέρεται ως μια συνεπής έκθεση των βιβλίων του Δανιήλ και της Αποκάλυψης σύμφωνα με το κυριολεκτικό σύστημα ερμηνείας.

8. Η μελέτη της προφητείας δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να παραμεληθεί. Διότι τα προφητικά μέρη του λόγου του Θεού, αποτελούν λυχνάρι στα πόδια μας και φως στην πορεία μας. Τόσο ο Δαβίδ όσο και ο Πέτρος μαρτυρούν κατηγορηματικά ως προς αυτό.

Ψαλμοί 119:105, Β' Πέτρου 1:19.

9. Καμία σπουδαιότερη μελέτη δεν μπορεί να απασχολήσει το μυαλό περισσότερο από τη μελέτη εκείνων των βιβλίων στα οποία Εκείνος που βλέπει το τέλος από την αρχή, βλέποντας μπροστά σε όλους τους αιώνες, μέσω των θεόπνευστων προφητών του, δίνει μια περιγραφή των επερχόμενων γεγονότων προς όφελος εκείνων των οποίων θα τύχει να τα δουν να πραγματοποιούνται.

10. Ένα από τα χαρακτηριστικά των τελευταίων ημερών, επρόκειτο να είναι η αύξηση της γνώσης σχετικά με τα προφητικά μέρη του λόγου του Θεού. Είπε ο άγγελος στον Δανιήλ: “Κι εσύ, Δανιήλ, κλείσε με ασφαλή τρόπο αυτά τα λόγια, και σφράγισε το βιβλίο, μέχρι τον έσχατο καιρό· τότε, πολλοί θα περιτρέχουν, και η γνώση θα πληθυνθεί.” ή, όπως λέει η μετάφραση του Μικαέλις: «Όταν πολλοί θα δώσουν επιμελή προσοχή στην

κατανόηση αυτών των πραγμάτων και η γνώση θα αυξηθεί». Εμείς έχουμε την τύχη να ζούμε από αυτήν την πλευρά του χρόνου για την οποία ο άγγελος είπε στον Δανιήλ να κλείσει τα λόγια και να σφραγίσει το βιβλίο. Αυτός ο περιορισμός έχει πλέον λήξει. Στη συμβολική γλώσσα, η σφραγίδα έχει αφαιρεθεί, και πολλοί τρέχουν πέρα δώθε, και η γνώση έχει αυξηθεί θαυμάσια σε κάθε τομέα της επιστήμης. Ωστόσο, είναι προφανές ότι αυτή η προφητεία αναφέρεται ειδικότερα στην αύξηση της γνώσης σχετικά με εκείνες τις προφητείες που έχουν δοθεί για να μας δώσουν φως σε σχέση με την εποχή στην οποία ζούμε, σχετικά με το τέλος αυτής της εποχής και την επικείμενη κατάργηση όλων των επίγειων εξουσιών από εκείνη του μεγάλου Βασιλιά της Δικαιοσύνης, ο οποίος θα καταστρέψει τους εχθρούς Του και θα στέψει με μια άπειρη ανταμοιβή τους πιστούς Του. Η εκπλήρωση της προφητείας στην αύξηση αυτής της γνώσης, είναι ένα από τα ευχάριστα σημεία του παρόντος καιρού. Για περισσότερο από μισό αιώνα, το φως στον προφητικό λόγο αυξάνεται και λάμπει με ολοένα αυξανόμενη λάμψη μέχρι τις μέρες μας.

11. Σε κανένα μέρος του Λόγου του Θεού δεν είναι αυτό πιο εμφανές από ότι στα βιβλία του Δανιήλ και της Αποκάλυψης και μπορούμε κάλλιστα να χαρούμε για αυτό, γιατί κανένα άλλο μέρος αυτού του Λόγου δεν αφορά σε τόσο μεγάλο βαθμό προφητείες που αφορούν τις τελευταίες σκηνές της ιστορίας αυτού του κόσμου. Κανένα άλλο βιβλίο δεν περιέχει τόσες πολλές προφητείες που φτάνουν μέχρι το τέλος. Σε κανένα άλλο βιβλίο δεν εκτίθεται τόσο πλήρως και λεπτομερώς η μεγαλειώδης πορεία των γεγονότων που μας οδηγεί στον τερματισμό της περιόδου χάρης στην οποία βρισκόμαστε και μας εισάγει στην πραγματικότητα της αιώνιας τάξης πραγμάτων. Κανένα άλλο βιβλίο δεν αγκαλιάζει τόσο ολοκληρωτικά, σαν ένα μεγάλο σάρωμα, όλες τις αλήθειες που αφορούν την τελευταία γενιά των κατοίκων της γης, και εκθέτουν τόσο περιεκτικά όλες τις πτυχές των καιρών, φυσικές, ηθικές και πολιτικές, κατά τους οποίους θα λάβουν τέλος οι συμφορές που προέρχονται από τις ανθρώπινες θλίψεις και την κακία και θα αρχίσει η αιώνια βασιλεία της δικαιοσύνης. Χαιρόμαστε που εφιστούμε την προσοχή ειδικά σε αυτά τα χαρακτηριστικά των βιβλίων του Δανιήλ και της Αποκάλυψης, τα οποία μέχρι τώρα φαίνεται να έχουν γενικά παραβλεφθεί ή παρερμηνευθεί.

12. Δεν φαίνεται να υπάρχει καμία προφητεία που να μπορεί ένα άτομο να έχει τόσο μικρή δικαιολογία να την παρεξηγήσει όπως η προφητεία του Δανιήλ, ειδικά όσον αφορά τα κύρια χαρακτηριστικά της. Ασχολείται, αλλά με φειδώ, σε γλώσσα άκρως μεταφορική, εξηγώντας όλα τα σύμβολα που εισάγει, εντοπίζοντας τα γεγονότα της μέσα στα άκαμπτα όρια των προφητικών περιόδων, επισημαίνει την πρώτη έλευση του Μεσσία με τόσο ξεκάθαρο και αλάνθαστο τρόπο που προκαλεί την απέχθεια των Εβραίων σε κάθε προσπάθεια να την εξηγήσουν, και δίνει με τόση ακρίβεια και τόσους αιώνες πριν το περίγραμμα των μεγάλων γεγονότων της ιστορίας του κόσμου μας, έτσι ώστε η απιστία να στέκεται μπερδεμένη και βουβή μπροστά στο θεόπνευστο μητρώο της.

13. Και βέβαια δεν χρειάζεται να απολογηθούμε για την προσπάθειά μας να φτάσουμε σε μια σωστή κατανόηση του βιβλίου της Αποκάλυψης. Διότι ο Κύριος της προφητείας έχει ο ίδιος δώσει ευλογία σε αυτόν που διαβάζει και σε εκείνους που ακούν τα λόγια αυτής της προφητείας, και τηρούν τα πράγματα που είναι γραμμένα σε αυτήν, γιατί πλησιάζει ο καιρός. Αποκάλυψη 1:1-3. Προσπαθούμε με έναν ειλικρινή σκοπό κάπως να βοηθήσουμε στην επίτευξη αυτής της κατανόησης, επιχειρώντας μια παρουσίαση αυτού του βιβλίου, σύμφωνα με τον κυριολεκτικό ερμηνευτικό κανόνα, η οποία προτείνεται από

τα όσα αναφέρονται παραπάνω όχι μόνο ως κάτι το εφικτό αλλά και αξιέπαινο.

14. Με συναρπαστικό ενδιαφέρον βλέπουμε σήμερα τα έθνη να συγκεντρώνουν τις δυνάμεις τους και να πορεύονται πραγματοποιώντας τις ίδιες τις κινήσεις που περιέγραψε ο βασιλικός οραματιστής στην αυλή της Βαβυλώνας πριν από δυόμιση χιλιάδες χρόνια καθώς και ο Ιωάννης στην Πάτμο πριν από χίλια οκτακόσια χρόνια. Και αυτές οι κινήσεις - ακούστε το, υιοί των ανθρώπων - είναι τα τελευταία πολιτικά κινήματα που πρέπει να πραγματοποιηθούν προτού αυτή η γη βυθιστεί στην θλίψη του έσχατου καιρού της, και ο Μιχαήλ, ο μεγάλος Άρχων, σηκωθεί πάνω, και ο λαός Του, όλοι όσοι βρίσκονται γραμμένοι στο βιβλίο, στεφθούν με πλήρη και τελική απελευθέρωση. [Δανιήλ 12:1,2](#).

15. Είναι έτσι τα πράγματα; “**Ψάχνετε**”, λέει ο Σωτήρας μας, “**και θα βρείτε· κρούετε και θα σας ανοιχτεί**”. Ο Θεός δεν έχει κρύψει τόσο πολύ την αλήθεια Του ώστε να διαφεύγει από την αναζήτηση του ταπεινού αναζητητή.

Το έργο αυτό αφιερώνεται να εξεταστεί με τρόπο ειλικρινή και προσεκτικό από όλους όσους ενδιαφέρονται για τα προφητικά θέματα, με την προσευχή ότι το ίδιο Πνεύμα το οποίο ενέπνευσε τότε εκείνα τα τμήματα της Γραφής που αποτελούν τη βάση αυτού του τόμου και του οποίου τη βοήθεια ο συγγραφέας έχει ζητήσει στις ερμηνευτικές του προσπάθειες, να αναπαυθεί με αφθονία πάνω στον αναγνώστη στις έρευνές του, σύμφωνα με την υπόσχεση του Σωτήρος στο [Ιωάννη 16:7,13,15](#).

Η.Π.Α.

Μπάτλ Κρικ, Μίσιγκαν

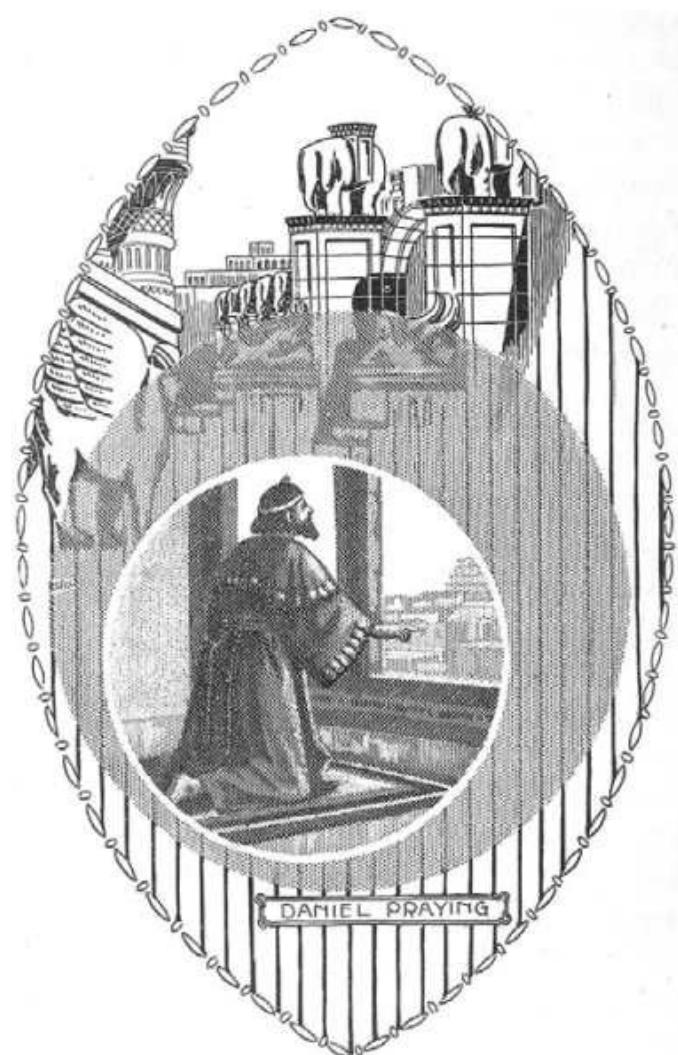
Ιανουάριος, 1897.

ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΕΙΣ

Πορτράιτο του Συγγραφέα.....	3
Η Εικόνα των μεγάλων επίγειων βασιλειών, Δανιήλ 2:34,38.....	31
Η Βαβυλώνα κυριεύεται από τον Κύρο.....	38
Ο Αλέξανδρος μετακινεί τα ερείπια της Βαβυλώνας.....	40
Ο Αλέξανδρος διατάσσει την πυρπόλυση της Περσέπολης.....	43
Χάρτης των τεσσάρων βασιλειών.....	50
Τα τρία Εβραιόπουλα αρνούνται να προσκυνήσουν την εικόνα του Ναβουχοδονόσορα....	63
Τα τρία Εβραιόπουλα στο πύρινο καμίνι.....	65
Η ταπείνωση του Ναβουχοδονόσορα.....	72
Ο Δανιήλ ερμηνεύει τη γραφή στον τοίχο.....	80
Ο Δανιήλ στον λάκκο των λεόντων.....	91
Το λιοντάρι – Σύμβολο της Βαβυλώνας.....	96
Η αρκούδα – Σύμβολο της Μηδοπερσίας.....	98
Η λεοπάρδαλη – Σύμβολο της Ελλάδος.....	100
Το τέταρτο θηρίο – Σύμβολο της Ρώμης.....	101
Το μικρό κέρας – Σύμβολο του παπισμού.....	103
Επιφανείς Μάρτυρες.....	119
Ο κριός – Σύμβολο της Μηδοπερσίας.....	127
Ο τράγος – Σύμβολο της Ελλάδος.....	127
Το μικρό κέρας του Δανιήλ κεφ. 8.....	131
Ο Ναός στην Ιερουσαλήμ την εποχή του Χριστού.....	141
Ο άγγελος Γαβριήλ επισκέπτεται ξανά τον προφήτη Δανιήλ.....	152
Διάγραμμα των 70 Εβδομάδων και των 2300 Ημερών.....	163
Η Μάχη του Ακτίου, Εκπληρώνει το Δανιήλ 11:25.....	209
Η Πτώση της Βαστίλλης, κατά την Γαλλική Επανάσταση.....	224
Η Θεά της Λογικής.....	227
Πέτρος ο Μέγας.....	238
Χάρτης που Απεικονίζει το Ανατολικό Ζήτημα.....	241
Αύξηση της Γνώσης, Πλακέτα I.....	255
Αύξηση της Γνώσης, Πλακέτα II.....	257

**Η ΑΠΑΝΤΗΣΗ ΤΗΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΟΦΗΤΕΙΑ ΤΟΥ
ΔΑΝΙΗΛ**

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Το ότι το βιβλίο του Δανιήλ, γράφτηκε από τον ίδιο τον Δανιήλ, είναι πέρα από κάθε αμφιβολία. Ο Ιεζεκιήλ, ο οποίος ήταν σύγχρονος του Δανιήλ, μαρτυρεί, μέσω του πνεύματος της προφητείας, για την ευσέβεια και την ευθύτητα του, κατατάσσοντάς τον μαζί με τον Νώε και τον Ιώβ: “*Η, αν ἔφερνα θανατικό επάνω σ' εκείνη τη γη· καὶ ξέχυνα την οργή μου επάνω της με αίμα, ώστε να αποκόψω απ' αυτή ἀνθρωπον καὶ κτήνος, καὶ βρίσκονταν μέσα σ' αυτή ο Νώε, ο Δανιήλ, καὶ ο Ιώβ, ζω εγώ λέει ο Κύριος ο Θεός, δεν θα ἐσωζαν ούτε γιο ούτε θυγατέρα· αυτοί μόνοι θα ἐσωζαν τις ψυχές τους εξαιτίας τῆς δικαιοισύνης τους.*” Ιεζεκιήλ 14:19, 20. Η σοφία του επίσης, ακόμη και σε εκείνον τον αρχαίο καιρό, είχε γίνει παροιμιώδης, όπως φαίνεται από τον ίδιο συγγραφέα. Στον πρίγκιπα της Τύρου δόθηκε εντολή από τον Κύριο να πει: “*δεξ, εσύ είσαι σοφότερος από τον Δανιήλ· κανένα μυστήριο δεν είναι κρυμμένο από σένα·*” Ιεζεκιήλ 28:3. Άλλα πάνω απ' όλα, ο Κύριος μας τον αναγνώρισε ως προφήτη του Θεού και ζήτησε από τους μαθητές Του να κατανοήσουν τις προφητείες που δόθηκαν μέσω αυτού προς όφελος της εκκλησίας Του: “*Οταν, λοιπόν, δείτε το βδέλυγμα της ερήμωσης, για το οποίο μίλησε ο προφήτης Δανιήλ, να στέκεται στον άγιο τόπο, (εκείνος που διαβάζει, ας καταλαβαίνει). Τότε, αυτοί που βρίσκονται στην Ιουδαία ας φεύγουν προς τα βουνά·*” Ματθαίου 24:15,16.

Αν και έχουμε μια πιο λεπτομερή αφήγηση για τα νεανικά του χρόνια σε σχέση με άλλους προφήτες, ωστόσο η γέννηση και η καταγωγή του παραμένουν άγνωστες, και το μόνο που γνωρίζουμε είναι ότι ήταν από βασιλική οικογένεια, πιθανότατα εκ του οίκου του Δαβίδ, που εκείνη την εποχή είχε γίνει πιο λυπηθής. Εμφανίζεται για πρώτη φορά ως ένας από τους ευγενείς αιχμαλώτους του Ιούδα, τον πρώτο χρόνο του Ναβουχοδονόσορα, βασιλιά της Βαβυλώνας, στην αρχή της εβδομήνταχρονης αιχμαλωσίας, το 606 π.Χ.. Ήταν η εποχή που ο Ιερεμίας και ο Αββακούμ διακήρυξαν τις προφητείες τους. Ο Ιεζεκιήλ άρχισε αμέσως μετά, και λίγο αργότερα, ο Οβαδίας. αλλά και οι δύο τελείωσαν τη δουλειά τους χρόνια πριν από το κλείσιμο της μακράς και λαμπρής πορείας του Δανιήλ. Μόνο τρεις προφήτες τον διαδέχτηκαν, ο Αγγαίος και ο Ζαχαρίας, που άσκησαν το προφητικό τους έργο για μια σύντομη περίοδο συγχρόνως, 520-518 π.Χ., και ο Μαλαχίας, ο τελευταίος από τους προφήτες της Παλαιάς Διαθήκης, ο οποίος άκμασε περί το 397 π.Χ..

Κατά τη διάρκεια της εβδομήνταχρονης αιχμαλωσίας των Εβραίων, 606-536 π.Χ., που είχε προλεχθεί από τον Ιερεμία ([Ιερ. 25:11](#)), ο Δανιήλ διέμενε στην αυλή της Βαβυλώνας, τις περισσότερες φορές ως αρχιδιοικητής εκείνης της λαμπρής μοναρχίας. Η ζωή του, από την νεότητά του, δίνει ένα από τα πιο εντυπωσιακά μαθήματα για τη σημασία και το πλεονέκτημα της διατήρησης μιας αυστηρής ακεραιότητας προς τον Θεό και παρέχει ένα αξιοσημείωτο παράδειγμα διατήρησης μιας εξέχουσας ευσέβειας και πιστής εκπλήρωσης όλων των καθηκόντων που σχετίζονται με την υπηρεσία του Θεού, ενώ ταυτόχρονα ασχολείται με τις πιο βαριές και σημαντικές δραστηριότητες και ευθύνες που θα μπορούσε κάποιος άνθρωπος να αναλάβει σε αυτή τη ζωή εδώ στη γη.

Τι επίπληξη αποτελεί η πορεία του για πολλούς σήμερα, οι οποίοι, αν και δεν έχουν ούτε το ένα εκατοστό των φροντίδων που θα μπορούσαν να απορροφήσουν το χρόνο τους και να τραβήξουν την προσοχή τους, προβάλουν παρά ταύτα ως δικαιολογία για την σχεδόν παντελή παραμέλησή των χριστιανικών καθηκόντων τους, ότι δεν έχουν χρόνο για αυτά. Τι θα πει ο Θεός του Δανιήλ σε τέτοιους, όταν έρθει να ανταμείψει τους υπηρέτες Του αμερόληπτα, είτε για τα καλά έργα τους είτε για την παραμέληση των ευκαιριών που τους προσφέρθηκαν;

Δεν είναι όμως μόνο η σύνδεσή του με τη Χαλδαϊκή μοναρχία, η δόξα των βασιλείων, αυτό που διαιωνίζει τη μνήμη του Δανιήλ και καλύπτει το όνομά του με τιμή. Από την κορυφή της δόξας του είδε ότι το βασίλειο να παρακμάζει και να περνά σε άλλα χέρια. Η περίοδος της μεγαλύτερης ακμής του περιορίστηκε στα όρια της ζωής ενός ανθρώπου. Τόσο σύντομη ήταν η υπεροχή του, τόσο παροδική η δόξα του. Ομως ο Δανιήλ έγινε αποδέκτης πολύ μεγαλύτερων τιμών. Ενώ ήταν αγαπητός και τιμημένος από τους πρίγκιπες και τους εξουσιαστές της Βαβυλώνας, απολάμβανε μια απείρως υψηλότερη τιμή, καθώς ήταν αγαπητός και τιμημένος από τον Θεό και τους αγίους αγγέλους Του, και έγινε αποδέκτης της γνώσης των προθέσεων του Υψίστου.

Η προφητεία του είναι, από πολλές απόψεις, η πιο αξιοσημείωτη από οποιαδήποτε άλλη στα ιερά αρχεία. Είναι η πιο ολοκληρωμένη. Ήταν η πρώτη προφητεία που παρουσίαζε μελλοντικά διαδοχικά ιστορικά γεγονότα που ξεκινούσαν από εκείνη την εποχή και έφταναν μέχρι το τέλος. Τοποθέτησε τις περισσότερες από τις προρρήσεις του μέσα σε καλά καθορισμένες προφητικές περιόδους, παρότι αυτές θα εκπληρώνονταν πολλούς αιώνες αργότερα. Έδωσε την πρώτη σαφή χρονική προφητεία για τον ερχομό του Μεσσία. Σημάδεψε την ώρα αυτού του γεγονότος με τόση ακρίβεια ώστε οι Εβραίοι απαγορεύουν κάθε προσπάθεια ερμηνείας των χρονολογιών της, μια και αυτή η προφητεία τους δείχνει ότι δεν έχουν καμία δικαιολογία να απορρίπτουν τον Χριστό. Με τόση ακρίβεια δε εκπληρώθηκαν οι λεπτομερείς και κατά λέξη προρρήσεις του μέχρι την εποχή του Πορφυρίου, το 250 μ.Χ., ώστε εκείνος αναγκάστηκε να δηλώσει (το μόνο παραθυράκι που μπορούσε να επινοήσει λόγω του σκληρού σκεπτικισμού του) ότι οι προβλέψεις δεν γράφτηκαν κατά την εποχή της Βαβυλώνας, αλλά αφού είχαν συμβεί τα ίδια τα γεγονότα. Αυτή η εκδοχή, ωστόσο, δεν είναι πλέον βάσιμη, γιατί κάθε επόμενος αιώνας έφερε πρόσθετες αποδείξεις για την αλήθεια της προφητείας, και μόλις τώρα, στην εποχή μας, πλησιάζουμε στο αποκορύφωμα της εκπλήρωσής της.

Η προσωπική ιστορία του Δανιήλ φτάνει σε μια ημερομηνία λίγα χρόνια μετά την ανατροπή του βαβυλωνιακού βασιλείου από τους Μήδους και τους Πέρσες. Υποθέτουμε ότι πέθανε στη Σουσάν, ή Σούσα, στην Περσία, περίπου το έτος 530 π.Χ., σε ηλικία σχεδόν ενενήντα τεσσάρων ετών. Η ηλικία του ήταν ο πιθανός λόγος για τον οποίο δεν επέστρεψε στην Ιουδαία με τους άλλους Εβραίους αιχμαλώτους, μετά τη διακήρυξη του Κύρου ([Εσδρας 1:1](#)), 536 π.Χ., που σήμανε το τέλος της εβδομήνταχρονης αιχμαλωσίας.

Κεφάλαιο 1 – Ο Δανιήλ στην Αιχμαλωσία

Τα χαρακτηριστικά των Ιερών Γραφών – Πέντε ιστορικά γεγονότα – Η προφητεία της πτώσης της Ιερουσαλήμ – Η ιερή πόλη έπεσε τρεις φορές – Η μαρτυρία του Θεού κατά της αμαρτίας – Η κατάσταση και η αντιμετώπιση του Δανιήλ και των συντρόφων του – Ο χαρακτήρας του βασιλιά Ναβουχοδονόσορα – Η σημασία των ειδωλολατρικών ονομάτων – Η ακεραιότητα του Δανιήλ – Το αποτέλεσμα του εγχειρήματός του – Ο Δανιήλ ζει μέχρι την εποχή του Κύρου.

Εδάφιο 1. Κατά τον τρίτο χρόνο τής βασιλείας τού Ιωακείμ, του βασιλιά τού Ιούδα, ήρθε ο Ναβουχοδονόσορας, ο βασιλιάς τής Βαβυλώνας, στην Ιερουσαλήμ, και την πολιόρκησε. 2. Και ο Κύριος παρέδωσε στο χέρι του τον Ιωακείμ, τον βασιλιά τού Ιούδα, και ένα μέρος των σκευών τού οίκου τού Θεού· και τα έφερε στη γη Σεναάρ, στον οίκο τού Θεού του· και έβαλε τα σκεύη στο θησαυροφυλάκιο του Θεού του.

Mε την αμεσότητα που χαρακτηρίζει τους ιερούς συγγραφείς, ο Δανιήλ μπαίνει αμέσως στο θέμα του. Ξεκινά με απλό ιστορικό ύφος το βιβλίο του, το οποίο με εξαίρεση ένα μέρος του κεφαλαίου 2, έχει ιστορικό χαρακτήρα, μέχρι να φτάσουμε στο έβδομο κεφάλαιο, όπου ξεκινά το προφητικό τμήμα. Όπως ένας που έχει συνείδηση ότι εκφέρει μόνο ευρέως γνωστές αλήθειες, ο Δανιήλ προχωρά αμέσως και αναφέρει διάφορα στοιχεία με τα οποία θα μπορούσε να ελεγχθεί αμέσως η ακρίβειά των λεγομένων του. Έτσι, στα δύο παρατιθέμενα εδάφια, αναφέρει πέντε στοιχεία που λογίζονται ως ιστορικά γεγονότα, τα οποία κανένας συγγραφέας δεν θα μπορούσε να αναφέρει αν έκανε μια πλασματική αφήγηση: (1) ότι ο Ιωακείμ ήταν βασιλιάς του Ιούδα, (2) ότι ο Ναβουχοδονόσορας ήταν βασιλιάς της Βαβυλώνας, (3) ότι ο δεύτερος ήρθε εναντίον του πρώτου, (4) ότι αυτό ήταν το τρίτο έτος της βασιλείας του Ιωακείμ και (5) ότι ο Ιωακείμ παραδόθηκε στα χέρια του Ναβουχοδονόσορα, ο οποίος πήρε ένα μέρος από τα ιερά σκεύη του οίκου του Θεού και τα μετέφερε στη γη Σεναάρ, τη χώρα της Βαβυλώνας ([Γένεση 10:10](#)) και τα έβαλε στον θησαυροφυλάκιο της ειδωλολατρικής θεότητάς του. Τα επόμενα τμήματα της αφήγησης αφθονούν με αντίστοιχη πληρότητα σε ιστορικά γεγονότα παρόμοιας φύσης.

Η πτώση της Ιερουσαλήμ προερρήθη από τον Ιερεμία και ολοκληρώθηκε αμέσως μετά, το 606 π.Χ., [Ιερεμίας 25:8-11](#). Ο Ιερεμίας τοποθετεί αυτή την πτώση στο τέταρτο έτος του Ιωακείμ, ενώ ο Δανιήλ στο τρίτο. Αυτή η φαινομενική ασυμφωνία εξηγείται από το γεγονός ότι ο Ναβουχοδονόσορας ξεκίνησε την εκστρατεία του κοντά στο τέλος του τρίτου έτους του Ιωακείμ, το οποίο αναφέρει ο Δανιήλ. Ολοκλήρωσε όμως την υποταγή της Ιερουσαλήμ περίπου τον ένατο μήνα του επόμενου έτους, το οποίο αναφέρει ο Ιερεμίας. (Prideaux, Vol. I, σελ. 99, 100.) Ο Ιωακείμ, αν και αιχμαλωτίστηκε με σκοπό να μεταφερθεί στη Βαβυλώνα, έχοντας ταπεινωθεί, του επετράπη να παραμείνει ηγεμόνας στην Ιερουσαλήμ, πληρώνοντας φόρους στον βασιλιά της Βαβυλώνας.

Αυτή ήταν η πρώτη φορά που η Ιερουσαλήμ έπεφτε στα χέρια του Ναβουχοδονόσορα. Δύο φορές στη συνέχεια, η πόλη, έχοντας επαναστατήσει, καταλήφθηκε από τον ίδιο βασιλιά, ο οποίος την αντιμετώπιζε πιο αυστηρά κάθε επόμενη φορά. Από αυτές τις επόμενες πτώσεις, η πρώτη ήταν υπό τον Ιωαχείν, γιο του Ιωακείμ, το 599 π.Χ., όταν όλα τα ιερά σκεύη είτε κατασχέθηκαν είτε καταστράφηκαν, και οι καλύτεροι από τους κατοίκους, μαζί με τον βασιλιά, οδηγήθηκαν σε αιχμαλωσία. Η δεύτερη ήταν υπό τον Σεδεκία, όταν η πόλη υπέστη τη χειρότερη πολιορκία στην ιστορία της, μετά από εκείνη του Τίτου το 70 μ.Χ.. Μετά από δύο χρόνια συνέχισης αυτής της πολιορκίας, οι κάτοικοι της πόλης υπέστησαν όλη τη φρίκη της ακραίας πείνας. Τελικά, η φρουρά και ο βασιλιάς, προσπαθώντας να δραπετεύσουν από την πόλη, συνελήφθησαν από τους Χαλδαίους. Οι γιοι του βασιλιά σκοτώθηκαν μπροστά του. Του έβγαλαν τα μάτια και τον πήγαν στη Βαβυλώνα και έτσι εκπληρώθηκε η πρόρρηση του Ιεζεκιήλ, ο οποίος δήλωσε ότι έπρεπε να μεταφερθεί στη Βαβυλώνα και να πεθάνει εκεί, αλλά δεν θα έβλεπε τον τόπο, Ιεζεκιήλ 12:13. Η πόλη και ο ναός καταστράφηκαν ολοσχερώς εκείνη την εποχή, και ολόκληρος ο πληθυσμός της πόλης και της χώρας, με εξαίρεση λίγους γεωργούς, μεταφέρθηκε αιχμάλωτος στη Βαβυλώνα, το 588 π.Χ..

Τέτοια ήταν η μαρτυρία του Θεού κατά της αμαρτίας που υπέστησαν. Όχι ότι οι Χαλδαίοι ήταν οι αγαπημένοι του Ουρανού, αλλά ο Θεός τους χρησιμοποίησε για να τιμωρήσει τις ανομίες του λαού Του. Αν οι Ισραηλίτες ήταν πιστοί στον Θεό και τηρούσαν το Σάββατο Του, η Ιερουσαλήμ θα στεκόταν για πάντα Ιερεμίας 17:24-27. Όμως ξέκλιναν από Αυτόν, και τους εγκατέλειψε. Πρώτα αυτοί βεβήλωσαν τα ιερά σκεύη με την αμαρτία, εισάγοντας ανάμεσά τους ειδωλολατρικά είδωλα και στη συνέχεια ο Θεός τους βεβήλωσε με κρίσεις, αφήνοντάς τους να συρθούν ως τρόπαια σε ειδωλολατρικούς ναούς στο εξωτερικό.

Κατά τη διάρκεια αυτών των ημερών ταραχής και στενοχώριας στην Ιερουσαλήμ, ο Δανιήλ και οι σύντροφοί του τρέφονταν και εκπαιδεύονταν στο παλάτι του βασιλιά της Βαβυλώνας. Αν και αιχμάλωτοι σε μια παράξενη γη, ήταν αναμφίβολα από ορισμένες απόψεις σε πολύ πιο ευνοϊκή θέση από ό,τι θα μπορούσαν να ήταν στην πατρίδα τους.

Εδάφιο 3. Και ο βασιλιάς είπε στον Ασφενάζ, τον αρχιευνούχο του, να φέρει νέους [παιδιά, στο Εβραϊκό] από τους γιους Ισραήλ, και από το βασιλικό σπέρμα, και από τους άρχοντες, 4. νέους που δεν έχουν κανένα ψεγάδι, και ωραίους στην όψη, και νοήμονες σε κάθε σοφία, και ειδήμονες από κάθε γνώση, που να έχουν φρόνηση, και να μπορούν να στέκονται στο παλάτι τού βασιλιά, και να τους διδάσκει τα γράμματα και τη γλώσσα των Χαλδαίων. 5. Και ο βασιλιάς διέταξε γι' αυτούς καθημερινή μερίδα από τα βασιλικά φαγητά, και από το κρασί που ο ίδιος έπινε· και αφού ανατραφούν τρία χρόνια, ύστερα απ' αυτά να παραστέκονται μπροστά στον βασιλιά.

Σε αυτά τα εδάφια έχουμε την καταγραφή της πιθανής εκπλήρωσης της αναγγελίας των μελλοντικών κρίσεων που δόθηκαν στον βασιλιά Εζεκία από τον προφήτη Ησαΐα, περισσότερα από εκατό χρόνια πριν. Όταν αυτός ο βασιλιάς ματαιόδοξα είχε δείξει στους αγγελιοφόρους του βασιλιά της Βαβυλώνας όλους τους θησαυρούς και τα ιερά πράγματα του παλατιού και του βασιλείου του, ο προφήτης του είπε ότι όλα αυτά τα καλά πράγματα

Θα έπρεπε να μεταφερθούν ως τρόπαια στην πόλη της Βαβυλώνας και να μην μείνει τίποτα, και να πάρουν ακόμη και τα ίδια τα παιδιά του, τους απόγονους του, και να γίνουν ευνούχοι στο παλάτι του βασιλιά εκεί. Β' Βασιλέων 20:14-18. Είναι πιθανό ότι ο Δανιήλ και οι σύντροφοί του αντιμετωπίστηκαν όπως υποδεικνύεται από την προφητεία. Τουλάχιστον δεν ακούμε τίποτα για τους απογόνους τους, κάτι που μπορεί να αποδοθεί ευκολότερα σε αυτή την υπόθεση παρά σε οποιαδήποτε άλλη. αν και ορισμένοι πιστεύουν ότι ο όρος ευνούχος είχε φτάσει να σημαίνει αξίωμα παρά κατάσταση.

Η λέξη παιδιά, όπως χρησιμοποιείται για αυτούς τους αιχμαλώτους, δεν πρέπει να περιοριστεί στην έννοια στην οποία περιορίζεται στη σημερινή εποχή. Περιλαμβανε και τη νεολαία. Και μαθαίνουμε από τις μαρτυρίες ότι αυτοί οι νέοι είχαν ήδη δεξιότητες και σοφία, ήταν επιτήδειοι στη γνώση και στην κατανόηση της επιστήμης και είχαν την ικανότητα να στέκονται στο παλάτι του βασιλιά. Με άλλα λόγια, είχαν ήδη αποκτήσει έναν καλό βαθμό μόρφωσης και οι σωματικές και πνευματικές τους δυνάμεις ήταν τόσο ανεπτυγμένες που ένας επιδέξιος αναγνώστης της ανθρώπινης φύσης μπορούσε να σχηματίσει μια αρκετά ακριβή εκτίμηση των δυνατοτήτων τους. Θεωρείται ότι ήταν περίπου δεκαοκτώ ή είκοσι ετών.

Ως προς τον τρόπο μεταχείρισης που έλαβαν αυτοί οι Εβραίοι αιχμάλωτοι, βλέπουμε ένα δείγμα της σοφής πολιτικής και των φιλελευθέρων αρχών του ανερχόμενου βασιλιά Ναβουχοδονόσορα.

1. Αντί να επιλέξει, όπως πάρα πολλοί βασιλιάδες των μεταγενέστερων εποχών, μέσα για την ικανοποίηση των κατώτερων και χαμερότερων επιθυμιών του, διάλεξε νεαρούς άνδρες που θα έπρεπε να είναι εκπαιδευμένοι σε όλα τα θέματα που αφορούν το βασίλειο, ώστε να μπορεί να έχει αποτελεσματική βοήθεια στη διαχείριση των υποθέσεων του.

2. Τους όρισε καθημερινή μερίδα από το δικό του κρέας και κρασί. Αντί για τη στοιχειώδη τροφή που κάποιοι θα θεωρούσαν κατάλληλη για αιχμαλώτους, τους πρόσφερε τα δικά του βασιλικά δώρα.

Για διάστημα τριών ετών, είχαν όλα τα πλεονεκτήματα που προσέφερε το βασίλειο. Αν και αιχμάλωτοι, ήταν βασιλόπουλα, και έτσι τους αντιμετώπιζε ο ανθρωπιστής βασιλιάς των Χαλδαίων.

Μπορεί να τεθεί το ερώτημα, γιατί επιλέχθηκαν τα πρόσωπα αυτά, μετά από κατάλληλη προετοιμασία, για να λάβουν μέρος στις υποθέσεις του βασιλείου. Δεν υπήρχαν αρκετοί αυτόχθονες Βαβυλώνιοι για να καλύψουν αυτές τις θέσεις εμπιστοσύνης και τιμής; Δεν θα μπορούσε να ήταν για κανέναν άλλο λόγο από το ότι η νεολαία των Χαλδαίων δεν μπορούσε να ανταγωνιστεί τη νεολαία του Ισραήλ, τόσο στα διανοητικά όσο και στα σωματικά προσόντα τα οποία είναι απαραίτητα για μια τέτοια θέση.

Εδάφιο 6. Και ανάμεσα σ' αυτούς, από τους γιους τού Ιούδα, ήσαν ο Δανιήλ, ο Ανανίας, ο Μισαήλ, και ο Αζαρίας· 7. στους οποίους ο αρχιευνούχος ἐβαλε ονόματα· και τον μεν Δανιήλ ονόμασε Βαλτασάσαρ· τον δε Ανανία, Σεδράχ· και τον Μισαήλ, Μισάχ· τον δε Αζαρία, Αβδέ-νεγώ.

Αυτή η αλλαγή των ονομάτων πιθανότατα έγινε λόγω της σημασίας των λέξεων. Έτσι, Δανιήλ σήμαινε, στα εβραϊκά, ο Θεός είναι ο κριτής μου. Ανανίας, δώρο του Κυρίου.

Μισαήλ, αυτός είναι ένας δυνατός Θεός και Αζαρίας, βοήθεια Κυρίου. Αυτά τα ονόματα που το καθένα είχε κάποια αναφορά στον αληθινό Θεό και υποδήλωνε κάποια σχέση με τη λατρεία Του, τα άλλαξαν σε ονόματα των οποίων ο ορισμός είχε μια παρόμοια σχέση με τις ειδωλολατρικές θεότητες και τη λατρεία των Χαλδαίων. Ετσι, Βαλτασάσαρ, το όνομα που δόθηκε στον Δανιήλ σήμαινε ο φύλακας των κρυφών θησαυρών του Βήλ, Σεδράχ, έμπνευση του ήλιου (τον οποίο λάτρευαν οι Χαλδαίοι), Μισάχ, της θεάς Σακαρ (με το όνομα της οποίας λατρευόταν η Αφροδίτη), και Αβδέ-νεγώ, υπηρέτης της αστραφτερής φωτιάς (την οποία και λάτρευαν).

Εδάφιο 8. Ο Δανιήλ, όμως, έβαλε στην καρδιά του να μη μολυνθεί από τα φαγητά τού βασιλιά ούτε από το κρασί που έπινε εκείνος· γι' αυτό, παρακάλεσε τον αρχιευνούχο να μη μολυνθεί. 9. Και ο Θεός έκανε τον Δανιήλ να βρει χάρη και έλεος μπροστά στον αρχιευνούχο. 10. Και ο αρχιευνούχος είπε στον Δανιήλ: Εγώ φοβάμαι τον κύριό μου τον βασιλιά, που διέταξε το φαγητό σας και το ππότο σας, μήπως και δει τα πρόσωπά σας σκυθρωπότερα από τους νέους τούς συνομιλήκους σας, και ενοχοποιήσετε το κεφάλι μου στον βασιλιά. 11. Και ο Δανιήλ είπε στον Αμελσάρ, τον οποίο ο αρχιευνούχος είχε βάλει στον Δανιήλ, τον Ανανία, τον Μισαήλ, και τον Αζαρία: 12. Δοκίμασε, παρακαλώ, τους δούλους σου για δέκα ημέρες· κι ας μας δοθούν όσπρια να τρώμε, και νερό να πίνουμε· 13. έπειτα, ας κοιταχτούν τα πρόσωπά μας μπροστά σου, και τα πρόσωπα των νέων που τρώνε από τα φαγητά τού βασιλιά· και όπως δεις, κάνε μέ τους δούλους σου. 14. Και τους άκουσε σ' αυτό το πράγμα, και τους δοκίμασε για δέκα ημέρες. 15. Και μετά το τέλος των δέκα ημερών, τα πρόσωπά τους φάνηκαν ωραιότερα και παχύτερα στη σάρκα, από όλους τους νέους, που έτρωγαν τα φαγητά τού βασιλιά. 16. Και ο Αμελσάρ αφαιρούσε το φαγητό τους, και το κρασί που έπρεπε να πίνουν, και τους έδινε όσπρια.

Ο Ναβουχοδονόσορας εμφανίζεται σε αυτήν την καταγραφή να είναι με θαυμαστό τρόπο απαλλαγμένος από τον θρησκευτικό φανατισμό. Φαίνεται ότι δεν χρησιμοποιήσε κανένα μέσο για να υποχρεώσει τους βασιλικούς αιχμαλώτους του να αλλάξουν τη θρησκεία τους. Εφόσον είχαν κάποια θρησκεία, φαινόταν να είναι ικανοποιημένος, είτε ήταν η θρησκεία που ασπαζόταν είτε όχι. Και παρόλο που τα ονόματά τους είχαν αλλάξει για να δηλώνουν κάποια σχέση με την ειδωλολατρική λατρεία, αυτό μπορεί να ήταν περισσότερο για να αποφευχθεί η χρήση εβραϊκών ονομάτων από τους Χαλδαίους παρά να υποδείξουν οποιαδήποτε αλλαγή θρησκευτικού συναισθήματος ή πρακτικής προς εκείνους στους οποίους δόθηκαν αυτά τα ονόματα.

Ο Δανιήλ έβαλε ως στόχο να μη μολυνθεί με το κρέας του βασιλιά ούτε με το κρασί του. Ο Δανιήλ είχε και άλλους λόγους για αυτήν την επιλογή εκτός από την επίδραση μιας τέτοιας δίαιτας στο σώμα του, αν και απέκτησε μεγάλο πλεονέκτημα από αυτή την άποψη από την τροφή που προτίμησε να υιοθετήσει. Άλλα συνέβαινε συχνά ότι το κρέας που χρησιμοποιούσαν οι βασιλιάδες και οι πρίγκιπες των ειδωλολατρικών εθνών, που συχνά ήταν οι αρχιερείς της θρησκείας τους, προσφερόταν πρώτα ως θυσία στα είδωλα, και το κρασί που χρησιμοποιούσαν, χύνονταν ως σπονδή μπροστά σε αυτά. Επιπλέον, μέρος του κρέατος το οποίο χρησιμοποιούσαν, ήταν ακάθαρτο σύμφωνα με τον εβραϊκό νόμο. Για

όλους αυτούς τους λόγους ο Δανιήλ δεν μπορούσε, σύμφωνα με τη θρησκεία του, να καταναλώσει αυτές τις τροφές. Ως εκ τούτου, ζήτησε, όχι από δυστροπία ή κακή διάθεση, αλλά λόγω των ευσυνείδητων ενδοιασμών του, να μην είναι υποχρεωμένος να μολύνει τον εαυτό του, και με σεβασμό έκανε γνωστό το αίτημά του στον αρμόδιο αξιωματούχο. Ο αρχιευνούχος φοβήθηκε να ικανοποιήσει το αίτημα του Δανιήλ, αφού ο ίδιος ο βασιλιάς είχε ορίσει την τροφή τους. Αυτό δείχνει το μεγάλο προσωπικό ενδιαφέρον που έδειχνε ο βασιλιάς για αυτά τα πρόσωπα. Δεν τους άφησε στα χέρια των υπηρετών του, λέγοντάς τους να τους φροντίσουν με τον καλύτερο τρόπο, χωρίς ο ίδιος να μπει στις λεπτομέρειες. αλλά ο ίδιος όρισε την τροφή και το πιο τους. Ήταν μια τροφή που θεωρούσαν ειλικρινά ότι θα ήταν η καλύτερη δυνατή για αυτούς, διότι ο αρχιευνούχος νόμιζε ότι μια αλλαγή από αυτή τη διατροφή θα τους καθιστούσε λεπτότερους στη σάρκα και τα πρόσωπά τους λιγότερο κόκκινα από εκείνους που τη λάμβαναν. Έτσι θα λογοδοτούσε για την παραμέληση ή την κακομεταχείριση τους, και θα έχανε το κεφάλι του. Επίσης, ήταν εξίσου κατανοητό ότι εάν διατηρούσαν καλή φυσική κατάσταση, ο βασιλιάς δεν θα έκανε καμία εξαίρεση από τα μέσα που χρησιμοποιούσε, παρότι αυτό μπορεί να ήταν αντίθετο με τη δική του ρητή οδηγία. Φαίνεται ότι ο ειλικρινής στόχος του βασιλιά ήταν να εξασφαλίσει σε αυτούς, με όποιο μέσο μπορούσε να γίνει, την καλύτερη πνευματική και σωματική ανάπτυξη που θα μπορούσε να επιτευχθεί. Πόσο διαφορετική ήταν αυτή η αντιμετώπιση από τον θρησκευτικό φανατισμό και την τυραννία που συνήθως κατέχουν τον υπέρτατο έλεγχο στις καρδιές εκείνων που είναι ενδεδυμένοι με την απόλυτη εξουσία. Στον χαρακτήρα του Ναβουχοδονόσορα θα βρούμε πολλά πράγματα που αξίζουν τον ύψιστο θαυμασμό μας.

Ο Δανιήλ ζήτησε σπόρους και νερό για τον εαυτό του και τους τρεις συντρόφους του. Οι σπόροι αυτοί είναι μια φυτική τροφή, όσπρια, όπως ο αρακάς, τα φασόλια κλπ. Ο Μπάγκστερ λέει: «Ζεροίμ στα εβραϊκά σημαίνει όλα τα όσπρια που δεν θερίζονται, αλλά τραβιούνται ή μαδούνται, τα οποία, όσο υγιεινά κι αν είναι, δεν θεωρείτο ότι θα τους καθιστούσαν πιο παχείς στη σάρκα σε σχέση με τους υπολοίπους.»

Η δεκαήμερη δοκιμή αυτής της δίαιτας είχε θετικό αποτέλεσμα, πράγμα που τους επέτρεψε να τη συνεχίσουν καθ' όλη τη διάρκεια της εκπαίδευσής τους στα καθήκοντα του παλατιού. Η αύξηση της σάρκας τους και η βελτίωση της όψης που σημειώθηκε κατά τη διάρκεια αυτών των δέκα ημερών, δύσκολα μπορεί να αποδοθεί στο φυσικό αποτέλεσμα της δίαιτας. γιατί δύσκολα θα είχε τόσο έντονα αποτελέσματα σε ένα τόσο σύντομο χρονικό διάστημα. Δεν είναι πολύ πιο φυσικό να συμπεράνουμε ότι αυτό το αποτέλεσμα προέκυψε από μια ειδική παρέμβαση του Κυρίου, ως ένδειξη της επιδοκιμασίας του για την πορεία την οποία είχαν ακολουθήσει, την οποία πορεία, εάν συνέχιζαν να ακολουθούν, θα οδηγούσε με την πάροδο του χρόνου στο επιθυμητό αποτέλεσμα μέσω της φυσικής λειτουργίας των νόμων της ύπαρξής τους;

Εδάφιο 17. Και στους τέσσερις αυτούς νέους ο Θεός έδωσε γνώση και σύνεση σε κάθε μάθηση και σοφία· και έκανε τον Δανιήλ νοήμονα σε κάθε όραση και όνειρο. 18. Και στο τέλος των ημερών, όταν ο βασιλιάς είπε να τους φέρουν μέσα, ο αρχιευνούχος τους έφερε μπροστά στον Ναβουχοδονόσορα. 19. Και ο βασιλιάς μίλησε μαζί τους· και ανάμεσα σε όλους, δεν βρέθηκε κανένας όμοιος με τον Δανιήλ,

τον Ανανία, τον Μισαήλ, και τον Αζαρία· και παραστέκονταν μπροστά στον βασιλιά.
20. Και σε κάθε υπόθεση σοφίας και νόησης, για την οποία τούς ρώτησε ο βασιλιάς, τους βρήκε δεκαπλάσια καλύτερους από όλους τούς μάγους και επαοιδούς, όσοι ήσαν σε ολόκληρο το βασίλειό του. 21. Και ο Δανιήλ παρέμενε έτσι μέχρι τον πρώτο χρόνο τού βασιλιά Κύρου.

Φαίνεται ότι είχε δοθεί μια ικανότητα νόησης οραμάτων και ονείρων στον Δανιήλ και μόνο σε αυτόν. Από αυτή την άποψη, η μεταχείριση του Δανιήλ από τον Κύριο, δεν αποδεικνύει ότι οι άλλοι ήταν λιγότερο αποδεκτοί στα μάτια Του. Η προστασία που είχαν στη μέση της πύρινης καμίνου ήταν η καλύτερη απόδειξη της θεϊκής εύνοιας που θα μπορούσαν να έχουν. Ο Δανιήλ είχε πιθανώς κάποια φυσικά προσόντα που περιέργως του ταίριαζαν για αυτή την ιδιαίτερη δουλειά.

Ο βασιλιάς συνέχισε να διατηρεί το ίδιο προσωπικό ενδιαφέρον για αυτά τα άτομα που μέχρι εκείνη τη στιγμή είχε εκδηλώσει. Στο τέλος της τριετίας, τους κάλεσε σε προσωπική ακρόαση. Έπρεπε ο ίδιος να ξέρει τι έκαναν και τι ικανότητες είχαν αναπτύξει. Αυτή η ακρόαση δείχνει επίσης ότι ο βασιλιάς ήταν ένας άνθρωπος πολύ έμπειρος σε όλες τις τέχνες και τις επιστήμες των Χαλδαίων, διαφορετικά δεν θα είχε τα προσόντα να τους εξετάσει ως προς αυτές. Αναγνωρίζοντας την αξία όπου την έβλεπε, χωρίς να μεροληπτεί ως προς στη θρησκεία ή την εθνικότητα, αναγνώρισε ότι ήταν δέκα φορές ανώτεροι από οποιονδήποτε στη χώρα του.

Στην αφήγηση προστίθεται ότι ο Δανιήλ συνέχισε μέχρι το πρώτο έτος του βασιλιά Κύρου. Αυτό είναι ένα παράδειγμα μιας κάπως ασυνήθιστης χρήσης της λέξης μέχρι ή έως ότου η οποία περιστασιακά εμφανίζεται στα ιερά γραπτά. Δεν σημαίνει ότι ο Δανιήλ δεν συνέχισε να ζει περισσότερο από το πρώτο έτος του Κύρου, γιατί έζησε μερικά χρόνια μετά την έναρξη της βασιλείας του, αλλά αυτή είναι η στιγμή στην οποία ο συγγραφέας θέλησε να στρέψει ιδιαίτερα την προσοχή, καθώς ήταν το χρονικό σημείο στο οποίο ήρθε η απελευθέρωση για τους αιχμάλωτους Εβραίους. Παρόμοια χρήση της λέξης βρίσκουμε στους [Ψαλμούς 112:8](#) και στο [Ματθαίου 5:18](#).

Κεφάλαιο 2 – Η Μεγάλη Εικόνα

Mia δυσκολία εξηγείται — Ο Δανιήλ αρχίζει το έργο του — Ποιοι ήταν οι μάγοι — Το πρόβλημα μεταξύ του βασιλιά και των σοφών — Η επινοητικότητα των μάγων — Η ποινή του βασιλιά εναντίον τους — Η αξιοσημείωτη πρόνοια του Θεού — Η βοήθεια που ζητείται από τον Δανιήλ — Ένα καλό παράδειγμα — Η μεγαλοψυχία του Δανιήλ — Ο φυσικός χαρακτήρας — Οι μάγοι εκτίθενται — Τί χρωστάει ο κόσμος στο λαό του Θεού — Η καταλληλότητα του συμβόλου — Ένα υπέροχο κεφάλαιο της ανθρώπινης ιστορίας — Η αρχή του Βαβυλωνιακού βασιλείου — Τι σημαίνει ένα παγκόσμιο βασίλειο — Η περιγραφή της Βαβυλώνας — Η ουράνια πόλη — Η πτώση της Βαβυλώνας — Στρατηγική του Κύρου — Η ασεβής γιορτή του Βαλτάσαρ — Η προφητεία εκπληρώθηκε — Η Βαβυλώνα μετατρέπεται σε σωρούς — Το δεύτερο βασίλειο, Μηδο-Περσία — Πέρσες βασιλείς και ο χρόνος της βασιλείας τους — Ο τελευταίος βασιλιάς της Περσίας — Μέγας Αλέξανδρος — Ο ποταπός χαρακτήρας του — Το τέταρτο βασίλειο — Η μαρτυρία του Γίββωνα — Επιρροές που υπονόμευσαν τη Ρώμη — Μια ψευδής θεωρία εξετάζεται — Τί συμβολίζουν τα δάχτυλα των ποδιών — Η Ρώμη διαιρεμένη — Τα ονόματα των δέκα διαιρέσεων — Η μεταγενέστερη ιστορία — Η βασιλεία του Θεού ακόμα είναι στο μέλλον — Η φύση, η τοποθεσία και η έκτασή της.

Εδάφιο 1. Και κατά τον δεύτερο χρόνο τής βασιλείας τού Ναβουχοδονόσορα, ο Ναβουχοδονόσορας ονειρεύτηκε όνειρα, και το πνεύμα του ταράχτηκε, και ο ύπνος του έφυγε απ' αυτόν.

O Δανιήλ μεταφέρθηκε αιχμάλωτος κατά τον πρώτο χρόνο του Ναβουχοδονόσορα. Επί τρία χρόνια τέθηκε υπό δασκάλους, διάστημα κατά το οποίο φυσικά δεν μπορούσε συγκαταλεχθεί στους σοφούς του βασιλείου, ούτε έπαιρνε μέρος σε δημόσιες υποθέσεις. Ωστόσο, κατά το δεύτερο έτος του Ναβουχοδονόσορα, πραγματοποιήθηκαν τα γεγονότα που καταγράφονται σε αυτό το κεφάλαιο. Πώς θα μπορούσε, λοιπόν, ο Δανιήλ να ερμηνεύσει το όνειρο του βασιλιά κατά το δεύτερο έτος της βασιλείας του; Η εξήγηση έγκειται στο γεγονός ότι ο Ναβουχοδονόσορας βασίλεψε για δύο χρόνια μαζί με τον πατέρα του, Ναβοπολάσσαρ. Από αυτό το σημείο υπολόγιζαν οι Εβραίοι, ενώ οι Χαλδαίοι από την εποχή που άρχισε να βασιλεύει μόνος, μετά τον θάνατο του πατέρα του. Ως εκ τούτου, το έτος που αναφέρεται εδώ ήταν το δεύτερο έτος της βασιλείας του σύμφωνα με τους υπολογισμούς των Χαλδαίων, αλλά το τέταρτο σύμφωνα με τους Ιουδαίους. Φαίνεται λοιπόν ότι τον επόμενο χρόνο αφότου ο Δανιήλ ολοκλήρωσε την προετοιμασία του για να συμμετάσχει στις υποθέσεις της Χαλδαϊκής αυτοκρατορίας, η πρόνοια του Θεού τον έφερε να αποκτήσει ξαφνικά μια θαυμάσια φήμη σε όλο το βασίλειο.

Εδάφιο 2. Και ο βασιλιάς είπε να καλέσουν τούς μάγους, και τους επαοιδούς, και τους γόητες, και τους Χαλδαίους, για να φανερώσουν στον βασιλιά τα όνειρά του. Ήρθαν, λοιπόν, και στάθηκαν μπροστά στον βασιλιά.

Οι μάγοι ασκούσαν μαγεία, υπό την κακή έννοια, ασκούσαν δηλαδή όλες τις δεισιδαιμονικές τελετές και τελετές των μάντεων, των αστρολόγων κ.λπ. Οι αστρολόγοι ήταν άνδρες που προσποιούνταν ότι προμήνυαν μελλοντικά γεγονότα από τη μελέτη των άστρων. Η επιστήμη, ή η δεισιδαιμονία, της αστρολογίας καλλιεργήθηκε εκτενώς από τα αρχαία έθνη της ανατολής. Οι μάγοι προσποιούνταν ότι επικοινωνούσαν με τους νεκρούς.

Πιστεύουμε οτι ο όρος αυτός χρησιμοποιείται με αυτή την έννοια πάντα στις Γραφές. Ο σύγχρονος Πνευματισμός είναι απλώς η αναβίωση της αρχαίας ειδωλολατρικής μαγείας. Οι Χαλδαίοι που αναφέρονται εδώ ήταν μια σέκτα φιλοσόφων παρόμοια με τους μάγους και τους αστρολόγους, που μελετούσαν την ιατρική, τη μαντεία κ.λπ. Όλες αυτές οι σέκτες ή επαγγέλματα αφθονούσαν στη Βαβυλώνα. Το τέλος που στόχευαν όλοι αυτοί ήταν το ίδιο. Η εξήγηση των μυστηρίων και η πρόβλεψη μελλοντικών γεγονότων, με την κύρια διαφορά μεταξύ τους να είναι το μέσο με το οποίο προσπαθούσαν να επιτύχουν τον στόχο τους. Το πρόβλημα του βασιλιά ήταν εξίσου στο πεδίο του καθενός να το εξηγήσει, γι' αυτό και τους κάλεσε όλους. Για τον βασιλιά ήταν ένα σημαντικό θέμα. Ήταν πολύ ταραγμένος και γι' αυτό συγκέντρωσε όλη τη σοφία του βασιλείου του ώστε να λύσει το πρόβλημα του.

Εδάφιο 3. Και ο βασιλιάς είπε σ' αυτούς: Ονειρεύτηκα ένα όνειρο, και ταράχτηκε το πνεύμα μου στο να γνωρίσω το όνειρο. 4. Και οι Χαλδαίοι μίλησαν στον βασιλιά Συριακά, λέγοντας: Βασιλιά, να ζεις στον αιώνα· πες στους δούλους σου το όνειρο, κι εμείς θα φανερώσουμε την ερμηνεία.

Οι αρχαίοι αυτοί μάγοι και αστρολόγοι μπορεί να ήταν ανεπαρκείς σε άλλα πράγματα, όμως φαίνεται ότι είχαν εκπαιδευτεί διεξοδικά στην τέχνη της εξαγωγής επαρκών πληροφοριών που θα αποτελούσαν τη βάση για κάποιους έξυπνους υπολογισμούς ή για να πλαισιώσουν τις απαντήσεις τους με τρόπο τόσο διφορούμενο ώστε να είναι εφαρμόσιμες όποια τροπή και αν πάρουν τα πράγματα. Στην προκειμένη περίπτωση, πιστοί στα πονηρά τους ένστικτα, κάλεσαν τον βασιλιά να τους κάνει γνωστό το όνειρό του. Εάν μπορούσαν να λάβουν πλήρεις πληροφορίες σχετικά με αυτό, θα μπορούσαν εύκολα να συμφωνήσουν σε κάποια ερμηνεία που δεν θα έθετε σε κίνδυνο τη φήμη τους. Απευθύνθηκαν στον βασιλιά στα Συριακά, μια διάλεκτο της Χαλδαϊκής γλώσσας που χρησιμοποιούσαν οι μορφωμένες και καλλιεργημένες τάξεις. Από αυτό το σημείο και μέχρι το τέλος του κεφαλαίου 7, η καταγραφή συνεχίζεται στα Χαλδαϊκά.

Εδάφιο 5. Ο βασιλιάς απάντησε, και είπε στους Χαλδαίους: Το πράγμα διέφυγε από μένα· αν δεν μου κάνετε γνωστό το όνειρο, και την ερμηνεία του, θα καταμελιστείτε, και τα σπίτια σας θα γίνουν κοπρώνες· 6. αλλά, αν φανερώσετε το όνειρο και την ερμηνεία του, θα πάρετε από μένα δώρα, και αμοιβές, και μεγάλη τιμή· να φανερώστε μου, λοιπόν, το όνειρο και την ερμηνεία του. 7. Απάντησαν για δεύτερη φορά, και είπαν: Ας πει ο βασιλιάς το όνειρο στους δούλους του, κι εμείς θα φανερώσουμε την ερμηνεία του. 8. Κι ο βασιλιάς απάντησε και είπε: Στ' αλήθεια, καταλαβαίνω ότι εσείς θέλετε να εξαγοράζετε τον καιρό, βλέποντας ότι μού διέφυγε το πράγμα. 9. Αλλά, αν δεν μου κάνετε γνωστό το όνειρο, μόνη αυτή είναι η απόφαση για σας· επειδή, συμβουλευτήκατε να πείτε μπροστά μου αναληθή και διεφθαρμένα λόγια, μέχρις ότου περάσει ο καιρός· πέστε μου, λοιπόν, το όνειρο, και θα γνωρίσω ότι μπορείτε να μου φανερώσετε και την ερμηνεία του. 10. Οι Χαλδαίοι απάντησαν μπροστά στον βασιλιά, και είπαν: Δεν υπάρχει άνθρωπος επάνω στη γη, που να μπορεί να φανερώσει το πράγμα τού βασιλιά· όπως και δεν υπάρχει κανένας βασιλιάς, άρχοντας ή διοικητής, που να ζητάει τέτοια πράγματα από μάγο ή επαοιδό ή Χαλδαίο· 11. και το πράγμα που ζητάει ο βασιλιάς είναι μεγάλο, και δεν

υπάρχει άλλος που να μπορεί να το φανερώσει μπροστά στον βασιλιά, εκτός από τους θεούς, των οποίων η κατοικία δεν είναι μαζί με σάρκα. 12. Γι' αυτό, ο βασιλιάς θύμωσε και οργίστηκε υπερβολικά, και είπε να απολέσουν όλους τούς σοφούς τής Βαβυλώνας. 13. Και η απόφαση βγήκε, και οι σοφοί θανατώνονταν· ζήτησαν δε και τον Δανιήλ, και τους συντρόφους του, για να τους θανατώσουν.

Αυτά τα εδάφια περιέχουν την καταγραφή της απελπισμένης πάλης μεταξύ των σοφών, όπως αποκαλούνται, και του βασιλιά. Οι πρώτοι αναζητούσαν κάποια οδό διαφυγής, βλέποντας ότι τους έπιασαν στα δικά τους εδάφη, και ο δεύτερος αποφάσισε ότι έπρεπε να γνωστοποιήσουν το όνειρό του, κάτι που μπορούσε να απαιτήσει αφού ήταν μέσα στα πλαίσια του επαγγέλματός τους. Μερικοί έχουν επικρίνει αυστηρά τον Ναβουχοδονόσορα σε αυτό το θέμα, σαν έναν άκαρδο, παράλογο τύραννο. Άλλα τι δήλωναν αυτοί οι μάγοι ότι μπορούσαν να κάνουν; — Να αποκαλύψουν κρυμμένα πράγματα, να προβλέψουν μελλοντικά γεγονότα, να κάνουν γνωστά μυστήρια πέρα από την ανθρώπινη πρόβλεψη και διείσδυση, και για να το επιτύχουν χρησιμοποιούσαν τη βοήθεια υπερφυσικών μέσων. Αν, λοιπόν, ο ισχυρισμός τους είχε κάποια αξία, δεν θα μπορούσαν να γνωστοποιήσουν στον βασιλιά αυτό που είχε ονειρευτεί; — Σίγουρα θα μπορούσαν. Και αν μπορούσαν, γνωρίζοντας το όνειρο, να δώσουν μια αξιόπιστη ερμηνεία, δεν θα μπορούσαν επίσης να κάνουν γνωστό το ίδιο το όνειρο που είχε φύγει από τη μνήμη του βασιλιά; — Σίγουρα, αν η δήθεν επικοινωνία τους με τον άλλο κόσμο ήταν αξιόπιστη. Επομένως, δεν υπήρχε τίποτα άδικο στην απαίτηση του Ναβουχοδονόσορα να κάνουν γνωστό το όνειρό του. Και όταν δήλωσαν (εδάφιο 11) ότι κανένας άλλος εκτός από τους θεούς των οποίων η κατοικία δεν ήταν με σάρκα δεν μπορούσε να γνωστοποιήσει το θέμα του βασιλιά, ήταν μια σιωπηρή αναγνώριση ότι δεν είχαν καμία επικοινωνία με αυτούς τους θεούς και δεν γνώριζαν τίποτα πέρα από που μπορούσε να αποκαλύψει η ανθρώπινη σοφία και διάκριση. Αυτός ήταν ο λόγος που ο βασιλιάς ήταν θυμωμένος και έξαλλος μαζί τους. Είδε ότι τόσο ο ίδιος όσο και όλοι οι άνθρωποι του είχαν πέσει θύματα εξαπάτησης. Τους κατηγόρησε (εδάφιο 9) ότι προσπαθούσαν να κωλυσιεργούν μέχρι να “περάσει ο καιρός”, ή μέχρις ότου το θέμα να φύγει τόσο από το μυαλό του ώστε ο θυμός του για τη διπτροσωπία τους θα υποχωρούσε, και είτε θα θυμόταν το όνειρο είτε θα αδιαφορούσε για το αν γινόταν γνωστό και ερμηνευόταν ή όχι. Και ενώ δεν μπορούμε να δικαιολογήσουμε τα ακραία μέτρα στα οποία κατέφυγε, καταδικάζοντας τους σε θάνατο και τα σπίτια τους σε καταστροφή, δεν μπορούμε παρά να νιώσουμε μια εγκάρδια συμπάθεια μαζί του όταν καταδίκασε αυτήν την ομάδα των άθλιων απατεώνων. Η αυστηρότητα της ποινής του πιθανώς να αποδοθεί περισσότερο στα έθιμα εκείνης της εποχής παρά σε οποιαδήποτε κακοήθεια εκ μέρους του βασιλιά. Ωστόσο, ήταν ένα τολμηρό και απελπισμένο βήμα. Αναλογιστείτε ποιοι ήταν αυτοί που προκάλεσαν έτσι την οργή του βασιλιά. Ήταν ομάδες πολυάριθμες, με πολύ πλούτο και με μεγάλη επιρροή. Επιπλέον, ήταν οι σπουδαγμένες και καλλιεργημένες τάξεις εκείνης της εποχής. Ωστόσο, ο βασιλιάς δεν ήταν τόσο πολύ συνδεδεμένος με την ψεύτικη θρησκεία του ώστε να τη διασώσει, ακόμα και με όλη αυτήν την επιρροή υπέρ της. Εάν το σύστημα ήταν σύστημα απάτης και αδικίας, έπρεπε να πέσει, όσο ψηλά κι αν βρίσκονταν οι υποστηρικτές του σε αριθμούς ή θέση, ή όσοι πολλοί και αν ήταν αυτοί που θα έπρεπε

να καταστραφούν. Ο βασιλιάς δεν θα ήταν μέρος αυτής της ανεντιμότητας ή της εξαπάτησης.

Εδάφιο 14. Και ο Δανιήλ απάντησε με φρόνηση και σοφία στον Αριώχ, τον αρχισωματοφύλακα του βασιλιά, που βγήκε για να θανατώσει τους σοφούς τής Βαβυλώνας, 15. απάντησε και είπε στον Αριώχ, τον άρχοντα του βασιλιά: Γιατί αυτή η βίαιη απόφαση από τον βασιλιά; Και ο Αριώχ φανέρωσε στον Δανιήλ το πράγμα. 16. Και ο Δανιήλ μπήκε μέσα, και παρακάλεσε τον βασιλιά να του δώσει καιρό, και θα φανέρωνε την ερμηνεία στον βασιλιά. 17. Και ο Δανιήλ πήγε στο σπίτι του και γνωστοποίησε το πράγμα στον Ανανία, στον Μισαήλ, και στον Αζαρία, τους συντρόφους του· 18. για να ζητήσουν από τον Θεό τού ουρανού έλεος για το μυστήριο αυτό, ώστε να μη απολεστεί ο Δανιήλ και οι σύντροφοί του μαζί με τους υπόλοιπους σοφούς τής Βαβυλώνας.

Σε αυτή την αφήγηση βλέπουμε την πρόνοια του Θεού να λειτουργεί σε αρκετές αξιοσημείωτες περιστάσεις.

1. Ήταν εκ της θείας πρόνοιας το γεγονός ότι το όνειρο του βασιλιά του άφησε μια τόσο δυνατή εντύπωση στο μυαλό του ώστε να ανησυχήσει τόσο πολύ, και ταυτόχρονα να μην μπορεί να θυμηθεί τι είδε. Αυτό οδήγησε στην πλήρη αποκάλυψη του ψευδούς συστήματος των μάγων και των άλλων παγανιστών διδασκάλων, γιατί όταν μπήκαν στη δοκιμασία να κάνουν γνωστό το όνειρο, διαπιστώθηκε ότι δεν ήταν σε θέση να κάνουν αυτό που το επάγγελμά τους τους υποχρέωνε να κάνουν.

2. Ήταν αξιοσημείωτο ότι τόσο τον Δανιήλ όσο και τους συντρόφους του, οι οποίοι βρέθηκαν πρόσφατα από τον βασιλιά να είναι δέκα φορές καλύτεροι από όλους τους μάγους και τους αστρολόγους του, ο βασιλιάς δεν τους συμβουλεύτηκε από την πρώτη στιγμή, ή, μάλλον, δεν τους συμβουλεύτηκε καθόλου, σε αυτό το θέμα. Υπήρχε όμως μια πρόνοια σε αυτό. Ακριβώς όπως το όνειρο κρατήθηκε από την μνήμη του βασιλιά, έτσι και αυτός κρατήθηκε αδικαιολόγητα από το να καλέσει τον Δανιήλ για τη λύση του μυστηρίου. Διότι αν είχε καλέσει τον Δανιήλ στην αρχή και αν είχε γνωστοποιήσει αμέσως το θέμα, οι μάγοι δεν θα είχαν δοκιμαστεί. Άλλα ο Θεός όμως έδωσε στα ειδωλολατρικά συστήματα των Χαλδαίων ευκαιρία να δοκιμαστούν αυτά πρώτα. Θα τους άφηνε να προσπαθήσουν, και να αποτύχουν άδοξα, και να ομολογήσουν την απόλυτη ανικανότητά τους, ακόμη και με την ποινή του θανάτου, ώστε να είναι στη συνέχεια καλύτερα προετοιμασμένοι να αναγνωρίσουν το χέρι Του όταν τελικά θα το έδινε για λογαριασμό των αιχμάλωτων υπηρετών Του και για την τιμή του ονόματός Του.

3. Φαίνεται ότι η πρώτη ενημέρωση που είχε ο Δανιήλ για το θέμα ήταν η παρουσία του δημίων που έρχονταν για να τον συλλάβουν. Καθώς έτσι διακυβεύτηκε η ίδια του η ζωή, οδηγήθηκε να αναζητήσει τον Κύριο με όλη του την καρδιά ώστε να εργαστεί για την απελευθέρωσή τους. Ο βασιλιάς αποδέχτηκε το αίτημά του Δανιήλ για πίστωση χρόνου για να εξετάσει το θέμα, ένα προνόμιο που πιθανώς κανένας από τους μάγους δεν θα μπορούσε να εξασφαλίσει, καθώς ο βασιλιάς τους είχε ήδη κατηγορήσει ότι ετοίμαζαν ψέματα και διεφθαρμένες λέξεις και ότι προσπαθούσαν να κερδίσουν χρόνο για αυτόν ακριβώς τον σκοπό. Ο Δανιήλ τότε πήγε αμέσως στους τρεις συντρόφους, και τους προέτρεψε να ενωθούν μαζί του για να εκζητήσουν το έλεος του Θεού του ουρανού

σχετικά με αυτό το μυστήριο. Θα μπορούσε να προσευχηθεί μόνος του, και αναμφίβολα θα είχε εισακουστεί, αλλά τότε, όπως και τώρα, όταν ενώνεται ο λαός του Θεού υπάρχει μεγαλύτερη δύναμη, και η υπόσχεση της εκπλήρωσης αυτού που ζητείται δίδεται όταν δύο ή τρεις συμφωνήσουν σχετικά με αυτό. [Ματθαίου 18:20](#)

Εδάφιο 19. Και το μυστήριο αποκαλύφθηκε στον Δανιήλ, με όραμα της νύχτας. Τότε, ο Δανιήλ ευλόγησε τον Θεό του ουρανού. 20. Και ο Δανιήλ μίλησε και είπε:
Ας είναι ευλογημένο το όνομα του Θεού από τον αιώνα και μέχρι τον αιώνα· Επειδή, δική του είναι η σοφία και η δύναμη· 21. Κι αυτός μεταβάλλει τους καιρούς και τους χρόνους· Καθαιρεί βασιλιάδες, και εγκαθιστά βασιλιάδες· Δίνει σοφία στους σοφούς, και γνώση στους συνετούς· 22. Αυτός αποκαλύπτει τα βαθιά και τα κρυμμένα· Γνωρίζει εκείνα που είναι στο σκοτάδι, και μαζί του κατοικεί το φως· 23. Ευχαριστώ εσένα, Θεέ των πατέρων μου, και σε δοξολογώ, Που μου έδωσες σοφία και δύναμη, και μου έκανες γνωστό ότι δεηθήκαμε από σένα. Επειδή, εσύ μας έκανες γνωστή την υπόθεση του βασιλιά.

Το αν η απάντηση ήρθε ή όχι κατά τη στιγμή που ο Δανιήλ και οι σύντροφοί του προσέφεραν τις ικεσίες τους, δεν το γνωρίζουμε. Αν έτσι συνέβη, αυτό δείχνει τη σημασία που έχουν. Διότι μέσω ενός νυχτερινού οράματος ο Θεός αποκαλύφθηκε για λογαριασμό τους, κάτι που δείχνει ότι μάλλον συνέχιζαν τις ικεσίες τους, όπως θα μπορούσε εύλογα να συμπεράνει κανείς, μέχρι τη νύχτα, και δεν σταμάτησαν μέχρι να λάβουν την απάντηση. Αν πάλι η περίοδος της προσευχής τους είχε τελειώσει και ο Θεός σε ετόμενο χρόνο έστειλε την απάντηση, θα μας έδειχνε ότι, όπως συμβαίνει μερικές φορές, οι προσευχές δεν είναι άχρηστες όταν δεν απαντώνται αμέσως. Μερικοί πιστεύουν ότι το θέμα έγινε γνωστό στον Δανιήλ όταν ονειρεύτηκε το ίδιο όνειρο που είχε ονειρευτεί ο Ναβουχοδονόσορας. αλλά ο Μάθιου Χένρι θεωρεί πιο πιθανό ότι «όταν ήταν ξύπνιος και επέμενε καρτερικά στην προσευχή αγρυπνώντας σε αυτή, το ίδιο το όνειρο και η ερμηνεία του μεταδόθηκαν σε αυτόν μέσω της διακονίας ενός αγγέλου, με πληρότητα προς ικανοποίησή του». Η φράση “*όραμα της νύχτας*” μπορεί να σημαίνει οτιδήποτε γίνεται φανερό, είτε μέσω ονείρων είτε μέσω οραμάτων.

Ο Δανιήλ αμέσως δόξασε τον Θεό για το έλεός Του προς αυτούς και ενώ η προσευχή του δεν σώζεται, η απόδοση της ευχαριστίας του καταγράφεται πλήρως. Ο Θεός τιμάται όταν Τον επαινούμε για τα πράγματα που έχει κάνει για εμάς, καθώς και με το ότι αναγνωρίζουμε μέσω της προσευχής την ανάγκη μας για τη βοήθειά Του. Από αυτήν την άποψη, η διαδρομή του Δανιήλ ας γίνει παράδειγμά μας. Ας μην αποτύχει κανένα έλεος από το χέρι του Θεού να δεχθεί την οφειλόμενη απόδοση ευχαριστιών και επαίνων. “**Δεν καθαρίστηκαν οι δέκα; Οι δε εννιά πού είναι;**”, ρωτάει ο Χριστός με λύπη, [Λουκά 17:17](#).

Ο Δανιήλ είχε τη μέγιστη εμπιστοσύνη σε αυτό που του είχε αποκαλυφθεί. Δεν πήγε πρώτα στον βασιλιά, για να δει αν αυτό που του είχε αποκαλυφθεί ήταν πράγματι το όνειρο του βασιλιά, αλλά αμέσως δόξασε τον Θεό που απάντησε στην προσευχή του. Μολονότι το θέμα αποκαλύφθηκε στον Δανιήλ, εκείνος δεν τίμησε τον εαυτό του σαν να ήταν μόνο με τις δικές του προσευχές ότι είχε επιτευχθεί αυτό το πράγμα, αλλά ανέφερε αμέσως τους συντρόφους του και αναγνώρισε ότι ήταν απάντηση τόσο στις προσευχές τους όσο και στις δικές του. Γι αυτό και είπε, “*Επειδή, εσύ μας έκανες γνωστή την υπόθεση του βασιλιά*”.

Εδάφιο 24. Πήγε, λοιπόν, ο Δανιήλ στον Αριώχ, τον οποίο ο βασιλιάς είχε διατάξει για να απολέσει τους σοφούς τής Βαβυλώνας· πήγε, και του είπε ως εξής: Μη απολέσεις τους σοφούς τής Βαβυλώνας· φέρε με μέσα, μπροστά στον βασιλιά, κι εγώ θα φανερώσω την ερμηνεία στον βασιλιά.

Η πρώτη έκκληση του Δανιήλ είναι για τους σοφούς της Βαβυλώνας. Μην τους απολέσετε, γιατί το μυστικό του βασιλιά αποκαλύφθηκε. Είναι αλήθεια ότι αυτή η αποκάλυψη δεν έγινε λόγω της αξίας τους ή των ειδωλολατρικών συστημάτων μαντείας τους, ήταν άξιοι της ίδιας καταδίκης όπως πριν. Άλλα η δική τους ομολογία απόλυτης ανικανότητας σε αυτό το θέμα ήταν αρκετή ταπείνωση για αυτούς, και ο Δανιήλ ανυπομονούσε να λάβουν και αυτοί μέρος στα οφέλη που είχε ο ίδιος απολάβει, με το να τους σώσει τη ζωή. Κατ' αυτόν τον τρόπο σώθηκαν, επειδή υπήρχε ένας άνθρωπος του Θεού ανάμεσά τους. Και έτσι γίνεται πάντα. Για χάρη του Παύλου και του Σίλα, όλοι οι κρατούμενοι που ήταν μαζί τους λύθηκαν. [Πράξεις 16:26](#). Για χάρη του Παύλου, σώθηκαν οι ζωές όλων όσων ταξίδεψαν μαζί του. [Πράξεις 27:24](#). Έτσι ακόμα και οι πονηροί επτωφελούνται από την παρουσία των δικαίων. Καλό θα ήταν να θυμούνται τις υποχρεώσεις οι οποίες έχουν τεθεί. Τι σώζει τον κόσμο σήμερα; Για χάρη ποιών σώζεται ακόμα; — Για χάρη των λίγων δικαίων που έχουν απομείνει. Αν αφαιρέσετε αυτούς από τη μέση, για πόσο καιρό θα μπορούν οι ασεβείς να συνεχίζουν την ένοχη ζωή τους; — Όχι περισσότερο από ό,τι οι προκατακλυσμαίοι, όταν ο Νώε μπήκε στην κιβωτό, ή οι Σοδομίτες, όταν ο Λωτ έφυγε από τη μολυσματική και ρυπογόνη παρουσία τους. Αν μπορούσαν να βρεθούν μόνο δέκα δίκαια πρόσωπα στα Σόδομα, το πλήθος των ασεβών κατοίκων τους θα είχε γλιτώσει για χάρη τους. Εντούτοις οι ασεβείς θα συνεχίσουν να περιφρονούν, να γελοιοποιούν και να καταπιέζουν αυτούς, που για λογαριασμό των οποίων, τους επιτρέπεται ακόμη η απόλαυση της ζωής και όλες οι ευλογίες της.

Εδάφιο 25. Και ο Αριώχ έφερε με βιασύνη μέσα στον βασιλιά τον Δανιήλ, και του είπε ως εξής: Βρήκα έναν άνδρα από τους γιους τής αιχμαλωσίας τού Ιούδα, ο οποίος θα φανερώσει στον βασιλιά την ερμηνεία.

Είναι πάντα χαρακτηριστικό των αξιωματούχων και των αυλικών να θέλουν να μπαίνουν στην ευμένεια του ηγεμόνα τους. Έτσι και εδώ ο Αριώχ δήλωσε ότι είχε βρει έναν άνθρωπο που θα μπορούσε να κάνει γνωστή την επιθυμητή ερμηνεία, λες και αφιλοκερδώς, για λογαριασμό του βασιλιά, έψαχνε να βρει κάποιον να του λύσει το μυστήριο και τελικά τον βρήκε. Προκείμενου να δει την πονηριά του αρχιεκτελεστή του, ο βασιλιάς δεν είχε παρά να θυμηθεί, όπως πιθανότατα έκανε, τη συνομιλία του με τον Δανιήλ (στίχος 16) και την υπόσχεση του Δανιήλ, ότι αν του δινόταν χρόνος, θα μπορούσε να φανερώσει την ερμηνεία του ονείρου του.

Εδάφιο 26. Και ο βασιλιάς απάντησε και είπε στον Δανιήλ, του οποίου το όνομα ήταν Βαλτασάσαρ: Είσαι ικανός να μου φανερώσεις το όνειρο που είδα, και την ερμηνεία του; 27. Ο Δανιήλ απάντησε μπροστά στον βασιλιά, και είπε: Το μυστήριο για το οποίο ρωτούσε ο βασιλιάς, δεν μπορούν σοφοί, μάγοι, μάντεις, να

φανερώσουν στον βασιλιά· 28. υπάρχει, όμως, Θεός στον ουρανό, που αποκαλύπτει μυστήρια, και κάνει γνωστό στον βασιλιά Ναβουχοδονόσορα, τι πρόκειται να γίνει στις έσχατες ημέρες. Το όνειρό σου, και τα οράματα του κεφαλιού σου επάνω στο κρεβάτι σου, είναι τούτα:

Είσαι ικανός να μου φανερώσεις το όνειρο που είδα; Έτσι χαιρέτησε ο βασιλιάς τον Δανιήλ, έχοντας αμφιβολία, καθώς εκείνος ήρθε στην παρουσία του. Παρά την προηγούμενη γνωριμία του με τον Δανιήλ, ο βασιλιάς φαίνεται να αμφισβήτησε την ικανότητά του, καθώς θεώρησε ότι ήταν τόσο νεαρός και άπειρος, να φανερώσει ένα θέμα στο οποίο οι ηλικιωμένοι και σεβάσμιοι μάγοι και μάντεις είχαν αποτύχει τελείως. Ο Δανιήλ δήλωσε ξεκάθαρα ότι οι σοφοί, οι αστρολόγοι, οι μάντεις και οι μάγοι δεν μπορούσαν να κάνουν γνωστό αυτό το μυστήριο. Ήταν πέρα από τις δυνάμεις τους. Επομένως, ο βασιλιάς δεν πρέπει να είναι θυμωμένος μαζί τους, ούτε να εμπιστεύεται τις αναποτελεσματικές δεισιδαιμονίες τους. Στη συνέχεια προχωρά στο να κάνει γνωστό τον αληθινό Θεό, που κυβερνά στον ουρανό, και είναι ο μόνος που μπορεί να φανερώσει τα μυστήρια. Και αυτός είναι, λέει ο Δανιήλ, που γνωστοποιεί στον βασιλιά Ναβουχοδονόσορα το τι θα γίνει στις έσχατες ημέρες.

Εδάφιο 29. Βασιλιά, οι συλλογισμοί ανέβηκαν στον νου σου επάνω στο κρεβάτι σου, για το τι πρόκειται να γίνει ύστερα απ' αυτά· κι αυτός που αποκαλύπτει μυστήρια σου έκανε γνωστό τι πρόκειται να γίνει. 30. Όμως, όσο για μένα, αυτό το μυστήριο δεν μου αποκαλύφθηκε με σοφία, που εγώ έχω περισσότερο από όλους τούς ζωντανούς ανθρώπους, αλλά για να φανερωθεί η ερμηνεία στον βασιλιά, και για να γνωρίσεις τούς συλλογισμούς τής καρδιάς σου.

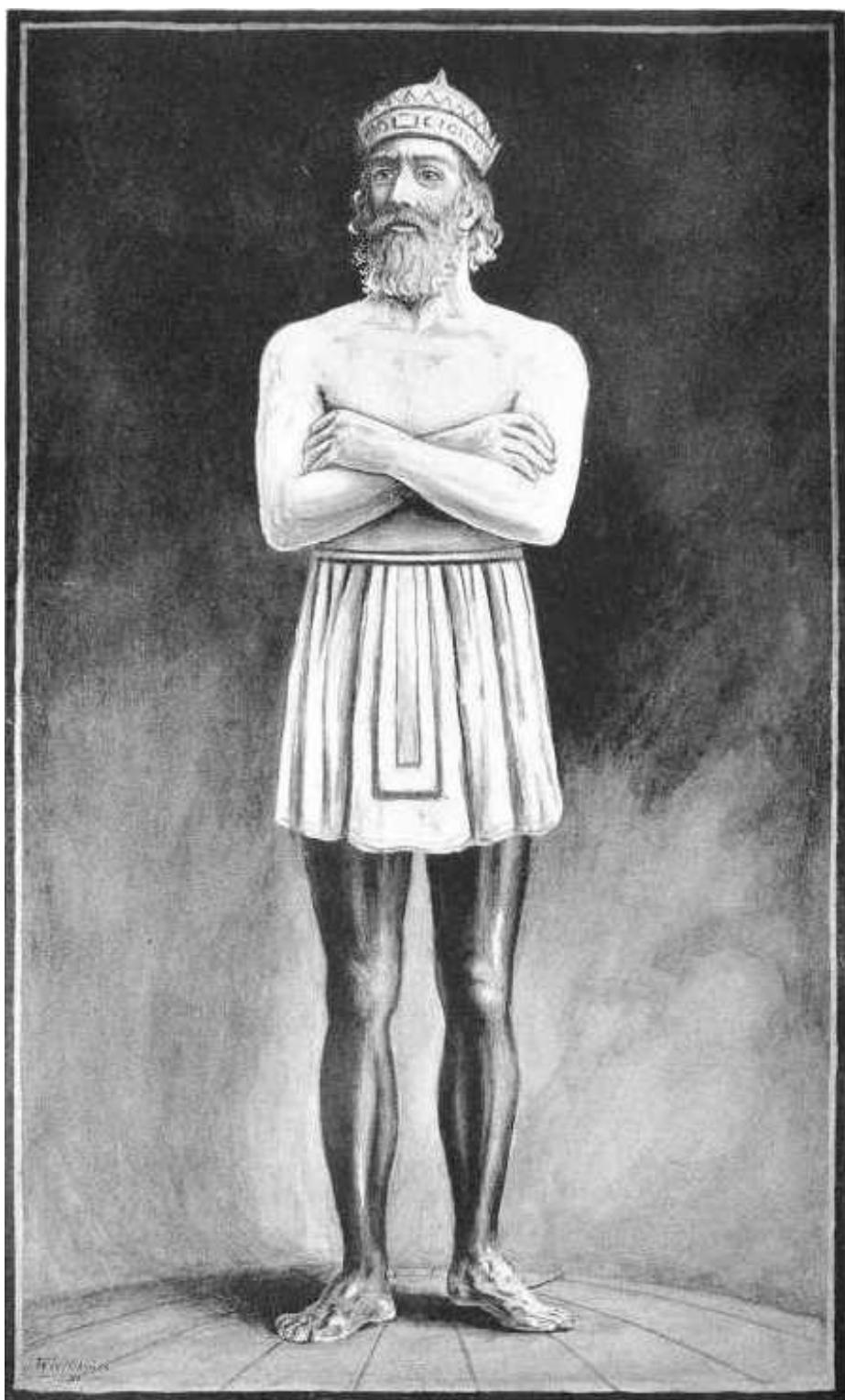
Εδώ αναδεικνύεται ένα άλλο από τα αξιέπαινα χαρακτηριστικά του χαρακτήρα του Ναβουχοδονόσορα. Σε αντίθεση με μερικούς ηγεμόνες, που γεμίζουν το παρόν με ανοησία και ασέβεια χωρίς να λαμβάνουν υπόψη το μέλλον, εκείνος σκεφτόταν τις επόμενες μέρες, με μια αγωνιώδη επιθυμία να μάθει ποια γεγονότα θα έπρεπε να συμβούν. Ο σκοπός του σε αυτό ήταν, αναμφίβολα, να γνωρίσει καλύτερα πώς θα μπορούσε με σοφία να βελτιώσει το παρόν. Γι' αυτό ο Θεός του έδωσε αυτό το όνειρο, το οποίο πρέπει να θεωρήσουμε ως ένδειξη θεϊκής εύνοιας προς τον βασιλιά, καθώς υπήρχαν πολλοί άλλοι τρόποι με τους οποίους θα μπορούσε να αναδειχθεί η αλήθεια που σχετίζεται με αυτό το θέμα, εξίσου προς τιμή του ονόματος του Θεού και προς το καλό του λαού του τόσο εκείνη την εποχή όσο και μέσω των επόμενων γενεών. Ωστόσο, ο Θεός δεν θα εργαζόταν για τον βασιλιά ανεξάρτητα από τον λαό Του. Ως εκ τούτου, αν και έδωσε το όνειρο στον βασιλιά, έστειλε την ερμηνεία σε έναν από τους δικούς Του αναγνωρισμένους υπηρέτες. Ο Δανιήλ απαρνήθηκε πρώτα κάθε τιμή για τον εαυτό του στη διαδικασία αυτή και στη συνέχεια για να τροποποιήσει κάπως τα αισθήματα υπερηφάνειας που θα ήταν φυσικό να είχε ο βασιλιάς, δεδομένου ότι ο Θεός του ουρανού τον επισκέφθηκε, τον πληροφόρησε έμμεσα, ότι, αν και το όνειρο δόθηκε σε αυτόν, δεν ήταν καθόλου για χάρη του αυτή η ερμηνεία που στάλθηκε, αλλά για χάρη αυτών μέσω του οποίου έπρεπε να γίνει γνωστό. Βεβαίως! Ο Θεός είχε κάποιους δούλους εκεί, και γι' αυτούς εργαζόταν. Έχουν μεγαλύτερη αξία στα μάτια του από τους ισχυρότερους βασιλιάδες και εξουσιαστές της γης. Αν δεν ήταν αυτοί, ο βασιλιάς δεν θα είχε γνωρίσει ποτέ την ερμηνεία του ονείρου του, πιθανότατα ούτε το ίδιο

το όνειρο. Έτσι, όταν ανιχνευθεί η πηγή τους, όλες οι ευεργεσίες, σε όποιον χαρίζονται, διαπιστώνεται ότι οφείλονται στο σεβασμό που τρέφει ο Θεός για τα δικά Του παιδιά. Πόσο ολοκληρωμένο ήταν το έργο του Θεού σε αυτήν την περίπτωση. Με αυτή τη μία πράξη της αποκάλυψης του ονείρου του βασιλιά στον Δανιήλ, πέτυχε τους ακόλουθους στόχους: (1) Έκανε γνωστά στον βασιλιά τα πράγματα που επιθυμούσε. (2) Έσωσε τους δούλους Του που Τον εμπιστεύονταν. (3) Παρουσίασε εμφανώς μπροστά στο Χαλδαιϊκό έθνος τη γνώση του αληθινού Θεού. (4) Έριξε περιφρόνηση στα ψεύτικα συστήματα των μάντεων και των μάγων, και (5) Τίμησε το όνομά Του και εξύψωσε τους δούλους Του μπροστά σε όλους.

Εδάφιο 31. Εσύ, βασιλιά, θωρούσες και ξάφνου, μια μεγάλη εικόνα· η εικόνα εκείνη, που στεκόταν μπροστά σου, ήταν εξαίσια, και η λάμψη της υπέροχη, και η μορφή της φοβερή. 32. Το κεφάλι εκείνης τής εικόνας ήταν από καθαρό χρυσάφι, το στήθος της και οι βραχίονές της από ασήμι, η κοιλιά της και οι μηροί της από χαλκό, 33 οι κνήμες της από σίδερο, ένα μέρος όμως από πηλό. 34. Θεωρούσες μέχρις ότου, χωρίς χέρια, αποκόπηκε μια πέτρα, και χτύπησε εκείνη την εικόνα επάνω στα πόδια της, που ήσαν από σίδερο και πηλό, και τα κατασύντριψε. 35. Τότε, το σίδερο, ο πηλός, ο χαλκός, το ασήμι, και το χρυσάφι, κατασυντρίφηκαν μαζί, και έγιναν σαν το λεπτό άχυρο ενός θερινού αλωνιού· και τα σήκωσε ο άνεμος, και δεν βρέθηκε κανένας τόπος του· και η πέτρα που χτύπησε την εικόνα έγινε ένα μεγάλο βουνό, και γέμισε ολόκληρη τη γη.

Ο Ναβουχοδονόσορας, ήταν ειδωλολάτρης μια και ασπαζόταν τη χαλδαιϊκή θρησκεία. Μια εικόνα ήταν ένα αντικείμενο που κέντριζε αμέσως την προσοχή και το σεβασμό του. Επιπλέον, τα επίγεια βασίλεια, τα οποία, όπως θα δούμε στη συνέχεια, αντιπροσωπεύονταν από αυτήν την εικόνα, ήταν αντικείμενα εκτίμησης και αξίας στα μάτια του. Με ένα μυαλό αφώτιστο από το φως της αποκάλυψης, ήταν απροετοίμαστος να εκτιμήσει στην πραγματική τους διάσταση τον επίγειο πλούτο και δόξα και να κοιτάξει τις γήινες κυβερνήσεις κάτω από το αληθινό τους φως. Εξ ου και η εντυπωσιακή αρμονία μεταξύ της εκτίμησης που αυτός έδωσε σε αυτά τα πράγματα και στο αντικείμενο με το οποίο συμβολίστηκαν μπροστά του. Σε αυτόν, παρουσιάστηκαν με τη μορφή μιας μεγάλης εικόνας, ενός αντικειμένου που στα μάτια του είχε αξία και ήταν θαυμαστό. Για τον Δανιήλ όλα αυτά φαίνονταν πολύ διαφορετικά. Μπόρεσε να δει στο αληθινό τους φως όλο το μεγαλείο και τη δόξα που δεν στηρίχθηκε πάνω στην εύνοια και την επιδοκιμασία του Θεού και επομένως γι' αυτόν αυτά τα ίδια επίγεια βασίλεια εμφανίστηκαν στη συνέχεια (βλέπε κεφάλαιο 7) με τη μορφή σκληρών και αρπακτικών άγριων θηρίων.

Πόσο αξιοθαύμαστα κατάλληλα προσαρμοσμένη ήταν αυτή η αναπαράσταση ώστε να μεταφέρει στο μυαλό του Ναβουχοδονόσορα μια μεγάλη και αναγκαία αλήθεια. Εκτός από το ότι θα οριοθετούσε την πρόοδο των γεγονότων καθ' όλη τη διάρκεια του χρόνου προς όφελος του λαού Του, ο Θεός, θα έδειχνε στον Ναβουχοδονόσορα και την παντελή κενότητα και αναξιότητα της επίγειας μεγαλοπρέπειας και δόξας. Και πώς θα μπορούσε να γίνει αυτό με τον πιο εντυπωσιακό τρόπο από μια εικόνα που ξεκινάει να είναι φτιαγμένη από τα πιο πολύτιμα μέταλλα, και υποβιβάζεται συνεχώς, ώσπου στο τέλος συναντάμε τα πιο χονδροειδή και ακατέργαστα υλικά, — σίδηρο ανακατεμένο με αργιλώδη πηλό, — και στη συνέχεια ολόκληρη κομματιάζεται, γίνεται σαν το άδειο άχυρο, δεν βρίσκεται τίποτα

Η Εικόνα των μεγάλων επίγειων βασιλειών, Δανιήλ 2:34,38

καλό μέσα σ' αυτή, αλλά είναι ελαφρότερη από τη ματαιότητα και τέλος την παίρνει ο αέρας και δεν μπορεί ίχνος της να βρεθεί πουθενά και δίνει τη θέση της σε κάτι ανθεκτικό που διαθέτει ουράνια αξία. Με αυτόν τον τρόπο ο Θεός ήθελε να δείξει στους υιούς των ανθρώπων ότι τα επίγεια βασίλεια πρόκειται να παρέλθουν, και το γήινο μεγαλείο και η δόξα τους, είναι σαν μια φανταχτερή φούσκα, που θα σπάσει και θα εξαφανιστεί. Και το βασίλειο του Θεού, στον τόπο που τόσο καιρό αυτά σφετερίστηκαν, θα πρέπει να στηθεί, να μην έχει τέλος, και όλοι όσοι έδειξαν ενδιαφέρον για αυτό θα πρέπει να αναπταύονται κάτω από τη σκιά των ειρηνικών φτερών του για πάντα. Είναι αυτό που προσμένουμε.

Εδάφιο 36. Αυτό είναι το όνειρο· και θα πούμε την ερμηνεία του μπροστά στον βασιλιά. 37. Εσύ, βασιλιά, είσαι βασιλιάς βασιλιάδων· επειδή, ο Θεός τού ουρανού έδωσε σε σένα βασιλεία, δύναμη, και ισχύ, και δόξα. 38. Και κάθε τόπο όπου κατοικούν οι γιοι των ανθρώπων, τα θηρία τού χωραφιού, και τα πουλιά τού ουρανού, τα έδωσε στο χέρι σου, και σε έκανε κύριο επάνω σε όλα αυτά. Εσύ είσαι εκείνο το χρυσό κεφάλι.

Τώρα ανοίγει ένα από τα μεγαλειώδη κεφάλαια της ανθρώπινης ιστορίας. Οκτώ σύντομα εδάφια από την θεόπνευστη γραφή καταγράφουν όλη την ιστορία, την ιστορία της μεγαλοπρέπειας και της ισχύος αυτού του κόσμου. Λίγες στιγμές αρκούν για να μείνουν αυτά στη μνήμη μας, ωστόσο η περίοδος που καλύπτουν, η οποία ξεκινά περισσότερο από είκοσι πέντε αιώνες πριν και φτάνει από εκείνο το μακρινό σημείο, πέρα από την άνοδο και την πτώση των βασιλείων, μετά την ίδρυση και την ανατροπή αυτοκρατοριών περασμένων κύκλων και εποχών, πιο πέρα από τις μέρες μας, στην αιώνια βασιλεία. Είναι τόσο ολοκληρωμένα που καταγράφουν όλα αυτά. Είναι ταυτόχρονα και τόσο περιεκτικά που μας δίνουν όλα τα μεγάλα περιγράμματα των επίγειων βασιλειών από εκείνη την εποχή μέχρι σήμερα. Η ανθρώπινη σοφία ποτέ δεν επινόησε μια τόσο σύντομη καταγραφή που να περιλαμβάνει τόσα πολλά. Η ανθρώπινη γλώσσα δεν διατύπωσε ποτέ με τόσες λίγες λέξεις, τόσο μεγάλο όγκο ιστορικής αλήθειας. Δάκτυλο Θεού βλέπουμε εδώ. Ας προσέξουμε καλά το μάθημα αυτό.

Με τι ενδιαφέρον, αλλά και κατάπληξη, πρέπει να άκουσε ο βασιλιάς, καθώς πληροφορήθηκε από τον προφήτη ότι αυτός, ή μάλλον το βασίλειό του, ο βασιλιάς τέθηκε εδώ αντί για το βασίλειό του (βλ. το επόμενο εδάφιο), ήταν η χρυσή κεφαλή της υπέροχης εικόνας που είχε δει. Οι αρχαίοι βασιλιάδες ήταν ευγνώμονες για τις επιτυχίες τους και σε περιόδους ευημερίας, η θεότητα-κηδεμόνας στην οποία απέδιδαν την επιτυχία τους, ήταν το αξιολάτρευτο αντικείμενο πάνω στο οποίο σπαταλούσαν τους πλουσιότερους θησαυρούς τους και προσέφεραν τις καλύτερες αφιερώσεις τους. Ο Δανιήλ ενημερώνει εμμέσως τον βασιλιά ότι στην περίπτωσή του όλα αυτά οφείλονται στον Θεό του ουρανού, αφού αυτός είναι που του έδωσε το βασίλειό του, και τον έκανε κυρίαρχο πάνω σε όλους. Αυτό θα τον εμπόδιζε από την υπερηφάνεια να πιστεύει ότι με τη δική του δύναμη και σοφία είχε κατακτήσει τη θέση του, και θα οδηγούσε την ευγνωμοσύνη της καρδιάς του προς τον αληθινό Θεό.

Το βασίλειο της Βαβυλώνας, το οποίο τελικά εξελίχθηκε στο χρυσό κεφάλι αυτής της μεγάλης ιστορικής εικόνας, ιδρύθηκε από τον Νεβρώδ, τον δισέγγονο του Νώε, πάνω από δύο χιλιάδες χρόνια πριν από τον Χριστό. Γένεση 10:8-10: “Και ο Χους γέννησε τον

Νεβρώδ. Αυτός άρχισε να είναι ισχυρός επάνω στη γη· αυτός ήταν ισχυρός κυνηγός μπροστά στον Κύριο· γι' αυτό και λέγεται: Όπως ο Νεβρώδ, ισχυρός κυνηγός μπροστά στον Κύριο· και η αρχή τής βασιλείας του στάθηκε η Βαβυλώνα, και η Ερέχ, και η Αχάδ, και η Χαλνέ, στη γη Σεναάρ.”. Φαίνεται ότι ο Νεβρώδ ίδρυσε επίσης και την πόλη της Νινευή, η οποία στη συνέχεια έγινε πρωτεύουσα της Συρίας. (Βλέπε [Γένεση 10:11](#) και Johnson's Cyclopedie, λ. Συρία.) Το ακόλουθο τμήμα της ιστορίας της Βαβυλώνας, είναι από την Παγκόσμια Εγκυκλοπαίδεια του Τζόνσον, λ. Βαβυλώνα και συμφωνεί με τις τελευταίους αναλυτές σχετικά με αυτό το θέμα: —

«Το 1270 π.Χ. περίπου, οι Ασσύριοι βασιλιάδες έγιναν κύριοι της Χαλδαίας ή Βαβυλωνίας, της οποίας η Βαβυλώνα ήταν η πρωτεύουσα. Στη συνέχεια αυτή η χώρα κυβερνήθηκε από μια Ασσυριακή δυναστεία βασιλέων, που βασίλεψε στη Βαβυλώνα και μερικές φορές διεξήγαγε πόλεμο εναντίον εκείνων που βασίλεψαν στην Ασσυρία. Σε άλλους καιρούς οι βασιλείς της Βαβυλώνας ήταν υποτελείς σε εκείνους της Ασσυρίας. Πέρασαν αιώνες στους οποίους η ιστορία της Βαβυλώνας ήταν σχεδόν κενή. Την εποχή του Τιγκλάθ-Πιλεσέρ της Ασσυρίας, ο Ναβονασσάρ ανέβηκε στο θρόνο της Βαβυλώνας το 747 π.Χ.. Φημίζεται για τη βασιλεία του την περίοδο που φέρει τον όνομά του και η οποία ξεκίνησε το 747 π.Χ.. Περί το 720 π.Χ. ο Βερωδάχ-βαλαδάν έγινε βασιλιάς της Βαβυλώνας και έστειλε πρεσβευτές στον Εζεκία, τον βασιλιά του Ιούδα (βλέπε [Β' Βασιλέων 20](#) και [Ησαΐας 39](#)). Λίγα χρόνια αργότερα, ο Σαργών, ο βασιλιάς της Ασσυρίας, νίκησε και εκθρόνισε τον Βερωδάχ-βαλαδάν. Ο Σενναχειρέιμ ολοκλήρωσε την υποταγή της Βαβυλώνας την οποία προσάρτησε στην Ασσυριακή αυτοκρατορία περί το 690 π.Χ. Η κατάκτηση της Νινευή και η υποταγή της Ασσυριακής αυτοκρατορίας, η οποία επιτελέστηκε περίπου το 625 π.Χ., από τον Κυαξάρη τον Μήδο και τον σύμμαχό του Ναβοπολάσσαρ, τον επαναστατημένο κυβερνήτη της Βαβυλώνας, επέτρεψε στον τελευταίο να ιδρύσει τη Βαβυλωνιακή αυτοκρατορία, η οποία ήταν η τέταρτη από τις «Πέντε Μεγάλες Μοναρχίες» του Rawlinson, και περιλάμβανε την κοιλάδα του Ευφράτη, τη Σουσιανή, τη Συρία και την Παλαιστίνη. Η βασιλεία του διήρκεσε περίπου είκοσι ένα χρόνια, και ήταν πιθανότατα ειρηνική, καθώς η ιστορία της είναι σχεδόν κενή, αλλά το 605 π.Χ. ο στρατός του νίκησε τον Νεχώ, βασιλιά της Αιγύπτου, ο οποίος είχε εισβάλει στη Συρία. Τον διαδέχθηκε ο πιο διάσημος γιος του, ο Ναβουχοδονόσορας (604 π.Χ.), ο οποίος ήταν ο μεγαλύτερος από τους βασιλείς της Βαβυλώνας».

Η Ιερουσαλήμ καταλήφθηκε από τον Ναβουχοδονόσορα το πρώτο έτος της βασιλείας του και τρίτο έτος του Ιωακείμ, βασιλιά του Ιούδα ([Δανιήλ 1:1](#)), το 606 π.Χ. Ο Ναβουχοδονόσορας βασίλεψε δύο χρόνια μαζί με τον πατέρα του, Ναβοπολάσσαρ. Από αυτό το σημείο οι Εβραίοι υπολόγισαν τη βασιλεία του, αλλά οι Χαλδαίοι από την ημερομηνία που βασίλεψε μόνος του, το 604 π.Χ., όπως αναφέρθηκε παραπάνω. Σχετικά με τους διαδόχους του Ναβουχοδονόσορα, η προαναφερθείσα εγκυκλοπαίδεια προσθέτει:

«Πέθανε το 561 π.Χ. και τον διαδέχθηκε ο γιος του Ευείλ-μερωδάχ, ο οποίος βασίλεψε μόνο δύο χρόνια. Ο Ναβοναϊδ (ή Λαβυνήτος), που έγινε βασιλιάς το 555 π.Χ., σχημάτισε συμμαχία με τον Κροίσο ενάντια στον Κύρο τον Μεγάλο. Φαίνεται ότι μοιράστηκε τη βασιλική εξουσία με τον γιο του Βαλτάσαρ, του οποίου η μητέρα ήταν κόρη του Ναβουχοδονόσορα. Ο Κύρος πολιόρκησε τη Βαβυλώνα, την οποία κατέλαβε με στρατήγημα το 538 π.Χ., και με το θάνατο του Βαλτάσαρ, τον οποίο σκότωσαν οι Πέρσες, το βασίλειο της Βαβυλώνας έπαψε να υφίσταται».

Όταν λέμε ότι η εικόνα του Δανιήλ 2 συμβολίζει τις τέσσερις μεγάλες προφητικές πταγκόσμιες μοναρχίες, και θεωρούμε τη Βαβυλώνα ως την πρώτη από αυτές, ρωτάμε πώς μπορεί να ισχύει αυτό, όταν κάθε χώρα στον κόσμο δεν ήταν απολύτως υπό την κυριαρχία κάποιας από αυτές. Έτσι η Βαβυλώνα δεν κατέκτησε ποτέ την Ελλάδα ή τη Ρώμη, αλλά η Ρώμη ιδρύθηκε πριν η Βαβυλώνα φτάσει στο ζενίθ της δύναμής της. Η θέση και η επιρροή της Ρώμης, ωστόσο, ήταν τότε εντελώς προσδοκώμενη. Και δεν είναι ενάντιο στην προφητεία, ότι ο Θεός αρχίζει να προετοιμάζει τους συντελεστές Του πολλά χρόνια πριν αναλάβουν το εξέχον μέρος που πρόκειται να εκτελέσουν για την εκπλήρωση της προφητείας. Πρέπει τοποθετήσουμε τους εαυτούς μας μαζί με τον προφήτη και να δούμε αυτά τα βασίλεια από την ίδια σκοπιά. Στη συνέχεια, όπως θα ήταν ορθό, θα εξετάσουμε τις δηλώσεις του υπό το πρίσμα της θέσης που κατείχε, του χρόνου στον οποίο το έγραψε και των συνθηκών τις οποίες είχε να αντιμετωπίσει. Αποτελεί προφανή κανόνα ερμηνείας το ότι μπορούμε να αναζητήσουμε τα έθνη που αναφέρονται στην προφητεία όταν συνδέονται με τον λαό του Θεού ώστε η αναφορά τους καθίσταται αναγκαία για να είναι ολοκληρωμένα τα αρχεία της ιερής ιστορίας. Όταν αυτό συνέβαινε με τη Βαβυλώνα, ήταν, από τη σκοπιά του προφήτη, το μεγάλο και συντριπτικό αντικείμενο που δέσποζε ανάμεσα στα κράτη εκείνου του κόσμου. Στα μάτια του, αναγκαστικά επισκίασε όλα τα άλλα και φυσικά θα μιλούσε γι' αυτό ως ένα βασίλειο που έχει κυριαρχία σε όλη τη γη. Από όσο γνωρίζουμε, όλες οι επαρχίες ή οι χώρες εναντίον των οποίων κινήθηκε η Βαβυλώνα στο απόγειο της δύναμής της, υποτάχθηκαν από τα όπλα της. Υπό αυτή την έννοια, όλα ήταν στην εξουσία της και αυτό το γεγονός μπορεί να εξηγήσει την κάπως υπερβολική γλώσσα του εδαφίου 38. Το ότι υπήρχαν κάποιες περιοχές και σημαντικός αριθμός ανθρώπων άγνωστα στην ιστορία και έξω από την κοιτίδα του πολιτισμού όπως ήταν τότε, τα οποία ούτε ανακαλύφθηκαν ούτε υποτάχθηκαν, δεν αποτελεί γεγονός επαρκούς ισχύος ή σημασίας για να καταδικάσει την έκφραση του προφήτη ή να διαψεύσει την προφητεία.

Το 606 π.Χ. η Βαβυλώνα ήρθε σε επαφή με τον λαό του Θεού, όταν ο Ναβουχοδονόσορας κατέκτησε την Ιερουσαλήμ και οδήγησε τον Ιούδα σε αιχμαλωσία. Εμφανίζεται σε αυτό το σημείο, κατά συνέπεια, στο πεδίο της προφητείας, στο τέλος της εβραϊκής θεοκρατίας.

Ο χαρακτήρας αυτής της αυτοκρατορίας υποδηλώνεται από τη φύση του υλικού που συνθέτει αυτό το τμήμα της εικόνας με το οποίο συμβολίζόταν - το κεφάλι από χρυσό. Ήταν το χρυσό βασίλειο μιας χρυσής εποχής. Η Βαβυλώνα, η μητρόπολη της, υψώθηκε σε ένα ύψος που δεν έφτασε ποτέ καμία από τους διαδόχους της. Βρισκόταν στον κήπο της Ανατολής. σε ένα τέλειο τετράγωνο, η περιφέρειά της ήταν εξήντα μίλια, δεκαπέντε μίλια σε κάθε πλευρά. Περιβαλλόταν από έναν τοίχο ύψους τριακοσίων πενήντα ποδών και πάχους ογδόντα εππά, με τάφρο ολόγυρα, ίσης χωρητικότητας με το ίδιο το τείχος. Ήταν χωρισμένη σε εξακόσια εβδομήντα έξι τετράγωνα, με περιφέρεια δύο και ένα τέταρτο μίλια το καθένα, με πενήντα δρόμους να τη διατρέχουν, εκατόν πενήντα πόδια ο καθένας σε πλάτος, που διασταυρώνονται σε ορθή γωνία, είκοσι πέντε σε κάθε κατεύθυνση. Καθένα από αυτά ήταν ίσια, επίπεδα με μήκος δεκαπέντε μίλια, και αποτελούσαν διακόσια είκοσι πέντε τετραγωνικά μίλια κλειστής επιφάνειας, χωρισμένη όπως μόλις περιγράφηκε, στρωμένη με πολυτελείς χώρους αναψυχής και κήπους, διάσπαρτη με υπέροχες κατοικίες, — αυτή η πόλη, με τα εξήντα μίλια της τάφρου, τα εξήντα μίλια του εξωτερικού τείχους, τα τριάντα μίλια του ποταμού που περνούσε μέσα από το κέντρο της, τις εκατόν πενήντα πύλες της

από ατόφιο μπρούντζο, τους κρεμαστούς κήπους της, που ανέβαιναν από ταράτσα σε ταράτσα μέχρι που έφταναν σε ύψος τα ίδια τα τείχη, με τον ναό του Βήλ, που είχε περιφέρεια τρία μίλια, τα δύο βασιλικά της ανάκτορα, με περιφέρεια το ένα τρεισήμισι, και το άλλο οκτώ μίλια, με την υπόγεια σήραγγα κάτω από τον ποταμό Ευφράτη να συνδέει αυτά τα δύο παλάτια, με τις τέλειες προβλέψεις ανέσεων, διακόσμησης και άμυνας και τους απεριόριστους πόρους της, — αυτή η πόλη, που περιείχε πολλά πράγματα που ήταν από μόνα τους θαύματα του κόσμου, αποτελούσε η ίδια ένα από τα μεγαλύτερα θαύματα του κόσμου. Ποτέ πριν δεν είχε υπάρξει πάνω στη γη μια πόλη σαν αυτή, η γη ποτέ δεν είχε δει κάτι παρόμοιο. Και εκεί, με όλη τη γη κάτω από τα πόδια της, σαν μια βασίλισσα με απαράμιλλο μεγαλείο, αντλώντας από την ίδια θεόπνευστη γραφή αυτόν τον λαμπερό τίτλο, “η δόξα των βασιλείων, το ένδοξο καύχημα των Χαλδαίων” ([Ησ.13:19](#)), καθόταν αυτή η πόλη, αρμόζουσα πρωτεύουσα για ένα τέτοιο βασίλειο, η χρυσή κεφαλή αυτής της μεγάλης ιστορικής εικόνας.

Έτσι ήταν η Βαβυλώνα, με τον Ναβουχοδονόσορα, στην ακμή της ζωής του, τολμηρό, δυναμικό και επιτυχημένο, καθισμένο στον θρόνο της, όταν ο Δανιήλ μπήκε μέσα από τα απόρθητα τείχη της για να υπηρετήσει αιχμάλωτος για εβδομήντα χρόνια στα υπέροχα παλάτια της. Εκεί τα τέκνα του Κυρίου, ήταν καταπιεσμένα μάλλον παρά χαρούμενα από τη δόξα και την ευμάρεια της γης της αιχμαλωσίας τους, καθώς κρεμούσαν τις κιθάρες τους στις ιτιές του αστραφτερού Ευφράτη, και έκλαιγαν όταν θυμόντουσαν τη Σιών.

Από εκεί άρχισε η αιχμαλωσία της εκκλησίας, υπό την ευρύτερη έννοια, γιατί, από τότε, ο λαός του Θεού ήταν υποταγμένος και περισσότερο ή λιγότερο καταπιεσμένος από γήινες δυνάμεις. Και έτσι θα είναι, έως ότου όλες οι γήινες δυνάμεις παραδοθούν επιτέλους σε Εκείνον ο οποίος έχει το δικαίωμα να βασιλεύει. Και ίδού!, η ημέρα της απελευθέρωσης πλησιάζει γρήγορα.

Όχι μόνο ο Δανιήλ, αλλά όλα τα παιδιά του Θεού, από τον μικρότερο ως στον μεγαλύτερο, από τον κατώτερο ως στον υψηλότερο, από τον πρώτο ως στον τελευταίο, πρόκειται σύντομα να εισέλθουν σε μια άλλη πόλη. Μια πόλη που δεν έχει περιφέρεια μόνο εξήντα μίλια, αλλά χίλια πεντακόσια μίλια. Μια πόλη της οποίας τα τείχη δεν είναι τούβλα και πίσσα, αλλά πολύτιμοι λίθοι και ίασπις, της οποίας οι δρόμοι δεν είναι πλακόστρωτοι δρόμοι σαν της Βαβυλώνας, ομαλοί και όμορφοι όπως ήταν, αλλά από διάφανο χρυσό. Μια πόλη της οποίας το ποτάμι δεν θα είναι τα πένθιμα νερά του Ευφράτη, αλλά το ποτάμι της ζωής, της οποίας η μουσική δεν θα είναι οι στεναγμοί και οι θρήνοι από τις συντετριμένες καρδιές αιχμαλώτων, αλλά οι συναρπαστικοί παιάνες της νίκης επί του θανάτου και του Άδη, τα λυτρωμένα πλήθη της οποίας θα υψώνουν. Μια πόλη της οποίας το φως δεν είναι το διακοπτόμενο φως της γης, αλλά η αδιάκοπη και άφατη δόξα του Θεού και του Αρνίου. Σε αυτήν την πόλη θα εισέλθουν, όχι ως αιχμάλωτοι που μπαίνουν σε ξένη χώρα, αλλά ως εξόριστοι που επιστρέφουν στο σπίτι του πατέρα τους. Όχι σε ένα μέρος όπου ανατριχιαστικές λέξεις όπως «σκλαβιά», «δουλεία» και «καταπίεση» θα βαραίνουν τα πνεύματα τους, αλλά σε ένα μέρος όπου οι γλυκές λέξεις, όπως «σπίτι», «ελευθερία», «ειρήνη», «αγνότητα», «ανείπωτη ευδαιμονία» και «αιώνια ζωή» θα πλημμυρίζουν την καρδιά τους με ευδαιμονία για πάντα. Ναι, τα στόματά μας θα γεμίσουν με γέλιο και η γλώσσα μας με τραγούδι, όταν ο Κύριος θα επαναφέρει τους αιχμαλώτους της Σιών.
Ψαλμοί 126:1,2, Αποκάλυψη 21:1-27.

Εδάφιο 39. Και ύστερα από σένα θα σηκωθεί μια άλλη βασιλεία κατώτερη από τη δική σου, και μια άλλη τρίτη βασιλεία από χαλκό, που θα κυριεύσει επάνω σε ολόκληρη γη.

Ο Ναβουχοδονόσορας βασίλεψε σαράντα τρία χρόνια και τον διαδέχθηκαν οι ακόλουθοι ηγεμόνες: Ο γιος του, Ευείλ-μερωδάχ, για δύο χρόνια· ο Νεριγκλισσάρ, ο γαμπρός του για τέσσερα χρόνια, ο Λαβασί Μαρδούκ, υιός του Νεριγκλισσάρ για εννέα μήνες, που είναι λιγότερο από ένα έτος και έτσι δεν υπολογίζεται στον κανόνα του Πτολεμαίου· και τέλος, ο Ναβοναΐδ, του οποίου ο γιος, ο Βαλτάσαρ, εγγονός του Ναβουχοδονόσορα, συνδέθηκε μαζί του στο θρόνο, και με τον οποίο αυτό το βασίλειο έφτασε στο τέλος του.

Τον πρώτο χρόνο του Νεριγκλισσάρ, δύο μόλις χρόνια μετά το θάνατο του Ναβουχοδονόσορα, ξέσπασε εκείνος ο μοιραίος πόλεμος μεταξύ των Βαβυλωνίων και των Μήδων, ο οποίος επρόκειτο να οδηγήσει στην απόλυτη ανατροπή του βαβυλωνιακού βασιλείου. Ο Κυαξάρης, βασιλιάς των Μήδων, που ονομάζεται «Δαρείος» στο εδάφιο [Δανιήλ 5:31](#), κάλεσε σε βοήθειά του τον ανιψιό του, Κύρο, ο οποίος είχε περσική καταγωγή, στις προσπάθειές του εναντίον των Βαβυλωνίων. Ο πόλεμος διεξήχθη με αδιάκοπη επιτυχία από την πλευρά των Μήδων και των Περσών, έως ότου, κατά το δέκατο όγδοο έτος του Ναβοναΐδ (το τρίτο έτος του γιου του Βαλτάσαρ), ο Κύρος πολιόρκησε τη Βαβυλώνα, τη μοναδική πόλη σε όλη την Ανατολή που είχε στραφεί εναντίον του. Οι Βαβυλώνιοι συγκεντρώθηκαν μέσα από τα απόρθητα τείχη τους, με προμήθειες για είκοσι χρόνια, και οχυρώθηκαν μέσα στα όρια της απέραντης πόλης τους, ικανής να παρέχει τροφή στους κατοίκους και στη φρουρά για αόριστο χρονικό διάστημα, χλεύασαν τον Κύρο από τα ψηλά τείχη τους και περιγέλασαν τις φαινομενικά άχρηστες προσπάθειές του να τους υποτάξει. Και σύμφωνα με όλους τους ανθρώπινους υπολογισμούς, είχαν καλό λόγο να τρέφουν τέτοια αισθήματα ασφάλειας. Μια τέτοια πόλη δεν θα μπορούσε να καταληφθεί ποτέ εξετάζοντας τις πιθανότητες από ανθρώπινη σκοπιά. Ως εκ τούτου, οι κάτοικοι της, ανέπνεαν τόσο ελεύθερα και κοιμόντουσαν και τόσο ήσυχα ωσάν κανένας εχθρός να μην παραμόνευε και να μην σχεδίαζε την καταστροφή τους γύρω από τα πολιορκημένα τείχη τους. Άλλα ο Θεός είχε αποφασίσει ότι η περήφανη και πονηρή πόλη έπρεπε να κατέβει από τον θρόνο της δόξας της, και όταν Εκείνος μιλάει, ποιος θνητός βραχίονας μπορεί να ακυρώσει τον λόγο Του;

Στο ίδιο το αίσθημα ασφάλειας που έτρεφαν βρισκόταν και η πηγή του κινδύνου τους. Ο Κύρος αποφάσισε να επιτύχει με στρατήγημα αυτό που δεν μπορούσε να πραγματοποιήσει με τη βία, και μαθαίνοντας ότι πλησίαζε μια ετήσια εορτή, κατά την οποία ολόκληρη η πόλη θα παραδοθεί σε ευφροσύνη και γλέντι, όρισε εκείνη την ημέρα ως την ώρα για να εκτελέσει το σκοπό του. Δεν υπήρχε καμία δυνατότητα εισόδου σε εκείνη την πόλη εκτός από το σημείο που εισερχόταν και εξερχόταν ο ποταμός Ευφράτης, καθώς περνούσε κάτω από τα τείχη της. Αποφάσισε τότε να κάνει το κανάλι του ποταμού την δίοδο μέσω της οποίας θα εισχωρούσε στο οχυρό του εχθρού του. Για να γίνει αυτό, το νερό έπρεπε να απομακρυνθεί από το κανάλι στο οποίο έρες μέσα από την πόλη. Για το σκοπό αυτό, το βράδυ της προαναφερθείσας γιορτής, έδωσε εντολή σε τρία σώματα στρατιωτών, στο πρώτο, να αλλάξει τη ροή του ποταμού σε μια δεδομένη ώρα προς μια

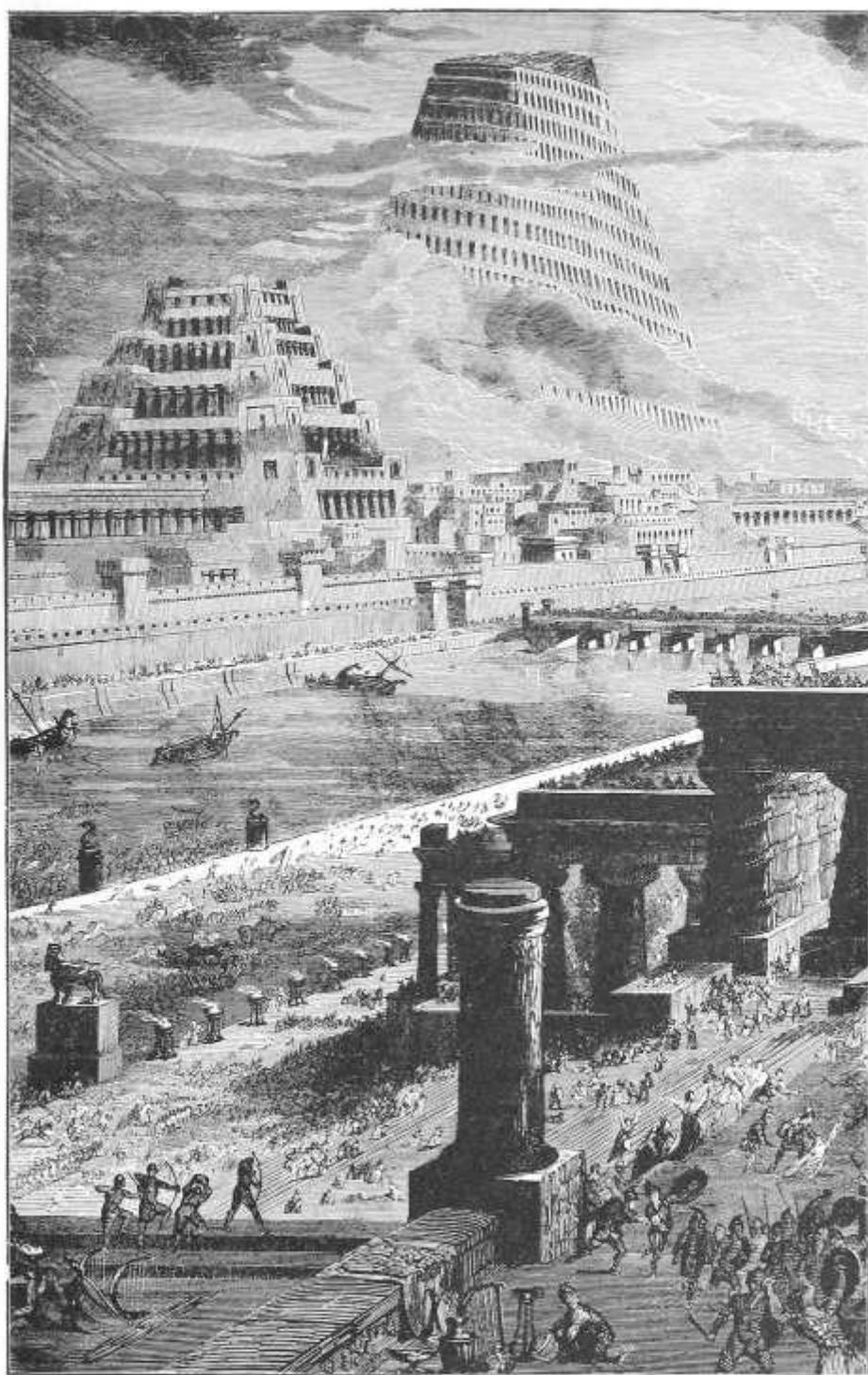
μεγάλη τεχνητή λίμνη σε μικρή απόσταση πάνω από την πόλη, στο δεύτερο, να στρατοπεδεύσει στο σημείο όπου το ποτάμι εισερχόταν στην πόλη και στο τρίτο, να στρατοπεδεύσει δεκαπέντε μίλια πιο κάτω, όπου το ποτάμι εξερχόταν από την πόλη. Τα δύο τελευταία σώματα έλαβαν εντολή να μπουν στο κανάλι του ποταμού, μόλις δουν οτι το έδαφος ήταν βατό, και με το σκοτάδι της νύχτας να διεισδύσουν κάτω από τα τείχη, και να προχωρήσουν μέχρι το παλάτι του βασιλιά, όπου θα έπρεπε να συναντηθούν, να αιφνιδιάσουν το παλάτι, να σκοτώσουν τους φρουρούς και να συλλάβουν ή να σκοτώσουν τον βασιλιά. Όταν το νερό εκτράπηκε προς τη λίμνη που προαναφέρθηκε, ο ποταμός έγινε σύντομα βατός και οι στρατιώτες που ήταν διατεταγμένοι για τον σκοπό αυτό οδηγήθηκαν μέσα από το κανάλι του στην καρδιά της πόλης της Βαβυλώνας.

Αλλά όλα αυτά θα ήταν μάταια, αν ολόκληρη η πόλη, εκείνη την γιορτινή βραδιά, δεν είχε παραδοθεί στην αμεριμνησία και την προπέτεια, μια κατάσταση πραγμάτων στην οποία ο Κύρος υπολόγιζε σε μεγάλο βαθμό για την εκπλήρωση του σκοπού του. Διότι σε κάθε πλευρά του ποταμού, σε όλο το μήκος της πόλης, υπήρχαν τείχη μεγάλου ύψους και ίσου πάχους με τα εξωτερικά τείχη. Σε αυτούς τους τοίχους υπήρχαν τεράστιες πύλες από συμπαγή ορείχαλκο, οι οποίες, όταν ήταν κλειστές και φυλασσόμενες, απαγόρευαν κάθε είσοδο από την κοίτη του ποταμού σε όλους τους είκοσι πέντε δρόμους που διέσχιζαν τον ποταμό. Αν ήταν κλειστές εκείνη τη στιγμή, οι στρατιώτες του Κύρου θα μπορούσαν να είχαν βαδίσει στην πόλη κατά μήκος της κοίτης του ποταμού και μετά να είχαν βγει ξανά έξω, χωρίς να μπορέσουν να επιτύχουν την υποταγή του τόπου εκείνου. Αλλά μέσα στο γλέντι της μέθης εκείνης της μοιραίας νύχτας, αυτές οι πύλες του ποταμού έμειναν όλες ανοιχτές και η είσοδος των Περσών στρατιωτών δεν έγινε αντιληπτή. Πολλά πρόσωπα θα είχαν χλομιάσει από τον τρόμο, αν είχαν προσέξει το ξαφνικό κατέβασμα του ποταμού και αντιλαμβάνονταν τη φοβερή σημασία του. Πολλά στόματα θα είχαν διακηρύξει συναγερμό στην πόλη, αν έβλεπαν τις σκοτεινές μορφές του ένοπλου εχθρού τους να οδεύουν κρυφά προς την ακρόπολη της δύναμής τους. Κανείς όμως δεν παρατήρησε την ξαφνική καθίζηση των νερών του ποταμού. Κανείς δεν είδε την είσοδο των Περσών πολεμιστών. Κανείς δεν φρόντισε να κλείσουν και να φυλάσσονται οι πύλες του ποταμού. Κανείς δεν νοιαζόταν για τίποτε άλλο παρά να δει πόσο βαθιά και απερίσκεπτα θα μπορούσε να βυθιστεί στην ακολασία. Το ξεφάντωμα εκείνης της νύχτας τους κόστισε το βασίλειό τους και την ελευθερία τους. Πήγαν στο ξέφρενο γλέντι σαν υπήκοοι του βασιλιά της Βαβυλώνας και ξύπνησαν από αυτό σαν σκλάβοι του βασιλιά της Περσίας.

Οι στρατιώτες του Κύρου έκαναν αρχικά γνωστή την παρουσία τους στην πόλη πέφτοντας πάνω στις βασιλικές φρουρές στον προθάλαμο του παλατιού του βασιλιά. Σύντομα ο Βαλτάσαρ αντιλήφθηκε την αιτία της ενόχλησης και έπεσε πταλεύοντας μάταια να σώσει τη ζωή του. Αυτή η γιορτή του Βαλτάσαρ περιγράφεται στο πέμπτο κεφάλαιο του Δανιήλ και η σκηνή κλείνει με την απλή καταγραφή, “Την ίδια εκείνη νύχτα ο Βαλτάσαρ, ο βασιλιάς των Χαλδαίων φονεύθηκε. Και ο Δαρείος ο Μήδος πήρε τη βασιλεία, ήταν δε περίπου 62 χρόνων.” ([Δαν.5:30,31](#)).

Έτσι έφτασε στο τέλος του το πρώτο τμήμα της μεγάλης εικόνας. Ένα άλλο βασίλειο είχε ανέλθει, όπως ακριβώς είχε δηλώσει ο προφήτης. Η πρώτη περίοδος του προφητικού ονείρου είχε εκπληρωθεί.

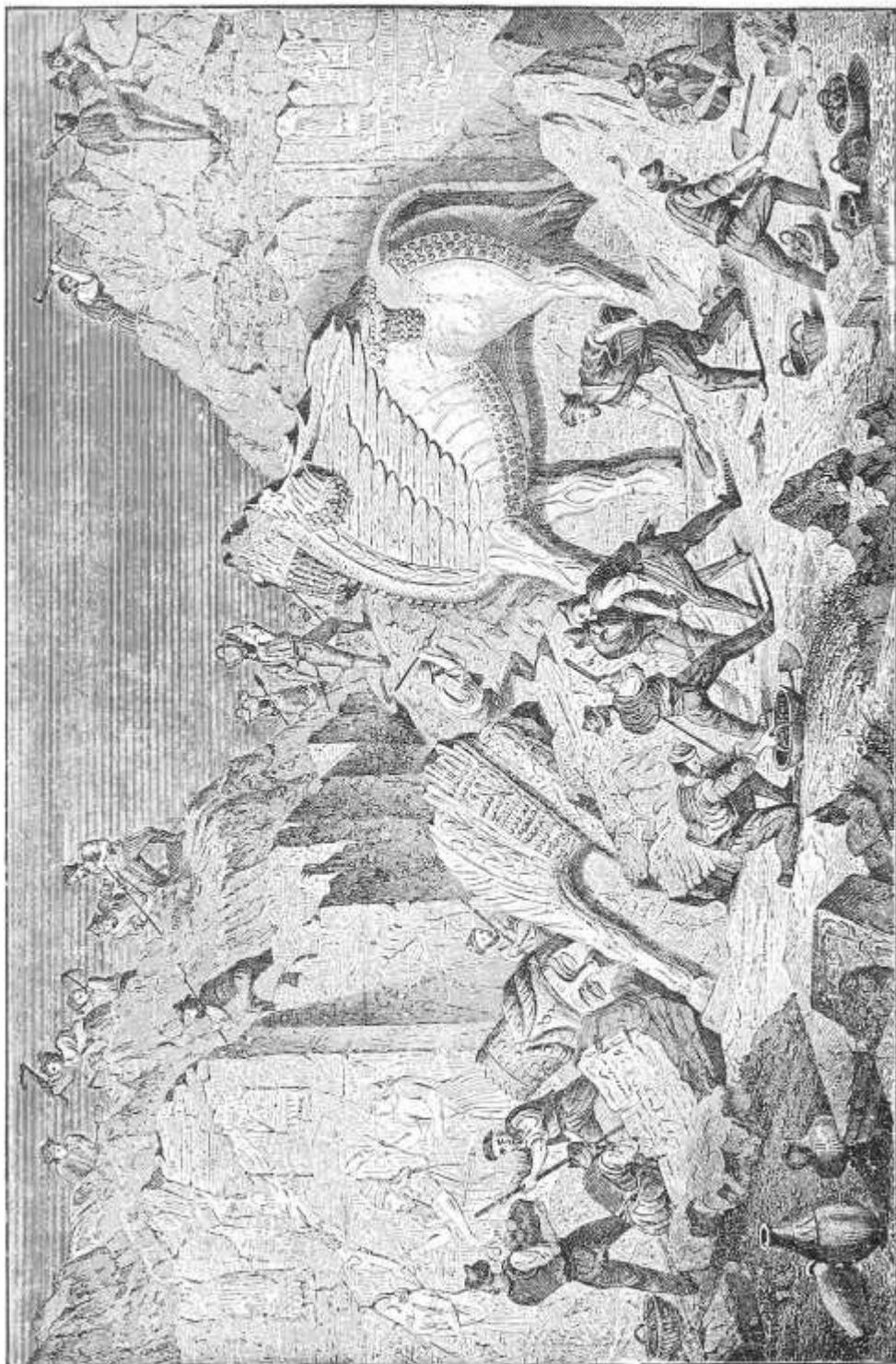
Αλλά προτού φύγουμε από τη Βαβυλώνα, ας ρίξουμε μια ματιά στο τέλος της μελαγχολικής ιστορίας της. Θα ήταν φυσικό να θεωρηθεί ότι ο κατακτητής, όταν κατέκτησε

Η Βαβυλώνα κυριεύεται από τον Κύρο

μια τόσο θαυμαστή πόλη, που ξεπερνούσε οτιδήποτε στον κόσμο, θα την είχε κάνει έδρα της αυτοκρατορίας του και θα τη διατηρούσε στην αρχαία λαμπρότητά της. Αλλά ο Θεός είχε πει ότι αυτή η πόλη έπρεπε να γίνει σωρός και κατοικία των θηρίων της ερήμου, ότι τα σπίτια της θα να είναι γεμάτα από άθλια πλάσματα, οτι οι αίλουροι θα φωνάζουν μέσα στις ερημικές κατοικίες της και τα τσακάλια στα παλάτια της απόλαυσης της. Ησαΐας 13:19-22. Πρώτα λοιπόν έπρεπε να ερημώσει. Ο Κύρος μετέφερε την αυτοκρατορική έδρα στα Σούσα, μια περίφημη πόλη στην επαρχία της Ελάμ, ανατολικά από τη Βαβυλώνα, στις όχθες του ποταμού Χοάσπη, κλάδου του Τίγρη. Αυτό μάλλον έγινε, λέει ο Prideaux (σ. 180), τον πρώτο χρόνο που βασίλεψε μόνος του. Αυτή η πράξη προκάλεσε ιδιαίτερα την περηφάνια των Βαβυλωνίων, κατά το πέμπτο έτος του Δαρείου Υστάσπη, το 517 π.Χ., και ξεσηκώθηκαν σε εξέγερση, η οποία έφερε ξανά κατά πάνω τους όλη τη δύναμη της περσικής αυτοκρατορίας. Η πόλη καταλήφθηκε για άλλη μια φορά με στρατηγήματα. Ο Ζώπυρος, ένας από τους αρχηγούς του Δαρείου, που του είχαν κόψει τη μύτη και τα αυτιά, και είχαν παραμορφώσει όλο του το σώμα από τα μαστίγια, κατέφυγε σε αυτή την κατάσταση στους πολιορκημένους, φαινομενικά φλεγόμενος από την επιθυμία να εκδικηθεί τον Δαρείο για τη μεγάλη του σκληρότητα που τον ακρωτηρίασε. Με αυτόν τον τρόπο κέρδισε την εμπιστοσύνη των Βαβυλωνίων μέχρι που τελικά τον έκαναν αρχηγό των δυνάμεών τους, οπότε πρόδωσε την πόλη στα χέρια του κυρίου του. Και για να αποτραπούν από το να εξεγερθούν ξανά, ο Δαρείος κάρφωσε τρεις χιλιάδες από αυτούς που ήταν πιο ενεργοί στην εξέγερση, αφαίρεσε τις χάλκινες πύλες της πόλης και γκρέμισε τα τείχη από διακόσιους πήχεις σε πενήντα πήχεις. Αυτή ήταν η αρχή της καταστροφής της. Με αυτή την πράξη, έμεινε εκτεθειμένη στις καταστροφές του κάθε εχθρού. Ο Ξέρξης, κατά την επιστροφή του από την Ελλάδα, λεηλάτησε τον ναό του Βήλ από τον τεράστιο πλούτο του και στη συνέχεια μετέτρεψε το υψηλό κτίσμα σε ερείπια. Ο Μέγας Αλέξανδρος προσπάθησε να τον ξαναχτίσει, αλλά αφού προσέλαβε δέκα χιλιάδες άντρες για δύο μήνες για να καθαρίσει τα σκουπίδια, πέθανε από υπερβολική μέθη και ακολασία και έτσι η εργασία του ανεστάλη. Το έτος 294 π.Χ., ο Σέλευκος Νικάτωρ έχτισε την πόλη της Νέας Βαβυλώνας στη γειτονιά της, και πήρε μεγάλο μέρος των υλικών και πολλούς από τους κατοίκους, της παλιάς πόλης, για να οικοδομήσει και να οικίσει τη νέα. Καθώς ήταν εξαντλημένη πληθυσμιακά, η παραμέληση και η φθορά έπεσαν πάνω την αρχαία πόλη. Η βία των Πάρθων πριγκίπων επιτάχυνε την καταστροφή της. Περίπου στα τέλη του τέταρτου αιώνα, χρησιμοποιήθηκε από τους Πέρσες βασιλιάδες ως καταφύγιο για άγρια θηρία. Στα τέλη του 12ου αιώνα, σύμφωνα με έναν διάσημο περιηγητή, τα λίγα εναπομείναντα ερείπια του παλατιού του Ναβουχοδονόσορα ήταν τόσο γεμάτα με φίδια και δηλητηριώδη ερπετά που δεν μπορούσαν, χωρίς μεγάλο κίνδυνο, να επιθεωρηθούν προσεκτικά. Και σήμερα, λιγοστά ερείπια έχουν απομείνει για να σηματοδοτήσουν το σημείο όπου κάποτε βρισκόταν η μεγαλύτερη, πλουσιότερη και πιο περήφανη πόλη που έχει δει ποτέ ο κόσμος. Έτσι, η καταστροφή της μεγάλης Βαβυλώνας μας δείχνει με πόση ακρίβεια ο Θεός θα εκπληρώσει τον λόγο Του σε σημείο που κάνει τις αμφιβολίες του σκεπτικισμού να φαίνονται σαν εκούσια τύφλωση.

“Και ύστερα από σένα θα σηκωθεί μια άλλη βασιλεία κατώτερη από τη δική σου”. Η χρήση της λέξης βασίλειο εδώ, δείχνει ότι βασίλεια, και όχι συγκεκριμένοι βασιλιάδες, αντιπροσωπεύονται από τα διάφορα μέρη αυτής της εικόνας και ως εκ τούτου, όταν ειπώθηκε στον Ναβουχοδονόσορα, “Εσύ είσαι εκείνο το χρυσό κεφάλι”, αν και

Ο Αλέξανδρος μετακινεί τα ερείπια της Βαβυλώνας

χρησιμοποιήθηκε η προσωπική αντωνυμία, εννοούσε το βασίλειο, όχι το πρόσωπο του βασιλιά.

Το διάδοχο βασίλειο, η Μηδο-Περσία, είναι αυτό που καταλαμβάνει το στήθος και τα ασημένια χέρια της μεγάλης εικόνας. Έπρεπε να είναι κατώτερο από το προηγούμενο βασίλειο. Από ποια άποψη κατώτερο; Όχι ως προς την εξουσία, γιατί ήταν ο κατακτητής του προηγούμενου. Όχι ως προς την έκταση, γιατί ο Κύρος υπέταξε όλη την Ανατολή από το Αιγαίο μέχρι τον Ινδό ποταμό, και έτσι έχτισε την πιο εκτεταμένη αυτοκρατορία που είχε υπάρξει μέχρι τότε. Ήταν κατώτερο σε πλούτο, πολυτέλεια και μεγαλοπρέπεια.

Από Γραφική σκοπιά, το κύριο γεγονός υπό τη Βαβυλωνιακή αυτοκρατορία ήταν η αιχμαλωσία των υιών Ισραήλ. Έτσι, το κύριο γεγονός υπό το Μηδοπερσικό βασίλειο ήταν η αποκατάσταση του Ισραήλ στη δική τους γη. Κατά την κατάληψη της Βαβυλώνας, το 538 π.Χ., ο Κύρος, ως πράξη αβροφροσύνης, έδωσε την πρώτη θέση στο βασίλειο στον θείο του, τον Δαρείο. Όμως, δύο χρόνια αργότερα, το 536 π.Χ., ο Δαρείος πέθανε και την ίδια χρονιά πέθανε και ο Καμβύσης, βασιλιάς της Περσίας, πατέρας του Κύρου. Μετά από αυτά τα γεγονότα, ο Κύρος έμεινε ο μοναδικός μονάρχης ολόκληρης της αυτοκρατορίας. Σε αυτό το έτος, όπου συμπληρώνονταν εβδομήντα χρόνια αιχμαλωσίας του Ισραήλ, ο Κύρος εξέδωσε το περίφημο διάταγμα του για την επιστροφή των Εβραίων και την ανοικοδόμηση του ναού τους. Αυτή ήταν η πρώτη φάση του μεγάλου διατάγματος για την αποκατάσταση και την οικοδόμηση ξανά της Ιερουσαλήμ ([Εσδρας 6:14](#)), που ολοκληρώθηκε το έβδομο έτος της βασιλείας του Αρταξέρξη, το 457 π.Χ. και σηματοδότησε, όπως θα αποδειχθεί στη συνέχεια, την έναρξη των 2300 ημερών του Δανιήλ 8, της μακρύτερης και σημαντικότερης προφητικής περιόδου που αναφέρεται στη Βίβλο ([Δανιήλ 9:25](#)).

Μετά από μια βασιλεία επτά ετών, ο Κύρος άφησε το βασίλειο στον γιο του, Καμβύση, που ονομαζόταν Ασουήρης στο [Εσδρας 4:6](#), ο οποίος βασίλεψε επτά χρόνια και πέντε μήνες, έως το 522 π.Χ.. Οκτώ μονάρχες, των οποίων η βασιλεία κυμαινόταν από επτά μήνες έως σαράντα έξι χρόνια, ανέβηκαν στον θρόνο κατά σειρά μέχρι το έτος 336 π.Χ., ως εξής: Σμέρδις ο Μάγος, που ονομάζεται Αρταξέρξης στο [Εσδρας 4:7](#), επτά μήνες, το έτος 522 π.Χ., Δαρείος Υστάσπης από το 521 έως το 486 π.Χ., Ξέρξης από το 485 έως το 465 π.Χ., Αρταξέρξης ο Μακρόχειρ από το 464 έως το 424 π.Χ., Δαρείος ο Νόθος από το 423 έως το 405 π.Χ., Αρταξέρξης Β' Μνήμων από το 404 έως το 359 π.Χ., Αρταξέρξης Γ' ο Ωχος από το 358 έως το 338 π.Χ. και Αρταξέρξης Δ' Άρσης από το 337 έως το 336 π.Χ.. Το έτος 335 π.Χ. ορίζεται ως το πρώτο του Δαρείου Γ' Κοδομάνου, του τελευταίου της γραμμής των παλαιών Περσών βασιλιάδων. Αυτός ο άνθρωπος, σύμφωνα με τον Prideaux, ήταν ευγενούς αναστήματος, με καλή προσωπικότητα, με μεγάλη προσωπική γενναιότητα και με ήπια και γενναιόδωρη διάθεση. Αν ζούσε σε οποιαδήποτε άλλη περίοδο, θα είχε αναμφίβολα μια μακρά και υπέροχη καριέρα. Άλλα για κακή του τύχη είχε να αναμετρηθεί με κάποιον που ήταν σημαντικός παράγοντας για την εκπλήρωση της προφητείας. Κανένα προσόν, φυσικό ή επίκτητο, δεν θα μπορούσε να τον καταστήσει επιτυχημένο στον άνισο αυτό αγώνα. Για λίγο είχε ανέβει στον θρόνο, λέει ο επώνυμος ιστορικός, πριν συναντήσει τον τρομερό εχθρό του, τον Αλέξανδρο, επικεφαλής των Ελλήνων στρατιωτών, που ετοιμαζόταν να το κατεβάσει από αυτόν.

Τα αίτια και τις λεπτομέρειες της διαμάχης μεταξύ Ελλήνων και Περσών τα αφήνουμε στην ιστορία τη σχετική με αυτά τα θέματα. Αρκεί εδώ να αναφέρουμε ότι το σημείο καμπής επιτεύχθηκε στη μάχη των Γαυγαμήλων (Άρβυλα) το 331 π.Χ. στο οποίο οι

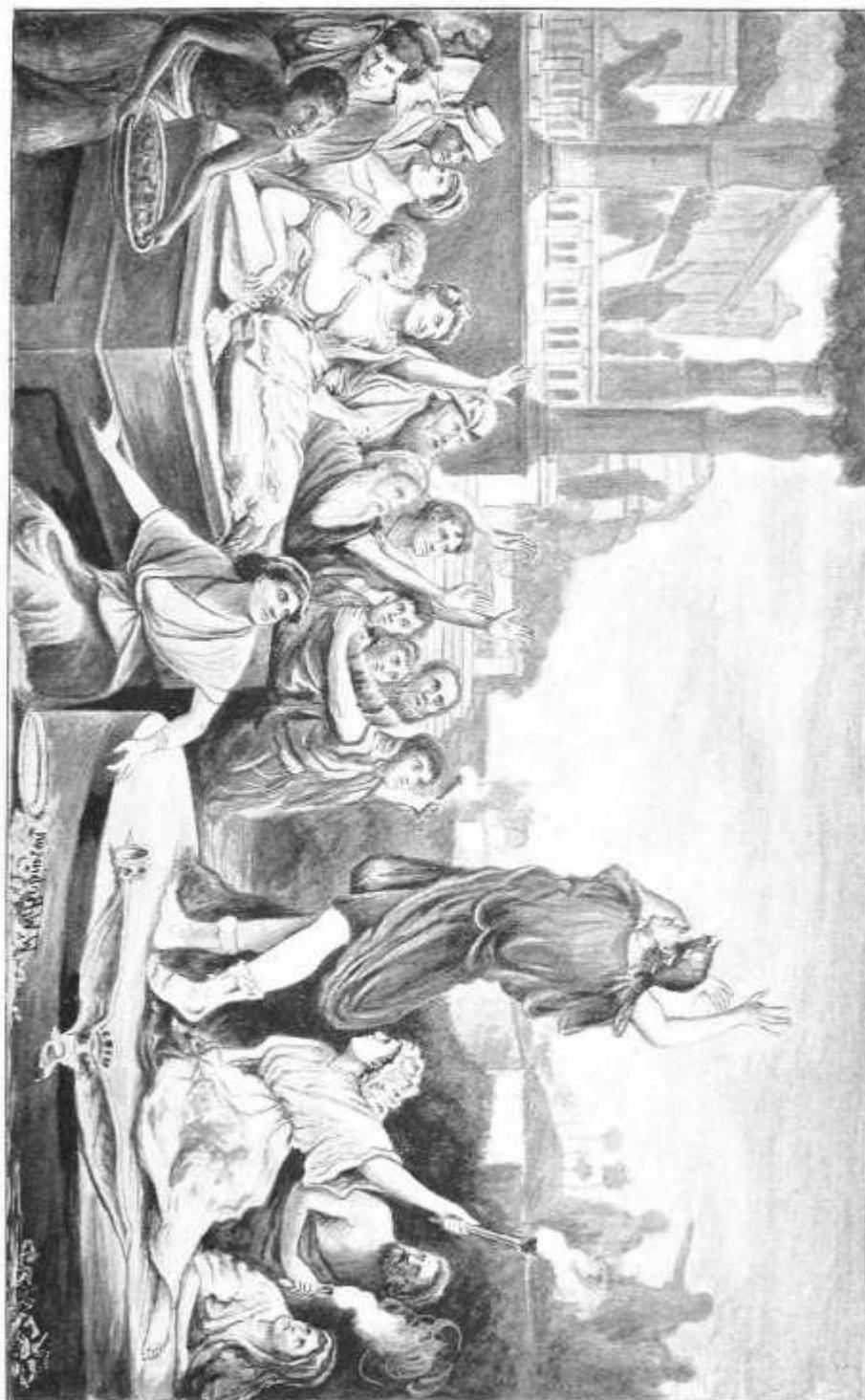
Έλληνες, αν και μόνο ένας προς είκοσι σε αριθμό σε σύγκριση με τους Πέρσες, αναδείχθηκαν ολοκληρωτικά νικητές και ο Αλέξανδρος έγινε από τότε ο απόλυτος κύριος της περσικής αυτοκρατορίας στο μέγιστο βαθμό που την κατείχε ποτέ οποιοσδήποτε από τους δικούς της βασιλιάδες.

“Και μια άλλη τρίτη βασιλεία από χαλκό, που θα κυριεύσει επάνω σε ολόκληρη γη”, είπε ο προφήτης. Τόσο λίγα και σύντομα είναι τα θεόπτνευστα λόγια που συνεπάγονται για την εκπλήρωσή τους μια αλλαγή των ηγεμόνων του κόσμου. Στο διαρκώς μεταβαλλόμενο πολιτικό καλειδοσκόπιο, η Ελλάδα εισέρχεται τώρα στο οπτικό πεδίο, για να είναι, για κάποιο διάστημα, το παντοδύναμο αντικείμενο της προσοχής, ως η τρίτη από αυτές που ονομάζονται μεγάλες παγκόσμιες αυτοκρατορίες της γης.

Μετά τη μοιραία μάχη που έκρινε τη μοίρα της αυτοκρατορίας, ο Δαρείος προσπαθούσε ακόμα να συγκεντρώσει τα θρυμματισμένα απομεινάρια του στρατού του και να υπερασπιστεί το βασίλειό του και τα δικαιώματά του. Άλλα δεν μπόρεσε να συγκεντρώσει, από όλο το πλήθος του τόσο πολυάριθμου και καλά οργανωμένου στρατού του, μια ικανή δύναμη με την οποία θα έκρινε φρόνιμο να διακινδυνεύσει άλλη μια εμπλοκή με τους Έλληνες νικητές. Ο Αλέξανδρος τον καταδίωξε με τα φτερά του ανέμου. Κατά καιρούς ο Δαρείος μόλις και μετά βίας ξέφευγε από το βλέμμα του εχθρού του που τον ακολουθούσε γρήγορα. Τελικά δύο προδότες, ο Βήσσος και ο Ναβαρζάνης, άρπαξαν τον άτυχο πρίγκιπα, τον έκλεισαν σε ένα κλειστό κάρο και έφυγαν μαζί του, με αυτόν αιχμάλωτό τους προς τη Βακτρία. Σκοπός τους ήταν, αν ο Αλέξανδρος τους καταδίωκε, να εξαγοράσουν τη δική τους ασφάλεια παραδίδοντας τον βασιλιά τους. Ο Αλέξανδρος, όταν έμαθε την επικίνδυνη θέση του Δαρείου στα χέρια των προδοτών, πήρε αμέσως για τον εαυτό του ένα ελαφρύ μέρος του στρατού του και άρχισε να τους καταδιώκει. Μετά από σκληρή πορεία πολλών ημερών, έφτασε τους προδότες. Τότε εκείνοι προέτρεψαν τον Δαρείο να συνεχίσει έφιππος για να κινηθούν πιο γρήγορα. Όταν αρνήθηκε να το κάνει, του επέφεραν πολλές θανάσιμες πληγές και τον άφησαν να πεθάνει στο κάρο του, ενώ εκείνοι ανέβηκαν στα άλογα τους και έφυγαν.

Όταν ο Αλέξανδρος έφτασε, το μόνο που είδε ήταν η άψυχη μορφή του Πέρση βασιλιά. Καθώς κοίταζε το πτώμα, θα μπορούσε να είχε πάρει ένα πολύτιμο μάθημα για την αστάθεια της ανθρώπινης μοίρας. Εδώ ήταν ένας άνθρωπος που, λίγους μήνες πριν, διαθέτοντας χαρακτήρα ευγενή και γενναιόδωρο, καθόταν στον θρόνο της παγκόσμιας αυτοκρατορίας. Η καταστροφή, η ανατροπή και η εγκατάλειψη των βρήκαν ξαφνικά. Το βασίλειό του είχε κατακτηθεί, ο θησαυρός του αρπάχτηκε και η οικογένειά του αιχμαλωτίστηκε. Και τώρα, θανατωμένος βάναυσα από τα χέρια προδοτών, δεν ήταν παρά ένα ματωμένο πτώμα πάνω σε ένα πταλιό κάρο. Η όψη αυτού του θλιβερού θεάματος προκάλεσε τα δάκρυα ακόμα και στα μάτια του Αλέξανδρου, καθώς ήταν οικείος με όλες τις φρικτές αντιξοότητες και τις αιματηρές σκηνές του πολέμου. Πετώντας τον μανδύα του πάνω από το σώμα του, διέταξε να τον μεταφέρουν στις αιχμάλωτες κυρίες στα Σούσα, παρέχοντας ο ίδιος τα απαραίτητα μέσα για μια βασιλική κηδεία. Για αυτή τη γενναιόδωρη πράξη ας του δώσουμε τα εύσημα. γιατί δυστυχώς έχει ανάγκη από όλα όσα του αναλογούν.

Όταν ο Δαρείος έπεσε, ο Αλέξανδρος είδε πλέον το πεδίο να έχει καθαρίσει από τον τελευταίο μεγάλο εχθρό του. Από τότε και στο εξής θα μπορούσε να περνά το χρόνο του με

Ο Αλέξανδρος διαπάσσει την πυρπόλωση της Περσέπολης

τον δικό του τρόπο, στην απόλαυση της ξεκούρασης και της ευχαρίστησης, και στη συνέχεια και πάλι στην επιδίωξη κάποιας μικρής κατάκτησης. Ξεκίνησε μια πομπώδη εκστρατεία στην Ινδία, επειδή, σύμφωνα με τον ελληνικό μύθο, ο Βάκχος και ο Ηρακλής, δύο γιοι του Δία, γιος του οποίου ισχυριζόταν επίσης ότι ήταν, είχαν κάνει το ίδιο. Με πιο παπτή έπαρση διεκδίκησε για τον εαυτό του θεϊκές τιμές. Παράτησε τις κατακτημένες πόλεις, ελεύθερα και απρόκλητα, στο απόλυτο άλεος του αιμοδιψούς και αδηφάγου στρατεύματος του. Ο ίδιος συχνά δολοφονούσε τους φίλους του και τους αγαπημένους του μέσα στη φρενίτιδα της μέθης του. Αναζήτησε τα πιο άθλια πρόσωπα για την ικανοποίηση των παθών του. Μετά από παρότρυνση μιας ακόλαστης και μεθυσμένης γυναίκας, ο ίδιος μαζί με μια παρέα από τους αυλικούς του, όλοι σε μια κατάσταση φρενήρους μέθης, όρμησαν, με δάδες στα χέρια, και πυρπόλησαν την πόλη και το παλάτι της Περσέπολης, ένα από τα καλύτερα τότε παλάτια στον κόσμο. Ενθάρρυνε τόσο πολύ το υπερβολικό ποτό ανάμεσα στους ακόλουθους του που σε μια περίπτωση είκοσι από αυτούς πέθαναν μετά το γλέντι τους. Στο τέλος, αφού κάθισε σε ένα μεγάλο κρασοπότι, προσκλήθηκε αμέσως σε ένα άλλο, και αφού ήπιε μαζί με καθέναν από τους είκοσι καλεσμένους που ήταν παρόντες, ήπιε δύο φορές γεμάτο, λέει η ιστορία, όσο απίστευτο κι αν φαίνεται, το Ηράκλειο κύπελλο που είχε όγκο σχεδόν έξι δικά μας λίτρα. Τότε έπεισε κάτω, τον έπιασε ένας βίαιος πυρετός, από τον οποίο και πέθανε έντεκα μέρες αργότερα, τον Μάιο ή τον Ιούνιο του 323 π.Χ., ενώ βρισκόταν μόλις στο κατώφλι της ώριμης ζωής του, στο τριακοστό δεύτερο έτος της ηλικίας του.

Στο σημείο αυτό δεν θα χρειαστεί να σταματήσουμε να παρακολουθούμε τη συνέχεια της ελληνικής αυτοκρατορίας, αφού σε άλλες προφητείες θα απαιτηθεί να δώσουμε προσοχή στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της. Ο Δανιήλ συνεχίζει την ερμηνεία της μεγάλης εικόνας ως εξής: —

Εδάφιο 40. Και μια τέταρτη βασιλεία θα σταθεί ισχυρή όπως το σίδερο· όπως το σίδερο κατακόβει και καταλεπτάίνει τα πάντα· μάλιστα, καθώς το σίδερο που συντρίβει τα πάντα, έτσι θα κατακόβει και θα κατασυντρίβει.

Ως προς την εφαρμογή αυτής της προφητείας υπάρχει μέχρι εδώ γενική συμφωνία μεταξύ των ερμηνευτών. Το ότι η Βαβυλώνα, η Μηδο-Περσία και η Ελλάδα αντιπροσωπεύονται αντίστοιχα από το χρυσό κεφάλι, το ασημένιο στήθος και χέρια και τη χάλκινη μέση, αναγνωρίζεται από όλους. Υπάρχει περιέργως μια διαφορά απόψεων ως προς το ποιο βασίλειο συμβολίζεται από το τέταρτο μέρος της μεγάλης εικόνας, τα σιδερένια πόδια, έχοντας μικρό υπόβαθρο στο οποίο θα μπορούσαν να στηρίζονται. Σε αυτό το σημείο δεν έχουμε παρά να αναρωτηθούμε, ποιο ήταν το βασίλειο που διαδέχτηκε την Ελλάδα και είχε παγκόσμια ηγεμονία; Διότι τα σιδερένια πόδια υποδηλώνουν το

τέταρτο βασίλειο στη σειρά. Η μαρτυρία της ιστορίας είναι πλήρης και σαφής σε αυτό το σημείο. Ένα βασίλειο το πέτυχε αυτό, ένα και μόνο, και αυτό ήταν η Ρώμη. Κατέκτησε την Ελλάδα, υπέταξε τα πάντα, και σαν το σίδερο, έσπασε σε κομμάτια και κατακερματίστηκε. Ο Γίββων, ακολουθώντας τη συμβολική απεικόνιση του Δανιήλ, περιγράφει με αυτόν τον τρόπο αυτήν την αυτοκρατορία: —

«Τα όπλα της (Ρωμαϊκής) Πολιτείας, αν και μερικές φορές καταβεβλημένα από τις μάχες πάντα νικούσαν στον πόλεμο, προχωρούσαν με γρήγορα βήματα προς τον

Ευφράτη, τον Δούναβη, τον Ρήνο και τον ωκεανό, και οι εικόνες από χρυσό, ασήμι ή ορείχαλκο, που θα μπορούσαν να χρησιμεύουν για να αντιπροσωπεύουν τα έθνη ή τους βασιλιάδες τους, συντρίφθηκαν διαδοχικά από τη σιδερένια μοναρχία της Ρώμης».

Κατά την έναρξη της χριστιανικής εποχής, αυτή η αυτοκρατορία κατέλαβε ολόκληρη τη νότια Ευρώπη, τη Γαλλία, την Αγγλία, το μεγαλύτερο μέρος της Ολλανδίας, την Ελβετία και το νότο της Γερμανίας, την Ουγγαρία, την Τουρκία και την Ελλάδα, για να μην μιλήσουμε για τις κτήσεις της στην Ασία και την Αφρική. Ορθά λοιπόν αναφέρει ο Γίββων:

«Η αυτοκρατορία των Ρωμαίων γέμισε τον κόσμο. Και όταν αυτή η αυτοκρατορία έπεσε στα χέρια ενός και μόνο ανθρώπου, ο κόσμος έγινε μια ασφαλής και θλιβερή φυλακή για τους εχθρούς του. Η αντίσταση ήταν μοιραία και ήταν αδύνατο να κάποιος να διαφύγει.»

Αρχικά παρατηρούμε ότι το βασίλειο περιγράφεται τόσο ανεπιφύλακτα δυνατό όσο ο σίδηρος. Ήταν η περίοδος της δύναμής του, κατά την οποία παρομοιάστηκε με έναν πανίσχυρο Κολοσσό, που κυριαρχεί πάνω στα έθνη, κατακτά τα πάντα και νομοθετεί για όλον τον κόσμο. Όμως αυτό δεν έπρεπε να συνεχιστεί.

Εδάφιο 41. Για το ότι είδες τα πόδια του και τα δάχτυλα, ένα μέρος μεν από πηλό κεραμέα, και ένα μέρος από σίδερο, θα είναι μια διαιρεμένη βασιλεία· όμως, θα μένει κάτι μέσα σ' αυτή από τη δύναμη του σίδερου, όπως είδες το σίδερο ανακατεμένο μαζί με αργιλώδη πηλό. 42. Και όπως τα δάχτυλα των ποδιών ήσαν ένα μέρος από σίδερο και ένα μέρος από πηλό, έτσι και η βασιλεία θα είναι κατά μέρος ισχυρή, και κατά μέρος εύθραυστη.

Το στοιχείο της αδυναμίας που συμβολίζει ο πηλός, αφορούσε τόσο τα πόδια όσο και τα δάχτυλα των ποδιών. Η Ρώμη, πριν τη διαίρεση της σε δέκα βασίλεια, έχασε αυτή τη σιδερένια πυγμή που διέθετε σε υπερθετικό βαθμό κατά τους πρώτους αιώνες της πορείας της. Η χλιδή, με τη θηλυπρέπεια και τον εκφυλισμό που τη συνοδεύει, άρχισε να διαβρώνει τον καταστροφέα των εθνών καθώς και των ατόμων, και να αποδυναμώνει τους σιδερένιους της τένοντες, και έτσι προετοίμασε τον δρόμο για τη μετέπειτα διάσπασή της σε δέκα βασίλεια.

Τα σιδερένια πόδια της εικόνας, για να διατηρήσουν τη συνοχή της εικόνας, καταλήγουν στα πέλματα και τα δάχτυλα των ποδιών. Την προσοχή μας τραβάει η ρητή αναφορά στην προφητεία των δαχτύλων των ποδιών, που ήταν φυσικά δέκα καθώς και το ότι το βασίλειο που αντιπροσωπεύεται από εκείνο το τμήμα της εικόνας στο οποίο ανήκαν τα δάχτυλα των ποδιών, τελικά χωρίστηκε σε δέκα μέρη. Προκύπτει λοιπόν φυσικά το εξής ερώτημα: Τα δέκα δάχτυλα των ποδιών της εικόνας αντιπροσωπεύουν τις δέκα τελευταίες διαιρέσεις της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας; Για όσους προτιμούν αυτό που φαίνεται να είναι μια φυσική και ευθεία ερμηνεία του λόγου του Θεού, προκαλεί έκπληξη το γεγονός ότι εδώ πρέπει να τεθεί το οποιοδήποτε ερώτημα. Το να πάρουμε τα δέκα δάχτυλα των ποδιών για να αντιπροσωπεύσουμε τα δέκα βασίλεια στα οποία χωρίστηκε η Ρώμη φαίνεται σαν μια τόσο εύκολη, συνεπής και αυτονόητη διαδικασία, που θα απαιτούσε επίπονη προσπάθεια για να την ερμηνεύσουμε με άλλο τρόπο. Ωστόσο, μια τέτοια προσπάθεια γίνεται από ορισμένους, από τους ρωμαιοκαθολικούς παγκοσμίως, και από κάποιους προτεστάντες που εξακολουθούν να προσκολλώνται στα λάθη των ρωμαιοκαθολικών.

Ένα βιβλίο του H. Cowles, D.D., αποτελεί ίσως το πιο αντιπροσωπευτικό παράδειγμα μιας τέτοιας προσπάθειας πάνω σε αυτήν την ερώτηση. Ο συγγραφέας δίνει όλα τα τεκμήρια μιας εκτεταμένης πολυμάθειας και μεγάλης ικανότητας. Είναι, επομένως, ακόμη πιο λυπηρό που αυτές οι δυνάμεις είναι αφιερωμένες στη διάδοση του λάθους και στην παραπλάνηση του ανήσυχου ερευνητή που θέλει να μάθει πού βρίσκεται στη μεγάλη λεωφόρο του χρόνου.

Δεν μπορούμε παρά να καταθέσουμε εν συντομίᾳ τις θέσεις του. Αυτές είναι, (1) ότι το τρίτο βασίλειο ήταν η Ελλάδα κατά τη διάρκεια της ζωής του Αλέξανδρου και μόνο, (2) ότι το τέταρτο βασίλειο ήταν οι διάδοχοι του Αλέξανδρου, (3) ότι το απώτερο χρονικό σημείο στο οποίο θα μπορούσε να επεκταθεί το τέταρτο βασίλειο, είναι η φανέρωση του Μεσσία, γιατί (4) τότε ο Θεός του ουρανού καθιερώνει τη βασιλεία του, τότε η πέτρα χτυπάει την εικόνα στα πόδια της και αρχίζει η διαδικασία της διάλυσής της.

Δεν θα απαντήσουμε εκτενώς σε αυτές τις θέσεις.

1. Θα μπορούσαμε κι εμείς τότε να περιορίσουμε τη βαβυλωνιακή αυτοκρατορία στη μοναδική βασιλεία του Ναβουχοδονόσορα, ή αυτή της Περσίας στη βασιλεία του Κύρου, όπως για εκείνος περιορίζει το τρίτο βασίλειο, την Ελλάδα, στη βασιλεία του Αλέξανδρου.

2. Οι διάδοχοι του Αλέξανδρου δεν αποτελούσαν άλλο βασίλειο, αλλά συνέχεια του, το ελληνικό τμήμα της εικόνας, γιατί σε αυτήν την προφητεία η διαδοχή των βασιλειών γίνεται με κατάκτηση. Όταν η Περσία κατέκτησε τη Βαβυλώνα, είχαμε τη δεύτερη αυτοκρατορία και όταν η Ελλάδα κατέκτησε την Περσία, είχαμε την τρίτη. Άλλα οι διάδοχοι του Αλέξανδρου (οι τέσσερις κορυφαίοι στρατηγοί του) δεν κατέκτησαν την αυτοκρατορία του και έστησαν άλλη στη θέση της αλλά απλώς μοίρασαν μεταξύ τους την αυτοκρατορία που είχε κατακτήσει ο Αλέξανδρος και είχε αφήσει στα χέρια τους.

«Χρονολογικά», λέει ο καθηγητής C., «η τέταρτη αυτοκρατορία πρέπει αμέσως να διαδεχθεί τον Αλέξανδρο και να βρίσκεται εξ ολοκλήρου μεταξύ αυτού και της γέννησης του Χριστού». Χρονολογικά, απαντάμε, δεν πρέπει να κάνει κάτι τέτοιο, γιατί η γέννηση του Χριστού δεν ήταν η εισαγωγή του πέμπτου βασιλείου, όπως θα φανεί σε λίγο. Εδώ παραβλέπει σχεδόν ολόκληρη τη χρονική διάρκεια ηγεμονίας του τρίτου τμήματος της εικόνας, συγχέοντας την με την τέταρτη, και δεν δίνει χώρο στη διαιρεμένη κατάσταση της ελληνικής αυτοκρατορίας, όπως συμβολίζεται από τα τέσσερα κεφάλια της λεοπάρδαλης του κεφαλαίου 7 και τα τέσσερα κέρατα του τράγου του κεφαλαίου 8.

«Εδαφικά», συνεχίζει ο καθηγητής C., «αυτό (το τέταρτο βασίλειο) θα πρέπει να αναζητηθεί στη Δυτική Ασία, όχι στην Ευρώπη· γενικά, στην ίδια περιοχή όπου βρισκόταν το πρώτο, το δεύτερο και το τρίτο βασίλειο». Γιατί όχι στην Ευρώπη, ρωτάμε; Καθένα από τα τρία πρώτα βασίλεια κατείχε εδάφη που δεν ήταν αποκλειστικά δικά του. Γιατί όχι και το τέταρτο; Η αναλογία απαιτεί ότι θα έπρεπε. Το τρίτο βασίλειο δεν ήταν ευρωπαϊκό βασίλειο; Δηλαδή δεν ανέβηκε μέσα από ευρωπαϊκό έδαφος, και πήρε το όνομά του από τη χώρα που γεννήθηκε; Γιατί λοιπόν δεν μπορούμε να πάμε λίγο πιο δυτικά για να συναντήσουμε το μέρος όπου έπρεπε να ιδρυθεί το τέταρτο μεγάλο βασίλειο; Και με ποιο τρόπο η Ελλάδα κατέλαβε την επικράτεια του πρώτου και του δεύτερου βασιλείου; — Μόνο με κατάκτηση. Και η Ρώμη έκανε το ίδιο. Ως εκ τούτου, όσον αφορά τις εδαφικές απαιτήσεις της θεωρίας του καθηγητή, η Ρώμη θα μπορούσε να είναι το τέταρτο βασίλειο τόσο πειστικά όσο και η Ελλάδα θα μπορούσε να είναι το τρίτο.

«Πολιτικά», προσθέτει, «θα έπρεπε να είναι ο άμεσος διάδοχος της αυτοκρατορίας

του Αλεξάνδρου, ... αλλάζοντας τη δυναστεία, αλλά όχι τα έθνη». Η αναλογία είναι εναντίον του εδώ. Κάθε ένα από τα τρία πρώτα βασίλεια διακρινόταν από τη δική του ιδιόμορφη εθνικότητα. Το περσικό δεν ήταν το ίδιο με το βαβυλωνιακό, ούτε το ελληνικό το ίδιο με κανένα από τα δύο που προηγήθηκαν. Τώρα η αναλογία απαιτεί ότι το τέταρτο βασίλειο, αντί να αποτελείται από ένα κομμάτι αυτής της ελληνικής αυτοκρατορίας, θα πρέπει να έχει μια δική του εθνικότητα, διαφορετική από τις άλλες τρεις. Και αυτό το βρίσκουμε στο ρωμαϊκό βασίλειο, και μόνο σε αυτό. Άλλα,

3. Η μεγάλη πλάνη που βρίσκεται πίσω από όλο αυτό το σύστημα παρερμηνείας, είναι η πολύ συχνά διδασκόμενη θεωρία ότι η βασιλεία του Θεού ιδρύθηκε κατά την πρώτη έλευση του Χριστού. Μπορεί εύκολα να φανεί πόσο μοιραία για αυτή τη θεωρία είναι η παραδοχή ότι η τέταρτη αυτοκρατορία είναι η Ρώμη. Διότι μετά τη διαίρεση αυτής της τέταρτης αυτοκρατορίας, ο Θεός του ουρανού πρόκειται να στήσει το βασίλειό του. Άλλα η διαίρεση της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας σε δέκα μέρη δεν είχε επιτευχθεί πριν από το 476 μ.Χ. Συνεπώς, η βασιλεία του Θεού δεν θα μπορούσε να είχε εγκαθίδρυθεί κατά την πρώτη έλευση του Χριστού, σχεδόν πεντακόσια χρόνια πριν από εκείνη την ημερομηνία. Η Ρώμη δεν πρέπει, επομένως, από τη σκοπιά τους, αν και απαντά θαυμάσια στην προφητεία με κάθε λεπτομέρεια, να είναι το επίμαχο βασίλειο. Η θέση ότι η βασιλεία του Θεού ιδρύθηκε τις ημέρες που ο Χριστός ήταν στη γη, φαίνεται να πιστεύουν αυτοί οι ερμηνευτές, ότι θα πρέπει να διατηρηθεί πάση θυσία.

Αυτό είναι το έδαφος πάνω στο οποίο ορισμένοι ερμηνευτές εμφανίζονται, τουλάχιστον, να επιχειρηματολογούν. Και για τον σκοπό της διατήρησης αυτής της θεωρίας ο συγγραφέας αυτός μικραίνει την τρίτη μεγάλη αυτοκρατορία του κόσμου στην ασήμαντη περίοδο των περίπου οκτώ ετών! Για αυτό, προσπαθεί να αποδείξει ότι η τέταρτη πταγκόσμια αυτοκρατορία ασκούσε πλήρη επιρροή κατά τη διάρκεια μιας περιόδου που η πρόνοια του Θεού απλώς γέμιζε τα περιγράμματα της τρίτης! Γι' αυτό, προσπαθεί να καθορίσει τα χρονικά σημεία μεταξύ των οποίων πρέπει να αναζητήσουμε την τέταρτη, αν και η προφητεία δεν ασχολείται καθόλου με ημερομηνίες, και στη συνέχεια όποιο βασίλειο βρεθεί μέσα στον χρόνο που προκαθόρισε, το ορίζει ως το τέταρτο βασίλειο και προσπαθεί να κάμψει την προφητεία ώστε να ταιριάζει στην ερμηνεία του, ανεξαρτήτως από το πόσο καλύτερο υλικό θα μπορούσε να βρει έξω από τον περιορισμό του, που θα απαντούσε ως προς την εκπλήρωση της προφητείας. Είναι λογική μια τέτοια ερμηνεία; Είναι ο χρόνος που πρέπει να καθοριστεί πρώτα; — Όχι. Τα βασίλεια είναι τα μεγάλα χαρακτηριστικά της προφητείας, και πρέπει να τα αναζητήσουμε, και όταν τα βρούμε, πρέπει να τα αποδεχτούμε, όποια και αν είναι η χρονολογία ή η θέση τους. Ας αφήσουμε εκείνα να κυβερνούν τον χρόνο και τον τόπο, και όχι ο χρόνος και ο τόπος να κυβερνούν αυτά.

Αυτή η άποψη που είναι η αιτία όλης αυτής της εσφαλμένης εφαρμογής και της σύγχυσης, αποτελεί μια καθαρή υπόθεση. Ο Χριστός δεν έπληξε την εικόνα στην πρώτη Του έλευση. Δείτε το! Όταν η πέτρα χτυπά την εικόνα στα πόδια της, η εικόνα διασπάται σε κομμάτια. Χρησιμοποιείται βία. Το αποτέλεσμα είναι άμεσο. Η εικόνα γίνεται σαν άχυρο. Και μετά τι; Απορροφάται από την πέτρα και σταδιακά ενσωματώνεται μαζί της; — Τίποτα τέτοιο. Αποσπάται, αφαιρείται, ως ασυμβίβαστο και μη διαθέσιμο υλικό και δεν βρίσκεται θέση για αυτό. Η περιοχή έχει καθαριστεί πλήρως και τότε η πέτρα γίνεται βουνό, και γεμίζει όλη τη γη. Τώρα τι χαρακτηριστικά θα δώσουμε σε αυτό το έργο της θραύσης και του τεμαχισμού; Είναι ένα ήπιο, ειρηνικό και ήσυχο έργο; ή είναι μια εκδήλωση εκδίκησης

και βίας; Με ποιο τρόπο τα βασίλεια της προφητείας διαδέχθηκαν το ένα το άλλο; — Ήταν μέσα από τη βία και το θόρυβο του πολέμου, τη σύγκρουση των στρατών και το βρυχηθμό της μάχης. «Σύγχυση θόρυβος και ρούχα ποτισμένα στο αίμα», έχει λεχθεί για τη δύναμη και τη βία με την οποία το ένα έθνος υποτασσόταν στο άλλο. Ωστόσο, όλα αυτά δεν μπορούν να χαρακτηριστούν σαν «χτυπήματα» ή «σπάσιμο σε κομμάτια».

Όταν η Περσία κατέκτησε τη Βαβυλώνα και η Ελλάδα την Περσία, καμία από τις κατακτημένες αυτοκρατορίες δεν μπορεί να λεχθεί οτι έσπασε σε κομμάτια, αν και συντρίφτηκε κάτω από τη συντριπτική δύναμη ενός εχθρικού έθνους. Άλλα όταν φτάνουμε στην εισαγωγή του πέμπτου βασιλείου, η εικόνα χτυπιέται βίαια, σπάει σε κομμάτια, και διασκορπίζεται και εξαφανίζεται σε τέτοιο βαθμό που δεν μπορεί να βρεθεί πουθενά. Τι συμπέρασμα βγάζουμε με αυτό; — Πρέπει να καταλάβουμε ότι εδώ εμφανίζεται μια σκηνή στην οποία εκδηλώνεται πολύ μεγαλύτερη βία, δύναμη και ισχύς από αυτή που συνοδεύει την ανατροπή ενός έθνους από ένα άλλο μέσω της διαμάχης του πολέμου, σε σημείο που το τελευταίο δεν αξίζει καν να αναφερθεί. Η υποταγή ενός έθνους από ένα άλλο από τον πόλεμο, είναι ένα σκηνικό ειρήνης και ησυχίας σε σύγκριση με αυτό που εκτυλίσσεται όταν η εικόνα σπάει σε κομμάτια από την πέτρα που κόβεται από το βουνό χωρίς χέρια.

Ωστόσο, τι συμβολίζει το χτύπημα της εικόνας σύμφωνα με την υπό εξέταση Θεωρία; — Ω, την ειρηνική εισαγωγή του ευαγγελίου του Χριστού! Το φως της αλήθειας που ήσυχα απλώνεται παντού! Τη συγκέντρωση ολίγων από τα έθνη της γης, για να ετοιμαστούν μέσω της υπακοής στην αλήθεια, για τη δεύτερη έλευση Του και τη βασιλεία Του! Τον ήρεμο και ανεπιτήδευτο σχηματισμό μιας χριστιανικής εκκλησίας — μιας εκκλησίας που κυριαρχείται, καταδιώκεται και καταπίεζεται από τις αλαζονικές και θριαμβευτικές δυνάμεις της γης από εκείνη την ημέρα μέχρι σήμερα! Και αυτό είναι το χτύπημα της εικόνας! Αυτό είναι το σπάσιμο του σε κομμάτια και η βίαια αφαίρεση των σπασμένων θραυσμάτων από το πρόσωπο της γης! Ήταν ποτέ ο παραλογισμός πιο παράλογος;

Μετά από αυτή την παρέκκλιση επιστρέφουμε στην έρευνα: Τα δάχτυλα των ποδιών αντιπροσωπεύουν τις δέκα διαιρέσεις της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας; Απαντάμε, ναι. Επειδή, -

1. Η εικόνα του κεφαλαίου 2 είναι εντελώς παράλληλη με το όραμα των τεσσάρων θηρίων του κεφαλαίου 7. Το τέταρτο θηρίο του κεφαλαίου 7 αντιπροσωπεύει το ίδιο με τα σιδερένια πόδια της εικόνας. Τα δέκα κέρατα του θηρίου αυτού, αντιστοιχούν πολύ φυσικά με τα δέκα δάχτυλα των ποδιών της εικόνας, και αυτά τα κέρατα είναι πρόδηλο ότι είναι δέκα βασιλιάδες που πρέπει να προκύψουν. Και είναι εξίσου ανεξάρτητα βασίλεια όσο και τα ίδια τα θηρία, γιατί τα θηρία ονομάζονται με τον ίδιο ακριβώς τρόπο. Δηλαδή, ως "... τέσσερις βασιλιάδες, που θα σηκωθούν από τη γη". Εδάφιο 17. Δεν υποδηλώνουν μια σειρά από διαδοχικούς βασιλιάδες, αλλά βασιλιάδες ή βασίλεια που υπάρχουν ταυτόχρονα, γιατί τρία από αυτά ξεριζώθηκαν από το μικρό κέρας. Τα δέκα κέρατα, χωρίς αμφιβολία, αντιπροσωπεύουν τα δέκα βασίλεια στα οποία χωρίστηκε η Ρώμη.

2. Είδαμε ότι ο Δανιήλ, στην ερμηνεία της εικόνας, χρησιμοποιεί τις λέξεις βασιλιάς και βασίλειο εναλλάξ, η πρώτη δηλώνει το ίδιο με τη δεύτερη. Στο εδάφιο 44 λέει ότι "Και κατά τις ημέρες εκείνων των βασιλιάδων, ο Θεός τού ουρανού θα σηκώσει μια βασιλεία". Αυτό δείχνει ότι τη στιγμή που θα εγκατασταθεί η βασιλεία του Θεού, θα υπάρχει ένα πλήθος βασιλιάδων που θα υπάρχουν ταυτόχρονα. Δεν μπορεί να αναφέρεται στα

τέσσερα προηγούμενα βασίλεια. γιατί θα ήταν παράλογο να χρησιμοποιείται μια τέτοια γλώσσα σε σχέση με μια σειρά διαδοχικών βασιλιάδων, καθώς θα είναι στις ημέρες του τελευταίου βασιλιά μόνο, και όχι κατά τη βασιλεία οποιουδήποτε από τους προηγούμενους, η εγκαθίδρυση της βασιλείας του Θεού.

Εδώ, λοιπόν, παρουσιάζεται μια διαίρεση. Με ποιο τρόπο υποδεικνύεται αυτή από το σύμβολο; — Με τίποτε άλλο παρά από τα δάχτυλα των ποδιών της εικόνας. Αν αυτά δεν μας κάνουν την υπόδειξη αυτή, θα μέναμε εντελώς στο σκοτάδι ως προς τη φύση και την έκταση της διαίρεσης που η προφητεία δείχνει ότι υπήρχε. Και το να υποθέσουμε αυτό, θα σήμαινε σοβαρό καταλογισμό στην ίδια την προφητεία.

Επομένως, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι τα δέκα δάχτυλα των ποδιών της εικόνας δηλώνουν τα δέκα μέρη στα οποία χωρίστηκε η ρωμαϊκή αυτοκρατορία.¹

Ως αντίρρηση στην άποψη ότι τα δέκα δάχτυλα των ποδιών της εικόνας υποδηλώνουν τα δέκα βασίλεια, μερικές φορές μας υπενθυμίζουν ότι η Ρώμη, πριν από τη διαίρεση της σε δέκα βασίλεια, χωρίστηκε σε δύο μέρη, τη Δυτική και την Ανατολική αυτοκρατορία, που αντιστοιχούν στα δύο πόδια της εικόνας. Καθώς και τα δέκα βασίλεια προέκυψαν από τη δυτική διαίρεση, αν αυτά συμβολίζονταν με τα δάχτυλα των ποδιών, θα είχαμε, όπως υποστηρίζεται, δέκα δάχτυλα στο ένα πόδι της εικόνας και κανένα στο άλλο, που θα ήταν αφύσικο και ασυνεπές.

Αλλά αυτή η αντίρρηση αντιβαίνει στον εαυτό της, γιατί σίγουρα αν τα δύο πόδια δηλώνουν διαίρεση, τα δάχτυλα πρέπει επίσης να δηλώνουν διαίρεση [Θα έπρεπε δηλαδή τότε και η ανατολική αυτοκρατορία να διαιρεθεί]. Θα ήταν ασυνεπές να πούμε ότι τα πόδια συμβολίζουν τη διαίρεση, αλλά τα δάχτυλα των ποδιών όχι. Αλλά αν τα δάχτυλα των ποδιών υποδηλώνουν κάποια διαίρεση, δεν μπορεί να είναι παρά η διαίρεση της Ρώμης σε δέκα μέρη.

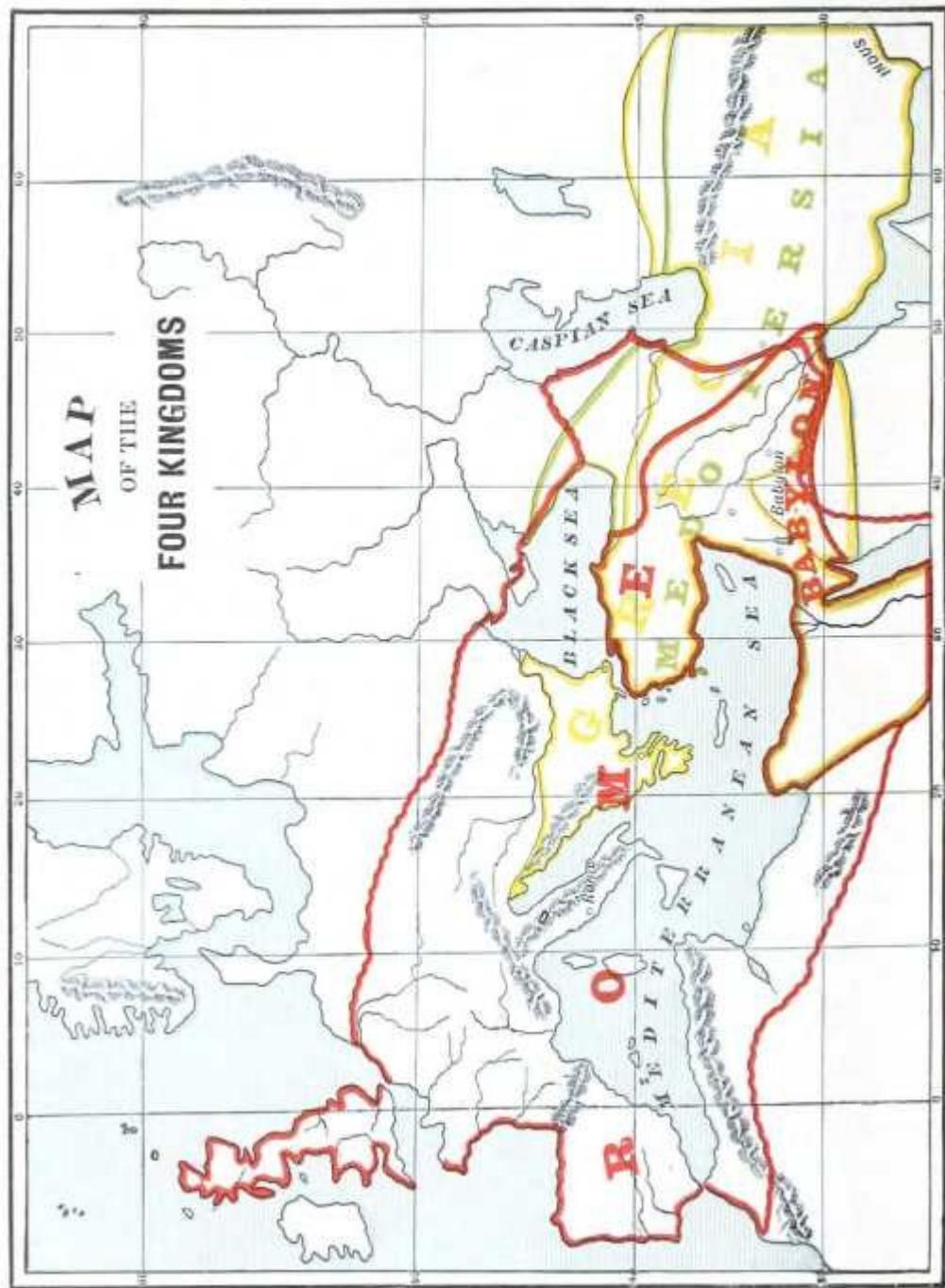
Η πλάνη, ωστόσο, που αποτελεί τη βάση αυτής της ένστασης, είναι η άποψη ότι τα δύο σκέλη της εικόνας δηλώνουν πράγματι τον διαχωρισμό της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας

¹ Αυτή η διαίρεση ολοκληρώθηκε μεταξύ των ετών 351 μ.Χ. και 483 μ.Χ. Η περίοδος αυτής της διάλυσης κάλυπτε έτσι σχεδόν εκατόν πενήντα χρόνια, από τα μέσα περίπου του τέταρτου αιώνα έως σχεδόν τα τέλη του πέμπτου. Κανένας ιστορικός απ' όσο γνωρίζουμε, δεν τοποθετεί την αρχή αυτής της διάλυσης της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας νωρίτερα από το 351 μ.Χ. και κανένας δεν αποδίδει την ολοκλήρωσή της σε μεταγενέστερη χρονολογία από το 483 μ.Χ.. Όσον αφορά τις ενδιάμεσες χρονολογίες, δηλαδή την ακριβή χρονική στιγμή από την οποία πρέπει να χρονολογηθεί καθένα από τα δέκα βασίλεια που αναδύθηκαν στα ερείπια της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας, υπάρχει κάποια διάσταση απόψεων μεταξύ των ιστορικών.

Κάτι τέτοιο δεν φαίνεται παράξενο, αν σκεφτούμε ότι ήταν μια εποχή μεγάλης σύγχυσης, ότι ο χάρτης της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας εκείνη την εποχή υπέστη πολλές ξαφνικές και βίαιες αλλαγές και ότι οι δρόμοι των εχθρικών εθνών που επιτέθηκαν στο έδαφός της, διασταυρώθηκαν και ξαναδιασταυρώθηκαν μέσα σε έναν λαβύρινθο σύγχυσης. Άλλα όλοι οι ιστορικοί συμφωνούν σε αυτό, ότι μέσα από την επικράτεια της Δυτικής Ρώμης, ιδρύθηκαν τελικά δέκα ξεχωριστά βασίλεια, και μπορούμε με ασφάλεια να τα τοποθετήσουμε στο χρονικό διάστημα μεταξύ των ακραίων ημερομηνιών που αναφέρονται παραπάνω, δηλαδή, 351 και 483 μ.Χ..

Τα δέκα έθνη που συνέβαλαν περισσότερο στη διάλυση της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας και τα οποία κάποια στιγμή στην ιστορία τους κατείχαν αντίστοιχα τμήματα της ρωμαϊκής επικράτειας ως χωριστά και ανεξάρτητα βασίλεια, μπορούν να απαριθμηθούν (χωρίς να είναι σε σειρά ως προς τον χρόνο ίδρυσης τους) ως εξής: Οι Ούννοι, οι Οστρογότθοι, οι Βησιγότθοι, οι Φράγκοι, οι Βανδάλοι, οι Σουεβίνοι, οι Βουργουνδοί, οι Ερούλοι, οι Αγγλοσάξονες και οι Λομβαρδοί. Η σύνδεση μεταξύ αυτών και ορισμένων από τα σύγχρονα έθνη της Ευρώπης είναι ακόμη ανιχνεύσιμη στα ονόματα, όπως Αγγλία, Βουργουνδία, Λομβαρδία, Γαλλία, κ.λπ. Ερμηνευτές όπως οι Calmet, Faber, Lloyd, Hales, Scott, Barnes, κ.λπ., συμφωνούν στην προηγούμενη απαρίθμηση. (Βλέπε τις καταληκτικές σημειώσεις του Barnes για τον Δανιήλ 7.)

στο ανατολικό και δυτικό τμήμα της. Ως προς αυτή τη θέση υπάρχουν πολλές αντιρρήσεις.

Χάρτης των τεσσάρων βασιλεών

Σημείωση: Τα τέσσερα βασίλεια διακρίνονται από τα διαφορετικά χρώματα που έχει το καθένα ενώ το περίγραμμα του βασιλείου είναι του ίδιου χρώματος με τα γράμματα του ονόματός του. Επομένως το πορτοκαλί κίτρινο αντιστοιχεί στη Βαβυλώνα, το πράσινο στη Μηδοπερσία, το κίτρινο στην Ελλάδα και το κόκκινο στη Ρώμη. Ενώνοντας όλα αυτά σε έναν χάρτη ο αναγνώστης μπορεί να δει πώς η επικράτεια κάθε βασιλείου αντιστοιχεί σε εκείνη των άλλων.

1. Τα δύο πόδια από σίδηρο συμβολίζουν τη Ρώμη, όχι μόνο κατά τη διάρκεια των τελευταίων ετών, αλλά από την αρχή της ύπαρξής του ως έθνους. Και αν αυτά τα πόδια υποδηλώνουν διαίρεση, το βασίλειο θα έπρεπε να είχε διαιρεθεί από την αρχή της ιστορίας του. Αυτός ο ισχυρισμός υποστηρίζεται από τα άλλα σύμβολα. Έτσι η διαίρεση (δηλαδή τα δύο τμήματα) του περσικού βασιλείου, που υποδηλώνεται με τα δύο κέρατα του κριαριού ([Δανιήλ 8:20](#)), επίσης με την ανύψωση της αρκούδας από τη μία πλευρά ([Δανιήλ 7:5](#)) και ίσως με τους δύο βραχίονες της εικόνας αυτού του κεφαλαίου, υφίστατο εξαρχής. Η διαίρεση του ελληνικού βασιλείου, που υποδηλώνεται με τα τέσσερα κέρατα του τράγου και τα τέσσερα κεφάλια της λεοπάρδαλης, χρονολογείται οτι συντελέστηκε εντός οκτώ ετών από το σημείο που πρωτοπαρουσιάστηκε στην προφητεία. Έτσι, αν τα πόδια συμβολίζουν διαίρεση, η Ρώμη θα έπρεπε να είχε χωριστεί εξαρχής, αντί να παραμείνει ενωμένη για σχεδόν εξακόσια χρόνια προτού χωριστεί στα ανατολικά και δυτικά της τμήματα λίγα μόνο χρόνια πριν από την τελική διάσπασή της σε δέκα βασίλεια.

2. Καμία τέτοια διαίρεση σε δύο μεγάλα μέρη δεν υποδηλώνεται με τα άλλα σύμβολα με τα οποία η Ρώμη αντιπροσωπεύεται στο βιβλίο του Δανιήλ, δηλαδή, το μεγάλο και τρομερό θηρίο του Δανιήλ 7, και το μικρό κέρας του κεφαλαίου 8. Ως εκ τούτου, είναι λογικό να συμπεράνουμε ότι τα δύο πόδια της εικόνας δεν σχεδιάστηκαν για να αντιπροσωπεύουν μια τέτοια διαίρεση.

Όμως μπορεί κάποιος να ρωτήσει, γιατί να μην υποθέσουμε ότι και τα δύο πόδια δηλώνουν διαίρεση όπως τα δάχτυλα των ποδιών; Δεν θα ήταν εξίσου ασυνεπές να λέμε ότι τα δάχτυλα των ποδιών δηλώνουν διαίρεση, ενώ τα πόδια όχι, όπως όταν λέμε ότι τα πόδια δηλώνουν διαίρεση και τα δάχτυλα των ποδιών όχι; Απαντάμε ότι η ίδια η προφητεία πρέπει να διέπει τα συμπεράσματά μας σε αυτό το θέμα, και ενώ δεν λέει τίποτα για διαίρεση σε σχέση με τα πόδια, εισάγει το θέμα της διαίρεσης καθώς κατεβαίνουμε στα πόδια και τα δάχτυλα των ποδιών. Λέει, “*Για το ότι είδες τα πόδια του και τα δάχτυλα, ένα μέρος μεν από πηλό κεραμέα, και ένα μέρος από σίδερο, θα είναι μια διαιρεμένη βασιλεία*”. Καμία διαίρεση δεν μπορούσε να λάβει χώρα, ή τουλάχιστον να υποστηρίζεται ότι έλαβε χώρα, μέχρι να εισαχθεί το στοιχείο αποδυνάμωσης του πηλού, και δεν το βλέπουμε αυτό μέχρι να φτάσουμε στα δάχτυλα των ποδιών. Όμως δεν θα πρέπει να θεωρήσουμε ότι ο πηλός υποδηλώνει τη μια διαίρεση και ο σίδηρος την άλλη, γιατί μετά τη διακοπή της μακρόχρονης ενότητας του βασιλείου, κανένα από τα τμήματα δεν ήταν τόσο ισχυρό όσο το αρχικό σίδερο, αλλά όλα ήταν σε μια κατάσταση αδυναμίας που υποδηλώνεται από το μείγμα σιδήρου και πηλού. Το συμπέρασμα είναι αναπόφευκτο, ο προφήτης δηλώνει εδώ την αιτία του αποτελέσματος. Η εισαγωγή της αδυναμίας του στοιχείου από πηλό, καθώς φτάνουμε στα δάκτυλα, είχε ως αποτέλεσμα τη διαίρεση του βασιλείου σε δέκα μέρη, όπως αντιπροσωπεύονται από τα δέκα δάχτυλα των ποδιών, και αυτό το αποτέλεσμα, ή διαίρεση, υποδηλώνεται με την ξαφνική αναφορά μιας πλειάδας βασιλιάδων που συνυπάρχουν την ίδια χρονική περίοδο. Επομένως, ενώ δεν βρίσκουμε στοιχεία ότι τα πόδια υποδηλώνουν διαίρεση, αλλά τουναντίον σοβαρές αντιρρήσεις ενάντια σε μια τέτοια άποψη, βρίσκουμε, πιστεύουμε, και έχουμε καλό λόγο να υποθέσουμε ότι τα δάχτυλα των ποδιών υποδηλώνουν διαίρεση, όπως θεωρήσαμε εδώ.

3. Κάθε μία από τις τέσσερις μοναρχίες είχε τη δική της ιδιαίτερη επικράτεια, που ήταν στην κυριότητα του βασιλείου, και εκεί πρέπει να αναζητήσουμε τα σημαντικότερα γεγονότα στην ιστορία του τα οποία σκιαγραφούνται από το σύμβολο. Επομένως, δεν

πρέπει να αναζητήσουμε τις διαιρέσεις της ρωμαϊκής αυτοκρατορίας στην περιοχή που κατείχε παλαιότερα η Βαβυλώνα, η Περσία ή η Ελλάδα, αλλά στην περιοχή που ανήκε στο ρωμαϊκό βασίλειο, εκεί που ήταν τελικά γνωστή ως Δυτική αυτοκρατορία. Η Ρώμη κατέκτησε τον κόσμο. αλλά το βασίλειο της Ρώμης βρισκόταν δυτικά της Ελλάδας. Αυτό αντιπροσωπεύονταν από τα σιδερένια πόδια. Εκεί, λοιπόν, αναζητούμε τα δέκα βασίλεια. και εκεί τα βρίσκουμε. Δεν είμαστε υποχρεωμένοι να ακρωτηριάζουμε ή να παραμορφώσουμε το σύμβολο ώστε να γίνει κατάλληλη και ακριβής αναπαράσταση ιστορικών γεγονότων.

Εδάφιο 43. Και όπως είδες το σίδερο ανακατεμένο μαζί με αργιλώδη πηλό, έτσι θα ανακατευτούν με σπέρμα ανθρώπων· όμως, δεν θα είναι κολλημένοι ο ένας μαζί με τον άλλον, όπως το σίδερο δεν ενώνεται μαζί με τον πηλό.

Με τη Ρώμη έπεσε η τελευταία από τις παγκόσμιες αυτοκρατορίες που ανήκαν σε αυτόν τον κόσμο στην παρούσα κατάστασή του. Μέχρι τώρα οι δομές της κοινωνίας ήταν τέτοιες που ήταν δυνατό για ένα έθνος, που θα υψωνόταν πάνω από τα γειτονικά του σε ανδρεία, γενναιότητα και στην επιστήμη του πολέμου, να τα προσαρτήσει το ένα μετά το άλλο με τις ρόδες των αρμάτων του, μέχρις ότου όλα ενοποιηθούν σε μια τεράστια αυτοκρατορία και ένας άνδρας καθισμένος στον κυρίαρχο θρόνο να μπορεί να κάνει τη θέλησή του νόμο για όλα τα έθνη. Όταν έπεσε η Ρώμη αυτή η δυνατότητα χάθηκε για πάντα. Συντετριμμένη κάτω από το βάρος των τεράστιων διαστάσεών της, θρυμματίστηκε, χωρίς να μπορεί να ενωθεί ποτέ ξανά. Το σίδερο ανακατεύτηκε με τον πηλό. Τα στοιχεία της έχασαν τη δύναμη της συνοχής και κανένας άνθρωπος ή συνδυασμός ανδρών δεν μπόρεσε να τα συνενώσει ξανά. Αυτό το σημείο διατυπώνεται καλά από έναν άλλον θεολόγο που χαιρόμαστε να παραθέτουμε τα λόγια του: —

«Εξ αιτίας αυτής της διαιρεμένης κατάστασή της, η πρώτη δύναμη της αυτοκρατορίας χάθηκε· αλλά όχι όπως είχε συμβεί με άλλες. Κανένα άλλο βασίλειο δεν θα τη διαδεχόταν, όπως έγινε με τα τρία που προηγήθηκαν. Έπρεπε να συνεχίσει διαιρεμένη σε δέκα τμήματα, έως ότου το βασίλειο της πέτρας τη χτυπήσει στα πόδια της, τα σπάσει και τα σκορπίσει ο άνεμος, σαν το άχυρο του καλοκαιρινού αλωνιού! Ωστόσο, σε όλο αυτό το διάστημα, ένα μέρος της δύναμής της πρέπει να παραμείνει. Και έτσι ο προφήτης λέει: “Και όπως τα δάχτυλα των ποδιών ήσαν ένα μέρος από σίδερο και ένα μέρος από πηλό, έτσι και η βασιλεία θα είναι κατά μέρος ισχυρή, και κατά μέρος εύθραυστη.”. Εδάφιο 42. Πώς με οποιονδήποτε άλλο τρόπο θα μπορούσατε να αναπαραστήσετε τόσο εντυπωσιακά τα γεγονότα; Για περισσότερα από χίλια τετρακόσια χρόνια, υπάρχει αυτή η δεκαπλή διαίρεση. Ξανά και ξανά οι άνθρωποι έχουν ονειρευτεί να αναδείξουν σε αυτές τις κτήσεις ένα ισχυρό βασίλειο. Ο Καρλομάγνος το προσπάθησε. Ο Κάρολος Ε' το προσπάθησε. Ο Λουδοβίκος XVI το προσπάθησε. Ο Ναπολέων το προσπάθησε. Κανένας τους όμως δεν το πέτυχε. Ένα και μόνο εδάφιο της προφητείας ήταν ισχυρότερο από όλους αυτούς. Η δύναμή τους απέτυχε, σπαταλήθηκε, καταστράφηκε. Όμως τα δέκα βασίλεια δεν έγιναν ξανά ένα. “κατά μέρος ισχυρή, και κατά μέρος εύθραυστη”, ήταν η προφητική περιγραφή. Και αυτό, επίσης, αποτέλεσε ιστορικό γεγονός που τους αφορούσε. Με το βιβλίο της ιστορίας ανοιχτό μπροστά σας, σας ρωτάω, δεν είναι αυτή μια ακριβής αναπαράσταση των υπολειμμάτων αυτής της κάποτε πανίσχυρης αυτοκρατορίας; Κυβέρνησε με απεριόριστη

ισχύ. Ήταν η ενθρονισμένη κυρία όλου του κόσμου. Το σκήπτρο της έσπασε. Ο θρόνος της κατεδαφίστηκε. Αφαιρέθηκε η δύναμή της. Δέκα βασίλεια σχηματίστηκαν από αυτήν. Και 'εύθραυστη' όπως τότε, συνεχίζει ακόμα, δηλαδή, 'κατά μέρος εύθραυστη' γιατί οι διαστάσεις της συνεχίζονται ακόμα όπως όταν το βασίλειο του σιδήρου στεκόταν όρθιο στα πόδια του. Και είναι "κατά μέρος ισχυρή", διατηρεί, ακόμη και στη διαιρεμένη της κατάσταση, αρκετή από τη σιδερένια αντοχή της ώστε να αντισταθεί σε όλες τις προσπάθειες να ενωθούν τα μέρη της μαζί. «Αυτό δεν θα γίνει», λέει ο λόγος του Θεού. «Αυτό δεν έγινε», απαντά το βιβλίο της Ιστορίας.

«Αλλά τότε», μπορεί να πουν οι άνθρωποι, «μένει ένα άλλο σχέδιο. Αν η βία δεν μπορεί να αποφέρει καρπούς, η διπλωματία και η πολιτική μπορούν· θα τα δοκιμάσουμε.» Και έτσι η προφητεία το προλέγει όταν λέει: "θα ανακατευτούν με σπέρμα ανθρώπων", δηλαδή, θα γίνουν γάμοι, με την ελπίδα να εδραιώσουν έτσι τη δύναμή τους και, στο τέλος, να ενώσουν αυτά τα διαιρεμένα βασίλεια σε ένα.

Θα πετύχει αυτό το εγχείρημα; — Όχι. Ο προφήτης απαντά: "δεν θα είναι κολλημένοι ο ένας μαζί με τον άλλον, όπως το σίδερο δεν ενώνεται μαζί με τον πηλό". Και η Ιστορία της Ευρώπης δεν είναι παρά μια διαρκής επιβεβαίωση για την ακριβή εκπλήρωση αυτών των λέξεων. Από την εποχή του Κανούτου μέχρι σήμερα, η πολιτική των βασιλευόντων μοναρχών ήταν η πεπατημένη οδός που ακολούθησαν για να κατακτήσουν ένα ισχυρότερο σκήπτρο και μια ευρύτερη κυριαρχία. Και το πιο χαρακτηριστικό παράδειγμα που έχει καταγράψει η Ιστορία στις μέρες μας είναι η περίπτωση του Ναπολέοντα. Κυβέρνησε σε ένα από τα βασίλεια. ... Επιδίωξε να κερδίσει με συμμαχία αυτό που δεν μπορούσε να κερδίσει με τη βία, να οικοδομήσει δηλαδή μια ισχυρή, ενοποιημένη αυτοκρατορία. Και τα κατάφερε; — Όχι. Η ίδια η δύναμη πάνω στην οποία βασιζόταν, αποδείχθηκε η καταστροφή του, με τα στρατεύματα του Μπλύχερ, στο πεδίο του Βατερλώ! Το σίδερο δεν θα ανακατευόταν με τον πηλό. Τα δέκα βασίλεια συνεχίζουν ακόμα.

Και όμως, αν ως αποτέλεσμα αυτών των συμμαχιών ή άλλων αιτιών, αυτός ο αριθμός διαταράσσεται μερικές φορές, δεν χρειάζεται να μας εκπλήσσει. Είναι, πράγματι, ακριβώς αυτό που φαίνεται να προλέγει η προφητεία. Το σίδερο "ανακατεμένο μαζί με αργιλώδη πηλό". Για μια περίοδο, στην εικόνα, μπορεί να μην τα ξεχωρίζεις. Όμως δεν θα παρέμεναν έτσι. "δεν θα είναι κολλημένοι ο ένας μαζί με τον άλλον". Η φύση των στοιχείων από τα οποία αποτελούνται δεν τους το επιτρέπει, από τη μία πλευρά, ο λόγος της προφητείας, από τη άλλη. Ωστόσο, επρόκειτο να γίνει μια προσπάθεια ανάμειξης - όχι, κάτι παραπάνω, υπήρξε μια προσέγγιση για να αναμιχθούν και στις δύο περιπτώσεις. Άλλα επρόκειτο να αποτύχει. Και πόσο αξιοσημείωτη είναι η έμφαση με την οποία η Ιστορία επιβεβαιώνει αυτή τη διακήρυξη του λόγου του Θεού!». — William Newton, Διαλέξεις για τα δύο πρώτα οράματα του Βιβλίου του Δανιήλ, σσ. 34-36.

Ωστόσο, με όλα αυτά τα γεγονότα μπροστά τους, που επιβεβαιώνουν την ακαταμάχητη δύναμη της πρόνοιας του Θεού μέσα από τις ανατροπές και τις αλλαγές των αιώνων, τις προσπάθειες των πολεμιστών και τη διπλωματία και τις δολοπλοκίες των αυλών και των βασιλιάδων, ορισμένοι σύγχρονοι ερμηνευτές έχουν εκδηλώσει μια τόσο θαυμαστή παρανόηση αυτής της προφητείας ώστε να προβλέπουν ένα μελλοντικό πταιγκόσμιο βασίλειο και να υποδεικνύουν έναν Ευρωπαίο ηγεμόνα, ακόμη και τώρα στα χρόνια που φθίνουν και το κύρος τους μειώνεται, ως τον «προορισμένο μονάρχη του

κόσμου». Μάταιη είναι η ανάσα που ξοδεύουν διαδίδοντας μια τέτοια θεωρία και απατηλές οι ελπίδες ή οι φόβοι που μπορεί να καταφέρουν να δημιουργήσουν πάνω από μια τέτοια προσδοκία.¹

Εδάφιο 44. Και κατά τις ημέρες εκείνων των βασιλιάδων, ο Θεός τού ουρανού θα σηκώσει μια βασιλεία, που δεν θα φθαρεί στον αιώνα· και η βασιλεία αυτή δεν θα περάσει σε άλλον λαό· θα κατασυντρίψει και θα συντελέσει όλες αυτές τις βασιλείες, ενώ αυτή θα διαμένει στους αιώνες, 45. όπως είδες ότι αποκόπηκε μια πέτρα από το βουνό χωρίς χέρια, και κατασύντριψε το σίδερο, τον χαλκό, τον πηλό, το ασήμι, και το χρυσάφι· ο μεγάλος Θεός έκανε γνωστό στον βασιλιά ότι πρόκειται να γίνει ύστερα απ' αυτά· και το όνειρο είναι αληθινό, και η ερμηνεία του πιστή.

Εδώ φτάνουμε στο αποκορύφωμα αυτής της εκπληκτικής προφητείας· και όταν ο Χρόνος, στην πτήση του προς το μέλλον, μας φέρει στην υπέροχη σκηνή που προφητεύτηκε εδώ, θα έχουμε φτάσει στο τέλος της ανθρώπινης ιστορίας. Στη βασιλεία του Θεού! Μια μεγάλη πρόνοια για μια νέα και ένδοξη οικονομία, κατά την οποία ο λαός Του θα βρει μια ευτυχισμένη απολύτρωση από τη θλιβερή, εκφυλισμένη και μεταβαλλόμενη πορεία αυτού του κόσμου. Μεταλλάσσοντας όλους τους δίκαιους, από τη ζοφερότητα στη δόξα, από τη διαμάχη στην ειρήνη, από έναν αμαρτωλό σε έναν άγιο κόσμο, από τον θάνατο στη ζωή, από την τυραννία και την καταπίεση στην ευτυχισμένη ελευθερία και τα ευλογημένα προνόμια μιας ουράνιας βασιλείας! Μια ένδοξη μετάβαση, από την αδυναμία στη δύναμη, από το μεταβαλλόμενο και φθίνον στο αμετάβλητο και αιώνιο!

Αλλά πότε θα εδραιωθεί αυτή η βασιλεία; Μπορούμε να ελπίζουμε για μια απάντηση σε μια ερώτηση τόσο μεγάλης σημασίας για τη φυλή μας; Αυτά είναι τα ίδια τα ερωτήματα για τα οποία ο λόγος του Θεού δεν μας αφήνει στην άγνοια· και εδώ φαίνεται η υπερέχουσα αξία αυτής της ουράνιας ευλογίας. Δεν λέμε ότι ο ακριβής χρόνος αποκαλύπτεται (τονίζουμε το γεγονός ότι δεν αποκαλύπτεται) ούτε σε αυτήν ούτε σε οποιαδήποτε άλλη προφητεία· αλλά δίνεται μια τόσο κοντινή προσέγγιση που η γενιά που θα δει την εγκαθίδρυση αυτής της βασιλείας θα μπορέσει να σηματοδοτήσει την προσέγγισή της αλάνθαστα και να κάνει εκείνη την προετοιμασία που θα της δώσει το δικαίωμα να συμμετάσχει σε όλες τις δόξες της.

Όπως έχει ήδη εξηγηθεί, τα εδάφια 41-43 μας οδηγούν σε αυτή την πλευρά της διαίρεσης της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας σε δέκα βασίλεια. Η διαίρεση αυτή ολοκληρώθηκε, όπως έχει ήδη αναφερθεί, μεταξύ του 351 και του 483 μ.Χ.. Οι βασιλιάδες ή τα βασίλεια, στις ημέρες των οποίων ο Θεός του ουρανού πρόκειται να εγκαθιδρύσει τη βασιλεία Του, είναι προφανώς εκείνα τα βασίλεια που προέκυψαν από τη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία. Τότε η βασιλεία του Θεού που παρουσιάζεται εδώ δεν θα μπορούσε να είχε εγκαθιδρυθεί, όπως ισχυρίζονται ορισμένοι, από την πρώτη έλευση του Χριστού, τετρακόσια πενήντα χρόνια πριν. Άλλα είτε εφαρμόσουμε αυτή τη διαίρεση στα δέκα βασίλεια είτε όχι, είναι βέβαιο ότι κάποιο είδος διαίρεσης θα λάμβανε χώρα στη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία πριν εγκαθιδρυθεί η βασιλεία του Θεού. Γιατί η προφητεία ρητά δηλώνει: “*θα*

1 Λίγο αφότου γράφτηκε το παρόν, ο Ναπολέων Γ', αυτός ο «προορισμένος μονάρχης του κόσμου»! εκθρονίστηκε και πέθανε σε ατιμωτική αποστρατεία, και ο γιος και κληρονόμος του θανατώθηκε καθώς έπεσε στα χέρια αγρίων στην Αφρική.

είναι μια διαιρεμένη βασιλεία". Και αυτό είναι εξίσου μοιραίο για τη δημοφιλή άποψη, γιατί μετά την ενοποίηση των πρώτων στοιχείων της ρωμαϊκής εξουσίας μέχρι τις ημέρες του Χριστού, δεν υπήρξε καμία διαίρεση της βασιλείας. Ούτε κατά τη διάρκεια των ημερών Του, ούτε για πολλά χρόνια μετά, συνέβη κάτι τέτοιο. Οι εμφύλιοι πόλεμοι δεν ήταν διαιρέσεις της αυτοκρατορίας. Ήταν μόνο οι προσπάθειες ατόμων που προσκυνούσαν στο ιερό της φιλοδοξίας, για να αποκτήσουν τον ανώτατο έλεγχο της αυτοκρατορίας. Οι περιστασιακές μικρο-επαναστάσεις μακρινών επαρχιών, που καταστέλλονταν με τη δύναμη και σχεδόν με την ταχύτητα κεραυνού, δεν αποτελούσαν διαίρεση του βασιλείου. Αυτά είναι όλα όσα μπορούν να θεωρηθούν ως παρεμβάσεις στην ενότητα του βασιλείου, για περισσότερα από τριακόσια χρόνια, χωρίς να περιλαμβάνονται οι ημέρες του Χριστού. Η μία αυτή σκέψη αρκεί για να διαψεύσει για πάντα την άποψη ότι η βασιλεία του Θεού, η οποία αποτελεί την πέμπτη βασιλεία αυτής της σειράς, όπως παρουσιάζεται στο Δανιήλ 2, ιδρύθηκε στην αρχή της χριστιανικής εποχής. Άλλα θα μπορούσαμε να κάνουμε μια ακόμη σκέψη.

1. Αυτή η πέμπτη βασιλεία, λοιπόν, δεν θα μπορούσε να είχε ιδρυθεί κατά την πρώτη έλευση του Χριστού, επειδή δεν πρόκειται να υπάρξει ταυτόχρονα με τις επίγειες κυβερνήσεις, αλλά θα τις διαδεχθεί. Όπως η δεύτερη βασιλεία διαδέχθηκε την πρώτη, η τρίτη τη δεύτερη και η τέταρτη την τρίτη, με βία και ανατροπή, έτσι και η πέμπτη διαδέχεται την τέταρτη. Δεν συνυπάρχει με αυτήν. Η τέταρτη βασιλεία πρώτα καταστρέφεται, τα θραύσματα αφαιρούνται, η περιοχή καθαρίζεται και στη συνέχεια η πέμπτη εγκαθιδρύεται ως η επόμενη βασιλεία κατά τη χρονική σειρά. Η εκκλησία όμως συνυπάρχει με τις επίγειες κυβερνήσεις από τότε που σχηματίστηκαν οι επίγειες κυβερνήσεις. Υπήρχε εκκλησία στην εποχή του Αβελ, στην εποχή του Ενώχ, στου Νώε, στου Αβραάμ και ούτω καθεξής μέχρι σήμερα. Όχι. η εκκλησία δεν είναι η πέτρα που χτύπησε την εικόνα στα πόδια. Υπήρχε χρονικά πολύ νωρίτερα και το έργο με το οποίο ασχολείται δεν είναι αυτό της συντριβής και της ανατροπής των επίγειων κυβερνήσεων.

2. Η πέμπτη βασιλεία εισάγεται από την πέτρα που χτυπά την εικόνα. Ποιο μέρος της εικόνας χτυπάει η πέτρα; Τα πόδια και τα δάχτυλα των ποδιών. Άλλα αυτά δεν αναπτύχθηκαν παρά τέσσερις και μισό αιώνες μετά τη σταύρωση του Χριστού. Η εικόνα, κατά τη στιγμή της σταύρωσης, είχε αναπτυχθεί μόνο μέχρι τους μηρούς, ας υποθέσουμε. Και αν η βασιλεία του Θεού στήθηκε τότε, αν η πέτρα χτύπησε την εικόνα σε εκείνο το σημείο, τη χτύπησε στους μηρούς, όχι στα πόδια, όπου η προφητεία τοποθετεί το χτύπημα.

3. Η πέτρα που χτυπά την εικόνα έχει κοπεί χωρίς χέρια από το βουνό. Το περιθώριο του μεταφραστή (εδ.45) αναφέρει: «Που δεν ήταν σε χέρι». Αυτό δείχνει ότι το χτύπημα δεν γίνεται από κάποιον που ενεργεί για λογαριασμό κάποιου άλλου, ούτε από την εκκλησία, για παράδειγμα, στα χέρια του Χριστού, αλλά είναι ένα έργο που ο Κύριος κάνει με τη δική του θεϊκή δύναμη, χωρίς καμία ανθρώπινη παρέμβαση.

4. Και πάλι, η βασιλεία του Θεού τίθεται ενώπιον της εκκλησίας ως ζήτημα ελπίδας. Ο Κύριος δεν δίδαξε στους μαθητές του μια προσευχή που σε δύο ή τρία χρόνια θα καθίστατο άνευ αντικειμένου. Η ικεσία μπορεί εξίσου κατάλληλα να ανέβει από τα χείλη του υπομονετικού, αγρυπνούντος ποιμνίου τόσο σε αυτές τις έσχατες ημέρες, όσο και από τα χείλη των πρώτων μαθητών του: "Ελθέτω η βασιλεία Σου".

5. Έχουμε σαφείς αναφορές από την Αγία Γραφή για να τεκμηριώσουμε τις

ακόλουθες προτάσεις: (1) Η βασιλεία ήταν ακόμα στο μέλλον κατά την εποχή του τελευταίου Πάσχα του Κυρίου μας. Ματθαίου 26:29. (2) Ο Χριστός δεν την εγκαθίδρυσε πριν από την ανάληψή Του. Πράξεις 1:6. (3) Σάρκα και αίμα δεν μπορούν να την κληρονομήσουν. Α΄ Κορινθίους 15:50. (4) Αποτελεί υπόσχεση προς τους αποστόλους και προς όλους όσους αγαπούν τον Θεό. Ιάκωβος 2:5. (5) Είναι μελλοντική υπόσχεση προς το μικρό ποίμνιο. Λουκά 12:32. (6) Μέσα από πολλές θλίψεις οι άγιοι θα εισέλθουν σε αυτήν. Πράξεις 14:22. (7) Θα εγκαθιδρυθεί όταν ο Χριστός θα κρίνει τους ζωντανούς και τους νεκρούς. Β΄ Τιμόθεου 4:1. (8) Θα εγκαθιδρυθεί όταν θα έρθει στη δόξα Του με όλους τους αγίους αγγέλους του. Ματθαίου 25:31-34

Κατ' αντίθεση ως προς την προηγούμενη άποψη, θα μπορούσε κάποιος να ρωτήσει αν η έκφραση «Βασιλεία των ουρανών» εφαρμόζεται στην Καινή Διαθήκη στην εκκλησία. Σε ορισμένες περιπτώσεις μπορεί να ισχύει· αλλά σε άλλες, όπως είναι προφανές, δεν μπορεί να ισχύει. Στα κατηγορηματικά χωρία που αναφέρθηκαν παραπάνω, τα οποία δείχνουν ότι ήταν ακόμα θέμα υπόσχεσης ακόμη και μετά την πλήρη ίδρυση της εκκλησίας, ότι η θνητότητα δεν μπορεί να την κληρονομήσει και ότι πρόκειται να ιδρυθεί μόνο σε σχέση με την έλευση του Κυρίου μας για την κρίση, η αναφορά δεν μπορεί να αφορά οποιοδήποτε κράτος ή οργανισμό εδώ στη γη. Ο στόχος που έχουμε ενώπιόν μας είναι να διαπιστώσουμε τι συνιστά τη βασιλεία του Δανιήλ 2:44· και έχουμε δει ότι η προφητεία απαγορεύει κατηγορηματικά την εφαρμογή της στην εκκλησία, στο βαθμό που από τους όρους της ίδιας της προφητείας μας απαγορεύεται να αναζητούμε αυτή τη βασιλεία μέχρι και πάνω από τετρακόσια χρόνια μετά τη σταύρωση του Χριστού και την ίδρυση της εκκλησίας του ευαγγελίου. Επομένως, αν σε ορισμένες εκφράσεις στην Καινή Διαθήκη η λέξη «βασιλεία» μπορεί να βρεθεί να εφαρμόζεται στο έργο της χάρης του Θεού ή στην εξάπλωση του ευαγγελίου, σε τέτοιες περιπτώσεις δεν μπορεί να είναι η βασιλεία που παρουσιάζεται στον Δανιήλ. Αυτή μπορεί να είναι μόνο η μελλοντική κυριολεκτική βασιλεία της δόξας του Χριστού που τόσο συχνά παρουσιάζεται τόσο στην Παλαιά Διαθήκη όσο και στην Καινή.

Μπορεί να αντιπαραβάλει κάποιος ότι όταν η πέτρα χτυπήσει την εικόνα, το σίδερο, ο ορείχαλκος, το ασήμι και ο χρυσός συντρίβονται μαζί. Επομένως, η πέτρα πρέπει να χτύπησε την εικόνα όταν όλα αυτά τα μέρη υπήρχαν. Απαντώντας, ρωτάμε: Τι εννοούμε με το ότι συντρίβονται μαζί; Σημαίνει η έκφραση ότι τα ίδια άτομα που αποτελούσαν τη βασιλεία του χρυσού θα ήταν ζωντανά όταν η εικόνα θα συντρίβονταν; — Όχι· αλλιώς η εικόνα καλύπτει μόνο τη διάρκεια μιας μόνο γενιάς. Σημαίνει ότι αυτή θα ήταν μια κυρίαρχη βασιλεία; — Όχι· γιατί υπάρχει μια διαδοχή βασιλείων μέχρι την τέταρτη. Υποθέτοντας, λοιπόν, ότι η πέμπτη βασιλεία ιδρύθηκε κατά την πρώτη έλευση, με ποια έννοια υπήρχαν τότε ο χαλκός, το ασήμι και ο χρυσός περισσότερο από ό,τι σήμερα; Αναφέρεται στην εποχή της δεύτερης ανάστασης, όταν όλα αυτά τα πονηρά έθνη θα αναστηθούν; — Όχι· Διότι η καταστροφή των επίγειων κυβερνήσεων σε αυτή την παρούσα κατάσταση, η οποία συμβολίζεται εδώ με το χτύπημα της εικόνας, σίγουρα λαμβάνει χώρα στο τέλος αυτής της οικονομίας καθώς μετά τη δεύτερη ανάσταση οι εθνικές διακρίσεις θα πάψουν να υφίστανται.

Δεν υπάρχει καμία αντίρρηση στο υπό εξέταση σημείο, διότι όλα τα βασίλεια που συμβολίζονται από την εικόνα, εξακολουθούν να υπάρχουν, κατά μία έννοια. Η Χαλδαία και η Ασσυρία εξακολουθούν να είναι οι πρώτες διαιρέσεις της εικόνας· η Μηδία και η Περσία,

η δεύτερη· η Μακεδονία, η Ελλάδα, η Θράκη, η Μικρά Ασία και η Αίγυπτος, η τρίτη. Η πολιτική ζωή και η κυριαρχία, είναι αλήθεια, έχουν περάσει από το ένα στο άλλο, μέχρι που, όσον αφορά την εικόνα, όλα τώρα συγκεντρώνονται στις διαιρέσεις του τέταρτου βασιλείου· αλλά οι άλλες, ως προς τα εδάφη και την υπόστασή τους, αν και χωρίς κυριαρχία, εξακολουθούν να υπάρχουν· και μαζί όλα θα διαλυθούν σε κομμάτια όταν έρθει το πέμπτο βασίλειο.

Μπορεί ακόμη να τεθεί το ερώτημα, ως αντίρρηση: Δεν παρήλθαν όλα τα δέκα βασίλεια, στις ημέρες των οποίων επρόκειτο να ιδρυθεί η βασιλεία του Θεού; Και καθώς η βασιλεία του Θεού δεν έχει ακόμα ιδρυθεί, δεν αποδείχθηκε αποτυχημένη η προφητεία, σύμφωνα με την άποψη που υποστηρίζεται εδώ; Απαντάμε: Αυτά τα βασίλεια δεν έχουν ακόμη παρέλθει. Βρισκόμαστε ακόμη στις ημέρες εκείνων των βασιλιάδων. Το ακόλουθο παράδειγμα από το βιβλίο του Δρ. Νέλσον «Αιτία και Θεραπεία της Απιστίας», σελ. 374, 375, φέρνει αυτό το θέμα ξεκάθαρα στο φως: —

«Ας υποθέσουμε ότι κάποιοι αδύναμοι άνθρωποι υποφέρουν από τις σχεδόν συνεχείς εισβολές πολυάριθμων και άγριων εχθρών. Ας υποθέσουμε ότι κάποιος ισχυρός και καλοπροαίρετος πρίγκιπας τους στέλνει μήνυμα ότι, για αρκετά χρόνια, ας πούμε τριάντα, θα διατηρήσει, για την ασφάλειά τους κατά μήκος των συνόρων, δέκα φρουρές, που θα αποτελούνται από εκατό καλά οπλισμένους ἀνδρες η καθεμία. Ας υποθέσουμε ότι τα φρούρια έχουν χτιστεί και παραμένουν για λίγα χρόνια, όταν δύο από αυτά καίγονται ολοσχερώς και ξαναχτίζονται χωρίς καθυστέρηση· έχει παραβιαστεί ο λόγος του ηγεμόνα; — Όχι· δεν υπήρξε καμία ουσιαστική διακοπή στη συνέχιση της άμυνας· και, επιπλέον, το πιο σημαντικό μέρος της προστασίας ήταν ακόμα εκεί. Και πάλι, ας υποθέσουμε ότι ο μονάρχης στέλνει και διατάζει την κατεδάφιση δύο οχυρωματικών θέσεων, αλλά, δίπλα στο σημείο όπου βρίσκονταν αυτές, διατάζει αμέσως την ανέγερση ἀλλων δύο κτιρίων, πιο ευρύχωρων και πιο επιθυμητών· εξακολουθεί να ισχύει η υπόσχεση; Απαντάμε καταφατικά, και πιστεύουμε ότι κανείς δεν θα διαφωνούσε μαζί μας. Τέλος, ας υποθέσουμε ότι, εκτός από τις δέκα φρουρές, θα μπορούσε να αποδειχθεί ότι για αρκετούς μήνες κατά τη διάρκεια των τριάντα ετών, διατηρήθηκε εκεί μία ακόμη· ότι για ένα ή δύο χρόνια από τα τριάντα, υπήρχαν εκεί έντεκα αντί για δέκα οχυρώσεις· θα το ονομάσουμε αυτό ήττα ή αποτυχία της αρχικής προσπάθειας; Ή μήπως τυχόν φαινομενικές διακοπές, όπως αυτές που αναφέρθηκαν, καταστρέφουν την ορθότητα του να τις ονομάζουμε δέκα φρουρές των συνόρων; Η απάντηση είναι, Όχι, χωρίς αμφισβήτηση.»

«Έτσι είναι, και ήταν, όσον αφορά τα δέκα βασίλεια της Ευρώπης που ήταν κάποτε υπό το Ρωμαϊκό σκήπτρο. Βρίσκονταν εκεί για διακόσια εξήντα χρόνια. Αν πολλά έχουν αλλάξει τα ονόματά τους, σύμφωνα με την ιδιοτροπία εκείνου που κατέκτησε, αυτή η αλλαγή ονόματος δεν κατέστρεψε την ύπαρξή τους. Αν άλλα άλλαξαν τα εδαφικά τους όρια, ως έθνη είναι ακόμα εκεί. Αν, μέσα σε λίγα χρόνια από τα χίλια, υπήρχαν περισσότερα από δέκα, αν κάποια προσωρινή δύναμη σήκωσε το κεφάλι της, φαινομενικά διεκδικώντας μια θέση με τα υπόλοιπα, και σύντομα εξαφανίστηκε, αυτό δεν έκανε το θηρίο να έχει λιγότερα από δέκα κέρατα.»

Ο Σκοτ παρατηρεί: —

«Είναι βέβαιο ότι η Ρωμαϊκή αυτοκρατορία ήταν διαιρεμένη σε δέκα βασίλεια· και παρόλο που μπορεί να ήταν άλλοτε περισσότερα και άλλοτε λιγότερα, παρόλα αυτά ήταν

ακόμα γνωστά με το όνομα των δέκα βασιλείων της Δυτικής αυτοκρατορίας.»

Έτσι, το θέμα δεν έχει πλέον καμία δυσκολία. Ο χρόνος έχει αναπτύξει πλήρως αυτή τη μεγάλη εικόνα σε όλα τα μέρη της. Με την πιο αυστηρή έννοια, αντιπροσωπεύει τα σημαντικά πολιτικά γεγονότα που είχε σχεδιαστεί να συμβολίσει. Στέκεται ολοκληρωμένη στα πόδια της. Έτσι, στέκεται εδώ και πάνω από δεκατέσσερις αιώνες. Περιμένει να χτυπηθεί στα πόδια της από την πέτρα που αποκόπηκε από το βουνό χωρίς χέρι, δηλαδή τη βασιλεία του Χριστού. Αυτό θα επιτευχθεί όταν ο Κύριος θα αποκαλυφθεί μέσα σε φλόγα φωτιάς, παίρνοντας εκδίκηση από εκείνους που δεν γνωρίζουν τον Θεό και δεν υπακούν στο ευαγγέλιο του Κυρίου μας Ιησού Χριστού. (Βλέπε [Ψαλμοί 2:8,9.](#)) Στις ημέρες αυτών των βασιλιάδων, ο Θεός του ουρανού θα εγκαθιδρύσει μια βασιλεία. Βρισκόμαστε στις ημέρες αυτών των βασιλιάδων για πάνω από δεκατέσσερις αιώνες και εξακολουθούμε να βρισκόμαστε στις ημέρες τους. Όσον αφορά αυτή την προφητεία, το αμέσως επόμενο γεγονός είναι η εγκαθίδρυση της αιώνιας βασιλείας του Θεού. Άλλες προφητείες και αναρίθμητα σημάδια δείχνουν αναμφισβήτητα την εγγύτητά της.

Η επερχόμενη βασιλεία! Αυτό θα έπρεπε να είναι το πιο σημαντικό θέμα που θα έπρεπε να απασχολεί την τωρινή γενιά. Αναγνώστη, είσαι έτοιμος για αυτό το θέμα; Αυτός που εισέρχεται σε αυτή τη βασιλεία, δεν εισέρχεται σε αυτήν απλώς για μια ζωή όπως οι άνθρωποι ζουν σε αυτή την τωρινή κατάσταση, όχι για να τη δει να εκφυλίζεται, όχι για να τη δει να ανατρέπεται από μια επόμενη και ισχυρότερη βασιλεία· αλλά εισέρχεται σε αυτήν για να συμμετάσχει σε όλα τα προνόμια και τις ευλογίες της και να μοιραστεί τις δόξες της για πάντα· γιατί αυτή η βασιλεία δεν πρόκειται να “περάσει σε άλλον λαό”. Και πάλι σε ρωτάμε: Είσαι έτοιμος; Οι όροι της κληρονομιάς είναι πιολύ γενναιόδωροι: “*αν είστε τού Χριστού, ἀρα είστε σπέρμα τού Αβραάμ, και σύμφωνα με την υπόσχεση κληρονόμοι*”. Είσαι φίλος με τον Χριστό, τον επερχόμενο Βασιλιά; Αγαπάς τον χαρακτήρα Του; Προσπαθείς να περπατήσεις ταπεινά στα βήματά του και να υπακούσεις στις διδασκαλίες Του; Αν όχι, διάβασε την τύχη σου στις περιπτώσεις εκείνων στην παραβολή, για τους οποίους ειπώθηκε: “*Πλην, εκείνους τους εχθρούς μου, που δεν με θέλησαν να βασιλεύσω επάνω τους, φέρτε τους εδώ, και κατασφάξτε τους μπροστά μου.*”. Δεν θα υπάρχει αντίταλο βασίλειο όπου θα μπορείς να βρείς άσυλο αν παραμείνεις εχθρός, διότι όλη η περιοχή που κατείχαν ποτέ όλα τα βασίλεια αυτού του κόσμου, του παρελθόντος ή του παρόντος, θα καταληφθεί από αυτό το βασίλειο. Πρόκειται να γεμίσει ολόκληρη τη γη. Μακάριοι αυτοί στους οποίους ο νόμιμος Ηγεμόνας, ο παντοδύναμος Βασιλιάς, θα μπορεί επιτέλους να πει: “*Ελάτε, οι ευλογημένοι τού Πατέρα μου, κληρονομήστε τη βασιλεία, που είναι ετοιμασμένη σε σας από τη δημιουργία τού κόσμου.*”.

Εδάφιο 46 Τότε, ο βασιλιάς Ναβουχοδονόσορας, έπεσε επάνω στο πρόσωπό του, και προσκύνησε τον Δανιήλ, και πρόσταξε να του προσφέρουν προσφορά και θυμιάματα. **47.** Και ο βασιλιάς, απαντώντας στον Δανιήλ, είπε: Στ' αλήθεια, ο Θεός σας, αυτός είναι Θεός θεών, και Κύριος των βασιλιάδων, και ο οποίος αποκαλύπτει μυστήρια· επειδή, μπόρεσες να αποκαλύψεις αυτό το μυστήριο. **48.** Τότε, ο βασιλιάς μεγάλυνε τον Δανιήλ, και του έδωσε δώρα μεγάλα και πολλά, και τον έκανε κύριο επάνω σε ολόκληρη την επαρχία της Βαβυλώνας, και αρχιδιοικητή επάνω σε όλους τούς σοφούς τής Βαβυλώνας. **49.** Και ο Δανιήλ ζήτησε από τον βασιλιά, και έβαλε

τον Σεδράχ, τον Μισάχ, και τον Αβδέ-νεγώ, επί των υποθέσεων τής επαρχίας τής Βαβυλώνας· ενώ ο Δανιήλ βρισκόταν στην αυλή του βασιλιά.

Ασχοληθήκαμε εκτενώς με την ερμηνεία του ονείρου, το οποίο ο Δανιήλ έκανε γνωστό στον Χαλδαίο μονάρχη. Από αυτό πρέπει τώρα να επιστρέψουμε στο παλάτι του Ναβουχοδονόσορα και στον Δανιήλ, καθώς στέκεται ενώπιον του βασιλιά, αφού του έκανε γνωστό το όνειρο και την ερμηνεία του, ενώ οι αυλικοί και οι σαστισμένοι μάντεις και αστρολόγοι περιμένουν με σιωπηλό δέος και θαυμασμό.

Θα μπορούσε κανείς να περιμένει ότι ένας φιλόδοξος μονάρχης, ανυψωμένος στον υψηλότερο επίγειο θρόνο και σε πλήρη άνθηση αδιάλειπτης επιτυχίας, δύσκολα θα άντεχε να του πουν ότι το βασίλειό του, το οποίο αναμφίβολα ήλπιζε με αγάπη ότι θα διαρκούσε για πάντα, θα ανατρεπόταν από έναν άλλο λαό. Ωστόσο, ο Δανιήλ έκανε σαφές και θαρραλέα γνωστό αυτό το γεγονός στον βασιλιά. Και ο βασιλιάς, μακριά από το να προσβληθεί, έπεσε με το πρόσωπο μπρούμυτα μπροστά στον προφήτη του Θεού και του πρόσφερε λατρεία. Ο Δανιήλ αναμφίβολα ακύρωσε αμέσως τις διαταγές που εξέδωσε ο βασιλιάς για να του αποδώσει θεϊκές τιμές. Το ότι ο Δανιήλ είχε κάποια επικοινωνία με τον βασιλιά, η οποία δεν καταγράφεται εδώ, είναι προφανές από το εδάφιο 47: «Ο βασιλιάς απαντώντας στον Δανιήλ», κ.λπ. Και μπορεί ακόμη περισσότερο να συναχθεί ότι ο Δανιήλ εργάστηκε για να στρέψει τα συναισθήματα ευλάβειας του βασιλιά από τον εαυτό του στον Θεό του ουρανού, εφόσον ο βασιλιάς απαντά: «Στ' αλήθεια, ο Θεός σας, αυτός είναι Θεός θεών, και Κύριος των βασιλιάδων».

Τότε ο βασιλιάς έκανε τον Δανιήλ σπουδαίο άνθρωπο. Υπάρχουν δύο πράγματα που σε αυτή τη ζωή θεωρείται ότι κάνουν έναν άνθρωπο σπουδαίο, και τα δύο αυτά ο Δανιήλ τα έλαβε από τον βασιλιά: (1) Πλούτος. Ένας άνθρωπος θεωρείται σπουδαίος αν είναι πλούσιος· και διαβάζουμε ότι ο βασιλιάς του έδωσε πολλά και μεγάλα δώρα. (2) Δύναμη. Αν σε συνδυασμό με τον πλούτο ένας άνθρωπος έχει δύναμη, σίγουρα στη λαϊκή εκτίμηση θεωρείται σπουδαίος άνθρωπος· και δύναμη δόθηκε στον Δανιήλ με αφθονία. Έγινε ηγεμόνας ολόκληρης της επαρχίας της Βαβυλώνας και αρχηγός των διοικητών όλων των σοφών της Βαβυλώνας.

Έτσι, γρήγορα και με αφθονία, άρχισε ο Δανιήλ να ανταμείβεται για την πιστότητα του στη συνείδησή του και στις απαιτήσεις του Θεού. Τόσο μεγάλη ήταν η επιθυμία του Βαλαάμ για τα δώρα ενός συγκεκριμένου ειδωλολάτρη βασιλιά, ώστε προσπάθησε να τα αποκτήσει παρά το αντίθετο θέλημα του Κυρίου, και έτσι απέτυχε παταγωδώς. Ο Δανιήλ δεν ενήργησε με σκοπό να αποκτήσει αυτά τα δώρα. Ωστόσο, διατηρώντας την ακεραιότητά του απέναντι στον Κύριο, δόθηκαν άφθονα στα χέρια του. Η πρόοδός του, τόσο όσον αφορά τον πλούτο όσο και τη δύναμη, ήταν κάτι που δεν ήταν ασήμαντο για αυτόν, καθώς του επέτρεπε να υπηρετεί τους συμπατριώτες του που ήταν λιγότερο ευνοημένοι σε σχέση με εκείνον στη μακρά αιχμαλωσία τους.

Ο Δανιήλ δεν σάστισε ούτε μέθυσε από τη σπουδαία νίκη του και τη θαυμαστή του πρόοδο. Αρχικά θυμάται τους τρεις που ήταν σύντροφοί του στην αγωνία σχετικά με το ζήτημα του βασιλιά. Και καθώς τον είχαν βοηθήσει με τις προσευχές τους, αποφάσισε να μοιραστεί μαζί τους τις τιμές του. Κατόπιν αιτήματός του, τοποθετήθηκαν επικεφαλής των υποθέσεων της Βαβυλώνας, ενώ ο ίδιος ο Δανιήλ καθόταν στην αυλή του βασιλιά. Η αυλή ήταν ο τόπος όπου διεξάγονταν συμβούλια, και συζητούνταν θέματα ύψιστης σημασίας.

Αυτό που καταγράφεται, είναι μια απλή δήλωση, ότι ο Δανιήλ έγινε ο κύριος σύμβουλος του βασιλιά.

Κεφάλαιο 3 – Η Πύρινη Δοκιμασία

Η εικόνα του Ναβουχοδονόσορα εναντίον της εικόνας του Θεού — Η λατρεία των ειδωλολατρών — Οι Εβραίοι κατηγορούνται — Η ανεκτικότητα του βασιλιά — Το καμίνι της φωτιάς — Η επίδρασή της στους Χαλδαίους — Η πορεία των τριών ανδρείων — Η θαυμαστή απελευθέρωση — Η επίδρασή της στο νου του βασιλιά — Η ακεραιότητα επιβραβεύεται

Εδάφιο 1. Ο βασιλιάς Ναβουχοδονόσορας έκανε μια χρυσή εικόνα, το ύψος της 60 πήχες, και το πλάτος της έξι πήχες· και την έστησε στην πεδιάδα Δουρά, στην επαρχία τής Βαβυλώνας.

Υπάρχει μια εικασία, ότι αυτή η εικόνα είχε κάποια σχέση με το όνειρο του βασιλιά, όπως περιγράφεται στο προηγούμενο κεφάλαιο, αφού αναγέρθηκε είκοσι τρία χρόνια αργότερα, σύμφωνα με την χρονολογία στις υποσημειώσεις. Σε αυτό το όνειρο, η κεφαλή ήταν από χρυσό, που αντιπροσώπευε το βασίλειο του Ναβουχοδονόσορα. Αυτόν διαδέχτηκαν μέταλλα κατώτερης ποιότητας, που υποδηλώνουν μια διαδοχή βασιλειών. Ο Ναβουχοδονόσορας ήταν αναμφίβολα πολύ ικανοποιημένος που το βασίλειό του θα έπρεπε να αντιπροσωπεύεται από τον χρυσό· αλλά το γεγονός ότι θα έπρεπε κάποτε να το διαδεχθεί ένα άλλο βασίλειο δεν ήταν τόσο ευχάριστο. Ως εκ τούτου, αντί να έχει απλώς την κεφαλή της εικόνας του από χρυσό, την έφτιαξε ολόκληρη από χρυσό, για να υποδηλώσει ότι ο χρυσός της κεφαλής θα έπρεπε να εκτείνεται σε ολόκληρη την εικόνα· ή, με άλλα λόγια, ότι η βασιλεία του δεν θα έπρεπε να δώσει τη θέση της σε ένα άλλο βασίλειο, αλλά να είναι αιώνια.

Είναι πιθανό ότι το ύψος που αναφέρεται εδώ, ενενήντα πόδια κατά τη χαμηλότερη εκτίμηση, δεν ήταν το ύψος της ίδιας της εικόνας, αλλά περιελάμβανε και το βάθρο. Ούτε είναι πιθανό ότι κάτι περισσότερο από την ίδια την εικόνα, ή ακόμα και αυτή, ήταν από συμπαγές χρυσό. Θα μπορούσε να είχε επικαλυφθεί με λεπτές πλάκες, ωραία ενωμένες, με πολύ μικρότερο κόστος, χωρίς να επηρεαστεί καθόλου η εξωτερική της εμφάνιση.

Εδάφιο 2. Και ο βασιλιάς Ναβουχοδονόσορας έστειλε να συγκεντρώσει τούς σατράπες, τους διοικητές, και τους τοπάρχες, τους κριτές, τους θησαυροφύλακες, τους συμβούλους, τους νομοδιδάσκαλους, και όλους τους άρχοντες των επαρχιών, για νάρθουν στα εγκαίνια της εικόνας, που είχε στήσει ο βασιλιάς Ναβουχοδονόσορας. 3. Και οι σατράπες, οι διοικητές, και οι τοπάρχες, οι κριτές, οι θησαυροφύλακες, οι σύμβουλοι, οι νομοδιδάσκαλοι, και όλοι οι άρχοντες των επαρχιών, συγκεντρώθηκαν στα εγκαίνια της εικόνας, που είχε στήσει ο βασιλιάς Ναβουχοδονόσορας· και στάθηκαν μπροστά στην εικόνα, που είχε στήσει ο Ναβουχοδονόσορας. 4. Και ένας κήρυκας βοούσε μεγαλόφωνα: Σε σας προστάζεται, λαοί, έθνη, και γλώσσες, 5. κατά την ώρα που θα ακούσετε τον ήχο τής σάλπιγγας, της σύριγγας, της κιθάρας, της σαμβύκης, του ψαλτηρίου, της

συμφωνίας, και κάθε είδους μουσική, αφού πέσετε, προσκυνήστε τη χρυσή εικόνα, που έχει στήσει ο βασιλιάς Ναβουχοδονόσορας· 6. και όποιος δεν πέσει και προσκυνήσει, την ίδια ώρα θα ριχτεί μέσα στο καμίνι τής φωτιάς που καίει. 7. Γι' αυτό, όταν όλοι οι λαοί άκουσαν τον ήχο τής σάλπιγγας, της σύριγγας, της κιθάρας, της σαμβύκης, του ψαλτηρίου, και κάθε είδους μουσική, πέφτοντας όλοι οι λαοί, τα έθνη, και οι γλώσσες προσκυνούσαν τη χρυσή εικόνα, που είχε στήσει ο βασιλιάς Ναβουχοδονόσορας.

Τα εγκαίνια αυτής της εικόνας έγιναν αφορμή για μια μεγάλη εκδήλωση.

Συγκεντρώθηκαν οι αρχηγοί όλου του βασιλείου. Τόσο πολύ κόπο και έξοδα καταβάλουν οι άνθρωποι για να διατηρήσουν ειδωλολατρικά συστήματα λατρείας. Έτσι ήταν πάντα και έτσι είναι. Αλίμονο, σε αυτούς που έχουν την αληθινή θρησκεία, να είναι τόσο πίσω σε σχέση με αυτούς που υποστηρίζουν το ψεύτικο και το κίβδηλο! Η λατρεία συνοδεύεται από μουσική. Και όποιος δεν συμμετείχε σε αυτήν απειλούνταν με καμίνι φωτιάς. Αυτά ήταν πάντα τα ισχυρότερα μέσα για να ωθήσουν τους ανθρώπους προς οποιαδήποτε κατεύθυνση: ευχαρίστηση από τη μία πλευρά, πόνος από την άλλη.

Το εδάφιο 6 περιέχει την πρώτη αναφορά που βρίσκεται στη Βίβλο για τη διαίρεση του χρόνου σε ώρες. Ήταν πιθανώς εφεύρεση των Χαλδαίων.

Εδάφιο 8. Και μερικοί Χαλδαίοι ήρθαν τότε και διέβαλαν τους Ιουδαίους· 9. και είπαν, λέγοντας προς τον βασιλιά Ναβουχοδονόσορα: Βασιλιά, να ζεις στον αιώνα. 10. Εσύ, βασιλιά, έβγαλες πρόσταγμα, κάθε άνθρωπος, που θα ακούσει τον ήχο τής σάλπιγγας, της σύριγγας, της κιθάρας, της σαμβύκης, του ψαλτηρίου, και της συμφωνίας, και κάθε είδους μουσική, να πέσει και να προσκυνήσει τη χρυσή εικόνα· 11. και όποιος δεν πέσει και προσκυνήσει, να ριχτεί μέσα στο καμίνι τής φωτιάς που καίει. 12. Υπάρχουν μερικοί άνδρες Ιουδαίοι, που τους έβαλες στις υποθέσεις τής επαρχίας τής Βαβυλώνας, ο Σεδράχ, ο Μισάχ, και ο Αβδέ-νεγώ· αυτοί οι άνθρωποι, βασιλιά, δεν σε σεβάστηκαν· τους θεούς σου δεν λατρεύουν, και τη χρυσή εικόνα, που έχεις στήσει, δεν την προσκυνούν.

Αυτοί οι Χαλδαίοι που κατηγόρησαν τους Εβραίους ήταν πιθανώς η ομάδα των φιλοσόφων που ονομάζονταν με αυτό το όνομα, και οι οποίοι εξακολουθούσαν να βασανίζονται από την πικρία της ατιμωτικής τους αποτυχίας όσον αφορά την ερμηνεία του ονείρου του βασιλιά στο κεφάλαιο 2. Ήταν πρόθυμοι να εκμεταλλευτούν οποιαδήποτε πρόφαση για να κατηγορήσουν τους Εβραίους ενώπιον του βασιλιά και είτε να τους ντροπιάσουν είτε να τους καταστρέψουν. Επέμεναν να προκαλέσουν την προκατάληψη του βασιλιά με έντονες νύξεις για την αχαριστία τους: «Τους έβαλες επικεφαλής των υποθέσεων της Βαβυλώνας, κι όμως δεν σε σεβάστηκαν». Το πού βρισκόταν ο Δανιήλ σε αυτή την περίπτωση, δεν είναι γνωστό. Πιθανότατα απουσίαζε για κάποια υπόθεση της αυτοκρατορίας, η σημασία της οποίας απαιτούσε την παρουσία του. Άλλα γιατί να είναι παρόντες ο Σεδράχ, ο Μισάχ και ο Αβδέ-νεγώ, αφού γνώριζαν ότι δεν μπορούσαν να προσκυνήσουν την εικόνα; Μήπως επειδή ήταν πρόθυμοι να συμμορφωθούν με τις απαιτήσεις του βασιλιά όσο το δυνατόν περισσότερο χωρίς να θέτουν σε κίνδυνο τις θρησκευτικές τους αρχές; Ο βασιλιάς απαιτούσε να είναι παρόντες. Με αυτή την απαίτηση

Τα τρία Εβραϊόπουλα αρνούνται να προσκυνήσουν την εικόνα του Ναβουχοδονόσορα

μπορούσαν να συμμορφωθούν και το έκαναν. Απαίτησε από αυτούς να λατρέψουν την εικόνα. Κάτι τέτοιο το απαγόρευε η θρησκεία τους, και αρνήθηκαν να το κάνουν.

Εδάφιο 13. Τότε, ο Ναβουχοδονόσορας, με θυμό και οργή, πρόσταξε να φέρουν τον Σεδράχ, τον Μισάχ, και τον Αβδέ-νεγώ. Και έφεραν αυτούς τους ανθρώπους μπροστά στον βασιλιά. 14. Και αποκρινόμενος ο Ναβουχοδονόσορας, τους είπε: Στ' αλήθεια, Σεδράχ, Μισάχ, και Αβδέ-νεγώ, δεν λατρεύετε τους θεούς μου, και δεν προσκυνάτε τη χρυσή εικόνα που έχω στήσει; 15. Τώρα, λοιπόν, αν είστε έτοιμοι, μόλις ακούσετε τον ήχο τής σάλπιγγας, της σύριγγας, της κιθάρας, της σαμβύκης, του ψαλτηρίου, και της συμφωνίας, και κάθε είδους μουσική, να πέσετε και να προσκυνήσετε την εικόνα που έχω κάνει, καλώς· αν, όμως, δεν προσκυνήσετε, θα ριχτείτε την ίδια ώρα μέσα στο καμίνι τής φωτιάς που καίει· και ποιος είναι εκείνος ο Θεός, που θα σας ελευθερώσει από τα χέρια μου; 16. Ο Σεδράχ, ο Μισάχ, και ο Αβδέ-νεγώ απάντησαν, και είπαν στον βασιλιά Ναβουχοδονόσορα: Εμείς δεν έχουμε ανάγκη να σου απαντήσουμε για το πράγμα αυτό. 17. Αν είναι έτσι, ο Θεός μας, που εμείς λατρεύουμε, είναι δυνατός να μας ελευθερώσει από το καμίνι τής φωτιάς που καίει· και από το χέρι σου, βασιλιά, θα μας ελευθερώσει. 18. Αλλά, και αν όχι, ας είναι σε σένα γνωστό, βασιλιά, ότι τους θεούς σου δεν τους λατρεύουμε, και τη χρυσή εικόνα, που έχεις στήσει, δεν την προσκυνούμε.

Η ανεκτικότητα του βασιλιά φαίνεται στο ότι παραχώρησε στον Σεδράχ, τον Μισάχ και τον Αβδέ-νεγώ μια ακόμη ευκαιρία μετά την πρώτη τους αποτυχία να συμμορφωθούν με τις απαιτήσεις του. Αναμφίβολα το θέμα ήταν πλήρως κατανοητό. Δεν μπορούσαν να επικαλεστούν άγνοια. Ήξεραν ακριβώς τι ήθελε ο βασιλιάς, και η αποτυχία τους να το πράξουν ήταν μια σκόπιμη και συνειδητή άρνηση να τον υπακούσουν. Για τους περισσότερους βασιλιάδες, αυτό θα ήταν αρκετό για να σφραγίσει τη μοίρα τους. Αλλά όχι, λέει ο Ναβουχοδονόσορας, θα παραβλέψω αυτό το αδίκημα, αν σε δεύτερη ευκαιρία συμμορφωθούν με τον νόμο. Ενημέρωσαν όμως τον βασιλιά ότι δεν χρειαζόταν να μπει στον κόπο να επαναλάβει τη δοκιμασία του. “Δεν έχουμε ανάγκη”, είπαν, “να σου απαντήσουμε για το πράγμα αυτό”. Δηλαδή, δεν χρειάζεται να μας δώσεις το προνόμιο μιας άλλης δοκιμασίας, η απόφασή μας είναι δεδομένη. Μπορούμε να απαντήσουμε εξίσου καλά τώρα όπως και σε οποιαδήποτε μελλοντική στιγμή, και η απάντησή μας είναι: Τους θεούς σου δεν τους λατρεύουμε, και τη χρυσή εικόνα, που έχεις στήσει, δεν την προσκυνούμε. Ο Θεός μας μπορεί να μας ελευθερώσει αν θέλει. Αλλά αν όχι, εμείς δεν αλλάζουμε. Γνωρίζουμε το θέλημά Του και σε αυτό θα δείξουμε άνευ όρων υπακοή. Η απάντησή τους ήταν ειλικρινής και αποφασιστική.

Εδάφιο 19. Τότε, ο Ναβουχοδονόσορας γέμισε από θυμό, και η όψη τού προσώπου του αλλοιώθηκε ενάντια στον Σεδράχ, τον Μισάχ, και τον Αβδέ-νεγώ· και αφού μίλησε, πρόσταξε να κάψουν το καμίνι επτά φορές περισσότερο από ό,τι φαινόταν ότι έκαιγε. 20. Και ο βασιλιάς πρόσταξε τους δυνατότερους άνδρες τού στρατού του, να δέσουν τον Σεδράχ, τον Μισάχ, και τον Αβδέ-νεγώ, και να τους ρίξουν στο καμίνι τής φωτιάς που έκαιγε. 21. Τότε, οι άνδρες εκείνοι δέθηκαν με τα σαλβάριά τους, τις

Τα τρία Εβραϊόπουλα στο πύρινο καμίνι

τιάρες τους, και τις περικνημίδες τους, και τα άλλα ενδύματά τους, και ρίχτηκαν μέσα στο καμίνι τής φωτιάς που έκαιγε. 22. Και επειδή η προσταγή τού βασιλιά ήταν κατεπείγουσα, και έκαναν το καμίνι να κάιει υπερβολικά, η φλόγα τής φωτιάς θανάτωσε τους άνδρες εκείνους, που είχαν σηκώσει τον Σεδράχ, τον Μισάχ, και τον Αβδέ-νεγώ. 23. Και αυτοί οι τρεις άνδρες, ο Σεδράχ, ο Μισάχ, και ο Αβδέ-νεγώ, έπεσαν δεμένοι μέσα στο καμίνι τής φωτιάς που έκαιγε. 24. Και ο βασιλιάς Ναβουχοδονόσορας ἐμεινε ἐκπληκτος· και καθώς σηκώθηκε με βιασύνη, μίλησε στους μεγιστάνες του και είπε: Δεν ρίξαμε τρεις άνδρες δεμένους στο μέσον τής φωτιάς; Και εκείνοι απάντησαν στον βασιλιά, και είπαν: Στ' αλήθεια, βασιλιά. 25. Και απαντώντας, είπε: Δέστε, εγώ βλέπω τέσσερις άνδρες λυμένους, να περπατούν στο μέσον τής φωτιάς, και βλάβη δεν υπάρχει σ' αυτούς· και η όψη του τέταρτου είναι όμοια με υιόν Θεού.

Ο Ναβουχοδονόσορας δεν ήταν εντελώς απαλλαγμένος από τα ελαττώματα και την αφροσύνη την οποία τόσο εύκολα ένας απόλυτος μονάρχης μπορεί να επιδείξει. Μεθυσμένος από την απεριόριστη δύναμη, δεν μπορούσε να ανεχθεί την ανυπακοή ή την αντιλογία. Αν κάποιος αντισταθεί στην εκφρασμένη εξουσία του, όσο καλά κι αν δικαιολογείται, θα επιδείξει την αδυναμία που είναι κοινή στην αμαρτωλή μας ανθρωπότητα υπό παρόμοιες συνθήκες και θα καταφύγει σε ένα πάθος. Αν και κύριος του κόσμου, δεν ήταν άξιος να επιτύχει το ακόμα πιο δύσκολο έργο της διακυβέρνησης του πνεύματός του. Ήταν και η μορφή του προσώπου του άλλαξε. Αντί να παρουσιαστεί ως ένας ήρεμος, αξιοπρεπής, αυτοσυγκρατημένος ηγέτης, πρόδωσε τον εαυτό του ως προς την εμφάνιση και τα έργα του και παρουσιάζεται σκλάβος ενός ακυβέρνητου πάθους.

Το καμίνι θερμάνθηκε επτά φορές πιο δυνατά από το συνηθισμένο, με άλλα λόγια, στο μέγιστο των δυνατοτήτων του. Ο βασιλιάς ξεπέρασε τον εαυτό του σε αυτό· γιατί ακόμα κι αν η φωτιά είχε αφεθεί να έχει το συνηθισμένο της αποτέλεσμα σε αυτούς που έριξε στον φούρνο, θα τους είχε καταστρέψει νωρίτερα. Τίποτα δεν θα μπορούσε να κερδηθεί με αυτόν τον τρόπο από την πλευρά του βασιλιά. Ήταν δεν θα μπορούσε να ελευθερώθηκαν από αυτήν, υπήρξε μεγάλο κέρδος για την πλευρά του Θεού και της αλήθειας Του· γιατί όσο πιο έντονη ήταν η θερμότητα, τόσο μεγαλύτερο και πιο εντυπωσιακό ήταν το θαύμα της απελευθέρωσης από αυτήν. Κάθε λεπτομέρεια είχε υπολογιστεί για να δείξει την άμεση δύναμη του Θεού. Ήταν δεμένοι με όλα τους τα ενδύματα, αλλά βγήκαν χωρίς καν τη μυρωδιά της φωτιάς επάνω τους. Οι πιο ισχυροί άνδρες του στρατού επιλέχθηκαν για να τους ρίξουν μέσα. Αυτούς η φωτιά τους σκότωσε πριν καν έρθουν σε επαφή με αυτήν· ενώ στους Εβραίους δεν είχε καμία επίδραση, αν και βρίσκονταν ακριβώς στη μέση της φλόγας της. Ήταν προφανές ότι η φωτιά βρισκόταν υπό τον έλεγχο κάποιας υπερφυσικής ευφυίας· γιατί ενώ είχε επίδραση στα σχοινιά με τα οποία ήταν δεμένοι, καταστρέφοντας τα, έτσι ώστε να είναι ελεύθεροι και να περπατούν στη μέση της φωτιάς, αυτή δεν έκαψε καν τα ενδύματά τους. Μόλις απελευθερώθηκαν, δεν πετάχτηκαν έξω από τη φωτιά, αλλά συνέχισαν μέσα σε αυτήν· γιατί, πρώτα, ο βασιλιάς τους είχε βάλει μέσα, και ήταν δική του δουλειά να τους καλέσει να βγουν· και δεύτερον, η μορφή του τέταρτου που ήταν μαζί τους, που στην παρουσία Του μπορούσαν να είναι ικανοποιημένοι και χαρούμενοι, τόσο στο καμίνι της φωτιάς όσο και στις απολαύσεις και τις πολυτέλειες του παλατιού. Ας έχουμε σε όλες τις δοκιμασίες, τα βάσανα, τους διωγμούς και

τις δυσχέρειες μας, την “όψη του τέταρτου” μαζί μας, και μας αρκεί.

Ο βασιλιάς είπε: “καὶ η ὄψη του τέταρτου είναι ὁμοια με υιόν Θεού”. Αυτή η μνεία θεωρείται από κάποιους ότι αναφέρεται στον Χριστό, αλλά δεν είναι πιθανό ο βασιλιάς να είχε ιδέα για τον Σωτήρα. Μια καλύτερη απόδοση, σύμφωνα με τις καλούς ερμηνευτές, θα ήταν «σαν υιό των θεών», δηλαδή, είχε την εμφάνιση ενός υπερφυσικού ή θεϊκού όντος. Ο Ναβουχοδονόσορας τον αποκάλεσε στη συνέχεια άγγελο.

Τι καυστική επίπληξη στον βασιλιά για την ανοησία και την τρέλα του ήταν η απελευθέρωση αυτών των ανδρείων από το καμίνι της φωτιάς! Μια δύναμη ανώτερη από οποιαδήποτε από αυτές που είναι πάνω στη γη είχε δικαιώσει εκείνους που στάθηκαν σταθεροί ενάντια στην ειδωλολατρία και περιφρόνησαν τη λατρεία και τις απαιτήσεις του βασιλιά. Κανένας από τους θεούς των ειδωλολατρών δεν είχε επιφέρει ποτέ τέτοια λύτρωση, ούτε ήταν σε θέση να το κάνουν.

Εδάφιο 26. Τότε, αφού ο Ναβουχοδονόσορας πλησίασε στο στόμιο από το καμίνι τής φωτιάς που έκαιγε, μίλησε και είπε: Σεδράχ, Μισάχ, και Αβδέ-νεγώ, δούλοι τού Θεού τού υψίστου, βγείτε έξω, κι ελάτε. Τότε, ο Σεδράχ, ο Μισάχ, και ο Αβδέ-νεγώ, βγήκαν έξω από το μέσον τής φωτιάς. 27. Και αφού συγκεντρώθηκαν οι σατράπες, οι διοικητές, και οι τοπάρχες, και οι μεγιστάνες τού βασιλιά, είδαν αυτούς τούς άνδρες, ότι επάνω στα σώματά τους η φωτιά δεν είχε ισχύ, και τρίχα τού κεφαλιού τους δεν κάηκε, και τα σαλβάρια τους δεν παράλλαξαν, ούτε μυρουδιά φωτιάς πέρασε επάνω τους. 28. Τότε, ο Ναβουχοδονόσορας μίλησε και είπε: Ευλογητός ο Θεός τού Σεδράχ, του Μισάχ, και του Αβδέ-νεγώ, που έστειλε τον άγγελό του, και ελευθέρωσε τους δούλους του, που έλπισαν σ' αυτόν, και παράκουσαν τον λόγο τού βασιλιά, και παρέδωσαν τα σώματά τους, για να μη λατρεύσουν ούτε να προσκυνήσουν άλλον θεό, εκτός από τον Θεό τους. 29. Γι' αυτό, βγάζω διάταγμα, ότι κάθε λαός, έθνος, και γλώσσα, που θα μιλήσει κακό ενάντια στον Θεό τού Σεδράχ, του Μισάχ, και του Αβδέ-νεγώ, θα καταμελιστεί, και τα σπίτια τους θα γίνουν κοπρώνες· επειδή, δεν υπάρχει άλλος θεός, που να μπορεί να ελευθερώσει με τέτοιον τρόπο. 30. Τότε, ο βασιλιάς προβίβασε τον Σεδράχ, τον Μισάχ, και τον Αβδέ-νεγώ, στην επαρχία τής Βαβυλώνας.

Όταν προσκλήθηκαν, αυτοί οι τρεις άνδρες βγήκαν από το καμίνι. Τότε οι πρίγκιπες, οι κυβερνήτες και οι σύμβουλοι του βασιλιά, χάρη στις συμβουλές των οποίων, ή τουλάχιστον στη συναίνεσή τους, είχαν ριχτεί στο καμίνι (γιατί ο βασιλιάς τους είπε, εδάφιο 24, “Δεν ρίξαμε τρεις άνδρες δεμένους στο μέσον τής φωτιάς;”), συγκεντρώθηκαν για να δουν αυτούς τους άντρες και να έχουν οπτική και απτή απόδειξη της θαυμαστής διαφύλαξης τους. Η λατρεία της μεγάλης εικόνας εξαφανίστηκε. Όλο το ενδιαφέρον αυτού του τεράστιου πλήθους ανθρώπων επικεντρώθηκε τώρα σε αυτούς τους τρεις θαυμάσιους άντρες. Οι σκέψεις και το μυαλό όλων των ανθρώπων ήταν γεμάτα με αυτό το θαυμαστό γεγονός. Είναι φανερό πώς η γνώση για αυτό θα διαδιδόταν σε όλη την αυτοκρατορία, καθώς θα επέστρεφαν στις αντίστοιχες επαρχίες τους! Τι αξιοσημείωτο περιστατικό κατά το οποίο ο Θεός μετέτρεψε την οργή του ανθρώπου σε δόξα προς Εκείνον!

Τότε ο βασιλιάς ευλόγησε τον Θεό του Σεδράχ, του Μισάχ και του Αβδέ-νεγώ και εξέδωσε διάταγμα ότι κανείς δεν θα μιλούσε εναντίον Του. Αναμφίβολα αυτό ήταν κάτι που

το είχαν κάνει οι Χαλδαίοι. Εκείνες τις μέρες, κάθε έθνος είχε τον θεό ή τους θεούς του· γιατί υπήρχαν «πολλοί θεοί και πολλοί κύριοι». Και η νίκη ενός έθνους επί ενός άλλου υποτίθεται ότι θα συνέβαινε επειδή οι θεοί του κατακτημένου έθνους δεν ήταν σε θέση να τους ελευθερώσουν από τους κατακτητές. Οι Εβραίοι είχαν υποταχθεί πλήρως από τους Βαβυλώνιους, γι' αυτό και οι τελευταίοι αναμφίβολα μιλούσαν υποτιμητικά ή περιφρονητικά για τον Θεό των Εβραίων. Αυτό ο βασιλιάς τώρα το απαγορεύει· γιατί κατανοεί ξεκάθαρα ότι η επιτυχία του εναντίον των Εβραίων οφειλόταν στις αμαρτίες τους, όχι σε κάποια έλλειψη δύναμης εκ μέρους του Θεού τους. Σε τι εμφανή και εξυψωμένη θέση τοποθετούσε το γεγονός αυτό τον Θεό των Εβραίων σε σύγκριση με τους θεούς των εθνών! Ήταν μια αναγνώριση ότι θεωρούσε τους ανθρώπους δεκτικούς στο να έχουν κάποιο υψηλό πρότυπο ηθικού χαρακτήρα και ότι δεν έβλεπε με αδιαφορία τις πράξεις τους σε σχέση με αυτό· αφού θα τιμωρούσε όσους το παραβίαζαν και κατά συνέπεια θα έδινε την ευλογία Του σε όσους συμμορφώνονταν με αυτό. Αν αυτοί οι Εβραίοι ήταν καιροσκόποι, το όνομα του αληθινού Θεού δεν θα είχε εξυψωθεί τόσο πολύ στη Βαβυλώνα. Τί τιμή αποδίδει ο Κύριος σε εκείνους που είναι σταθεροί απέναντι Του!

Ο βασιλιάς τους προήγαγε· δηλαδή, τους αποκατέστησε στα αξιώματα που κατείχαν πριν απαγγελθούν εναντίον τους οι κατηγορίες για ανυπακοή και προδοσία. Στο τέλος του εδαφίου 30, η Μετάφραση των Εβδομήκοντα προσθέτει: «Τότε ο βασιλεύς κατεύθυνεν τον Σεδραχ Μισαχ Αβδεναγω εν τη χώρα Βαβυλώνος και ηξίωσεν αυτούς ηγείσθαι πάντων των Ιουδαίων των όντων εν τη βασιλεία αυτού.» Δεν είναι πιθανό να επέμεινε στη συνέχιση της λατρείας της εικόνας του.

Κεφάλαιο 4 – Το Διάταγμα του Ναβουχοδονόσορα

Το παλαιότερο διάταγμα που έχει καταγραφεί — Ομολογία ταπείνωσης — Ένα καλό παράδειγμα — Η κατάσταση του Ναβουχοδονόσορα — Η συμπεριφορά του Θεού προς τον βασιλιά — Οι μάγοι ταπεινώθηκαν — Ένα αξιοσημείωτο παράδειγμα — Έλεος στην κρίση — Ένα σημαντικό κλειδί για την προφητική ερμηνεία — Άγγελοι που ενδιαφέρονται για τις ανθρώπινες υποθέσεις — Η αναγνώριση του βασιλιά — Ο δισταγμός του Δανιήλ — Η λεπτή απάντηση του στον βασιλιά — Κρίσεις υπό όρους — Το μάθημα που δεν εισακούστηκε — Η κρίση πέφτει — Η αποκατάσταση του βασιλιά — Το τέλος που επιτεύχθηκε — Ο θάνατος του Ναβουχοδονόσορα — Σύνοψη της εμπειρίας του.

Εδάφιο 1. Ο βασιλιάς Ναβουχοδονόσορας προς όλους τους λαούς, έθνη, και γλώσσες, που κατοικούν επάνω σε ολόκληρη τη γη: Ειρήνη ας πληθυνθεί σε σας. 2. Τα σημεία και τα θαυμάσια που ο ύψιστος Θεός έκανε σε μένα, άρεσε μπροστά μου να τα αναγγείλω. 3. Πόσο μεγάλα είναι τα σημεία του! Και πόσο ισχυρά τα θαυμάσιά του! Η βασιλεία του είναι αιώνια βασιλεία, και η εξουσία του σε γενεά και γενεά.

ΑΥΤΟ το κεφάλαιο ξεκινά, λέει ο Δρ. Κλάρκ, με «ένα κανονικό διάταγμα, ένα από τα πιο αρχαία που έχουν καταγραφεί». Ήταν από την πένα του Ναβουχοδονόσορα και δημοσιεύτηκε με τη συνήθη μορφή. Επιθυμεί να γνωστοποιήσει, όχι μόνο σε λίγους, αλλά σε όλους τους λαούς, τα έθνη και τις γλώσσες, τα θαυμάσια που ο Θεός έκανε σε εκείνον. Οι άνθρωποι είναι πάντα έτοιμοι να πουν τι έχει κάνει ο Θεός γι' αυτούς αναφορικά με τα ωφελήματα και τις ευλογίες Του. Όμως δεν πρέπει να είμαστε λιγότερο έτοιμοι να πούμε τι έχει κάνει ο Θεός για εμάς αναφορικά με την ταπείνωση και τις τιμωρίες που μας έχει επιβάλλει και ο Ναβουχοδονόσορας μας δίνει ένα καλό παράδειγμα από αυτή την άποψη, όπως θα δούμε στα επόμενα τμήματα αυτού του κεφαλαίου. Ομολογεί ειλικρινά τη ματαιοδοξία και την υπερηφάνεια της καρδιάς του, και τα μέσα που έλαβε ο Θεός για να τον ταπεινώσει. Με ένα γνήσιο πνεύμα μετάνοιας και ταπείνωσης, θεωρεί καλό, με ελεύθερη βούληση από μέρος του, να δείξει αυτά τα πράγματα, ώστε η κυριαρχία του Θεού να εξυμνηθεί και το όνομά του να λατρευτεί. Αναφορικά με τη βασιλεία, δεν ισχυρίζεται πλέον ότι η δική του βασιλεία είναι αμετάβλητη, αλλά υποτάσσεται πλήρως στον Θεό, αναγνωρίζοντας ότι μόνο η βασιλεία του Θεού είναι αιώνια και η κυριαρχία Του από γενιά σε γενιά.

Εδάφιο 4. Εγώ ο Ναβουχοδονόσορας αναπαυόμουν στον οίκο μου, και ήμουν σε ακμή στο παλάτι μου· 5. είδα ένα όνειρο, που με κατέπληξε, και οι συλλογισμοί μου επάνω στο κρεβάτι μου και οι οράσεις τού κεφαλιού μου με τάραξαν. 6. Γι' αυτό, έβγαλα πρόσταγμα νάρθουν μπροστά μου όλοι οι σοφοί τής Βαβυλώνας, για να μου φανερώσουν την ερμηνεία τού ονείρου. 7. Τότε, μπήκαν μέσα οι μάγοι, οι επταοιδοί, οι Χαλδαίοι και οι μάντεις· και εγώ είπα το όνειρο μπροστά τους, αλλά δεν μου φανέρωσαν την ερμηνεία του. 8. Και ύστερα, ήρθε μπροστά μου ο Δανιήλ, που το όνομά του ήταν Βαλτασάσαρ, σύμφωνα με το όνομα του θεού μου, και στον οποίο

είναι το πνεύμα των ἀγιών· και είπα μπροστά του το όνειρο, λέγοντας: 9. Βαλτασάσαρ, ἀρχοντα των μάγων, επειδή γνώρισα ότι το πνεύμα των ἀγιών είναι σε σένα, και δεν σου είναι δύσκολο κανένα κρυπτό, πες μου τα οράματα του ονείρου μου, που είδα, και την ερμηνεία του. 10. Δες, τα οράματα του κεφαλιού μου επάνω στο κρεβάτι μου: Ἐβλεπα, και ξάφνου, ἔνα δέντρο στο μέσον τῆς γης, και το ύψος του μεγάλο. 11. Το δέντρο μεγάλωσε και δυνάμωσε, και το ύψος του ἐφτανε μέχρι τον ουρανό, και η θέα του μέχρι τα πέρατα ολόκληρης της γης. 12. Τα φύλλα του ἦσαν ωραία, και ο καρπός του πολύς, και σ' αυτό ἦταν τροφή για όλους· κάτω από τη σκιά του αναπαύονταν τα θηρία τού χωραφιού, και στα κλαδιά του κατασκήνωναν τα πουλιά τού ουρανού, και απ' αυτό τρεφόταν κάθε σάρκα. 13. Είδα στα οράματα του κεφαλιού μου επάνω στο κρεβάτι μου, και ξάφνου, ἔνας φύλακας και ἀγιος κατέβηκε από τον ουρανό· 14. και φώναξε μεγαλόφωνα, και είπε ως εξής: Κόψτε το δέντρο, και αποκόψτε τα κλαδιά του· εκτινάξτε τα φύλλα του, και διασκορπίστε τον καρπό του· ας φύγουν τα θηρία από κάτω του, και τα πουλιά από τα κλαδιά του· 15. το στέλεχος, όμως, των ριζών του αφήστε το στη γη, κι αυτό με σιδερένιον και χάλκινον δεσμό, στο τρυφερό χορτάρι τού χωραφιού· και θα βρέχεται με τη δρόσο τού ουρανού, και η μερίδα του θα είναι μαζί με τα θηρία, στο χορτάρι τῆς γης· 16. η καρδιά του θα μεταβληθεί από την ανθρώπινη, και θα του δοθεί καρδιά θηρίου· και θα περάσουν επάνω του επτά καιροί. 17. Αυτό το πράγμα είναι με πρόσταγμα των φυλάκων, και η υπόθεση με τον λόγο των αγίων· ώστε να γνωρίσουν αυτοί που ζουν ότι ο Ὑψιστος είναι Κύριος της βασιλείας των ανθρώπων, και σε όποιον θέλει τη δίνει, και το εξουθένημα των ανθρώπων βάζει επάνω σ' αυτή. 18. Αυτό το όνειρο είδα εγώ ο βασιλιάς Ναβουχοδονόσορας· κι εσύ, Βαλτασάσαρ, πες την ερμηνεία του· επειδή, όλοι οι σοφοί τού βασιλείου μου δεν είναι ικανοί να φανερώσουν σε μένα την ερμηνεία· ενώ εσύ είσαι ικανός· επειδή, το πνεύμα των ἀγιών θεών είναι μέσα σε σένα.

Στα γεγονότα της αφήγησης αυτής, μπορούν να παρατηρηθούν αρκετά εντυπωσιακά σημεία.

1. Ο Ναβουχοδονόσορας ἦταν σε ηρεμία στο σπίτι του. Είχε ολοκληρώσει με επιτυχία όλες τις επιχειρήσεις του. Είχε υποτάξει τη Συρία, τη Φοινίκη, την Ιουδαία, την Αίγυπτο και την Αραβία. Πιθανότατα αυτές οι μεγάλες κατακτήσεις τον ἔκαναν να φουσκώσει και να παραδοθεί στην ματαιοδοξία και την υπερβολική αυτοπεποίθηση. Και αυτήν ακριβώς τη στιγμή, κατά την οποία ἐνιωθει απόλυτα ήρεμος και ασφαλής, όταν ἦταν πολύ απίθανο να επιτρέψει σε κάποια σκέψη να διαταράξει την αυτάρεσκη ηρεμία του, — αυτήν ακριβώς τη στιγμή ο Θεός επέλεξε για να τον ταλαιπωρήσει με φόβους και προαισθήματα.

2. Τα μέσα με τα οποία ο Θεός το ἔκανε αυτό. Τι θα μπορούσε να γεμίσει με φόβο την καρδιά ενός τέτοιου μονάρχη όπως ο Ναβουχοδονόσορας; Ήταν πολεμιστής από τη νεότητά του. Με τους κινδύνους της μάχης, τον τρόμο του αιματοκυλίσματος και της σφαγής, συχνά στεκόταν πρόσωπο με πρόσωπο, και το πρόσωπό του δεν είχε χλομιάσει, ούτε τα νεύρα του ἐτρεμαν. Τι θα ἐπρεπε να τον κάνει να φοβάται τώρα; Κανένας εχθρός δεν τον απειλούσε, κανένα εχθρικό σύννεφο δεν ἦταν ορατό. Καθώς ο πιο απίθανος χρόνος προκρίθηκε για να τον αγγίξει ο φόβος, ἔτσι επιλέχθηκε και το πιο απίθανο μέσο

για να το πετύχει - ένα όνειρο. Οι δικές του σκέψεις, και τα οράματα του ίδιου του του κεφαλιού, χρησιμοποιήθηκαν για να τον διδάξουν αυτό που τίποτα άλλο δεν μπορούσε,— ένα σωτήριο μάθημα εμπιστοσύνης και ταπεινότητας. Αυτός που είχε τρομοκρατήσει τους άλλους, αλλά κανένας άλλος δεν μπορούσε να τον τρομοκρατήσει, έγινε τρόμος για τον εαυτό του.

3. Μια ακόμη μεγαλύτερη ταπείνωση από αυτή που αφηγείται στο δεύτερο κεφάλαιο ήρθε πάνω στους μάγους. Τώρα, καυχήθηκαν ότι αν ήξεραν το όνειρο, θα μπορούσαν να γνωστοποιήσουν την ερμηνεία του. Ο Ναβουχοδονόσορας θυμάται καθαρά το όνειρο, αλλά ταπεινώνεται πάλι καθώς οι μάγοι του τον απογοητεύουν ξανά ατιμωτικά. Δεν μπόρεσαν να γνωστοποιήσουν την ερμηνεία, και καταφεύγουν ξανά στον προφήτη του Θεού.

4. Η αξιοσημείωτη απεικόνιση της βασιλείας του Ναβουχοδονόσορα, συμβολίζεται από ένα δέντρο στη μέση της γης. Η Βαβυλώνα, όπου βασίλευε ο Ναβουχοδονόσορας, βρισκόταν περίπου στο κέντρο του τότε γνωστού κόσμου. Το δέντρο έφτανε μέχρι τον ουρανό και τα φύλλα του ήταν όμορφα. Η εξωτερική του δόξα και λαμπρότητα ήταν μεγάλη, αλλά αυτό δεν ήταν το μόνο, όπως συμβαίνει με πάρα πολλά βασίλεια. Είχε εσωτερικές αρετές. Ο καρπός του ήταν πολύς και είχε τροφή για όλους. Τα θηρία του αγρού έβρισκαν σκιά από κάτω από αυτό, τα πτηνά του ουρανού κατοικούσαν στα κλαδιά του και κάθε σάρκα τρεφόταν από αυτό. Τι θα μπορούσε να αντιπροσωπεύει πιο καθαρά και δυναμικά το γεγονός ότι ο Ναβουχοδονόσορας κυβέρνησε το βασίλειό του με τέτοιο τρόπο ώστε να παρέχει την πληρέστερη προστασία, υποστήριξη και ευημερία σε όλους τους υπηκόους του; Πραγματικά, η επίτευξη αυτού του σκοπού είναι η τελειότητα των γήινων κυβερνήσεων και η υψηλότερη δόξα οποιουδήποτε βασιλείου.

5. Το έλεος που ο Θεός αναμειγνύει με τις κρίσεις Του. Όταν δόθηκε η εντολή να κοπεί αυτό το δέντρο, διατάχθηκε να αφεθεί το στέλεχος των ριζών στη γη, και να προστατευθεί με μια σιδερένια και ορειχάλκινη ζώνη, ώστε να μην δοθεί εντελώς στη φθορά, αλλά να αφεθεί η πηγή της μελλοντικής ανάπτυξης και του μεγαλείου. Έρχεται όμως η μέρα που οι ασεβείς θα κοπούν και κανένα τέτοιο υπόλειμμα ελπίδας δεν θα τους μείνει. Κανένα έλεος δεν θα αναμειχθεί με την τιμωρία τους. Θα καταστραφούν και τα δύο, τόσο η ρίζα όσο και το κλαδί.

6. Ένα σημαντικό κλειδί για την προφητική ερμηνεία. Εδάφιο 16 “θα περάσουν επάνω του επτά καιροί”, έλεγε το διάταγμα. Αυτή είναι μια απλή, κυριολεκτική αφήγηση· επομένως, ο χρόνος εδώ πρέπει γίνει κατανοητός κυριολεκτικά. Πόσος χρόνος υποδηλώνεται εδώ; Αυτό μπορεί να προσδιοριστεί εξακριβώνοντας πόσο καιρό ο Ναβουχοδονόσορας, σε εκπλήρωση αυτής της πρόβλεψης, εκδιώχθηκε για να κατοικήσει με τα θηρία του αγρού· και αυτό, όπως μας πληροφορεί ο Ιωσηπος, ήταν επτά χρόνια. Ένας “καιρός”, λοιπόν, υποδηλώνει εδώ ένα έτος. Όταν ο όρος αυτός χρησιμοποιείται σε μια συμβολική προφητεία, υποδηλώνει, όπως είναι φυσικό, συμβολικό ή προφητικό χρόνο. Ένας [προφητικός] “καιρός” θα υποδηλώνει τότε ένα προφητικό έτος, και επειδή η κάθε [προφητική] ημέρα του αντιστοιχεί σε ένα [κυριολεκτικό] έτος, αυτό θα ισοδυναμούσε

Η ταπείνωση του Νεφρου χοδονόσορα

με τριακόσια εξήντα κυριολεκτικά χρόνια. Θα έχουμε την ευκαιρία να αναφερθούμε σε αυτό το θέμα στο κεφάλαιο 7:25.

7. Το ενδιαφέρον που δείχνουν οι άγιοι, ή οι άγγελοι, στις ανθρώπινες υποθέσεις. Παρουσιάζονται σαν να είναι αυτοί που απαιτούν αυτήν την αντιμετώπιση του Ναβουχοδονόσορα. Εκείνοι βλέπουν, όπως οι θνητοί δεν μπορούν ποτέ να δουν, πόσο απρεπής είναι η υπερηφάνεια στην ανθρώπινη καρδιά. Εγκρίνουν και συνηγορούν στα διατάγματα και στις πρόνοιες του Θεού με τις οποίες εργάζεται για τη διόρθωση αυτών των κακών. Ο άνθρωπος πρέπει να γνωρίζει ότι δεν είναι ο αρχιτέκτονας της δικής του τύχης, αλλά ότι υπάρχει Ἐνας που κυβερνά το βασίλειο των ανθρώπων, στον οποίο πρέπει να τοποθετήσει την εμπιστοσύνη του ταπεινά. Ἐνας άνθρωπος μπορεί να είναι ένας επιτυχημένος μονάρχης, αλλά δεν πρέπει να υπερηφανεύεται για αυτό· γιατί αν δεν ήταν ο Κύριος να τον αναδείξει, δεν θα είχε ποτέ φτάσει σε αυτή τη θέση τιμής.

8. Ο Ναβουχοδονόσορας αναγνωρίζει την υπεροχή του αληθινού Θεού έναντι των ειδωλολατρών ιερέων. Απευθύνεται στον Δανιήλ για να λύσει το μυστήριο. «Ἐσύ είσαι Ικανός», λέει, «επειδή, το πνεύμα των ἀγιῶν θεών είναι μέσα σε σένα». Η Μετάφραση των Εβδομήκοντα το έχει στον ενικό, «Πνεύμα Θεού ἀγιον εν σοί».

Εδάφιο 19. Τότε, ο Δανιήλ, που το όνομά του ήταν Βαλτασάσαρ, ἐμεινε μέχρι μία ὥρα εκστατικός, και τον τάραζαν οι διαλογισμοί του. Ο βασιλιάς μίλησε και είπε: Βαλτασάσαρ, ας μη σε ταράζει το όνειρο ἡ η ερμηνεία του. Ο Βαλτασάσαρ απάντησε και είπε: Κύριε μου, το όνειρο ας ἔρθει επάνω σ' εκείνους που σε μισούν, και η ερμηνεία του επάνω στους εχθρούς σου. 20. Το δέντρο που είδες, που αυξήθηκε και δυνάμωσε, που το ύψως του ἐφτασε μέχρι τον ουρανό, και η θέα του σε όλη τη γη, 21. και τα φύλλα του ήσαν ωραία, και ο καρπός του πολύς, και τροφή για όλους ήταν σ' αυτό, και από κάτω του κατοικούσαν τα θηρία τού χωραφιού, και στα κλαδιά του κατασκήνωναν τα πουλιά τού ουρανού, 22. βασιλιά, εσύ είσαι αυτό το δέντρο, που μεγαλύνθηκες και δυνάμωσες· και υψώθηκε η μεγαλοσύνη σου, και ἐφτασε μέχρι τον ουρανό, και η εξουσία σου μέχρι τα πέρατα της γης. 23. Και για το ότι ο βασιλιάς είδε έναν φύλακα και ἄγιο, που κατέβαινε από τον ουρανό, και ἐλεγε: Κόψτε το δέντρο, και καταστρέψτε το· αφήστε στη γη μόνον το στέλεχος των ριζών του, κι αυτό με σιδερένιον και χάλκινον δεσμό, στο τρυφερό χορτάρι τού χωραφιού· και ας βρέχεται από τη δρόσο τού ουρανού, και με τα θηρία τού χωραφιού ας είναι η μερίδα του, μέχρι να περάσουν επάνω σ' αυτό επτά καιροί· 24. βασιλιά, αυτή είναι η ερμηνεία, κι αυτή η απόφαση του Υψίστου, που ἐφτασε επάνω στον κύριο μου τον βασιλιά· 25. και θα εκδιωχθείς από τους ανθρώπους, και η κατοικία σου θα είναι μαζί με τα θηρία του χωραφιού, και θα τρως χορτάρι όπως τα βόδια, και θα βρέχεσαι από τη δρόσο του ουρανού· και θα περάσουν επάνω σου επτά καιροί, μέχρις ότου γνωρίσεις ότι ο Ὅψιστος είναι ο Κύριος της βασιλείας των ανθρώπων, και σε όποιον θέλει, τη δίνει. 26. Και για το ότι προστάχθηκε να αφήσουν το στέλεχος των ριζών του δέντρου· το βασίλειό σου θα στερεωθεί σε σένα, αφού γνωρίσεις την ουράνια εξουσία. 27. Γι'αυτό, βασιλιά, ας γίνει σε σένα δεκτή η συμβουλή μου, και απόκοψε τις αμαρτίες σου με δικαιοσύνη, και τις ανομίες σου με οικτιρμούς φτωχών· ίσως και διαρκέσει η ευημερία σου.

Ο δισταγμός του Δανιήλ, ο οποίος κάθισε εκστατικός για μία ώρα, δεν προέκυψε από κάποια δυσκολία που είχε στην ερμηνεία του ονείρου, αλλά από το ότι ήταν τόσο λεπτό το ζήτημα που θα έπρεπε να γνωστοποιήσει στον βασιλιά. Ο Δανιήλ είχε απολάβει εύνοια από τον βασιλιά - τίποτα άλλο παρά εύνοια, απ' όσο γνωρίζουμε - και ήταν δύσκολο γι' αυτόν να γίνει ο κομιστής μιας τόσο τρομερής απειλής κρίσης εναντίον του όπως αυτή που περιλαμβανόταν σε αυτό το όνειρο. Δυσκολευόταν να προσδιορίσει με ποιον τρόπο θα μπορούσε να το γνωστοποιήσει πιο καλά. Φαίνεται ότι ο βασιλιάς περίμενε κάτι τέτοιο και γι' αυτό διαβεβαίωσε τον προφήτη λέγοντάς του να μην αφήσει το όνειρο ή την ερμηνεία να τον ενοχλήσει· σαν να είχε πει: Μη διστάσεις να το αποκαλύψεις, όποια κι αν είναι η σχέση του με εμένα. Με αυτή τη διαβεβαίωση ο Δανιήλ αρχίζει και μιλάει. Πού θα μπορούσαμε να βρούμε ένα στοιχείο για τη δύναμη και τη λεπτότητα της γλώσσας του: "το όνειρο ας έρθει επάνω σ' εκείνους που σε μισούν, και η ερμηνεία του επάνω στους εχθρούς σου". Μια συμφορά παρουσιάζεται σε αυτό το όνειρο, η οποία θα μπορούσε να πέσει πάνω στους εχθρούς σου αντί για σένα.

Ο Ναβουχοδονόσορας είχε δώσει μια λεπτομερή περιγραφή του ονείρου του. Και μόλις ο Δανιήλ τον ενημέρωσε ότι το όνειρο ίσχυε για τον ίδιο, ήταν προφανές ότι είχε εκφέρει τη δική του καταδίκη. Η ερμηνεία που ακολουθεί είναι τόσο σαφής που δεν χρειάζεται να μας καθυστερήσει. Οι απειλούμενες κρίσεις ήταν υπό όρους. Έπρεπε να διδάξουν στον βασιλιά ότι ο Ουρανός κυβερνάει, με τη λέξη ουρανός εδώ να έχει τεθεί για τον Θεό, τον άρχοντα του ουρανού. Γι' αυτό ο Δανιήλ βρίσκει την ευκαιρία να δώσει στον βασιλιά συμβουλές ενόψει της απειλούμενης κρίσης. Δεν τον καταδικάζει όμως με σκληρότητα και επικριτικότητα. Η καλοσύνη και η πειθώ είναι τα όπλα που επιλέγει να χρησιμοποιήσει: "ας γίνει σε σένα δεκτή η συμβουλή μου". Κατά τον ίδιο τρόπο, ο απόστολος παρακαλεί τους ανθρώπους να υπομείνουν τον λόγο της προτροπής.

Εβραίους 13:22. Αν ο βασιλιάς απέκοπτε τις αμαρτίες του με δικαιοσύνη, και τις ανομίες του, δείχνοντας έλεος στους φτωχούς, αυτό θα μπορούσε να οδηγήσει σε παράταση της ειρήνης του ή, όπως αναφέρει το περιθώριο της μετάφρασης, «Μια θεραπεία του σφάλματός σου». Δηλαδή, θα μπορούσε ακόμη και να είχε αποτρέψει την κρίση που ο Κύριος σχεδίαζε να επιφέρει πάνω του.

Εδάφιο 28. Όλα αυτά ήρθαν επάνω στον βασιλιά Ναβουχοδονόσορα. 29. Στο τέλος των 12 μηνών, ενώ περπατούσε επάνω σε έναν ψηλό τόπο στο βασιλικό παλάτι τής Βαβυλώνας, 30. ο βασιλιάς μίλησε, και είπε: Δεν είναι αυτή η μεγάλη Βαβυλώνα, που εγώ έκτισα για καθέδρα τού βασιλείου με ισχύ τής δύναμής μου, και για τιμή τής δόξας μου; 31. Ο λόγος ήταν ακόμα στο στόμα τού βασιλιά, και έγινε φωνή από τον ουρανό, λέγοντας: Σε σένα αναγγέλλεται, βασιλιά Ναβουχοδονόσορα: Η βασιλεία σου παρήλθε από σένα· 32. και θα εκδιωχθείς από τους ανθρώπους, και η κατοικία σου θα είναι μαζί με τα θηρία τού χωραφιού· χορτάρι θα τρως όπως τα βόδια, και θα περάσουν επάνω σου επτά καιροί, μέχρις ότου γνωρίσεις ότι ο Ύψιστος είναι ο Κύριος της βασιλείας των ανθρώπων, και σε όποιον θέλει, τη δίνει. 33. Και κατά την ώρα αυτή εκτελέστηκε ο λόγος επάνω στον Ναβουχοδονόσορα· και εκδιώχθηκε από τους ανθρώπους, και έτρωγε χορτάρι όπως τα βόδια, και το σώμα του βρεχόταν από τη δρόσο τού ουρανού, μέχρις ότου αυξήθηκαν οι τρίχες του σαν φτερά αετών,

και τα νύχια του σαν των ορνέων.

Ο Ναβουχοδονόσορας δεν επωφελήθηκε από την προειδοποίηση που είχε λάβει, ωστόσο, ο Θεός έκανε υπομονή μαζί του δώδεκα μήνες πριν πέσει πάνω του η κρίση. Όλο αυτό το διάστημα έτρεφε υπερηφάνεια στην καρδιά του, και τελικά έφτασε σε ένα αποκορύφωμα πέρα από το οποίο ο Θεός δεν μπορούσε να το αφήσει να περάσει. Ο βασιλιάς περπατούσε στο παλάτι, και καθώς κοίταζε τα αξιοθέατα αυτού του θαύματος του κόσμου, της μεγάλης Βαβυλώνας, την ομορφιά των βασιλείων, ξέχασε την πηγή όλης της δύναμης και του μεγαλείου του, και αναφώνησε: “Δεν είναι αυτή η μεγάλη Βαβυλώνα, που εγώ έκτισα.” Είχε έρθει η ώρα για την ταπείνωση του. Μια φωνή από τον ουρανό αναγγέλλει ξανά την απειλούμενη κρίση, και η θεία Πρόνοια προχωρά αμέσως στην εκτέλεσή της. Η λογική του εξαφανίστηκε. Δεν θα τον γοήτευε πλέον η μεγαλοπρέπεια και η δόξα της μεγάλης πόλης του. Ο Θεός με ένα άγγιγμα του δακτύλου Του, στέρησε την ικανότητά του να την εκτιμά και να την απολαμβάνει. Εγκατέλειψε τις κατοικίες των ανθρώπων και αναζήτησε σπίτι και συντροφιά ανάμεσα στα ζώα του δάσους.

Εδάφιο 34. Και στο τέλος των ημερών, εγώ ο Ναβουχοδονόσορας, σήκωσα τα μάτια μου προς τον ουρανό, και τα μυαλά μου επέστρεψαν σε μένα, και ευλόγησα τον Ὅψιστο, και αίνεσα και δόξασα αυτόν που ζει στον αιώνα, του οποίου η εξουσία είναι εξουσία αιώνια, και η βασιλεία του σε γενεά και γενεά· 35. και όλοι οι κάτοικοι της γης λογίζονται μπροστά του ως ένα τίποτε· και σύμφωνα με τη θέλησή του πράττει στο στράτευμα του ουρανού, και στους κατοίκους τής γης· και δεν υπάρχει κάποιος που να εμποδίζει το χέρι του ἡ που να του λέει: Τί έκανες; 36. Κατά τον ίδιο καιρό τα μυαλά μου επέστρεψαν σε μένα· και για δόξα τής βασιλείας μου επανήλθε σε μένα η λαμπρότητά μου και η μορφή μου, και οι αυλικοί μου και οι μεγιστάνες μου με ζητούσαν, και στερεώθηκα στη βασιλεία μου, και μου προστέθηκε μεγαλύτερη μεγαλειότητα. 37. Τώρα, εγώ ο Ναβουχοδονόσορας αινώ και υπερυψώνω και δοξάζω τον βασιλιά τού ουρανού· επειδή, όλα τα έργα του είναι αλήθεια, και οι δρόμοι του κρίση· και μπορεί να ταπεινώσει αυτούς που περπατούν μέσα στην υπερηφάνεια.

Στο τέλος των επτά ετών, ο Θεός αφαίρεσε το χέρι της κρίσης Του και η λογική και η κατανόηση του βασιλιά επέστρεψαν ξανά σε αυτόν. Η πρώτη του πράξη τότε ήταν να ευλογήσει τον Ὅψιστο. Πάνω σε αυτό, ο Μάθιου Χένρι έχει την ακόλουθη εύστοχη παρατήρηση: «Εκείνοι που δεν ευλογούν και δεν δοξάζουν τον Θεό μπορούν δικαίως να θεωρηθούν οτι απώλεσαν τη λογική τους· ούτε οι άνθρωποι χρησιμοποιούν ποτέ σωστά τη λογική τους μέχρι να αρχίσουν να είναι θρησκευόμενοι, ούτε ζουν ως άνθρωποι μέχρι να αρχίσουν να ζουν για τη δόξα του Θεού. Όπως η λογική είναι το υπόστρωμα ἡ υποκείμενο της θρησκείας (έτσι ώστε τα πλάσματα που δεν έχουν λογική δεν είναι ικανά για να έχουν θρησκεία), έτσι και η θρησκεία είναι το στέμμα και η δόξα της λογικής· και είναι μάταιο να έχουμε λογική και μια μέρα θα ευχόμασταν να μην την είχαμε ποτέ, αν δεν δοξάσουμε τον Θεό με αυτήν».

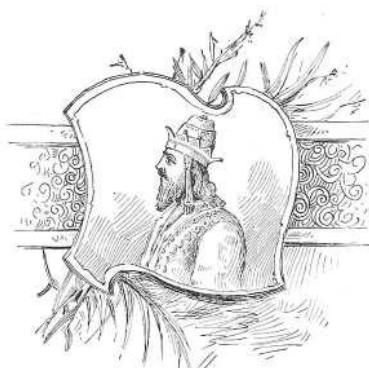
Η τιμή και η λάμψη επέστρεψαν ξανά σε αυτόν, οι σύμβουλοί του τον αναζήτησαν και αυτός εδραιώθηκε ξανά στη βασιλεία. Η υπόσχεση ήταν (στίχος 26) ότι η βασιλεία του θα ήταν στερεωνόταν σ' αυτόν. Κατά τη διάρκεια της παραφροσύνης του, λέγεται ότι ο γιος

του, ο Ευείλ-μερωδάχ, βασίλευσε ως αντιβασιλέας στη θέση του. Η ερμηνεία του ονείρου από τον Δανιήλ ήταν αναμφίβολα καλά κατανοητή σε όλο το παλάτι και πιθανότατα ήταν λίγο-πολύ το θέμα συζήτησης. Ως εκ τούτου, η επιστροφή του Ναβουχοδονόσορα στο βασίλειό του πρέπει να ήταν αναμενόμενη και προσδοκώμενη με ενδιαφέρον. Δεν γνωρίζουμε γιατί του επετράπη να ζήσει στις ερημιές σε μια τόσο άθλια κατάσταση, αντί να τον φροντίζουν οι υπάλληλοι του παλατιού. Θεωρείται ότι δραπέτευσε επιδέξια από το παλάτι και διέφυγε κάθε έρευνας.

Η κρίση αυτή είχε το προσχεδιασμένο της αποτέλεσμα. Το μάθημα της ταπεινότητας το έμαθε. Δεν το ξέχασε, επιστρέφοντας στην ευημερία. Ήταν έτοιμος να αναγνωρίσει ότι ο Ύψιστος κυβερνά το βασίλειο των ανθρώπων και το δίνει σε όποιον θέλει. Και έστειλε σε όλο το βασίλειό του μια βασιλική διακήρυξη αίνου και λατρείας προς τον Βασιλιά του ουρανού, που περιείχε και ομολογία για την υπερηφάνεια του.

Αυτή είναι η τελευταία Γραφική καταγραφή που έχουμε για τον Ναβουχοδονόσορα. Αυτό το διάταγμα χρονολογείται στην «επικυρωμένη έκδοση», λέει ο Δρ. Κλαρκ, το 563 π.Χ., ένα χρόνο πριν από τον θάνατο του Ναβουχοδονόσορα· αν και κάποιοι τοποθετούν την ημερομηνία αυτού του διατάγματος δεκαεπτά χρόνια πριν από τον θάνατό του. Όπως και να 'χει, είναι πιθανό ότι δεν οπισθοχώρησε ξανά στην ειδωλολατρία, αλλά πέθανε με πίστη στον Θεό του Ισραήλ.

Έτσι έκλεισε η ζωή αυτού του αξιόλογου ανθρώπου. Με όλους τους πειρασμούς που είχε να αντιμετωπίσει στην εξυψωμένη θέση του ως βασιλιάς, μπορούμε να υποθέσουμε ότι ο Θεός είδε σε αυτόν ειλικρίνεια καρδιάς, ακεραιότητα και αγνότητα σκοπού, τα οποία θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει προς δόξα του ονόματός Του. Εξ ου και οι υπέροχες μέθοδοι που είχε μαζί του, οι οποίες φαίνεται να είχαν σχεδιαστεί για να τον απογαλακτίσουν από την ψεύτικη θρησκεία του και να τον συνδέσουν με την υπηρεσία του αληθινού Θεού. Έχουμε πρώτον, το όνειρό του με τη μεγάλη εικόνα, που περιέχει ένα τόσο πολύτιμο μάθημα για τους ανθρώπους όλων των επόμενων γενεών. Δεύτερον, η εμπειρία του με τον Σεδράχ, τον Μισάχ και τον Αβδέ-νεγώ σε σχέση με τη χρυσή του εικόνα, όπου οδηγήθηκε και πάλι σε μια αναγνώριση της υπεροχής του αληθινού Θεού. Και τέλος, έχουμε τα υπέροχα περιστατικά που καταγράφονται σε αυτό το κεφάλαιο, που δείχνουν τις αδιάκοπες προσπάθειες του Κυρίου να τον φέρει να Τον αναγνωρίσει πλήρως. Μπορούμε να ελπίζουμε ότι ο πιο λαμπρός βασιλιάς του πρώτου προφητικού βασιλείου, το κεφάλι από χρυσό, θα μπορέσει επιτέλους να έχει μέρος σε αυτό το βασίλειο ενώπιον του οποίου όλα τα γήινα βασίλεια θα γίνουν σαν άχυρο, και η δόξα του οποίου δεν θα σβήσει ποτέ;

Κεφάλαιο 5 – Το συμπόσιο του Βαλτάσαρ

Η τελευταία σκηνή της ιστορίας της Βαβυλώνας — Ο εορτασμός της κατάκτησης της Ιουδαίας — Τα ιερά σκεύη βεβηλωμένα — Ο Θεός παρεμβαίνει στο γλέντι — Το θαυμαστό χέρι — Άλλαγή σκηνικού — Ο Δανιήλ καλείται — Το μάθημα στον βασιλιά — Η Γραφή ερμηνεύεται — Ακολουθεί η εκπλήρωση — Το βραβευμένο ποίημα του Έντουιν Άρνολντ.

Εδάφιο 1. Ο βασιλιάς Βαλτάσαρ έκανε ένα μεγάλο συμπόσιο σε χίλιους από τους μεγιστάνες του, και έπινε κρασί μπροστά στους χίλιους.

Tο κύριο ενδιαφέρον χαρακτηριστικό αυτού του κεφαλαίου είναι το γεγονός ότι περιγράφει τις τελευταίες σκηνές της Βαβυλωνιακής αυτοκρατορίας, τη μετάβαση από το χρυσό στο ασήμι της μεγάλης εικόνας του κεφαλαίου 2 και από το λιοντάρι στην αρκούδα του οράματος του Δανιήλ στο κεφάλαιο 7. Αυτό το συμπόσιο υποτίθεται ότι ήταν μια επίσημη ετήσια γιορτή προς τιμήν μιας από τις θεότητες τους. Για τον λόγο αυτό, ο Κύρος, ο οποίος τότε πολιορκούσε τη Βαβυλώνα, έμαθε ότι πλησίαζε και ήξερε πότε να καταστρώσει τα σχέδιά του για την πτώση της πόλης. Η μετάφρασή μας αναφέρει ότι ο Βαλτάσαρ, έχοντας προσκαλέσει χίλιους από τους άρχοντες του, ήπιε μπροστά τους. Κάποιοι το μεταφράζουν ως «ήπιε απέναντι σε χίλιους», δείχνοντας ότι όποιες άλλες τάσεις κι αν είχε, ήταν, τουλάχιστον, ένας τεράστιος πότης.

Εδάφιο 2. Και στη γεύση τού κρασιού, ο Βαλτάσαρ πρόσταξε να φέρουν τα σκεύη τα χρυσαφένια και τα ασημένια, που ο πατέρας του ο Ναβουχοδονόσορας είχε αφαιρέσει από τον ναό στην Ιερουσαλήμ, για να πιουν μ' αυτά ο βασιλιάς και οι μεγιστάνες του, οι γυναίκες του, και οι παλλακές του. 3. Και φέρθηκαν τα σκεύη τα χρυσά, που είχαν αφαιρεθεί από τον ναό τού οίκου τού Θεού, που ήταν στην Ιερουσαλήμ· και έπιναν μ' αυτά ο βασιλιάς και οι μεγιστάνες του, και οι γυναίκες του, και οι παλλακές του. 4. Έπιναν κρασί, και αίνεσαν τους θεούς τούς χρυσούς, και ασημένιους, τους χάλκινους, τους σιδερένιους, τους ξύλινους, και τους πέτρινους.

Το ότι αυτή η γιορτή είχε κάποια αναφορά σε παλαιότερες νίκες επί των Εβραίων μπορεί να συναχθεί από το γεγονός ότι ο βασιλιάς, όταν άρχισε να μεθάει με το κρασί του, ζήτησε τα ιερά σκεύη που είχαν αφαιρεθεί από την Ιερουσαλήμ. Το πιθανότερο είναι ότι, χαμένος από την αίσθηση όλων των ιερών πραγμάτων, θα τα χρησιμοποιούσε για να γιορτάσει τη νίκη με την οποία αποκτήθηκαν. Κανένας άλλος βασιλιάς, πιθανώς, δεν είχε ασεβήσει σε τέτοιο βαθμό. Και ενώ έπιναν κρασί από τα σκεύη που ήταν αφιερωμένα στον αληθινό Θεό, δοξολογούσαν τους θεούς τους από χρυσό, ασήμι, ορείχαλκο, σίδηρο, ξύλο και πέτρα. Ίσως, όπως παρατηρήθηκε στο κεφάλαιο 3:29, γιόρταζαν την ανώτερη δύναμη των θεών τους έναντι του Θεού των Εβραίων, από τα σκεύη του οποίου έπιναν τώρα προς τιμήν των ειδωλολατρικών θεοτήτων τους.

Εδάφιο 5. Και κατά την ίδια ώρα πρόβαλαν δάχτυλα από χέρι ανθρώπου, και έγραψαν απέναντι από τη λυχνία, επάνω στο κονίαμα τού τοίχου του παλατιού τού βασιλιά· και ο βασιλιάς έβλεπε την παλάμη τού χεριού, η οποία έγραψε. 6. Τότε, η όψη τού βασιλιά αλλοιώθηκε, και οι συλλογισμοί του τον συντάραζαν, ώστε οι σύνδεσμοι της οσφύος του διαλύονταν, και τα γόνατά του συγκρούονταν. 7. Και ο βασιλιάς βόησε μεγαλόφωνα να φέρουν μέσα τούς επαοιδούς, τους Χαλδαίους, και τους μάντεις. Τότε, ο βασιλιάς μίλησε, και είπε στους σοφούς τής Βαβυλώνας: Όποιος διαβάσει αυτή τη γραφή, και μου δείξει την ερμηνεία της, θα ντυθεί πτορφύρα, και η χρυσή αλυσίδα θα μπει γύρω από τον λαιμό του, και θα είναι ο τρίτος άρχοντας του βασιλείου. 8. Τότε, μπήκαν μέσα όλοι οι σοφοί τού βασιλιά· όμως, δεν μπορούσαν να διαβάσουν τη γραφή ούτε να φανερώσουν στον βασιλιά την ερμηνεία της. 9. Και ο βασιλιάς Βαλτάσαρ ταράχτηκε υπερβολικά, και αλλοιώθηκε σ' αυτόν η όψη του, και οι μεγιστάνες του συνταράχτηκαν.

Καμία λάμψη υπερφυσικού φωτός, ούτε εκκωφαντικές βροντές, δεν ανήγγειλαν την παρέμβαση του Θεού στα ασεβή γλέντια τους. Ένα χέρι εμφανίστηκε σιωπηλά, χαράσσοντας μυστήρια σύμβολα στον τοίχο. Έγραφε απέναντι από το κηροπήγιο. Με το φως του δικού τους λυχναριού το είδαν. Τρόμος κατέλαβε τον βασιλιά, γιατί η συνείδησή του τον κατηγορούσε. Αν και δεν μπορούσε να διαβάσει τη γραφή, ήξερε ότι δεν ήταν μήνυμα ειρήνης και ευλογίας αυτό που χαράσσονταν με λαμπτερούς χαρακτήρες στον τοίχο του παλατιού του. Και η περιγραφή που δίνει ο προφήτης για την επίδραση του φόβου του βασιλιά είναι αξεπέραστη. Η όψη του βασιλιά άλλαξε, η καρδιά του τον εγκατέλειψε, ο πόνος τον κατέλαβε, και τόσο έντονος ήταν ο τρόμος του που τα γόνατά του χτυπούσαν το ένα πάνω στο άλλο. Ξέχασε την καύχηση και το γλέντι του, ξέχασε την αξιοπρέπειά του και φώναξε δυνατά για τους αστρολόγους και τους μάντεις του να λύσουν το νόημα της τρομερής οπτασίας.

Εδάφιο 10. Η βασίλισσα, από τα λόγια τού βασιλιά και των μεγιστάνων του, μπήκε μέσα στον οίκο τού συμποσίου· και η βασίλισσα μίλησε, και είπε: Βασιλιά, να ζεις στον αιώνα· να μη σε ταράζουν οι συλλογισμοί σου, και η όψη σου ας μη αλλοιώνεται. 11. Υπάρχει άνθρωπος στο βασίλειό σου, στον οποίο υπάρχει το πνεύμα των αγίων θεών· και στις ημέρες τού πατέρα σου, φως και σύνεση, και σοφία, όπως η σοφία των θεών, βρέθηκαν σ' αυτόν, τον οποίο ο βασιλιάς Ναβουχοδονόσορας, ο πατέρας σου, ο βασιλιάς ο πατέρας σου, τον είχε κάνει άρχοντα των μάγων, των επαοιδών, των Χαλδαίων, και των μάντεων· 12. επειδή, πνεύμα έξοχο, και γνώση, και σύνεση, ερμηνεία ονείρων, και εξήγηση αινιγμάτων, και λύση αποριών, βρέθηκαν σ' αυτόν, τον Δανιήλ, τον οποίο ο βασιλιάς ο πατέρας σου είχε μετονομάσει σε Βαλτασάρ· τώρα, λοιπόν, ας προσκληθεί ο Δανιήλ, και θα σου δείξει την ερμηνεία. 13. Τότε, φέρθηκε μέσα ο Δανιήλ μπροστά στον βασιλιά. Και ο βασιλιάς μίλησε, και είπε στον Δανιήλ: Εσύ είσαι ο Δανιήλ εκείνος, που είσαι από τους γιους τής αιχμαλωσίας τού Ιούδα, που είχε φέρει από την Ιουδαία ο βασιλιάς ο πατέρας μου; 14. Άκουσα πραγματικά για σένα, ότι το πνεύμα των θεών είναι μέσα σε σένα, και φως, και σύνεση, και έξοχη σοφία βρέθηκαν σε σένα. 15. Και τώρα, μπήκαν μέσα μπροστά μου οι σοφοί, και οι επαοιδοί, για να διαβάσουν αυτή

τη γραφή, και να μου φανερώσουν την ερμηνεία της· όμως, δεν μπόρεσαν να δείξουν την ερμηνεία τού πράγματος. 16. **Και εγώ άκουσα για σένα ότι, μπορείς να ερμηνεύεις, και να λύνεις απορίες· τώρα, λοιπόν, αν μπορείς να διαβάσεις τη γραφή, και να μου φανερώσεις την ερμηνεία της, θα ντυθείς πορφύρα, και η χρυσή αλυσίδα θα μπει γύρω από τον λαιμό σου, και θα είσαι ο τρίτος άρχοντας του βασιλείου.**

Από την αφήγηση του περιστατικού φαίνεται ότι το γεγονός ότι ο Δανιήλ ήταν προφήτης του Θεού είχε με κάποιο τρόπο ξεχαστεί στην αυλή και το παλάτι. Αυτό αναμφίβολα οφειλόταν στην απουσία του από τα Σούσα σταλμένος στην επαρχία Ελάμ, όπως αφηγείται στο κεφάλαιο 8:1, 2, 27, όπου είχε σταλεί για να ασχοληθεί με τις υποθέσεις του βασιλείου εκεί. Η χώρα η οποία εκείνη την εποχή σαρωνόταν από τον περσικό στρατό τον ανάγκασε να επιστρέψει στη Βαβυλώνα. Η βασίλισσα που ήρθε και έκανε γνωστό στον βασιλιά ότι υπήρχε ένα τέτοιο άτομο στο οποίο μπορούσε να απευθυνθεί για να λάβει γνώση σε υπερφυσικά πράγματα, υποτίθεται ότι ήταν η βασιλομήτωρ, η κόρη του Ναβουχοδονόσορα, στη μνήμη της οποίας ο θαυμαστός ρόλος που είχε διαδραματίσει ο Δανιήλ κατά τη βασιλεία του πατέρα της θα ήταν ακόμα νωπός και ζωντανός. Ο Ναβουχοδονόσορας ονομάζεται εδώ πατέρας του Βαλτάσαρ, σύμφωνα με το τότε κοινό έθιμο, να αποκαλείται κάθε πατρικός πρόγονος πατέρας και κάθε αρσενικός απόγονος γιος. Ο Ναβουχοδονόσορας ήταν στην πραγματικότητα ο παππούς του. Ο βασιλιάς ρώτησε τον Δανιήλ όταν μπήκε, αν ήταν από τους υιούς της αιχμαλωσίας του Ιούδα. Έτσι φαίνεται να ήταν ταγμένο, ενώ έκαναν ασεβή γλέντια προς τιμήν των ψεύτικων θεών τους, ένας υπηρέτης του αληθινού Θεού, τον οποίο κρατούσαν αιχμάλωτο, να κληθεί να εκφέρει τη δίκαιη κρίση για την άνομη πορεία τους.

Εδάφιο 17. Τότε, ο Δανιήλ απάντησε, και είπε μπροστά στον βασιλιά: Τα δώρα σου ας είναι σε σένα, και δώσε σε άλλον τις αμοιβές σου· εγώ, όμως, θα διαβάσω τη γραφή στον βασιλιά, και θα του φανερώσω την ερμηνεία. 18. **Βασιλιά, ο Θεός ο Ὅψιστος έδωσε στον πατέρα σου τον Ναβουχοδονόσορα βασιλεία και μεγαλειότητα, και δόξα, και τιμή·** 19. **και για τη μεγαλειότητα, που του είχε δώσει, όλοι οι λαοί, έθνη, και γλώσσες, ἔτρεμαν και φοβούνταν μπροστά του· όποιον ήθελε φόνευε, και όποιον ήθελε διατηρούσε ζωντανόν, και όποιον ήθελε ύψωνε, και όποιον ήθελε ταπείνωνε·** 20. **όταν, όμως, η καρδιά του υψώθηκε, και ο νους του σκληρύνθηκε μέσα στην υπερηφάνεια, τον κατέβασαν από τον βασιλικό του θρόνο, και η δόξα του αφαιρέθηκε απ' αυτόν·** 21. **και εκδιώχθηκε από τους γιους των ανθρώπων· και η καρδιά του έγινε όπως των θηρίων, και η κατοικία του ήταν μαζί με τα άγρια γαϊδούρια· τρεφόταν με χορτάρι σαν τα βόδια, και το σώμα του βρεχόταν από τη δρόσο τού ουρανού· μέχρις ότι ο Θεός ο Ὅψιστος είναι ο Κύριος της βασιλείας των ανθρώπων, και όποιον θέλει, στήνει επάνω σ' αυτή·** 22. **Κι εσύ, ο γιος του, ο Βαλτάσαρ, δεν ταπείνωσες την καρδιά σου, ενώ τα γνώριζες όλα αυτά·** 23. **αλλά, υψώθηκες ενάντια στον Κύριο του ουρανού· και τα σκεύη τού οίκου του έφεραν μπροστά σου, και πίνατε κρασί απ' αυτά, κι εσύ και οι μεγιστάνες σου, οι γυναίκες σου, και οι παλλακές σου· και δοξολόγησες τους θεούς τούς ασημένιους, και τους χρυσούς, τους χάλκινους, και τους σιδερένιους, τους ξύλινους και τους**

Ο Δανιήλ ερμηνεύει τη γραφή στον τόχο

πέτρινους, που δεν βλέπουν ούτε ακούν ούτε καταλαβαίνουν· και τον Θεό, στου οποίου το χέρι είναι η πνοή σου, και στην εξουσία του όλοι οι δρόμοι σου, δεν δόξασες. 24. Γι' αυτό, στάλθηκε από μπροστά του η παλάμη τού χεριού, και εγχαράχθηκε αυτή η γραφή.

Ο Δανιήλ καταρχάς απαρνείται την ιδέα να επηρεαστεί από τα κίνητρα που διέπουν τους μάντεις και τους αστρολόγους. Λέει: “δώσε σε άλλον τις αμοιβές σου”. Επιθυμεί να είναι σαφώς κατανοητό ότι δεν ασχολείται με την ερμηνεία αυτού του ζητήματος λόγω της προσφοράς δώρων και αμοιβών. Στη συνέχεια, επαναλαμβάνει την εμπειρία του παππού του βασιλιά, Ναβουχοδονόσορα, όπως παρατίθεται στο προηγούμενο κεφάλαιο. Είπε στον βασιλιά ότι, αν και γνώριζε όλα αυτά, δεν ταπείνωσε την καρδιά του, αλλά ύψωσε τον εαυτό του ενάντια στον Θεό του ουρανού, και μάλιστα έφτασε την ασέβειά του σε σημείο να βεβηλώσει τα ιερά Του σκεύη, υμνώντας τους άλογους θεούς της ανθρώπινης κατασκευής, και παραλείποντας να δοξάσει τον Θεό στα χέρια του οποίου βρισκόταν η πνοή του. Για αυτόν τον λόγο, του λέει, ότι το χέρι που έγραψε αυτούς τους χαρακτήρες της τρομακτικής, αν και κρυφής σημασίας, έχει σταλεί από εκείνον τον Θεό τον οποίο είχε τολμηρά και προσβλητικά προκαλέσει. Στη συνέχεια, προχωρά στην εξήγηση της γραφής.

**Εδάφιο 25. Και τούτη είναι η γραφή που εγχαράχθηκε: Μενέ, Μενέ, Θεκέλ,
Ουφαρσίν. 26. Αυτή είναι η ερμηνεία του πράγματος: Μενέ, ο Θεός μέτρησε τη
βασιλεία σου, και την τελείωσε. 27. Θεκέλ, ζυγίστηκες στην πλάστιγγα, και βρέθηκες
ελλιπής. 28. Φερές, διαιρέθηκε η βασιλεία σου, και δόθηκε στους Μήδους και
Πέρσες. 29. Τότε, ο Βαλτάσαρ πρόσταξε, και έντυσαν τον Δανιήλ την πορφύρα, και
περιέβαλαν τη χρυσή αλυσίδα γύρω από τον λαιμό του, για να είναι ο τρίτος
άρχοντας του βασιλείου.**

Δεν είναι γνωστό σε ποια γλώσσα γράφτηκε αυτή η επιγραφή. Αν ήταν στα Χαλδαϊκά, οι σοφοί του βασιλιά θα μπορούσαν να τη διαβάσουν. Ο Δρ. Κλαρκ εικάζει ότι γράφτηκε στα Σαμαρείτικα, την αληθινή εβραϊκή, μια γλώσσα με την οποία ο Δανιήλ ήταν εξοικειωμένος, καθώς ήταν ο χαρακτήρας που χρησιμοποιούσαν οι Εβραίοι πριν από την αιχμαλωσία στη Βαβυλώνα. Φαίνεται όμως πολύ πιο πιθανό ότι ήταν ένας χαρακτήρας γραμμάτων ξένος σε όλες τις πλευρές και ότι έγινε ειδικά γνωστός στον Δανιήλ από το Πνεύμα του Κυρίου. Σε αυτή την επιγραφή κάθε λέξη αντιπροσωπεύει μια σύντομη πρόταση. Μενέ, μέτρησε· Τεκέ, ζυγίστηκες· Ουφαρσίν, από τη ρίζα φερές, διαιρέθηκε. Ο Θεός, τον οποίο αψήφησες, έχει τη βασιλεία σου στα χέρια Του, και μέτρησε τις ημέρες της και ολοκλήρωσε την πορεία της, ακριβώς τη στιγμή που σκέφτηκες ότι ήταν στο απόγειο της ευημερίας της. Εσύ, που ύψωσες την καρδιά σου με υπερηφάνεια, όπως ο μέγας της γης, ζυγίστηκες και βρέθηκες ελαφρύτερος από τη ματαιοδοξία. Η βασιλεία σου, την οποία ονειρευόσουν ότι θα έμενε για πάντα, διαιρέθηκε ανάμεσα στους εχθρούς που ήδη περιμένουν στις πύλες σου. Παρά την τρομερή αυτή αναγγελία, ο Βαλτάσαρ δεν ξέχασε την υπόσχεσή του, αλλά έβαλε αμέσως τον Δανιήλ να ντυθεί με πορφυρό χιτώνα και χρυσή αλυσίδα και τον ανακήρυξε τρίτο ηγεμόνα στο βασίλειο. Ο Δανιήλ το δέχτηκε αυτό, πιθανώς με σκοπό να είναι καλύτερα προετοιμασμένος να φροντίσει τα συμφέροντα του λαού του κατά τη μετάβαση στο διάδοχο βασίλειο.

**Εδάφιο 30. Την ίδια εκείνη νύχτα ο Βαλτάσαρ, ο βασιλιάς των Χαλδαίων φονεύθηκε.
31. Και ο Δαρείος ο Μήδος πήρε τη βασιλεία, ήταν δε περίπου 62 χρόνων.**

Η σκηνή που αναφέρεται τόσο σύντομα εδώ περιγράφεται στις παρατηρήσεις στο κεφάλαιο 2, εδάφιο 39. Ενώ ο Βαλτάσαρ ενέδιδε στο αλαζονικό του γλέντι, ενώ το χέρι του αγγέλου σχεδίαζε στα τείχη του παλατιού την καταστροφή της αυτοκρατορίας, ενώ η Δανιήλ έκανε γνωστή την τρομακτική σημασία της ουράνιας γραφής, ο Πέρσης στρατιώτης, μέσω του άδειου καναλιού του Ευφράτη, είχε εισέλθει στην καρδιά της πόλης και έσπευδε με τραβηγμένο σπαθί προς το παλάτι του βασιλιά. Δύσκολα μπορεί να ειπωθεί ότι τον εξέπληξαν, γιατί ο Θεός μόλις τον είχε προειδοποιήσει για την καταστροφή του. Όμως τον βρήκαν και τον σκότωσαν· και μαζί του η αυτοκρατορία της Βαβυλώνας έπαψε να υπάρχει.

Ως ταιριαστό συμπέρασμα αυτού του κεφαλαίου, δίνουμε την ακόλουθη όμορφη ποιητική περιγραφή του συμποσίου του Βαλτάσαρ, από την πένα του Έντουιν Άρνολντ, συγγραφέα του βιβλίου «Το Φως της Ασίας». Γράφτηκε το 1852 και τιμήθηκε με το βραβείο Newdegate για ένα αγγλικό ποίημα για τη Γιορτή του Βαλτάσαρ, στο University College της Οξφόρδης:

Όχι από μία μόνο πύλη, ούτε από ένα μόνο μονοπάτι,
Τα ιερά μηνύματα του Θεού προς τους ανθρώπους είναι γνωστά·
Περιμένοντας τα βλέμματα των τρομερών ματιών του,
Ασημένια σεραφείμ εκτελούν τις αποστολές του·
Και αστέρια, ερμηνεύοντας την υψηλή του εντολή,
Οδηγούν τα μοναχικά πόδια και χαροποιούν το στήθος που πέφτει·
Η βροντή που κυλάει και η μανιασμένη θάλασσα
Μίλουν για τον αυστηρό σκοπό της Θεότητας,
Και καταιγίδες από κάτω και οι αποχρώσεις του ουράνιου τόξου από πάνω
Αναγγέλλουν τον θυμό του ή διακηρύσσουν την αγάπη του·
Οι ήσυχες μικρές φωνές της καλοκαιρινής ημέρας,
Ο κόκκινος σιρόκος και η ανάσα του Μαΐου,
Η παρατεταμένη αρμονία στα κοχύλια του ωκεανού,
Η μουσική των καμπανών του λιβαδιού,
Γη και κενός αέρας, νερό και καταναλίσκουσα φλόγα,
Έχουν λόγια να ψιθυρίσουν, γλώσσες να πουν, το όνομά του.

Κάποτε, χωρίς μανδύα ενός προσεκτικού μυστηρίου,
Ο ίδιος ήταν κήρυκας του δικού του διατάγματος·
Το χέρι που διατάζει στο μάρμαρο σχεδίασε,
Χάραξε και την αυστηρή ποινή του χλευαστή τους.
Ακούστε και μάθετε! Τύραννοι άκουσαν την ιστορία,
Και απομακρύνθηκαν από το να την ακούσουν, τρομοκρατημένοι και χλωμοί.
Άψυχοι αιχμάλωτοι, που βυθίζονται με την αλυσίδα,
Διάβασαν αυτή τη σελίδα και πήραν ξανά θάρρος.

Από το φως του ήλιου στο φως των αστεριών, οι σάλπιγγες ανήγγειλαν
Την εντολή του βασιλιά της στην παλιά Βαβυλώνα·
Από το φως του ήλιου στο φως των αστεριών, δυτικά και ανατολικά,
Χίλιοι σατράπες ζώστηκαν για τη γιορτή,

Και χαλινάρωσαν τα άρματά τους στην αίθουσα του παλατιού
 Εκεί όπου ο βασιλιάς Βαλτάσαρ έκανε μεγάλη γιορτή:
 'Ένα εύθυμο παλάτι κάτω από εύθυμους ουρανούς,
 Με κλειστές αυλές και επιχρυσωμένες στοές,
 Και χαρούμενο σκέπαστρο και ζωγραφισμένο κιγκλίδωμα
 Για χειμερινές βεράντες και καλοκαιρινή σκιά·
 Κοντά στην αυλή και τη βεράντα, τον μιναρέ και τον θόλο,
 Ο Ευφράτης, ορμώντας από το ορεινό του σπίτι,
 Ξεκουράζε την οργή του και χαλιναγώγούσε την κορδωτή του υπερηφάνεια
 Για να τυλίξει αυτό το παλάτι με την πιο γαλάζια παλίρροια του·
 Ταύροι με πλατύ μέτωπο και σμιλεμένα φτερά,
 Σε σιωπηλή αγρυπνία παρακολουθούν και φυλάνε,
 Γίγαντες από γρανίτη, φτιαγμένοι από επιτήδειο χέρι,
 Φυλάνε την πύλη και μειδιάζουν προς τη γη.
 Ούτε η λάμψη του καλοκαιριού ούτε η κίτρινη λάμψη του φθινοπώρου
 Διαπερνούσε τα πλατιά αρμυρίκια που άνθιζαν εκεί·
 Οι ακτίνες του φεγγαριού, διαπερνώντας το φυλλώδες σκέπαστρό τους,
 'Έχασαν το μισό τους ασήμι στο ανοιχτό πράσινο,
 Και έπεσαν με μειωμένη λάμψη, σπασμένο φως,
 Χαρακτηρίζοντας γραφικά αραβουργήματα σκοτεινού και λευκού,
 Ή αμυδρά χρωματίζοντας στις σκαλιστές πέτρες
 Τα εικονογραφημένα χρονικά των Χαλδαϊκών θρόνων.
 Εκεί, από την ανατολή μέχρι τη δύση,
 Πουλιά με φωτεινά φτερά τραγουδούσαν το φως μακριά,
 Και νερά πηγών στο πάτωμα του παλατιού
 Απαντώντας στο βρυχηθμό του ποταμού,
 Ανεβαίνοντας σαν ασήμι από το κρυστάλλινο πηγάδι,
 Και σπάζοντας σε στολίδια καθώς έπεφταν,
 Άν και τώρα δεν τα ακούτε — γιατί από μακριά
 Ακούγεται η πλατιά χορωδία του τραγουδιού του συμποσίου,
 Και ακούγεται τόσο απαλά, ηχώ απαλή σαν αυτά,
 'Εσβησε από το θόρυβο των συμποσίων.

Ψηλά σε θρόνο από ελεφαντόδοντο και χρυσό,
 Από το στέμμα μέχρι το υποπόδιο ντυμένο με πτορφυρή πτυχή,
 Κύριος της Ανατολής από θάλασσα σε μακρινή θάλασσα,
 Ο βασιλιάς Βαλτάσαρ γιορτάζει βασιλικά —
 Και όχι αυτός ο ονειροπόλος στην ερημική σπηλιά
 Γέμισε τον παράδεισό του με μεγαλοπρέπεια σαν τους γενναίους·
 Ασημένια σκεύη, κύτελλα από χρυσάφι,
 Κοκκινίζουν με ένα πιο φωτεινό κόκκινο από όλα όσα κρατούν·
 Λάμπες εκκρεμούς, σαν πλανήτες της νύχτας,
 Ρίχνουν στα διαδήματα ένα ευωδιαστό φως,
 Ή, αιωρούμενες αργά στον ουρανό του μεσονυχτίου,
 Χρύσωναν τους κυματισμούς καθώς γλιστρούσαν.
 Και γλυκό και πιο γλυκό υψωνόταν το δαχτυλίδι του σιτέρν,
 Απαλό σαν το χτύπημα της φτερούγας ενός σεραφείμ·
 Και γρήγορο και πιο γρήγορο στον μετρημένο χορό
 Οι μπούκλες μαζεύονται και τα σανδάλια αστράφτουν:
 Και φωτεινά και πιο φωτεινά στο γιορτινό τραπέζι

Οι κανάτες φουσκώνουν, και τα κρασιά χύνονται.
 Δεν έλειπτε η καλή παρέα εκεί,
 Δεν έλειψαν τα γελαστά μάτια για να φωτίσουν την ευθυμία·
 Από τη Δαρά έτρεξαν, από το άλσος της Δαρεμμά,
 «Οι γιοι της μάχης και τα φεγγάρια της αγάπης».¹
 Από εκεί που κοιμούνται τα ασημένια νερά της Άρσισσας
 Στους βάλτους της Ίμλα και τα βαθιά της ενδοχώρας,
 Από την ευχάριστη Κάλαχ, και από την Κατακενή —
 Ο καπετάνιος του ιππέα και η βασίλισσα του χαρεμιού.

Δεν φαινόταν ότι κάποιο καλοκαιρινό σύννεφο περαστικής θλίψης
 Μπορούσε να ρίξει τη σκιά του σε μια τόσο όμορφη παράσταση·
 Φαινόταν ότι οι γενναίες μορφές που γλεντούσαν εκεί
 Ήταν όλες πολύ μεγαλοπρεπείς για θλίψη, πολύ μεγάλες για έγνοια· —
 Από πού προερχόταν το ανήσυχο βλέμμα, ο αλλοιωμένος τόνος,
 Το θαμπό προαίσθημα που καμία καρδιά δεν μπορούσε να δεχτεί,
 Που άλλαξε ποτέ το χαμόγελο σε έναν αναστεναγμό
 Ξαφνικό σαν θαλασσοπούλι που ξεπροβάλλει από τον ουρανό;
 Δεν είναι ότι ξέρουν ότι ο καταστροφέας περιμένει
 Εξοπλισμένος για μάχη στις χάλκινες πύλες·
 Δεν είναι ότι ακούν το κάλεσμα του φύλακα
 Να μετράει τα αργά λεπτά στο πολιορκημένο τοίχος:
 Ο κρότος των φαρετών και ο ήχος των δοράτων
 Είναι ευχάριστη μουσική στα αυτιά ενός στρατιώτη,
 Και ούτε θήκη κρύβει σπαθί απόψε
 Που δεν έχει λαμπυρίσει στο μέτωπο της μάχης.
 Δεν μπορεί το αίμα κάθε φλέβας που χτυπάει
 Να έχει γρήγορη πρόγνωση του επερχόμενου πόνου,
 Όπως το φυλακισμένο ασήμι,² νεκρό και άλαλο,
 Συρρικνώνεται στο κρύο χειμωνιάτικο βήμα πριν έρθει;

Ο βασιλιάς το ένιωσε, και η ανησυχία της καρδιάς
 Τάραξε την πλατιά πορφύρα του ζωσμένου στήθους του.
 Ξαφνικά μιλάει: «Τι! Μήπως ο χυμός από τις ρώγες
 Μυρίζει σαν ύσσωπο, ώστε να περιφρονείτε τη χρήση του;
 Κουράζετε τόσο αξιολύπητα και θλίβετε τη ψυχή σας,
 Αυτή η ορμή των εχθρών σας τρομάζει στο φαγητό;
 Νομίζετε ότι οι θεοί σε εκείνο το έναστρο στερέωμα
 Τρέμουν από τρόμο όταν βροντούν οι βροντές;
 Δεν είμαστε θεοί; Δεν έχουμε πολεμήσει με τον Θεό;
 Και θα τρέμουμε στο νεύμα ενός ληστή;
 Όχι· ας χτυπήσουν μέχρι τα χάλκινα κάγκελα
 Να ηχούν χαρούμενα χλευάζοντας τους άσκοπους πολέμους τους.
 Η πτώση τους είναι προορισμένη για τον αυριανό ήλιο·
 Το λιοντάρι ξυπνάει όταν τελειώσει το γλέντι του.
 Στεφανώστε με με ένα κύπελλο και γεμίστε τα κύπελλα που φέραμε
 Από τον ναό του Ιούδα όταν έγινε η μάχη·
 Πιείτε, μέχρι η χαρούμενη τρέλα να γεμίσει την ψυχή,

1 Χαφίζ, ο Πέρσης Ανακρέων.

2 Ο υδράργυρος στον σωλήνα του θερμομέτρου

Στον κατακτητή της Σαλήμ το κύπελλο της Σαλήμ·
 Ο καθένας από το κύπελλο ενός θεού θα ρουφήξει,
 Και το χρυσάφι του Ιούδα θα καθίσει βαρύ στα χείλη.¹
 Η τελευταία δυνατή απάντηση πεθαίνει κατά μήκος της γραμμής,
 Η τελευταία φωτεινή φούσκα σκάει πάνω στο κρασί,
 Τα πρόθυμα χείλη του βρίσκονται στο χείλος με τα πετράδια, —
 Έχει το κύπελλο δηλητήριο ώστε ν' αμφιβάλλει να το πιει;
 Υπάρχει κάποιο ξόρκι πάνω στο λαμπερό χρυσό,
 Για να σταματήσουν τα πυρετώδη δάχτυλά του να το κρατούν;
 Ποιον βλέπει εκεί που κοιτάζει; Τι υπάρχει,
 Παγώνοντας το βλέμμα του με ένα φοβισμένο βλέμμα;
 Ακολουθήστε το σηκωμένο χέρι και το φωτισμένο μάτι του,
 Και παρακολουθήστε μαζί τους το θαυμαστό μυστήριο.

Έρχεται ένα χέρι, πάνω στην πέτρα
 Χάραξε τα σύμβολα μιας άγνωστης ομιλίας.
 Δάχτυλα σαν δάχτυλα θνητού, αφήνοντας εκεί
 Στον κενό τοίχο αστράφτοντας φοβικά γράμματα·
 Και ακόμα γλιστράει σιωπηλά και αργά,
 Και ακόμα κάτω τα φανταστικά γράμματα μεγαλώνουν·
 Τώρα η γραφή τελειώνει· τώρα η σφραγίδα έχει τοποθετηθεί·
 Το χέρι έχει φύγει· η γραφή μένει εκεί.
 Σαν κάποιος που περιμένει την εντολή του θανάτου του,
 Με χλωμά χείλη ανοιχτά και με χαλιναγωγημένη ανάσα,
 Παρακολουθούν το σημάδι και δεν τολμούν να γυρίσουν να αναζητήσουν
 Ο φόβος τους αντανακλάται στα μάγουλα των συντρόφων τους,
 Άλλα στέκονται σαν αγάλματα όπου η ζωή δεν υπάρχει,
 Μισό αστείο, μισό γέλιο,
 Μισό άδειο το φλασκί, μισή κανάτα χυμένη,
 Καθένα όπου το φάντασμα το βρήκε στο σανίδι
 Χτυπημένο στη σιωπή, όπως το χέρι του Δεκέμβρη
 Καταπνίγει τους γρήγορους κυματισμούς σε κρυστάλλινη ηρεμία.
 Με ραβδί από έβενο και κοκκώδη εσάρπα,
 Οι σοφότεροι της Χαλδαίας ανιχνεύουν την φανταστική γραφή.
 Δυνατοί στα μαθήματα μιας ψεύτικης τέχνης,
 Κάθε ένας έρχεται να κοιτάξει, αλλά κοιτάζει για να φύγει·
 Και ακόμα για μυστικιστικό σημάδι και μουρμουρητό ξόρκι
 Τα χαραγμένα γράμματα φυλάνε καλά το μυστικό τους·
 Λάμπουν για προειδοποίηση, κοιτάζουν επίμονα για να καταδικάσουν,
 Ο Θεός μιλάει, αλλά δεν μιλάει γι' αυτούς.

Ω, πότε, όταν το χαρούμενο γέλιο έμεινε άλαλο,
 Όλη η χαρά φεύγει και όλη η αγωνία έρχεται·
 Όταν οι δυνατές αντιξοότητες και ο ανεπαίσθητος πόνος
 Σφίγγουν τη θλιμένη ψυχή και βασανίζουν το παλλόμενο μυαλό·
 Όταν οι φίλοι κάποτε πιστοί, οι καρδιές κάποτε όλες δικές μας,
 Μας αφήνουν να κλαίμε, να αιμορραγούμε και να πεθαίνουμε μόνοι·
 Όταν οι φόβοι και οι έγνοιες απασχολούν τη μοναχική σκέψη,
 Και σύννεφα θλίψης κρύβουν τον ήλιο της χαράς·

1 «Δεν πίνει ποτέ Άλλα το ασήμι του Τίμωνα κάθεται στα χείλη του.» — Σαίξπηρ, «Τίτος Ανδρόνικος».

Όταν η κουρασμένη ζωή, αναπνέοντας απρόθυμα,
 Δεν έχει ελπίδα πιο γλυκιά από την ελπίδα του θανάτου, —
 Τότε η καλύτερη συμβουλή και η τελευταία ανακούφιση,
 Για να εμψυχώσει το πνεύμα ή να ξεγελάσει τη θλίψη,
 Η μόνη ηρεμία, η μόνη παρηγοριά που ακούγεται,
 Έρχεται στη μουσική του λόγου μιας γυναίκας,
 Σαν φάρος σε κάποια άγρια ακτή νησιού,
 Ασημένιος ήχος στο βρυχηθμό της καταιγίδας·
 Της οποίας ο ήχος, που μεταφέρεται προς το πλοίο μέσα από το μεσονύχτιο σκοτάδι,
 Λέγει για το μονοπάτι και την απομακρύνει από την καταστροφή της.

Έτσι στη σιωπή εκείνης της τρομερής ώρας,
 Όταν η σαστισμένη μαγεία θρηνούσε τη χαμένη της δύναμη,
 Όταν οι βασιλιάδες ήταν χλωμοί και οι σατράπες έτρεμαν από φόβο,
 Μια γυναίκα μιλάει και οι σοφότεροι ακούνε.
 Αυτή, η υψηλή κόρη χιλίων θρόνων,
 Λέγοντας με τρεμάμενα χείλη και δειλούς τόνους
 Για αυτόν, τον αιχμάλωτο, στη γιορτή που ξεχάστηκε,
 Που διαβάζει οράματα· αυτόν του οποίου η θαυμαστή μοίρα
 Τον στέλνει για να ελαφρύνει την αμφιβολία και να μειώσει το σκοτάδι,
 Και να κοιτάξει ανενόχλητος τις μέρες που έρχονται·
 Ο Δανιήλ, ο Εβραίος, αυτό είναι το όνομά του και η φυλή του,
 Κρατούμενος από έναν μονάρχη ύψιστο στη χάρη του,
 Μπορεί να αποκαλύψει — ω! στείλτε τους να τον φέρουν γρήγορα,
 Ας έχει το μυστήριο ένα αίσιο τέλος.

Ήρεμα και σιωπηλά σαν την όμορφη, πανσέληνο
 Έρχεται χαμογελώντας στον ουρανό του Ιούνη,
 Φοβερά σαν τα ταραγμένα σύννεφα της νύχτας
 Συρρικνώνονται πριν από την έλευση του φωτός της,
 Έτσι πέρασε μέσα από την αίθουσα ο προφήτης,
 Έτσι, έπεισε από μπροστά του το εορταστικό πλήθος.
 Με σπασμένο ποτήρι και κρασί πεταμένο,
 Συνέχισε να βαδίζει προς τον θρόνο του μονάρχη·
 Το πνεύμα του δεν τον εγκατέλειψε, το ήσυχο μάτι του
 Δεν έχασε το φως του από την επίγεια μεγαλοπρέπεια·
 Τα χείλη του ήταν σταθερά και η προφορά του καθαρή —
 «Ο βασιλιάς με χρειαζόταν, και είμαι εδώ».

«Είσαι ο προφήτης; Διάβασε μου εκεί τον πάπυρο,
 Του οποίου η ακατανόητη φρίκη τρομάζει την ψυχή μου.
 Θα υπάρχει αμοιβή για το ευγνώμον έργο,
 Κατάλληλη για μένα να δώσω, για σένα να ζητήσεις,—
 Μια αλυσίδα για να σε στολίσω, και ένας χιτώνα χάριτος,
 Δικός σου ο τρίτος θρόνος, και εσύ τρίτος στη θέση του». Τοιχός
 Άκουσε, και γύρισε προς τα εκεί που ο φωτισμένος τοίχος
 Έσβησε τους κόκκινους πυρσούς της γιορτής,
 Κοίταξε την επιγραφή με σταθερό βλέμμα και στάθηκε·
 Και αυτός που δεν δίστασε σε μια βασιλική απειλή
 Λύγισε το αληθινό γόνατο και έσκυψε τα ασημένια μαλλιά,

Γιατί ήξερε ότι ο Βασιλιάς των βασιλιάδων ήταν εκεί·
 Τότε έδωσε δύναμη στην ψυχή του να ξεδιπλώσει την απόφαση,
 Ενώ η γλώσσα του έτρεμε στην ιστορία που έλεγε.
 Και ποτέ η γλώσσα δεν θα επαναλάβει μια ιστορία τόσο παράξενη
 Μέχρι να έρθει η αλλαγή που δεν θα αλλάξει ποτέ.

«Κράτα για τον εαυτό σου την αμοιβή και τον χρυσό·
 Ο, τι έχει χαράξει ο Θεός, ο προφήτης του Θεού πρέπει να το αποκαλύψει·
 Δεν θα μπορούσε το έγκλημα του πατέρα σου, η μοίρα του πατέρα σου,
 Να σε διδάξει τον τρόμο που έμαθες πολύ αργά;
 Δεν διάβασες το μάθημα της ζωής του, —
 Όποιος πολεμάει με τον Θεό θα δώσει μια χαμένη μάχη;
 Το βασίλειό του ήταν ισχυρό όσο το δικό σου,
 Το σπαθί το σκήπτρο του και η γη ο θρόνος του·
 Τα έθνη έτρεμαν όταν το τρομερό του μάτι
 Τους έδινε άδεια να ζήσουν ή να καταδικαστούν να πεθάνουν:
 Ο κύριος της ζωής, ο φύλακας του τάφου,
 Το μειδίαμα του φόβιζε και το χαμόγελό του έσωζε.
 Ωστόσο, όταν η καρδιά του ήταν σκληρή, το πνεύμα του υψηλό,
 Ο Θεός τον έδιωξε από το βασιλικό του μεγαλείο,
 Μακριά από την αδελφότητα των συνανθρώπων του,
 Για να αναζητήσει κατοικία στη φωλιά της ερήμου·
 Όπου τα άγρια γαϊδούρια τρέφονται και τα βόδια περιφέρονται,
 Αναζήτησε το βοσκότοπο του και έφτιαξε το σπίτι του·

Και πικρός παγετός και δροσιές της νυχτός
 Τον εκπαίδευσαν με θλίψη μέχρι να καταλάβει το σωστό, —
 Ότι ο Θεός είναι ακόμα ο ηγέτης των ηγεμόνων,
 Και εγκαθιστά τον βασιλιά που θέλει.
 Ω! αν είχες θησαυρίζει με μετανοημένο στήθος
 Την υπερηφάνεια και την ππώση του, τη μετάνοια και την ανάπτασή του,
 Και είχες σκύψει υποταγμένος στο θέλημα του Γιαχβέ,
 Τότε το σκήπτρο σου θα ήταν ακόμα σκήπτρο.
 Άλλα χλεύασες τη Μεγαλειότητα του ουρανού·
 Και ντρόπιασες τα σκεύη που είναι ταγμένα στην υπηρεσία του.
 Και κατασκεύασες δικά σου είδωλα, —
 Είδωλα από χρυσό, ασήμι και πέτρα·
 Σε αυτά έσκυψες το γόνατο και έδωσες αναπνοή,
 Και αυτά πρέπει να σε βοηθήσουν στην ώρα του θανάτου.
 Άλιμονο για το αόρατο σημάδι, την αμαρτία που ξέχασες!
 Ο Θεός ήταν ανάμεσά σας, και δεν το ξέρατε!
 Ακούστε τι λέει τώρα: «Ο αγώνας σου τελείωσε,
 Τα χρόνια σου είναι μετρημένα, και οι μέρες σου έχουν τελειώσει·
 Η ψυχή σου έχει ανέβει στη ζυγαριά της μοίρας,
 Ο Κύριος σε έχει ζυγίσει, και σε βρήκε ελλιπή·
 Τώρα στην αυλή του παλατιού σου στέκονται οι λεηλάτες,
 Για να αρπάξουν το σκήπτρο σου, να μοιράσουν τη γη σου».
 Τέλος έδωσε, και ακούστηκε το βήμα του που περνούσε,
 Άλλα κανείς δεν απάντησε, ούτε ένα χείλος δεν κουνήθηκε·

Σίγησε την ελεύθερη γλώσσα και έσκυψε το άφοβο μέτωπο·
Τα μυστικά γράμματα έδωσαν τώρα τη σημασία τους.
Σύντομα ἤρθε ἔνας ἄλλος ἥχος, — ο κρότος του ατσαλιού,
Το βαρύ χτύπημα της σιδερένιας φτέρνας,
Η κατάρα του θανάτου και η κραυγή για ζωή, —
Οι αιματηρές φωνές της πάλης της μάχης.

Εκείνη τη νύχτα τον σκότωσαν στο θρόνο του πατέρα του,
Η πράξη απαρατήρητη και το χέρι ἀγνωστο:
Ο Βαλτάσαρ χωρίς στέμμα και χωρίς σκήπτρο ξάπλωσε,
Ἐνας χιτώνας από πορφύρα γύρω από ἔνα πήλινο σκεύος.

Κεφάλαιο 6 – Ο Δανιήλ στον Λάκκο των Λεόντων

Χρονολόγηση του Περσικού βασιλείου — Ο Κύρος μοναδικός ηγεμόνας — Η αναφορά του Παύλου στην εμπειρία του Δανιήλ — Η έκταση του Περσικού βασιλείου — Μια δαιμονική πλεκτάνη — Δικαιοσύνη το μόνο σφάλμα του Δανιήλ — Ο ψευδομάρτυρας των συνωμοτών — Ο Δανιήλ ανενόχλητος — Το διάταγμα εξασφαλίστηκε — Το θύμα παγιδεύτηκε — Το δίλημμα του βασιλιά — Ο Δανιήλ ρίχτηκε στο λάκκο των λεόντων — Η θαυμαστή διαφύλαξή του — Η μοίρα των κατηγόρων του Δανιήλ — Ο Δανιήλ δικαιώθηκε διπλά — Το διάταγμα του βασιλιά.

Εδάφιο 1. Φάνηκε αρεστό στον Δαρείο να βάλει επάνω στο βασίλειό του 120 σατράπες, για να είναι επάνω σε ολόκληρο το βασίλειο· 2. κι επάνω σ' αυτούς, έβαλε τρεις προέδρους, (ένας από τους οποίους ήταν ο Δανιήλ), για να αποδίδουν λόγο σ' αυτούς οι σατράπες αυτοί, και να μη ζημιώνεται ο βασιλιάς. 3. Τότε, αυτός ο Δανιήλ προτιμήθηκε, περισσότερο από τους προέδρους και τους σατράπες, επειδή πνεύμα έξοχο υπήρχε σ' αυτόν· και ο βασιλιάς στοχάστηκε να τον τοποθετήσει επάνω σε ολόκληρο το βασίλειο. 4. Και οι πρόεδροι και οι σατράπες ζητούσαν να βρουν πρόφαση ενάντια στον Δανιήλ από τις υποθέσεις τής βασιλείας· όμως, δεν μπορούσαν να βρουν καμιά πρόφαση ούτε αμάρτημα· επειδή, ήταν πιστός, και δεν βρέθηκε σ' αυτόν κανένα σφάλμα ούτε αμάρτημα. 5. Και οι άνθρωποι αυτοί είπαν: Δεν θα βρούμε πρόφαση ενάντια στον Δανιήλ, εκτός αν βρούμε κάτι εναντίον του από τον νόμο τού Θεού του.

H Βαβυλώνα καταλήφθηκε από τους Πέρσες και ο Δαρείος ο Μήδος τοποθετήθηκε στο θρόνο, το 538 π.Χ.. Δύο χρόνια αργότερα, το 536 π.Χ., καθώς ο Δαρείος πέθαινε, ο Κύρος ανέλαβε τον θρόνο. Κάπου, λοιπόν, μεταξύ αυτών των δύο ετών συνέβη το γεγονός που περιγράφεται εδώ.

Ο Δανιήλ ήταν ένας από τους κύριους πρωταγωνιστές στο βασίλειο της Βαβυλώνας στο απόγειο της δόξας του· και από εκείνη την εποχή, μέχρι την εποχή που οι Μήδοι και οι Πέρσες ανέλαβαν τον θρόνο της παγκόσμιας αυτοκρατορίας, ήταν τουλάχιστον κάτοικος αυτής της πόλης και γνώριζε όλες τις υποθέσεις του βασιλείου· ωστόσο, δεν μας δίνεται καμία συναπτή αναφορά γεγονότων που συνέβησαν κατά τη διάρκεια της μακράς σύνδεσής του με αυτά τα βασίλεια. Θίγεται μόνο ένα γεγονός εδώ κι εκεί, που έχει υπολογιστεί να εμπνεύσει πίστη, ελπίδα και θάρρος στις καρδιές του λαού του Θεού σε κάθε εποχή και να τους οδηγήσει να είναι σταθεροί στην προσήλωσή τους στο σωστό.

Το γεγονός που περιγράφεται σε αυτό το κεφάλαιο αναφέρεται από τον απόστολο Παύλο στην Επιστολή προς [Εβραίους 11:33](#), όπου μιλάει για μερικούς που μέσω της πίστης “έφραξαν στόματα λιονταριών”. Ο Δαρείος διόρισε στο βασίλειο του εκατόν είκοσι σατράπες, καθώς υπήρχαν, όπως θεωρείται, εκείνη την εποχή εκατόν είκοσι επαρχίες στην αυτοκρατορία, καθεμία από τις οποίες είχε τον σατράπη ή κυβερνήτη της. Με τις νίκες του Καμβύση και του Δαρείου του Υστασπη, διευρύνθηκε αργότερα σε εκατόν είκοσι επτά

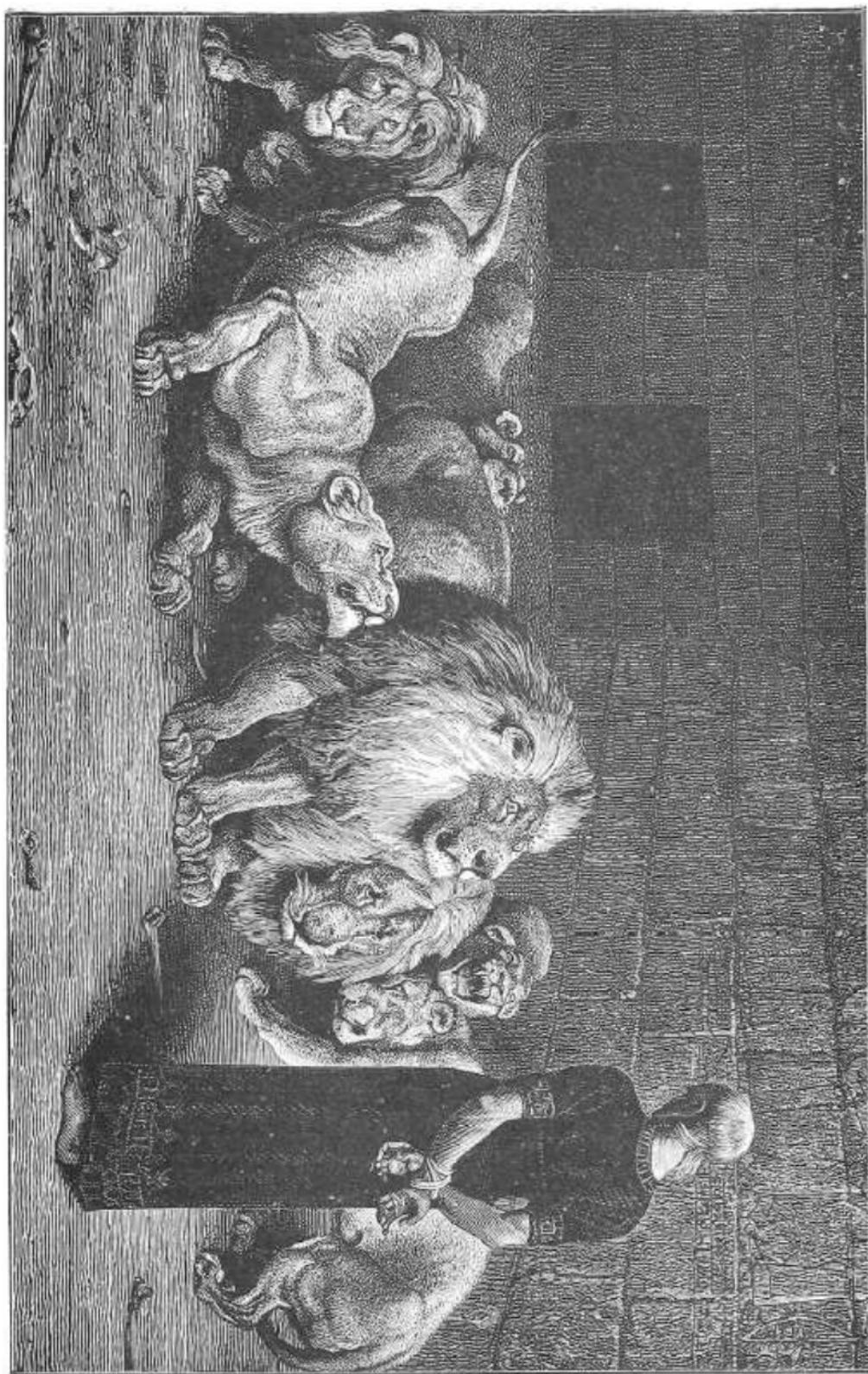
επαρχίες. **Εσθήρ 1:1.** Πάνω σε αυτούς τους εκατόν είκοσι σατράπες διορίστηκαν τρεις, και από αυτούς ο Δανιήλ ήταν αρχηγός. Δόθηκε προτίμηση στον Δανιήλ λόγω του εξαιρετικού πνεύματός του. Ο Δανιήλ, ο οποίος, επειδή ήταν σπουδαίος ἀνθρωπός στην αυτοκρατορία της Βαβυλώνας, θα μπορούσε να θεωρηθεί εχθρός από τον Δαρείο και έτσι να εξοριστεί ἡ να απομακρυνθεί με άλλο τρόπο, ἡ, όντας αιχμάλωτος από ένα έθνος που ήταν τότε ερειπωμένο, θα μπορούσε να έχει περιφρονηθεί και να αγνοηθεί, όμως δεν αντιμετωπίστηκε με κανέναν από αυτούς τους τρόπους, αλλά προς τιμήν του Δαρείου, το σωστό να λέγεται, ο Δανιήλ προτιμήθηκε από όλους τους άλλους, επειδή ο διορατικός βασιλιάς ἔβλεπε σε αυτόν ἓνα εξαιρετικό πνεύμα. Και ο βασιλιάς σκέφτηκε να τον θέσει επικεφαλής πάνω σε ολόκληρο το βασίλειο. Τότε ο φθόνος των άλλων ηγεμόνων ξέσπασε εναντίον του και βάλθηκαν να τον καταστρέψουν. Άλλα η συμπεριφορά του Δανιήλ ήταν ἄψογη ὅσον αφορά το βασίλειο. Ήταν πιστός και αληθινός. Δεν μπορούσαν να βρουν κανένα λόγο για να του αποδώσουν μομφή. Τότε είπαν ότι δεν μπορούσαν να βρουν καμία αφορμή να τον κατηγορήσουν, παρά μόνο ὅσον αφορά το νόμο του Θεού του. Ας είναι έτσι και με εμάς. Κανείς ἀνθρωπός δεν θα μπορούσε να έχει καλύτερη σύσταση από αυτήν.

Εδάφιο 6. Τότε, οι πρόεδροι και οι σατράπες αυτοί συγκεντρώθηκαν στον βασιλιά, και του είπαν τα εξής: Βασιλιά Δαρείε, να ζεις στον αιώνα. 7. Όλοι οι πρόεδροι του βασιλείου, οι διοικητές, και οι σατράπες, οι αυλικοί, και οι τοπάρχες, συμβουλεύτηκαν να εκδοθεί βασιλικό ψήφισμα, και να στηριχθεί απαγόρευση, ότι, όποιος κάνει κάποια αίτηση από οποιονδήποτε θεό ἡ ἀνθρωπός, μέχρι 30 ημέρες, εκτός από σένα, βασιλιά, αυτός να ριχτεί στον λάκκο των λιονταριών· 8. τώρα, λοιπόν, βασιλιά, κάνε την απαγόρευση, και υπέγραψε το ψήφισμα, για να μη αλλαχτεί, σύμφωνα με τον νόμο των Μήδων και Περσών, που δεν ακυρώνεται.

9. Γι' αυτό, ο βασιλιάς Δαρείος υπέγραψε τη γραφή και την απαγόρευση. 10. Και ο Δανιήλ, καθώς έμαθε ότι υπογράφτηκε η γραφή, μπήκε μέσα στο σπίτι του· και έχοντας ανοιγμένα τα παράθυρα του κοιτώνα του προς την Ιερουσαλήμ, έπειρτε επάνω στα γόνατά του τρεις φορές την ημέρα, προσευχόμενος και δοξολογώντας μπροστά στον Θεό του, όπως έκανε πρωτύτερα.

Σημειώστε την πορεία που ακολούθησαν αυτά τα άτομα για να πετύχουν τους ἀνομούς σκοπούς τους. Πήγαν όλοι μαζί στον βασιλιά — ήρθαν με ταραχή, αναφέρει το περιθώριο της μετάφρασης. Ήρθαν σαν να είχε προκύψει ξαφνικά κάποιο επείγον ζήτημα και είχαν έρθει ομοθυμαδόν για να το παρουσιάσουν ενώπιόν του. Ισχυρίστηκαν ότι όλοι συμφωνούσαν. Αυτό ήταν ψευδές, γιατί τον Δανιήλ, που ήταν αρχηγός όλων, δεν τον συμβουλεύτηκε κανείς, φυσικά, για το θέμα. Το διάταγμα που όρισαν ήταν ἓνα που θα κολάκευε τη ματαιοδοξία του βασιλιά, και έτσι θα κέρδιζε πιο εύκολα τη συγκατάθεσή του. Ήταν μια θέση πρωτόγνωρη, ἓνας ἀνθρωπός να είναι ο μόνος που θα μπορούσε να δέχεται αιτήματα και να παρέχει χάρες και για τριάντα ημέρες. Ως εκ τούτου, ο βασιλιάς, μη κατανοώντας τα μοχθηρά τους σχέδια, υπέγραψε το διάταγμα και αυτό κατέλαβε τη θέση του στο βιβλίο των νόμων ως ἓνας από τους αμετάβλητους νόμους των Μήδων και των Περσών.

Σημειώστε την πανουργία αυτών των ανδρών — το που μπορούν να φτάσουν οι ἀνθρωποί για να πετύχουν την καταστροφή του καλού. Αν είχαν κάνει το διάταγμα να λέει

Ο Δανιήλ στον λάκκο των λεόντων

ότι δεν έπρεπε να υποβάλλεται καμία αίτηση στον Θεό των Εβραίων, που ήταν ο πραγματικός σκοπός του ζητήματος, ο βασιλιάς θα είχε αμέσως μαντέψει τον σκοπό τους και το διάταγμα δεν θα είχε υπογραφεί. Αντ' αυτού, το έκαναν πιο γενικό και ήταν πρόθυμοι να αγνοήσουν και να προσβάλουν ολόκληρο το θρησκευτικό τους σύστημα και όλο το πλήθος των θεών τους, ώστε να καταστρέψουν το αντικείμενο του μίσους τους.

Ο Δανιήλ προέβλεψε τη συνωμοσία που συνέβαινε εναντίον του, αλλά δεν πήρε κανένα μέσο για να την ματαιώσει. Απλώς αφοσιώθηκε στον Θεό και άφησε το ζήτημα στην πρόνοια Του. Δεν έφυγε από την αυτοκρατορία για δήθεν δουλειές, ούτε εκτέλεσε τις προσευχές του με περισσότερη από τη συνηθισμένη μυστικότητα. Άλλα όταν έμαθε ότι το γραπτό είχε υπογραφεί, όπως και πριν, με το πρόσωπό του στραμμένο προς την αγαπημένη του Ιερουσαλήμ, γονάτιζε στο δωμάτιό του τρεις φορές την ημέρα και έστελνε τις προσευχές και τις ικεσίες του στον Θεό.

Εδάφιο 11. Τότε, εκείνοι οι άνθρωποι συγκεντρώθηκαν, και βρήκαν τον Δανιήλ να κάνει αίτηση, και να ικετεύει τον Θεό του. 12. Γι' αυτό, αφού ήρθαν, μίλησαν στον βασιλιά για τη βασιλική απαγόρευση, λέγοντας: **Δεν υπέγραψες απόφαση, ότι κάθε άνθρωπος, που θα κάνει αίτηση από οποιονδήποτε θεό ή άνθρωπο, μέχρι 30 ημέρες, εκτός από σένα, βασιλιά, θα ριχτεί στον λάκκο των λιονταριών;** Ο βασιλιάς απάντησε και είπε: **Αληθινός είναι ο λόγος, σύμφωνα με τον νόμο των Μήδων και Περσών, ο οποίος δεν ακυρώνεται.** 13. Τότε, απάντησαν και είπαν μπροστά στον βασιλιά: **Ο Δανιήλ, εκείνος, που είναι από τους γιους τής αιχμαλωσίας τού Ιούδα, δεν σε σέβεται, βασιλιά, ούτε την απόφαση που υπέγραψες, αλλά κάνει τη δέησή του τρεις φορές την ημέρα.** 14. Τότε, ο βασιλιάς, καθώς άκουσε τα λόγια, λυπήθηκε πολύ γι' αυτό, και φρόντιζε εγκάρδια για τον Δανιήλ να τον ελευθερώσει· και αγωνιζόταν μέχρι τη δύση τού ήλιου για να τον λυτρώσει. 15. Τότε, εκείνοι οι άνθρωποι συγκεντρώθηκαν στον βασιλιά, και του είπαν: **Να ξέρεις, βασιλιά, ότι ο νόμος των Μήδων και Περσών είναι: Καμιά απαγόρευση ούτε διαταγή, που ο βασιλιάς κάνει, δεν ακυρώνεται.** 16. Τότε, ο βασιλιάς πρόσταξε, και έφεραν τον Δανιήλ, και τον έριξαν στον λάκκο των λιονταριών. Και ο βασιλιάς μίλησε και είπε στον Δανιήλ: **Ο Θεός σου, που εσύ λατρεύεις ακατάπαυστα, αυτός θα σε ελευθερώσει.** 17. Και φέρθηκε μια πέτρα, και μπήκε επάνω στο στόμιο του λάκκου· και ο βασιλιάς τη σφράγισε με την ίδια του τη σφραγίδα, και με τη σφραγίδα των μεγιστάνων του, για να μη αλλοιωθεί τίποτε για τον Δανιήλ.

Αφού έστησαν την παγίδα, το μόνο που έμενε σε αυτούς τους άντρες, ήταν να παρακολουθούν το θύμα τους για να μπορέσουν να το παγιδεύσουν. Έτσι, ήρθαν ξανά όλοι μαζί με ταραχή, αυτή τη φορά στην κατοικία του Δανιήλ, σαν να υπήρχε ξαφνικά κάποια σημαντική υπόθεση για να συμβουλευτούν τον αρχηγό των προέδρων. Και να, τον βρήκαν, ακριβώς όπως σκόπευαν και ήλπιζαν, να προσεύχεται στον Θεό του. Μέχρι στιγμής όλα είχαν πάει καλά. Δεν άργησαν να πάνε στον βασιλιά με το θέμα και, για να το κάνουν πιο σίγουρο, έλαβαν επιβεβαίωση από τον βασιλιά ότι ένα τέτοιο διάταγμα ήταν σε ισχύ. Τότε ήταν έτοιμοι να καταδώσουν τον Δανιήλ και προκειμένου να πυροδοτήσουν τις προκαταλήψεις του βασιλιά, σημείωσαν με πολύ μοχθηρία: **“Ο Δανιήλ, εκείνος, που είναι από τους γιους τής αιχμαλωσίας τού Ιούδα”.** Ναι. Αυτός ο φτωχός αιχμάλωτος, που

εξαρτάται εξ ολοκλήρου από εσάς για όλα όσα απολαμβάνει, αντί να είναι ευγνώμων και να εκτιμά τις χάρες σας, δεν σας σέβεται ούτε δίνει καμία προσοχή στο διάταγμά σας. Τότε ο βασιλιάς είδε την παγίδα που είχε ετοιμαστεί για αυτόν καθώς και για τον Δανιήλ, και εργάστηκε μέχρι τη δύση του ηλίου για να τον ελευθερώσει, πιθανώς μέσω προσωπικών προσπαθειών με τους συνωμότες για να τους κάνει να υποχωρήσουν, ή μέσω επιχειρημάτων και προσπαθειών για να πετύχει την κατάργηση του νόμου. Άλλα ήταν αδυσώπητοι. Ο νόμος διατηρήθηκε και ο Δανιήλ, ο σεβάσμιος, ο σοβαρός, ο δίκαιος και άψογος υπηρέτης του βασιλείου, ρίχτηκε, σαν να ήταν ένας από τους πιο αισχρούς κακοποιούς, στο λάκκο των λιονταριών για να τον καταβροχθίσουν.

Εδάφιο 18. Τότε, ο βασιλιάς πήγε στο παλάτι του, και διανυχτέρευσε νηστικός, και δεν φέρθηκαν μπροστά του μουσικά όργανα· και ο ύπνος του έφυγε απ' αυτόν. **19.** Και ο βασιλιάς σηκώθηκε πολύ ενωρίς το πρωί, και με βιασύνη πήγε στον λάκκο των λιονταριών. **20.** Και ήρθε στον λάκκο, και φώναξε στον Δανιήλ με κλαμένη φωνή· και ο βασιλιάς μίλησε, και είπε στον Δανιήλ: Δανιήλ, Δανιήλ, δούλε τού ζωντανού Θεού, ο Θεός σου, που εσύ ακατάπαυστα λατρεύεις, μπόρεσε να σε ελευθερώσει από τα λιοντάρια; **21.** Τότε, ο Δανιήλ μίλησε στον βασιλιά: Βασιλιά, να ζεις στον αιώνα. **22.** Ο Θεός μου απέστειλε τον ἄγγελό του, και ἐφραξε τα στόματα των λιονταριών, και δεν με ἔβλαψαν· επειδή, βρέθηκε αθωότητα μέσα σε μένα μπροστά του· κι ακόμα, μπροστά σου, βασιλιά, δεν ἐπραξα κάποιο πταίσμα. **23.** Τότε, ο βασιλιάς χάρηκε υπερβολικά γι' αυτό, και πρόσταξε να ανεβάσουν τον Δανιήλ από τον λάκκο. Και ανέβασαν τον Δανιήλ από τον λάκκο, και καμιά βλάβη δεν βρέθηκε σ' αυτόν, επειδή είχε πίστη στον Θεό του. **24.** Τότε, ο βασιλιάς πρόσταξε, και ἐφεραν εκείνους τους ανθρώπους, που διέβαλαν τον Δανιήλ, και τους ἐρίξαν στον λάκκο των λιονταριών, αυτούς, τα παιδιά τους, και τις γυναίκες τους· και πριν φτάσουν στο βάθος τού λάκκου, τα λιοντάρια τούς συνάρπαξαν, και κατασύντριψαν όλα τα κόκαλά τους.

Η στάση του βασιλιά μετά την ρίψη του Δανιήλ στο λάκκο των λιονταριών καταδεικνύει το γνήσιο ενδιαφέρον του για αυτόν και την αυστηρή καταδίκη που ένιωθε για τη δική του στάση ως προς το θέμα. Νωρίς την αυγή, κατευθύνθηκε προς το λάκκο όπου ο αρχηγός των προέδρων του είχε περάσει τη νύχτα παρέα με τα πεινασμένα και αδηφάγα θηρία. Η απάντηση του Δανιήλ στον πρώτο του χαιρετισμό δεν ήταν κάποια λέξη μομφής για την στάση του βασιλιά να υποκύψει στους διώκτες του, αλλά μια έκφραση σεβασμού και τιμής, “Βασιλιά, να ζεις στον αιώνα”. Στη συνέχεια, ωστόσο, υπενθυμίζει στον βασιλιά, με τρόπο που θα δημιουργούσε αίσθηση, αλλά δεν μπορούσε να αποσιωπήσει, ότι ενώπιόν του δεν είχε κάνει κακό. Και λόγω της αθωότητάς του, ο Θεός, τον οποίο υπηρετούσε συνεχώς, όχι κατά διαστήματα, ούτε σπασμωδικά, είχε στείλει τον ἄγγελό του και είχε κλείσει τα στόματα των λιονταριών.

Εδώ, λοιπόν, στεκόταν ο Δανιήλ, προστατευμένος από μια δύναμη ανώτερη από οποιαδήποτε δύναμη της γης. Η υπόθεσή του είχε δικαιωθεί, η αθωότητά του διακηρύχθηκε. Δεν βρέθηκε να έχει κάνει κανένα κακό, επειδή πίστευε στον Θεό του. Η πίστη το έκανε. Ένα θαύμα είχε γίνει. Γιατί, λοιπόν, φέρθηκαν και ρίχτηκαν στα λιοντάρια οι κατήγοροι του Δανιήλ; Εικάζεται ότι απέδωσαν τη διάσωση του Δανιήλ όχι σε κάποιο

Θαύμα που έγινε για λογαριασμό του, αλλά στο γεγονός ότι τα λιοντάρια έτυχε εκείνη τη στιγμή να μην πεινάνε. Τότε, ο βασιλιάς είπε, ούτε και σε εσάς θα επιτεθούν λοιπόν, οπότε ας δοκιμάσουμε αν είναι έτσι ρίχνοντάς σας μέσα. Όμως όταν τα λιοντάρια έπιασαν τους ενόχους πεινούσαν αρκετά και αυτοί οι άνθρωποι κατασπαράχθηκαν πριν φτάσουν καν στον πάτο του λάκκου. Έτσι δικαιώθηκε διπλά ο Δανιήλ· και έτσι εκπληρώθηκαν εντυπωσιακά τα λόγια του Σολομώντα: “Ο δίκαιος ελευθερώνεται από τη θλίψη, αντί γι' αυτόν, όμως, μπαίνει μέσα σ' αυτή ο ασεβής.”. [Παροιμίες 11:8.](#)

Εδάφιο 25. Τότε, ο Δαρείος ο βασιλιάς έγραψε σε όλους τούς λαούς, έθνη, και γλώσσες, που κατοικούν σε ολόκληρη τη γη: Ειρήνη ας πληθυνθεί σε σας! 26. Από μένα βγήκε διαταγή, σε όλο το κράτος τής βασιλείας μου οι άνθρωποι να τρέμουν και να φοβούνται μπροστά στον Θεό τού Δανιήλ· επειδή, αυτός είναι Θεός ζωντανός, και παραμένει στον αιώνα, και η βασιλεία του δεν θα φθαρεί, και η εξουσία του θα είναι μέχρι τέλους· 27. αυτός είναι ο ελευθερωτής και σωτήρας, και ο οποίος κάνει σημεία και τεράστια στον ουρανό κι επάνω στη γη, ο οποίος ελευθερώσε τον Δανιήλ από τη δύναμη των λιονταριών. 28. Και ο Δανιήλ αυτός ευημέρησε στη βασιλεία τού Δαρείου, και στη βασιλεία τού Κύρου τού Πέρση.

Το αποτέλεσμα της απελευθέρωσης του Δανιήλ ήταν ότι μια ακόμα διακήρυξη διαδόθηκε σε όλη την αυτοκρατορία υπέρ του αληθινού Θεού, του Θεού του Ισραήλ. Όλοι οι άνθρωποι έπρεπε να φοβούνται και να τρέμουν μπροστά Του. Αυτό που σχεδίασαν οι εχθροί του Δανιήλ για να φέρουν την καταστροφή του, είχε ως μοναδικό αποτέλεσμα την πρόοδό του. Τόσο σε αυτή την περίπτωση, όσο και στην περίπτωση των τριών Εβραίων στο καμίνι της φωτιάς, η σφραγίδα του Θεού τίθεται υπέρ δύο μεγάλων γραμμών καθήκοντος: (1) Όπως στην περίπτωση των τριών στο καμίνι της φωτιάς, το να μην υποκύπτουν σε καμία γνωστή αμαρτία· και (2) Όπως στην παρούσα περίπτωση, το να μην παραλείπουν κανένα γνωστό καθήκον. Από τα περιστατικά αυτά, ο λαός του Θεού σε όλες τις εποχές πρέπει να αντλεί ενθάρρυνση.

Το διάταγμα του βασιλιά εκθέτει τον χαρακτήρα του αληθινού Θεού με ωραία λόγια. (1) Αυτός είναι ο ζωντανός Θεός· όλοι οι άλλοι είναι νεκροί. (2) Είναι σταθερός για πάντα· όλοι οι άλλοι αλλάζουν. (3) Έχει μια βασιλεία· γιατί αυτός δημιούργησε και κυβερνά τα πάντα. (4) Η βασιλεία του δεν θα καταστραφεί· όλες οι άλλες θα φτάσουν στο τέλος τους. (5) Η κυριαρχία Του είναι ατελείωτη· καμία ανθρώπινη δύναμη δεν μπορεί να την κατατροπώσει. (6) Ελευθερώνει αυτούς που είναι σε δουλεία. (7) Σώζει τους δούλους Του από τους εχθρούς τους όταν τον επικαλούνται σε βοήθεια. (8) Κάνει θαύματα στους ουρανούς και σημεία στη γη. (9) Και για να ολοκληρώσει το έργο Του, έσωσε τον Δανιήλ, δίνοντας μπροστά στα μάτια μας την πληρέστερη απόδειξη της δύναμής Του και της αγαθότητάς Του, σώζοντας τον δούλο Του από τη δύναμη των λιονταριών. Πόσο εξαιρετικό είναι αυτό το εγκώμιο για τον μεγάλο Θεό και τον πιστό δούλο Του!

Έτσι κλείνει το ιστορικό μέρος του βιβλίου του Δανιήλ. Ερχόμαστε τώρα στο προφητικό μέρος, το οποίο, σαν λαμπτερό φως, έχει ρίξει τις ακτίνες του σε όλη την πορεία του χρόνου από εκείνο το σημείο μέχρι το παρόν, και εξακολουθεί να φωτίζει το μονοπάτι της εκκλησίας προς την αιώνια βασιλεία.

Κεφάλαιο 7 – Τα Τέσσερα Θηρία

Χρονολογική σύνδεση — Ο κανόνας ερμηνείας της Γραφής — *Η σημασία των συμβόλων — Τα βασίλεια που είναι πανομοιότυπα με αυτά του Δανιήλ 2 — Γιατί επαναλαμβάνεται το όραμα — Αλλαγή στη Βαβυλωνιακή ιστορία — Η παρακμή των γήινων κυβερνήσεων — Η εξήγηση του συμβόλου της αρκούδας — Η Ελλάδα, το τρίτο βασίλειο — Η ταχύτητα των κατακτήσεών της — Η μαρτυρία του Ρόλιν — Η σημασία των τεσσάρων κεφαλών του θηρίου της λεοπάρδαλης — Το μη περιγραφόμενο θηρίο — Η σημασία των δέκα κεράτων — Ένα μικρό κέρας ανάμεσα στα δέκα — Η σκηνή της κρίσης — Μια αδύνατη χρονική χιλιετία — Ο χαρακτήρας του μικρού κέρατος — Η σταδιακή ανάπτυξη της ρωμαϊκής εκκλησίας — Η εναντίωση των Αρειανών — Τα τρία κέρατα που αποσπάστηκαν — Εκατομμύρια μαρτύρων — Μια αδύναμη άμυνα — Ο παγανισμός έπερασμένος — Η έννοια του καιρού, ενάμιση καιρού — Ο χρόνος της παπικής υπεροχής — Ο χρόνος της παπικής ανατροπής — Ρώμη, δημοκρατία — Η δύναμη του παπισμού που εξασθενεί στο οχυρό του — Μια μεταγενέστερη κρίση — Η οικουμενική σύνοδος — Η ενωμένη Ιταλία του Βίκτωρα Εμμανουήλ — Το τέλος της κοσμικής δύναμης του Πάπα — Η επερχόμενη καταστροφή της.*

Εδάφιο 1. Κατά τον πρώτο χρόνο τού Βαλτάσαρ, του βασιλιά τής Βαβυλώνας, ο Δανιήλ είδε όνειρο, και οράσεις τού κεφαλιού του επάνω στο κρεβάτι του· τότε, έγραψε το ενύπνιο, και διηγήθηκε το σύνολο των λόγων.

Aυτός είναι ο ίδιος Βαλτάσαρ που αναφέρθηκε στο κεφάλαιο 5. Χρονολογικά, επομένως, αυτό το κεφάλαιο ακολουθεί το κεφάλαιο 5· αλλά η χρονολογική σειρά έχει αγνοηθεί, ώστε το ιστορικό μέρος του βιβλίου να είναι ξεχωριστό και το προφητικό μέρος, στο οποίο εισερχόμαστε τώρα, να μην διακοπεί από αφηγήσεις αυτού του είδους.

Εδάφιο 2. Ο Δανιήλ μίλησε και είπε: Εγώ θωρούσα στο όραμά μου τη νύχτα, και ξάφνου, οι τέσσερις άνεμοι του ουρανού όρμησαν μαζί επάνω στη Μεγάλη Θάλασσα. 3. Και από τη Θάλασσα ανέβηκαν τέσσερα μεγάλα θηρία, που διέφεραν μεταξύ τους.

Όλα τα κείμενα της Αγίας Γραφής πρέπει να εκλαμβάνονται κυριολεκτικά, εκτός αν υπάρχει κάποιος καλός λόγος να υποθέσουμε ότι είναι μεταφορικά· και ό,τι είναι μεταφορικό πρέπει να ερμηνεύεται από αυτό που είναι κυριολεκτικό. Το ότι η περιγραφή που χρησιμοποιείται εδώ είναι συμβολική, είναι προφανές από το εδάφιο 17, το οποίο αναφέρει: “Αυτά τα μεγάλα θηρία, που είναι τέσσερα, είναι τέσσερις βασιλιάδες, που θα σηκωθούν από τη γη”. Και για να δείξει ότι εννοούνται βασίλεια, και όχι απλώς μεμονωμένοι βασιλιάδες, ο άγγελος συνεχίζει: “Αλλά, οι άγιοι του Υψίστου θα παραλάβουν τη βασιλεία”. Και περαιτέρω, στην εξήγηση στο εδάφιο 23, ο άγγελος λέει: “Το θηρίο θα είναι η τέταρτη βασιλεία επάνω στη γη”. Αυτά τα θηρία είναι επομένως σύμβολα τεσσάρων μεγάλων βασιλειών· και οι συνθήκες υπό τις οποίες προέκυψαν, και τα μέσα με τα οποία επιτεύχθηκε η ανύψωσή τους, όπως παρουσιάζονται στην προφητεία, είναι επίσης συμβολικά. Τα σύμβολα που εισάγονται είναι οι τέσσερις άνεμοι, η Θάλασσα, τέσσερα

Το λιοντάρι – Σύμβολο της Βαβυλώνας

μεγάλα θηρία, δέκα κέρατα και ένα άλλο κέρας που είχε μάτια και στόμα, και σηκώθηκε σε πόλεμο ενάντια στον Θεό και τον λαό Του. Πρέπει τώρα να διερευνήσουμε τι σημαίνουν.

Οι άνεμοι, σε συμβολική γλώσσα, υποδηλώνουν διαμάχη, πολιτική αναταραχή και πόλεμο. Ιερεμίας 25:31,32,33: “Ἐτσι λέει ο Κύριος των δυνάμεων: Δέστε, θα βγει κακό από ἔθνος σε ἔθνος, και μεγάλος ανεμοστρόβιλος θα σηκωθεί από τα ἀκρα τῆς γης. Και κατά την ημέρα εκείνη, θα κείονται θανατωμένοι από τον Κύριο, από το ἑνα ἄκρο μέχρι το ἄλλο ἄκρο τῆς γης·”. Εδώ ο προφήτης μιλάει για μια διαμάχη που ο Κύριος θα έχει με όλα τα ἔθνη, όταν οι ασεβείς θα παραδοθούν στη μάχαιρα, και οι φονευμένοι του Κυρίου θα είναι από το ἑνα ἄκρο της γης μέχρι το ἄλλο. Και η διαμάχη και η αναταραχή που προκαλεί όλη αυτή την καταστροφή ονομάζεται μεγάλος ανεμοστρόβιλος.

Το ότι οι άνεμοι υποδηλώνουν διαμάχη και πόλεμο είναι περαιτέρω προφανές από την εξέταση του ίδιου του οράματος, γιατί ως αποτέλεσμα της πάλης των ανέμων, βασίλεια αναδύονται και πέφτουν και αυτά τα γεγονότα επιτυγχάνονται μέσω πολιτικής διαμάχης. Ο ορισμός της θάλασσας ἡ των υδάτων στη Βίβλο, όταν χρησιμοποιείται ως σύμβολο, αντιπροσωπεύει λαοούς και ἔθνη και γλώσσες. Προς απόδειξη αυτού, βλέπε [Αποκάλυψη 17:15](#), όπου δηλώνεται ρητά. Ο ορισμός του συμβόλου των τεσσάρων θηρίων δίδεται στον Δανιήλ πριν το τέλος του οράματος. Εδάφιο 17: “Αυτά τα μεγάλα θηρία, που είναι τέσσερα, είναι τέσσερις βασιλιάδες, που θα σηκωθούν από τη γη.”. Η ερμηνεία του οράματος ανοίγεται έτσι με σιγουριά μπροστά μας.

Εδάφιο 4. Το πρώτο ήταν σαν λιοντάρι, και είχε φτερούγες αετού· Θωρούσα, μέχρι που αποσπάστηκαν οι φτερούγες του, και σηκώθηκε από τη γη, και στάθηκε στα πόδια σαν ἄνθρωπος, και του δόθηκε καρδιά ανθρώπου.

Καθώς αυτά τα θηρία υποδηλώνουν τέσσερις βασιλιάδες ἡ βασίλεια, ρωτάμε: Ποια είναι; Από πού θα αρχίσουμε να τα απαριθμούμε; Αυτά τα θηρία δεν εμφανίζονται όλα μονομιάς, αλλά διαδοχικά, καθώς αναφέρονται ως πρώτο, δεύτερο, κ.λπ.. και το τελευταίο εξακολουθεί να υφίσταται όταν η σελίδα της ιστορίας αυτής της γης τερματίζεται από την τελική Κρίση. Από την εποχή του Δανιήλ μέχρι το τέλος της ιστορίας αυτού του κόσμου, υπήρχαν μόνο τέσσερα παγκόσμια βασίλεια, όπως μαθαίνουμε από το όνειρο του Ναβουχοδονόσορα για τη μεγάλη εικόνα στο κεφάλαιο 2. Ο Δανιήλ ζούσε ακόμα κάτω από το ίδιο βασίλειο που είχε δηλώσει ότι ήταν η χρυσή κεφαλή, στην ερμηνεία του ονείρου του βασιλιά, περίπου εξήντα πέντε χρόνια πριν. Το πρώτο θηρίο αυτού του οράματος πρέπει επομένως να είναι το ίδιο με τη χρυσή κεφαλή της μεγάλης εικόνας, δηλαδή, το βασίλειο της Βαβυλώνας, και τα άλλα θηρία είναι τα επόμενα βασίλεια που εμφανίζονται σε αυτήν την εικόνα. Άλλα αν αυτό το όραμα είναι θεματικά το ίδιο με την εικόνα του κεφαλαίου 2, μπορεί να προκύψει το ερώτημα γιατί δίνεται ξανά. Μήπως το όραμα του κεφαλαίου 2 δεν ήταν επαρκές; Απαντάμε, Το θέμα επαναλαμβάνεται ξανά και ξανά για να αναδειχθούν πρόσθετα χαρακτηριστικά και να παρουσιαστούν πρόσθετα γεγονότα και γνωρίσματα. Κατ’ αυτόν τον τρόπο έχουμε “διδασκαλία επάνω σε διδασκαλία … στίχο επάνω σε στίχο, λίγο εδώ, λίγο εκεί” [Ησ.28:10](#). Οι γήινες κυβερνήσεις παρουσιάζονται όπως φανερώνονται κάτω από το φως του Ουρανού. Ο πραγματικός τους χαρακτήρας φαίνεται από το σύμβολο των άγριων και αρπακτικών θηρίων.

Η αρκούδα – Σύμβολο της Μηδοπερσίας

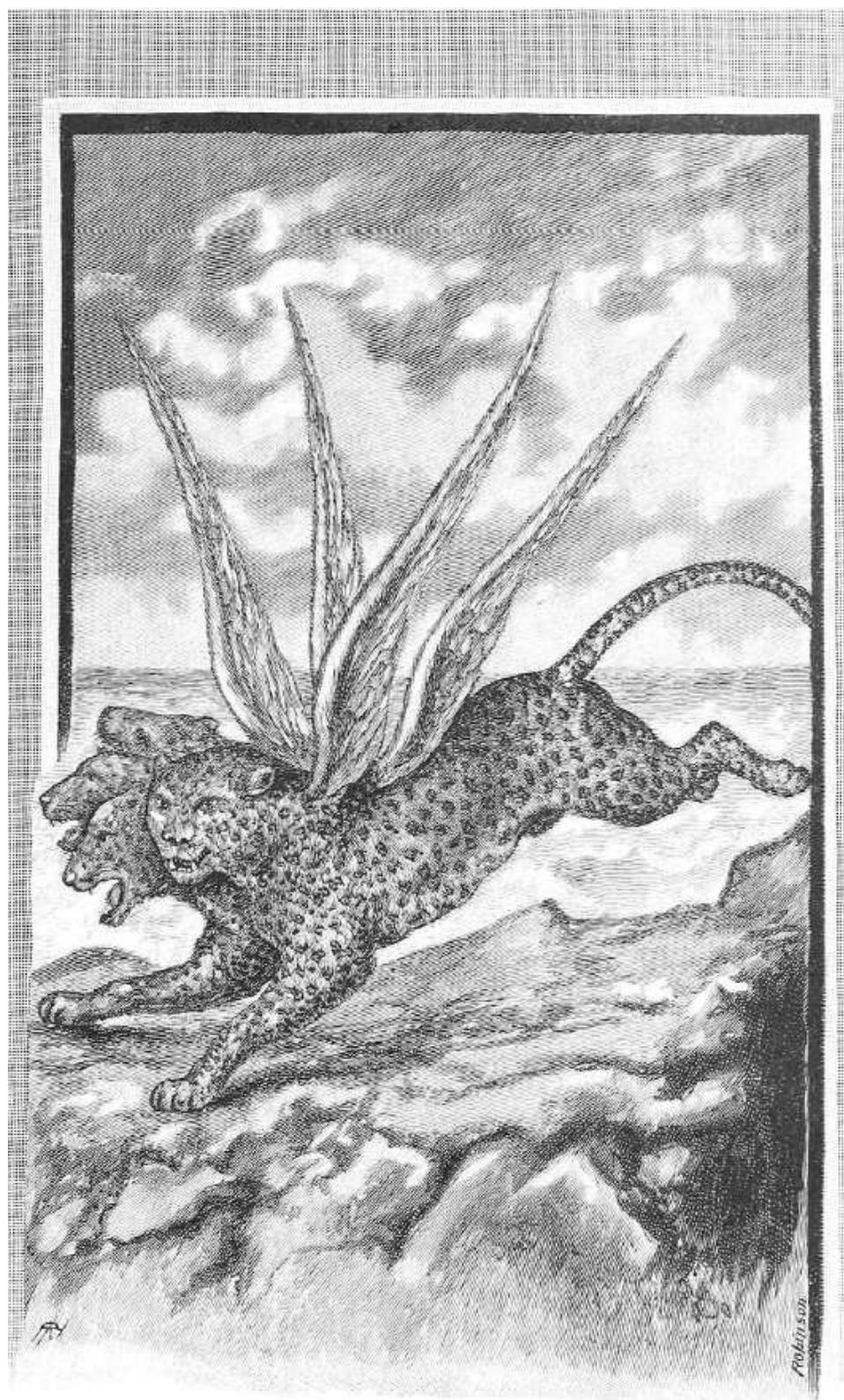
Αρχικά, το λιοντάρι είχε φτερά αετού, που υποδηλώνουν την ταχύτητα με την οποία η Βαβυλώνα επέκτεινε τις κατακτήσεις της υπό τον Ναβουχοδονόσορα. Σε αυτό το σημείο του οράματος όμως συνέβη στη συνέχεια μια αλλαγή. Τα φτερά του αποκόπηκαν. Δεν πετούσε πλέον σαν αετός πάνω στο θήραμά του. Η τόλμη και το πνεύμα του λιονταριού εξαφανίστηκαν. Η καρδιά ενός ανθρώπου, αδύναμη, δειλή και ασθενική, είχε πάρει τη θέση τους. Αυτό ίσχυε εμφατικά για το έθνος αυτό ειδικότερα κατά τα τελευταία χρόνια της ιστορίας του, όταν είχε εξασθενήσει και χάσει τη ρώμη του εξαιτίας του πλούτου και της πολυτέλειας.

Εδάφιο 5. Και ξάφνου, έπειτα ένα δεύτερο θηρίο, όμοιο με αρκούδα, και σηκώθηκε κατά το ένα πλαϊνό, και στο στόμα του είχε τρία πλευρά ανάμεσα στα δόντια του· και του έλεγαν ως εξής: Σήκω, κατάφαγε πολλές σάρκες.

Όπως και στη μεγάλη εικόνα του κεφαλαίου 2, έτσι και σε αυτή τη σειρά συμβόλων, θα παρατηρηθεί μια αξιοσημείωτη παρακμή καθώς κατεβαίνουμε από το ένα βασίλειο στο άλλο. Το ασήμι του στήθους και των βραχιόνων ήταν κατώτερο από το χρυσό του κεφαλιού. Η αρκούδα ήταν κατώτερη από το λιοντάρι. Η Μηδοπερσία υστερούσε σε πλούτο και μεγαλοπρέπεια από τη Βαβυλώνα, καθώς και στη λαμπρότητα της βασιλείας της. Τώρα ερχόμαστε να δούμε πρόσθετες λεπτομέρειες σχετικά με αυτή τη δύναμη. Η αρκούδα υψώθηκε από τη μία πλευρά. Αυτό το βασίλειο αποτελούνταν από δύο εθνικότητες, τους Μήδους και τους Πέρσες. Το γεγονός αυτό προκύπτει και από τα δύο κέρατα του κριαριού του κεφαλαίου 8. Για αυτά τα κέρατα λέγεται ότι το ανώτερο ανέβηκε τελευταίο· και για την αρκούδα ότι ανέβηκε από τη μία πλευρά. Αυτό εκπληρώθηκε με την περσική διαίρεση του βασιλείου, η οποία υψώθηκε τελευταία, αλλά απέκτησε την μεγαλύτερη υπεροχή, καθιστώντας αυτήν την κυρίαρχη επιρροή πάνω στο έθνος. (Βλέπε κεφάλαιο 8:3.) Οι τρεις πλευρές ίσως συμβολίζουν τις τρεις επαρχίες, της Βαβυλώνας, της Λυδίας και της Αιγύπτου, οι οποίες εξουθενώθηκαν και καταπιέστηκαν ιδιαίτερα από αυτή τη δύναμη. Το ότι είπαν στο θηρίο, “Σήκω, κατάφαγε πολλές σάρκες”, θα αναφερόταν φυσικά στο κίνητρο που δόθηκε στους Μήδους και τους Πέρσες, με την ανατροπή αυτών των επαρχιών, να σχεδιάσουν και να αναλάβουν πιο εκτεταμένες κατακτήσεις. Ο χαρακτήρας της δύναμης αντιπροσωπεύεται καλά από μια αρκούδα. Οι Μήδοι και οι Πέρσες ήταν σκληροί και άρπαγες, ληστές και λεηλάτες του λαού. Όπως έχει ήδη παρατηρηθεί στην παρουσίαση του κεφαλαίου 2, αυτό το βασίλειο χρονολογείται από την ανατροπή της Βαβυλώνας από τον Κύρο, το 538 π.Χ., και συνεχίστηκε μέχρι τη μάχη των Γαυγαμήλων, το 331 π.Χ., καλύπτοντας μια περίοδο 207 ετών.

Εδάφιο 6. Μετά απ' αυτό, θωρούσα, και ξάφνου, ένα άλλο, σαν λεοπάρδαλη, που είχε επάνω στην πλάτη του τέσσερις φτερούγες πουλιού· το θηρίο είχε ακόμα τέσσερα κεφάλια· και του δόθηκε εξουσία.

Το τρίτο βασίλειο, η Ελλάδα, αντιπροσωπεύεται από αυτό το σύμβολο. Αν τα φτερά του λιονταριού συμβόλιζαν ταχύτητα κατάκτησης, το ίδιο συμβολίζουν και εδώ. Η ίδια η λεοπάρδαλη είναι ένα θηρίο με γρήγορα πόδια, αλλά αυτό δεν ήταν αρκετό για να αναπαραστήσει την πορεία του έθνους που συμβόλιζε από αυτή την άποψη. Πρέπει να έχει επιπλέον και φτερά. Δύο φτερά, ο αριθμός που είχε το λιοντάρι, δεν ήταν αρκετά,

Η λεοπάρδαλη – Σύμβολο της Ελλάδος

Το τέταρτο θηρίο – Σύμβολο της Ρώμης

πρέπει να έχει τέσσερα. Αυτό υποδηλώνει απαράμιλλη ταχύτητα κίνησης, την οποία βρίσκουμε να ίσχυε ιστορικά για το ελληνικό βασίλειο. Οι κατακτήσεις της Ελλάδας υπό τον Αλέξανδρο δεν έχουν παράλληλο στα ιστορικά χρονικά ως προς τα στοιχεία του αιφνιδιασμού και της ταχύτητας με την οποία έγιναν.

Ο Rollin, στην Αρχαία Ιστορία, σελ. 15, σελ. 2, δίνει την ακόλουθη σύντομη σύνοψη των κατακτήσεων του Αλεξάνδρου: —

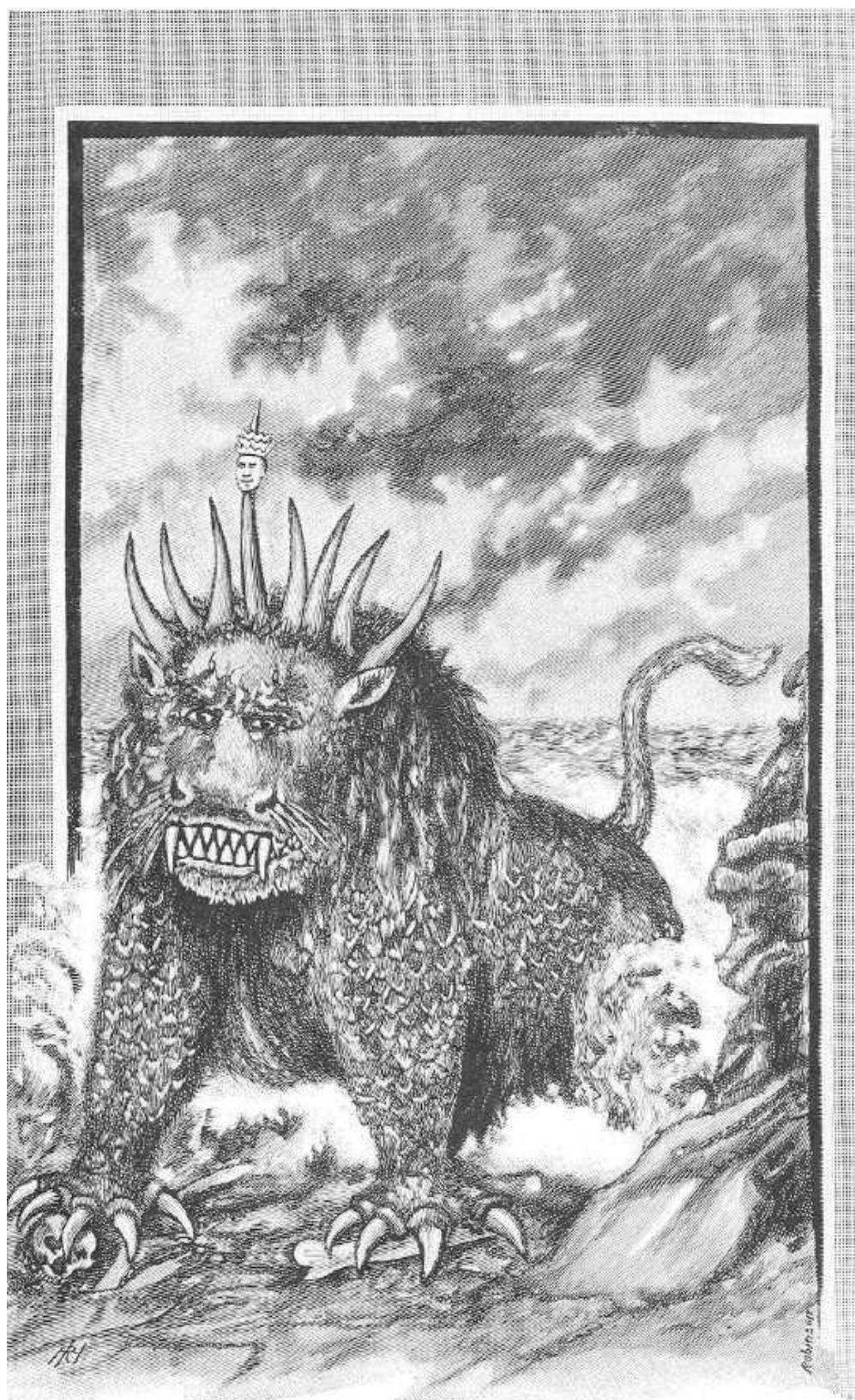
«Από τη Μακεδονία μέχρι τον Γάγγη ποταμό, τον οποίο πλησίασε ο Αλέξανδρος, υπολογίζεται σε τουλάχιστον χίλιες εκατό λεύγες [5310 χλμ]. Αν προσθέσετε σε αυτό τις διάφορες στροφές στις πορείες του Αλεξάνδρου· πρώτα, από την άκρη της Κιλικίας, όπου έγινε η μάχη της Ισσού, μέχρι τον ναό του Άμμωνα Δία στη Λιβύη· και την επιστροφή του από εκεί στην Τύρο, ένα ταξίδι τουλάχιστον τριακοσίων λευγών [1448 χλμ], και τουλάχιστον τόσο χώρο για τις στροφές της διαδρομής του σε διαφορετικά μέρη· θα διαπιστώσουμε ότι ο Αλέξανδρος, σε λιγότερο από οκτώ χρόνια, οδήγησε τον στρατό του πάνω από χίλιες επτακόσιες λεύγες [8207 χλμ], χωρίς να συμπεριλάβουμε την επιστροφή του στη Βαβυλώνα».

“Το θηρίο είχε ακόμα τέσσερα κεφάλια”. Η ελληνική αυτοκρατορία διατήρησε την ενότητά της, αλλά όχι για πολύ περισσότερο μετά τον θάνατο του Αλεξάνδρου. Μέσα σε δεκαπέντε χρόνια από τότε που η λαμπρή καριέρα του έληξε με τον πυρετό που προκλήθηκε από ακόλαστη μέθη, η αυτοκρατορία διαιρέθηκε μεταξύ των τεσσάρων κορυφαίων στρατηγών του. Ο Κάσσανδρος πήρε τη Μακεδονία και την Ελλάδα στα δυτικά· Ο Λυσίμαχος πήρε τη Θράκη και τα μέρη της Ασίας στον Ελλήσποντο και τον Βόσπορο στα βόρεια. Ο Πτολεμαίος έλαβε την Αίγυπτο, τη Λυδία, την Αραβία, την Παλαιστίνη και την Κοίλη-Συρία στα νότια. Και ο Σέλευκος πήρε τη Συρία και όλες τις υπόλοιπες κτήσεις του Αλεξάνδρου στα ανατολικά. Αυτές οι διαιρέσεις συμβολίζονταν από τα τέσσερα κεφάλια της λεοπάρδαλης. 308 π.Χ.

Έτσι ακριβώς εκπληρώθηκαν τα λόγια του προφήτη. Καθώς ο Αλέξανδρος δεν άφησε κανέναν διάδοχο, γιατί η τεράστια αυτοκρατορία δεν διασπάστηκε σε αμέτρητα μικρά θραύσματα; Γιατί μόνο σε τέσσερα μέρη, και όχι περισσότερα; — Επειδή η προφητεία έλεγε ότι έπρεπε να υπάρχουν τέσσερα. Η λεοπάρδαλη είχε τέσσερα κεφάλια, ο τράγος τέσσερα κέρατα, επομένως το βασίλειο αυτό επρόκειτο να διαιρεθεί σε τέσσερα τμήματα. Και έτσι έγινε. (Δείτε περισσότερα στο κεφάλαιο 8.)

Εδάφιο 7. Μετά απ' αυτό, είδα στα οράματα της νύχτας, και ξάφνου, ένα τέταρτο θηρίο, τρομερό και καταπληκτικό, και υπερβολικά ισχυρό· και είχε μεγάλα σιδερένια δόντια· κατέτρωγε και κατασύντριβε, και καταπατούσε το υπόλοιπο με τα πόδια του· κι αυτό, ήταν διαφορετικό από όλα τα θηρία, που ήσαν πριν απ' αυτό· και είχε δέκα κέρατα.

Η προφητεία δεν βρίσκει κανένα θηρίο στη φύση που θα μπορούσε να το καταστήσει έστω μια βάση ενός συμβόλου για να αναπαραστήσει τη δύναμη που απεικονίζεται εδώ. Καμία προσθήκη οπλών, κεφαλιών, κέρατων, φτερών, φολίδων, δοντιών ή νυχιών σε οποιοδήποτε θηρίο που βρίσκεται στη φύση δεν θα ήταν αρκετή. Αυτή η δύναμη ήταν διαφορετική από όλες τις άλλες, και το σύμβολο εντελώς ακαθόριστο.

Το μικρό κέρας – Σύμβολο του παπισμού

Το εδάφιο 7 που μόλις παρατέθηκε θα μπορούσε να αποτελέσει τη βάση για μια εκτενή περιγραφή. Είμαστε όμως υποχρεωμένοι να το εξετάσουμε πιο σύντομα εδώ, επειδή μια πλήρης ιστορική περιγραφή είναι εντελώς πέρα από τον χώρο που μπορεί να επιτραπεί σε αυτή τη σύντομη ανάλυση. Αυτό το θηρίο, φυσικά, αντιστοιχεί στην τέταρτη διαίρεση της μεγάλης εικόνας - τα σιδερένια πόδια. Στο εδάφιο 2:40 δίνονται μερικοί λόγοι για τους οποίους θεωρούμε ότι αυτή η δύναμη είναι η Ρώμη. Οι ίδιοι λόγοι ισχύουν και για την παρούσα προφητεία. Με τι ακρίβεια εκπλήρωσε η Ρώμη τη σιδερένια διαίρεση της εικόνας! Με τι ακρίβεια την εκπληρώνει το θηρίο που είναι μπροστά μας! Ο κόσμος δεν είδε ποτέ ισάξιο του, ως προς τον φόβο και τον τρόμο που ενέπνευσε, και την υπερβολική του δύναμη. Καταβρόχθισε με σιδερένια δόντια, έσπασε σε κομμάτια και συνέτριψε τα έθνη σαν σκόνη κάτω από τα χάλκινα πόδια του. Είχε δέκα κέρατα, τα οποία εξηγούνται στο εδάφιο 24 ως δέκα βασιλιάδες ή βασίλεια που προέκυψαν από αυτήν την αυτοκρατορία. Όπως ήδη παρατηρήθηκε στο κεφάλαιο 2, η Ρώμη διαιρέθηκε σε δέκα βασίλεια, τα οποία απαριθμούνται ως εξής: Οι Ούννοι, οι Οστρογότθοι, οι Βησιγότθοι, οι Φράγκοι, οι Βάνδαλοι, οι Σουάβοι (ή Σουηβοί), οι Βουργουνδοί, οι Έρουλοι, οι Αγγλοσάξονες και οι Λομβαρδοί. Αυτές οι διαιρέσεις έκτοτε αναφέρονται ως τα δέκα βασίλεια της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας. 351-483 μ.Χ. Βλέπε κεφάλαιο 2:41,42· επίσης Παράρτημα III.

Εδάφιο 8. Παρατηρούσα τα κέρατα, και ξάφνου, ένα άλλο μικρό κέρας ανέβηκε ανάμεσά τους, μπροστά στο οποίο τρία από τα πρώτα κέρατα ξεριζώθηκαν· και είδα ότι, σ' αυτό το κέρας υπήρχαν μάτια ανθρώπου, και στόμα, που μιλούσε μεγάλα πράγματα.

Ο Δανιήλ εξέταζε τα κέρατα. Ενδείξεις μιας παράξενης κίνησης εμφανίστηκαν ανάμεσά τους. Ένα μικρό κέρας (στην αρχή μικρό, αλλά αργότερα πιο εύρωστο από τα άλλα) ξεπρόβαλε ανάμεσά τους. Δεν αρκέστηκε στο να βρει ήσυχα μια δική του θέση και να την γεμίσει. Έπρεπε να παραμερίσει μερικά από τα άλλα και να σφετεριστεί τις θέσεις τους. Τρία βασίλεια ξεριζώθηκαν από αυτό. Αυτό το μικρό κέρας, όπως θα έχουμε την ευκαιρία να παρατηρήσουμε πληρέστερα στη συνέχεια, ήταν ο παπισμός. Τα τρία κέρατα που ξεριζώθηκαν από αυτό ήταν οι Έρουλοι, οι Οστρογότθοι και οι Βάνδαλοι. Και ο λόγος για τον οποίο ξεριζώθηκαν ήταν επειδή ήταν αντίθετοι στις αλαζονικές αξιώσεις της παπικής ιεραρχίας και, ως εκ τούτου, στην υπεροχή του επισκόπου της Ρώμης στην εκκλησία. Και “σ' αυτό το κέρας υπήρχαν μάτια ανθρώπου, και στόμα, που μιλούσε μεγάλα πράγματα”, - τα μάτια, ένα ταιριαστό σύμβολο της οξυδέρκειας, της διεισδυτικότητας, της πτανουργίας και της προνοητικότητας της παπικής ιεραρχίας. και το στόμα που λέει μεγάλα πράγματα, ένα ταιριαστό σύμβολο των αλαζονικών ισχυρισμών των επισκόπων της Ρώμης.

Εδάφιο 9. Θωρούσα, μέχρις ότου τέθηκαν οι θρόνοι, και ο Παλαιός των ημερών κάθησε, του οποίου το ένδυμα ήταν λευκό σαν χιόνι, και οι τρίχες τού κεφαλιού του σαν καθαρό μαλλί· ο θρόνος του ήταν σαν φλόγα φωτιάς· οι τροχοί του σαν φωτιά που κατέφλεγε. 10. Ποταμός φωτιάς έβγαινε και διαχεόταν από μπροστά του. Χίλιες χιλιάδες των υπηρετούσαν, και χίλιες μυριάδες παραστέκονταν μπροστά του· το κριτήριο κάθησε, και τα βιβλία ανοίχτηκαν.

Μια υπέροχη περιγραφή μιας ακόμα πιο υπέροχης σκηνής. Θα έπρεπε να τραβήξει την προσοχή μας όχι μόνο λόγω της μεγάλης και ευγενούς απεικόνισης που εισάγεται, αλλά και η ίδια η φύση της σκηνής είναι τέτοια που απαιτεί πολύ σοβαρή εξέταση. Η Κρίση φέρεται στο προσκήνιο· και κάθε φορά που αναφέρεται η Κρίση, θα πρέπει να ασκεί μια ακαταμάχητη επιρροή σε κάθε νου· γιατί όλοι ενδιαφέρονται για τα αιώνια ζητήματά της.

Με μια ατυχή μετάφραση του εδαφίου 9, είναι σχεδόν βέβαιο ότι θα αποδοθεί μια λανθασμένη ιδέα. Η λέξη τέθηκαν [cast down στο αγγλικό] προέρχεται από μια λέξη που στο πρωτότυπο σημαίνει στήνω, ορθώνω. Η λέξη *ῥημή* [*r'mah*] ο Γεσένιος ορίζει ως εξής: «Χαλδ. 1. Πετάω, ρίχνω κάτω, Δανιήλ 3:20, 21, 24· 6:17. 2. Θέτω, τοποθετώ, π.χ., θρόνους, Δανιήλ 7:9. Συγκρίνετε Αποκάλυψη 4:2, θρόνος ἔκειτο και πὴι Αρ. 2». Το Αναλυτικό Εβραϊκό και Χαλδαϊκό Λεξικό, του Ντέιβιντσον, δίνει επίσης σε αυτή τη λέξη τον ορισμό «θέτω, τοποθετώ» και αναφέρει το Δανιήλ 7:9 ως παράδειγμα χρήσης της με αυτή την έννοια. Το γιατί αυτή η λέξη [cast down] χρησιμοποιήθηκε για να εκφράσει την ιδέα που προορίζεται εδώ ίσως να το μάθουμε από την ακόλουθη σημείωση που βρίσκεται στην Cottage Bible: «Εδάφιο 9. Οι θρόνοι ρίχτηκαν κάτω. Wintle, «Τοποθετήθηκαν». Ομοίως ο Boothroyd. Άλλα και οι δύο έχουν την ίδια σημασία. Οι Ασιάτες δεν έχουν ούτε καρέκλες ούτε σκαμπό, αλλά όταν υποδέχονται άτομα κοινωνικής τάξης, «ρίχνουν κάτω» ή «τοποθετούν», μαξιλάρια γύρω από το δωμάτιο για καθίσματα, κάτι που φαίνεται να αναφέρεται εδώ. Βλέπε Ματθαίου 19:28· Αποκάλυψη 20:4». Ο Δρ. Clarke λέει ότι η λέξη «θα μπορούσε να μεταφραστεί ως ανεγέρθησαν· έτσι η Βουλγάτα αναφέρει, *positi sunt* [τοποθετήθηκαν], και έτσι όλες οι εκδοχές». Η Μετάφραση των Εβδομήκοντα έχει έτεθησαν, που ορίζεται ως «τοποθετώ, βάζω, τοποθετώ· στήνω· ανεγείρω». Οι θρόνοι δεν είναι οι θρόνοι των επίγειων βασιλείων, που πρόκειται να καταρριφθούν την τελευταία ημέρα, αλλά θρόνοι κρίσης, που πρόκειται να «τοποθετηθούν» ή να στηθούν στην αυλή του Θεού στα ύψη λίγο πριν το τέλος.

Ο «Παλαιός των ημερών», ο Θεός Πατέρας, καταλαμβάνει τον θρόνο της κρίσης. Σημειώστε την περιγραφή του προσώπου Του. Όσοι πιστεύουν στην απροσωπία του Θεού είναι υποχρεωμένοι να παραδεχτούν ότι εδώ περιγράφεται ως προσωπικό ον· αλλά παρηγορούνται λέγοντας ότι είναι η μόνη περιγραφή αυτού του είδους στη Βίβλο. Δεν παραδεχόμαστε αυτόν τον τελευταίο ισχυρισμό· αλλά αν δεχθούμε ότι ήταν αληθινός, δεν θα ήταν μια περιγραφή αυτού του είδους τόσο μοιραία για τη θεωρία τους σαν να επαναλαμβανόταν δεκάδες φορές; Οι χίλιες χιλιάδες που τον υπηρετούν, και οι χίλιες μυριάδες που στέκονται μπροστά Του, δεν είναι αμαρτωλοί που οδηγούνται ενώπιον του θρόνου της κρίσης, αλλά ουράνια όντα που περιμένουν μπροστά Του, για να υπηρετήσουν το θέλημά Του. Η κατανόηση αυτών των εδαφίων σχετίζεται την κατανόηση του θέματος του αγιαστηρίου· και προτρέπουμε τον αναγνώστη να ασχοληθεί με το θέμα αυτό. Το κλείσιμο της διακονίας του Χριστού, του μεγάλου Αρχιερέα μας, στο επουράνιο αγιαστήριο, είναι το έργο της κρίσης που παρουσιάζεται εδώ. Είναι μια διερευνητική κρίση. Τα βιβλία ανοίγονται και οι υποθέσεις όλων έρχονται για εξέταση ενώπιον αυτού του μεγάλου δικαστηρίου, ώστε να καθοριστεί εκ των προτέρων ποιοι θα λάβουν αιώνια ζωή όταν ο Κύριος έρθει να την απονείμει στον λαό Του. Ο Ιωάννης, όπως καταγράφεται στην Αποκάλυψη 5, είδε τον ίδιο αυτό τόπο και είδε τον ίδιο αριθμό ουράνιων υπηρετών που υπηρετούσαν τον Χριστό στο έργο της διερευνητικής κρίσης. Κοιτάζοντας το αγιαστήριο (όπως μαθαίνουμε ότι έκανε από την Αποκάλυψη 4), στο κεφάλαιο 5:11 λέει: «*Kai είδα, και*

άκουσα μια φωνή από πολλούς αγγέλους, ολόγυρα από τον θρόνο και από τα ζώα και από τους πρεσβύτερους· και ο αριθμός τους ήταν μυριάδες μυριάδων, και χιλιάδες χιλιάδων”. Από τη μαρτυρία του κεφαλαίου 8:14 θα φανεί ότι αυτό το σοβαρό έργο εκτελείται ακόμη και τώρα στο επουράνιο αγιαστήριο.

Εδάφιο 11. Θωρούσα τότε, εξαιτίας τής φωνής των μεγάλων λόγων, που μιλούσε το κέρας, θωρούσα μέχρις ότου θανατώθηκε το θηρίο, και το σώμα του απολέσθηκε και δόθηκε σε καύση φωτιάς. 12. Και για τα υπόλοιπα θηρία, η εξουσία τους αφαιρέθηκε· όμως, τους δόθηκε παράταση ζωής μέχρι καιρού και χρόνου.

Υπάρχουν άτομα που πιστεύουν ότι πριν από την έλευση του Κυρίου θα υπάρξουν χίλια χρόνια θριάμβου του ευαγγελίου και βασιλείας της δικαιοσύνης σε όλο τον κόσμο· και υπάρχουν άλλοι που πιστεύουν σε μια περίοδο χάριτος μετά την έλευση του Κυρίου, και σε μια μικτή χιλιετία, όπου οι αθάνατοι δίκαιοι θα εξακολουθούν να διακηρύζουν το ευαγγέλιο στους θνητούς αμαρτωλούς και να τους στρέφουν στην οδό της σωτηρίας. Άλλα και τα δύο αυτά συστήματα πλάνης καταρρίπτονται εντελώς από τα εδάφια που έχουμε μπροστά μας.

1. Το τέταρτο τρομερό θηρίο συνεχίζει να υφίσταται χωρίς να αλλάζει ο χαρακτήρας του, και το μικρό κέρας συνεχίζει να εκφωνεί τις βλασφημίες του, και να κρατάει τα εκατομμύρια των πιστών του στα δεσμά μιας τυφλής δεισιδαιμονίας, μέχρι να παραδοθεί το θηρίο στην καύση φωτιάς· και αυτή δεν θα είναι η μεταστροφή του, αλλά η καταστροφή του. (Βλέπε [Β' Θεσσαλονικείς 2:8.](#))

2. Η ζωή του τέταρτου θηρίου δεν παρατείνεται μετά την απώλεια της κυριαρχίας του, όπως συνέβη με τα προηγούμενα θηρίων. Η κυριαρχία τους αφαιρέθηκε, αλλά η ζωή τους παρατάθηκε για κάποιο χρόνο. Η επικράτεια και οι υπήκοοι του βαβυλωνιακού βασιλείου εξακολουθούσαν να υπάρχουν, αν και υποτάχθηκαν στους Πέρσες. Έτσι έγινε και για το περσικό βασίλειο σε σχέση με την Ελλάδα, και για την Ελλάδα σε σχέση με τη Ρώμη. Άλλα τι θα διαδεχθεί το τέταρτο βασίλειο; — Καμία κυβέρνηση ή πολιτεία στην οποία οι θνητοί έχουν κάποιο μέρος. Η πορεία του τελειώνει στη λίμνη της φωτιάς και δεν θα έχει καμία ύπαρξη πέρα από αυτήν. Το λιοντάρι συγχωνεύεται στην αρκούδα· η αρκούδα στη λεοπάρδαλη· η λεοπάρδαλη στο τέταρτο θηρίο· και το τέταρτο θηρίο σε τι; — Όχι σε άλλο θηρίο· ρίχνεται στη λίμνη της φωτιάς, και μένει μέσα στην καταστροφή αυτή μέχρι οι άνθρωποι να υποστούν τον δεύτερο θάνατο. Για τον λόγο αυτό ας μην γίνεται λόγος για περίοδο χάριτος ή για μια μικτή χιλιετία μετά την έλευση του Κυρίου.

Το επίρρημα «τότε», στην πρόταση, “Θωρούσα τότε, εξαιτίας τής φωνής των μεγάλων λόγων, που μιλούσε το κέρας” κλπ, φαίνεται να αναφέρεται σε κάποια συγκεκριμένη χρονική στιγμή. Το έργο της διερευνητικής κρίσης εισάγεται στα προηγούμενα εδάφια· και αυτό το εδάφιο φαίνεται να υπονοεί ότι ενώ αυτό το έργο προχωρά, και λίγο πριν αυτή η δύναμη καταστραφεί και παραδοθεί στην καύση φωτιάς, το μικρό κέρας εκστομίζει μεγάλα του λόγια εναντίον του Υψίστου. Μήπως δεν τα έχουμε ακούσει, και μάλιστα εδώ και λίγα χρόνια; Κοιτάξτε τα διατάγματα της Συνόδου του Βατικανού του 1870. Τι μπορεί να είναι πιο βλάσφημο από το να αποδίδεις το αλάθητο σε έναν θνητό άνθρωπο; Ωστόσο, εκείνη τη χρονιά ο κόσμος είδε το θέαμα μιας Οικουμενικής Συνόδου που συγκλήθηκε με σκοπό να διακηρύξει σκόπιμα ότι ο ένοικος του παπικού θρόνου, ο άνθρωπος της αμαρτίας, κατέχει αυτό το προνόμιο του Θεού και δεν μπορεί να

σφάλλει. Μπορεί κάτι να είναι πιο αλαζονικό και βλάσφημο; Μήπως δεν είναι αυτή η φωνή των μεγάλων λόγων που μίλησε το κέρας; Και μήπως δεν είναι δίκαιο αυτή η δύναμη να ριχτεί στην καύση φωτιάς, και να έρθει το τέλος της;

Εδάφιο 13. Και είδα σε οράματα της νύχτας, και ξάφνου, ένας σαν Υιός ανθρώπου ερχόταν μαζί με τα σύννεφα του ουρανού, και έφτασε μέχρι τον Παλαιό των ημερών, και τον έφεραν μέσα, μπροστά του. 14. Καὶ του δόθηκε η εξουσία, καὶ η δόξα, καὶ η βασιλεία, για να τον λατρεύουν όλοι οι λαοί, τα ἔθνη, καὶ οι γλώσσες· καὶ η εξουσία του είναι αιώνια εξουσία, η οποία δεν θα παρέλθει, καὶ η βασιλεία του, η οποία δεν θα φθαρεί.

Η σκηνή που περιγράφεται εδώ δεν είναι η δεύτερη έλευση του Χριστού σε αυτή τη γη, εκτός αν ο Παλαιός των ημερών βρίσκεται σε αυτή τη γη· γιατί είναι μια έλευση προς τον Παλαιό των ημερών. Εκεί, στην παρουσία του Παλαιού των ημερών, του δίνεται βασιλεία, κυριαρχία και δόξα. Ο Υιός του ανθρώπου λαμβάνει τη βασιλεία Του πριν επιστρέψει σε αυτή τη γη. (Βλέπε [Λουκά 19:10-12](#) και μετά.) Αυτή είναι μια σκηνή, επομένως, που διαδραματίζεται στον ουράνιο ναό και συνδέεται στενά με αυτήν που παρουσιάζεται στα εδάφια 9 και 10. Λαμβάνει τη βασιλεία στο τέλος του ιερατικού του έργου στο αγιαστήριο. Οι λαοί, τα ἔθνη και οι γλώσσες που θα τον υπηρετούν είναι τα ἔθνη των σωζόμενων ([Αποκάλυψη 21:24](#)), όχι τα πονηρά ἔθνη της γης· γιατί αυτά συντρίβονται σε κομμάτια κατά τη δεύτερη έλευση. Κάποιοι από όλα τα ἔθνη, τις φυλές και τις γενεές της γης θα βρεθούν εν τέλει στη βασιλεία του Θεού, για να τον υπηρετούν εκεί με χαρά και αγαλλίαση στους αιώνες των αιώνων.

Εδάφιο 15. Το πνεύμα μου, μέσα στο σώμα μου, εμένα του Δανιήλ, ἐφριξε, καὶ τα οράματα του κεφαλιού μου με τάραζαν. 16. Πλησίασα σε ἐναν από τους παριστάμενους, καὶ ζητούσα να μάθω απ' αυτόν την αλήθεια για όλα αυτά. Καὶ μου μίλησε, καὶ μου φανέρωσε την ερμηνεία των πραγμάτων. 17. Αυτά τα μεγάλα θηρία, που είναι τέσσερα, είναι τέσσερις βασιλιάδες, που θα σηκωθούν από τη γη. 18. Άλλα, οι ἀγιοι του Υψίστου θα παραλάβουν τη βασιλεία, καὶ θα ἔχουν το βασίλειο στον αιώνα, καὶ στον αιώνα τού αιώνα.

Δεν θα έπρεπε να είμαστε λιγότερο ανυπόμονοι να κατανοήσουμε την αλήθεια όλων αυτών από ότι ήταν Δανιήλ. Και όποτε ρωτάμε με την ίδια ειλικρίνεια καρδιάς, θα βρίσκουμε τον Κύριο όχι λιγότερο πρόθυμο τώρα από ό,τι στις ημέρες του προφήτη να μας οδηγεί σε μια σωστή γνώση αυτών των σημαντικών αληθειών. Τα θηρία, και τα βασίλεια που αντιπροσωπεύουν, έχουν ήδη εξηγηθεί. Έχουμε ακολουθήσει τον προφήτη στην πτορεία των γεγονότων, ακόμη και μέχρι την πλήρη καταστροφή του τέταρτου και τελευταίου θηρίου, την τελική ανατροπή όλων των γήινων κυβερνήσεων. Τι ακολουθεί; Το εδάφιο 18 μας λέει: “οι ἀγιοι του Υψίστου θα παραλάβουν τη βασιλεία”. Οι ἀγιοι! Αυτοί που περισσότερο απ' όλους τους άλλους έχουν χαμηλή εκτίμηση γι' αυτόν τον κόσμο, αυτοί που περιφρονούνται, ονειδίζονται, διώκονται, εκδιώκονται· αυτοί που θεωρούνταν οι λιγότερο πιθανό από όλους τους ανθρώπους να πραγματοποιήσουν τις ελπίδες τους· αυτοί θα πάρουν τη βασιλεία και θα την κατέχουν για πάντα. Ο σφετερισμός της εξουσίας και η κακή διακυβέρνηση των ασεβών θα τερματιστεί. Η χαμένη κληρονομιά θα

εξαγοραστεί. Η ειρήνη θα αποκατασταθεί παντού και η δικαιοσύνη θα βασιλεύσει σε όλη την όμορφη έκταση της ανακαινισμένης γης.

Εδάφιο 19. Τότε, ήθελα να μάθω την αλήθεια για το τέταρτο θηρίο, που ήταν διαφορετικό από όλα τα άλλα, υπερβολικά τρομερό, του οποίου τα δόντια ήσαν σιδερένια, και τα νύχια του χάλκινα· κατέτρωγε, κατασύντριβε, και καταπατούσε το υπόλοιπο με τα πόδια του· 20. και για τα δέκα κέρατα, που ήσαν στο κεφάλι του, και για το άλλο, που ανέβηκε, και μπροστά στο οποίο έπεσαν τρία· λέω για το κέρατο εκείνο, το οποίο είχε μάτια, και στόμα που μιλούσε μεγάλα πράγματα, του οποίου η όψη ήταν ρωμαλαιότερη από τους συντρόφους του.

Για τα τρία πρώτα θηρία αυτής της σειράς, ο Δανιήλ είχε τόσο σαφή κατανόηση ώστε δεν χρειάστηκε να τα εξετάσει περισσότερο. Όμως εξεπλάγη με αυτό το τέταρτο θηρίο, το τόσο αφύσικο και τρομερό· γιατί όσο περισσότερο προχωράμε στη ροή του χρόνου, τόσο περισσότερο είναι απαραίτητο να απομακρυνθούμε από τη φύση στην προσπάθεια να σχηματίσουμε σύμβολα για να αναπαραστήσουμε με ακρίβεια τις εκφυλισμένες κυβερνήσεις αυτής της γης. Το λιοντάρι είναι δημιούργημα της φύσης· αλλά έπρεπε να έχει την αφύσικη προσθήκη δύο φτερών για να αναπαραστήσει το βασίλειο της Βαβυλώνας. Την αρκούδα τη βρίσκουμε επίσης στη φύση· αλλά ως σύμβολο της Μηδοπερσίας μια αφύσικη αγριότητα πρέπει να υποδηλώνεται με την εισαγωγή τριών πλευρών στο στόμα της. Ομοίως η λεοπάρδαλη είναι ένα θηρίο της φύσης· αλλά προκειμένου να αναπαραστήσει κατάλληλα την Ελλάδα έπρεπε να υπάρξει μια απόκλιση από τη φύση όσον αφορά τα φτερά και τον αριθμό των κεφαλών. Όμως η φύση δεν παρέχει κανένα σύμβολο που να μπορεί να απεικονίσει κατάλληλα το τέταρτο βασίλειο. Ένα θηρίο που η ομοιότητα του δεν είχε πιο φανεί, επιλέγεται· Ένα θηρίο φοβερό και τρομερό, με χάλκινα νύχια και σιδερένια δόντια, τόσο σκληρό, αρπακτικό και άγριο, που μόνο και μόνο από την αγάπη του να καταπίεζει, καταβρόχθιζε, έσπαγε σε κομμάτια και πιδοπατούσε τα θύματα του κάτω από τα πόδια του. Όλα αυτά ήταν αξιοθαύμαστα για τον προφήτη, αλλά κάτι ακόμα πιο θαυμαστό εμφανίστηκε. Ένα μικρό κέρας ανέβηκε και, πιστό στη φύση του θηρίου από το οποίο προήλθε, ξερίζωσε τρεις από τους συντρόφους του. Και να, το κέρατο είχε μάτια, όχι τα ακαλλιέργητα μάτια ενός κτήνους, αλλά τα οξυδερκή, έξυπνα, μάτια ενός ανθρώπου. Και κάτι ακόμα πιο παράξενο, είχε στόμα, και με αυτό το στόμα πρόφερε υπερήφανα λόγια και διατύπωνε παράλογους και αλαζονικούς ισχυρισμούς. Δεν είναι λοιπόν περίεργο που ο προφήτης θέλησε να κάνει ιδιαίτερη έρευνα σχετικά με αυτό το τέρας, το τόσο απόκοσμο στα ένστικτά του και τόσο δαιμονικό στα έργα και τους τρόπους του. Στα επόμενα εδάφια δίνονται ορισμένες διευκρινίσεις σχετικά με το μικρό κέρας, οι οποίες επιτρέπουν στον μελετητή της προφητείας να κάνει μια εφαρμογή αυτού του συμβόλου χωρίς κίνδυνο λάθους.

Εδάφιο 21. Θωρούσα, και το κέρας εκείνο έκανε πόλεμο με τους αγίους, και υπερίσχυε εναντίον τους· 22. μέχρις ότου ήρθε ο Παλαιός των ημερών, και η κρίση δόθηκε στους αγίους τού Υψίστου· και ο καιρός έφτασε, και οι άγιοι πήραν τη βασιλεία.

Η θαυμαστή οργή αυτού του μικρού κέρατος εναντίον των αγίων προσέλκυσε ιδιαίτερα την προσοχή του Δανιήλ. Έχουμε ήδη αναφερθεί στην άνοδο των δέκα κεράτων, δηλαδή στη διαίρεση της Ρώμης σε δέκα βασίλεια, μεταξύ των ετών 351 και 483 μ.Χ. (Βλέπε κεφάλαιο 2:41). Καθώς αυτά τα κέρατα υποδηλώνουν βασίλεια, το μικρό κέρας πρέπει να υποδηλώνει και αυτό ένα βασίλειο, που όμως δεν είναι της ίδιας φύσης, επειδή είναι διαφορετικό από τα άλλα. Τα άλλα ήταν πολιτικά βασίλεια. Τώρα, δεν έχουμε παρά να αναρωτηθούμε αν έχει αναδυθεί κάποιο βασίλειο μεταξύ των δέκα βασιλείων της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας από το 483 μ.Χ., το οποίο όμως είναι διαφορετικό από όλα. Και αν ναι, ποιο. Η απάντηση είναι, ναι, το πνευματικό βασίλειο του παπισμού. Αυτό εκπληρώνει το σύμβολο στην κάθε του λεπτομέρεια, όπως αποδεικνύεται εύκολα· και δεν υπάρχει τίποτα άλλο που να μπορεί να το κάνει. Δείτε τις λεπτομέρειες που αναφέρονται πιο συγκεκριμένα στο εδάφιο 23.

Ο Δανιήλ είδε αυτό το κέρας να κάνει πόλεμο εναντίον των αγίων. Έχει διεξαχθεί ένας τέτοιος πόλεμος από τον παπισμό; Πενήντα εκατομμύρια μάρτυρες, με φωνή σαν τον ήχο πολλών νερών, απαντούν, ναι. Δείτε τους σκληρούς διωγμούς κατά των Βαλδένσιων, των Αλβιγηνών και των Προτεσταντών γενικότερα, από την παπική εξουσία. Είναι με εγκυρότητα καταγεγραμμένο ότι οι διωγμοί, οι σφαγές και οι θρησκευτικοί πόλεμοι που υποκινήθηκαν από την εκκλησία και τον επίσκοπο της Ρώμης, έχουν προκαλέσει τη ροή πολύ περισσότερου αίματος των αγίων του Υψίστου, από όλη την έχθρα και τους διωγμούς των δεδηλωμένων ειδωλολατρών από ιδρύσεως κόσμου.

Στο εδάφιο 22 φαίνεται να παρουσιάζονται τρία διαδοχικά γεγονότα. Ο Δανιήλ, κοιτάζοντας μπροστά στον χρόνο, στην εποχή που το μικρό κέρας βρισκόταν στο απόγειο της δύναμής του, μέχρι το πλήρες τέλος της μακράς διαμάχης μεταξύ των αγίων και του Σατανά με όλους τους αντιπροσώπους του, σημειώνει τρία εξέχοντα γεγονότα που στέκονται ως σταθμοί στην πορεία. (1) Η έλευση του Παλαιού των ημερών· δηλαδή, η θέση που λαμβάνει ο Γιαχβέ στην έναρξη της σκηνής της κρίσης που περιγράφεται στα εδάφια 9, 10. (2) Η κρίση που δίνεται στους αγίους· δηλαδή, ο καιρός που οι άγιοι θα κρίνουν με τον Χριστό για χίλια χρόνια, μετά την πρώτη ανάσταση ([Αποκάλυψη 20:1-4](#)), αποδίδοντας στους ασεβείς την τιμωρία που οφείλεται στις αμαρτίες τους. Τότε οι μάρτυρες θα κρίνουν τη μεγάλη αυτή αντιχριστιανική, διωκτική δύναμη, η οποία, στις ημέρες της δοκιμασίας τους, τους κυνηγούσε σαν τα θηρία της ερήμου και έχουν το αίμα τους σαν το νερό. (3) Ο καιρός που οι άγιοι θα πάρουν τη βασιλεία, δηλαδή, ο καιρός που θα εισέλθουν στην κτήση στη νέα γη. Τότε το τελευταίο ίχνος της κατάρας, της αμαρτίας και των αμαρτωλών, ρίζα και κλαδί, θα έχει εξαφανιστεί, και η περιοχή που τόσο καιρό κυβερνούνταν με κακό τρόπο από τις ασεβείς δυνάμεις της γης, τους εχθρούς του λαού του Θεού, θα καταληφθεί από τους δίκαιους, για να την κατέχουν οι τελευταίοι για πάντα. [Α΄ Κορινθίους 6:2,3](#), [Ματθαίου 25:34](#).

Εδάφιο 23. Και εκείνος είπε: Το θηρίο θα είναι η τέταρτη βασιλεία επάνω στη γη, η οποία θα διαφέρει από όλες τις βασιλείες, και θα καταφέρει ολόκληρη τη γη, και θα την καταπατήσει, και θα την κατασυντρίψει. 24. Και τα δέκα κέρατα είναι δέκα βασιλιάδες, που θα σηκωθούν απ' αυτή τη βασιλεία· και ύστερα απ' αυτούς θα σηκωθεί ένας άλλος· κι αυτός θα διαφέρει από τους πρώτους, και θα υποτάξει τρεις

βασιλιάδες. 25. Και θα μιλήσει λόγια ενάντια στον Ὅψιστο, και θα κατατρέχει τους αγίους τού Υψίστου, και θα διανοηθεί να μεταβάλλει καιρούς και νόμους· και θα δοθούν στο χέρι του μέχρι καιρόν και καιρούς, και μισόν καιρό. 26. Ὁμως, θα καθίσει κριτήριο, και η εξουσία του θα αφαιρεθεί, για να φθαρεί και να αφανιστεί μέχρι τέλους.

Εδώ συναντούμε περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με το τέταρτο θηρίο και το μικρό κέρας. Ίσως έχουν ήδη ειπωθεί αρκετά σχετικά με το τέταρτο θηρίο (Ρώμη) και τα δέκα κέρατα, δηλαδή τα δέκα βασίλεια, που προέκυψαν από αυτό. Το μικρό κέρας τώρα απαιτεί πιο ιδιαίτερη προσοχή. Όπως αναφέρεται στο εδάφιο 8, η εκπλήρωση της προφητείας σχετικά με αυτό το κέρας συντελείται με την άνοδο και το έργο του παπισμού. Είναι επομένως ζήτημα σπουδαίου ενδιαφέροντος να διερευνήσουμε τις αιτίες που οδήγησαν στην ανάπτυξη αυτής της αντιχριστιανικής δύναμης.

Οι πρώτοι ποιμένες ή επίσκοποι της Ρώμης απολάμβαναν σεβασμό ανάλογο με το κύρος της πόλης στην οποία κατοικούσαν· και για τους πρώτους αιώνες της χριστιανικής εποχής, η Ρώμη ήταν η μεγαλύτερη, η πλουσιότερη και η πιο ισχυρή πόλη στον κόσμο. Ήταν η έδρα της αυτοκρατορίας, η πρωτεύουσα των εθνών. «Όλοι οι κάτοικοι της γης ανήκουν σε αυτήν», είπε ο Ιουλιανός· και ο Κλαυδιανός την ανακήρυξε «την πηγή των νόμων». «Αν η Ρώμη είναι η βασίλισσα των πόλεων, γιατί να μην είναι ο ποιμένας της ο βασιλιάς των επισκόπων;» ήταν η συλλογιστική που υιοθέτησαν αυτοί οι Ρωμαίοι ποιμένες. «Γιατί η Ρωμαϊκή Εκκλησία να μην είναι η μητέρα της Χριστιανοσύνης; Γιατί να μην είναι όλα τα έθνη παιδιά της, και η εξουσία της ο κυρίαρχος νόμος τους; Ήταν εύκολο ...», λέει ο D'Aubigné, από τον οποίο παραθέτουμε αυτά τα λόγια (Ιστορία της Μεταρρύθμισης, Τόμος I, κεφ. 1), «...για την φιλόδοξη καρδιά του ανθρώπου να συλλογιστεί έτσι. Η φιλόδοξη Ρώμη το έκανε αυτό».

Οι επίσκοποι στα διάφορα μέρη της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας ένιωθαν ικανοποίηση παραχωρώντας στον επίσκοπο της Ρώμης κάποιο μέρος της τιμής που η Ρώμη, ως η βασίλισσα πόλη, απολάμβανε από τα έθνη της γης. Αρχικά δεν υπήρχε καμία εξάρτηση που να υπονοείται, ως προς την τιμή που αποδιδόταν έτσι. «Ομως», συνεχίζει ο D'Aubigné, «η σφετερισμένη εξουσία αυξάνεται σαν χιονοστιβάδα. Οι νουθεσίες, αρχικά απλώς αδελφικές, σύντομα έγιναν απόλυτες εντολές στο στόμα του ποντίφικα. Οι Δυτικοί επίσκοποι ευνοούσαν αυτή την κατάχρηση εξουσίας των Ρωμαίων ποιμένων, είτε από ζήλια προς τους Ανατολικούς επισκόπους, είτε επειδή προτιμούσαν να υποτάσσονται στην υπεροχή ενός πάπα παρά στην κυριαρχία μιας κοσμικής εξουσίας».

Τέτοια ήταν η επιρροή που συγκεντρώνονταν γύρω από τον επίσκοπο της Ρώμης, και έτσι όλα έτειναν προς την ταχεία ανέλιξή του στον ανώτατο πνευματικό θρόνο της Χριστιανοσύνης. Άλλα ο τέταρτος αιώνας έμελλε να δει ένα εμπόδιο να μπαίνει στο δρόμο αυτού του φιλόδοξου ονείρου. Ο Άρειος, εφημέριος της αρχαίας και σημαίνουσας εκκλησίας της Αλεξάνδρειας, παρουσίασε το δόγμα του στον κόσμο, προκαλώντας τόσο έντονη διαμάχη στη χριστιανική εκκλησία που συγκλήθηκε οικουμενική σύνοδος στη Νίκαια υπό τον αυτοκράτορα Κωνσταντίνο, το 325 μ.Χ., για να το εξετάσει και να το τροποποιήσει. Ο Άρειος υποστήριξε «ότι ο Υιός ήταν εντελώς και ουσιαστικά διακριτός από τον Πατέρα· ότι ήταν ο πρώτος και ευγενέστερος από τα όντα που ο Πατέρας είχε δημιουργήσει εκ του μηδενός, υφιστάμενός Του, έγινε το όργανο διαμέσου της λειτουργίας του οποίου ο

Παντοδύναμος Πατέρας σχημάτισε το σύμπαν, και επομένως κατώτερος από τον Πατέρα τόσο στη φύση όσο και στο αξίωμα». Αυτή η άποψη καταδικάστηκε από τη σύνοδο, η οποία όρισε ότι ο Χριστός ήταν ομοούσιος με τον Πατέρα. Στη συνέχεια, ο Άρειος εξορίστηκε στην Ιλλυρία, και οι οπαδοί του αναγκάστηκαν να δώσουν τη συγκατάθεσή τους στο σύμβολο της πίστης που συντάχθηκε σε εκείνη την περίσταση. (Mosheim, σελ. 4, μέρος 2, κεφ. 4. · Stanley, Ιστορία της Ανατολικής Εκκλησίας, σελ. 239.)

Η ίδια η διαμάχη, ωστόσο, δεν επρόκειτο να διευθετηθεί με αυτόν τον συνοπτικό τρόπο, αλλά συνέχισε για αιώνες να αναστατώνει τον χριστιανικό κόσμο, με τους Αρειανούς παντού να γίνονται οι άστονδοι εχθροί του πάπα και της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας. Από αυτά τα γεγονότα είναι προφανές ότι η εξάπλωση του Αρειανισμού θα εμπόδιζε την επιρροή των Καθολικών· και η κατοχή της Ρώμης και της Ιταλίας από έναν λαό Αρειανιστικών πεποιθήσεων, θα ήταν μοιραία για την κυριαρχία ενός Καθολικού επισκόπου. Άλλα η προφητεία είχε δηλώσει ότι αυτό το κέρας θα ανέβαινε στην ανώτατη εξουσία και ότι φτάνοντας σε αυτή τη θέση θα υπέτασσε τρεις βασιλιάδες.

Σε σχέση με τις συγκεκριμένες δυνάμεις που ανατράπηκαν προς όφελος του παπισμού, υπήρχαν κάποιες διαφορετικές απόψεις, για τις οποίες η ακόλουθη παρατήρηση του Άλμπερτ Μπαρνς φαίνεται πολύ σχετική: «Μέσα στη σύγχυση που υπήρχε κατά τη διάλυση της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας και με τις ατελείς αναφορές των συναλλαγών που έλαβαν χώρα κατά την άνοδο της παπικής εξουσίας, δεν θα μας εξέπληξε αν ήταν δύσκολο να βρεθούν γεγονότα με σαφήνεια καταγεγραμμένα που θα αποτελούσαν από κάθε άποψη μια ακριβή και απόλυτη εκπλήρωση του οράματος. Ωστόσο, είναι δυνατόν να διαπιστωθεί η εκπλήρωση αυτού με μεγάλο βαθμό βεβαιότητας στην ιστορία του παπισμού». — Σημειώσεις για τον Δανιήλ 7.

Ο κ. Mede υποθέτει ότι τα τρία βασίλεια που ανατράπηκαν ήταν οι Έλληνες, οι Λομβαρδοί και οι Φράγκοι. και ο Σερ Ισαάκ Νεύτωνας υποθέτει ότι ήταν η Εξαρχία της Ραβέννας, οι Λομβαρδοί, και η Γερουσία και το Δουκάτο της Ρώμης. Ο επίσκοπος Newton (Διατριβή για τις Προφητείες, σελ. 217, 218) διατυπώνει ορισμένες σοβαρές αντιρρήσεις και για τις δύο αυτές προτάσεις. Οι Φράγκοι δεν θα μπορούσαν να είναι ένα από αυτά τα βασίλεια, γιατί δεν αποσχίστηκαν ποτέ από την παπική εξουσία. Οι Λομβαρδοί δεν θα μπορούσαν να είναι ένα, γιατί δεν υποτάχθηκαν ποτέ στους πάπες. Ο Μπάρνς λέει: «Δεν βρίσκω, πράγματι, ότι το βασίλειο των Λομβαρδών ήταν, όπως συνήθως αναφέρεται, ανάμεσα στον αριθμό των κοσμικών κυριαρχιών που υποτάχθηκαν στην εξουσία των παπών». Και η Γερουσία και το Δουκάτο της Ρώμης δεν θα μπορούσαν να είναι ένα, γιατί, ως τέτοια, δεν αποτελούσαν ποτέ ένα από τα δέκα βασίλεια, τρία από τα οποία επρόκειτο να αποσχιστούν πριν από το μικρό κέρας.

Καταλαβαίνουμε ότι η κύρια δυσκολία στην εφαρμογή που έκαναν αυτοί οι διακεκριμένοι σχολιαστές, έγκειται στο γεγονός ότι υπέθεσαν ότι η προφητεία σχετικά με την εξύψωση του παπισμού δεν είχε εκπληρωθεί, και δεν θα μπορούσε να εκπληρωθεί, μέχρις ότου ο πάπας γίνει και κοσμικός πρίγκιπας, και ως εκ τούτου προσπάθησαν να βρουν μια εκπλήρωση της προφητείας στα γεγονότα που οδήγησαν στην κοσμική κυριαρχία του πάπα. Η προφητεία των εδαφίων 24, 25 δεν αναφέρεται στην πολιτική του εξουσία, αλλά στη δύναμή του να κυριαρχεί στον νου και στις συνειδήσεις των ανθρώπων· και ο πάπας έφτασε σε αυτή τη θέση, όπως θα φανεί στη συνέχεια, το 538 μ.Χ.· και η αποκόλληση των τριών κεράτων έλαβε χώρα πριν από αυτό, και για να ανοίξει ο δρόμος

για αυτήν ακριβώς την εξύψωση της πνευματικής κυριαρχίας του. Η ανυπέρβλητη δυσκολία σε όλες τις προσπάθειες εφαρμογής της προφητείας στους Λομβαρδούς και στις άλλες δυνάμεις που αναφέρθηκαν παραπάνω είναι ότι τοποθετούνται πολύ αργά χρονικά· διότι η προφητεία ασχολείται με τις αλαζονικές προσπάθειες του Ρωμαίου ποντίφικα να αποκτήσει εξουσία και όχι με τις προσπάθειές του να καταπιέσει και να ταπεινώσει τα έθνη αφού εξασφάλισε αυτήν την υπεροχή.

Στο παρόν βιβλίο, υποστηρίζεται με βεβαιότητα η θέση ότι οι τρεις δυνάμεις, ή κέρατα, που ξεριζώθηκαν από τον παπισμό, ήταν οι Έρουλοι, οι Βάνδαλοι και οι Οστρογότθοι· και αυτή η θέση βασίζεται στις ακόλουθες δηλώσεις ιστορικών.

Ο Οδόακρος, ο ηγέτης των Ερούλων, ήταν ο πρώτος από τους βαρβάρους που βασίλευσε πάνω στους Ρωμαίους. Ανέλαβε τον θρόνο της Ιταλίας, σύμφωνα με τον Γίββωνα (Παρακμή και Πτώση της Ρωμαϊκής Αυτοκρατορίας, Τόμος III, σελ. 510, 515), το 476 μ.Χ.. Για τη θρησκευτική του πίστη ο Γίββωνας (σελ. 516) λέει: «Όπως και οι υπόλοιποι βάρβαροι, είχε διδαχθεί την αίρεση του Αρειανισμού, αλλά σεβόταν τον μοναστικό και επισκοπικό χαρακτήρα, και η σιωπή των Καθολικών μαρτυρά την ανοχή που απολάμβαναν».

Αναφέρει επίσης (σελ. 547): «Οι Οστρογότθοι, οι Βουργουνδοί, οι Σουάβοι και οι Βάνδαλοι, οι οποίοι είχαν δει την ευγλωττία των Λατίνων κληρικών, προτιμούσαν τα πιο κατανοητά μαθήματα των οικείων δασκάλων τους· και ο Αρειανισμός υιοθετήθηκε ως η εθνική πίστη των πολεμοχαρών προσήλυτων που κάθονταν πάνω στα ερείπια της Δυτικής αυτοκρατορίας. Αυτή η ασυμβίβαστη θρησκευτική διαφορά ήταν μια αέναη πηγή ζήλιας και μίσους· και η μομφή του βαρβάρου γινόταν πιο οξεία από το απεχθές επίθετο του αιρετικού. Οι ήρωες του Βορρά, οι οποίοι είχαν υποκύψει, με κάποια απροθυμία, να πιστέψουν ότι όλοι οι πρόγονοί τους ήταν στην κόλαση, εξεπλάγησαν και εξοργίστηκαν όταν έμαθαν ότι οι ίδιοι είχαν αλλάξει μόνο τον τρόπο της αιώνιας καταδίκης τους».

Ο αναγνώστης παρακαλείται να εξετάσει προσεκτικά μερικές ακόμη ιστορικές δηλώσεις που ρίχνουν κάποιο φως στην κατάσταση εκείνη την εποχή. Ο Stanley (Ιστορία της Ανατολικής Εκκλησίας, σελ. 151) αναφέρει: «Όλος ο τεράστιος γοτθικός πληθυσμός που κατέβηκε στη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία, στο βαθμό που ήταν χριστιανικός, πίστευε στον αλεξανδρινό αιρετικό [Άρειο]. Η πρώτη τευτονική μας εκδοχή των Γραφών ήταν από έναν Αρειανό ιεραπόστολο, τον Ουλφίλα. Ο πρώτος κατακτητής της Ρώμης, ο Αλάριχος, και ο πρώτος κατακτητής της Αφρικής, ο Γενσέριχος, ήταν Αρειανοί. Ο Θεοδώριχος, ο μεγάλος βασιλιάς της Ιταλίας και ήρωας του «Τραγουδιού των Νιμπελούνγκεν», ήταν Αρειανός. Η κενή θέση στον τεράστιο τάφο του στη Ραβέννα είναι μαρτυρία της εκδίκησης που πήραν οι Ορθόδοξοι στη μνήμη του, όταν μετά τον θρίαμβό τους, γκρέμισαν το βάζο από πορφυρίτη στο οποίο οι Αρειανοί υπήκοοι του είχαν εναποθέσει τις στάχτες του».

Ο Ranke, στην Ιστορία των Παπών (Λονδίνο, έκδοση 1871), Τόμος I, σελ. 9, αναφέρει: «Άλλα αυτή (η εκκλησία) αντιμετώπισε, όπως ήταν αναπόφευκτο, πολλές αμήχανες καταστάσεις και βρέθηκε σε μια εντελώς μεταλλασσόμενη κατάσταση. Ένας ειδωλολατρικός λαός κατέλαβε τη Βρετανία. Οι Αρειανοί βασιλιάδες κατέλαβαν το μεγαλύτερο μέρος της υπόλοιπης Δύσης. Οι Λομβαρδοί, που ήταν από καιρό προσκολλημένοι στον Αρειανισμό και ήταν, ως γείτονες, πολύ επικίνδυνοι και εχθρικοί, εγκαθίδρυσαν μια ισχυρή κυριαρχία μπροστά στις πύλες της Ρώμης. Οι Ρωμαίοι επίσκοποι, εν τω μεταξύ, πολιορκημένοι από παντού, κατέβαλαν προσπάθειες, με τη

σύνεση και επιμονή που τους διέκριναν και παρέμεναν τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά τους, για να ανακτήσουν την κυριαρχία, τουλάχιστον στην πατριαρχική τους επισκοπή».

Ο Μακιαβέλι, στην Ιστορία της Φλωρεντίας, σελ. 14, αναφέρει: «Σχεδόν όλοι οι πόλεμοι που διεξήγαγαν οι βόρειοι βάρβαροι στην Ιταλία, μπορεί να παρατηρηθεί εδώ, προκλήθηκαν από τους ποντίφικες και οι ορδές με τις οποίες κατακλύστηκε η χώρα, γενικά καλούνταν από αυτούς».

Αυτά τα αποσπάσματα μας δίνουν μια γενική εικόνα της κατάστασης εκείνη την εποχή και μας δείχνουν ότι, αν και τα χέρια των Ρωμαίων ποντιφικών μπορεί να μην ήταν ορατά στις κινήσεις τους στο πολιτικό πεδίο, αποτελούσαν τη δύναμη που εργαζόταν επιμελώς στο παρασκήνιο για να εξασφαλίσει τους δικούς της σκοπούς. Η σχέση που διατηρούσαν αυτοί οι Αρειανοί βασιλιάδες με τον πάπα, από την οποία μπορούμε να δούμε την ανάγκη της ανατροπής τους για να ανοίξει ο δρόμος για την παπτική κυριαρχία, φαίνεται στην ακόλουθη μαρτυρία του Mosheim, που δίνεται στο έργο του «Ιστορία της Εκκλησίας», αιών 6, μέρος 2, κεφ. 2, εδ. 2: —

«Από την άλλη πλευρά, προκύπτει με βεβαιότητα από διάφορα από τα πιο αυθεντικά αρχεία, ότι τόσο οι αυτοκράτορες όσο και τα έθνη γενικότερα δεν ήταν καθόλου διατεθειμένα να υπομείνουν με υπομονή τον ζυγό της δουλείας που επέβαλαν οι πάπες στην χριστιανική εκκλησία. Οι Γότθοι πρίγκιπες έθεσαν όρια στην εξουσία αυτών των αλαζονικών ιεραρχών στην Ιταλία, δεν επέτρεπαν σε κανέναν να ανέλθει στο αξίωμα του παπτικού αξιώματος χωρίς την έγκρισή τους και διατήρησαν για τον εαυτό τους το δικαίωμα να κρίνουν τη νομιμότητα κάθε νέας εκλογής».

Ένα παράδειγμα που αποδεικνύει την ισχύ αυτής της δήλωσης βρίσκεται στην ιστορία του Οδόακρου, του πρώτου Αρειανού βασιλιά που αναφέρθηκε παραπάνω, όπως αναφέρεται από τον Μπάουερ στην Ιστορία των Παπών, Τόμος I, σελ. 271. Όταν, μετά τον θάνατο του Πάπα Σιμπλίκιου, το 483 μ.Χ., ο κλήρος και ο λαός συγκεντρώθηκαν για την εκλογή ενός νέου πάπα, ξαφνικά ο Βασίλειος, ύπαρχος των πραιτωρίων και υπολοχαγός του βασιλιά Οδόακρου, εμφανίστηκε στη συνέλευση, εξέφρασε την έκπληξή του που οποιαδήποτε τέτοια εργασία όπως ο διορισμός διαδόχου του αποβιώσαντος πάπα αναλαμβανόταν χωρίς αυτόν, στο όνομα του βασιλιά κήρυξε όλα όσα είχαν γίνει άκυρα και διέταξε να ξεκινήσει εκ νέου η εκλογή. Σίγουρα το κέρας που άσκησε μια τόσο περιοριστική εξουσία πάνω στον παπτικό ποντίφικα έπρεπε να αφαιρεθεί πριν ο πάπας φθάσει στην υπεροχή που προέβλεπτε η προφητεία.

Εν τω μεταξύ, ο Ζήνων, ο αυτοκράτορας της Ανατολής και φίλος του πάπα, ανυπομονούσε να διώξει τον Οδόακρο από την Ιταλία (Μακιαβέλι, σελ. 6), ένα εγχείρημα το οποίο σύντομα είχε την ικανοποίηση να δει να ολοκληρώνεται χωρίς προβλήματα για τον ίδιο, με τον ακόλουθο τρόπο. Ο Θεοδώριχος είχε ανέλθει στο θρόνο του Οστρογοτθικού βασιλείου στη Μοισία και την Παννονία. Έχοντας φιλικές σχέσεις με τον Ζήνωνα, του έγραψε, δηλώνοντας ότι ήταν αδύνατο να περιορίσει τους Γότθους του μέσα στην φτωχή επαρχία της Παννονίας και ζητώντας την άδειά του να τους οδηγήσει σε κάποια πιο ευνοϊκή περιοχή, την οποία θα μπορούσαν να κατακτήσουν και να κατέχουν. Ο Ζήνωνας του έδωσε την άδεια να βαδίσει εναντίον του Οδόακρου και να καταλάβει την Ιταλία. Κατά συνέπεια, μετά από έναν τριετή πόλεμο, το βασίλειο των Ερούλων στην Ιταλία ανατράπηκε, ο Οδόακρος σκοτώθηκε ύπουλα και ο Θεοδώριχος εγκαθίδρυσε τους Οστρογότθους του στην ιταλική χερσόνησο. Όπως ήδη αναφέρθηκε, ήταν Αρειανός και ο

νόμος του Οδόακρου που επέβαλε την εκλογή του πάπα στην έγκριση του βασιλιά, διατηρήθηκε.

Το ακόλουθο περιστατικό θα δείξει πόσο πλήρως υποταγμένος ήταν ο παπισμός στην εξουσία του. Οι Καθολικοί στην Ανατολή, έχοντας ξεκινήσει διωγμό εναντίον των Αρειανών το 523, ο Θεοδώριχος κάλεσε τον Πάπα Ιωάννη μπροστά του και του απηγύθυνε την εξής δήλωση: «Εάν ο αυτοκράτορας (Ιουστίνος, ο προκάτοχος του Ιουστινιανού) δεν κρίνει σκόπιμο να ανακαλέσει το διάταγμα που εξέδωσε πρόσφατα εναντίον εκείνων της πεποίθησής μου (δηλαδή των Αρειανών), είναι σταθερή μου απόφαση να εκδώσω παρόμοιο διάταγμα εναντίον των δικών του (δηλαδή των Καθολικών) και να το δω να εκτελείται παντού με την ίδια αυστηρότητα. Όσοι δεν ομολογούν την πίστη της Νίκαιας είναι για αυτόν αιρετικοί, και όσοι το κάνουν είναι για μένα είναι αιρετικοί. Ό,τι μπορεί να δικαιολογήσει ή να δικαιώσει την αυστηρότητά του απέναντι στους πρώτους, θα δικαιολογήσει και θα δικαιώσει τη δική μου απέναντι στους δεύτερους. Άλλα ο αυτοκράτορας...», συνέχισε ο βασιλιάς, «...δεν έχει κανέναν δίπλα του που να τολμά να λέει ελεύθερα και ανοιχτά αυτό που σκέφτεται ή κάποιον που θα άκουγε αν το έκανε. Η μεγάλη ευλάβεια που ομολογεί για την Έδρα σας, δεν αφήνει περιθώρια αμφιβολίας οτι εσάς θα σας άκουγε». Θα σας ζητήσω, επομένως, να επιστρέψετε αμέσως στην Κωνσταντινούπολη και εκεί να διαμαρτυρηθείτε, τόσο στο όνομά μου όσο και στο δικό σας, κατά των βίαιων μέτρων στα οποία έχει προβεί τόσο απερίσκεπτα η αυλή. Είναι στη δύναμή σας να απομακρύνετε τον αυτοκράτορα από αυτούς· και μέχρι να, μάλλον, μέχρι οι Καθολικοί (με αυτό το όνομα ο Θεοδώριχος αναφέρεται στους Αρειανούς) να αποκατασταθούν στην ελεύθερη άσκηση της θρησκείας τους και σε όλες τις εκκλησίες από τις οποίες έχουν εκδιωχθεί, δεν πρέπει να σκεφτείτε να επιστρέψετε στην Ιταλία.» — Ιστορία των Παπών του Μπάουερ, Τόμος I, σελ. 325.

Ο πάπας, ο οποίος διατάχθηκε έτσι κατηγορηματικά να μην ξαναπατήσει το πόδι του σε ιταλικό έδαφος μέχρι να εκτελέσει τη θέληση του βασιλιά, σίγουρα δεν μπορούσε να ελπίζει σε μεγάλη πρόοδο προς την κατεύθυνση οποιουδήποτε είδους υπεροχής μέχρι να αφαιρεθεί αυτή η εξουσία. Ο Βαρόνιος, σύμφωνα με τον Μπάουερ, ισχυρίστηκε ότι ο πάπας θυσιάστηκε σε αυτή την περίπτωση και συμβούλεψε τον αυτοκράτορα να μην συμμορφωθεί με κανέναν τρόπο με την απαίτηση που του είχε στείλει ο βασιλιάς. Άλλα ο κ. Μπάουερ θεωρεί αυτό ασυνεπές, αφού δεν μπορούσε, λέει, «να θυσιάσει τον εαυτό του χωρίς να θυσιάσει, ταυτόχρονα, το πολύ μεγαλύτερο μέρος των αθώων Καθολικών στη Δύση, οι οποίοι είτε ήταν υποτελείς στον βασιλιά Θεοδώριχο είτε σε άλλους Αρειανούς πρίγκιπες που ήσαν σε συμμαχία μαζί του». Είναι βέβαιο ότι ο πάπας και οι άλλοι πρέσβεις αντιμετωπίστηκαν με αυστηρότητα κατά την επιστροφή τους, κάτι που ο Μπάουερ εξηγεί ως εξής: «Άλλοι τους κατηγορούν όλους για έσχατη προδοσία· και πραγματικά οι κορυφαίοι άνδρες της Ρώμης ήταν ύποπτοι εκείνη ακριβώς την εποχή ότι «συνέχιζαν μια προδοτική αλληλογραφία με την αυλή της Κωνσταντινούπολης και μηχανορραφούσαν την καταστροφή της γοτθικής αυτοκρατορίας στην Ιταλία». — Id., σελ. 326.

Τα συναισθήματα της παπικής παράταξης προς τον Θεοδώριχο μπορούν να εκτιμηθούν με ακρίβεια, σύμφωνα με ένα ήδη αναφερθέν απόσπασμα, από την εκδίκηση που πήραν στη μνήμη του, όταν γκρέμισαν από τον τεράστιο τάφο του στη Ραβέννα το πορφυρένιο βάζο μέσα στο οποίο οι Αρειανοί υπήκοοι του είχαν εναποθέσει την τέφρα του.

Αυτά τα συναισθήματα διατυπώνονται από τον Βαρόνιο, ο οποίος κατακεραυνώνει τον Θεοδώριχο ως “σκληρό βάρβαρο, τυράννο, ασεβή Αρειανό”. Άλλα, «αφού υπερέβαλε με όλη του την ευγλωττία και θρήνησε την αξιοθρήνητη κατάσταση της Ρωμαϊκής Εκκλησίας, η οποία είχε υποβιβαστεί από αυτόν τον αιρετικό σε κατάσταση δουλείας, στο τέλος παρηγορείται και στεγνώνει τα δάκρυά του, με την ευσεβή σκέψη ότι ο υπαίτιος μιας τέτοιας συμφοράς πέθανε λίγο αργότερα και θα ήταν αιώνια καταραμένος!» — Χρονικά του Βαρόνιου, 526 μ.Χ., σελ. 116· Μπάουερ, Τόμος III, σελ. 328.

Ενώ οι Καθολικοί ένιωθαν έτσι την αναχαιτιστική δύναμη ενός Αρειανού βασιλιά στην Ιταλία, παράλληλα υπέφεραν από έναν βίαιο διωγμό από τους Αρειανούς Βανδάλους στην Αφρική. (Γίββων, κεφ. 37, σελ. 2.) Ο Έλιοτ, στο έργο του Όρες Αποκάλυψης, Τόμος III, σελ. 152, σημείωση 3, αναφέρει: «Οι Βάνδαλοι βασιλείς δεν ήταν μόνο Αρειανοί, ήταν και διώκτες των Καθολικών υπό την Ρωμαϊκή Επισκοπή στη Σαρδηνία και την Κορσική, μπορούμε να υποθέσουμε και στην Αφρική επίσης».

Τέτοια ήταν η κατάσταση των πραγμάτων, όταν, το 533 μ.Χ., ο Ιουστινιανός ξεκίνησε τους πολέμους του εναντίον των Βανδάλων και των Γότθων. Επιθυμώντας να εξασφαλίσει την επιρροή του πάπτα και της Καθολικής πλευράς, εξέδωσε εκείνο το αξιομνημόνευτο διάταγμα που επρόκειτο να ορίσει τον πάπτα επικεφαλής όλων των εκκλησιών, και από την εκτέλεση του οποίου, το 538 μ.Χ., χρονολογείται η περίοδος της παπικής υπεροχής. Όποιος διαβάσει την ιστορία της αφρικανικής εκστρατείας, 533-4 μ.Χ., και της ιταλικής εκστρατείας, 534-8 μ.Χ., θα παρατηρήσει ότι οι Καθολικοί παντού χαιρέτιζαν ως απελευθερωτές τον στρατό του Βελισάριου, του στρατηγού του Ιουστινιανού.

Η μαρτυρία του D'Aubigné (Μεταρρύθμιση, βιβλίο 1, κεφ. 1), ρίχνει επίσης φως στα υποκείμενα ρεύματα που διαμόρφωσαν τις εξωτερικές κινήσεις σε αυτές τις ταραχώδεις εποχές. Αναφέρει: «Οι πρίγκιπες, που συχνά συγκλονίζονταν στους θρόνους τους αυτές τις θυελλώδεις εποχές, προσέφεραν την προστασία τους αν η Ρώμη με τη σειρά της τους υποστήριζε. Αναγνώριζαν την πνευματική εξουσία της, υπό την προϋπόθεση ότι θα τους έδινε ανταλλάγματα στην κοσμική τους εξουσία. Ήταν γενναιόδωροι για τις ψυχές των ανθρώπων, με την ελπίδα ότι θα τους βοηθούσε ενάντια στους εχθρούς τους. Η δύναμη της ιεραρχίας, η οποία ανέβαινε, και η αυτοκρατορική δύναμη, η οποία έφθινε, στηρίζονταν έτσι η μία στην άλλη, και με αυτή τη συμμαχία επιτάχυναν το κοινό τους πτεπρωμένο. Η Ρώμη δεν μπορούσε να χάσει από αυτό. Ένα διάταγμα του Θεοδοσίου Β' και του Βαλεντινιανού Γ' ανακήρυξε τον Ρωμαίο επίσκοπο ως επικεφαλής ολόκληρης της εκκλησίας. Ο Ιουστινιανός εξέδωσε ένα παρόμοιο διάταγμα».

Όμως κανένα διάταγμα αυτού του είδους δεν μπορούσε να τεθεί σε ισχύ μέχρι να ξεριζωθούν τα Αρειανικά κέρατα που στέκονταν εμπόδιο στο δρόμο της. Οι Βάνδαλοι έπεσαν, μπροστά στα νικηφόρα όπλα του Βελισάριου το 534 μ.Χ.. Και οι Γότθοι, καθώς οπισθοχωρούσαν, του παρέδωσαν την αδιαμφισβήτητη κατοχή της Ρώμης το 538 μ.Χ.. (Η Ρώμη του Γίββωνα, κεφ. 41.)

Ο Προκόπιος αναφέρει ότι ο αφρικανικός πόλεμος ξεκίνησε από τον Ιουστινιανό για την ανακούφιση των Χριστιανών (Καθολικών) σε εκείνη την περιοχή και ότι όταν εξέφρασε την πρόθεσή του σχετικά με αυτό, ο έπαρχος του παλατιού έφτασε πολύ κοντά από το να τον αποτρέψει από τον σκοπό του. Όμως είδε ένα όνειρο στο οποίο του ζητήθηκε «να μην διστάσει να εκτελέσει το σχέδιό του, γιατί βοηθώντας τους Χριστιανούς θα ανέτρεπε τη δύναμη των Βανδάλων». — Εκκλησιαστική Ιστορία του Ευάγριου, Βιβλίο κεφ. 16.

Παραθέτουμε ξανά τον Mosheim: «Είναι αλήθεια ότι οι Έλληνες που δέχτηκαν τα διατάγματα της Συνόδου της Νίκαιας (δηλαδή, οι Καθολικοί), καταδίωξαν και καταπίεσαν τους Αρειανούς οπουδήποτε μπορούσε να φτάσει η επιρροή και η εξουσία τους. Άλλα οι Νικαιανοί (οι υποστηρικτές του δόγματος της Νίκαιας), με τη σειρά τους, δεν αντιμετωπίστηκαν λιγότερο αυστηρά από τους αντιπάλους τους (τους Αρειανούς), ιδιαίτερα στην Αφρική και την Ιταλία, όπου ένιωθαν, με πολύ έντονο τρόπο, το βάρος της δύναμης των Αρειανών και την πικρία της εχθρικής δυσαρέσκειας. Οι θρίαμβοι του Αρειανισμού ήταν, ωστόσο, παροδικοί και οι ημέρες ευημερίας του επισκιάστηκαν εντελώς όταν οι Βάνδαλοι εκδιώχθηκαν από την Αφρική και οι Γότθοι από την Ιταλία, από τα χέρια του Ιουστινιανού». — Mosheim, Ιστορία της Εκκλησίας, κεφάλ. 6, μέρος 2, κεφ. 5, εδ. 3.

Ο Έλιοτ, στο έργο του *Horae Apocalypticae*, κάνει δύο απαριθμήσεις των δέκα βασιλείων που προέκυψαν από τη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία, διαφοροποιώντας τη δεύτερη λίστα από την πρώτη ανάλογα με τις αλλαγές που είχαν συμβεί στην μεταγενέστερη περίοδο στην οποία εφαρμόζεται η δεύτερη λίστα. Η πρώτη του λίστα διαφέρει από αυτήν που αναφέρεται στις παρατηρήσεις στο κεφ. 2:42, μόνο στο ότι έβαλε τους Αλαμανούς στη θέση των Ούννων και τους Βαυαρούς στη θέση των Λομβαρδών, μια παραλλαγή που μπορεί εύκολα να εξηγηθεί. Από αυτήν τη λίστα ονομάζει τα τρία έθνη που ξεριζώθηκαν πριν από τον παπισμό, με τα εξής λόγια: «Θα μπορούσα να αναφέρω τρία έθνη που εξαλείφθηκαν πριν από τον πάπτα από την πρώτη λίστα που δόθηκε· δηλαδή, τους Έρουλους υπό τον Οδόακρο, τους Βάνδαλους και τους Οστρογότθους». — Τόμος III, σελ. 152, σημείωση 1.

Παρόλο που προτιμά τη δεύτερη λίστα, στην οποία βάζει τους Λομβαρδούς στη θέση των Ερούλων, τα προαναφερθέντα αποτελούν καλή απόδειξη ότι αν κάνουμε την απαρίθμηση των δέκα βασιλείων βλέπουμε οτι παρόλο που οι Έρουλοι ήταν κυρίαρχη δύναμη, ήταν ένα από τα κέρατα που τελικά ξεριζώθηκαν.

Από την ιστορική μαρτυρία που αναφέρθηκε παραπάνω, πιστεύουμε ότι αποδεικνύεται σαφώς ότι τα τρία κέρατα που ξεριζώθηκαν ήταν οι δυνάμεις που κατονομάστηκαν· δηλαδή, οι Έρουλοι το 493 μ.Χ., οι Βάνδαλοι το 534 και οι Οστρογότθοι το 538.

1. *“Και θα μιλήσει λόγια ενάντια στον ‘Υψιστο”*. Το έχει κάνει αυτό ο παπισμός; Δείτε μερικούς από τους τίτλους του πάπτα με τους οποίους αυτοπροσδιορίζεται: «Αντιπρόσωπος του Υιού του Θεού», «Κύριος ο Θεός μας, ο Πάπτας», «Ένας άλλος Θεός στη γη», «Βασιλιάς του κόσμου», «Βασιλιάς βασιλιάδων και Κύριος κυρίων». Ο πάπτας Νικόλαος είπε στον Αυτοκράτορα Μιχαήλ: «Ο πάπτας, που ο Κωνσταντίνος αποκαλεί Θεό, δεν μπορεί ποτέ να δεσμευτεί ή να απελευθερωθεί από άνθρωπο· γιατί ο Θεός δεν μπορεί να κριθεί από άνθρωπο». Υπάρχει ανάγκη για πιο τολμηρή βλασφημία από αυτή; Ακούστε επίσης την κολακεία που έχουν δεχθεί οι πάπτες από τους οπαδούς τους χωρίς να τους επιπλήξουν. Ένας Βενετός ιεράρχης στην τέταρτη σύνοδο του Λατερανού, απευθύνθηκε στον πάπτα ως εξής: «Εσύ είσαι ο Ποιμένας μας, ο Ιατρός μας, εν ολίγοις, ένας δεύτερος Θεός στη γη». Ένας άλλος επίσκοπος τον αποκάλεσε «το λιοντάρι της φυλής του Ιούδα, ο υποσχεμένος Σωτήρας». Ο Λόρδος Άντονι Πούτσι, στην πέμπτη Λατερανή σύνοδο, είπε στον πάπτα: «Η θέα της θεϊκής σου μεγαλειότητας δεν με τρομάζει μόνο λίγο· γιατί δεν αγνοώ ότι κάθε εξουσία, τόσο στον ουρανό όσο και στη γη, σου έχει διθεί· ότι ο προφητικός λόγος εκπληρώνεται σε σένα: “Και θα τον προσκυνήσουν όλοι οι βασιλιάδες”.

όλα τα έθνη αυτόν θα δουλέψουν.” ». (Βλέπε το Βασίλειο του Όσβαλντ «Το οποίο δεν θα καταστραφεί», σελ. 97-99.) Και πάλι, ο Δρ. Κλαρκ, στο εδάφιο 25, αναφέρει: ««Θα μιλήσει σαν να ήταν Θεός». Με αυτήν την φράση ο Άγιος Ιερώνυμος παραθέτει από τον Σύμμαχο. Σε κανέναν δεν μπορεί αυτό να εφαρμοστεί τόσο καλά όσο στους πάπες της Ρώμης.

Θεωρούν ότι έχουν το αλάθητο, κάτι που ανήκει μόνο στον Θεό. Ισχυρίζονται ότι συγχωρούν αμαρτίες, κάτι που ανήκει μόνο στον Θεό. Ισχυρίζονται ότι ανοίγουν και κλείνουν τον ουρανό, κάτι που ανήκει μόνο στον Θεό. Ισχυρίζονται ότι είναι ανώτεροι από όλους τους βασιλιάδες της γης, κάτι που ανήκει μόνο στον Θεό. Και ξεπερνούν τον Θεό προσποιούμενοι ότι λύνουν ολόκληρα έθνη από τον όρκο υποταγής τους στους βασιλιάδες τους, όταν οι συγκεκριμένοι βασιλιάδες δεν τους ευχαριστούν. Και αντιτίθενται στον Θεό όταν δίνουν συγχωροχάρτια για αμαρτίες. Αυτή είναι η χειρότερη από όλες τις βλασφημίες».

2. “και θα κατατρέχει τους αγίους τού Υψίστου”. Το έχει κάνει αυτό ο παπισμός; Σε οποιονδήποτε μελετητή της εκκλησιαστικής ιστορίας είναι γνωστό και δεν χρειάζεται να διθεί απάντηση εδώ. Όλοι γνωρίζουν ότι για πολλά χρόνια η παπική εκκλησία συνέχιζε το αδιάκοπο έργο της εναντίον των αληθινών πιστών του Θεού. Θα μπορούσαν να γραφούν πολλά κεφάλαια αν το επέτρεπε ο περιορισμένος χώρος μας. Πόλεμοι, σταυροφορίες, σφαγές, ιερές εξετάσεις και διωγμοί κάθε είδους, - αυτά ήταν τα όπλα εξολόθρευσης τους.

Το βιβλίο «Ιστορία της Εκκλησίας» του Σκοτ αναφέρει: «Κανένας υπολογισμός δεν μπορεί να δώσει τον αριθμό εκείνων που έχουν θανατωθεί, με διαφορετικούς τρόπους, επειδή διατήρησαν την ομολογία του ευαγγελίου και αντιτάχθηκαν στη διαφθορά της Εκκλησίας της Ρώμης. Ένα εκατομμύριο φτωχοί Βαλδένσιοι χάθηκαν στη Γαλλία. Εννιακόσιες χιλιάδες ορθόδοξοι Χριστιανοί δολοφονήθηκαν σε λιγότερο από τριάντα χρόνια μετά την εγκαθίδρυση του τάγματος των Ιησουιτών. Ο Δούκας της Άλβα καυχιόταν ότι σε διάστημα λίγων ετών είχε θανατώσει στην Ολλανδία τριάντα έξι χιλιάδες με το χέρι του δήμιου του κράτους. Η Ιερά Εξέταση εξολόθρευσε, με διάφορα βασανιστήρια, εκατόν πενήντα χιλιάδες μέσα σε τριάντα χρόνια. Αυτά είναι λίγα και μόνο δείγματα από αυτά που έχει καταγράψει η ιστορία. Άλλα ο συνολικός αριθμός δεν θα γίνει ποτέ γνωστός μέχρι η γη να αποκαλύψει το αίμα της και να μην καλύπτει πλέον τους δολοφονημένους της».

Σχολιάζοντας την προφητεία ότι το μικρό κέρας θα “θα κατατρέχει τους αγίους τού Υψίστου”, ο Μπαρνς, στις Σημειώσεις του για τον Δανιήλ 7:25, λέει: «Μπορεί κανείς να αμφιβάλλει ότι αυτό ισχύει για τον παπισμό; Η Ιερά Εξέταση, οι διωγμοί των Βαλδένσιων, οι αφανισμοί του Δούκα της Άλβα, οι πυρκαγιές του Σμίθφιλντ, τα βασανιστήρια στην Γκόα, - πράγματι, μπορούμε να επικαλεστούμε ολόκληρη την ιστορία του παπισμού ως απόδειξη ότι το εδάφιο αυτό αφορά αυτή τη δύναμη. Αν κάτι θα μπορούσε να εξαντλήσει τους αγίους του Υψίστου, - θα μπορούσε να τους αποκόψει από τη γη, έτσι ώστε η θρησκεία του ευαγγελίου να έχει εξαφανιστεί, - αυτό θα ήταν οι διωγμοί της παπικής εξουσίας. Το έτος 1208 μ.Χ. κηρύχθηκε μια σταυροφορία από τον Πάπα Ιννοκέντιο Γ' εναντίον των Βαλδένσιων και των Αλβιγηνών, στην οποία χάθηκαν ένα εκατομμύριο άνδρες. Από την αρχή της ίδρυσης του τάγματος των Ιησουιτών το έτος 1540 μ.Χ. έως το 1580 μ.Χ., εννιακόσιες χιλιάδες εξολοθρεύτηκαν. Εκατόν πενήντα χιλιάδες χάθηκαν από την Ιερά Εξέταση σε τριάντα χρόνια. Στις Κάτω Χώρες πενήντα χιλιάδες άτομα απαγχονίστηκαν, αποκεφαλίστηκαν, κάηκαν και θάφτηκαν ζωντανά, κατηγορούμενοι για το έγκλημα της αίρεσης, μέσα σε τριάντα οκτώ χρόνια από το διάταγμα του Καρόλου Ε' εναντίον των

Προτεσταντών μέχρι την ειρήνη του Κατώ-Καμπρεζί το 1559 μ.Χ.. Δεκαοκτώ χιλιάδες υπέφεραν από το χέρι του δήμιου σε διάστημα πεντέμισι ετών, κατά τη διάρκεια της διακυβέρνησης του Δούκα της Άλβα. Πράγματι, η παραμικρή γνώση της ιστορίας του παπτισμού θα πείσει οποιονδήποτε ότι αυτό που λέγεται εδώ για “πόλεμο με τους αγίους” (εδάφιο 21) και «κατατρεγμό» των αγίων του Υψίστου (εδάφιο 25) ισχύει αυστηρά για αυτή τη δύναμη και περιγράφει με ακρίβεια την ιστορία της. (Βλέπε Θεολογικό Λεξικό του Buck, άρθρο, Διωγμοί· Βασίλειο του Oswald, κλπ., σελ. 107-133· Ιστορία της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας του Dowling· Βιβλίο Μαρτύρων του Fox· Μαρτυρολογία της Charlotte Elizabeth· Οι Πόλεμοι των Ουγενότων· Ο Μεγάλος Κόκκινος Δράκος, του Anthony Gavin, πρώην Ρωμαιοκαθολικός ιερέας της Σαραγόσα της Ισπανίας· Ιστορίες της Μεταρρύθμισης, κ.λπ.).

Για να αποκρούσουν τη δύναμη αυτής της καταστροφικής ιστορικής μαρτυρίας, οι παπτικοί αρνούνται ότι η εκκλησία έχει διώξει ποτέ κάποιον· η κοσμική εξουσία το έκανε· η εκκλησία έλαβε μόνο αποφάσεις για ζητήματα αιρέσεων και στη συνέχεια παρέδωσε τους παραβάτες στην πολιτική εξουσία, για να αντιμετωπιστούν σύμφωνα με την επιθυμία του κοσμικού δικαστηρίου. Η ασεβής υποκρισία αυτού του ισχυρισμού είναι αρκετά διαφανής για να την καταστήσει απόλυτη προσβολή της κοινής λογικής. Εκείνες τις ημέρες των διωγμών, τι ήταν η κοσμική εξουσία; — Απλώς ένα εργαλείο στα χέρια της εκκλησίας, πλήρως υπό τον έλεγχό της, για να εκτελεί τις αιματηρές της διαταγές. Όταν η εκκλησία παρέδιδε τους κρατούμενούς της στους δημίους για να τους εξοντώσουν, χρησιμοποιούσε την ακόλουθη διατύπωση, με δαιμονική κοροϊδία: «Σε αφήνουμε στην κοσμική εξουσία, και στην εξουσία του κοσμικού δικαστηρίου· ταυτόχρονα όμως, παρακαλέσαμε θερμά αυτό το δικαστήριο να μετριάσει την ποινή του ώστε να μην αγγίξει το αίμα σου, ούτε να θέσει τη ζωή σου σε κανέναν κίνδυνο». Και στη συνέχεια, όπως είχε προβλεφθεί, τα άτυχα θύματα του παπτικού μίσους εκτελούνταν αμέσως. (Φυλλάδια για την Παποσύνη του Geddes· Παρουσίαση του Δικαστηρίου της Ιεράς Εξέτασης στην Πορτογαλία, σελ. 446· Limborch, Τόμος II, σελ. 289.)

Ωστόσο, οι ψευδείς ισχυρισμοί των παπτικών ως προς αυτό το θέμα έχουν απορριφθεί κατηγορηματικά και διαψευσθεί από έναν από τους δικούς τους βασικούς συγγραφείς, τον Καρδινάλιο Bellarmine, ο οποίος γεννήθηκε στην Τοσκάνη το 1542 μ.Χ., και ο οποίος, μετά τον θάνατό του το 1621 μ.Χ., παραλίγο να συμπεριληφθεί στο ημερολόγιο των αγίων λόγω των μεγάλων υπηρεσιών του υπέρ της παποσύνης. Αυτός ο άνθρωπος, κάποια στιγμή, σε μία διαμάχη, πρόδωσε τον εαυτό του παραδεχόμενος τα πραγματικά γεγονότα της υπόθεσης. Ο Λούθηρος, έχοντας πει ότι η εκκλησία (εννοώντας την αληθινή εκκλησία) δεν έκαιγε ποτέ αιρετικούς, ο Bellarmine, το χρησιμοποίησε για την Ρωμαιοκαθολική Εκκλησία, απάντησε: «Αυτό το επιχείρημα δεν αποδεικνύει τον ισχυρισμό, αλλά την άγνοια ή την αναίδεια του Λούθηρου· διότι, ενώ ένας σχεδόν άπειρος αριθμός ανθρώπων είτε κάηκε είτε θανατώθηκε με άλλο τρόπο, ο Λούθηρος είτε δεν το γνώριζε και επομένως ήταν αδαής· ή, αν το γνώριζε, καταδικάστηκε για αναίδεια και ψεύδος· διότι το γεγονός ότι οι αιρετικοί συχνά καίγονταν από την εκκλησία, μπορεί να αποδειχθεί παραθέτοντας μερικά από πολλά παραδείγματα».

Για να δείξουμε τη σχέση της κοσμικής εξουσίας με την εκκλησία, όπως την υποστηρίζουν οι Ρωμαιοκαθολικοί, παραθέτουμε την απάντηση του ίδιου συγγραφέα στο επιχείρημα ότι το μόνο όπλο που έχει ανατεθεί στην εκκλησία είναι «η μάχαιρα του Πνεύματος, η οποία είναι ο λόγος του Θεού». Σε αυτό απάντησε: «Όπως η εκκλησία έχει

Επιφανείς Μάρτυρες

"καὶ θὰ κατατρέχει τους αγίους τού Υψίστου" Δαν.7:25

εκκλησιαστικούς και κοσμικούς ηγεμόνες, που είναι τα δύο χέρια της, έτσι έχει και δύο ξίφη, το πνευματικό και το υλικό· και επομένως, όταν το δεξί της χέρι δεν μπορεί να μεταπείσει έναν αιρετικό με τη μάχαιρα του Πνεύματος, επικαλείται τη βοήθεια του αριστερού χεριού και εξαναγκάζει τους αιρετικούς με το υλικό ξίφος». Απαντώντας στο επιχείρημα ότι οι απόστολοι δεν επικαλέστηκαν ποτέ το κοσμικό χέρι εναντίον των αιρετικών, λέει: «Οι απόστολοι δεν το έκαναν, επειδή δεν υπήρχε Χριστιανός πρίγκιπας στον οποίο θα μπορούσαν να ζητήσουν βοήθεια. Αργότερα όμως, την εποχή του Κωνσταντίνου, ... η εκκλησία ζήτησε να την βοηθήσει το κοσμικό χέρι». — Ιστορία του Ρωμανισμού του Dowling, σελ. 547, 548.

Προς επιβεβαίωση αυτών των γεγονότων, πενήντα εκατομμύρια μάρτυρες - αυτός είναι ο χαμηλότερος υπολογισμός που έγινε από οποιονδήποτε ιστορικό - θα εγερθούν στην κρίση ως μάρτυρες κατά του αιματηρού έργου της.

Η παγανιστική Ρώμη δίωξε αδυσώπητα τη χριστιανική εκκλησία και εκτιμάται ότι τρία εκατομμύρια Χριστιανοί χάθηκαν τους πρώτους τρεις αιώνες, ωστόσο λέγεται ότι οι πρώτοι Χριστιανοί προσεύχονταν για τη διατήρηση της αυτοκρατορικής Ρώμης· γιατί γνώριζαν ότι όταν αυτή η μορφή διακυβέρνησης θα σταματούσε, θα εμφανιζόταν μια άλλη πολύ χειρότερη διωκτική δύναμη, η οποία κυριολεκτικά, όπως δηλώνει αυτή η προφητεία, θα “κατατρέχει τους αγίους τού Υψίστου”. Η παγανιστική Ρώμη μπορούσε μεν να σκοτώνει τα βρέφη, αλλά έσωζε τις μητέρες· η παπική Ρώμη όμως σκότωνε και τις μητέρες και τα βρέφη. Καμία ηλικία, κανένα φύλο, καμία κατάσταση στη ζωή, δεν εξαιρούνταν από την αδιάκοπη οργή της. «Όταν πέθανε ο Ηρώδης», λέει ένας δυναμικός συγγραφέας, «κατέβηκε στον τάφο με ατιμία· και η γη είχε έναν δολοφόνο, έναν διώκτη, λιγότερο, και η κόλαση ένα θύμα περισσότερο. Ω Ρώμη! ποια θα είναι η κόλασή σου, και αυτή των θιασωτών σου, όταν έρθει η κρίση σου;»

3. Και θα «σκεφτεί να αλλάξει καιρούς και νόμους». Ποιους νόμους; Και ποιανού; Δεν πρόκειται για νόμους άλλων γήινων κυβερνήσεων· γιατί δεν ήταν τίποτα το θαυμαστό ή παράξενο για μια δύναμη να αλλάξει τους νόμους μιας άλλης, όποτε μπορούσε να φέρει μια τέτοια δύναμη υπό την κυριαρχία της. Δεν πρόκειται επίσης για ανθρώπινους νόμους κανενός είδους· γιατί το μικρό κέρας είχε τη δύναμη να τους αλλάξει στο βαθμό που εκτεινόταν η δικαιοδοσία του. Οι καιροί και οι νόμοι για τους οποίους γίνεται λόγος ήταν τέτοιοι που αυτή η δύναμη θα έπρεπε μόνο να σκεφτεί να αλλάξει, αλλά δεν θα μπορούσε να αλλάξει. Είναι οι νόμοι του ίδιου Όντος στο οποίο ανήκουν οι άγιοι που έχουν φθαρεί από αυτή τη δύναμη· δηλαδή, οι νόμοι του Υψίστου. Το έχει επιχειρήσει αυτό ο παπισμός; — Ναι, ακόμη και αυτό. Στις κατηχήσεις του, έχει διαγράψει τη δεύτερη εντολή του δεκαλόγου για να δώσει χώρο στη λατρεία των εικόνων. Επίσης διαίρεσε τη δέκατη εντολή στα δύο ώστε οι εντολές να εξακολουθούν να είναι δέκα. Και, η πιο τολμηρή ενέργειά του από όλες ήταν να βάλει χέρι στην τέταρτη εντολή, να την αποσπάσει από τη θέση της, το Σάββατο του Γιαχβέ, το μόνο μνημείο του μεγάλου Θεού που δόθηκε ποτέ στον άνθρωπο, και να αναγείρει στη θέση του έναν αντίπαλο θεσμό για να εξυπηρετήσει έναν άλλο σκοπό.¹

“και θα δοθούν στο χέρι του μέχρι καιρόν και καιρούς, και μισόν καιρό”. Αυτά που θα δοθούν στο χέρι του περιλαμβάνει τους αγίους, τους καιρούς και τους νόμους, που μόλις

¹ Δες Καθολικές κατηχήσεις και το άρθρο με τίτλο Ποιος άλλαξε το Σάββατο; και άρθρα πάνω στο Σάββατο και τον Νόμο που έχουν δημοσιευθεί από Review and Herald, Μπάτλ Κρικ, Μίσιγκαν

αναφέρθηκαν. Πόσο καιρό έπρεπε να δοθούν όλα αυτά στα χέρια αυτής της δύναμης; Ένας καιρός, όπως είδαμε από το κεφάλαιο 4:23, είναι ένα έτος· δύο καιροί, είναι ο μικρότερος χρόνος που θα μπορούσε να συμβολιστεί με τον πληθυντικό, είναι δύο έτη, και η διαίρεση του καιρού, ή μισός καιρός (ήμισυ στη Μετάφραση των Εδομήκοντα) είναι μισό έτος. Ο Γεσένιος δίνει επίσης «**ἀλέ**, Χαλδ., μισό. Δανιήλ 7:25». Έχουμε λοιπόν τρία και μισό χρόνια κυριαρχίας αυτής της δύναμης. Η εβραϊκή, ή μάλλον η χαλδαϊκή, λέξη για τον καιρό στο κείμενο που έχουμε μπροστά μας, είναι **ἰττυ iddān**, την οποία ο Γεσένιος ορίζει ως εξής: «Καιρός. Ειδικότερα, στην προφητική γλώσσα, ένας χρόνος. Δανιήλ 7:25, **ἰττυ ἀλέ** **ἰττυ** για ένα χρόνο, επίσης δύο χρόνια, και μισό χρόνο· δηλαδή, για τρία και μισό χρόνια· συγκρίνετε Jos. B. J. 1. 1. 1.» Πρέπει τώρα να λάβουμε υπόψη ότι βρισκόμαστε στη μέση μιας συμβολικής προφητείας· επομένως, σε αυτόν τον υπολογισμό ο καιρός δεν είναι κυριολεκτικός, αλλά και συμβολικός. Προκύπτει λοιπόν το ερώτημα: Ποια είναι η χρονική διάρκεια της περιόδου που υποδηλώνεται από τα τριάμισι χρόνια προφητικού χρόνου; Ο κανόνας που μας δίνεται στη Βίβλο είναι ότι όταν μια ημέρα χρησιμοποιείται ως σύμβολο, αντιπροσωπεύει ένα έτος. **Ιεζεκιήλ 4:6 · Αριθμοί 14:34.** Κάτω από την εβραϊκή λέξη για την ημέρα, **δι** (yom), ο Γεσένιος έχει αυτή την παρατήρηση: «3. Μερικές φορές το **מִיְמִ** [yamim] σηματοδοτεί ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα· δηλαδή, ένα έτος· όπως επίσης και στα συριακά και χαλδαϊκά. το **ἰττυ** [iddān] υποδηλώνει τόσο τον καιρό όσο και το έτος· και όπως στα αγγλικά, αρκετές λέξεις που σημαίνουν χρόνο, βάρος, μέτρο, χρησιμοποιούνται επίσης για να δηλώσουν ορισμένους συγκεκριμένους χρόνους, βάρη και μέτρα». Το κοινό εβραϊκό έτος, το οποίο πρέπει να χρησιμοποιηθεί ως βάση για την μέτρηση, περιείχε τριακόσιες εξήντα ημέρες. Τριάμισι χρόνια περιείχαν χίλιες διακόσιες εξήντα ημέρες. Καθώς κάθε μέρα αντιστοιχεί σε ένα έτος, έχουμε χίλια διακόσια εξήντα χρόνια στα οποία αυτό κέρας θα συνέχιζε να κυριαρχεί. Κυριαρχούσε η παποσύνη σε αυτό το χρονικό διάστημα; Η απάντηση είναι και πάλι, ναι. Το διάταγμα του αυτοκράτορα Ιουστινιανού, κατά το έτος 533 μ.Χ., καθιστούσε τον επίσκοπο Ρώμης επί κεφαλής όλων των εκκλησιών. Το διάταγμα όμως αυτό δεν θα μπορούσε να τεθεί σε ισχύ μέχρι να εκδιωχθούν από τη Ρώμη οι Αρειανοί Οστρογότθοι, το τελευταίο από τα τρία κέρατα που ξεριζώθηκαν για να δημιουργήσουν χώρο για την παποσύνη. Και αυτό επιτεύχθηκε, όπως ήδη έχει αποδειχθεί, το 538 μ.Χ. Το διάταγμα αυτό δεν θα είχε κανένα αποτέλεσμα αν δεν είχε επιτευχθεί αυτό το τελευταίο γεγονός. Επομένως, από αυτό το τελευταίο έτος πρέπει να υπολογίζουμε, καθώς αυτό ήταν το πρώτο χρονικό σημείο στο οποίο οι άγιοι βρίσκονταν στην πραγματικότητα στα χέρια αυτής της δύναμης. Από αυτό το σημείο και εντεύθεν, ο παπισμός διατήρησε την κυριαρχία του για χίλια διακόσια εξήντα χρόνια; — Ακριβώς. Γιατί $538 + 1260 = 1798$. και το έτος 1798 μ.Χ., ο Μπερτιέ, με γαλλικό στρατό, εισήλθε στη Ρώμη, ανακήρυξε δημοκρατία, συνέλαβε τον πάπα αιχμάλωτο, και για ένα διάστημα κατάργησε την παποσύνη. Έκτοτε δεν έχει απολαύσει ποτέ τα προνόμια και τις ασυλίες που κατείχε πριν. Έτσι, και πάλι αυτή η δύναμη εκπληρώνει κατά γράμμα τις λεπτομέρειες της προφητείας, η οποία αποδεικνύει πέραν πάσης αμφιβολίας ότι η εφαρμογή που κάνουμε είναι σωστή.

Αφού περιγράφει την τρομερή πορεία του μικρού κέρατος και αναφέρει ότι οι άγιοι θα πρέπει να δοθούν στο χέρι του για 1260 χρόνια, φέρνοντάς μας στο 1798 μ.Χ., το εδάφιο 26 δηλώνει: “Ομως, θα καθίσει κριτήριο, και η εξουσία του θα αφαιρεθεί, για να φθαρεί και να αφανιστεί μέχρι τέλους.” Στο εδάφιο 10 του ίδιου κεφαλαίου έχουμε

ουσιαστικά την ίδια έκφραση σχετικά με την κρίση: “το κριτήριο κάθησε”. Θα ήταν συνεπές να υποθέσουμε ότι και στις δύο περιπτώσεις γίνεται αναφορά στην ίδια κρίση. Άλλα η υπέροχη σκηνή που περιγράφεται στο εδάφιο 10, είναι η έναρξη της διερευνητικής Κρίσης στο αγιαστήριο, στον ουρανό, όπως θα σχολιάσουμε και στον Δανιήλ 8:14 και 9:25-27. Η έναρξη αυτής της σκηνής της κρίσης εντοπίζεται στην προφητεία στο τέλος της μεγάλης προφητικής περιόδου των 2300 ετών, η οποία έληξε το 1844 μ.Χ.. (Βλέπε κεφάλαιο 9:25-27.) Τέσσερα χρόνια μετά από αυτό, το 1848 μ.Χ., η μεγάλη επανάσταση που συγκλόνισε τόσους πολλούς θρόνους στην Ευρώπη, έδιωξε επίσης τον πάπα από την κυριαρχία του. Η αποκατάστασή του λίγο αργότερα έγινε μέσω της δύναμης ξένων δυνάμεων, και μόνο από αυτές απλώς διατηρήθηκε μέχρι την τελική απώλεια της κοσμικής του εξουσίας το 1870 μ.Χ.. Η ανατροπή της παποσύνης το 1798 μ.Χ., σηματοδότησε το τέλος της προφητικής περιόδου των 1260 ετών και αποτέλεσε την “θανατηφόρα πληγή” που προφητεύτηκε στην Αποκάλυψη 13:3, που επρόκειτο να επέλθει πάνω σε αυτή τη δύναμη. Αυτή όμως η θανατηφόρα πληγή θα θεραπευόταν. Το 1800 μ.Χ. εξελέγη ένας άλλος πάπας. Το παλάτι και η κοσμική του κυριαρχία αποκαταστάθηκαν και κάθε προνόμιο τέθηκε ξανά υπό τον έλεγχό του εκτός, όπως λέει ο κ. Κρόλι, από τη δυνατότητα να κάνει συστηματικές διώξεις. Έτσι, η πληγή επουλώθηκε. Άλλα από το 1870 μ.Χ. και μετά, δεν έχει απολαύσει κανένα κύρος ως κοσμικός πρίγκιπας ανάμεσα στα έθνη της γης.

Εδάφιο 27. Και η βασιλεία, και η εξουσία, και η μεγαλοσύνη των βασιλειών, που είναι κάτω από κάθε ουρανό, θα δοθεί στον λαό των αγίων τού Υψίστου, του οποίου η βασιλεία είναι βασιλεία αιώνια, και όλες οι εξουσίες θα λατρεύσουν και θα υπακούσουν σ' αυτόν. 28. Μέχρις εδώ είναι το τέλος τού πράγματος. Όσο για μένα, τον Δανιήλ, πολύ με τάραζαν οι συλλογισμοί μου, και η όψη μου αλλοιώθηκε μέσα μου· όμως, διατήρησα το πράγμα στην καρδιά μου.

Αφού είδε τη σκοτεινή και αποκαρδιωτική εικόνα της παπικής καταπίεσης στην εκκλησία, ο προφήτης έλαβε την άδεια για άλλη μια φορά να στρέψει τα μάτια του στην ένδοξη περίοδο της ανάπτυσης των αγίων, όταν θα πάρουν τη βασιλεία, απαλλαγμένη από όλες τις καταπιεστικές δυνάμεις, για πάντα. Πώς θα μπορούσαν τα παιδιά του Θεού να παραμείνουν δυνατά σε αυτόν τον παρόντα μοχθηρό κόσμο, εν μέσω της κακοδιοίκησης και της καταπίεσης των κυβερνήσεων της γης και των βδελυγμάτων που γίνονται στη γη, αν δεν μπορούσαν να προσβλέπουν στη βασιλεία του Θεού και την επιστροφή του Κυρίου τους, με πλήρη βεβαιότητα ότι οι υποσχέσεις που αφορούν και τους δύο σίγουρα θα εκπληρωθούν, και μάλιστα γρήγορα;

ΣΗΜΕΙΩΣΗ. — Μερικά εκπληκτικά γεγονότα σχετικά με τον παπισμό, που εκπληρώνουν τις προφητείες που εκφράζονται σε αυτό το κεφάλαιο σχετικά με αυτή τη δύναμη, έχουν λάβει χώρα μέσα σε λίγα χρόνια από την τρέχουσα εποχή. Ξεκινώντας από το 1798 μ.Χ., όπου ο παπισμός δέχθηκε το πρώτο μεγάλο πλήγμα, ποια ήταν τα κύρια χαρακτηριστικά των γεγονότων που έχουν μεσολαβήσει από τότε; Απάντηση: Η ταχεία αποστασία των φυσικών υποστηρικτών του και οι όλο και μεγαλύτερες αξιώσεις από την πλευρά του. Το 1844 μ.Χ., άρχισε να ισχύει η κρίση του εδαφίου 10, δηλαδή, η διερευνητική κρίση στο ουράνιο αγιαστήριο, προπαρασκευαστική για την έλευση του Χριστού. Στις 8 Δεκεμβρίου 1854, το δόγμα της Άμωμης Σύλληψης διακηρύχθηκε από τον

πάπτα. Στις 21 Ιουλίου 1870, στη μεγάλη Οικουμενική Σύνοδο που συγκλήθηκε στη Ρώμη [1η Βατικανή Σύνοδος], διακηρύχθηκε με σκοπιμότητα, με ψήφους 538 έναντι 2, ότι ο πάπτας ήταν αλάθητος. Την ίδια χρονιά, η Γαλλία, με τις ξιφολόγχες της οποίας ο πάπτας κρατήθηκε στον θρόνο του, συντρίφτηκε από την Πρωσία και έτσι το τελευταίο στήριγμα αφαιρέθηκε από τον παπισμό. Τότε ο Βίκτωρ Εμμανουήλ, βλέποντας την ευκαιρία να πραγματοποιήσει το μακροχρόνιο όνειρο μιας ενωμένης Ιταλίας, κατέλαβε τη Ρώμη για να την κάνει πρωτεύουσα του βασιλείου του. Η Ρώμη παραδόθηκε στις 20 Σεπτεμβρίου 1870, στα στρατεύματά του υπό τον στρατηγό Καντόρνα. Η κοσμική εξουσία του πάπτα αφαιρέθηκε έτσι ολοκληρωτικά, για να μην αποκατασταθεί ποτέ ξανά, είπε ο Βίκτωρ Εμμανουήλ, και από τότε, οι πάπτες, κλεισμένοι στο Βατικανό, αυτοαποκαλούνται οι είναι «φυλακισμένοι». Λόγω των μεγάλων λόγων που εξέφρασε το κέρας, ο Δανιήλ είδε το θηρίο να καταστρέφεται και να παραδίδεται στην καιόμενη φλόγα. Αυτή η καταστροφή πρόκειται να λάβει χώρα κατά τη δεύτερη έλευση του Χριστού και εξαιτίας αυτού του γεγονότος· διότι ο άνθρωπος της αμαρτίας πρόκειται να καταναλωθεί από το πνεύμα του στόματος του Χριστού και να καταστραφεί από τη λάμψη της έλευσής Του, Β' Θεσσαλονικείς 2:8. Ποια λόγια θα μπορούσαν να είναι πιο αλαζονικά, προπτετή, βλάσφημα ή προσβλητικά προς τον υψηλό Ουρανό, από την σκόπιμη υιοθέτηση του δόγματος του αλαθήτου, ενδύοντας έτσι έναν θνητό άνθρωπο με το προνόμιο της Θεότητας; Ακόμα και αυτό επιτεύχθηκε μέσω της ππαπικής δολοπλοκίας και επιρροής, στις 21 Ιουλίου 1870. Ακολουθώντας σε γρήγορη διαδοχή, αφαιρέθηκε από τα χέρια του και το τελευταίο ίχνος κοσμικής εξουσίας. Ήταν εξαιτίας αυτών των λόγων, και σαν να ήταν σε σχεδόν άμεση σχέση με αυτά, που ο προφήτης είδε αυτή τη δύναμη να παραδίδεται στην καιόμενη φλόγα. Η κυριαρχία του πρόκειται να φθαρεί μέχρι τέλους, υπονοώντας ότι όταν η εξουσία του ως πολιτικού άρχοντα θα αφανιστεί ολοκληρωτικά, το τέλος δεν θα είναι μακριά. Και ο προφήτης προσθέτει αμέσως: “*Και η βασιλεία, και η εξουσία, και η μεγαλοσύνη των βασιλειών, που είναι κάτω από κάθε ουρανό, θα δοθεί στον λαό των αγίων τού Υψίστου*”. Όλα, σε αυτή τη συγκεκριμένη προφητεία, έχουν πλέον ολοκληρωθεί πλήρως, εκτός από την τελική σκηνή. Αυτό που έπειται είναι η τελευταία, η κορυφαία πράξη του δράματος, όταν το θηρίο θα παραδοθεί στην καιόμενη φλόγα, και οι άγιοι του Υψίστου θα πάρουν τη βασιλεία. Πρέπει να βρισκόμαστε, τώρα, στο κατώφλι αυτού του ένδοξου γεγονότος.

Κεφάλαιο 8 – Η Ὁραση του Κριού, του Τράγου και του Μικρού Κέρατος

Αλλαγή από τα Χαλδαϊκά στην Εβραϊκά — Το έτος της βασιλείας του Βαλτάσαρ — Το έτος αυτού του οράματος — Πού βρίσκονταν τα Σούσα; — Μια προφητεία του Ησαΐα εκπληρώθηκε — Ο άγγελος εξήγει τα σύμβολα — Πώς ο τράγος αντιπροσωπεύει τους Έλληνες — Μέγας Αλέξανδρος — Μάχη στον Γρανικό ποταμό — Μάχη στα στενά της Ισσού — Η μεγάλη μάχη των Γαυγαμήλων — Ανατροπή του Περσικού βασιλείου, 331 π.Χ. — Η διάσημη απάντηση του Αλεξάνδρου στον Δαρείο — Ο κόσμος δεν θα επιτρέψει δύο ήλιους ούτε δύο κυρίαρχους — Αύξηση της ισχύος — Ο αιμωτικός θάνατος του Αλεξάνδρου — Η διαίρεση του βασιλείου του — Το Ρωμαϊκό κέρας — Πώς προήλθε από ένα από τα κέρατα του τράγου — Ο Αντίοχος Επιφανής δεν είναι αυτό το κέρας — Ρώμη η δύναμη συμβολίζεται από το μικρό κέρας — Τι είναι η «Καθημερινή θυσία» — Δύο δυνάμεις που προκαλούν ερημώσεις έρχονται στο φως — Όταν θα τελειώσει η καταπίεση των αγίων — Οι 2300 Ημέρες δεν εξηγούνται εδώ — Η εξήγηση του αγιαστηρίου — Τι είναι ο καθαρισμός του αγιαστηρίου — Ο βασιλιάς με το άγριο πρόσωπο — Με ποιο τρόπο ευημέρησαν οι Ρωμαίοι — Η εξήγηση δεν έχει ολοκληρωθεί — Ο λόγος γιατί.

Eρχόμαστε τώρα για άλλη μια φορά», λέει ο Δρ. Κλαρκ, «στο Εβραϊκό κείμενο, καθώς το Χαλδαϊκό μέρος του βιβλίου έχει ολοκληρωθεί. Καθώς οι Χαλδαίοι είχαν ιδιαίτερο ενδιαφέρον τόσο για την ιστορία όσο και για τις προφητείες από το κεφάλαιο 2:4 έως το τέλος του κεφαλαίου 7, το σύνολο είναι γραμμένο στα Χαλδαϊκά. Άλλα καθώς οι προφητείες, οι οποίες παραμένουν αφορούν εποχές μεταγενέστερες της Χαλδαϊκής μοναρχίας και σχετίζονται κυρίως με την εκκλησία και τον λαό του Θεού γενικά, είναι γραμμένες στην εβραϊκή γλώσσα, η οποία είναι η γλώσσα στην οποία ο Θεός επέλεξε να αποκαλύψει όλες τις συμβουλές Του που δόθηκαν στην Παλαιά Διαθήκη σε σχέση με την Καινή».

Εδάφιο 1. Κατά τον τρίτο χρόνο τής βασιλείας τού βασιλιά Βαλτάσαρ, φάνηκε σε μένα όραση, σε μένα, τον Δανιήλ, ύστερα από εκείνη που φάνηκε σε μένα πρωτύτερα.

Ένα εξέχον χαρακτηριστικό των ιερών συγγραμμάτων, και ένα που θα πρέπει να τα προστατεύει για πάντα από την κατηγορία ότι είναι έργα μυθοπλασίας, είναι η ειλικρίνεια και η ελευθερία με την οποία οι συγγραφείς αναφέρουν όλες τις περιστάσεις που σχετίζονται με αυτά που καταγράφουν. Αυτό το εδάφιο αναφέρει την εποχή που δόθηκε στον Δανιήλ το όραμα που καταγράφεται σε αυτό το κεφάλαιο. Το πρώτο έτος του Βαλτάσαρ ήταν το 540 π.Χ.. Το τρίτο έτος του, κατά το οποίο δόθηκε αυτό το όραμα, θα ήταν κατά συνέπεια το 538 π.Χ.. Αν ο Δανιήλ, όπως θεωρείται, ήταν περίπου είκοσι ετών όταν μεταφέρθηκε στη Βαβυλώνα κατά το πρώτο έτος του Ναβουχοδονόσορα, το 606 π.Χ., εκείνη την εποχή ήταν περίπου ογδόντα οκτώ ετών. Το όραμα για το οποίο μιλάει ως αυτό “που φάνηκε σε μένα πρωτύτερα”, είναι αναμφίβολα το όραμα του έβδομου κεφαλαίου, το οποίο το έλαβε κατά το πρώτο έτος του Βαλτάσαρ.

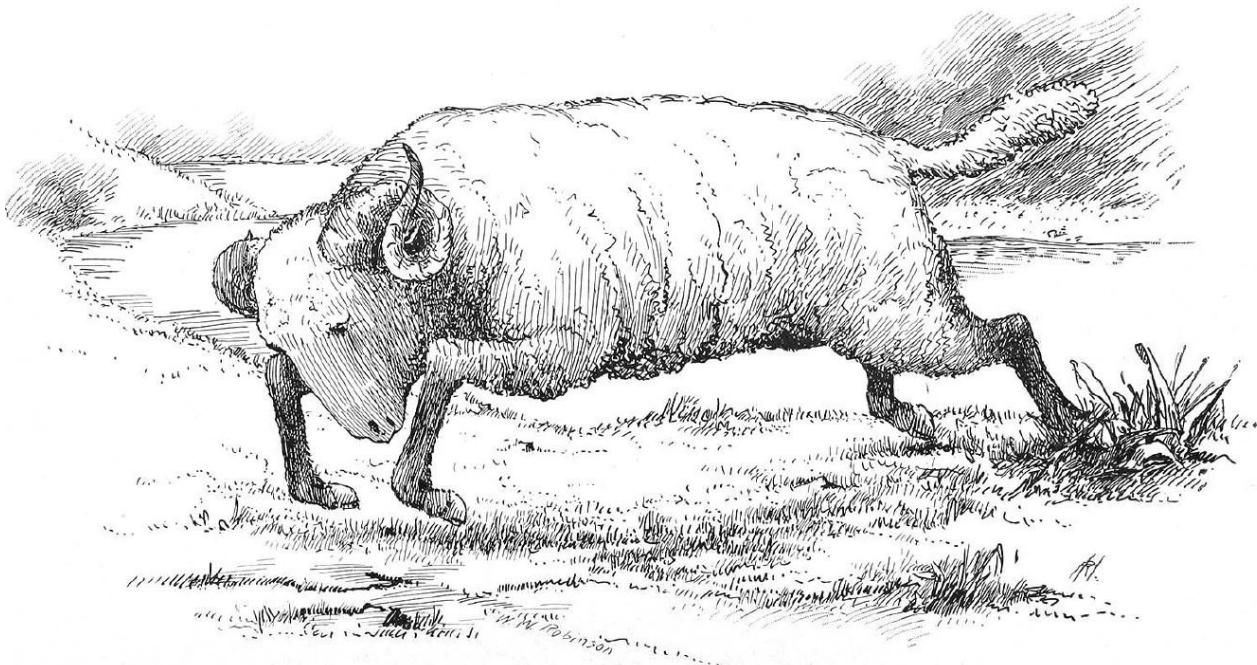
Εδάφιο 2. Και είδα στην όραση· και όταν είδα, ήμουν στα Σούσα, τη βασιλική πόλη, που είναι στην επαρχία τού Ελάμ· και είδα στην όραση, και εγώ ήμουν κοντά στον πτοταμό Ουλαϊ.

Όπως αναφέρει το εδάφιο 1, την εποχή που δόθηκε το όραμα, τα Σούσα, όπως μαθαίνουμε από τον Prideaux, ήταν η μητρόπολη της επαρχίας Ελάμ. Αυτή βρισκόταν τότε στα χέρια των Βαβυλωνίων και εκεί ο βασιλιάς της Βαβυλώνας είχε ένα βασιλικό παλάτι. Ο Δανιήλ, ως διοικητής του κράτους και απασχολούμενος στις υποθέσεις του βασιλιά, βρισκόταν σε εκείνο το μέρος. Ο Αβραδάτης, αντιβασιλιάς ή πρίγκιπας των Σουσών, επαναστάτησε εναντίον του Κύρου και η επαρχία ενώθηκε με τους Μήδους και τους Πέρσες. Έτσι, σύμφωνα με την προφητεία του [Ησαΐα 21:2](#), η Ελάμ ανέβηκε μαζί με τους Μήδους για να πολιορκήσει τη Βαβυλώνα. Υπό τους Μήδους και τους Πέρσες ανέκτησε τις ελευθερίες της, τις οποίες είχε στερηθεί από τους Βαβυλώνιους, σύμφωνα με την προφητεία του [Ιερεμία 49:39](#).

Εδάφιο 3. Και σήκωσα τα μάτια μου, και είδα, και ξάφνου, μπροστά στον πτοταμό στεκόταν ένα κριάρι, που είχε κέρατα· και τα κέρατα ήσαν ψηλά, το ένα, όμως, ψηλότερο από το άλλο· και το ψηλότερο ξεφύτρωσε ύστερα. 4. Είδα το κριάρι να κερατίζει προς τη δύση, και προς τον βορρά, και προς τον νότο· και κανένα θηρίο δεν μπορούσε να σταθεί μπροστά του, και δεν υπήρχε κάποιος που να ελευθερώνει από το χέρι του· αλλά, έκανε σύμφωνα με τη θέλησή του, και μεγαλύνθηκε.

Στο εδάφιο 20 δίνεται μια ερμηνεία αυτού του συμβόλου με απλή γλώσσα: “Το κριάρι που είδες, που έχει δύο κέρατα, είναι οι βασιλιάδες τής Μηδίας και της Περσίας”. Δεν έχουμε παρά να εξετάσουμε πόσο καλή είναι η εφαρμογή του συμβόλου στην εν λόγω δύναμη. Τα δύο κέρατα αντιπροσώπευαν τις δύο εθνικότητες από τις οποίες αποτελούνταν η αυτοκρατορία. Το υψηλότερο εμφανίστηκε τελευταίο. Αυτό αντιπροσώπευε το περσικό στοιχείο, το οποίο, ενώ ήταν αρχικά απλώς ένας σύμμαχος των Μήδων, έγινε τελικά η κορυφαία διαίρεση της αυτοκρατορίας. Οι διαφορετικές κατευθύνσεις προς τις οποίες εθεάθη να κερατίζει το κριάρι, υποδηλώνουν τις κατευθύνσεις προς τις οποίες οι Μήδοι και οι Πέρσες μετέφεραν τις κατακτήσεις τους. Καμία επίγεια δύναμη δεν μπορούσε να σταθεί μπροστά τους ενώ βάδιζαν προς την υψηλή θέση στην οποία τους είχε καλέσει η πρόνοια του Θεού. Και οι κατακτήσεις τους διεξήχθησαν με τόση επιτυχία που στις ημέρες του Ασσουνήρη ([Εσθήρ 1:1](#)), το μηδοπερσικό βασίλειο εκτεινόταν από την Ινδία μέχρι την Αιθιοπία, τα άκρα του τότε γνωστού κόσμου, σε εκατόν είκοσι επτά επαρχίες. Η προφητεία σχεδόν φαίνεται να υπολείπεται σε σχέση με τα γεγονότα όπως αναφέρονται στην ιστορία, όταν λέει απλώς ότι αυτή η δύναμη “έκανε σύμφωνα με τη θέλησή του, και μεγαλύνθηκε”.

Εδάφιο 5. Κι ενώ εγώ σκεπτόμουν, ξάφνου, ένας τράγος ερχόταν από τη δύση επάνω στο πρόσωπο ολόκληρης της γης, και δεν άγγιζε το έδαφος· και ο τράγος είχε ένα κέρας περίβλεπτο ανάμεσα στα μάτια του. 6. Και ήρθε μέχρι το κριάρι, που είχε τα δύο κέρατα, που είχα δει να στέκεται μπροστά στον πτοταμό, και έτρεξε προς αυτό με την ορμή τής δύναμής του. 7. Και τον είδα ότι πλησίασε στο κριάρι, και εξαγριώθηκε εναντίον του, και χτύπησε το κριάρι, και σύντριψε τα δύο του κέρατα· και δεν υπήρχε δύναμη στο κριάρι να σηκωθεί μπροστά του, αλλά το έριξε

Ο κριός – Σύμβολο της Μηδοπερσίας

Ο τράγος – Σύμβολο της Ελλάδος

καταγής, και το καταπάτησε· και δεν υπήρχε κάποιος να ελευθερώσει το κριάρι από το χέρι του.

“Κι ενώ εγώ σκεπτόμουν”, λέει ο προφήτης· με σε αυτό θέτει ένα παράδειγμα για κάθε έναν που αγαπά την αλήθεια και για όλους όσους έχουν κάποια εκτίμηση για πράγματα υψηλότερα από τα αντικείμενα του χρόνου και των αισθήσεων. Όταν ο Μωυσής είδε την καιόμενη βάτο, είπε: “Ας στρέψω, και ας παρατηρήσω αυτό το μεγάλο θέαμα”. Όμως πόσο λίγοι είναι πρόθυμοι αυτή τη στιγμή να στραφούν από τις μέριμνες των επιχειρήσεων τους ή της ευχαρίστησης τους και να εξετάσουν τα σημαντικά θέματα στα οποία τόσο το έλεος όσο και η πρόνοια του Θεού προσπαθούν να επιστήσουν την προσοχή τους.

Το σύμβολο που εισάγεται εδώ εξηγείται επίσης από τον άγγελο στον Δανιήλ. Εδάφιο 21: “Και ο τριχωτός τράγος είναι ο βασιλιάς (ή το βασίλειο) τής Ελλάδας”. Όσον αφορά την καταλληλότητα αυτού του συμβόλου για τον ελληνικό ή μακεδονικό λαό, ο επίσκοπος Newton παρατηρεί ότι οι Μακεδόνες, «περίπου διακόσια χρόνια πριν από την εποχή του Δανιήλ, ονομάζονταν Αιγείδες, ο λαός των αιγών» και την προέλευση του ονόματος αυτού, σύμφωνα με τους ειδωλολάτρες συγγραφείς, εξηγεί ως εξής: «Ο Κάρανος, ο πρώτος βασιλιάς τους, πηγαίνοντας με ένα μεγάλο πλήθος Ελλήνων για να αναζητήσει νέες κατοικίες στη Μακεδονία, έλαβε μια συμβουλή από ένα μαντείο να πάρει τις αίγες ως οδηγούς του στην αυτοκρατορία. Και στη συνέχεια, βλέποντας ένα κοπάδι αίγες να φεύγουν από μια σφοδρή καταιγίδα, τις ακολούθησε στην Έδεσσα και εκεί όρισε την έδρα της αυτοκρατορίας του και έκανε τις αίγες εμβλήματα ή λάβαρα του, και ονόμασε την πόλη Αιγές, ή πόλη των αιγών, και τους κατοίκους Αιγείς, ή λαό των αιγών». «Η πόλη Αιγές [Βεργίνα], ή Αιγέαι, ήταν ο συνήθης τόπος ταφής των Μακεδόνων βασιλιάδων. Είναι επίσης πολύ αξιοσημείωτο ότι ο γιος του Αλεξάνδρου από τη Ρωξάνη ονομαζόταν Αλέξανδρος Αιγός, ή γιος της αίγας, και ορισμένοι από τους διαδόχους του Αλεξάνδρου απεικονίζονται στα νομίσματά τους με κέρατα αιγών». — Διατριβή για τις Προφητείες, σελ. 238.

Ο τράγος ήρθε από τη δύση. Η Ελλάδα βρισκόταν δυτικά της Περσίας.

“επάνω στο πρόσωπο ολόκληρης της γης”. Κάλυψε όλο το έδαφος καθώς πέρασε· δηλαδή, σάρωσε τα πάντα μπροστά του· δεν άφησε τίποτα πίσω του.

“δεν άγγιζε το έδαφος”. Τέτοια ήταν η θαυμαστή ταχύτητα των κινήσεών του που δεν φαινόταν να αγγίζει το έδαφος, αλλά να πετάει από σημείο σε σημείο με την ταχύτητα του ανέμου· το ίδιο χαρακτηριστικό φέρνουν στο φως τα τέσσερα φτερά της λεοπάρδαλης στο όραμα του κεφαλαίου 7.

Το περίβλεπτο κέρας ανάμεσα στα μάτια του. Αυτό εξηγείται στο εδάφιο 21 ότι είναι ο πρώτος βασιλιάς της μακεδονικής αυτοκρατορίας. Αυτός ο βασιλιάς ήταν ο Μέγας Αλέξανδρος. Τα εδάφια 6 και 7 δίνουν μια συνοπτική περιγραφή της ανατροπής της περσικής αυτοκρατορίας από τον Αλέξανδρο. Λέγεται ότι οι διαμάχες μεταξύ Ελλήνων και Περσών ήταν εξαιρετικά έντονες· και μερικές από τις σκηνές που καταγράφονται στην ιστορία θυμίζουν έντονα το σχήμα που χρησιμοποιείται στην προφητεία, - ένα κριάρι που στέκεται μπροστά στο ποτάμι και ο τράγος που τρέχει προς το μέρος του με την ορμή της δύναμής του. Ο Αλέξανδρος πρώτα νίκησε τους στρατηγούς του Δαρείου στον Γρανικό ποταμό στη Φρυγία. Στη συνέχεια επιτέθηκε και κατατρόπωσε ολοκληρωτικά τον Δαρείο

στα στενά της Ισσού στην Κιλικία και στη συνέχεια στις πεδιάδες των Γαυγαμήλων στη Συρία.¹ Αυτή η τελευταία μάχη έλαβε χώρα το 331 π.Χ. και σηματοδότησε το τέλος της Περσικής αυτοκρατορίας, καθώς με αυτό το γεγονός ο Αλέξανδρος έγινε πλήρης κυρίαρχος ολόκληρης της χώρας. Ο επίσκοπος Newton παραθέτει το εδάφιο 6: “*Και ἦρθε (ο τράγος) μέχρι το κριάρι, που είχε τα δύο κέρατα, που είχα δει να στέκεται μπροστά στον ποταμό, και ἐτρεξε προς αυτό με την ορμή τής δύναμής του*” και προσθέτει: «Δύσκολα μπορεί κανείς να διαβάσει αυτά τα λόγια, χωρίς να φανταστεί το στρατό του Δαρείου να στέκεται και να φρουρεί τον Γρανικό ποταμό, και του Αλεξάνδρου από την άλλη πλευρά, με τις δυνάμεις του να μπαίνουν, να κολυμπούν διασχίζοντας το ρέμα, και να ορμούν στον εχθρό με όλη τη φωτιά και την οργή που μπορεί να φανταστεί κανείς». — Id., σελ. 239.

Ο Πτολεμαίος τοποθετεί την έναρξη της βασιλείας του Αλεξάνδρου το 332 π.Χ.. Άλλα μόνο μετά τη μάχη των Γαυγαμήλων, το επόμενο έτος, έγινε, σύμφωνα με τον Prudeaux (Τόμος I, σελ. 378), «απόλυτος κυρίαρχος αυτής της αυτοκρατορίας στο μέγιστο βαθμό που την κατείχαν ποτέ οι Πέρσες βασιλιάδες». Την παραμονή αυτής της μάχης, ο Δαρείος έστειλε δέκα από τους στενότερους συγγενείς του να ζητήσουν ειρήνη και αφού παρουσίασαν τους όρους τους στον Αλέξανδρο, εκείνος απάντησε: «Πείτε στον βασιλιά σας... ότι ο κόσμος δεν θα επιτρέψει ούτε δύο δύο ήλιους ούτε δύο βασιλιάδες!»

Η διατύπωση του εδαφίου 7 παρουσιάζει την πληρότητα της υποταγής της Μηδοπερσίας στον Αλέξανδρο. Τα δύο κέρατα έσπασαν και το κριάρι ρίχτηκε στο έδαφος και ποδοπατήθηκε. Η Περσία υποτάχθηκε, η χώρα λεηλατήθηκε, οι στρατοί της κομματιάστηκαν και διασκορπίστηκαν, οι πόλεις της λεηλατήθηκαν, και η βασιλική πόλη της Περσέπολης, η πρωτεύουσα της περσικής αυτοκρατορίας, η οποία αν και ερειπωμένη είναι ένα από τα θαύματα του κόσμου μέχρι σήμερα, λεηλατήθηκε και κάηκε. Έτσι, το κριάρι δεν είχε δύναμη να σταθεί μπροστά στον τράγο, και δεν υπήρχε κανείς που να μπορούσε να το ελευθερώσει από το χέρι του.

Εδάφιο 8. Γι' αυτό, ο τράγος μεγαλύνθηκε υπερβολικά· και όταν δυνάμωσε, συντρίφτηκε το μεγάλο του κέρας· και αντ' αυτού ανέβηκαν άλλα τέσσερα περίβλεπτα κέρατα προς τους τέσσερις ανέμους τού ουρανού.

Ο κατακτητής είναι μεγαλύτερος από τον κατακτημένο. Το κριάρι, η Μηδοπερσία, μεγαλύνθηκε. Ο τράγος, η Ελλάδα, μεγαλύνθηκε υπερβολικά. Και όταν ήταν δυνατός, το μεγάλο του κέρας έσπασε. Η ανθρώπινη διορατικότητα και η εικασία θα έλεγαν: Όταν χάσει τις δυνάμεις του, το βασίλειό του βασανισμένο από τις επαναστάσεις ή την παράλυση από την πολυτέλεια θα διαλυθεί και θα σπάσει το κέρας του. Άλλα ο Δανιήλ το είδε να συντρίβεται στην ακμή της δύναμής του και στο απόγειο της δύναμής του, ενώ κάθε θεατής θα αναφωνούσε: Σίγουρα, η βασιλεία έχει εδραιωθεί και τίποτα δεν μπορεί να την ανατρέψει. Έτσι συμβαίνει συχνά με τους ασεβείς. Το κέρας της δύναμής τους σπάει όταν νομίζουν ότι στέκονται πιο σταθερά. Ο Αλέξανδρος έπεσε στην ακμή της ζωής του. (Βλέπε σημειώσεις στο εδάφιο 39 του κεφαλαίου 2.) Μετά τον θάνατό του, δημιουργήθηκε μεγάλη σύγχυση μεταξύ των ακολούθων του σχετικά με τη διαδοχή. Τελικά συμφωνήθηκε, μετά από έναν επτάήμερο αγώνα, ότι ο φυσικός του αδελφός, ο Φίλιππος Αριδαίος, θα ανακηρυσσόταν βασιλιάς. Από αυτόν, και τα βρέφη του Αλεξάνδρου, τον Αλέξανδρο Αίγο και τον Ήρακλή, το όνομα και η φήμη της μακεδονικής αυτοκρατορίας διατηρήθηκαν για

ένα διάστημα. Άλλά όλα αυτά τα άτομα σύντομα δολοφονήθηκαν. Και επειδή η οικογένεια του Αλεξάνδρου εξαλείφθηκε τότε, οι αρχηγοί του στρατού, που είχαν πάει σε διαφορετικά μέρη της αυτοκρατορίας ως κυβερνήτες των επαρχιών, ανέλαβαν τον τίτλο των βασιλιάδων. Στη συνέχεια, άρχισαν να συνασπίζονται και να πολεμούν μεταξύ τους σε τέτοιο βαθμό που μέσα σε σύντομο χρονικό διάστημα δεκαπέντε ετών από τον θάνατο του Αλεξάνδρου, ο αριθμός τους μειώθηκε στους τέσσερις — ακριβώς ο αριθμός που ορίζεται στην προφητεία, διότι τέσσερα περιβλεπτα κέρατα επρόκειτο να ανέβουν προς τους τέσσερις ανέμους του ουρανού στη θέση του μεγάλου κέρατος που έσπασε. Αυτά ήταν, (1) ο Κάσσανδρος, που είχε την Ελλάδα και τις γειτονικές χώρες· (2) ο Λυσίμαχος, που είχε τη Μικρά Ασία· (3) ο Σέλευκος, ο οποίος είχε τη Συρία και τη Βαβυλώνα, και από τον οποίο προήλθε η σειρά των βασιλιάδων που είναι γνωστή ως «Σέλευκίδες», τόσο διάσημη στην ιστορία· και (4) ο Πτολεμαίος, γιος του Λάγου, ο οποίος είχε την Αίγυπτο, και από τον οποίο προήλθαν οι «Λαγίδες». Αυτοί κατείχαν την κυριαρχία προς τους τέσσερις ανέμους του ουρανού. Ο Κάσσανδρος είχε τα δυτικά μέρη· ο Λυσίμαχος είχε τις βόρειες περιοχές· ο Σέλευκος κατείχε τις ανατολικές χώρες· και ο Πτολεμαίος είχε το νότιο τμήμα της αυτοκρατορίας. Αυτά τα τέσσερα κέρατα μπορούν επομένως να ονομαστούν Μακεδονία, Θράκη (η οποία τότε περιλάμβανε τη Μικρά Ασία, και τα μέρη που βρίσκονταν στον Ελλήσποντο και τον Βόσπορο), Συρία και Αίγυπτος.

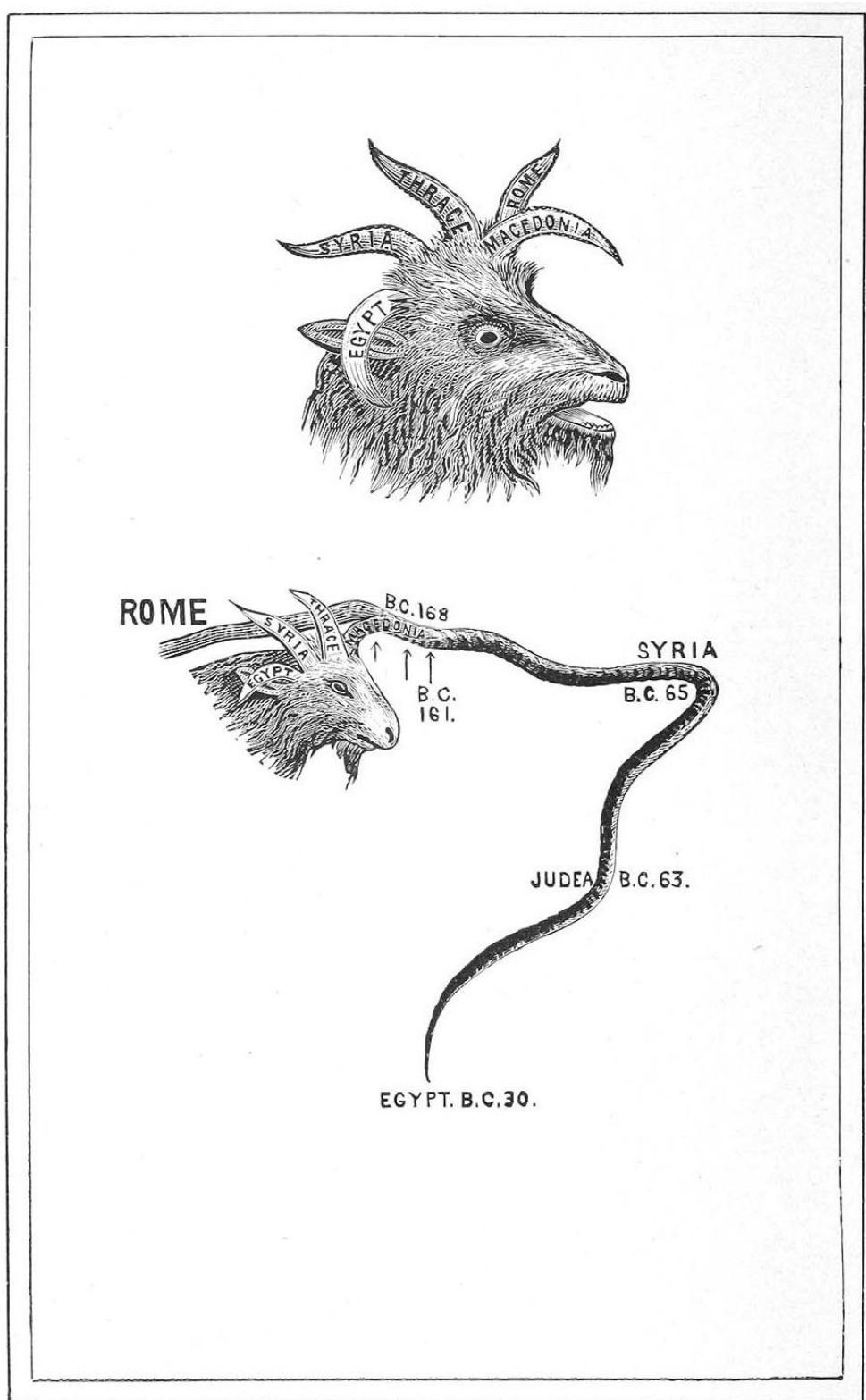
Εδάφιο 9. Και από το ένα απ' αυτά βγήκε ένα μικρό κέρατο, που μεγαλύνθηκε υπερβολικά προς τον νότο και προς την ανατολή, και προς τη γη τής δόξας· 10. και μεγαλύνθηκε, μέχρι το στράτευμα του ουρανού· και ἐριξε στη γη ένα μέρος της στρατιάς και από τα αστέρια, και τα καταπάτησε· 11. μάλιστα, μεγαλύνθηκε, μέχρι ενάντια στον άρχοντα του στρατεύματος· και αφαίρεσε απ' αυτόν την παντοτινή [καθημερινή, στα Εβραϊκά] θυσία, και το άγιο κατοικητήριο του καταβλήθηκε· 12. και το στράτευμα παραδόθηκε σ' αυτόν μαζί με την παντοτινή θυσία εξαιτίας τής παράβασης, και ἐριξε την αλήθεια καταγής· και ἐπραξε και ευοδώθηκε.

Στο σημείο αυτό μια τρίτη δύναμη εισάγεται στην προφητεία. Στην εξήγηση που έδωσε ο άγγελος στον Δανιήλ για αυτά τα σύμβολα, αυτή δεν περιγράφεται με τόσο σαφή γλώσσα όσο αυτή που αφορά τη Μηδοπερσία και την Ελλάδα. Ως εκ τούτου, δημιουργείται πρόσφορο έδαφος για μια πληθώρα από εικασίες. Αν ο άγγελος δεν είχε δηλώσει, σε γλώσσα που δεν μπορεί να παρεμηνευτεί, ότι η Μηδοπερσία και η Ελλάδα συμβολίζονταν με το κριάρι και τον τράγο, είναι αδύνατο να πούμε ποια εξήγηση δίνονταν σε αυτά τα σύμβολα. Πιθανώς θα είχαν δώσει οποιαδήποτε άλλη εξήγηση εκτός από τα σωστή.

Αφήστε τους ανθρώπους μια στιγμή να βασιστούν στην κρίση τους στην ερμηνεία της προφητείας, και θα δούμε αμέσως τις πιο υπέροχες εκφάνσεις της ανθρώπινης φαντασίας.

Υπάρχουν δύο κύριες εφαρμογές του συμβόλου που εξετάζονται τώρα, οι οποίες είναι όλες όσες χρειάζεται να παρουσιαστούν σε αυτές τις σύντομες σκέψεις. Η πρώτη είναι ότι το «μικρό κέρας» που εισάγεται εδώ υποδηλώνει τη ρωμαϊκή δύναμη. Είναι εύκολο να ελεγχθούν οι ισχυρισμοί αυτών των δύο θέσεων.

I. Εννοεί τον Αντίοχο; Αν ναι, αυτός ο βασιλιάς θα πρέπει να πληροί τις

Το μικρό κέρας του Δανιήλ κεφ. 8

προδιαγραφές της προφητείας. Αν δεν τις πληροί, η εφαρμογή δεν μπορεί να γίνει σε αυτόν. Το μικρό κέρας προερχόταν από ένα από τα τέσσερα κέρατα του τράγου. Ήταν τότε μια ξεχωριστή δύναμη, που υπήρχε ανεξάρτητα και διακριτή από οποιοδήποτε από τα κέρατα του τράγου. Ήταν ο Αντίοχος μια τέτοια δύναμη;

1. Ποιος ήταν ο Αντίοχος; Από τη στιγμή που ο Σέλευκος αυτοανακηρύχθηκε βασιλιάς του συριακού τμήματος της αυτοκρατορίας του Αλεξάνδρου, αποτελώντας έτσι το συριακό κέρας του τράγου, μέχρι που η χώρα αυτή κατακτήθηκε από τους Ρωμαίους, είκοσι έξι βασιλιάδες κυβέρνησαν διαδοχικά σε αυτήν την περιοχή. Ο όγδοος από αυτούς, κατά σειρά, ήταν ο Αντίοχος ο Επιφανής. Ο Αντίοχος, λοιπόν, ήταν απλώς ένας από τους είκοσι έξι βασιλιάδες που αποτελούσαν το συριακό κέρας του τράγου. Ήταν, για ένα διάστημα, αυτό το συριακό κέρας. Επομένως, δεν μπορούσε να είναι ταυτόχρονα και μια ξεχωριστή και ανεξάρτητη δύναμη, ή ένα άλλο περίβλεπτο κέρας, όπως ήταν το μικρό κέρας.

2. Αν ήταν σωστό να αποδοθεί ο όρος μικρό κέρας σε οποιονδήποτε από αυτούς τους είκοσι έξι βασιλιάδες της Συρίας, θα έπρεπε σίγουρα να αποδοθεί στον πιο ισχυρό και επιφανή από όλους. Άλλα ο Αντίοχος ο Επιφανής δεν διατήρησε σε καμία περίπτωση αυτόν τον χαρακτήρα. Αν και πήρε το όνομα Επιφανής, ήταν επιφανής μόνο κατ' όνομα. Γιατί τίποτα, λέει ο Prideaux, βασιζόμενος στον Πολύβιο, τον Λίβιο και τον Διόδωρο Σικελιώτη, δεν θα μπορούσε να είναι πιο ξένο προς τον πραγματικό του χαρακτήρα, διότι, λόγω της πρόστυχης και υπερβολικής αφροσύνης του, κάποιοι τον θεωρούσαν ανόητο και άλλοι τρελό, και άλλαξαν το όνομα του Επιφανή, από Επιφανής σε Επιμανής, «ο Τρελός».

3. Ο Αντίοχος ο Μέγας, πατέρας του Επιφανή, έχοντας δεχθεί μεγάλη ήττα σε πόλεμο με τους Ρωμαίους, κατάφερε να εξασφαλίσει ειρήνη μόνο με την καταβολή ενός τεράστιου χρηματικού ποσού και την παράδοση ενός μέρους της επικράτειάς του. Και, ως εγγύηση ότι θα τηρούσε πιστά τους όρους της συνθήκης, υποχρεώθηκε να δώσει ομήρους, μεταξύ των οποίων ήταν και ο Επιφανής, ο γιος του, ο οποίος μεταφέρθηκε στη Ρώμη. Οι Ρωμαίοι έγιναν έκτοτε η ανερχόμενη δύναμη.

4. Το μικρό κέρας έγινε εξαιρετικά μεγάλο, όμως ο Αντίοχος δεν έγινε ιδιαίτερα μεγάλος. Αντίθετα, δεν επέκτεινε την κυριαρχία του, εκτός από κάποιες προσωρινές κατακτήσεις στην Αίγυπτο, τις οποίες εγκατέλειψε αμέσως όταν οι Ρωμαίοι πήραν το μέρος του Πτολεμαίου και τον διέταξαν να σταματήσει τα σχέδιά του σε αυτό το μέρος. Η οργή της ματαιωμένης φιλοδοξίας του ξέσπασε πάνω στους άκακους Ιουδαίους.

5. Το μικρό κέρας, σε σύγκριση με τις δυνάμεις που προηγήθηκαν, ήταν εξαιρετικά μεγάλο. Η Περσία ονομάζεται απλώς μεγάλη, αν και βασίλευε πάνω σε εκατόν είκοσι επταρχίες. [Εσθήρ 1:1](#). Η Ελλάδα, όντας ακόμη πιο εκτεταμένη, ονομάζεται πολύ μεγάλη. Τώρα το μικρό κέρας, που έγινε υπερβολικά μεγάλο, πρέπει να τα ξεπερνά και τα δύο. Πόσο παράλογο, λοιπόν, να εφαρμόζεται αυτή η προφητεία στον Αντίοχο, ο οποίος αναγκάστηκε να εγκαταλείψει την Αίγυπτο κατόπιν υπαγόρευσης των Ρωμαίων, στους οποίους πλήρωσε τεράστια χρηματικά ποσά ως φόρο. Η Θρησκευτική Εγκυκλοπαίδεια μας δίνει αυτό το στοιχείο της ιστορίας του: «Βρίσκοντας τους πόρους του εξαντλημένους, αποφάσισε να πάει στην Περσία για να επιβάλλει φόρο και να εισπράξει τα μεγάλα ποσά που είχε συμφωνήσει να πληρώσει στους Ρωμαίους». Δεν χρειάζεται πολύς χρόνος για να αποφασίσει κανείς ποια ήταν η μεγαλύτερη δύναμη, αυτή που εκκένωσε την Αίγυπτο ή αυτή που διέταξε την εκκένωση· αυτή που επέβαλε φόρο ή αυτή που ήταν υποχρεωμένη

να τον πληρώσει.

6. Το μικρό κέρας επρόκειτο να αντιταχθεί ακόμα και στον Ἀρχοντα του στρατεύματος. Ο Ἀρχοντας του στρατεύματος είναι εδώ χωρίς αμφιβολία ο Ἰησούς Χριστός.

Δανιήλ 9:25 · Πράξεις 3:15 · Αποκάλυψη 1:5. Ο Αντίοχος όμως πέθανε εκατόν εξήντα τέσσερα χρόνια πριν γεννηθεί ο Κύριος μας. Η προφητεία δεν μπορεί, επομένως, να εφαρμοστεί σε αυτόν· γιατί δεν πληροί τις προδιαγραφές στο συγκεκριμένο σημείο. Μπορεί τότε να τεθεί το ερώτημα πώς κάποιος σκέφτηκε να την εφαρμόσει σε αυτόν. Απαντάμε, οι Ρωμαιοκαθολικοί υιοθετούν αυτή την άποψη για να αποφύγουν την εφαρμογή της προφητείας στους εαυτούς τους· και πολλοί Προτεστάντες τους ακολουθούν, για να αντιταχθούν στη διδασκαλία ότι η δεύτερη έλευση του Χριστού είναι κοντά.

II. Ήταν εύκολο να δείξουμε ότι το μικρό κέρας δεν υποδηλώνει τον Αντίοχο. Θα είναι εξίσου εύκολο να δείξουμε ότι όντως υποδηλώνει τη Ρώμη.

1. Το προφητικό θέμα εδώ είναι ουσιαστικά το ίδιο με αυτό που καλύπτεται από την εικόνα του Ναβουχοδονόσορα στο κεφάλαιο 2 και το όραμα του Δανιήλ στο κεφάλαιο 7. Και στις δύο αυτές προφητικές περιγραφές έχουμε διαπιστώσει ότι η δύναμη που διαδέχθηκε την Ελλάδα ως η τέταρτη μεγάλη δύναμη ήταν η Ρώμη. Το μόνο φυσικό συμπέρασμα είναι ότι το μικρό κέρας, η δύναμη που σε αυτό το όραμα διαδέχεται την Ελλάδα ως η δύναμη που “μεγαλύνθηκε υπερβολικά”, είναι επίσης η Ρώμη.

2. Το μικρό κέρας προέρχεται από ένα από τα κέρατα του τράγου. Θα μπορούσε να ρωτήσει κάποιος, πως μπορεί να ισχύει αυτό για τη Ρώμη; Είναι περιττό να υπενθυμίσουμε στον αναγνώστη ότι οι επίγειες κυβερνήσεις δεν εισάγονται στην προφητεία μέχρι να συνδεθούν με κάποιο τρόπο με τον λαό του Θεού. Η Ρώμη συνδέθηκε με τους Εβραίους, τον λαό του Θεού εκείνη την εποχή, από την περίφημη Ρωμαιο-εβραϊκή Συνθήκη (161 π.Χ.). Α΄ Μακκαβαίων 8. Αρχαιότητες του Ιώσηπου, βιβλίο 12, κεφ. 10, εδ. 6. Prideaux, Τόμος II, σελ. 166. Επτά χρόνια πριν από αυτό, δηλαδή, το 168 π.Χ., η Ρώμη είχε κατακτήσει τη Μακεδονία και έκανε αυτή τη χώρα μέρος της αυτοκρατορίας της. Η Ρώμη επομένως εισάγεται στην προφητεία ακριβώς έτσι, από το κατακτημένο μακεδονικό κέρας του τράγου, προχωρά σε νέες κατακτήσεις προς άλλες κατευθύνσεις. Επομένως, είτε προκύπτει σωστά από την προφητεία είτε φάνηκε στον προφήτη ως προερχόμενη από ένα από τα κέρατα του τράγου.

3. Το μικρό κέρας μεγαλύνθηκε προς το νότο. Αυτό έγινε με τη Ρώμη. Η Αίγυπτος έγινε επαρχία της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας το 30 π.Χ. και συνέχισε έτσι για μερικούς αιώνες.

4. Το μικρό κέρας μεγαλύνθηκε προς την ανατολή. Αυτό έγινε με τη Ρώμη. Η Ρώμη κατέκτησε τη Συρία το 65 π.Χ. και την έκανε επαρχία της.

5. Το μικρό κέρας μεγαλύνθηκε προς τη γη της δόξας. Όπως και η Ρώμη. Η Ιουδαία ονομάζεται γη της δόξας ή επιθυμητή γή σε πολλά σημεία της Γραφής. Οι Ρωμαίοι την έκαναν επαρχία της αυτοκρατορίας τους, το 63 π.Χ., και τελικά κατέστρεψαν την πόλη και τον ναό, και διασκόρπισαν τους Ιουδαίους σε όλη τη γη.

6. Το μικρό κέρας μεγαλύνθηκε μέχρι το στράτευμα του ουρανού. Το ίδιο έκανε και η Ρώμη. Η στρατιά του ουρανού, όταν χρησιμοποιείται με συμβολική έννοια σε σχέση με γεγονότα που συνέβαιναν στη γη, πρέπει να υποδηλώνει άτομα με λαμπρό χαρακτήρα ή υψηλή θέση. Ο μεγάλος κόκκινος δράκοντας (Αποκάλυψη 12:4) λέγεται ότι έριξε το ένα τρίτο των αστεριών του ουρανού στη γη. Ο δράκοντας εκεί ερμηνεύεται ότι συμβολίζει την

ειδωλολατρική Ρώμη, και τα αστέρια που έριξε στη γη ήταν Ιουδαίοι ηγεμόνες. Προφανώς πρόκειται για την ίδια δύναμη και το ίδιο έργο που παρουσιάζεται εδώ, κάτι που πάλι καθιστά απαραίτητο να ερμηνεύσουμε αυτό το αναπτυσσόμενο κέρας ως τη Ρώμη.

7. Το μικρό κέρας μεγαλύνθηκε ακόμη και ενάντια στον Άρχοντα του στρατεύματος. Μόνο η Ρώμη το έκανε αυτό. Στην ερμηνεία του οράματος (εδάφιο 25) αυτό κατονομάζεται ως εναντίωση στον Άρχοντα των αρχόντων. Είναι σαφές οτι εδώ γίνεται νύξη στη σταύρωση του Κυρίου μας που ήταν τότε υπό τη δικαιοδοσία των Ρωμαίων.

8. Το μικρό κέρας αφαίρεσε την παντοτινή [ή καθημερινή, στα εβραϊκά] θυσία. Αυτό το μικρό κέρας πρέπει να γίνει κατανοητό ότι συμβολίζει τη Ρώμη σε ολόκληρη την ιστορία της, συμπεριλαμβανομένων των δύο φάσεων της, της παγανιστικής και της παπικής. Αυτές οι δύο φάσεις αναφέρονται αλλού ως η “παντοτινή” (η θυσία είναι μια λέξη που προστίθεται) και ως η “παράβαση που φέρνει την ερήμωση”. Η παντοτινή (ερήμωση) υποδηλώνει την παγανιστική μορφή της, και η παράβαση της ερήμωσης, την παπική. (Βλέπε στο εδάφιο 13.) Στις πράξεις που αποδίδονται σε αυτή τη δύναμη, μερικές φορές αναφέρεται η μία μορφή, μερικές φορές η άλλη. “και αφαίρεσε” (η παπική μορφή αφαίρεσε) “απ' αυτόν την παντοτινή θυσία” (την παγανιστική μορφή). Η παγανιστική Ρώμη μετασχηματίστηκε σε παπική Ρώμη. Και το άγιο κατοικητήριο του ή ο τόπος λατρείας του, η πόλη της Ρώμης, καταβλήθηκε. Η έδρα της κυβέρνησης μετακινήθηκε από τον Κωνσταντίνο το 330 μ.Χ. στην Κωνσταντινούπολη. Η ίδια συνδιαλαγή παρουσιάζεται και στην Αποκάλυψη 13:2, όπου λέγεται ότι ο δράκος, η ειδωλολατρική Ρώμη, έδωσε στο Θηρίο, την παπική Ρώμη, την έδρα του, την πόλη της Ρώμης.

9. “και το στράτευμα παραδόθηκε (στο μικρό κέρας) σ' αυτόν μαζί με την παντοτινή θυσία”. Οι βάρβαροι που υπονόμευσαν τη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία στις αλλαγές, τις φθορές και τους μετασχηματισμούς εκείνων των εποχών, έγιναν προσήλυτοι στην Καθολική πίστη και τα όργανα της εκθρόνισης της προηγούμενης θρησκείας τους. Αν και κατακτούσαν πολιτικά τη Ρώμη, οι ίδιοι ήττήθηκαν θρησκευτικά από τη θεολογία της Ρώμης και έγιναν οι συναυτουργοί της ίδιας αυτοκρατορίας σε ένα άλλο πεδίο. Και αυτό προκλήθηκε λόγω της “παράβασης”, δηλαδή, με την ενέργεια του μυστηρίου της ανομίας. Ο παπισμός είναι το πιο πονηρά επινοημένο και ψεύτικο εκκλησιαστικό σύστημα που επινοήθηκε ποτέ και μπορεί να ονομαστεί ως σύστημα της ανομίας επειδή έχει διαπράξει τα βδελύγματα του και έχει εξασκήσει τα όργια της δεισιδαιμονίας του, με την ενδυμασία και υπό το πρόσχημα της αγνής και αμόλυντης θρησκείας.

10. Το μικρό κέρας έριξε την αλήθεια στη γη, και ἐπραξε και ευοδώθηκε. Αυτό περιγράφει, με λίγα λόγια, το έργο και την πορεία του παπισμού. Η αλήθεια μέσω αυτού του συστήματος, γελοιοποιείται φρικτά, φορτώνεται με παραδόσεις, μετατρέπεται σε φάρσες και δεισιδαιμονία, καταρρίπτεται και συσκοτίζεται.

Αυτή η αντιχριστιανική δύναμη “ἐπραξε”, — διέπραξε απάτες στον λαό, ἐπραξε πονηρά σχέδια για να επιτύχει τους δικούς της σκοπούς και να μεγαλύνει τη δική της δύναμη.

Και επιπλέον “ευοδώθηκε”. Έκανε πόλεμο με τους αγίους και επικράτησε εναντίον τους. Εκτέλεσε την πορεία που της ανατέθηκε, και σύντομα θα συντριβεί χωρίς χέρι, για να παραδοθεί σε καύση φωτιάς, και να χαθεί από την καταναλίσκουσα δόξα της δευτέρας παρουσίας του Κυρίου μας.

Η Ρώμη πληροί όλες τις προδιαγραφές της προφητείας. Καμία άλλη δύναμη δεν τις

πληροί όσο αυτή. Ως εκ τούτου, η Ρώμη, και καμία άλλη, είναι η εν λόγω δύναμη. Και ενώ οι περιγραφές που δίνονται στον λόγο του Θεού για τον χαρακτήρα αυτού του τερατώδους συστήματος πληρούνται εντελώς, οι προφητείες της ολέθριας ιστορίας του έχουν εκπληρωθεί με τον πιο εντυπωσιακό και ακριβή τρόπο.

Εδάφιο 13. Τότε, ἀκουσα κάποιον ἄγιο να μιλάει· καὶ ἐνας ἄλλος ἄγιος ἐλεγε προς αυτὸν που μιλούσε: Μέχρι πότε θα διαρκεί η ὥραση για τὴν παντοτινή θυσία, καὶ τὴν παράβαση που φέρνει τὴν ερήμωση, καὶ το αγιαστήριο καὶ το στράτευμα παραδίνονται σε καταπάτηση; 14. Καὶ μου είπε: Μέχρι 2.300 ημερονύκτια· τότε, το αγιαστήριο θα καθαριστεί.

Το χρονικό διάστημα. Αυτά τα δύο εδάφια κλείνουν το όραμα του κεφαλαίου 8 και εισάγουν το ένα εναπομείναν σημείο που από όλα τα άλλα θα ήταν φυσικά εκείνο με το μεγαλύτερο ενδιαφέρον για τον προφήτη και για όλη την εκκλησία· δηλαδή, το χρονικό διάστημα στο οποίο οι ερημωτικές δυνάμεις που είχαν προηγουμένως παρουσιαστεί θα συνέχιζαν να δρουν. Για πόσο καιρό θα συνέχιζαν το έργο της καταπίεσης του λαού του Θεού, και της βλασφημίας εναντίον του υψηλού Ουρανού; Ο Δανιήλ, αν του είχε δοθεί χρόνος, ίσως θα μπορούσε να είχε θέσει ο ίδιος αυτό το ερώτημα, αλλά ο Θεός είναι πάντα έτοιμος να προβλέψει τις ανάγκες μας, και μερικές φορές να απαντήσει ακόμη και πριν εμείς ρωτήσουμε. Έτσι, δύο ουράνια όντα εμφανίζονται στη σκηνή, συζητώντας, ενώπιον του προφήτη, πάνω σε αυτό το ερώτημα που είναι τόσο σημαντικό να καταλάβει η εκκλησία. Ο Δανιήλ άκουσε έναν ἄγιο να μιλάει. Αυτό που είπε αυτός ο ἄγιος εκείνη τη στιγμή δεν το γνωρίζουμε· αλλά πρέπει να υπήρχε κάτι είτε στο θέμα είτε στον τρόπο αυτής της ομιλίας που έκανε βαθιά εντύπωση στο μυαλό του Δανιήλ, στο βαθμό που το χρησιμοποιεί στην επόμενη κιόλας πρόταση ως προσδιοριστικό τίτλο, αποκαλώντας τους αγγέλους αυτούς αγίους. Μπορεί να είπε κάτι της ίδιας φύσης με αυτό που εξέφρασαν οι εππά βροντές της Αποκάλυψης ([Αποκάλυψη 10:3](#)), και το οποίο, για κάποιο καλό λόγο, ο Ιωάννης εμποδίστηκε να γράψει. Ένας ἄλλος ἄγιος, όμως, έθεσε αυτό το σημαντικό ερώτημα: Μέχρι πότε θα διαρκεί η ὥραση; Τόσο η ερώτηση όσο και η απάντηση καταγράφονται, κάτι που αποτελεί απόδειξη με την πρώτη ματιά ότι αυτό είναι ένα θέμα που είχε σχεδιαστεί για να κατανοήσει η εκκλησία. Και αυτή η ἀποψη επιβεβαιώνεται περαιτέρω από το γεγονός ότι ο ἄγγελος δεν έθεσε αυτό το ερώτημα για δική του ενημέρωση, διότι η απάντηση απευθυνόταν στον Δανιήλ, καθώς αυτόν αφορούσε κυρίως και για την ενημέρωση του δόθηκε. “*Καὶ μου είπε*”, είπε ο Δανιήλ, καταγράφοντας την απάντηση στην ερώτηση του αγγέλου, “*Μέχρι 2.300 ημερονύκτια· τότε, το αγιαστήριο θα καθαριστεί.*”.

Η παντοτινή [καθημερινή] θυσία. Έχουμε αποδείξει στο εδάφιο 13 ότι η λέξη θυσία χρησιμοποιείται από λάθος σε σχέση με τη λέξη παντοτινή [καθημερινή]. Αν εδώ εννοείται η καθημερινή θυσία της εβραϊκής λειτουργίας, ή, με άλλα λόγια, η αφαίρεση αυτής της θυσίας, όπως υποθέτουν ορισμένοι, η οποία θυσία σε μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή αφαιρέθηκε, δεν θα υπήρχε καμία ορθότητα στο ερώτημα, πόσο διαρκεί το όραμα που την αφορά; Αυτό το ερώτημα προφανώς υπονοεί ότι αυτοί οι παράγοντες ή τα γεγονότα στα οποία αναφέρεται το όραμα, καταλαμβάνουν μια μακρά σειρά ετών. Η συνέχεια του χρόνου είναι η κεντρική ιδέα. Και ολόκληρος ο χρόνος του οράματος γεμίζεται από αυτό

που εδώ ονομάζεται παντοτινή [καθημερινή] και παράβαση της ερήμωσης. Επομένως, η παντοτινή [καθημερινή] δεν μπορεί να είναι η καθημερινή θυσία των Εβραίων, η αφάίρεση της οποίας, όταν ήρθε η ώρα γι' αυτήν, καταλάμβανε συγκριτικά μόνο μια χρονική στιγμή. Πρέπει να υποδηλώνει κάτι που καταλαμβάνει μια σειρά ετών.

Η λέξη που αποδίδεται εδώ ως παντοτινή [καθημερινή] εμφανίζεται στην Παλαιά Διαθήκη, σύμφωνα με το Εβραϊκό αλφαριθμητικό λεξιλόγιο, εκατόν δύο φορές, και, στη μεγάλη πλειονότητα των περιπτώσεων, αποδίδεται ως κάτι συνεχόμενο ή διαρκές. Η ιδέα της θυσίας δεν συνδέεται καθόλου με τη λέξη. Ούτε υπάρχει κάποια λέξη στο εβραϊκό κείμενο που να σημαίνει θυσία. Αυτή είναι εξ ολοκλήρου μια λέξη που προστέθηκε, καθώς οι μεταφραστές έβαλαν μέσα αυτήν τη λέξη όπως φαινόταν να απαιτεί η κατανόησή τους για το κείμενο.¹ Προφανώς όμως είχαν μια εσφαλμένη άποψη, καθώς οι θυσίες των Εβραίων δεν αναφέρονται καθόλου. Φαίνεται επομένως πιο σύμφωνο τόσο με την ερμηνεία όσο και με τα συμφραζόμενα, να υποθέσουμε ότι η λέξη παντοτινή [καθημερινή] αναφέρεται σε μια ερημωτική δύναμη, όπως η «παράβαση της ερήμωσεως», με την οποία συνδέεται. Έτσι έχουμε δύο ερημωτικές δυνάμεις, οι οποίες για μεγάλο χρονικό διάστημα καταπιέζουν ή ερημώνουν την εκκλησία. Η εβραϊκή, μὴ υψώῃ τιμῆση, δικαιολογεί αυτήν την ερμηνεία. Η τελευταία λέξη, μὴ, ερήμωση, έχει κοινή σχέση με τα δύο προηγούμενα ουσιαστικά, τη λέξη συνεχές και τη λέξη παράβαση, τα οποία συνδέονται με τον σύνδεσμο και. Κυριολεκτικά, μπορεί να αποδοθεί ως εξής: «Πόσο διαρκεί το όραμα (σχετικά με) το συνεχόμενο και την παράβαση της ερήμωσης;», με τη λέξη ερήμωση να σχετίζεται τόσο με το συνεχόμενο όσο και με την παράβαση, καθώς θα μπορούσε εκφράζεται πλήρως, ως εξής: «Η συνέχιση της ερήμωσης και η παράβαση της ερήμωσης». Με τους όρους «συνέχιση της ερήμωσης» ή την παντοτινή ερήμωση, πρέπει να καταλάβουμε ότι εννοείται ο παγανισμός, σε όλη τη μακρά ιστορία του· και με την «παράβαση της ερήμωσης» εννοείται ο παπισμός. Η φράση που περιγράφει αυτή την τελευταία δύναμη είναι ισχυρότερη από αυτή που χρησιμοποιείται για να περιγράψει τον παγανισμό. Είναι η παράβαση (ή η ανταρσία, όπως η λέξη σημαίνει επίσης) της ερήμωσης· σαν η ερημωτική δύναμη σε αυτή την περίοδο της ιστορίας της εκκλησίας να είχε επαναστατήσει ενάντια σε κάθε περιορισμό που της είχε επιβληθεί προηγουμένως.

Από θρησκευτική άποψη, ο κόσμος έχει να παρουσιάσει αυτές τις δύο φάσεις αντίθεσης ενάντια στο έργο του Κυρίου πάνω στη γη. Επομένως, αν και τρεις επίγειες κυβερνήσεις παρουσιάζονται στην προφητεία ως καταπιεστές της εκκλησίας, εδώ κατατάσσονται σε δύο κατηγορίες: «η παντοτινή [καθημερινή]» και η «παράβαση της ερήμωσης». Η Μηδοπερσία ήταν ειδωλολατρική· η Ελλάδα ήταν ειδωλολατρική· η Ρώμη στην πρώτη της φάση ήταν ειδωλολατρική· όλες αυτές οι μορφές καλύπτονται από την «παντοτινή [καθημερινή]». Έπειτα έρχεται η παπική μορφή, — η «παράβαση της ερήμωσης» — ένα θαύμα πανουργίας και πονηριάς, μια ενσάρκωση της δαιμονικής αιμοδιψίας και της σκληρότητας. Δεν είναι περίεργο που η κραυγή ανεβαίνει από τους μάρτυρες που υποφέρουν σε όλους τους αιώνες, «Μέχρι πότε, Κύριε, μέχρι πότε;» Και δεν είναι περίεργο που ο Κύριος, για να μην σβήσει εντελώς την ελπίδα από τις καρδιές του καταπιεσμένου λαού του που περιμένει, σήκωσε μπροστά τους το πέπλο του μέλλοντος, δείχνοντάς τους τα διαδοχικά γεγονότα της ιστορίας του κόσμου, μέχρι όλες αυτές οι δυνάμεις που τους καταδιώκουν να συναντήσουν μια ολοκληρωτική και αιώνια καταστροφή, και προσφέροντάς τους ματιές στο μέλλον, στις άφθαρτες δόξες της αιώνιας

κληρονομιάς τους.

Το μάτι του Κυρίου είναι πάνω στον λαό του. Το καμίνι δεν θα θερμανθεί περισσότερο από όσο χρειάζεται για να καταναλώσει τη σκουριά. Μέσα από πολλές θλίψεις θα εισέλθουμε στη βασιλεία· και η λέξη «θλίψη» [tribulation] στα αγγλικά προέρχεται από το tribulum, ένα αλωνιστικό έλκηθρο. Χτυπήματα, το ένα μετά το άλλο, θα πρέπει να δεχθούμε· μέχρι να ξεκολλήσει όλο το σιτάρι από το άχυρο, και να γίνουμε κατάλληλοι για την ουράνια σιταποθήκη. Όμως ούτε ένας κόκκος σιταριού δεν θα χαθεί. Λέει ο Κύριος στον λαό του: Εσείς είστε το φως του κόσμου, το αλάτι της γης. Στα μάτια Του δεν υπάρχει τίποτα άλλο πιο σημαντικό ή πιο σοβαρό στη γη. Εξ ου και το ιδιόρρυθμο ερώτημα που τίθεται εδώ: Μέχρι πότε θα διαρκεί το όραμα σχετικά με την παντοτινή και την παράβαση της ερήμωσης; Που είναι σχετικό με τι; — με τη δόξα των γήινων βασιλείων; με την ικανότητα των φημισμένων πολεμιστών; τη φήμη των ισχυρών κατακτητών; το μεγαλείο της ανθρώπινης αυτοκρατορίας;

Όχι, είναι σχετικά με το αγιαστήριο και το στράτευμα, τον λαό και τη λατρεία του Υψίστου. Για πόσο καιρό όλα αυτά θα ποδοπατούνται; Εδώ είναι που εισέρχεται όλο το ενδιαφέρον και η συμπάθεια του Ουρανού. Αυτός που αγγίζει τον λαό του Θεού, δεν αγγίζει απλούς θνητούς, αδύναμους και αβοήθητους, αλλά τον Παντοδύναμο. Ανοίγει έναν λογαριασμό που πρέπει να διευθετηθεί στο δικαστήριο του Ουρανού. Και σύντομα όλοι αυτοί οι λογαριασμοί θα πληρωθούν, η σιδερένια πτέρνα της καταπίεσης θα συντριβεί και ένας λαός θα βγει από το καμίνι έτοιμος να λάμψει σαν τα αστέρια για πάντα. Το να είσαι κάποιος που είναι αντικείμενο ενδιαφέροντος για τα ουράνια όντα, κάποιος που η πρόνοια του Θεού έχει αναλάβει να διατηρήσει ενώ βρίσκεται εδώ και να στεφανωθεί με αθανασία μετά θάνατον — τι περίοπτη θέση! Πόσο υψηλότερη από αυτή οποιουδήποτε βασιλιά, προέδρου ή ηγεμόνα της γης! Αναγνώστη, είσαι ένας από αυτούς;

Σε σχέση με τις 2300 ημέρες, που παρουσιάζονται για πρώτη φορά στο εδάφιο 14, δεν υπάρχουν δεδομένα σε αυτό κεφάλαιο από τα οποία να μπορούμε να προσδιορίσουμε την έναρξη και το τέλος τους ή να πούμε ποιο μέρος της ιστορίας του κόσμου καλύπτουν. Είναι, επομένως, απαραίτητο προς το παρόν να τις προσπεράσουμε. Ας είναι βέβαιος ο αναγνώστης, ωστόσο, ότι δεν θα μείνουμε με καμία αβεβαιότητα σχετικά με αυτές τις ημέρες. Η δήλωση σχετικά με αυτές είναι μέρος μιας αποκάλυψης που δίνεται για την πληροφόρηση του λαού του Θεού και, κατά συνέπεια, πρέπει να γίνει κατανοητή. Αναφέρονται στη μέση μιας προφητείας την οποία ο άγγελος Γαβριήλ διατάχθηκε να κάνει τον Δανιήλ να καταλάβει· και μπορεί να υποτεθεί με ασφάλεια ότι ο Γαβριήλ κάπου εκτέλεσε αυτή την οδηγία. Συνεπώς, θα διαπιστωθεί ότι το μυστήριο που κρέμεται πάνω από αυτές τις ημέρες σε αυτό το κεφάλαιο, αποκαλύπτεται στο επόμενο.

Το αγιαστήριο. Συνδεδεμένο με τις 2300 ημέρες είναι ένα άλλο θέμα εξίσου σημαντικό, το οποίο παρουσιάζεται τώρα προς εξέταση, δηλαδή, το αγιαστήριο· και με αυτό συνδέεται επίσης το θέμα του καθαρισμού του. Μια εξέταση αυτών των θεμάτων θα αποκαλύψει τη σημασία της κατανόησης της έναρξης και της λήξης των 2300 ημερών, ώστε να γνωρίζουμε πότε θα λάβει χώρα το μεγάλο γεγονός που ονομάζεται «καθαρισμός του αγιαστηρίου»· διότι όλοι οι κάτοικοι της γης, όπως θα φανεί στον εύθετο χρόνο, έχουν ένα προσωπικό ενδιαφέρον σε αυτό το σοβαρό έργο.

Διάφοροι ισχυρίζονται ότι το αγιαστήριο που αναφέρεται εδώ θα μπορούσε να είναι: (1) Η γη· (2) Η γη Χαναάν· (3) Η εκκλησία· (4) Το αγιαστήριο, η “αληθινή σκηνή, την οποία

ο Κύριος κατασκεύασε, και όχι άνθρωπος”, η οποία βρίσκεται “στους ουρανούς” και της οποίας η εβραϊκή σκηνή ήταν ένα αντίγραφο, αντίτυπο ή σύμβολο. [Εβραίους 8:1,2· 9:23, 24.](#) Αυτοί οι αντικρουόμενοι ισχυρισμοί πρέπει να ελεγχθούν από τις Γραφές· και ευτυχώς η μαρτυρία που δίδεται εκεί δεν είναι ούτε πενιχρή ούτε διφορούμενη.

1. *Eίναι η γη το αγιαστήριο;* Η λέξη αγιαστήριο εμφανίζεται στην Παλαιά και την Καινή Διαθήκη εκατόν σαράντα τέσσερις φορές, και από τους ορισμούς των λεξικογράφων και τη χρήση της στη Βίβλο, μαθαίνουμε ότι χρησιμοποιείται για να δηλώσει έναν άγιο ή ιερό τόπο, μια κατοικία για τον Ύψιστο. Αν, επομένως, η γη είναι το αγιαστήριο, πρέπει να ικανοποιεί αυτόν τον ορισμό· βρίσκουμε όμως κάποιο μοναδικό χαρακτηριστικό που αφορά αυτή τη γη που θα ικανοποιούσε αυτόν τον ορισμό; Η γη δεν είναι ούτε άγιος ούτε ιερός τόπος, ούτε κατοικία του Υψίστου. Δεν έχει κανένα διακριτικό σημάδι, εκτός από το ότι είναι ένας πλανήτης που έχει αποστατήσει, αμαυρωθεί από την αμαρτία, σημαδεμένος και μαραζωμένος από την κατάρα. Επιπλέον, δεν ονομάζεται πουθενά σε όλες τις Γραφές ως αγιαστήριο. Μόνο ένα κείμενο μπορεί να παρουσιαστεί υπέρ αυτής της άποψης, και αυτό μόνο με μια άκριτη εφαρμογή. Ο Ησαΐας 60:13 λέει: «*Η δόξα τού Λιβάνου θάρθει σε σένα, το έλατο, το πεύκο, και ο πύξος μαζί, για να στολίσουν τον τόπο τού αγιαστηρίου μου· και θα δοξάσω τον τόπο των ποδιών μου.*». Αυτή η γλώσσα αναμφίβολα αναφέρεται στη νέα γη· αλλά ακόμη και αυτή δεν ονομάζεται αγιαστήριο, αλλά μόνο ο «τόπος» του αγιαστηρίου, όπως επίσης και «ο τόπος» των ποδιών του Κυρίου· μια έκφραση που πιθανώς υποδηλώνει τη συνεχή παρουσία του Θεού με τον λαό Του, όπως αποκαλύφθηκε στον Ιωάννη όταν ειπώθηκε: «*Δέστε, η σκηνή τού Θεού μαζί με τους ανθρώπους, και θα σκηνώσει μαζί τους, κι αυτοί θα είναι λαοί του, κι αυτός ο Θεός θα είναι μαζί τους Θεός τους.*». Αποκάλυψη 21:3. Το μόνο που μπορεί να ειπωθεί για τη γη, επομένως, είναι ότι όταν ανανεωθεί, θα είναι ο τόπος όπου θα βρίσκεται το αγιαστήριο του Θεού. Δεν μπορεί επομένως να υπάρξει ούτε σκιά ισχυρισμού ότι αποτελεί το αγιαστήριο στην παρούσα εποχή ή το αγιαστήριο της προφητείας.

2. *Eίναι η γη Χαναάν το αγιαστήριο;* Στο βαθμό που μπορούμε να καθοδηγηθούμε από τον ορισμό της λέξης, η ερμηνεία αυτή δεν μπορεί να αποτελέσει κάποια καλύτερη εκδοχή σε σχέση με τη γη. Αν ρωτήσουμε σε ποιο σημείο της Βίβλου ονομάζεται αγιαστήριο, παρουσιάζονται μερικά κείμενα που υποθέτουν μερικοί ότι παρέχουν την απαιτούμενη τεκμηρίωση. Το πρώτο από αυτά είναι η [Έξοδος 15:17](#). Ο Μωυσής, στο τραγούδι του θριάμβου και της αίνου προς τον Θεό μετά το πέρασμα της Ερυθράς Θάλασσας, αναφώνησε: «*Θα τους φέρεις μέσα, και θα τους φυτέψεις στο βουνό τής κληρονομιάς σου, στον τόπο, Κύριε, που ετοίμασες για κατοικία σου, το αγιαστήριο, Κύριε, που τα χέρια σου έστησαν.*». Ένας συγγραφέας που παραθέτει σαν τεκμήριο αυτό το κείμενο, λέει: «Ζητώ από τον αναγνώστη να σταματήσει και να εξετάσει και να απαντήσει στο ερώτημα με τον πιο σαφή τρόπο, πριν προχωρήσει περαιτέρω: Για ποιο αγιαστήριο γίνεται λόγος εδώ?» Όμως θα ήταν πολύ ασφαλέστερο για τον αναγνώστη να μην προσπαθήσει να απαντήσει οριστικά στο ερώτημα από αυτό το μεμονωμένο κείμενο πριν το συγκρίνει με άλλες γραφές. Ο Μωυσής εδώ μιλάει με προσμονή. Η φράση που χρησιμοποιεί είναι μια πρόβλεψη για το τι θα έκανε ο Θεός για τον λαό Του. Ας δούμε πώς εκπληρώθηκε. Αν διαπιστώσουμε, στην εκπλήρωση, ότι η γη στην οποία φυτεύτηκαν ονομάζεται αγιαστήριο, αυτό θα ενισχύσει σε μεγάλο βαθμό τον ισχυρισμό που βασίζεται σε αυτό το κείμενο. Αν, από την άλλη πλευρά, βρούμε μια σαφή διάκριση μεταξύ γης και

αγιαστηρίου, τότε η Ἐξοδος 15:17 πρέπει να ερμηνευθεί αναλόγως. Στρεφόμαστε στον Δαβίδ, ο οποίος καταγράφει ως ιστορικό γεγονός αυτό που είπε ο Μωυσής ως προφητεία. Ψαλμοί 78:53, 54. Το θέμα του ψαλμωδού εδώ είναι η απελευθέρωση του Ισραήλ από την αιγυπτιακή δουλοκτησία και η εγκατάστασή τους στη γη της επαγγελίας· και λέει: «*καὶ τους οδήγησε με ασφάλεια, καὶ δεν δείλιασαν· τους εχθρούς τους, όμως, τους σκέπασε η θάλασσα. Καὶ τους ἔβαλε μέσα στο όριο της αγιότητάς του, τούτο το βουνό, που απέκτησε το δεξί του χέρι·*. Το «βουνό» που αναφέρεται εδώ από τον Δαβίδ είναι το ίδιο με το «βουνό της κληρονομιάς σου» για το οποίο μίλησε ο Μωυσής, στο οποίο επρόκειτο να εγκατασταθεί ο λαός· και αυτό το βουνό ο Δαβίδ το ονομάζει, όχι «αγιαστήριο», αλλά μόνο ως το όριο της αγιότητας [του αγιαστηρίου στα εβραϊκά]. Τι ήταν, λοιπόν, το αγιαστήριο; Το εδάφιο 69 του ίδιου ψαλμού μας πληροφορεί: «*Καὶ οικοδόμησε το αγιαστήριό του σαν ψηλά παλάτια, σαν τη γη, που τη θεμελίωσε στον αιώνα.*»¹ Η ίδια διάκριση μεταξύ του αγιαστηρίου και της γης επισημαίνεται στην προσευχή του καλού βασιλιά Ιωσαφάτ. Β΄ Χρονικών 20:7, 8: «*Δεν είσαι εσύ ο Θεός μας, αυτός που εκδίωξες τους κατοίκους αυτής τής γης μπροστά από τον λαό σου τον Ισραήλ, και την ἐδωσες στο σπέρμα τού Αβραάμ τού αγαπητού σου στον αιώνα; Καὶ σ' αυτή κατοίκησαν, καὶ οικοδόμησαν σε σένα αγιαστήριο για το όνομά σου*» Λαμβάνοντας υπόψη μόνο την Ἐξοδο 15:17, κάποιοι προσπαθούν να συμπεράνουν ότι το βουνό ήταν το αγιαστήριο. Όταν όμως το συνδυάσουμε με τον ψαλμό του Δαβίδ, ο οποίος είναι καταγραφή της εκπλήρωσης της πρόβλεψης του Μωυσή και ταυτόχρονα θεόπνευστος, μια τέτοια άποψη δεν μπορεί να γίνει δεκτή. Γιατί ο Δαβίδ λέει ξεκάθαρα ότι το βουνό ήταν απλώς το «όριο» του αγιαστηρίου και ότι σε αυτό το όριο, ή γη, το αγιαστήριο «χτίστηκε» σύμφωνα με το υπόδειγμα του επουράνιου, αναφερόμενος στον όμορφο ναό των Εβραίων, το κέντρο και το σύμβολο όλης της λατρείας τους. Όποιος διαβάσει προσεκτικά την Ἐξοδο 15:17, θα δει ότι δεν είναι απαραίτητο καν να συμπεράνει κανείς ότι ο Μωυσής με τη λέξη αγιαστήριο εννοεί το βουνό της κληρονομιάς, πόσο μάλλον ολόκληρη τη γη της Παλαιστίνης. Στην ελευθερία της ποιητικής αδείας, χρησιμοποιεί ελλειπτικές εκφράσεις και περνά γρήγορα από τη μία ιδέα ή αντικείμενο σε ένα άλλο. Πρώτον, η κληρονομιά τραβάει την προσοχή του, και μιλάει γι' αυτήν· έπειτα το γεγονός ότι ο Κύριος επρόκειτο να κατοικήσει εκεί· έπειτα το τόπο που έπρεπε να ξεσφαλίσει για την κατοικία του· δηλαδή, το αγιαστήριο που θα έκανε να χτιστεί. Έτσι, ο Δαβίδ συνδέει το Όρος Σιών και τον Ιούδα μαζί στον Ψαλμό 78:68, επειδή η Σιών βρισκόταν στον Ιούδα.

Τα τρία εδάφια, Ἐξοδος 15:17, Ψαλμοί 78:54, 69, είναι αυτά στα οποία βασίζονται κυρίως αυτοί που θέλουν να αποδείξουν ότι η γη Χαναάν είναι το αγιαστήριο· αλλά, μεμονωμένα, τα δύο τελευταία εδάφια, με απλή γλώσσα, ξεκαθαρίζουν την αμφισημία του πρώτου εδαφίου και διαψεύδουν εντελώς τον ισχυρισμό που βασίζεται σε αυτά.

Έχοντας παραθέσει την κύρια απόδειξη σε αυτό το σημείο, δεν θα φαινόταν άξιο να αφιερώσουμε χρόνο σε αυτά τα εδάφια από τα οποία μόνο έμμεσα συμπεράσματα μπορούν να εξαχθούν. Καθώς, ωστόσο, υπάρχει μόνο ένα που εμπίπτει σε αυτήν την κατηγορία, θα αναφερθούμε σε αυτό, ώστε κανένα σημείο να μην μείνει ασχολίαστο.

Ησαΐας 63:18: «*Κατακυρίευσαν τον ἄγιο λαό σου, σαν ελάχιστο πράγμα· αυτοί που ἦσαν εναντίον μας καταπάτησαν το αγιαστήριό σου.*». Αυτό το εδάφιο αφορά τόσο τον ναό όσο και τη γη τους· γιατί όταν η γη τους κατακλύστηκε από τους εχθρούς του Ισραήλ, ο ναός τους ερειπώθηκε. Αυτό αναφέρεται ξεκάθαρα στο εδάφιο 11 του επόμενου κεφαλαίου: «*Ο ἄγιος μας και ο ωραίος μας οίκος, μέσα στον οποίο σε δοξολογούσαν οι πατέρες μας,*

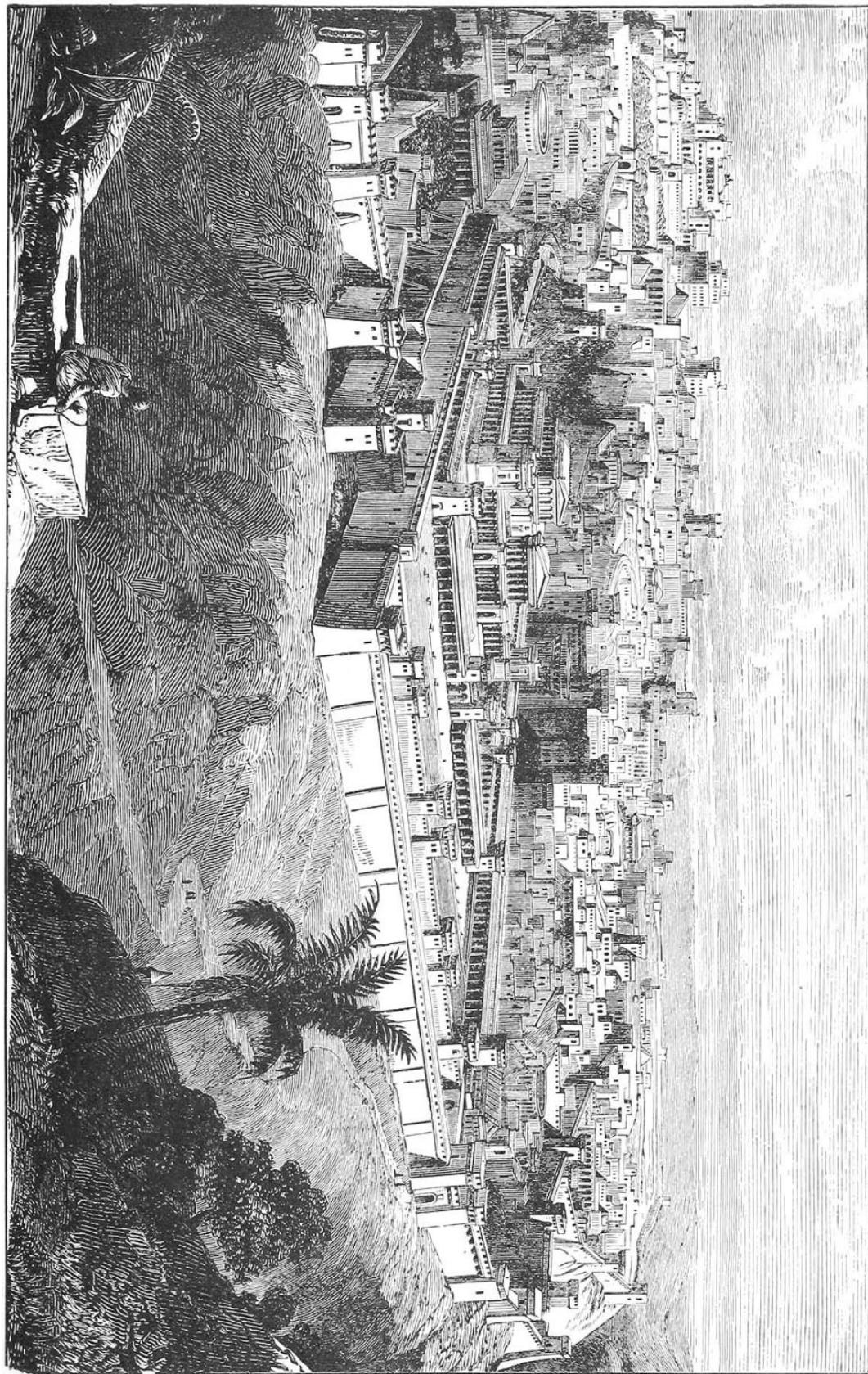
κατακάηκε με φωτιά· και όλα τα αγαπητά σε μας αφανίστηκαν. “. Συνεπώς, το κείμενο δεν αποδεικνύει τίποτα υπέρ αυτής της άποψης.

Σχετικά με την άποψη οτι η γη ή γη Χαναάν είναι το αγιαστήριο, παραθέτουμε μια ακόμη σκέψη. Εάν κάποιο από τα δύο αυτά αποτελεί το αγιαστήριο, δεν θα πρέπει μόνο να περιγράφεται κάπου ως τέτοιο, αλλά η ίδια ιδέα θα πρέπει να συνεχιστεί μέχρι το τέλος, και ο καθαρισμός της γης ή της Παλαιστίνης θα πρέπει να ονομαστεί καθαρισμός του αγιαστηρίου. Η γη είναι πράγματι μολυσμένη και πρέπει να καθαριστεί με φωτιά· αλλά η φωτιά, όπως θα δούμε, δεν είναι το μέσο που χρησιμοποιείται για τον καθαρισμό του αγιαστηρίου· και αυτός ο καθαρισμός της γης, ή οποιουδήποτε μέρους της, δεν ονομάζεται πουθενά στη Βίβλο ως καθαρισμός του αγιαστηρίου.

3. *Eίναι η εκκλησία το αγιαστήριο;* Η προφανής δυσπιστία με την οποία προτείνεται αυτή η ιδέα, αποτελεί ουσιαστικά εγκατάλειψη του επιχειρήματος πριν αυτό παρουσιαστεί. Το μόνο κείμενο που προσκομίζεται προς υποστήριξή του είναι οι Ψαλμοί 114:1, 2: «*Όταν ο Ισραήλ βγήκε από την Αίγυπτο, ο οίκος τού Ιακώβ από έναν βάρβαρο λαό, ο Ιούδας έγινε άγιος του, ο Ισραήλ δεσποτεία του.* ». Αν πάρουμε αυτό το κείμενο με την πιο κυριολεκτική του έννοια, τι θα αποδείκνυε σχετικά με το αγιαστήριο; Θα αποδείκνυε ότι το αγιαστήριο περιοριζόταν σε μία από τις δώδεκα φυλές και, ως εκ τούτου, ένα μέρος μόνο της εκκλησίας, όχι ολόκληρη, αποτελεί το αγιαστήριο. Άλλα αυτό δεν αποδεικνύει τίποτα. Το γιατί ο Ιούδας ονομάζεται άγιος [αγιαστήριο στα εβραϊκά] στο κείμενο που παρατίθεται, δεν χρειάζεται να αποτελεί περίπλοκο θέμα, αρκεί να θυμηθούμε ότι ο Θεός επέλεξε την Ιερουσαλήμ, η οποία βρισκόταν στην Ιουδαία, ως τον τόπο του αγιαστηρίου του. “*Άλλα διάλεξε*”, λέει ο Δαβίδ, “*τη φυλή τού Ιούδα, το βουνό τής Σιών, που το αγάπησε. Και οικοδόμησε το αγιαστήριό του σαν ψηλά παλάτια, σαν τη γη, που τη θεμελίωσε στον αιώνα.* ”. Αυτό δείχνει ξεκάθαρα τη σύνδεση που υπήρχε μεταξύ του Ιούδα και του αγιαστηρίου. Αυτή η φυλή δεν ήταν το αγιαστήριο, αλλά κάποτε αναφέρεται ως τέτοιο όταν ο Ισραήλ βγήκε από την Αίγυπτο, επειδή ο Θεός σκόπευε να βρίσκεται το αγιαστήριό του στη μέση της περιοχής της επικράτειας αυτής της φυλής. Άλλα ακόμα κι αν μπορούσε να αποδειχθεί ότι η εκκλησία ονομάζεται κάπου αγιαστήριο, αυτό δεν θα είχε καμία σημασία για τον παρόντα σκοπό μας, που είναι να προσδιορίσουμε τι αποτελεί το αγιαστήριο του Δανιήλ 8:13, 14, γιατί η εκκλησία αναφέρεται εκεί με διαφορετικό τρόπο: “*το αγιαστήριο και το στράτευμα παραδίνονται σε καταπάτηση*”. Κανείς δεν θα αμφισβητήσει ότι με τον όρο “*στράτευμα*” εννοείται εδώ η εκκλησία. Επομένως, το αγιαστήριο είναι ένα άλλο, διαφορετικό αντικείμενο.

4. *Eίναι ο ναός στον ουρανό το αγιαστήριο;* Απομένει τώρα μόνο αυτός ο ισχυρισμός που πρέπει να εξεταστεί, οτι δηλαδή το αγιαστήριο που αναφέρεται στο κείμενο είναι αυτό που ο Παύλος αποκαλεί στην προς Εβραίους επιστολή ως η “*αληθινή σκηνή, την οποία ο Κύριος κατασκεύασε, και όχι άνθρωπος*”, στην οποία δίνει ρητά το όνομα άγια [αγιαστήριο], και το οποίο εντοπίζει “*στους ουρανούς*”. Το αγιαστήριο αυτό, υπήρχε, κατά την παλαιά οικονομία, πρώτα ως σκηνή που έχτισε ο Μωυσής, και αργότερα ως ναός στην Ιερουσαλήμ, ένα αντίγραφο, αντίτυπο ή σχήμα του επουράνιου. Και ας σημειωθεί ιδιαίτερα ότι στην άποψη που προτείνεται εδώ στηρίζεται η μόνη μας ελπίδα να κατανοήσουμε αυτό το ζήτημα· γιατί έχουμε δει ότι όλες οι άλλες θέσεις είναι αστήρικτες. Κανένα άλλο αντικείμενο που έχει πιοτέ υποτεθεί από οποιονδήποτε ως το αγιαστήριο - η γη, η γη της

Ο Ναός στην Ιερουσαλήμ την εποχή του Χριστού

Χαναάν ή η εκκλησία - δεν μπορεί για μια στιγμή να υποστηρίξει έναν τέτοιο ισχυρισμό. Αν, επομένως, δεν το βρούμε στο αντικείμενο που έχουμε μπροστά μας, μπορούμε να εγκαταλείψουμε την αναζήτηση με απόλυτη απελπισία· μπορούμε να απορρίψουμε αυτήν την αποκάλυψη ως ακόμα ανεκπλήρωτη, και μπορούμε να αποκόψουμε από τις ιερές σελίδες, τόση άχρηστη ανάγνωση όσα και τα πολυάριθμα αποσπάσματα που μιλούν για αυτό το θέμα.¹⁰ Όλοι εκείνοι, επομένως, που, αντί να προσπεράσουν ένα τόσο σημαντικό θέμα είναι πρόθυμοι να αφήσουν στην άκρη όλες τις προκαταλήψεις και τις δημοφιλείς απόψεις, θα προσεγγίσουν τη θέση που έχουμε μπροστά μας με έντονη αδημονία και απεριόριστο ενδιαφέρον. Θα βασιστούν σε οποιαδήποτε τεκμήριο μπορεί να μας δοθεί εδώ, όπως ένας άνθρωπος μπερδεμένος σε έναν λαβύρινθο σκότους θα κρατούσε το νήμα που θα ήταν ο μόνος οδηγός του για να τον οδηγήσει ξανά στο φως.

Θα ήταν ασφαλές για εμάς να βάλουμε τους εαυτούς μας στη θέση του Δανιήλ και να δούμε το θέμα από τη δική του οπτική γωνία. Αν κάποιος απευθυνόταν σ' αυτόν με τον όρο αγιαστήριο, εκείνος τι θα καταλάβαινε; Αν μπορούμε να το διαπιστώσουμε αυτό, δεν θα ήταν δύσκολο να καταλήξουμε σε σωστά συμπεράσματα για αυτό το θέμα. Το μυαλό του αναπόφευκτα θα στρεφόταν, με την αναφορά αυτής της λέξης, στο αγιαστήριο εκείνης της εποχής· και σίγουρα γνώριζε καλά τι ήταν αυτό. Το μυαλό του στράφηκε στην Ιερουσαλήμ, την πόλη των πατέρων του, η οποία ήταν τότε ερείπια, και στον “ωραίο οίκο” τους, ο οποίος, όπως θρηνεί ο Ησαΐας, κάηκε με φωτιά. Και έτσι, όπως συνήθιζε, με το πρόσωπό του στραμμένο προς τον τόπο του κάποτε σεβαστού ναού τους, προσευχήθηκε στον Θεό να κάνει το πρόσωπό του να λάμψει πάνω στο αγιαστήριό του, το οποίο ήταν έρημο. Με τη λέξη αγιαστήριο, ο Δανιήλ προφανώς εννοούσε τον ναό τους στην Ιερουσαλήμ.

Αλλά ο Παύλος καταθέτει μια μαρτυρία που είναι πιο σαφής σε αυτό το σημείο. Εβραίους 9:1: “Είχε μεν, λοιπόν, και η πρώτη σκηνή διατάξεις λατρείας, και το κοσμικό άγιο”. Αυτό είναι ακριβώς το σημείο που μας ενδιαφέρει να προσδιορίσουμε αυτή τη στιγμή: Τι ήταν το αγιαστήριο της πρώτης διαθήκης; Ο Παύλος συνεχίζει να μας λέει. Ακούστε τον. Εδάφια 2-5: “επειδή, κατασκευάστηκε η πρώτη σκηνή, στην οποία ήταν και η λυχνία, και το τραπέζι, και η πρόθεση των άρτων, που λέγεται Άγια. Μετά το δεύτερο καταπέτασμα, όμως, ήταν η σκηνή που λεγόταν τα Άγια των αγίων, η οποία είχε το χρυσό θυμιατήριο, και την κιβωτό τής διαθήκης, που από παντού ήταν περικαλυμμένη με χρυσάφι, μέσα στην οποία ήταν η χρυσή στάμνα, που είχε το μάννα, και η ράβδος τού Ααρών, η οποία βλάστησε, και οι πλάκες τής διαθήκης· και από πάνω της ήσαν Χερουβείμ δόξας, που επισκίαζαν το ιλαστήριο· για τα οποία δεν είναι τώρα ανάγκη να τα λέμε ένα προς ένα.”.

Δεν υπάρχει αμφιβολία για το αντικείμενο στο οποίο αναφέρεται εδώ ο Παύλος. Είναι η σκηνή του μαρτυρίου που ανεγέρθηκε από τον Μωυσή σύμφωνα με την οδηγία του Κυρίου (η οποία αργότερα ενσωματώθηκε στον ναό της Ιερουσαλήμ), με τα άγια και τα άγια των αγίων, και διάφορα σκεύη υπηρεσίας, όπως εκτίθενται εδώ. Μια πλήρης περιγραφή αυτού του κτιρίου, με τα διάφορα σκεύη του και τις χρήσεις τους, βρίσκεται στην Έξιδο 25 και μετά. Αν ο αναγνώστης δεν είναι εξοικειωμένος με αυτό το θέμα, παρακαλείται να εξετάσει προσεκτικά την περιγραφή αυτού του κτιρίου. Αυτό, λέει ξεκάθαρα ο Παύλος, ήταν τα άγια [η σκηνή – το ιερό – το κοσμικό άγιο - το αγιαστήριο] της πρώτης διαθήκης. Και θέλουμε ο αναγνώστης να σημειώσει προσεκτικά τη λογική αξία

αυτής της δήλωσης. Λέγοντάς μας τι αποτελούσε για κάποιο διάστημα το αγιαστήριο, ο Παύλος μας βάζει στο σωστό δρόμο έρευνας. Μας δίνει μια βάση για να εργαστούμε. Για ένα διάστημα, το πεδίο καθαρίζεται από κάθε αμφιβολία και όλα τα εμπόδια. Κατά τη διάρκεια της περιόδου που καλύπτεται από την πρώτη διαθήκη, η οποία εκτεινόταν χρονικά από το Σινά μέχρι τον Χριστό, έχουμε μπροστά μας ένα διακριτό και σαφώς καθορισμένο αντικείμενο, που περιγράφεται λεπτομερώς από τον Μωυσή και δηλώνεται από τον Παύλο ότι είναι το αγιαστήριο κατά τη διάρκεια εκείνης της περιόδου.

Αλλά η διατύπωση του Παύλου έχει μεγαλύτερη σημασία ακόμη και από αυτό. Καταργεί για πάντα τους ισχυρισμούς που διατυπώνονται για λογαριασμό της γης, της γης Χαναάν ή της εκκλησίας, ότι αποτελούν το αγιαστήριο· γιατί τα επιχειρήματα που θα αποδείκνυαν ότι αυτά ήταν το αγιαστήριο ανά πάσα στιγμή, θα αποδείκνυαν ότι ήταν τέτοια υπό την παλαιά οικονομία. Αν η Χαναάν ήταν πάντοτε το αγιαστήριο, θα ήταν και όταν το Ισραήλ εγκαταστάθηκε σε αυτή. Αν η εκκλησία ήταν ποτέ το αγιαστήριο, θα ήταν τέτοιο όταν το Ισραήλ εξήλθε από την Αίγυπτο. Αν η γη ήταν ποτέ το αγιαστήριο, θα ήταν τέτοιο κατά την περίοδο για την οποία μιλάμε. Σε αυτήν την περίοδο τα επιχειρήματα που προβάλλονται υπέρ τους ισχύουν εξίσου πλήρως και για οποιαδήποτε άλλη περίοδο· και αν δεν ήταν το αγιαστήριο κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, τότε όλα τα επιχειρήματα που θα έδειχναν ότι ήταν κάποτε, ή θα μπορούσαν κάποτε να είναι, το αγιαστήριο καταρρίπτονται. Αλλά ήταν όμως αυτά το αγιαστήριο κατά τη διάρκεια εκείνης της εποχής; Αυτό είναι ένα τελευταίο ερώτημα που θέτουμε για αυτές τις θεωρίες· και ο Παύλος το απαντάει αρνητικά, περιγράφοντάς μας τη σκηνή του Μωυσή και λέγοντάς μας ότι αυτό - ούτε η γη, ούτε η Χαναάν, ούτε η εκκλησία - ήταν το αγιαστήριο εκείνης της οικονομίας.

Και αυτό το κτίριο που περιγράφεται εκπληρώνει από κάθε άποψη τον ορισμό του όρου και τη χρήση για την οποία σχεδιάστηκε το αγιαστήριο.

1. Ήταν η επίγεια κατοικία του Θεού. “Και ας κάνουν σε μένα ένα αγιαστήριο”, είπε στον Μωυσή, “για να κατοικώ μεταξύ τους”. [Εξόδος 25:8](#). Σε αυτή τη σκηνή, την οποία έστησαν σύμφωνα με τις οδηγίες Του, φανέρωσε την παρουσία Του. 2. Ήταν ένας άγιος ή ιερός τόπος — “το άγιο αγιαστήριο”. [Λευιτικό 16:33](#). 3. Στον λόγο του Θεού ονομάζεται ξανά και ξανά το αγιαστήριο. Από τις εκατόν σαράντα περιπτώσεις στις οποίες χρησιμοποιείται η λέξη στην Παλαιά Διαθήκη, αναφέρεται σχεδόν σε κάθε περίπτωση σε αυτό το κτίριο.

Η σκηνή του μαρτυρίου αρχικά κατασκευάστηκε με τέτοιο τρόπο ώστε να μπορεί να προσαρμόζεται στην κατάσταση των υιών του Ισραήλ εκείνη την εποχή. Όταν άρχιζαν την σαρανταετή περιπλάνησή τους στην έρημο, αυτό το κτίριο στήθηκε ανάμεσά τους ως κατοικία του Θεού και το κέντρο της θρησκευτικής τους λατρείας. Το ταξίδι ήταν απαραίτητο και οι μετακινήσεις ήταν συχνές. Θα ήταν απαραίτητο η σκηνή του μαρτυρίου να μετακινείται συχνά από τόπο σε τόπο. Ήταν, επομένως, κατασκευασμένη από κινητά μέρη, με τις πλευρές της να αποτελούνται από όρθιες σανίδες και το κάλυμμα να αποτελείται από κουρτίνες από λινό και βαμμένα δέρματα, ώστε να μπορεί εύκολα να αποσυναρμολογηθεί, να μεταφερθεί εύκολα και να ανεγερθεί εύκολα σε κάθε διαδοχικό στάδιο του ταξιδιού τους. Όταν εισήλθαν στη γη της επαγγελίας, αυτή η προσωρινή κατασκευή με τον καιρό έδωσε τη θέση της στον μεγαλοπρεπή ναό του Σολομώντα. Σε αυτή την πιο μόνιμη μορφή υπήρχε για ένα διάστημα μέχρι να γίνει ερείπια στην εποχή του Δανιήλ, μέχρι την τελική καταστροφή του από τους Ρωμαίους το 70 μ.Χ..

Αυτό είναι το μόνο αγιαστήριο που συνδέεται με τη γη, για το οποίο η Βίβλος μας δίνει κάποια οδηγία ή κάποια ιστορική καταγραφή. Άλλο όμως δεν υπάρχει πουθενά; Αυτό ήταν το αγιαστήριο της πρώτης διαθήκης· με τη λήξη της διαθήκης αυτής έληξε και αυτό· δεν υπάρχει αγιαστήριο που να αναφέρεται στη δεύτερη, ή την καινή διαθήκη; Πρέπει να υπάρχει· διαφορετικά θα υπήρχε έλλειμμα ως προς την αναλογία μεταξύ αυτών των διαθηκών· και σε αυτή την περίπτωση η πρώτη διαθήκη είχε ένα σύστημα λατρείας, το οποίο, αν και λεπτομερώς περιγράφεται, θα ήταν ακατανόητο, και η δεύτερη διαθήκη έχει ένα σύστημα λατρείας που θα ήταν αόριστο και σκοτεινό. Ο Παύλος ισχυρίζεται εμμέσως ότι η νέα διαθήκη, που ισχύει από τον θάνατο του Χριστού, του διαθέτη, έχει αγιαστήριο· διότι όταν, αντιπαραβάλλοντας τις δύο διαθήκες, όπως κάνει στην Επιστολή προς Εβραίους, λέει στο κεφάλαιο 9:1 ότι η πρώτη διαθήκη “*Είχε μεν, λοιπόν, και η πρώτη σκηνή διατάξεις λατρείας, και το κοσμικό ἄγιο*”, είναι το ίδιο σαν να λέει ότι η νέα διαθήκη έχει επίσης τις λειτουργίες της και το αγιαστήριό της. Επίσης, στο εδάφιο 8 αυτού του κεφαλαίου αναφέρει το κοσμικό αγιαστήριο ως την πρώτη σκηνή. Αν αυτή ήταν η πρώτη σκηνή, θα πρέπει να υπάρχει και δεύτερη· και καθώς η πρώτη σκηνή υπήρχε όσο ίσχυε η πρώτη διαθήκη, όταν αυτή η διαθήκη έληξε, η δεύτερη σκηνή πρέπει να πήρε τη θέση της πρώτης και πρέπει να είναι το αγιαστήριο της νέας διαθήκης. Δεν μπορεί να αποφύγουμε αυτό το συμπέρασμα.

Πού, λοιπόν, θα αναζητήσουμε το αγιαστήριο της νέας διαθήκης; Ο Παύλος, χρησιμοποιώντας τη λέξη και, στην προς Εβραίους 9:1, υπονοεί ότι είχε μιλήσει προηγουμένως για αυτό το αγιαστήριο. Επιστρέφουμε στην αρχή του προηγούμενου κεφαλαίου και τον βρίσκουμε να συνοψίζει τα προηγούμενα επιχειρήματά του ως εξής: “*Η συνόψιση, όμως, όλων αυτών που λέγονται είναι τούτη: Έχουμε τέτοιους είδους αρχιερέα, ο οποίος κάθησε στα δεξιά τού θρόνου τής μεγαλοσύνης μέσα στους ουρανούς, λειτουργός στα ἄγια, και στην αληθινή σκηνή, την οποία ο Κύριος κατασκεύασε, και όχι ἀνθρωπος.*” . Μπορεί να υπάρχει αμφιβολία ότι σε αυτό το κείμενο έχουμε το αγιαστήριο της νέας διαθήκης; Μια σαφής νύξη γίνεται εδώ στο αγιαστήριο της πρώτης διαθήκης. Εκείνο τότε είχε στηθεί από άνθρωπο, ανεγέρθηκε από τον Μωυσή· αυτό όμως στήθηκε από τον Κύριο, όχι από άνθρωπο. Εκείνο ήταν το μέρος όπου οι επίγειοι ιερείς εκτελούσαν τη διακονία τους· αυτό όμως είναι το μέρος όπου ο Χριστός, ο Αρχιερέας της νέας διαθήκης, εκτελεί τη διακονία Του. Εκείνο ήταν πάνω στη γη· αυτό είναι στον ουρανό. Επομένως εκείνο ονομάστηκε πολύ σωστά από τον Παύλο ως “κοσμικό ἄγιο”· αυτό όμως είναι επουράνιο.

Αυτή η άποψη υποστηρίζεται περαιτέρω από το γεγονός ότι το αγιαστήριο που έχτισε ο Μωυσής δεν ήταν μια πρωτότυπη κατασκευή, αλλά χτίστηκε σύμφωνα με ένα πρότυπο. Το μεγάλο πρωτότυπο υπήρχε κάπου αλλού. Αυτό που κατασκεύασε ο Μωυσής ήταν απλώς ένα αντίγραφο ή ένα μοντέλο. Ακούστε τις οδηγίες που του έδωσε ο Κύριος σε αυτό το σημείο: “*Σύμφωνα με όλα όσα εγώ σου δείχνω, σύμφωνα με το υπόδειγμα της σκηνής, και σύμφωνα με το υπόδειγμα όλων των σκευών της, έτσι θα κάνετε.*” . [Έξοδος 25:9](#). “*Και πρόσεχε να κάνεις σύμφωνα με τον τύπο τους, που σου δείχθηκε επάνω στο βουνό.*” . [Εδάφιο 40](#). (Για τον ίδιο σκοπό βλέπε [Έξοδος 26:30](#), [27:8](#), [Πράξεις 7:44](#).)

Τίνος αντίγραφο ή εικόνα ήταν τώρα το επίγειο αγιαστήριο; Απάντηση: Του αγιαστηρίου της καινής διαθήκης, της αληθινής σκηνής, την οποία ο Κύριος έστησε, και όχι άνθρωπος. Η σχέση που διατηρεί η πρώτη διαθήκη με τη δεύτερη σε όλη της την έκταση

είναι αυτή του τύπου προς το πρωτότυπο. Οι θυσίες της ήταν τύποι της μεγαλύτερης θυσίας αυτής της οικονομίας. Οι ιερείς της ήταν τύποι του Κυρίου μας, στην ανώτερη ιεροσύνη Του· η διακονία τους εκτελούνταν στη σκιά και το παράδειγμα της διακονίας του Αρχιερέα μας που είναι στους ουρανούς· και το αγιαστήριο όπου διακονούσαν, ήταν ένας τύπος, ή μια εικόνα, του αληθινού αγιαστηρίου στον ουρανό, όπου ο Κύριος μας εκτελεί τη διακονία Του.

Όλα αυτά τα δεδομένα δηλώνονται ξεκάθαρα από τον Παύλο σε λίγα εδάφια στην προς Εβραίους 8:4, 5: “Ἐπειδὴ, αν (ο Χριστός) ήταν επάνω στη γη, ούτε θα υπήρχε ιερέας, δεδομένου ότι υπήρχαν ιερείς που πρόσφεραν τα δώρα, σύμφωνα με τον νόμο· οι οποίοι λειτουργούν ως υπόδειγμα και σκιά των επουρανίων, όπως ειπώθηκε στον Μωυσή, όταν επρόκειτο να κατασκευάσει τη σκηνή· επειδή, λέει: «Πρόσεχε να τα κάνεις όλα σύμφωνα με τον τύπο που σου δείχθηκε στο βουνό».”. Αυτή η μαρτυρία δείχνει ότι η διακονία των επίγειων ιερέων ήταν μια σκιά της ιεροσύνης του Χριστού· και το στοιχείο που φέρνει ο Παύλος για να το αποδείξει είναι η οδηγία που έδωσε ο Θεός στον Μωυσή να φτιάξει τη σκηνή, σύμφωνα με το υπόδειγμα που του έδειξε στο όρος. Αυτό προσδιορίζει σαφώς το υπόδειγμα που δείχθηκε στον Μωυσή στο όρος, για την κατασκευή του αγιαστηρίου, ή της αληθινής σκηνής, στον ουρανό, όπου ο Κύριος μας διακονεί, που αναφέρθηκε τρία εδάφια πριν.

Στο κεφάλαιο [9:8, 9](#), ο Παύλος λέει περαιτέρω: “καὶ τὸ Πνεύμα τοῦ ἁγίου ἔκανε με τούτῳ σαφές ότι, δεν ήταν φανερωμένος ο δρόμος προς τα ἄγια, επειδὴ η πρώτη σκηνή στεκόταν ακόμα· η οποία ήταν υπόδειγμα στον τότε παρόντα καιρό”, κ.λπ. Όσο η πρώτη σκηνή έμενε και η πρώτη διαθήκη ήταν σε ισχύ, η διακονία της τελειότερης σκηνής και το έργο της νέας διαθήκης δεν μπορούσαν να προχωρήσουν όπως είναι φυσικό. Άλλα όταν ήρθε ο Χριστός, αρχιερέας των αγαθών που επρόκειτο να ακολουθήσουν, αφού η πρώτη σκηνή είχε εκπληρώσει τον σκοπό της και η πρώτη διαθήκη είχε λήξει, τότε ο Χριστός, αναστημένος στον θρόνο της Μεγαλειότητας στους ουρανούς ως λειτουργός του αληθινού αγιαστηρίου, εισήλθε με το ίδιο του το αἷμα ([εδάφιο 12](#)) “μέσα στα ἄγια, αφού απέκτησε αιώνια λύτρωση”. Αυτών των επουράνιων αγίων, επομένως, η πρώτη σκηνή ήταν ένα σύμβολο για τον τότε παρόντα χρόνο. Αν χρειάζεται περαιτέρω μαρτυρία, μιλάει, στο [εδάφιο 23](#), για την επίγεια σκηνή, με τα διαμερίσματα και τα όργανά της οτι είναι τύποι των επουρανίων. Και στο [εδάφιο 24](#), αποκαλεί τους ἄγιους τόπους που έγιναν με τα χέρια, δηλαδή, τη γήινη σκηνή που ανήγειρε ο Μωυσής, ως αντίτυπα των αληθινών· δηλαδή, της σκηνής στον ουρανό.

Αυτή η άποψη επιβεβαιώνεται περαιτέρω από τη μαρτυρία του Ιωάννη. Ανάμεσα στα πράγματα που του επετράπη να δει στον ουρανό, είδε επτά λαμπτάδες φωτιάς να καίνε μπροστά στον θρόνο ([Αποκάλυψη 4:5](#)), ένα θυσιαστήριο θυμιάματος και ένα χρυσό θυμιατήριο ([κεφάλαιο 8:3](#)), την κιβωτό της διαθήκης του Θεού ([κεφάλαιο 11:19](#)), και όλα αυτά βρίσκονταν μέσα σε έναν «ναό» στον ουρανό. [Αποκάλυψη 11:19, 15:8](#). Κάθε αναγνώστης της Βίβλου πρέπει αμέσως να αναγνωρίσει ότι αυτά τα αντικείμενα είναι σκεύη του αγιαστηρίου. Οφείλουν την ύπαρξή τους στο αγιαστήριο και περιορίζονταν σε αυτό, για να χρησιμοποιούνται στη διακονία που σχετίζεται με αυτό. Χωρίς το αγιαστήριο δεν θα υπήρχαν, επομένως όπου κι αν τα βρίσκουμε, μπορούμε να γνωρίζουμε ότι υπάρχει το αγιαστήριο. Και ως εκ τούτου, το γεγονός ότι ο Ιωάννης είδε αυτά τα πράγματα στον ουρανό σε αυτή τη οικονομία, αποτελεί απόδειξη ότι υπάρχει ένα αγιαστήριο εκεί και

ότι του επιτράπηκε να το δει.

Όσο απρόθυμος κι αν ήταν κάποιος να αναγνωρίσει ότι υπάρχει ένα αγιαστήριο στον ουρανό, η μαρτυρία που έχει παρουσιαστεί είναι σίγουρα επαρκής για να αποδείξει αυτό το γεγονός. Ο Παύλος λέει ότι η σκηνή του Μωυσή ήταν το αγιαστήριο της πρώτης διαθήκης. Ο Μωυσής λέει ότι ο Θεός του έδειξε στο όρος ένα πρότυπο, σύμφωνα με το οποίο έπρεπε να φτιάξει αυτή τη σκηνή. Ο Παύλος μαρτυρεί ξανά ότι ο Μωυσής την έφτιαξε σύμφωνα με το πρότυπο, και ότι το πρότυπο ήταν η αληθινή σκηνή στον ουρανό, την οποία ο Κύριος έστησε, και όχι ο άνθρωπος και ότι αυτού του ουράνιου αγιαστηρίου η σκηνή που ανεγέρθηκε με ανθρώπινα χέρια ήταν μια αληθινή εικόνα ή αναπαράσταση. Και τέλος, ο Ιωάννης, για να επιβεβαιώσει τη δήλωση του Παύλου ότι αυτό το αγιαστήριο βρίσκεται στον ουρανό, καταθέτει μαρτυρία, ως αυτόπτης μάρτυρας, ότι το είδε εκεί. Ποια περαιτέρω μαρτυρία θα μπορούσε να απαιτηθεί; Τίποτα περισσότερο, τι άλλο πλην αυτού θα μπορούσε να ήταν;

Όσον αφορά το ερώτημα για τι αποτελεί το αγιαστήριο, έχουμε τώρα το θέμα μπροστά μας ως ένα αρμονικό σύνολο. Το αγιαστήριο της Βίβλου - σημειώστε το, όλοι, ας το αμφισβητήσει όποιος μπορεί - αποτελείται, πρώτον, από την τυπική σκηνή που ιδρύθηκε με τους Εβραίους κατά την έξοδο από την Αίγυπτο, η οποία ήταν το αγιαστήριο της πρώτης διαθήκης· και, δεύτερον, από την αληθινή σκηνή στον ουρανό, η οποία είναι το αγιαστήριο της νέας διαθήκης, της οποίας η πρώτη ήταν ένας τύπος ή ένα σύμβολο. Αυτά είναι άρρηκτα συνδεδεμένα μεταξύ τους ως ο τύπος και το πρωτότυπο. Από το πρωτότυπο επιστρέφουμε πίσω στον τύπο, και από τον τύπο μεταφερόμαστε μπροστά φυσικά και αναπόφευκτα στο πρωτότυπο.

Έχουμε πει ότι με τη λέξη αγιαστήριο ο Δανιήλ θα κατανοούσε αμέσως ότι πρόκειται για το αγιαστήριο του λαού του στην Ιερουσαλήμ. Το ίδιο θα κατανοούσε και ο οποιοσδήποτε βρισκόταν σε αυτήν την οικονομία. Όμως η δήλωση του Δανιήλ 8:14 αναφέρεται σε αυτό το αγιαστήριο; Αυτό εξαρτάται από τον χρόνο στον οποίο εφαρμόζεται. Όλες οι δηλώσεις σχετικά με το αγιαστήριο που εφαρμόζονται κατά την παλαιά οικονομία, αναφέρονται, φυσικά, στο αγιαστήριο εκείνης της οικονομίας, και όλες αυτές οι δηλώσεις που γίνονται για την παρούσα οικονομία, πρέπει να αναφέρονται στο αγιαστήριο αυτής της οικονομίας. Αν οι 2300 ημέρες, στο τέλος των οποίων το αγιαστήριο πρόκειται να καθαριστεί, έληξαν στην προηγούμενη οικονομία, το αγιαστήριο που έπρεπε να καθαριστεί ήταν το αγιαστήριο εκείνης της εποχής. Αν οι μέρες αυτές καταλήγουν στην παρούσα οικονομία, το αγιαστήριο στο οποίο γίνεται αναφορά είναι το αγιαστήριο αυτής της οικονομίας, δηλαδή το αγιαστήριο της καινής διαθήκης στον ουρανό. Αυτό είναι ένα σημείο που μπορεί να καθοριστεί μόνο με ένα περαιτέρω επιχείρημα σχετικά με τις 2300 ημέρες, και αυτό θα βρεθεί στα σχόλια στο Δανιήλ 9:24, όπου το θέμα του χρόνου επανεξετάζεται και εξηγείται.

Όσα είπαμε μέχρι τώρα σχετικά με το αγιαστήριο, ήταν βοηθητικά σε σχέση με το κύριο ερώτημα της προφητείας. Αυτό το ερώτημα αφορά τον καθαρισμό του. Μέχρι 2300 ημέρες, τότε θα καθαριστεί το αγιαστήριο. Άλλα ήταν απαραίτητο πρώτα να προσδιοριστεί τι αποτελούσε το αγιαστήριο, πριν μπορέσουμε αποτελεσματικά να εξετάσουμε το ζήτημα του καθαρισμού του. Γι' αυτό είμαστε τώρα προετοιμασμένοι.

Έχοντας μάθει τι αποτελεί το αγιαστήριο, μπορεί σύντομα αποσαφηνιστεί το ζήτημα του καθαρισμού του και πώς αυτός επιτυγχάνεται. Έχει παρατηρηθεί ότι οτιδήποτε

αποτελεί το αγιαστήριο της Βίβλου, πρέπει να έχει κάποια υπηρεσία συνδεδεμένη με αυτό που ονομάζεται καθαρισμός του. Δεν υπάρχει καμία αναφορά στη Βίβλο για κανένα έργο που να ονομάζεται έτσι και να σχετίζεται με αυτή τη γη, τη γη της Χαναάν ή την εκκλησία· κάτι που αποτελεί καλή απόδειξη ότι κανένα από αυτά τα αντικείμενα δεν αποτελεί το αγιαστήριο. Όμως υπάρχει μια τέτοια λειτουργία που συνδέεται με το αντικείμενο που έχουμε δείξει ότι είναι το αγιαστήριο, και το οποίο, τόσο σε σχέση με το επίγειο οικοδόμημα όσο και με τον ουράνιο ναό, ονομάζεται καθαρισμός του.

Μήπως ο αναγνώστης αντιτίθεται στην ιδέα ότι υπάρχει κάτι στον ουρανό που πρέπει να καθαριστεί; Μήπως αυτό αποτελεί εμπόδιο στο να δεχτεί την άποψη που παρουσιάζεται εδώ; Τότε η διαμάχη του δεν είναι με αυτήν την εργασία, αλλά με τον Παύλο, ο οποίος επιβεβαιώνει κατηγορηματικά αυτό το γεγονός. Άλλα πριν αποφασίσει κάτι εναντίον του αποστόλου, ζητάμε από όποιον έχει αντιρρήσεις να εξετάσει προσεκτικά το θέμα σε σχέση με τη φύση αυτού του καθαρισμού, καθώς εδώ αναμφίβολα εργάζεται κάτω από μια πλήρη παρανόηση. Τα ακόλουθα είναι οι σαφείς δηλώσεις με τις οποίες ο Παύλος επιβεβαιώνει τον καθαρισμό τόσο του επίγειου όσο και του ουράνιου αγιαστηρίου: «*Και σχεδόν με αίμα καθαρίζονται όλα σύμφωνα με τον νόμο, και χωρίς χύση αίματος δεν γίνεται άφεση. Ήταν, λοιπόν, ανάγκη οι μεν τύποι των επουρανίων να καθαρίζονται μ' αυτά· όμως, αυτά τα επουράνια με θυσίες ανώτερες από ό,τι αυτές.*». [Εβραίους 9:22,23](#). Υπό το φως των προαναφερθέντων επιχειρημάτων, αυτό μπορεί να παραφραστεί ως εξής: «Ήταν λοιπόν απαραίτητο η σκηνή του μαρτυρίου, όπως την ανήγειρε ο Μωυσής, με τα ιερά σκεύη της, τα οποία ήταν αντίγραφα του αληθινού αγιαστηρίου στον ουρανό, να εξαγνιστεί, ή να καθαριστεί, με το αίμα μοσχαριών και τράγων· αλλά τα ουράνια πράγματα, το αγιαστήριο αυτής της οικονομίας, η αληθινή σκηνή, την οποία ο Κύριος έστησε, και όχι ο άνθρωπος, πρέπει να καθαριστεί με καλύτερες θυσίες, δηλαδή με το αίμα του Χριστού».

Τώρα διερωτόμαστε: Ποια είναι η φύση αυτού του καθαρισμού, και πώς πρέπει να επιτευχθεί; Σύμφωνα με τη δήλωση του Παύλου, που μόλις παρατέθηκε, επιτελείται μέσω αίματος. Ο καθαρισμός δεν είναι, επομένως, καθαρισμός από τη φυσική ακαθαρσία· γιατί το αίμα δεν είναι το μέσο που χρησιμοποιείται σε ένα τέτοιο έργο. Και αυτή η σκέψη θα πρέπει να ικανοποιήσει όσους έχουν αντιρρήσεις όσον αφορά τον καθαρισμό των ουράνιων πραγμάτων. Το γεγονός ότι ο Παύλος μιλάει για ουράνια πράγματα που πρέπει να καθαριστούν, δεν αποδεικνύει ότι υπάρχει κάποια φυσική ακαθαρσία στον ουρανό, διότι αυτό δεν είναι το είδος του καθαρισμού στο οποίο αναφέρεται. Ο λόγος που ο Παύλος αποδίδει τον λόγο για τον οποίο αυτός ο καθαρισμός γίνεται με αίμα είναι επειδή «*χωρίς χύση αίματος δεν γίνεται άφεση*».

Η άφεση, λοιπόν, δηλαδή η αποβολή της αμαρτίας, είναι το έργο που πρέπει να γίνει. Ο καθαρισμός, επομένως, δεν είναι φυσικός καθαρισμός, αλλά καθαρισμός από την αμαρτία. Άλλα γιατί είτε το επίγειο είτε το ουράνιο αγιαστήριο, έπρεπε να χρειάζεται να καθαριστεί από τις αμαρτίες; Αυτό το ερώτημα απαντάται από τη διακονία που συνδέεται με τον τύπο, στην οποία θα αναφερθούμε τώρα.

Τα τελευταία κεφάλαια της Εξόδου μας δίνουν μια περιγραφή της κατασκευής του επίγειου αγιαστηρίου, και της διευθέτησης της λειτουργίας που συνδέεται με αυτήν. Το Λευιτικό ξεκινά με μια περιγραφή της διακονίας που έπρεπε να εκτελεστεί. Το μόνο που έχουμε να παρατηρήσουμε εδώ είναι μια ιδιαίτερη τελετουργία, η οποία εκτελούνταν ως εξής: Το άτομο που είχε διαπράξει αμαρτία, έφερνε το θύμα του στην πόρτα της σκηνής

του μαρτυρίου. Πάνω στο κεφάλι αυτού του θύματος έβαζε το χέρι του για μια στιγμή και, όπως μπορούμε εύλογα να συμπεράνουμε, ομολογούσε πάνω του την αμαρτία του. Με αυτή την πράξη, έδειχνε ότι είχε αμαρτήσει και ήταν άξιος θανάτου, αλλά ότι στη θέση του αφιέρωνε το θύμα του και μετέφερε την ενοχή του σε αυτό. Με το ίδιο του το χέρι (και ποια πρέπει να ήταν τα συναισθήματά του;) στη συνέχεια αφαιρούσε τη ζωή του θύματος του εξαιτίας αυτής της ενοχής. Ο νόμος απαιτούσε τη ζωή του παραβάτη για την ανυπακοή του. Η ζωή βρίσκεται στο αίμα ([Λευιτικό 17:11,14](#)). επομένως, χωρίς την έκχυση αίματος, δεν υπάρχει άφεση αμαρτιών. Με την έκχυση αίματος, η άφεση αμαρτιών είναι δυνατή. γιατί έτσι ικανοποιείται η απαίτηση της ζωής από τον νόμο. Το αίμα του θύματος, που αντιπροσωπεύει μια ζωή που χάθηκε, και το όχημα της ενοχής της, λαμβανόταν στη συνέχεια από τον ιερέα και λειτουργούσε ενώπιον του Κυρίου.

Η αμαρτία του ατόμου, με την εξομολόγησή του, με τη σφαγή του θύματος και με τη διακονία του ιερέα, μεταφερόταν από τον ίδιο μέσα στο αγιαστήριο. Με αυτόν τον τρόπο προσφέρονταν όλες οι θυσίες από τον λαό. Μέρα με τη μέρα το έργο προχωρούσε και έτσι το ιερό γινόταν συνεχώς το δοχείο των αμαρτιών της εκκλησίας. Αυτή όμως δεν ήταν η τελική απαλλαγή από αυτές τις αμαρτίες. Η συσσωρευμένη ενοχή αφαιρούνταν με μια ειδική λειτουργία, η οποία ονομαζόταν καθαρισμός του αγιαστηρίου. Αυτή η λειτουργία, κατά τον τύπο, πραγματοποιείτο μία ημέρα το χρόνο· και η δέκατη ημέρα του έβδομου μήνα, κατά την οποία τελούνταν, ονομαζόταν ημέρα της εξιλέωσης. Την ημέρα αυτή, ενώ όλος ο Ισραήλ απείχε από την εργασία και ταπείνωνε την ψυχή του, ο ιερέας έφερνε δύο τράγους και τους παρουσίαζε ενώπιον του Κυρίου στην πόρτα της σκηνής του μαρτυρίου. Πάνω σε αυτούς τους τράγους έριχνε κλήρο· έναν κλήρο για τον Κύριο και τον άλλο κλήρο για τον αποδιοπομπαίο τράγο. Αυτός στον οποίο έπεφτε ο κλήρος του Κυρίου, στη συνέχεια θανατώνταν, και το αίμα του μεταφέρονταν από τον ιερέα στα άγια των αγίων του αγιαστηρίου και ραντίζόταν πάνω στο ιλαστήριο. Αυτή ήταν η μόνη ημέρα που του επιτρεπόταν να εισέλθει σε αυτό το διαμέρισμα. Βγαίνοντας έξω, έπρεπε να βάλει και τα δύο χέρια του πάνω στο κεφάλι του αποδιοπομπαίου τράγου, να ομολογήσει πάνω του όλες τις ανομίες των υιών Ισραήλ και όλες τις παραβάσεις τους σε όλες τις αμαρτίες τους, και, βάζοντάς τες έτσι πάνω στο κεφάλι του ([Λευιτικό 16:21](#)), έπρεπε να τον στείλει μακριά με το χέρι ενός κατάλληλου ανθρώπου σε μια γη ακατοίκητη, μια γη αποχωρισμού ή λήθης ώστε ο τράγος να μην εμφανιστεί ποτέ ξανά στο στρατόπεδο του Ισραήλ και να χαθεί η μνήμη των αμαρτιών του λαού. Αυτή η λειτουργία είχε σκοπό τον καθαρισμό του λαού από τις αμαρτίες του και τον καθαρισμό του αγιαστηρίου και των ιερών σκευών του. [Λευιτικό 16:30,33](#). Με αυτή τη διαδικασία, η αμαρτία αφαιρούνταν - αλλά μόνο κατά τον τύπο· γιατί όλο αυτό το έργο ήταν τυπικό.

Ο αναγνώστης στον οποίο αυτές οι περιγραφές είναι καινούργιες θα μπορούσε εδώ να ρωτήσει, ίσως, με κάποια έκπληξη, τι μπορεί να συμβολίζει αυτό το παράξενο έργο· τι υπάρχει σε αυτή την οικονομία που προεικονίζεται. Απαντάμε, Προεικονίζεται ένα παρόμοιο έργο στη διακονία του Χριστού, όπως διδάσκει ξεκάθαρα ο Παύλος. Αφού δηλώνει, στην προς Εβραίους κεφ. 8, ότι ο Χριστός είναι ο λειτουργός της αληθινής σκηνής, του αγιαστηρίου στον ουρανό, δηλώνει ότι οι ιερείς στη γη υπηρετούσαν το παράδειγμα και τη σκιά των ουράνιων πραγμάτων. Με άλλα λόγια, το έργο των επίγειων ιερέων ήταν μια σκιά, ένα παράδειγμα, μια σωστή αναπαράσταση, στο βαθμό που μπορούσε να εκτελεστεί από τους θνητούς, της διακονίας του Χριστού επάνω στους

ουρανούς. Αυτοί οι ιερείς διακονούσαν και στα δύο διαμερίσματα της επίγειας σκηνής, ο Χριστός επομένως διακονεί και στα δύο διαμερίσματα του ουράνιου ναού· γιατί και αυτός ο ναός έχει δύο διαμερίσματα, ειδάλλως δεν αναπαρίσταται σωστά από το επίγειο· και ο Κύριός μας ιερουργεί και στα δύο, ειδάλλως η διακονία του ιερέα στη γη δεν ήταν σωστή σκιά του έργου Του. Άλλα ο Παύλος δηλώνει ξεκάθαρα ότι ο Χριστός διακονεί και στα δύο διαμερίσματα· γιατί λέει ότι έχει εισέλθει στα άγια (αρχαία ελληνικά, τὰ ἅγια) με το ίδιο Του το αίμα. [Εβραίους 9:12](#). Υπάρχει, επομένως, ένα έργο που εκτελείται από τον Χριστό στη διακονία Του στον ουράνιο ναό, που αντιστοιχεί σε αυτό που εκτελείται από τους ιερείς και στα δύο διαμερίσματα του γήινου κτιρίου. Άλλα το έργο στο δεύτερο διαμέρισμα, ή αλλιώς στα άγια των αγίων, ήταν ένα ειδικό έργο για να κλείσει ο ετήσιος κύκλος της διακονίας και να καθαριστεί το αγιαστήριο. Ως εκ τούτου, η διακονία του Χριστού στο δεύτερο διαμέρισμα του ουράνιου αγιαστηρίου πρέπει να είναι ένα έργο παρόμοιας φύσης και συνίσταται στην ολοκλήρωση του έργου Του ως του μεγάλου Αρχιερέα μας και τον καθαρισμό αυτού του αγιαστηρίου.

Όπως μέσω των θυσιών της προηγούμενης οικονομίας οι αμαρτίες του λαού μεταφέρονταν κατά τον τύπο από τους ιερείς στο επίγειο αγιαστήριο, όπου διακονούσαν αυτοί οι ιερείς, έτσι και από τότε που ο Χριστός ανελήφθη στην παρουσία του Πατέρα Του, είναι ο μεσίτης μας και οι αμαρτίες όλων εκείνων που ειλικρινά ζητούν συγχώρεση μέσω αυτού, μεταφέρονται στο ουράνιο αγιαστήριο όπου διακονεί. Είτε ο Χριστός διακονεί για εμάς στους ουράνιους άγιους τόπους με το δικό Του αίμα κυριολεκτικά, είτε μόνο μέσω της τιμής αυτού του αίματος, δεν χρειάζεται να σταματήσουμε για να αναρωτηθούμε. Αρκεί να πιούμε ότι το αίμα Του έχει χυθεί, και μέσω αυτού του αίματος εξασφαλίζεται στην πραγματικότητα η άφεση των αμαρτιών, η οποία επιτεύχθηκε μόνο κατ' εικόνα μέσω του αίματος των μοσχαριών και των τράγων της προηγούμενης οικονομίας. Άλλα αυτές οι θυσίες είχαν πραγματική τιμή από αυτή την άποψη: σήμαιναν πίστη σε μια πραγματική θυσία που θα ερχόταν· και έτσι όσοι τις εφάρμοσαν έχουν ίσο συμφέρον στο έργο του Χριστού με εκείνους που στην παρούσα οικονομία έρχονται σε αυτόν με πίστη, μέσω των διατάξεων του ευαγγελίου.

Η συνεχής μεταφορά των αμαρτιών στο ουράνιο αγιαστήριο (και αν δεν μεταφέρονται κατ αυτόν τον τρόπο, θα μπορούσε να μας εξηγήσει κανείς, υπό το φως των τύπων και λαμβάνοντας υπόψη τα κείμενα του Παύλου, τη φύση του έργου του Χριστού για λογαριασμό μας;) — αυτή η συνεχής μεταφορά, λέμε, των αμαρτιών στο ουράνιο αγιαστήριο, καθιστά απαραίτητο τον καθαρισμό του για τον ίδιο λόγο που ένα παρόμοιο έργο απαιτούνταν στο επίγειο αγιαστήριο.

Πρέπει να παρατηρήσουμε εδώ μια σημαντική διάκριση μεταξύ των δύο διακονιών. Στην επίγεια σκηνή, ένας πλήρης κύκλος υπηρεσίας ολοκληρωνόταν κάθε χρόνο. Για τριακόσιες πενήντα εννέα ημέρες, στα συνηθισμένα τους χρόνια, η διακονία τελούνταν στο πρώτο διαμέρισμα [άγια]. Η διακονία μιας ημέρας στα άγια των αγίων ολοκλήρωνε τον ετήσιο κύκλο. Το έργο στη συνέχεια ξεκινούσε ξανά στα άγια και προχωρούσε μέχρι που μια άλλη ημέρα εξιλέωσης ολοκλήρωνε το ετήσιο έργο. Και έτσι συνεχιζόταν, χρόνο με το χρόνο. Αυτή η συνεχής επανάληψη του έργου ήταν απαραίτητη λόγω της σύντομης ζωής των θνητών ιερέων. Δεν υπάρχει όμως τέτοια ανάγκη στην περίπτωση του Κυρίου μας, ο οποίος ζει πάντοτε για να μεσιτεύει για εμάς. (Βλέπε [Εβραίους 7:23-25](#)) Επομένως, το έργο του ουράνιου αγιαστηρίου, αντί να είναι ένα ετήσιο έργο, εκτελείται άπαξ για

πάντα. Αντί λοιπόν το έργο να επαναλαμβάνεται χρόνο με το χρόνο, του έχει παραχωρηθεί μια μεγάλη περίοδος, στην οποία συνεχίζεται και ολοκληρώνεται, και δεν θα επαναληφθεί ποτέ.

Ένας ετήσιος κύκλος διακονίας στο επίγειο αγιαστήριο αντιπροσώπευε ολόκληρο το έργο του επουράνιου αγιαστηρίου. Στον τύπο, ο καθαρισμός του αγιαστηρίου ήταν το σύντομο τελικό έργο της ετήσιας λειτουργίας. Στο πρωτότυπο, ο καθαρισμός του αγιαστηρίου είναι το τελικό έργο του Χριστού, του μεγάλου Αρχιερέα μας, στη σκηνή του μαρτυρίου στον ουρανό. Στον τύπο, για να καθαρίσει το αγιαστήριο, ο αρχιερέας εισερχόταν στα άγια των αγίων για να διακονήσει στην παρουσία του Θεού ενώπιον της κιβωτού της διαθήκης Του. Στο πρωτότυπο, όταν έρθει η ώρα για τον καθαρισμό του αγιαστηρίου, ο Αρχιερέας μας, με παρόμοιο τρόπο, εισέρχεται στα άγια των αγίων για να ολοκληρώσει οριστικά το μεσιτικό Του έργο υπέρ της ανθρωπότητας. Επιβεβαιώνουμε με σιγουριά επομένως ότι κανένα άλλο συμπέρασμα δεν μπορεί να εξαχθεί σε αυτό το θέμα χωρίς να παραβιαστεί η αδιαμφισβήτητη μαρτυρία του λόγου του Θεού.

Αναγνώστη, βλέπεις τώρα τη σημασία αυτού του θέματος; Αρχίζεις να αντιλαμβάνεσαι πόσο σπουδαίο ενδιαφέρον για όλο τον κόσμο έχει το αγιαστήριο του Θεού; Βλέπεις ότι ολόκληρο το έργο της σωτηρίας επικεντρώνεται εκεί, και ότι όταν ολοκληρωθεί το έργο, η περίοδος χάριτος τελειώνει, και οι υποθέσεις των σωσμένων και των χαμένων αποφασίζονται μια για πάντα; Βλέπεις ότι ο καθαρισμός του αγιαστηρίου είναι ένα σύντομο και ειδικό έργο, με το οποίο το μεγάλο σχέδιο της σωτηρίας ολοκληρώνεται για πάντα; Βλέπεις ότι αν μπορεί να γίνει γνωστό πότε ξεκινά αυτό το έργο του καθαρισμού, αποτελεί μια επίσημη ανακοίνωση στον κόσμο ότι η τελευταία ώρα της σωτηρίας έφτασε, και επιταχύνεται γρήγορα προς το τέλος της; Και αυτό είναι που η προφητεία έχει σκοπό να δείξει. Είναι για να γνωστοποιηθεί η έναρξη αυτού του μνημειώδους έργου. “Μέχρι 2.300 ημερονύκτια· τότε, το αγιαστήριο θα καθαριστεί.”.

Πριν από οποιαδήποτε διαφωνία σχετικά με τη φύση και την εφαρμογή αυτών των ημερών αυτών, μπορεί να ληφθεί με ασφάλεια η θέση ότι αυτές καταλήγουν στον καθαρισμό του ουράνιου αγιαστηρίου, διότι το επίγειο έπρεπε να καθαρίζεται κάθε χρόνο· και θεωρούμε εντελώς άτοπο, να κατανοήσουμε την προφητεία λέγοντας ότι στο τέλος των 2300 ημερών, μιας χρονικής περιόδου άνω των έξι ετών, αν τις πάρουμε κυριολεκτικά, θα έπρεπε αυτό το γεγονός να λαμβάνει χώρα τακτικά κάθε χρόνο. Το ουράνιο αγιαστήριο είναι αυτό στο οποίο λαμβάνεται η απόφαση για όλες τις ανθρώπινες υποθέσεις. Η πρόοδος του έργου εκεί είναι αυτό που ιδιαίτερα θα έπρεπε να απασχολεί την ανθρωπότητα να γνωρίζει. Αν οι άνθρωποι καταλάβαιναν τη σχέση αυτών των θεμάτων με τα αιώνια συμφέροντά τους, με τι σοβαρότητα και ανησυχία θα αφιέρωναν την πιο προσεκτική και ευλαβή τους μελέτη γι αυτά. Δέστε στο κεφάλαιο 9 από το εδάφιο 20 και μετά το θέμα με τις 2300 ημέρες, που δείχνει σε ποιο σημείο κατέληξαν και πότε άρχισε το επίσημο έργο του καθαρισμού του ουράνιου αγιαστηρίου.

Εδάφιο 15. Και όταν εγώ ο Δανιήλ είδα την όραση, και ζητούσα την έννοια, τότε, ξάφνου, στάθηκε μπροστά μου σαν θέα ανθρώπου· 16. και άκουσα φωνή ανθρώπου στο μέσον τού Ουλαϊ, που έκραξε και είπε: Γαβριήλ, κάνε αυτό τον άνθρωπο να εννοήσει την όραση.

Τώρα εισερχόμαστε στην ερμηνεία του οράματος. Και πρώτα απ' όλα γίνεται αναφορά στην φροντίδα του Δανιήλ και στις προσπάθειές του να κατανοήσει αυτά τα πράγματα. Αναζητούσε την ερμηνεία. Όσοι έχουν αφιερώσει στα προφητικά θέματα την πιο προσεκτική και ένθερμη προσοχή τους, δεν είναι αυτοί που θα αδιαφορήσουν για τέτοια θέματα. Αυτοί που περπατούν με αδιαφορία πάνω σε ένα ορυχείο χρυσού, δεν μπορούν να γνωρίζουν ότι μια φλέβα από πολύτιμο μέταλλο βρίσκεται κάτω από τα πόδια τους.
Ξαφνικά μπροστά στον προφήτη στάθηκε ένα όν με ανθρώπινη μορφή. Το κείμενο δεν λέει ότι ήταν ένας άνθρωπος, όπως κάποιοι θα ήθελαν να μας κάνουν να πιστεύουμε, που θέλουν να αποδείξουν ότι οι άγγελοι είναι νεκροί άνθρωποι και οι οποίοι καταφεύγουν σε τέτοια κείμενα ως απόδειξη. Λέει, “σαν θέα ανθρώπου”, από το οποίο προφανώς πρέπει να καταλάβουμε ότι πρόκειται για έναν άγγελο με ανθρώπινη μορφή. Επίσης άκουσε τη φωνή ενός ανθρώπου· δηλαδή, τη φωνή ενός αγγέλου, σαν ανθρώπου, να μιλάει. Η εντολή που δόθηκε ήταν να κάνει αυτόν τον άνθρωπο, τον Δανιήλ, να καταλάβει το όραμα.
Η εντολή δόθηκε στον Γαβριήλ, ένα όνομα που σημαίνει «ο ισχυρός». Συνεχίζει την οδηγία του προς τον Δανιήλ στο κεφάλαιο 9. Κατά την νέα οικονομία, του ανατέθηκε να αναγγείλει τη γέννηση του Ιωάννη του Βαπτιστή στον πατέρα του Ζαχαρία ([Λουκάς 1:11](#)) και του Μεσσία στην παρθένο Μαρία, [εδάφιο 26](#). Στον Ζαχαρία, συστήθηκε με τα εξής λόγια: «Εγώ είμαι ο Γαβριήλ, αυτός που παραστέκεται μπροστά στον Θεό·». Από αυτό φαίνεται ότι ήταν άγγελος υψηλής τάξης και ανώτερου αξιώματος, αλλά Εκείνος που του απευθύνθηκε εδώ ήταν προφανώς υψηλότερος σε βαθμό από τον Γαβριήλ και είχε τη δύναμη να διοικεί και να ελέγχει τις πράξεις του Γαβριήλ. Αυτός πιθανότατα δεν ήταν άλλος από τον αρχάγγελο Μιχαήλ, ή τον Χριστό, μεταξύ του οποίου και του Γαβριήλ και μόνο, υπήρχε η γνώση των θεμάτων που είχαν κοινοποιηθεί στον Δανιήλ. (Βλέπε κεφάλαιο 10:21)

Εδάφιο 17. Και ἡρθε κοντά ὅπου στεκόμουν· και ὅταν ἡρθε, τρόμαξα, και ἐπεσα επάνω στο πρόσωπό μου· και εκείνος μού είπε: Εννόησε, γιε ανθρώπου· επειδή, η ὥραση είναι για τους ἐσχατους καιρούς. 18. Και ενώ μιλούσε σε μένα, εγώ ἡμουν βυθισμένος σε βαθύ ύπνο με το πρόσωπό μου επάνω στη γη· ὁμως, με ἀγγιξε, και με ἔκανε να σταθώ ὄρθιος. 19. Και είπε: Δεξ, εγώ θα σε κάνω να γνωρίσεις τι θα συμβεί στους ἐσχατους καιρούς τῆς οργῆς· επειδή, στον ορισμένο καιρό θα είναι το τέλος.

Και ο Ιωάννης έπεσε μπροστά στα πόδια ενός αγγέλου, υπό παρόμοιες συνθήκες με αυτές που περιγράφονται εδώ, αλλά αυτό έγινε για λόγους λατρείας. [Αποκάλυψη 19:10, 22:8](#). Ο Δανιήλ φαίνεται να έχει συγκλονιστεί από τη μεγαλοπρέπεια του ουράνιου αγγελιοφόρου. Έπεσε με το πρόσωπό του στη γη, σαν να ήταν σε βαθύ ύπνο. Η λύπη, είναι αλήθεια, έκανε τους μαθητές να κοιμηθούν· αλλά ο φόβος, όπως σε αυτή την περίπτωση, δύσκολα θα είχε αυτό το αποτέλεσμα. Ο άγγελος έβαλε απαλά το χέρι του πάνω του για να τον διαβεβαιώσει (πόσες φορές έχουν πει στους θνητούς ουράνια όντα «μη φοβάσαι!»), και από αυτή την ανύμπορη και καταβεβλημένη κατάσταση τον έστησε όρθιο. Με μια γενική δήλωση ότι στον καθορισμένο χρόνο θα έρθει το τέλος, και ότι θα τον κάνει να μάθει τι θα συμβεί στους ἐσχατους καιρούς της οργῆς εισέρχεται στην ερμηνεία του οράματος. Η οργή πρέπει να νοηθεί ότι καλύπτει κάποια χρονική περίοδο. Ποια όμως; Ο Θεός είπε στον λαό του Ισραήλ ότι θα έριχνε πάνω τους την οργή Του για την ανομία

Ο ἄγγελος Γαβριήλ επισκέπτεται ξανά τον προφήτη Δανιήλ

τους· και έτσι έδωσε οδηγίες σχετικά με τον «βέβηλο ασεβή ηγεμόνα του Ισραήλ»: «Σήκωσε το διάδημα, και αφαίρεσε το στέμμα·... Θα το ανατρέψω, θα το ανατρέψω, και δεν θα υπάρχει, μέχρις ότου έρθει εκείνος στον οποίο ανήκει· και θα το δώσω σ' αυτόν.». Ιεζεκίηλ 21:25-27, 31.

Εδώ περιγράφεται η περίοδος της οργής του Θεού εναντίον του λαού της διαθήκης Του· η περίοδος κατά την οποία το άγιο κατοικητήριο και το στράτευμα θα καταβληθούν. Το διάδημα αφαιρέθηκε και το στέμμα αφαιρέθηκε, όταν ο Ισραήλ υποτάχθηκε στο βασίλειο της Βαβυλώνας. Ανατράπηκε ξανά από τους Μήδους και τους Πέρσες, ξανά από τους Έλληνες, ξανά από τους Ρωμαίους, που αντιστοιχεί στις τρεις φορές που η λέξη επαναλαμβάνεται από τον προφήτη. Οι Ιουδαίοι, έχοντας απορρίψει τότε τον Χριστό, σύντομα διασκορπίστηκαν σε όλη τη γη· και ο πνευματικός Ισραήλ έχει πάρει τη θέση του κατά σάρκα Ισραήλ, αλλά υποτάσσεται σε επίγειες δυνάμεις, και θα είναι έτσι μέχρι να εγκατασταθεί ξανά ο θρόνος του Δαβίδ, μέχρι να έρθει Αυτός που είναι ο νόμιμος κληρονόμος του, ο Μεσσίας, ο Άρχοντας της ειρήνης, και τότε θα δοθεί σε Εκείνον. Τότε η οργή θα σταματήσει. Ο άγγελος πρέπει τώρα να γνωστοποιήσει στον Δανιήλ το τι θα συμβεί στο τέλος αυτής της περιόδου.

Εδάφιο 20. Το κριάρι που είδες, που έχει δύο κέρατα, είναι οι βασιλιάδες τής Μηδίας και της Περσίας. 21. Και ο τριχωτός τράγος είναι ο βασιλιάς τής Ελλάδας· και το μεγάλο κέρας, που είναι ανάμεσα στα μάτια του, αυτός είναι ο πρώτος βασιλιάς. 22. Το ότι συντρίφτηκε, και ανέβηκαν τέσσερις αντ' αυτού, σημαίνει ότι τέσσερα βασίλεια θα σηκωθούν από το έθνος αυτό· όμως, όχι σύμφωνα με τη δική του δύναμη.

Όπως είπαν οι μαθητές στον Κύριο, έτσι ας πούμε και εμείς εδώ για τον άγγελο που μίλησε στον Δανιήλ: «Δες, τώρα μιλάς ανοιχτά, και δεν λες καμιά παρομοίωση!». Αυτή είναι μια εξήγηση του οράματος σε γλώσσα όσο απλή απαιτείται. (Βλέπε εδάφια 3-8.) Το διακριτικό χαρακτηριστικό της Περσικής αυτοκρατορίας, η ένωση των δύο εθνοτήτων που την αποτελούσαν, αντιπροσωπεύεται από τα δύο κέρατα του κριαριού. Η Ελλάδα έφτασε στη μεγαλύτερη δόξα της ως ενότητα υπό την ηγεσία του Μεγάλου Αλεξάνδρου, ενός στρατηγού τόσο διάσημου όσο δεν έχει δει ποτέ ο κόσμος. Αυτό το μέρος της ιστορίας της αντιπροσωπεύεται από την πρώτη φάση του τράγου, κατά την οποία το ένα περίβλεπτο κέρας συμβόλιζε τον Μέγα Αλέξανδρο. Μετά τον θάνατό του, το βασίλειο διαλύθηκε σε κομμάτια, αλλά σχεδόν αμέσως συνενώθηκε σε τέσσερις μεγάλες διαιρέσεις, που ανέβηκαν στη θέση του πρώτου, το οποίο έσπασε. Αυτές οι διαιρέσεις δεν έφτασαν την εξουσία του. Καμία από αυτές δεν κατείχε τη δύναμη του αρχικού βασιλείου. Αυτά τα σπουδαία ορόσημα στην ιστορία, στα οποία ο ιστορικός απονέμει τόμους, ο θεόπνευστος συγγραφέας μας τα αποδίδει εδώ με σαφή περίγραμμα, με μερικές γραμμές του μολυβιού και μερικές παύλες της πένας.

Εδάφιο 23. Και στους έσχατους καιρούς τής βασιλείας τους, όταν οι ανομίες θα φτάσουν στο πλήρες, θα σηκωθεί ένας σκληροπρόσωπος βασιλιάς, και συνετός σε πανουργίες. 24. Και η δύναμή του θα είναι ισχυρή, όχι όμως από δική του δύναμη·

και θα αφανίζει με θαυμαστόν τρόπο, και θα ευοδώνεται και θα κατορθώνει, και θα αφανίζει τούς ισχυρούς, και τον άγιο λαό. 25. **Και με την πανουργία του θα κάνει να ευοδώνεται στο χέρι του η απάτη· και θα μεγαλυνθεί στην καρδιά του, και σε περίοδο ειρήνης θα αφανίσει πολλούς· και θα σηκωθεί ενάντια στον Άρχοντα των αρχόντων· όμως, θα συντριφτεί χωρίς χέρι.**

Αυτή η δύναμη διαδέχεται τα τέσσερα τμήματα του βασιλείου του τράγου κατά την τελευταία περίοδο της βασιλείας τους, δηλαδή, προς το τέλος της ύπαρξης τους. Είναι, φυσικά, η ίδια δύναμη με το μικρό κέρας του εδαφίου 9 και μετά. Εφαρμόστε το στη Ρώμη, όπως αναφέρεται στις παρατηρήσεις στο εδάφιο 9, και όλα θα είναι αρμονικά και σαφή.

“ένας σκληροπρόσωπος βασιλιάς”. Ο Μωυσής, προβλέποντας την τιμωρία που θα έρθει στους Εβραίους από αυτήν την δύναμη, την αποκαλεί “έθνος αγριοπρόσωπο”.

Δευτερονόμιο 28:49,50. Κανένας λαός δεν είχε πιο τρομερή εμφάνιση όταν βρισκόταν σε πολεμική παράταξη από τους Ρωμαίους. “συνετός σε πανουργίες”. Ο Μωυσής, σχετικά με την προαναφερθείσα γραφή, λέει: “έθνος, που δεν θα καταλαβαίνεις τη γλώσσα του”. Αυτό δεν θα μπορούσε να ειπωθεί για τους Βαβυλώνιους, τους Πέρσες ή τους Έλληνες, αναφερόμενος στους Εβραίους· γιατί η Χαλδαϊκή και η Ελληνική γλώσσα χρησιμοποιούνταν σε μεγαλύτερο ή μικρότερο βαθμό στην Παλαιστίνη. Αυτό δεν ίσχυε, ωστόσο, με τη Λατινική.

“όταν οι ανομίες θα φτάσουν στο πλήρες”. Από την αρχή της προφητείας, βλέπουμε ότι προβάλλεται η σχέση μεταξύ του λαού του Θεού και των καταπιεστών του. Εξαιτίας των παραβάσεων του λαού, έπεσαν σε αιχμαλωσία. Η δε εμμονή τους στην αμαρτία επέφερε όλο και πιο αυστηρή τιμωρία. Ποτέ οι Εβραίοι δεν ήταν πιο διεφθαρμένοι, ηθικά, ως έθνος, από ό,τι την εποχή που τέθηκαν υπό τη δικαιοδοσία των Ρωμαίων.

“ισχυρή, όχι όμως από δική του δύναμη”. Η επιτυχία των Ρωμαίων οφειλόταν σε μεγάλο βαθμό στη βοήθεια των συμμάχων τους και στις διαιρέσεις μεταξύ των εχθρών τους, τις οποίες ήταν πάντα έτοιμοι να εκμεταλλευτούν.

“και θα αφανίζει με θαυμαστόν τρόπο”. Ο Κύριος είπε στους Εβραίους μέσω του προφήτη Ιεζεκιήλ ότι θα τους παρέδιδε σε άνδρες που “χαλκεύουν όλεθρο”. Πόσο γεμάτη νόημα είναι μια τέτοια περιγραφή, και πόσο εφαρμόσιμη στους Ρωμαίους Καταλαμβάνοντας την Ιερουσαλήμ, θανάτωσαν ένα εκατομμύριο εκατό χιλιάδες Εβραίους και έπιασαν ενενήντα επτά χιλιάδες αιχμαλώτους. Με τόσο θαυμαστό τρόπο κατέστρεψαν αυτόν τον κάπτοτε ισχυρό και άγιο λαό.

Και ό,τι δεν μπορούσαν να το πετύχουν με τη βία, το πετύχαιναν με τεχνάσματα. Οι κολακείες, η απάτη και η διαφθορά τους ήταν τόσο μοιραίες όσο η πολεμική τους μηχανή. Και η Ρώμη, τελικά, στο πρόσωπο ενός από τους κυβερνήτες της, στάθηκε ενάντια στον Άρχοντα των αρχόντων, επιβάλλοντας την καταδίκη του Ιησού Χριστού σε θάνατο. Άλλα “θα συντριφτεί χωρίς χέρι”, μια έκφραση που ταυτίζει την καταστροφή αυτής της δύναμης με το χτύπημα της εικόνας του κεφαλαίου 2.

Εδάφιο 26. Και η όραση που ειπώθηκε για τα ημερούχτια είναι αληθινή· εσύ, λοιπόν, σφράγισε την όραση, επειδή είναι για πολλές ημέρες. 27. **Κι εγώ ο Δανιήλ λιποθύμησα, και ήμουν άρρωστος για ημέρες· ύστερα απ' αυτά, σηκώθηκα, και**

έκανα τα έργα τού βασιλιά· θαύμαζα, όμως, για την όραση, και δεν υπήρχε εκείνος που να καταλαβαίνει.

“η όραση που ειπώθηκε για τα ημερονύχτια” είναι αυτή των 2300 ημερών. Λόγω της μακράς περιόδου καταπίεσης και των συμφορών που επρόκειτο να έρθουν στον λαό του, ο Δανιήλ λιποθύμησε και αρρώστησε για ορισμένες ημέρες. Έμεινε έκπληκτος από το όραμα, αλλά δεν το κατάλαβε. Γιατί όμως ο Γαβριήλ εκείνη τη στιγμή δεν εκτέλεσε πλήρως τις οδηγίες που του είχαν δοθεί και δεν έκανε τον Δανιήλ να καταλάβει το όραμα; — Επειδή ο Δανιήλ είχε λάβει όλα όσα μπορούσε τότε να αντέξει. Περαιτέρω πληροφόρηση, επομένως, αναβλήθηκε για μελλοντική χρονική στιγμή.

Κεφάλαιο 9 – Οι Εβδομήντα Εβδομάδες

Το σύντομο χρονικό διάστημα μεταξύ των οραμάτων — Η κατανόηση της προφητείας του Ιερεμία από τον Δανιήλ — Η θαυμάσια προσευχή του Δανιήλ — Ο Γαβριήλ εμφανίζεται ξανά — Εξήγηση του οράματος του κεφαλαίου 8 — Η σύνδεση μεταξύ των κεφαλαίων οκτώ και εννέα — Η εξήγηση του καιρού — Οι εβδομήντα εβδομάδες — Η σημασία της λέξης «αποκοπή» — Η μαρτυρία του Δρ. Χέιλς — Χρονολόγηση των εβδομήντα εβδομάδων — Το διάταγμα του Κύρου — Το διάταγμα του Δαρείου — Το διάταγμα του Αρταξέρξη — Το έτος 457 π.Χ. — Το έτος της βάπτισης του Χριστού — Το έτος της σταύρωσης του Χριστού — Η έναρξη της χριστιανικής εποχής — Ενδιάμεσες χρονολογίες — Αρμονία — Η γνήσια ανάγνωση — Ο κανόνας του Πτολεμαίου — Το τέλος των 2300 ημερών.

Εδάφιο 1. Κατά τον πρώτο χρόνο τού Δαρείου, του γιου τού Ασσουήρη, από το σπέρμα των Μήδων, που βασίλευσε επάνω στο βασίλειο των Χαλδαίων, 2. κατά τον πρώτο χρόνο τής βασιλείας του, εγώ ο Δανιήλ εννόησα μέσα στα βιβλία τον αριθμό των χρόνων, για τους οποίους έγινε ο λόγος τού Κυρίου στον προφήτη Ιερεμία, ότι θα συμπληρώνονταν 70 χρόνια στις ερημώσεις τής Ιερουσαλήμ.

Tο όραμα που καταγράφηκε στο προηγούμενο κεφάλαιο δόθηκε κατά το τρίτο έτος του Βαλτάσαρ, γύρω στο 538 π.Χ.. Το ίδιο έτος, που ήταν και το πρώτο του Δαρείου, συνέβησαν τα γεγονότα που αφηγούνται σε αυτό το κεφάλαιο. Συνεπώς, μεσολαβεί λιγότερο από ένα έτος μεταξύ αυτών των δύο κεφαλαίων. Αν και ο Δανιήλ, ως αρχιδιοικητής του σημαντικότερου βασιλείου στο πρόσωπο της γης, ήταν επιβαρυμένος με φροντίδες και βάρη, δεν άφησε αυτό να του στερήσει το προνόμιο να μελετά θέματα υψηλότερης σημασίας, ακόμη και τους σκοπούς του Θεού όπως αποκαλύφθηκαν στους προφήτες Του. Καταλάβαινε από τα βιβλία, δηλαδή, τα γραπτά του Ιερεμία, ότι ο Θεός είχε διορίσει ο λαός Του να είναι σε αιχμαλωσία εβδομήντα χρόνια. Αυτή η πρόβλεψη βρίσκεται στον Ιερεμία 25:12, 29:10. Η γνώση της και η χρήση της, δείχνει ότι ο Ιερεμίας θεωρήθηκε από νωρίς ως θεόπνευστος προφήτης· διαφορετικά τα γραπτά του δεν θα είχαν συλλεχθεί τόσο σύντομα και αντιγραφεί τόσο εκτενώς. Αν και ο Δανιήλ ήταν για ένα διάστημα σύγχρονος με αυτόν, είχε ένα αντίγραφο των έργων του το οποίο κουβαλούσε μαζί του στην αιχμαλωσία του· και παρόλο που ήταν ο ίδιος τόσο μεγάλος προφήτης, δεν δίσταζε να μελετήσει προσεκτικά τι θα μπορούσε να έχει αποκαλύψει ο Θεός σε άλλους υπηρέτες Του. Ξεκινώντας τα εβδομήντα χρόνια από το 606 π.Χ., ο Δανιήλ κατάλαβε ότι πλησίαζαν στο τέλος τους· και ο Θεός είχε μάλιστα ξεκινήσει την εκπλήρωση αυτής της προφητείας ανατρέποντας το βασίλειο της Βαβυλώνας.

Εδάφιο 3. Και έστρεψα το πρόσωπό μου στον Κύριο τον Θεό, για να κάνω προσευχή και δεήσεις με νηστεία, και σάκο, και στάχτη·

Το ότι ο Θεός το υποσχέθηκε, αυτό δεν μας απαλλάσσει από την ευθύνη να τον παρακαλούμε για την εκπλήρωση του λόγου Του. Ο Δανιήλ θα μπορούσε να είχε συλλογιστεί με αυτόν τον τρόπο: Ο Θεός έχει υποσχεθεί να απελευθερώσει τον λαό Του

στο τέλος των εβδομήντα ετών και θα εκπληρώσει αυτήν την υπόσχεση. Δεν χρειάζεται, λοιπόν, να ασχοληθώ καθόλου με το θέμα. Ο Δανιήλ όμως δεν έκανε αυτόν τον συλλογισμό, αλλά αντίθετα καθώς πλησίαζε ο καιρός για την εκπλήρωση του λόγου του Κυρίου, αποφάσισε να εκζητήσει τον Κύριο με όλη του την καρδιά. Πόσο ένθερμα έκανε αυτό το έργο, με νηστεία, με σάκο και στάχτη! Αυτή ήταν η χρονιά, πιθανώς, κατά την οποία ρίχτηκε στο λάκκο των λιονταριών και η προσευχή η οποία καταγράφεται εδώ, μπορεί να ήταν το θέμα αυτής της αίτησης, την οποία, ανεξάρτητα από τον άδικο ανθρώπινο νόμο που είχε εφαρμοστεί, πρόσφερε ενώπιον του Κυρίου τρεις φορές την ημέρα.

Εδάφιο 4. και δεήθηκα στον Κύριο τον Θεό μου, και εξομολογήθηκα, και είπα: Ω, Κύριε, ο μεγάλος και φοβερός Θεός, που φυλάττει τη διαθήκη και το έλεος σ' εκείνους που τον αγαπούν, και τηρούν τις εντολές του!

Εδώ έχουμε την έναρξη της υπέροχης προσευχής του Δανιήλ — μιας προσευχής που εκφράζει τέτοια ταπείνωση και συντριβή καρδιάς που κάποιος πρέπει να είναι χωρίς συναισθήματα για να τη διαβάσει ασυγκίνητος. Ξεκινά αναγνωρίζοντας την πιστότητα του Θεού. Ο Θεός ποτέ δεν αποτυγχάνει σε καμία από τις σχέσεις του με τους πιστούς Του. Οι Εβραίοι βρίσκονταν τότε στο καμίνι της αιχμαλωσίας όχι από κάποια έλλειψη εκ μέρους του Θεού στην υπεράσπιση και την υποστήριξή τους, αλλά εξαιτίας των αμαρτιών τους και μόνο.

Εδάφιο 5. Αμαρτήσαμε, και ανομήσαμε, και ασεβήσαμε, και αποστατήσαμε, και ξεκλίναμε από τις εντολές σου, και από τις κρίσεις σου. 6. Και δεν υπακούσαμε στους δούλους σου τους προφήτες, οι οποίοι μιλούσαν στο όνομά σου προς τους βασιλιάδες μας, τους άρχοντές μας, και τους πατέρες μας, και προς ολόκληρο τον λαό τής γης. 7. Σε σένα, Κύριε, είναι η δικαιοσύνη, ενώ σε μας η ντροπή τού προσώπου, όπως κατά την ημέρα αυτή, στους άνδρες τού Ιούδα, και στους κατοίκους τής Ιερουσαλήμ, και σε ολόκληρο τον Ισραήλ, αυτούς που είναι κοντά, κι αυτούς που είναι μακριά, και σε όλους τούς τόπους, που τους εκδίωξες, για την παράβασή τους, την οποία παρέβηκαν σε σένα. 8. Κύριε, σε μας είναι η ντροπή τού προσώπου, στους βασιλιάδες μας, στους άρχοντές μας, και στους πατέρες μας, που αμαρτήσαμε σε σένα. 9. Στον Κύριο τον Θεό μας είναι οι οικτιρμοί και οι αφέσεις· επειδή, αποστατήσαμε απ' αυτόν, 10. και δεν υπακούσαμε στη φωνή τού Κυρίου τού Θεού μας, να περπατάμε στους νόμους του, τους οποίους έβαλε μπροστά μας, διαμέσου των δούλων του των προφητών. 11. Και ολόκληρος ο Ισραήλ παρέβηκε τον νόμο σου, και ξέκλινε για να μη υπακούει στη φωνή σου· γι' αυτό, ξεχύθηκε επάνω μας η κατάρα, και ο όρκος, που είναι γραμμένος στον νόμο τού Μωυσή, του δούλου τού Θεού· επειδή, αμαρτήσαμε σ' αυτόν. 12. Και βεβαίωσε τα λόγια του, τα οποία μίλησε εναντίον μας, και εναντίον των κριτών μας, που μας έκριναν, φέρνοντας επάνω μας μεγάλο κακό· επειδή, δεν έγινε κάτω από ολόκληρο τον ουρανό, όπως έγινε στην Ιερουσαλήμ. 13. Όπως είναι γραμμένο στον νόμο τού Μωυσή, όλο αυτό το κακό ήρθε επάνω μας· όμως, δεν δεηθήκαμε μπροστά στον Κύριο τον Θεό μας, για να επιστρέψουμε από τις ανομίες μας, και να προσέξουμε

στην αλήθεια σου· 14. γι' αυτό, ο Κύριος στάθηκε ἀγρυπνος επάνω στο κακό, και το ἔφερε επάνω μας· επειδή, ο Κύριος ο Θεός είναι δίκαιος σε όλα τα ἔργα του, όσα κάνει· μια και εμείς δεν υπακούσαμε στη φωνή του.

Σε αυτό το σημείο, χρησιμοποιείται η προσευχή του Δανιήλ για να γίνει με συντριβή μια πλήρης εξομολόγηση της αμαρτίας. Δικαιώνει πλήρως τα ἔργα του Κυρίου και αναγνωρίζει τις αμαρτίες τους ως την αιτία όλων των συμφορών τους, όπως τους είχε προειδοποιήσει ο Θεός μέσω του προφήτη Μωυσή. Και δεν κάνει διακρίσεις υπέρ του εαυτού του. Δεν προβάλλει καμία αυτοδικαίωση στην ικεσία του. Και παρόλο που είχε υποφέρει πολύ για τις αμαρτίες των άλλων, υπομένοντας εβδομήντα χρόνια αιχμαλωσίας για τα λάθη του λαού του, ενώ ο ίδιος ζούσε μια ευσεβή ζωή και λάμβανε σημαντικές τιμές και ευλογίες από τον Κύριο, δεν αποδίδει κατηγορίες εναντίον κανενός, δεν επικαλείται καμία συμπάθεια για τον εαυτό του ως θύμα των λαθών των άλλων, αλλά βάζει τον εαυτό του μαζί με τους υπόλοιπους και λέει, αμαρτήσαμε, και σε εμάς είναι η ντροπή του προσώπου. Αναγνωρίζει ότι δεν είχαν δώσει προσοχή στα μαθήματα που ο Θεός είχε σκοπό να τους διδάξει μέσω των θλίψεών τους, ώστε να επιστρέψουν σε Αυτόν.

Μια έκφραση στο εδάφιο 14 αξίζει ιδιαίτερης προσοχής: “*γι' αυτό, ο Κύριος στάθηκε ἀγρυπνος επάνω στο κακό, και το ἔφερε επάνω μας*”. Επειδή η καταδίκη για ένα κακό ἔργο δεν εκτελείται γρήγορα, γι' αυτό οι καρδιές των γιων των ανθρώπων είναι πλήρως αποφασισμένες να κάνουν το κακό. Άλλα κανείς δεν μπορεί να νομίζει ότι ο Κύριος δεν βλέπει ή ότι έχει ξεχάσει. Οι τιμωρίες Του σίγουρα θα καταφθάσουν στον παραβάτη, εναντίον του οποίου επαπειλούνται, χωρίς παρέκκλιση και χωρίς αποτυχία. Θα σταθεί ἀγρυπνος επάνω στο κακό και στον δικό του κατάλληλο καιρό θα το πραγματοποιήσει.

Εδάφιο 15. Και τώρα, Κύριε, ο Θεός μας, που ἐβγαλες τον λαό σου από τη γη τῆς Αιγύπτου με χέρι κραταιό, και ἔκανες για τον εαυτό σου όνομα, όπως κατά την ημέρα τούτη, αμαρτήσαμε, ασεβήσαμε. 16. Κύριε, σύμφωνα με όλες τις δικαιοσύνες σου, ας αποστραφεί, παρακαλώ, ο θυμός σου και η οργή σου από την πόλη σου, την Ιερουσαλήμ, το ἄγιο βουνό σου· επειδή, για τις αμαρτίες μας, και για τις ανομίες των πατέρων μας, η Ιερουσαλήμ και ο λαός σου γίναμε όνειδος σε όλους όσους είναι γύρω μας. 17. Τώρα, λοιπόν, εισάκουσε, Θεέ μας, την προσευχή τού δούλου σου, και τις δεήσεις του, και επίλαμψε το πρόσωπό σου, ένεκα του Κυρίου, επάνω στο ερημωμένο θυσιαστήριό σου. 18. Στρέψε, Κύριε, το αυτί σου, και ἀκουσε· ἀνοιξε τα μάτια σου, και δες τις ερημώσεις μας, και την πόλη, επάνω στην οποία αποκλήθηκε το όνομά σου· επειδή, εμείς δεν προσφέρουμε, μπροστά σου τις ικεσίες μας για τις δικαιοσύνες μας, αλλά για τους πολλούς οικτιρμούς σου. 19. Κύριε, εισάκουσε· Κύριε, συγχώρεσε· Κύριε, ακροάσου, και πράξε· μη καθυστερήσεις, για χάρη σου, Θεέ μου· επειδή, το όνομά σου επικλήθηκε επάνω στην πόλη σου, κι επάνω στον λαό σου.

Ο προφήτης τώρα επικαλείται την τιμή του ονόματος του Κυρίου ως λόγο για τον οποίο επιθυμεί να γίνει δεκτό το αίτημά του. Αναφέρεται στο γεγονός της απελευθέρωσης τους από την Αίγυπτο και στη μεγάλη φήμη που είχε αποκτήσει το όνομα του Κυρίου για όλα τα θαυμαστά του ἔργα που εκδηλώθηκαν ανάμεσά τους. Όλα αυτά θα χάνονταν, αν τους εγκατέλειπε τώρα στην απώλεια. Ο Μωυσής χρησιμοποίησε το ίδιο επιχείρημα,

παρακαλώντας για τον Ισραήλ. **Αριθμοί 14.** Όχι ότι ο Θεός κινείται από κίνητρα φιλοδοξίας και ματαιοδοξίας. Άλλα όταν ο λαός του εργάζεται για την τιμή του ονόματός Του, όταν εκδηλώνουν την αγάπη τους γι' αυτόν παρακαλώντας τον να εργαστεί, όχι για το προσωπικό τους όφελος, αλλά για τη δική Του δόξα, για να μην ονειδιστεί και βλασφημηθεί το όνομά Του ανάμεσα στους ειδωλολάτρες, αυτό είναι αποδεκτό από αυτόν. Ο Δανιήλ στη συνέχεια μεσιτεύει για την πόλη της Ιερουσαλήμ, που είναι ονομασμένη με το όνομα του Θεού, και για το άγιο βουνό Του, για το οποίο είχε τόση αγάπη, και τον παρακαλεί, για χάρη του ελέους Του, να αφήσει την οργή Του να απομακρυνθεί. Τελικά, το μυαλό του επικεντρώνεται στο άγιο αγιαστήριο, την κατοικία του Θεού πάνω σε αυτή τη γη, και παρακαλεί να επιδιορθωθούν οι ερημώσεις του.

Ο Δανιήλ κατάλαβε ότι τα εβδομήντα χρόνια αιχμαλωσίας πλησίαζαν στο τέλος τους. Από την αναφορά του στο αγιαστήριο, είναι προφανές ότι μέχρι εκείνη τη στιγμή είχε παρεμηνεύσει το σημαντικό όραμα που του δόθηκε στο κεφάλαιο 8, ώστε να υποθέσει ότι οι 2300 ημέρες, στο τέλος των οποίων το αγιαστήριο επρόκειτο να καθαριστεί, έληγαν ταυτόχρονα. Αυτή η παρανόηση διορθώθηκε αμέσως, όταν ο άγγελος ήρθε να του δώσει περαιτέρω οδηγίες, ως απάντηση στην προσευχή του, η αφήγηση της οποίας δίνεται στη συνέχεια.

Εδάφιο 20. Και ενώ εγώ μιλούσα ακόμα, και προσευχόμοιν, και εξομολογιόμοιν την αμαρτία μου, και την αμαρτία τού λαού μου Ισραήλ, και πρόσφερα την ικεσία μου μπροστά στον Κύριο τον Θεό μου για το άγιο βουνό τού Θεού μου, 21. και ενώ εγώ μιλούσα ακόμα στην προσευχή μου, ο άνδρας Γαβριήλ, που είχα δει στην όραση αρχικά, πετώντας γρήγορα, με άγγιξε την ώρα περίπου της εσπερινής θυσίας·

Εδώ έχουμε το αποτέλεσμα της δέησης του Δανιήλ. Ξαφνικά διακόπτεται από έναν ουράνιο αγγελιοφόρο. Ο άγγελος Γαβριήλ, εμφανιζόμενος ξανά όπως και πριν, με τη μορφή ενός άνδρα, τον οποίο ο Δανιήλ είχε δει στο όραμα αρχικά, τον άγγιξε. Ένα πολύ σημαντικό ερώτημα πρέπει σε αυτό το σημείο να καθοριστεί. Πρέπει να καθοριστεί εάν το όραμα του κεφαλαίου 8 έχει ποτέ εξηγηθεί και μπορεί να γίνει κατανοητό. Το ερώτημα είναι, σε ποιο όραμα αναφέρεται ο Δανιήλ με την έκφραση “στην όραση αρχικά”; Όλοι θα παραδεχτούν ότι πρόκειται για ένα όραμα για το οποίο έχουμε κάποια προηγούμενη καταγραφή και ότι σε αυτό το όραμα θα βρούμε κάποια αναφορά στον Γαβριήλ. Πρέπει να πάμε πίσω από αυτό το ένατο κεφάλαιο· γιατί όλα όσα έχουμε σε αυτό το κεφάλαιο πριν από αυτή την εμφάνιση του Γαβριήλ είναι απλώς μια καταγραφή της προσευχής του Δανιήλ. Κοιτάζοντας πίσω, λοιπόν, στα προηγούμενα κεφάλαια, βρίσκουμε αναφορά μόνο σε τρία οράματα που δόθηκαν στον Δανιήλ. 1. Η ερμηνεία του ονείρου του Ναβουχοδονόσορα δόθηκε σε ένα όραμα της νύχτας, κεφάλαιο 2:19. Όμως δεν υπάρχει καμία καταγραφή για οποιαδήποτε αγγελική παρέμβαση στο θέμα. 2. Το όραμα του κεφαλαίου 7. Αυτό εξηγήθηκε στον Δανιήλ από “έναν από τους παριστάμενους”, πιθανώς έναν άγγελο· αλλά δεν έχουμε πληροφορίες για το ποιος άγγελος ήταν, ούτε υπάρχει κάτι σε αυτό το όραμα που να χρειάζεται περαιτέρω εξήγηση. 3. Το όραμα του κεφαλαίου 8. Εδώ βρίσκουμε μερικές λεπτομέρειες που δείχνουν ότι αυτό είναι το όραμα στο οποίο αναφέρεται. 1. Ο Γαβριήλ αναφέρεται εκεί για πρώτη φορά ονομαστικά στο βιβλίο, και αυτή ήταν η μόνη φορά πριν από αυτή την περίπτωση. 2. Του δόθηκε η εντολή να κάνει τον

Δανιήλ να κατανοήσει το όραμα. 3. Ο Δανιήλ, στο τέλος, λέει ότι δεν το κατάλαβε, δείχνοντας ότι ο Γαβριήλ, στο τέλος του κεφαλαίου 8, δεν είχε εκπληρώσει την αποστολή του. Δεν υπάρχει άλλο σημείο σε όλη την Αγία Γραφή όπου αυτή η οδηγία εκτελείται, εκτός και αν βρίσκεται στο κεφάλαιο 9. Αν, επομένως, το όραμα του κεφαλαίου 8 δεν είναι αυτό στο οποίο αναφέρεται, δεν έχουμε καμία καταγραφή ότι ο Γαβριήλ συμμορφώθηκε ποτέ με τις οδηγίες που του δόθηκαν, ή ότι αυτό το όραμα έχει ποτέ εξηγηθεί. 5. Η οδηγία που δίνει τώρα ο άγγελος στον Δανιήλ, όπως θα δούμε από τα επόμενα εδάφια, συμπληρώνει ακριβώς αυτό που έλειπε στο κεφάλαιο 8. Αυτές οι σκέψεις αποδεικνύουν πέραν πάσης αμφιβολίας τη σύνδεση μεταξύ του Δανιήλ 8 και 9· και αυτό το συμπέρασμα θα ενισχυθεί ακόμη περισσότερο από την εξέταση των λόγων του αγγέλου.

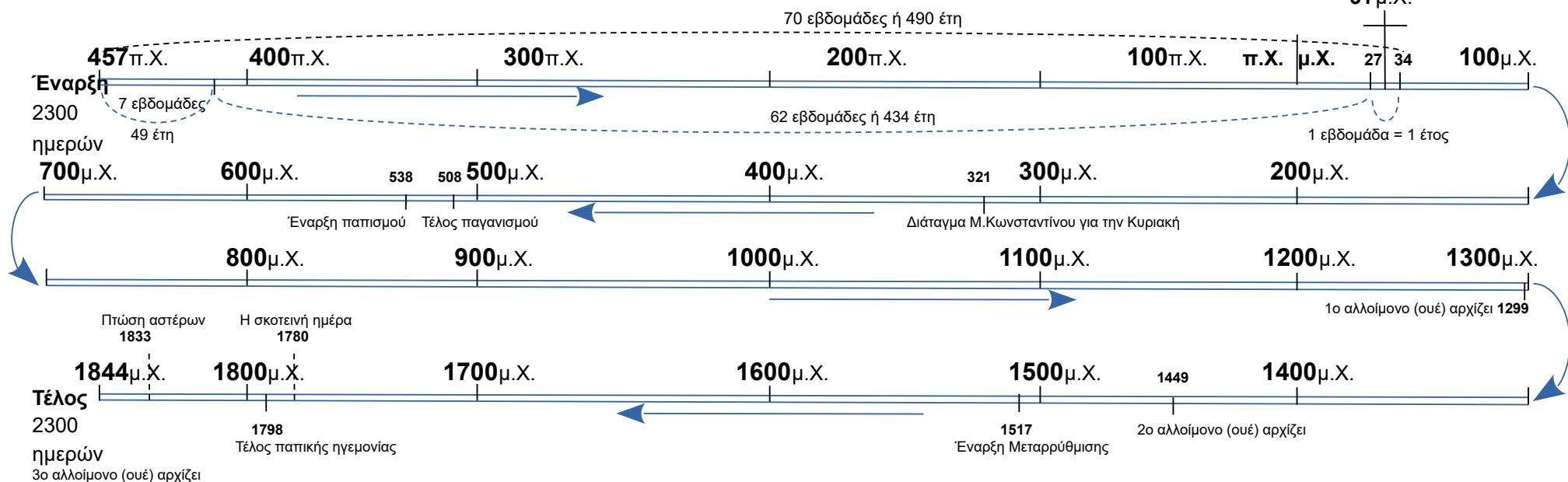
Εδάφιο 22. και με συνέτισε, και μίλησε μαζί μου, και είπε: Δανιήλ, βγήκα τώρα για να σε κάνω να λάβεις σύνεση. 23. Στην αρχή των ικεσιών σου βγήκε η προσταγή, και εγώ ήρθα να σου το δείξω αυτό· επειδή, είσαι υπερβολικά αγαπητός· γι' αυτό, κατάλαβε την οπτασία.

Ο τρόπος με τον οποίο ο Γαβριήλ συστήνεται σε αυτή την περίπτωση, δείχνει ότι έχει έρθει για να ολοκληρώσει κάποια ανεκπλήρωτη αποστολή. Δεν μπορεί να είναι τίποτα λιγότερο από το να εκτελέσει την εντολή να κάνει αυτόν τον άνθρωπο “να εννοήσει την όραση”, όπως καταγράφεται στο κεφάλαιο 8. “βγήκα τώρα για να σε κάνω να λάβεις σύνεση”. Καθώς η εντολή να κάνει τον Δανιήλ να καταλάβει εξακολουθούσε να είναι σε ισχύ και καθώς εξήγησε στον Δανιήλ στο κεφάλαιο 8 όλα όσα μπορούσε εκείνος τότε να αντέξει, αν και δεν κατάλαβε το όραμα, τώρα έρχεται να συνεχίσει το έργο του και να ολοκληρώσει την αποστολή του. Μόλις ο Δανιήλ άρχισε την ένθερμη δέηση του, ήρθε η εντολή, δηλαδή, ο Γαβριήλ έλαβε την εντολή να επισκεφτεί τον Δανιήλ και να του μεταδώσει τις απαραίτητες πληροφορίες. Από τον χρόνο που χρειάζεται για να διαβαστεί η προσευχή του Δανιήλ μέχρι το σημείο που ο Γαβριήλ εμφανίστηκε στη σκηνή, ο αναγνώστης μπορεί να κρίνει την ταχύτητα με την οποία αυτός ο αγγελιοφόρος στάλθηκε από την αυλή του ουρανού σε αυτόν τον δούλο του Θεού. Δεν είναι περίεργο που ο Δανιήλ λέει ότι αναγκάστηκε ο Γαβριήλ να πετάξει γρήγορα, ή ότι ο Ιεζεκιήλ συγκρίνει τις κινήσεις αυτών των ουράνιων όντων με μια λάμψη αστραπής. Ιεζεκιήλ 1:14. “ήρθα να σου δείξω αυτό”, λέει στον Δανιήλ. Ποιο; — Αυτό, που προφανώς δεν καταλάβαινε προηγουμένως, όπως αναφέρεται στο τελευταίο εδάφιο του κεφαλαίου 8. “κατάλαβε την οπτασία”. Ποια οπτασία; Όχι την ερμηνεία της εικόνας του Ναβουχοδονόσορα, ούτε το όραμα του κεφαλαίου 7, γιατί δεν υπήρχε δυσκολία με κανένα από αυτά· αλλά το όραμα του κεφαλαίου 8, για το οποίο το μυαλό του ήταν γεμάτο αμφιβολία και έκπληξη. “ήρθα να σου το δείξω”, είπε επίσης ο άγγελος. Να σου δείξω σε σχέση με τι; — Σίγουρα κάτι σε σχέση για το οποίο είχε λανθασμένες ιδέες, και κάτι, ταυτόχρονα, που αφορούσε την προσευχή του, καθώς αυτή ήταν η αιτία να κληθεί ο Γαβριήλ στην αποστολή του εκείνη τη στιγμή.

Ο Δανιήλ δεν δυσκολεύτηκε να καταλάβει τι του είχε πει ο άγγελος για το κριάρι, τον τράγο, και το μικρό κέρας, τα βασίλεια της Μηδοπερσίας, της Ελλάδας και της Ρώμης. Ούτε έκανε λάθος όσον αφορά το τέλος της εβδομηκονταετούς αιχμαλωσίας. Το κύριο θέμα του αιτήματός του αφορούσε την επισκευή των ερημώσεων του αγιαστηρίου, που ήταν ερειπωμένα· και αναμφίβολα είχε καταλήξει στο συμπέρασμα ότι όταν θα ερχόταν το

τέλος της εβδομηκονταετούς αιχμαλωσίας, θα ερχόταν και η ώρα για την εκπλήρωση όσων του είχε πει ο άγγελος σχετικά με τον καθαρισμό του αγιαστηρίου στο τέλος των 2300 ημερών. Τώρα έπρεπε να διορθωθεί. Και αυτό εξηγεί γιατί σε αυτή τη συγκεκριμένη εποχή, τόσο σύντομα μετά το προηγούμενο όραμα, του δόθηκαν νέες οδηγίες. Τώρα τα εβδομήντα χρόνια αιχμαλωσίας πλησίαζαν στο τέλος τους, και ο Δανιήλ εφάρμοζε σε λάθος θέμα την οδηγία που είχε λάβει προηγουμένως από τον άγγελο. Κατανοούσε κάτι λάθος και ενεργούσε σύμφωνα με αυτό· επομένως δεν έπρεπε να αφεθεί να παραμένει έτσι, αγνοώντας την πραγματική σημασία του προηγούμενου οράματος. **“ήρθα να σου το δείξω”, “κατάλαβε την οπτασία”**. Αυτά ήταν τα λόγια που χρησιμοποίησε το ίδιο πρόσωπο που είχε δει ο Δανιήλ στο προηγούμενο όραμα, και στο οποίο είχε ακούσει την εντολή που δόθηκε: **“κάνε αυτόν τον άνθρωπο να εννοήσει την όραση”**, και το οποίο, όπως γνώριζε, δεν είχε ποτέ εκπληρώσει αυτή την οδηγία. Άλλα τώρα εμφανίζεται και λέει: **“βγήκα τώρα για να σε κάνω να λάβεις σύνεση”**. Πώς θα μπορούσε στο μυαλό του Δανιήλ να μεταφερθεί πιο εμφατικά στο όραμα του κεφαλαίου 8, και πώς θα μπορούσε η σύνδεση μεταξύ αυτής της επίσκεψης του αγγέλου και αυτού να φανεί πιο καθαρά, παρά με τέτοια λόγια σε μια τέτοια στιγμή από ένα τέτοιο πρόσωπο; Οι σκέψεις που έχουν ήδη παρουσιαστεί είναι αρκετές για να δείξουν οριστικά τη σύνδεση μεταξύ των κεφαλαίων 8 και 9, αλλά αυτό θα εμφανιστεί περαιτέρω σε επόμενα εδάφια.

Μια έκφραση φαίνεται άξια προσοχής πριν αφήσουμε το εδάφιο 23. Είναι η δήλωση του αγγέλου στον Δανιήλ: **“είσαι υπερβολικά αγαπητός”**. Ο άγγελος μετέφερε αυτή τη δήλωση αππευθείας από τις αυλές του ουρανού. Εξέφραζε την κατάσταση συναισθημάτων που υπήρχε εκεί σε σχέση με τον Δανιήλ. Σκεφτείτε τα ουράνια όντα, τα υψηλότερα στο σύμπαν, — τον Πατέρα, τον Υἱό, τους αγίους αγγέλους, — να έχουν τέτοιο σεβασμό και εκτίμηση για έναν θνητό άνθρωπο εδώ στη γη, ώστε να εξουσιοδοτούν έναν άγγελο να του μεταφέρει το μήνυμα ότι είναι πιο λαμπρός αγαπητός! Αυτή είναι μια από τις υψηλότερες κορυφές δόξας στην οποία μπορούν να φτάσουν οι θνητοί. Ο Αβραάμ έφτασε σε μια άλλη κορυφή, όταν ειπώθηκε γι' αυτόν ότι ήταν **“φίλος του Θεού”**. και ο Ενώχ σε μια άλλη, όταν ειπώθηκε γι' αυτόν ότι **“περπάτησε μαζί με τον Θεό”**. Μπορούμε να φτάσουμε σε τέτοια επιτεύγματα; Ο Θεός δεν είναι προσωπολήπτης· αλλά λαμβάνει υπόψη Του τον χαρακτήρα. Αν ως προς την αρετή και την ευσέβεια μπορούσαμε να φτάσουμε αυτούς τους εξέχοντες ανθρώπους, θα μπορούσαμε να προκαλέσουμε τη θεϊκή αγάπη σε αντίστοιχα βάθη. Κι εμείς, επίσης, θα μπορούσαμε να αγαπηθούμε πιο λαμπρά, — θα μπορούσαμε να είμαστε φίλοι του Θεού και θα μπορούσαμε να περπατούμε μαζί Του. Και πρέπει να είμαστε στη γενιά μας αυτό που ήταν αυτοί στη δική τους. Υπάρχει ένα εδάφιο που χρησιμοποιείται σε σχέση με την εκκλησία των εσχάτων ημερών που υποδηλώνει την πιο στενή ένωση με τον Θεό: **“αν κάποιος ακούσει τη φωνή μου, και ανοίξει τη θύρα, θα μπω μέσα σ' αυτόν, και θα δειπνήσω μαζί του κι αυτός μαζί μου.”** . **Αποκάλυψη 3:20**. Το να δειπνούμε με τον Κύριο υποδηλώνει μια οικειότητα ίση με το να είμαστε πιο λαμπροί από αυτόν, να περπατάμε μαζί Του ή να είμαστε φίλοι Του. Πόσο επιθυμητή θέση! Αλίμονο στα κακά της φύσης μας, που μας αποκόπτουν από αυτή την κοινωνία! Ω, να είχαμε τη χάρη να τα ξεπεράσουμε αυτά!, ώστε να μπορέσουμε να απολαύσουμε αυτή την πνευματική ένωση εδώ, και τελικά να εισέλθουμε στη δόξα της παρουσίας Του στο γαμήλιο δείπνο του Αρνίου.

ΕΞΗΓΗΣΗ ΤΩΝ ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΩΝ

- 457 π.Χ.** Ημερομηνία της εντολής για την αποκατάσταση και ανοικοδόμηση της Ιερουσαλήμ Δαν.9:25 Εζρας 7:7
- 408 π.Χ.** Τέλος των 7 εβδομάδων. Το έργο της ανοικοδόμησης και αποκατάστασης ολοκληρώνεται.
- 27 μ.Χ.** Τέλος των $62+7=69$ εβδομάδων, ή 483 ετών. Ο Ιησούς βαπτίζεται και αρχίζει τη διακονία Του.
- 31 μ.Χ.** Μέσον της 70ης εβδομάδας. Ο Χριστός σταυρώνεται.
- 34 μ.Χ.** Τέλος της 70ης εβδομάδας. Οι Εβραίοι απορρίπτονται. Το ευαγγέλιο πάει στους Εθνικούς.
- 508 μ.Χ.** Τέλος παγανισμού. Έναρξη της περιόδου των 1290 ετών.
- 538 μ.Χ.** Έναρξη της παπικής ηγεμονίας. Έναρξη της περιόδου των 1260 ετών.
- 1798 μ.Χ.** Τέλος της περιόδου των 1260 ετών. Τέλος της παπικής ηγεμονίας.
- 1844 μ.Χ.** Τέλος της περιόδου των 2300 ημερών ή ετών. Έναρξη του έργου του εξιλασμού ή της προελευσιακής Κρίσης. Σάλπισμα της 7ης σάλπιγγας που εισάγει το 3ο αλλοίμονο (ουέ).

---

7 εβδομάδες = 49 έτη
62 εβδομάδες = 483 έτη
1 εβδομάδα = 7 έτη

---

70 εβδομάδες = 490 έτη
Αρχίζοντας από το φθινόπωρο του 457 π.Χ. και προσθέτοντας 490 χρόνια φθάνουμε στο φθινόπωρο του 34 μ.Χ.

$$2300 \text{ έτη} - 490 \text{ έτη} = 1810 \text{ έτη}$$

$$34 \text{ μ.Χ.} + 1810 \text{ έτη} = 1844 \text{ μ.Χ.}$$

Διάγραμμα των 70 Εβδομάδων και των 2300 Ημερών

Εδάφιο 24. Εβδομήντα εβδομάδες διορίστηκαν για τον λαό σου, και για την ἁγια πόλη σου, ώστε να συντελεστεί η παράβαση, και να τελειώσουν οι αμαρτίες, και να γίνει εξιλέωση για την ανομία, και να εισαχθεί αιώνια δικαιοσύνη, και να σφραγιστεί η ὄραση και η προφητεία και να (χριστεί ο Άγιος των αγίων) [στο εβραϊκό είναι “χριστούν τα ἁγια των αγίων”].

Αυτά είναι τα πρώτα λόγια που λέει ο ἀγγελος στον Δανιήλ, για να του μεταδώσει την οδηγία που του δόθηκε. Γιατί όμως εισάγει έτσι απότομα μια χρονική περίοδο; Θα πρέπει να αναφερθούμε ξανά στο όραμα του κεφαλαίου 8. Είδαμε ότι ο Δανιήλ, στο τέλος αυτού του κεφαλαίου, λέει ότι δεν κατάλαβε το όραμα. Ορισμένα τμήματα αυτού του οράματος εξηγήθηκαν τότε πολύ καθαρά και έτσι δεν θα μπορούσε να ήταν αυτά τα τμήματα που δεν κατάλαβε. Επομένως, διερωτόμαστε τι ήταν αυτό που δεν κατάλαβε ο Δανιήλ ή, με άλλα λόγια, ποιο μέρος του οράματος έμεινε ανεξήγητο. Σε αυτό το όραμα έρχονται στο φως τέσσερα σημαντικά πράγματα: (1) Το Κριάρι· (2) Ο Τράγος· (3) Το Μικρό Κέρας· (4) Η περίοδος των 2300 ημερών. Τα σύμβολα του κριαριού, του τράγου και του μικρού κέρατος εξηγήθηκαν. Τίποτα, ωστόσο, δεν ειπώθηκε σχετικά με τον χρόνο. Αυτό πρέπει επομένως να ήταν το στοιχείο που δεν κατάλαβε. Καθώς χωρίς αυτό το στοιχείο τα άλλα μέρη του οράματος ήταν μάταια και όσο η εφαρμογή αυτής της περιόδου δεν ήταν σ' αυτόν κατανοητή, θα μπορούσε κάλλιστα να λέει ότι δεν κατάλαβε το όραμα.

Αν αυτή η άποψη για το θέμα είναι σωστή, θα έπρεπε φυσικά να περιμένουμε, όταν ο ἀγγελος ολοκλήρωνε την εξήγηση του οράματος, ότι θα ξεκινούσε από το ίδιο σημείο που είχε παραλείψει να εξηγήσει· δηλαδή, με τον χρόνο. Και αυτό είναι πράγματι αληθές. Αφού εστιάζει την προσοχή του Δανιήλ στο προηγούμενο όραμα με τον πιο άμεσο και εμφατικό τρόπο και τον διαβεβαιώνει ότι τώρα είχε έρθει για να του δώσει νόηση ως προς το θέμα αυτό, ξεκινά από το ίδιο σημείο που παρέλειψε και λέει: “Εβδομήντα εβδομάδες διορίστηκαν για τον λαό σου, και για την ἁγια πόλη σου”.

Πως όμως αυτή η αφήγηση δείχνει να έχει κάποια σχέση με τις 2300 ημέρες ή ρίχνει κάποιο φως σε αυτή την περίοδο; Απαντάμε: Η αφήγησή του δεν μπορεί να αναφέρεται με κατανοητό τρόπο σε οτιδήποτε άλλο· γιατί η λέξη που εδώ αποδίδεται ως “διορίστηκαν” έχει την έννοια του «*αποκόπηκαν*» και δεν υπάρχει περίοδος από την οποία θα μπορούσαν να αποκοπούν οι εβδομήντα εβδομάδες παρά μόνο από τις 2300 ημέρες του προηγούμενου οράματος. Πόσο άμεση και φυσική, λοιπόν, είναι η σύνδεση. Η προσοχή του Δανιήλ εστιάζεται στις 2300 ημέρες, τις οποίες δεν καταλάβαινε, καθώς ο ἀγγελος τον κατευθύνει στο προηγούμενο όραμα· και λέει: «Εβδομήντα εβδομάδες αποκόπηκαν». Από τι αποκόπηκαν; — Από τις 2300 ημέρες, προφανώς.

Ως προς το ότι η λέξη που αποδίδεται ως “διορίστηκαν” σημαίνει «*αποκόπηκαν*» θα μπορούσαν να δοθούν πολλές αποδείξεις. Η εβραϊκή λέξη που μεταφράζεται έτσι είναι *ရդּתּוּן, nehhtak*. Αυτή τη λέξη ο Γεσένιος, στο Εβραϊκό Λεξικό του, ορίζει ως εξής: «Πιο σωστά, αποκόπτω· ως προς τον τρόπο, διαιρώ· και έτσι καθορίζω, διατάσσω». Στο Χαλδαιοραβινικό Λεξικό του Stockius, η λέξη *nehhtak* ορίζεται ως εξής: «*Scidit, abscidit, conscidit, inscidit, exscidit* — κόβω, αφαιρώ, κόβω σε κομμάτια, κόβω ή χαράζω, αποκόπτω». Ο Mercerus, στον Θησαυρό του, παρέχει ένα δείγμα ραβινικής χρήσης στη φράση *hhatikah shel basar*, «ένα κομμάτι σάρκας» ή «ένα τεμάχιο σάρκας». Μεταφράζει τη λέξη, όπως εμφανίζεται στο Δανιήλ 9:24, ως *praecisa est, αποκόπηκε*. Στην κυριολεκτική

εκδοχή του Arias Montanus μεταφράζεται ως «decisa est», αποκόπηκε. Στην σημείωση του περιθωρίου, η οποία είναι γραμματικά σωστή, αποδίδεται στον πληθυντικό, «decisae sunt», αποκόπηκαν. Στη λατινική εκδοχή του Junius και του Tremellius, το nehhtak (η παθητική φωνή του hhathak) αποδίδεται ως «decisae sunt», δηλαδή αποκόπηκαν. Και πάλι, στην ελληνική έκδοση του «Δανιήλ» του Θεοδότιου (η οποία είναι η έκδοση που χρησιμοποιείται στο αντίγραφο της μετάφρασης των Εβδομήκοντα του Βατικανού, ως το πιο πιστό), αποδίδεται ως συνετμήθησαν· και στο ενετικό αντίγραφο ως τέτμηνται. Η ιδέα της αποκοπής διατηρείται στη Βουλγάτα, όπου η φράση αποδίδεται ως «abbreviatae sunt», δηλαδή έχουν συντμηθεί.

«Έτσι, η Χαλδαϊκή και Ραβινική αυθεντία, και αυτή των παλαιότερων εκδόσεων, της μετάφρασης των Εβδομήκοντα και της Βουλγάτας, δίνουν τη μοναδική σημασία της αποκοπής, σε αυτό το ρήμα».

«Ο Χένγκστενμπεργκ, ο οποίος εισέρχεται σε μια κριτική εξέταση του πρωτότυπου κειμένου, λέει: «Άλλα η ίδια η χρήση της λέξης, η οποία δεν εμφανίζεται αλλού, ενώ άλλες χρησιμοποιούνται πολύ πιο συχνά, ήταν διαθέσιμη αν ο Δανιήλ ήθελε να εκφράσει την ιδέα του προσδιορισμού, και την οποία έχει αλλού αξιοποιήσει, και ακόμη και σε αυτό το τμήμα, οπότε προκύπτει ότι η λέξη ισχύει σε σχέση με την αρχική της σημασία και αντιπροσωπεύει τις εβδομήντα εβδομάδες σε αντίθεση με έναν προσδιορισμό χρόνου (en platei) ως μια περίοδο αποκομμένη από την επόμενη διάρκεια και με ακρίβεια περιορισμένη». — *Christology of the Old Testament*, Τόμος II, σελ. 301. Ουάσινγκτον, 1839.

Γιατί, λοιπόν, μπορεί ρωτήσει κάποιος, οι μεταφραστές μας απέδωσαν τη λέξη ως «διορίστηκαν», όταν τόσο εμφανώς σημαίνει «αποκόπηκαν»; Η απάντηση είναι: Αναμφίβολα παρέβλεψαν τη σύνδεση μεταξύ του όγδοου και του ένατου κεφαλαίου, και θεωρώντας ακατάλληλο να την αποδώσουν ως «αποκόπηκαν», αφού δεν δόθηκε τίποτα από το οποίο θα μπορούσαν να αποκοπούν οι εβδομήντα εβδομάδες, έδωσαν στη λέξη τροπική σημασία αντί για την κυριολεκτική της σημασία. Άλλα, όπως είδαμε, η κατασκευή, τα συμφραζόμενα και η σύνδεση που πρέπει να γίνει απαιτούν την κυριολεκτική έννοια και καθιστούν οποιαδήποτε άλλη απαράδεκτη.

Εβδομήντα εβδομάδες, λοιπόν, ή 490 ημέρες από τις 2300, αποκόπηκαν ή διατέθηκαν στην Ιερουσαλήμ και στους Εβραίους· και τα γεγονότα που επρόκειτο να ολοκληρωθούν εντός αυτής της περιόδου αναφέρονται συνοπτικά. Η παράβαση έπρεπε να συντελεστεί· δηλαδή, ο εβραϊκός λαός έπρεπε να γεμίσει το ποτήρι της ανομίας του, κάτι που έκανε με την απόρριψη και τη σταύρωση του Χριστού. Έπρεπε να δοθεί ένα τέλος στις αμαρτίες, ή στις προσφορές για αμαρτία και αυτό έλαβε χώρα όταν έγινε η μεγάλη προσφορά στον Γολγοθά. Επρόκειτο να παρασχεθεί συμφιλίωση για την ανομία. Αυτό έγινε με την θυσία του Υιού του Θεού. Επρόκειτο να παρασχεθεί αιώνια δικαιοσύνη· η δικαιοσύνη που ο Κύριος μας εκδήλωσε στην αναμάρτητη ζωή του. Το όραμα και η προφητεία έπρεπε να σφραγιστούν, να διασφαλιστεί η εκπλήρωσή τους. Με τα γεγονότα που δόθηκαν για να συμβούν στις εβδομήντα εβδομάδες, η προφητεία θα δοκιμαζόταν συνολικά. Με αυτά τα γεγονότα καθορίζεται η εφαρμογή ολόκληρου του οράματος. Αν τα γεγονότα αυτής της περιόδου εκπληρωθούν με ακρίβεια, αυτό δείχνει ότι η προφητεία είναι εκ Θεού και έτσι θα εκπληρωθεί ολόκληρη. Αν αυτές οι εβδομήντα εβδομάδες εκπληρωθούν ως εβδομάδες ετών, τότε οι 2300 ημέρες, από τις οποίες αυτές αποτελούν

μέρος, αντιστοιχούν σε 2300 έτη. Έτσι, τα γεγονότα των εβδομήντα εβδομάδων παρέχουν ένα κλειδί για ολόκληρο το όραμα. Τα “άγια των αγίων” επρόκειτο να χριστούν· δηλαδή τα άγια των αγίων του ουράνιου αγιαστηρίου. Κατά την εξέταση του αγιαστηρίου, στο κεφάλαιο 8:14, είδαμε ότι ήρθε μια εποχή που το επίγειο αγιαστήριο έδωσε τη θέση του στο ουράνιο, και η ιερατική διακονία μεταφέρθηκε σε αυτό. Πριν ξεκινήσει η διακονία στο αγιαστήριο, το αγιαστήριο και όλα τα ιερά σκεύη έπρεπε να χριστούν. [Έξοδος 40:9, 10](#). Το τελευταίο γεγονός, επομένως, των εβδομήντα εβδομάδων, που παρουσιάζεται εδώ, είναι το χρίσμα της ουράνιας σκηνής, το ξεκίνημα της διακονίας εκεί. Έτσι, αυτή η πρώτη διαίρεση των 2300 ημερών μας φέρνει στην έναρξη της λειτουργίας στο πρώτο διαμέρισμα του ουράνιου αγιαστηρίου, και το τέλος ολόκληρης της περιόδου των 2300 ημερών μας φέρνει στην έναρξη της λειτουργίας στο δεύτερο διαμέρισμα, στα άγια των αγίων, αυτού του αγιαστηρίου.

Το επιχείρημα ότι το ένατο κεφάλαιο του Δανιήλ εξηγεί το όγδοο και ότι οι εβδομήντα εβδομάδες αποτελούν μέρος των 2300 ημερών είναι τώρα θεμελιωμένο. Θα αφήσουμε την ανάλυση αυτού του σημείου με μερικά αποσπάσματα από γραπτά άλλων.

Η *Advent Shield* το 1844 ανέφερε: —

«Εφιστούμε την προσοχή σε ένα γεγονός που δείχνει ότι υπάρχει μια απαραίτητη «σύνδεση» μεταξύ των εβδομήντα εβδομάδων του ένατου κεφαλαίου και κάτι άλλου που προηγείται ή έπειτα αυτού, που ονομάζεται «η όραση». Βρίσκεται στο 24ο εδάφιο: “Εβδομήντα εβδομάδες διορίστηκαν [αποκόπηκαν] για τον λαό σου, … και να σφραγιστεί η όραση”, κ.λπ. Υπάρχουν όμως δύο σημασίες στη λέξη “σφραγιστεί”. Αυτές είναι, πρώτον, «να καταστήσω κάτι μυστικό» και δεύτερον, «να βεβαιώσω». Δεν μας ενδιαφέρει τώρα με ποια από αυτές τις σημασίες χρησιμοποιείται η λέξη αυτή. Αυτό δεν είναι το θέμα που έχουμε τώρα μπροστά μας. Όποια κι αν είναι η σημασία, η φράση δείχνει ότι η πρόβλεψη των εβδομήντα εβδομάδων σχετίζεται αναγκαστικά με κάτι άλλο πέρα από τον εαυτό της, που ονομάζεται “η όραση”, σε σχέση με το οποίο εκτελεί το έργο ώστε “να σφραγιστεί”. Το να μιλάμε για το σφράγισμα σε σχέση με τον εαυτό της είναι τόσο παράλογο όσο το να υποθέσουμε ότι ο Ιώσηππος φοβόταν τόσο πολύ τους Ρωμαίους ώστε απέφυγε να πει στον κόσμο ότι πίστευε ότι το τέταρτο βασίλειο του Δανιήλ ήταν «το βασίλειο των Ελλήνων». Δεν θα ήταν πιο σωστό να πούμε ότι το ένατο κεφάλαιο του Δανιήλ είναι πλήρες από μόνο του, από ό,τι θα ήταν να πούμε ότι ένας χάρτης που σχεδιάστηκε για να δείξει τη σχέση της Μασαχουσέτης με τις Ηνωμένες Πολιτείες, δεν αναφερόταν σε τίποτα άλλο παρά μόνο στη Μασαχουσέτη. Δεν είναι πιο πλήρες από μόνο του από ένα οιμόλιγο που δίνεται ως εγγύηση για ένα σημείωμα ή κάποιο άλλο έγγραφο στο οποίο αναφέρεται οτι αυτό είναι πλήρες από μόνο του. Και αμφιβάλλουμε αν υπάρχει μαθητής δεκατεσσάρων ετών στη χώρα, με συνηθισμένη ικανότητα, που δεν θα αποφάσιζε, διαβάζοντας το ένατο κεφάλαιο, έχοντας κατανοήσει την πρόταση μπροστά μας, ότι αναφέρεται σε κάτι ξεχωριστό από αυτό, που ονομάζεται όραση. Το τι όραση είναι αυτή, δεν υπάρχει καμία δυσκολία να προσδιοριστεί. Φυσικά και προφανώς αναφέρεται στην όραση που δεν εξηγήθηκε πλήρως στον Δανιήλ, και στην οποία ο Γαβριήλ εφιστά την προσοχή του στο προηγούμενο εδάφιο, - στην όραση του 8ου κεφαλαίου. Ο Δανιήλ μας λέει ότι ο Γαβριήλ έλαβε εντολή ώστε να τον κάνει να καταλάβει αυτήν την όραση (8:16). Αυτό δεν έγινε πλήρως εφικτό σε εκείνη τη επικοινωνία που σχετίζεται με την όραση· ως εκ τούτου, αποστέλλεται ξανά για να δώσει στον Δανιήλ την απαραίτητη δεξιότητα και

κατανόηση, — για να εξηγήσει την “έννοιά” της, παρουσιάζοντάς του την προφητεία των εβδομήντα εβδομάδων.

«Υποστηρίζουμε ότι το ένατο κεφάλαιο του Δανιήλ είναι παράρτημα του όγδοου και ότι οι εβδομήντα εβδομάδες και οι 2300 ημέρες, ή χρόνια, ξεκινούν μαζί. Οι αντίπαλοί μας το αρνούνται αυτό.» — *Signs of the Times*, 1843.

«Το σημαντικό στοιχείο που εμπλέκεται στην ερμηνεία των 2300 ημερών του Δανιήλ 8:14 είναι ότι οι εβδομήντα εβδομάδες του Δανιήλ 9:24 είναι οι πρώτες 490 ημέρες από τις 2300 του όγδοου κεφαλαίου.» — *Advent Shield*, σελ. 49.

«Εάν η σύνδεση μεταξύ των εβδομήντα εβδομάδων του Δανιήλ 9 και των 2300 ημερών του Δανιήλ 8 δεν υπάρχει, ολόκληρο το σύστημα κλονίζεται από τα θεμέλια του ενώ αν υφίσταται αυτή η σύνδεση, όπως υποστηρίζουμε, το όλο σύστημα μπορεί να σταθεί.» — *Harmony of the Prophetic Chronology*, σελ. 33.

Ο πολυμαθής Δρ. Hales αναφέρει, σχολιάζοντας τις εβδομήντα εβδομάδες, «Αυτή η χρονολογική προφητεία είχε προφανώς σχεδιαστεί για να εξηγήσει το προηγούμενο όραμα, ειδικότερα ως προς το χρονολογικό του μέρος των 2300 ημερών.» — *Chronology*, Τόμος II, σελ. 517.

Εδάφιο 25. Γνώρισε, λοιπόν, και κατάλαβε, ότι, από την έκδοση του προστάγματος για [εβραϊκό: να αποκατασταθεί και] να ανοικοδομηθεί η Ιερουσαλήμ, μέχρι του Χριστού τού Ηγήτορα, θα είναι επτά εβδομάδες, και 62 εβδομάδες· θα οικοδομηθεί ξανά η πλατεία και το τείχος, μάλιστα σε καιρούς στενοχώριας. 26. Και μετά τις 62 εβδομάδες, ο Χριστός θα εκκοπεί, όμως, όχι για τον εαυτό του· και ο λαός τού ηγήτορα, που θάρθει, θα αφανίσει την πόλη και το αγιαστήριο· και το τέλος της θάρθει με κατακλυσμό, και μέχρι το τέλος τού πολέμου είναι διορισμένοι αφανισμοί. 27. Και θα κάνει στερεή διαθήκη με πολλούς για μια εβδομάδα· και στο μέσον τής εβδομάδας θα σταματήσει η θυσία και η προσφορά, (και επάνω στο πτερύγιο του Ιερού θα είναι το βδέλυγμα της ερήμωσης, και μέχρι τη συντέλεια του καιρού, θα δοθεί διορία στην ερήμωση.) [Στο εβραϊκό είναι “και εξαιτίας της υπερβολικής εξάπλωσης των βδελύγματων θα την κάνει ερημωμένη, μέχρι τη συντέλεια του καιρού, και αυτό που καθορίστηκε θα χυθεί πάνω στον ερημωτή.”].

Ο άγγελος δίνει τώρα στον Δανιήλ το γεγονός που θα σηματοδοτήσει την έναρξη των εβδομήντα εβδομάδων. Η χρονολόγηση πρέπει να αρχίσει από την έκδοση της εντολής για την αποκατάσταση και την ανοικοδόμηση της Ιερουσαλήμ. Και δεν δίνεται μόνο το γεγονός που θα καθόριζε τον χρόνο έναρξης αυτής της περιόδου, αλλά και τα γεγονότα που θα λάμβαναν χώρα στο τέλος της. Έτσι, παρέχεται ένα διπλό τεστ για να δοκιμαστεί η ορθή εφαρμογή αυτής της προφητείας. Επιπλέον δε, η περίοδος των εβδομήντα εβδομάδων διαιρείται σε τρεις μεγάλες υποδιαιρέσεις, και μία από αυτές διαιρείται ξανά, και δίνονται τα ενδιάμεσα γεγονότα που θα σηματοδοτούσαν το τέλος καθεμιάς από αυτές τις υποδιαιρέσεις. Αν, τώρα, μπορούμε να βρούμε μια ημερομηνία που θα εναρμονίζεται με όλα αυτά τα γεγονότα, έχουμε, πέρα από κάθε αμφιβολία, την αληθινή εφαρμογή της προφητείας· γιατί μόνο αυτό που είναι σωστό θα μπορούσε να πληροί και να εκπληρώνει τόσες πολλές προϋποθέσεις. Ας εξετάσει ο αναγνώστης με μια ματιά τα σημεία εναρμόνισης που πρέπει να επιβεβαιωθούν, ώστε να είναι καλύτερα προετοιμασμένος και

να προστατευθεί από μια ψευδή εφαρμογή της προφητείας. Πρώτον, στην αρχή της περιόδου, θα πρέπει να βρούμε μια εντολή που έχει δοθεί για την αποκατάσταση και την ανοικοδόμηση της Ιερουσαλήμ. Σε αυτό το έργο αποκατάστασης έχουν διατεθεί επτά εβδομάδες. Καθώς φτάνουμε στο τέλος αυτής της πρώτης διαίρεσης, δηλαδή επτά εβδομάδες από την έναρξη, θα βρούμε, δεύτερον, την Ιερουσαλήμ, στην υλική της όψη, αποκατεστημένη και το έργο της ανοικοδόμησης της πλατείας και του τείχους πλήρως ολοκληρωμένο. Από αυτό το σημείο μετρώνται εξήντα δύο εβδομάδες· και καθώς φτάνουμε στο τέλος αυτής της διαίρεσης, εξήντα εννέα εβδομάδες από την αρχή, θα δούμε, τρίτον, τη φανέρωση ενώπιον του κόσμου του Χριστού του Ηγήτορα. Απομένει μία ακόμη εβδομάδα, ώστε να συμπληρωθούν οι εβδομήντα. Τέταρτον, στα μέσα αυτής της εβδομάδας ο Χριστός θα εκκοπεί και θα σταματήσει η θυσία και η προσφορά· και, πέμπτον, όταν λήξει η τελευταία εβδομάδα αυτής της περιόδου που είχε διατεθεί στους Ιουδαίους ως ο χρόνος κατά τον οποίο θα είναι ο ιδιαίτερος λαός του Θεού, φυσικά προσβλέπουμε στην εξάπλωση της ευλογίας και του έργου του Θεού σε άλλους ανθρώπους.

Αναζητούμε τώρα την ημερομηνία έναρξης της προφητείας, η οποία θα πρέπει εναρμονίζεται με όλες αυτές τις λεπτομέρειες. Η εντολή σχετικά με την Ιερουσαλήμ έπρεπε να περιλαμβάνει κάτι περισσότερο από απλή οικοδόμηση. Έπρεπε να υπάρξει αποκατάσταση· και με αυτό πρέπει να κατανοήσουμε όλες τις μορφές και τους κανονισμούς της αστικής, πολιτικής και δικαστικής κοινωνίας. Πότε εκδόθηκε μια τέτοια εντολή; Την εποχή που ειπώθηκαν αυτά τα λόγια στον Δανιήλ, η Ιερουσαλήμ βρισκόταν σε πλήρη και απόλυτη ερήμωση, και έτσι βρισκόταν για εβδομήντα χρόνια. Η αποκατάσταση, που προδιορίζεται για το μέλλον, πρέπει να είναι η αποκατάστασή της από αυτή την ερήμωση. Στη συνέχεια, ρωτάμε, πότε και πώς αποκαταστάθηκε η Ιερουσαλήμ μετά τα εβδομήντα χρόνια αιχμαλωσίας;

Υπάρχουν μόνο τέσσερα γεγονότα που μπορούν να θεωρηθούν ως εκπλήρωση της εντολής για αποκατάσταση και ανοικοδόμηση της Ιερουσαλήμ. Αυτά είναι, (1) Το διάταγμα του Κύρου για την ανοικοδόμηση του οίκου του Θεού, το 536 π.Χ. ([Εσδρας 1:1-4](#))· (2) Το διάταγμα του Δαρείου για την προώθηση αυτού του έργου, το οποίο είχε εμποδιστεί, το 519 π.Χ. ([Εσδρας 6:1-12](#))· (3) Το διάταγμα του Αρταξέρξη προς τον Έσδρα, το 457 π.Χ. ([Εσδρας 7](#))· και (4) Η εντολή προς τον Νεεμία από τον ίδιο βασιλιά στο εικοστό έτος του, το 444 π.Χ. [Νεεμίας 2](#).

Χρονολογώντας από τα δύο πρώτα από αυτά τα διατάγματα, οι εβδομήντα εβδομάδες, που είναι εβδομάδες ετών,¹ 490 έτη συνολικά, θα φτάναμε πολύ πιο πριν

¹ Η εξήγηση αυτών των προφητικών περιόδων βασίζεται σε αυτό που ονομάζεται «κανόνας ημέρας-έτους»· δηλαδή, κάθε [προφητική-συμβολική] ημέρα αντιπροσωπεύει ένα έτος, σύμφωνα με τον Γραφικό κανόνα για την εφαρμογή του συμβολικού χρόνου. [Ιεζεκιήλ 4:6](#)· [Αριθμοί 14:34](#). Το ότι ο χρόνος σε αυτά τα οράματα του Δανιήλ 8 και 9 είναι συμβολικός είναι προφανές από τη φύση και την έκταση της προφητείας. Το ερώτημα που ζητούσε απάντηση σε αυτό το σημείο ήταν: «Πόσο διαρκεί η όραση;» Το όραμα, που υπολογίζεται από το 538 π.Χ. μέχρι την εποχή μας, καλύπτει μια περίοδο άνω των 2400 ετών. Άλλα αν οι 2300 ημέρες του οράματος είναι κυριολεκτικές ημέρες, έχουμε μια περίοδο μόνο λίγο πάνω από έξι και μισό χρόνια για τη διάρκεια των βασιλείων και τη διεξαγωγή των μεγάλων γεγονότων που παρουσιάζονται, κάτι που είναι παράλογο! Ο κανόνας της ημέρας-έτους αριθμεί μεταξύ των υποστηρικτών του ονόματα όπως ο Αυγουστίνος, ο Τιχώνιος, ο Πρίμασιος, ο Ανδρέας, ο σεβάσμιος Βέδας, ο Αμβρόσιος, ο Ansbertus, ο Berengaud και ο Bruno Astensis, εκτός από τους κορυφαίους σύγχρονους ερμηνευτές. (Βλέπε Horae Apocalypticæ του Elliott, Τόμος III, σελ. 241· και το Το Ιερό και ο Καθαρισμός του, σελ. 45-52.). Άλλα αυτό που είναι πιο πειστικό από όλα τα άλλα είναι το γεγονός ότι οι

ακόμη και από τη χριστιανική εποχή· επιπλέον, αυτά τα διατάγματα αναφέρονταν κυρίως στην αποκατάσταση του ναού και της λατρείας του ναού των Εβραίων, και όχι στην αποκατάσταση της πολιτικής τους κατάστασης και του πολιτεύματός τους, τα οποία όλα θα πρέπει να συμπεριληφθούν στην φράση “*να αποκατασταθεί και να ανοικοδομηθεί η Ιερουσαλήμ*”.

Αυτά τα δύο διατάγματα αποτέλεσαν την έναρξη του έργου. Ήταν προκαταρκτικά για αυτό που αργότερα επιτεύχθηκε. Άλλα από μόνα τους ήταν εντελώς ανεπαρκή, τόσο στις χρονολογίες τους όσο και στη φύση τους, για να ανταποκριθούν στις απαιτήσεις της προφητείας· και έτσι αποτυγχάνοντας από κάθε άποψη, δεν μπορούν να συμπεριληφθούν στη διαμάχη της σηματοδότησης του σημείου από το οποίο οι εβδομήντα εβδομάδες πρέπει να αρχίσουν. Το μόνο ερώτημα που απομένει τώρα είναι σχετικά με τα διατάγματα που δόθηκαν στον Έσδρα και στον Νεεμία αντίστοιχα.

Τα γεγονότα μεταξύ των οποίων πρέπει να αποφασίσουμε εδώ είναι εν συντομίᾳ τα εξής: Το 457 π.Χ., ένα διάταγμα δόθηκε στον Έσδρα από τον Πέρση αυτοκράτορα Αρταξέρξη Α' τον Μακρόχειρα, να ανέβει στην Ιερουσαλήμ μαζί με όσους από τον λαό του ήθελαν να πάνε μαζί του. Η εντολή του χορηγούσε απεριόριστο θησαυρό, για να ομορφύνει τον οίκο του Θεού, να συγκεντρώσει προσφορές για την υπηρεσία του και να κάνει ό,τι άλλο του φαινόταν καλό. Του έδινε τη δυνατότητα να ορίζει νόμους, να ορίζει κριτές και δικαστές και να εκτελεί τιμωρίες ακόμη και μέχρι θανάτου· με άλλα λόγια, να αποκαταστήσει το εβραϊκό κράτος, πολιτικά και εκκλησιαστικά, σύμφωνα με τον νόμο του Θεού και τα αρχαία έθιμα αυτού του λαού. Η θεία πρόνοια έκρινε σκόπιμο να διατηρηθεί αυτό το διάταγμα και έτσι ένα πλήρες και ακριβές αντίγραφο αυτού δίνεται στο έβδομο κεφάλαιο του βιβλίου του Έσδρα. Στο πρωτότυπο, αυτό το διάταγμα δεν δίνεται στα εβραϊκά, όπως το υπόλοιπο βιβλίο του Έσδρα, αλλά στα χαλδαϊκά (ή ανατολικά αραμαϊκά), τη γλώσσα που χρησιμοποιούνταν τότε στη Βαβυλώνα. και έτσι μας παρέχεται το πρωτότυπο έγγραφο βάσει του οποίου ο Έσδρας εξουσιοδοτήθηκε να αποκαταστήσει και να χτίσει την Ιερουσαλήμ.

Δεκατρία χρόνια μετά από αυτό, στο εικοστό έτος του ίδιου βασιλιά, το 444 π.Χ., ο Νεεμίας ζήτησε και έλαβε άδεια να ανέβει στην Ιερουσαλήμ. [Νεεμίας κεφ. 2](#). Του δόθηκε άδεια, αλλά δεν έχουμε καμία απόδειξη ότι ήταν κάτι περισσότερο από προφορική. Αφορούσε τον ίδιο ατομικά και δεν ειπώθηκε τίποτα για άλλους που θα ανέβαιναν μαζί του. Ο βασιλιάς τον ρώτησε πόσο μακρύ ταξίδι ήθελε να κάνει και πότε θα επέστρεφε. Έλαβε επιστολές προς τους κυβερνήτες που ήταν πέρα από τον ποταμό, για να τον βοηθήσουν στο δρόμο του προς την Ιουδαία, και μια εντολή προς τον φύλακα του βασιλικού δάσους για ξυλεία για δοκάρια, κλπ. Όταν έφτασε στην Ιερουσαλήμ, βρήκε άρχοντες και ιερείς, ευγενείς και λαό, ήδη απασχολημένους με το έργο της οικοδόμησης της Ιερουσαλήμ.
[Νεεμίας 2:16](#). Αυτοί, φυσικά, ενεργούσαν σύμφωνα με το διάταγμα που δόθηκε στον Έσδρα δεκατρία χρόνια πριν. Και τελικά, ο Νεεμίας, έχοντας φτάσει στην Ιερουσαλήμ, τελείωσε το έργο που ήρθε να ολοκληρώσει, σε πενήντα δύο ημέρες. [Νεεμίας 6:15](#).

προφητίες έχουν πραγματικά εκπληρωθεί με βάση αυτή την αρχή, - μια απόδειξη της ορθότητάς τους για την οποία δεν υπάρχει καμία ένσταση. Αυτός ο κανόνας ισχύει για την προφητεία των εβδομήντα εβδομάδων σε όλη την έκταση της, και σε όλες τις προφητικές περιόδους του Δανιήλ 7 και 12, και της Αποκάλυψης 9, 12 και 13.

Τώρα, ποια από αυτές τις εντολές, του Ἐσδρα ἡ του Νεεμία, αποτελεί το πρόσταγμα για την αποκατάσταση της Ιερουσαλήμ, από την οποία χρονολογούνται οι εβδομήντα εβδομάδες; Δύσκολα φαίνεται να υπάρχει οποιαδήποτε αμφιβολία σε αυτό το σημείο.

1. Η παραχώρηση στον Νεεμία δεν μπορεί να ονομαστεί πρόσταγμα. Ήταν απαραίτητο να συνταχθεί και να υπογραφεί από τον βασιλιά ένα περσικό διάταγμα. Δανιήλ 6:8. Ένα τέτοιο έγγραφο δόθηκε στον Ἐσδρα· αλλά ο Νεεμίας δεν είχε τίποτα τέτοιο, καθώς η εντολή του ήταν μόνο προφορική. Αν ειπωθεί ότι οι επιστολές που του δόθηκαν αποτελούσαν το διάταγμα, τότε το διάταγμα εκδόθηκε, όχι στον Νεεμία, αλλά στους κυβερνήτες πέρα από τον ποταμό· επιπλέον, αυτές θα έπρεπε να αποτελέσουν μια σειρά διαταγμάτων, και όχι ένα διάταγμα, όπως προβλέπει η προφητεία.

2. Η αφορμή για την αίτηση του Νεεμία προς τον βασιλιά για άδεια να ανέβει στην Ιερουσαλήμ ήταν η αναφορά που του είχαν μεταφέρει από εκεί ορισμένοι, επιστρέφοντας, ότι όσοι βρίσκονταν στην επαρχία βρίσκονταν σε μεγάλη θλίψη και ντροπή και οτι το τείχος της Ιερουσαλήμ είχε γκρεμιστεί και οι πύλες της είχαν καεί με φωτιά. Νεεμίας κεφ.1. Τίνος έργο ήταν αυτά τα τείχη και οι πύλες που γκρεμίστηκαν και κάηκαν με φωτιά; — Προφανώς έργο του Ἐσδρα και των συνεργατών του· διότι δεν μπορεί ούτε για μια στιγμή να υποτεθεί ότι η ολοκληρωτική καταστροφή της πόλης από τον Ναβουχοδονόσορα, εκατόν σαράντα τέσσερα χρόνια πριν από εκείνη την εποχή, θα είχε αναφερθεί στον Νεεμία ως είδηση, ούτε ότι θα το θεωρούσε, όπως προφανώς έκανε, μια νέα ατυχία, που θα απαιτούσε μια νέα έκφραση θλίψης. Ένα διάταγμα, επομένως, που εξουσιοδοτούσε την κατασκευή αυτών, είχε εκδοθεί πριν από την παραχώρηση στον Νεεμία. και η προσπάθεια που είχε γίνει για την εκτέλεση του έργου, είχε περιέλθει σε δυσχέρεια, την οποία ο Νεεμίας ήθελε να αντιμετωπίσει.

3. Αν κάποιος ισχυριστεί ότι η εντολή προς τον Νεεμία αποτελεί διάταγμα, επειδή το αντικείμενο του αιτήματός του ήταν να χτίσει την πόλη, αρκεί να ανταπαντήσει, όπως φαίνεται παραπάνω, ότι πύλες και τείχη είχαν χτιστεί πριν από την άνοδό του. Επιπλέον, το έργο οικοδόμησης που πήγε να εκτελέσει ολοκληρώθηκε σε πενήντα δύο ημέρες. ενώ η προφητεία προλέγει οτι η πόλη θα ανοικοδομηθεί σε επτά [προφητικές] εβδομάδες που αντιστοιχούν σε σαράντα εννέα χρόνια.

4. Δεν δόθηκε τίποτα στον Νεεμία που να μην περιλαμβανόταν στο διάταγμα προς τον Ἐσδρα. Το διάταγμα του Εσδρα είχε όλο το τυπικό και τους όρους ενός διατάγματος και ήταν πολύ πιο εκτεταμένο ως προς τις διατάξεις του.

5. Είναι προφανές από την προσευχή του Ἐσδρα, όπως καταγράφεται στο κεφάλαιο 9:9 του βιβλίου του, ότι θεωρούσε τον εαυτό του πλήρως εξουσιοδοτημένο να προχωρήσει στην οικοδόμηση της πόλης και του τείχους· και είναι προφανές ότι κατάλαβε, επιπλέον, ότι οι υπό όρους προφητείες σχετικά με τον λαό του είχαν εκπληρωθεί τότε, από τα τελικά λόγια αυτής της προσευχής, στα οποία λέει: “πρέπει εμείς να αθετήσουμε ξανά τα προστάγματά σου, και να συμπεθερέψουμε με τον λαό αυτών των βδελυγμάτων; Δεν θα οργιζόσουν εναντίον μας, μέχρις ότου μας συντελέσεις, ώστε να μη μείνει υπόλοιπο ή διασωσμένο;”

6. Υπολογίζοντας από την εντολή στον Νεεμία, 444 π.Χ., οι ημερομηνίες δεν συμφωνούν· γιατί από εκείνο το σημείο οι ταραχώδεις καιροί που θα ακολουθούσαν την οικοδόμηση του δρόμου και του τείχους, δεν διήρκεσαν επτά εβδομάδες ή σαράντα εννέα χρόνια. Υπολογίζοντας από αυτήν την ημερομηνία, οι εξήντα εννέα εβδομάδες που

αντιστοιχούν σε 483 χρόνια, που εκτείνονται μέχρι τον Χριστό τον Ηγήτορα, μας φέρνουν στο 40 μ.Χ.· ενώ ο Ιησούς βαφτίστηκε από τον Ιωάννη στον Ιορδάνη, και η φωνή του Πατέρα ακούστηκε από τον ουρανό παρουσιάζοντας τον Υἱό του, το 27 μ.Χ., δεκατρία χρόνια πριν. Σύμφωνα με αυτόν τον υπολογισμό, το μέσον της τελευταίας ή εβδομηκοστής εβδομάδας, η οποία σηματοδοτείται από τη σταύρωση, τοποθετείται στο 44 μ.Χ., αλλά η σταύρωση έλαβε χώρα το 31 μ.Χ., δεκατρία χρόνια πριν. Και τέλος, οι εβδομήντα εβδομάδες, δηλαδή τα 490 χρόνια, που χρονολογούνται από τον εικοστό χρόνο του Αρταξέρξη, εκτείνονται έως το 47 μ.Χ., χωρίς απολύτως τίποτα να σημάνει το τέλος τους. Επομένως, αν αυτό είναι το έτος και η παραχώρηση στον Νεεμία το γεγονός της έναρξης από το οποίο θα υπολογίζεται, τότε η προφητεία δεν εκπληρώθηκε. Ως εκ τούτου, η θεωρία η οποία χρονολογεί τις εβδομήντα εβδομάδες από την εντολή στον Νεεμία κατά το εικοστό έτος του Αρταξέρξη, αποδεικνύεται οτι είναι αποτυχημένη.

7. Θα συμφωνούν οι ημερομηνίες αν υπολογίσουμε από το διάταγμα προς τον Έσδρα; Ας το δούμε. Σε αυτή την περίπτωση, το 457 π.Χ. είναι το σημείο εκκίνησής μας. Σαράντα εννέα χρόνια διατέθηκαν για την οικοδόμηση της πόλης και του τείχους. Σε αυτό το σημείο, ο Prideaux (Connexion, Τόμος I, σελ. 322) λέει: «Στο δέκατο πέμπτο έτος του Δαρείου Β' του Νόθου τελείωσαν οι πρώτες εππά τελευταία πράξη μεταρρύθμισης, η οποία καταγράφεται στο δέκατο τρίτο κεφάλαιο του Νεεμία, από το εικοστό τρίτο εδάφιο έως το τέλος του κεφαλαίου, μόλις σαράντα εννέα χρόνια αφότου είχε ξεκινήσει από τον Έσδρα κατά το έβδομο έτος του Αρταξέρξη του Μακρόχειρα». Αυτό έγινε το 408 π.Χ.

Μέχρι εδώ όλα καλά. Ας εφαρμόσουμε ακόμη περισσότερο τη ράβδο μέτρησης της προφητείας. Εξήντα εννέα εβδομάδες, ή 483 χρόνια, εκτείνονται μέχρι τον Χριστό τον Ηγήτορα. Χρονολογώντας από το 457 π.Χ., φτάνουμε στο 27 μ.Χ.. Ποιο γεγονός συνέβη τότε; Ο Λουκάς μας πληροφορεί: “Καί αφού βαπτίστηκε ολόκληρος ο λαός, βαπτίστηκε και ο Ιησούς, και καθώς προσευχόταν, ἀνοιξε ο ουρανός, και κατέβηκε επάνω του το Άγιο Πνεύμα, σε σωματική μορφή, σαν περιστέρι· και ἐγινε φωνή από τον ουρανό, που ἐλεγε: **Εσύ είσαι ο Υἱός μου ο αγαπητός, σε σένα ευαρεστήθηκα.**” [Λουκάς 3:21,22](#), το έτος 27 μ.Χ.. Μετά από αυτό, ο Ιησούς ήρθε “κηρύττοντας το ευαγγέλιο της βασιλείας του Θεού, και λέγοντας, ότι: **Ο καιρός συμπληρώθηκε.**” [Μάρκος 1:14,15](#). Ο καιρός που αναφέρεται εδώ πρέπει να ήταν κάποια συγκεκριμένη, ορισμένη και προκαθορισμένη περίοδος. Καμία προφητική περίοδος δεν μπορεί να βρεθεί να τελειώνει τότε, εκτός από τις εξήντα εννέα εβδομάδες της προφητείας του Δανιήλ, οι οποίες επρόκειτο να εκτείνονται μέχρι τον Χριστό τον Ηγήτορα. Ο Μεσσίας είχε πλέον έρθει· και με τα ίδια του τα χείλη ανήγγειλε το τέλος αυτής της περιόδου η οποία επρόκειτο να σηματοδοτηθεί από την εμφάνισή Του.¹

¹ Ο Λουκάς δηλώνει ότι ο Ιησούς «άρχισε να είναι περίπου τριάντα ετών» κατά τη στιγμή του βαπτίσματός Του (Λουκά 3:23) και σχεδόν αμέσως μετά από αυτό ξεκίνησε τη διακονία Του. Πώς, λοιπόν, θα μπορούσε η διακονία του να ξεκινήσει το 27 μ.Χ. και να είναι ακόμα στην ηλικία που κατονομάζει ο Λουκάς; Η απάντηση σε αυτό το ερώτημα βρίσκεται στο γεγονός ότι ο Χριστός γεννήθηκε μεταξύ τριών και τεσσάρων ετών πριν από την έναρξη της χριστιανικής εποχής, δηλαδή, πριν από το έτος που σημειώνεται ως 1 μ.Χ. Το λάθος αυτό της χρονολόγησης της χριστιανικής τρία χρόνια αργότερα από τη γέννηση του Χριστού, αντί να τη χρονολογήσουμε από το έτος γέννησής Του, όπως είχε σχεδιαστεί, προέκυψε ως εξής: Μία από τις σημαντικότερες αρχαίες εποχές υπολογίζεται από την οικοδόμηση της πόλης της Ρώμης - ab urbe condita, που εκφράζεται με τη συντομογραφία A. U.C., ή πιο συνοπτικά, U. C. Στο έτος που τώρα αριθμείται ως 532 μ.Χ., ο Διονύσιος ο Μικρός, Σκύθης στην καταγωγή και Ρωμαίος

Εδώ, πάλι, αδιαμφισβήτητα η ερμηνεία δένει αρμονικά. Άλλα επιπλέον, ο Μεσσίας επρόκειτο να στερεώσει τη διαθήκη με πολλούς για μία εβδομάδα. Αυτή θα ήταν η τελευταία εβδομάδα των εβδομήντα εβδομάδων που αντιστοιχούν στα τελευταία επτά χρόνια των 490 ετών. Στα μέσα της εβδομάδας, μας πληροφορεί η προφητεία, θα έπρεπε να σταματήσει η θυσία και η προσφορά. Αυτές οι εβραϊκές διατάξεις, που αποτελούσαν τύπο του θανάτου του Χριστού, μπορούσαν να σταματήσουν μόνο στον σταυρό. και εκεί ουσιαστικά έληξαν, αν και η τήρηση τους συνεχίστηκε μέχρι την καταστροφή της Ιερουσαλήμ, το 70 μ.Χ.. Μετά από εξήντα δύο εβδομάδες, σύμφωνα με τις γραφές, ο Μεσσίας επρόκειτο να εκκοπεί. Είναι το ίδιο σαν να έλεγε: Και μετά από εξήντα δύο εβδομάδες, στο μέσον της εβδομηκοστής εβδομάδας, ο Μεσσίας θα εκκοπεί και θα σταματήσει η θυσία και η προσφορά. Τώρα, καθώς η λέξη “μέσον” εδώ σημαίνει ήμισυ, σύμφωνα με μια πληθώρα αυθεντιών που θα μπορούσαμε να αναφέρουμε αν χρειαζόταν, προκύπτει οτι η σταύρωση πραγματοποιείται σίγουρα στη μέση της εβδομηκοστής εβδομάδας.

Είναι τώρα σημαντικό να προσδιοριστεί σε ποιο έτος έλαβε χώρα η σταύρωση. Τα ακόλουθα στοιχεία είναι επαρκή για να θεωρηθούν απολύτως καθοριστικά σε αυτό το ερώτημα.

Δεν αμφισβητείται ότι ο Σωτήρας μας παρευρέθηκε σε κάθε Πάσχα που έλαβε χώρα κατά τη διάρκεια της δημόσιας διακονίας Του· και έχουμε αναφορές μόνο σε τέσσερις τέτοιες περιπτώσεις πριν από τη σταύρωσή του. Αυτές βρίσκονται στα ακόλουθα αποσπάσματα: Ιωάννου 2:13, 5:1, 6:4, 13:1. Κατά το τελευταίο Πάσχα που αναφέρεται, σταυρώθηκε. Από τα ήδη διαπιστωμένα γεγονότα, ας δούμε λοιπόν πού θα τοποθετείτο η σταύρωση. Καθώς ξεκίνησε τη διακονία Του το φθινόπωρο του 27 μ.Χ., το πρώτο του Πάσχα θα λάμβανε χώρα την επόμενη άνοιξη, το 28 μ.Χ. το δεύτερο, το 29 μ.Χ. το τρίτο, το

ηγούμενος, ο οποίος άκμασε κατά τη βασιλεία του Ιουστινιανού ήταν αυτός που επινόησε τη χριστιανική εποχή. Σύμφωνα με τα καλύτερα στοιχεία που είχε στη διάθεσή του, τοποθέτησε τη γέννηση του Χριστού το 753 U.C.. Άλλα ο Χριστός γεννήθηκε πριν από τον θάνατο του Ηρώδη, και στη συνέχεια διαπιστώθηκε με βάση τα πιο σαφή στοιχεία ότι ο θάνατος του Ηρώδη συνέβη τον Απρίλιο του 750 U.C.. Λαμβάνοντας υπόψη μερικούς μήνες για τα γεγονότα που καταγράφηκαν στη ζωή του Χριστού πριν από τον θάνατο του Ηρώδη, η γέννησή Του μεταφέρεται στο τέλος του 749 U.C., λίγο περισσότερο από τρία χρόνια πριν από το 1 μ.Χ. Ο Χριστός ήταν επομένως τριάντα ετών το 27 μ.Χ. «*H era vulgaris [δηλαδή Anno Domini (AD), η μετά Χριστόν εποχή] ἀρχισε να επικρατεί στη Δύση περίπου την εποχή του Καρόλου Μαρτέλου και του Πάπα Γρηγορίου Β'*», το 730 μ.Χ. αλλά δεν επικυρώθηκε από καμία δημόσια πράξη ή διάταγμα μέχρι την πρώτη Γερμανική Σύνοδο, την εποχή του Καρολομάννου, Δούκα των Φράγκων, η οποία, στον πρόλογο, λέγεται ότι συγκλήθηκε «*Anno ab incarnate Dom. 742, 11 Calendas Maii*». Άλλα δεν καθιερώθηκε μέχρι την εποχή του Πάπα Ευγενίου Δ', το 1431 μ.Χ., ο οποίος διέταξε να χρησιμοποιηθεί αυτή η εποχή στα Δημόσια Μητρώα: σύμφωνα με τον Mariana και άλλους». - Χρονολόγιο του Hales, Τόμος I, σελ. 83, 84. (Βλέπε επίσης Ζωή του Κυρίου μας, του Σ. Τζ. Αντριους.) Η χριστιανική εποχή είχε εδραιωθεί τόσο καλά πριν ανακαλυφθεί το προαναφερθέν λάθος, που δεν έχει επιχειρηθεί καμία αλλαγή στον υπολογισμό. Δεν έχει καμία ουσιαστική διαφορά, καθώς δεν επηρεάζει καθόλου τον υπολογισμό των ημερομηνιών. Αν η εποχή ξεκινούσε με το πραγματικό έτος γέννησης του Χριστού, ο αριθμός των ετών π.Χ. σε κάθε περίπτωση θα ήταν τέσσερα χρόνια λιγότερα και των ετών μ.Χ. τέσσερα χρόνια περισσότερα. Για παράδειγμα: Αν έχουμε μια περίοδο είκοσι ετών, τα μισά πριν και τα άλλα μισά μετά τη χριστιανική εποχή, λέμε ότι ξεκίνησε το 10 π.Χ. και τελείωσε το 10 μ.Χ. Άλλα αν τοποθετήσουμε την εποχή πίσω στο πραγματικό σημείο της γέννησης του Χριστού, δεν θα υπήρχε καμία αλλαγή σε κανένα από τα δύο άκρα της περιόδου, αλλά θα έπρεπε τότε να πούμε ότι ξεκίνησε το 6 π.Χ. και τελείωσε το 14 μ.Χ. δηλαδή, τέσσερα χρόνια θα αφαιρούνταν από το έτος π.Χ. και θα προστίθεντο σε το έτος μ.Χ.. Κάποιοι έχουν παρεμπηνεύσει αυτό το θέμα, ισχυρίζόμενοι ότι στο τρέχον έτος θα έπρεπε να προστεθούν τέσσερα χρόνια, για να υποδηλώσουν το πραγματικό έτος της χριστιανικής εποχής. Αυτό θα ίσχυε, αν η μέτρηση ξεκινούσε από την πραγματική ημερομηνία γέννησης του Χριστού. Άλλα κάτι τέτοιο δεν συμβαίνει, το σημείο εκκίνησης είναι περίπου τρία ή τέσσερα χρόνια αργότερα.

30 μ.Χ. και το τέταρτο και τελευταίο του, το 31 μ.Χ.. Αυτό μας δίνει τρεισήμισι χρόνια για τη δημόσια διακονία Του κάτι που αντιστοιχεί ακριβώς στην προφητεία ότι θα έπρεπε να αποκοπεί στο ήμισυ ή στα μέσα της εβδομηκοστής εβδομάδας. Καθώς αυτή η εβδομάδα των ετών ξεκινούσε το φθινόπωρο του 27 μ.Χ., το μέσον της εβδομάδας θα ήταν τρία και μισό χρόνια αργότερα, την άνοιξη του 31 μ.Χ., όπου έλαβε χώρα η σταύρωση. Ο Δρ. Hales παραθέτει τον Ευσέβιο, 300 μ.Χ., λέγοντας: «Είναι καταγεγραμμένο στην ιστορία ότι ολόκληρος ο χρόνος της διδασκαλίας και της θαυματουργίας του Σωτήρα μας ήταν τρεισήμισι χρόνια, που είναι το μισό μιας εβδομάδας (χρόνων). Αυτό παρουσιάζει ο ευαγγελιστής Ιωάννης σε όσους μελετούν προσεκτικά το Ευαγγέλιο του».

Για το αφύσικο σκοτάδι που επικράτησε κατά τη σταύρωση, ο Hales, Τόμ. I, σελ. 69, 70, αναφέρει τα εξής: «Επομένως, φαίνεται ότι το σκοτάδι που κάλυπτε ολόκληρη τη γη της Ιουδαίας κατά τη στιγμή της σταύρωσης του Κυρίου μας ήταν υπερφυσικό, από την έκτη μέχρι την ένατη ώρα, ή από το μεσημέρι μέχρι τις τρεις το απόγευμα, τόσο λόγω της διάρκειάς του, όσο και του χρόνου κατά τον οποίο πραγματοποιήθηκε, μιας ημέρας με σχεδόν πανσέληνο, όταν η σελήνη δεν θα μπορούσε να επισκιάσει τον ήλιο. Η ώρα που συνέβη, και το ίδιο το γεγονός, καταγράφονται σε ένα ασυνήθιστο και πολύτιμο απόσπασμα ενός αξιοσέβαστου Ρωμαίου Ύπατου, του Γερουσιαστή Αυρηλίου Κασσιόδωρου, περίπου το 514 μ.Χ.: «Στο προξενείο του Τιβέριου Καίσαρα Αυγούστου V και του Αιλίου Σηιανού (το 784 U.C. ή 31 μ.Χ..), ο Κύριος μας Ιησούς Χριστός υπέφερε, την 8η ημερολογιακή ημέρα του Απριλίου (25 Μαρτίου), όταν συνέβη μια τέτοια έκλειψη ηλίου που δεν είχε ξανασυμβεί ποτέ στο παρελθόν.

«Για το έτος και την ημέρα αυτή συμφωνούν επίσης η Σύνοδος της Καισαρείας, 196 ή 198 μ.Χ., το Αλεξανδρινό Χρονικό, ο Μάξιμος Μοναχός, ο Νικηφόρος Κωνσταντίνος, ο Κεδρηνός· και για το έτος αλλά σε διαφορετικές ημέρες, συμφωνούν ο Ευσέβιος και ο Επιφάνιος, ακολουθούμενοι από τον Κέπλερ, τον Bucher, τον Patinus και τον Petavius, μερικοί την υπολογίζουν στις 10 ημερολογιακές ημέρες του Απριλίου, άλλοι στις 13». (Βλέπε κεφάλαιο 11:22.)

Εδώ, λοιπόν, υπάρχουν δεκατρείς αξιόπιστες πηγές που εντοπίζουν τη σταύρωση του Χριστού την άνοιξη του 31 μ.Χ. Μπορούμε επομένως να την ορίσουμε ως σταθερή ημερομηνία, καθώς ακόμα και ο πιο επιφυλακτικός ή ο πιο σκεπτικιστής δεν θα μπορούσε να απαιτήσει τίποτα πιο καθοριστικό. Καθώς αυτό συμβαίνει στη μέση της τελευταίας εβδομάδας, πρέπει απλώς να υπολογίσουμε προς τα πίσω τρεισήμισι χρόνια για να βρούμε πού τελείωσαν εξήντα εννέα από τις εβδομάδες, και προς τα εμπρός από εκείνο το σημείο τρεισήμισι χρόνια για να βρούμε το τέλος ολόκληρης της περιόδου των εβδομήντα εβδομάδων. Έτσι, πηγαίνοντας από τη σταύρωση, το 31 μ.Χ., την άνοιξη, τρεισήμισι χρόνια πίσω, βρισκόμαστε στο φθινόπωρο του 27 μ.Χ., όπου, όπως είδαμε, τελείωσαν οι εξήντα εννέα εβδομάδες και ο Χριστός ξεκίνησε τη δημόσια διακονία Του. Και προχωρώντας από τη σταύρωση τρεισήμισι χρόνια μπροστά, φτάνουμε στο φθινόπωρο του 34 μ.Χ., ως το μεγάλο σημείο λήξης ολόκληρης της περιόδου των εβδομήντα εβδομάδων. Αυτή η ημερομηνία σηματοδοτείται από το μαρτύριο του Στεφάνου, την επίσημη απόρριψη του ευαγγελίου του Χριστού από το Ιουδαϊκό Συνέδριο με τον διωγμό των μαθητών Του, και τη στροφή των αποστόλων προς τα έθνη. Πράξεις 9:1-18. Και αυτά είναι ακριβώς τα γεγονότα που θα περίμενε κανείς να συμβούν όταν έληξε πλήρως η καθορισμένη περίοδος που είχε αποκοπεί και είχε παραχωρηθεί στους Εβραίους κατά την

οποία θα ήταν ο εκλεκτός λαός.

Μια παρατήρηση σχετικά με το έβδομο έτος του Αρταξέρξη, όταν δόθηκε στον Ἐσδρα το διάταγμα για την αποκατάσταση της Ιερουσαλήμ, και τα αποδεικτικά στοιχεία επί του σημείου αυτού θα είναι πλήρη. Ήταν το έβδομο έτος του Αρταξέρξη το 457 π.Χ.; Για όλους όσους μπορούν να εκτιμήσουν τη δύναμη των γεγονότων, η ακόλουθη μαρτυρία θα είναι επαρκής εδώ: —

«Η Βίβλος δίνει τα δεδομένα για ένα πλήρες σύστημα χρονολόγησης, που εκτείνεται από τη Δημιουργία μέχρι τη γέννηση του Κύρου — που είναι μια σαφώς καθορισμένη ημερομηνία. Από αυτή την περίοδο και μετά έχουμε τον αδιαμφισβήτητο κανόνα του Πτολεμαίου και την αναμφισβήτητη εποχή του Ναβονασσάρ, που εκτείνεται πίσω από την era vulgaris εποχή μας. Στο σημείο όπου η θεόπνευστη χρονολογία μας αφήνει, ξεκινά αυτός ο κανόνας αναμφισβήτητης ακρίβειας. Και έτσι εκτείνεται ολόκληρη η αψίδα της περιόδου. Με τον κανόνα του Πτολεμαίου καθορίζεται η μεγάλη προφητική περίοδος των εβδομήντα εβδομάδων. Αυτός ο κανόνας τοποθετεί το έβδομο έτος του Αρταξέρξη στο έτος 457 π.Χ. και η ακρίβεια αυτού του κανόνα αποδεικνύεται από την ταυτόχρονη συμφωνία περισσότερων από είκοσι εκλείψεων. Αυτή την ημερομηνία (457 π.Χ.) δεν μπορούμε να την αλλάξουμε, χωρίς πρώτα να αποδείξουμε την ανακρίβεια του κανόνα του Πτολεμαίου. Για να γίνει αυτό, θα ήταν απαραίτητο να δείξουμε ότι ο μεγάλος αριθμός εκλείψεων με τις οποίες η ακρίβεια του έχει επανειλημμένα αποδειχθεί, δεν έχει υπολογιστεί σωστά. Και ένα τέτοιο αποτέλεσμα θα αμφισβητούσε κάθε χρονολογική ημερομηνία και θα άφηνε την διευθέτηση των εποχών και την προσαρμογή των εποχών εξ ολοκλήρου στο έλεος κάθε ονειροπόλου, έτσι ώστε η χρονολόγηση να μην έχει περισσότερη αξία από μια απλή εικασία. Καθώς οι εβδομήντα εβδομάδες πρέπει να λήξουν το 34 μ.Χ., εκτός και αν το έβδομο έτος του Αρταξέρξη έχει οριστεί λανθασμένα, και καθώς αυτό δεν μπορεί να αλλάξει χωρίς κάποια απόδειξη, διερωτόμαστε: Ποια στοιχεία σηματοδοτούν αυτή τη λήξη; Η εποχή που οι απόστολοι στράφηκαν στους Εθνικούς εναρμονίζεται με αυτήν την ημερομηνία καλύτερα από οποιαδήποτε άλλη που έχει οριστεί. Και η σταύρωση το 31 μ.Χ., στο μέσον της τελευταίας εβδομάδας, υποστηρίζεται από ένα σύνολο μαρτυριών που δεν μπορούν εύκολα να ακυρωθούν». — Advent Herald.

Από τα παραπάνω γεγονότα, βλέπουμε ότι, υπολογίζοντας τις εβδομήντα εβδομάδες από το διάταγμα που δόθηκε στον Ἐσδρα κατά το έβδομο έτος του Αρταξέρξη, το π.Χ. 457, υπάρχει η πιο τέλεια συμφωνία σε όλη την προφητική περίοδο. Τα σημαντικά και καθορισμένα γεγονότα της φανέρωσης του Μεσσία κατά τη βάπτισή Του, η έναρξη της δημόσιας διακονίας Του, η σταύρωση και η στροφή από τους Ιουδαίους προς τα έθνη, με την διακήρυξη της καινής διαθήκης, όλα έρχονται στην ακριβή τους θέση και σαν ένας λαμπερός γαλαξίας από φλεγόμενες σφαίρες φωτός, συσσωρεύονται γύρω για να σφραγίσουν την προφητεία και να την βεβαιώσουν.

Είναι λοιπόν προφανές ότι το διάταγμα προς τον Ἐσδρα κατά το έβδομο έτος του Αρταξέρξη, το 457 π.Χ., είναι το σημείο από το οποίο χρονολογούνται οι εβδομήντα εβδομάδες. Αυτή ήταν η έκδοση του προστάγματος όπως την αναφέρει η προφητεία. Τα δύο προηγούμενα διατάγματα ήταν προπαρασκευαστικά και προκαταρκτικά για το τρίτο· και πράγματι θεωρούνται από τον Ἐσδρα ως μέρη αυτού, ώστε τα τρία να λαμβάνονται ως ένα ενιαίο σύνολο. Διότι στον [Ἐσδρα 6:14](#), διαβάζουμε: «Και οικοδόμησαν, και τελείωσαν, σύμφωνα με την προσταγή τού Θεού τού Ισραήλ, και σύμφωνα με την προσταγή τού

Κύρου, και του Δαρείου, και του Αρταξέρξη βασιλιά τής Περσίας. ” . Παρατηρούμε ότι τα διατάγματα αυτών των τριών βασιλιάδων αναφέρονται ως ένα, — “η προσταγή” («διάταγμα», ενικός αριθμός) του Κύρου και του Δαρείου και του Αρταξέρξη, δείχνοντας ότι όλα θεωρούνται ως μία μονάδα, με τα διαφορετικά διατάγματα να είναι απλώς τα διαδοχικά βήματα με τα οποία το έργο ολοκληρώθηκε. Και αυτό το διάταγμα δεν μπορούσε να ειπωθεί ότι «εκδόθηκε», όπως προβλεπόταν από την προφητεία, μέχρι που η τελευταία άδεια που απαιτούσε η προφητεία να ενσωματωθεί στο διάταγμα και να ενδυθεί με την εξουσία της αυτοκρατορίας. Αυτό το σημείο επιτεύχθηκε με την άδεια που δόθηκε στον Ἐσδρα, αλλά όχι πριν. Εδώ το διάταγμα πήρε τις διαστάσεις και κάλυψε το έδαφος, που απαιτούσε η προφητεία, και από αυτό το σημείο πρέπει να χρονολογηθεί η “έκδοση” του.

Με τις εβδομήντα εβδομάδες έχουμε πλέον τελειώσει. Απομένει όμως μια μεγαλύτερη περίοδος και άλλα σημαντικά γεγονότα που πρέπει να ληφθούν υπόψη. Οι εβδομήντα εβδομάδες είναι μόνο τα πρώτα 490 χρόνια των 2300 ετών. Αφαιρώντας 490 από τα 2300, εναπομένουν 1810. Τα 490, όπως είδαμε, έληξαν το φθινόπωρο του 34 μ.Χ. Αν σε αυτή την ημερομηνία προσθέσουμε τώρα τα υπόλοιπα 1810 χρόνια, θα έχουμε το τέλος ολόκληρης της περιόδου. Έτσι, προσθέτοντας στο φθινόπωρο του 34 μ.Χ., τα 1810 χρόνια, φθάνουμε στο φθινόπωρο του 1844 μ.Χ. Από τη στιγμή που καθορίσαμε τις εβδομήντα εβδομάδες, κατ’ αυτόν τον τρόπο, γρήγορα και με σιγουριά βρίσκουμε το τέλος των 2300 ημερών.

Ένα άλλο σημείο πρέπει να σημειωθεί εδώ. Έχουμε δει ότι οι εβδομήντα εβδομάδες είναι οι πρώτες 490 ημέρες των 2300, ότι αυτές οι ημέρες είναι προφητικές και αντιστοιχούν σε κυριολεκτικά χρόνια, σύμφωνα με τον κανόνα της Βίβλου, μία ημέρα για ένα χρόνο ([Αριθμοί 14:34](#)· [Ιεζεκιήλ 4:6](#)), όπως αποδεικνύεται από την εκπλήρωση των εβδομήντα εβδομάδων, και όπως συμφωνούν όλοι οι αξιόπιστοι ερμηνευτές: ότι ξεκίνησαν το 457 π.Χ. και τελείωσαν το 1844 μ.Χ., εφόσον ο αριθμός είναι σωστός, και η ερμηνεία των 2300 ημερών είναι σωστή. Με αυτό το σημείο να έχει επιβεβαιωθεί, δεν φαίνεται να υπάρχει περιθώριο για περαιτέρω αμφισβήτηση. Σε αυτό το σημείο, ο Δρ. Hales σχολιάζει:

«Δεν υπάρχει αριθμός στη Βίβλο του οποίου η γνησιότητα να είναι καλύτερα εξακριβωμένη από αυτή των 2300 ημερών. Βρίσκεται σε όλες τις έντυπες εβραϊκές εκδόσεις, σε όλα τα χειρόγραφα των Kennicott και De Rossi, και σε όλες τις αρχαίες μεταφράσεις, εκτός από το αντίγραφο των Εβδομήκοντα του Βατικανού, το οποίο αναφέρει 2400, ακολουθούμενο από τον Symmachus· και ορισμένα αντίγραφα που παρατήρησε ο Ιερώνυμος που αναφέρουν 2200, και τα δύο προφανώς περιέχουν υπερβολικά και ελαττωματικά γραμματικά λάθη, τα οποία αντισταθμίζουν το ένα το άλλο και επιβεβαιώνουν τον μέσο όρο, το 2300». — Χρονολογία, Τόμος II, σελ. 512.

Εδώ μπορεί να προκύψει το ερώτημα πώς οι ημέρες μπορούν να παραταθούν μέχρι το φθινόπωρο του 1844 μ.Χ. αν ξεκινούν το 457 π.Χ., καθώς απαιτούνται μόνο 1843 χρόνια, επιπλέον των 457, για να φτάσουμε στον συνολικό αριθμό των 2300. Η προσοχή σε ένα γεγονός θα ξεκαθαρίσει αυτό το σημείο από κάθε δυσκολία· καθώς απαιτούνται 457 πλήρη χρόνια πριν από τον Χριστό και 1843 πλήρη χρόνια μετά, για να έχουμε 2300. Έτσι, αν η περίοδος ξεκινούσε με την πρώτη κιόλας ημέρα του 457, θα τελείωνε την τελευταία ημέρα του 1843. Είναι τώρα προφανές σε όλους ότι αν οποιοδήποτε μέρος του έτους 457 είχε περάσει πριν από την έναρξη των 2300 ημερών, ακριβώς ένα μέρος του έτους 1844 πρέπει να περάσει πριν αυτές τελειώσουν. Επομένως, ρωτάμε: Από ποιο σημείο του

έτους 457 μ.Χ. πρέπει να αρχίσουμε να υπολογίζουμε; Από το γεγονός ότι τα πρώτα σαράντα εννέα χρόνια διατέθηκαν για την κατασκευή του δρόμου και του τείχους, μαθαίνουμε ότι η περίοδος πρέπει να χρονολογηθεί, όχι από τότε που ο Έσδρας έφυγε από τη Βαβυλώνα, αλλά από την πραγματική έναρξη του έργου στην Ιερουσαλήμ, η οποία δεν είναι πιθανό να είναι νωρίτερα από τον έβδομο μήνα (φθινόπωρο) του 457 μ.Χ., καθώς ο Έσδρας δεν είχε φτάσει στην Ιερουσαλήμ μέχρι τον πέμπτο μήνα εκείνου του έτους.

Έσδρας 7:9. Ολόκληρη η περίοδος θα πρέπει να επεκταθεί επομένως από τον έβδομο μήνα του εβραϊκού ημερολογίου που είναι φθινόπωρο, του 457 μ.Χ. έως το φθινόπωρο του 1844 μ.Χ..

Όσοι αντιτίθενται σε αυτή την άποψη για τις προφητικές περιόδους, συνήθιζαν στα προηγούμενα χρόνια να προβάλουν την εξής αντίρρηση: «Οι 2300 ημέρες δεν έχουν τελειώσει, επειδή ο καιρός έχει περάσει, και ο Κύριος δεν έχει έρθει. Το γιατί ο χρόνος πέρασε το 1844 μ.Χ. χωρίς την ολοκλήρωση των ελπίδων μας, το αναγνωρίζουμε ως μυστήριο· αλλά το πέρασμα του χρόνου είναι απόδειξη ότι οι 2300 ημέρες δεν έχουν τελειώσει».

Ο χρόνος, ωστόσο, δεν κάνει διακρίσεις σε πρόσωπα ούτε σε θεωρίες· και με το τρομερό δρεπάνι που παρουσιάζεται να κουβαλάει, μερικές φορές καταρρίπτει με τον πιο συνοπτικό τρόπο τις αλλόκοτες και αραχνούφαντες θεωρίες των ανθρώπων, όσο αγαπητές κι αν είναι στους συγγραφείς και τους υπερασπιστές τους. Έτσι συμβαίνει και εδώ.

Αδιαφορώντας για τις ξέφρενες παραπλανήσεις εκείνων που θα ήθελαν να τον αναγκάσουν να σταματήσει και να εκπληρώσει τις αγαπημένες τους προβλέψεις, συνέχισε την γρήγορη αλλά ομοιόμορφη πτορεία του μέχρι που...τι; Σε περάστηκε κάθε όριο στο οποίο μπορούν να παραταθούν οι 2300 ημέρες· και έτσι απέδειξε ότι αυτές οι ημέρες έχουν περάσει. Ας μην παραβλεφθεί αυτό το σημείο. Αφήνοντας στην άκρη για μια στιγμή τα επιχειρήματα με τα οποία αποδεικνύεται ότι αυτές έληξαν το 1844 μ.Χ., και αφήνοντάς τες να χρονολογούνται από οποιοδήποτε σημείο απ' όπου μπορεί να φανταστεί κανείς έστω και χωρίς την παραμικρή σκιά λογικής για την τοποθέτησή τους, ή από κάποιο σημείο από το οποίο ο πιο απίθανος ονειροπόλος θα μπορούσε να τις χρονολογήσει, εξακολουθεί να ισχύει ότι το έσχατο όριο στο οποίο θα μπορούσαν να επεκταθούν έχει ξεπεραστεί. Δεν είναι δυνατόν να χρονολογηθούν από κανένα σημείο που θα έφερνε το τέλος τους τόσο αργά όσο σήμερα. Γι' αυτό λέμε ξανά, χωρίς αμφιβολία για την αλήθεια του ισχυρισμού μας, και χωρίς φόβο για κάποια επιτυχή κατάρριψη του, ότι οι ημέρες αυτές έχουν τελειώσει!

Η μνημειώδης δήλωση που έκανε ο άγγελος στον Δανιήλ, “Μέχρι 2300 ημερονύκτια, τότε το αγιαστήριο θα καθαριστεῖ”, τώρα εξηγείται. Στην αναζήτησή μας για την έννοια του αγιαστηρίου και του καθαρισμού του, και την εφαρμογή του χρόνου, έχουμε διαπιστώσει όχι μόνο ότι αυτό το θέμα μπορεί να γίνει εύκολα κατανοητό, αλλά ιδού! το γεγονός αυτό βρίσκεται ακόμη και τώρα σε διαδικασία ολοκλήρωσης, και έχει σχεδόν ολοκληρωθεί. Και εδώ σταματάμε για μια στιγμή για να αναλογιστούμε τη σοβαρή θέση στην οποία βρισκόμαστε.

Έχουμε δει ότι το αγιαστήριο αυτής της οικονομίας είναι η σκηνή του Θεού στον ουρανό, που δεν είναι χειροποίητη, όπου ο Κύριός μας διακονεί για λογαριασμό των μετανοημένων αμαρτωλών, ο τόπος όπου μεταξύ του μεγάλου Θεού και του Υιού του

Ιησού Χριστού επικρατεί η “βουλή ειρήνης” στο έργο της σωτηρίας των ανθρώπων που χάνονται. Ζαχαρίας 6:13· Ψαλμοί 85:10. Έχουμε δει ότι ο καθαρισμός του αγιαστηρίου συνίσταται στην αφαίρεση των αμαρτιών από αυτό και είναι η τελική πράξη της διακονίας που εκτελείται σε αυτό· ότι το έργο της σωτηρίας επικεντρώνεται τώρα στο ουράνιο αγιαστήριο· και όταν το αγιαστήριο καθαριστεί, το έργο ολοκληρώνεται και το σχέδιο ολοκληρώνεται. Τότε το μεγάλο σχέδιο που επινοήθηκε κατά την πτώση του ανθρώπου για τη σωτηρία όσων από τη χαμένη φυλή θα επωφελούνταν από τις δωρεές του το οποίο συνεχίστηκε για έξι χιλιάδες χρόνια, θα φτάσει στο τέλος του. Το έλεος δεν θα παρακαλεί πλέον, και η μεγάλη φωνή θα ακουστεί από τον θρόνο στον ναό στον ουρανό, λέγοντας: “Πραγματοποιήθηκε”. Αποκάλυψη 16:17. Και τι θα συμβεί τότε; — Όλοι οι δίκαιοι θα έχουν εξασφαλίσει αιώνια ζωή ενώ όλοι οι ασεβείς θα είναι καταδικασμένοι σε αιώνιο θάνατο. Καμία απόφαση δεν μπορεί να αλλάξει, καμία ανταμοιβή δεν μπορεί να χαθεί και κανένα πεπρωμένο απελπισίας δεν μπορεί να αποτραπεί, πέρα από αυτό το σημείο.

Και έχουμε δει (και αυτό είναι που φέρνει τη σοβαρότητα της Κρίσης μπροστά στη δική μας πόρτα) ότι αυτή η μακρά προφητική περίοδος που επρόκειτο να σηματοδοτήσει την έναρξη αυτού του τελικού έργου στο ουράνιο αγιαστήριο, έχει φτάσει στο τέλος της στη δική μας γενιά. Το 1844 μ.Χ. οι ημέρες τελείωσαν. Και από τότε το τελικό έργο για τη σωτηρία του ανθρώπου άρχισε να προχωρά. Αυτό το έργο περιλαμβάνει μια εξέταση του χαρακτήρα κάθε ανθρώπου· γιατί συνίσταται στην άφεση των αμαρτιών εκείνων που θα βρεθούν άξιοι να τους συγχωρεθούν και καθορίζει ποιοι από τους νεκρούς θα αναστηθούν και ποιοι από τους ζωντανούς θα μεταμορφωθούν, κατά την έλευση του Κυρίου, και ποιοι, τόσο από τους νεκρούς όσο και από τους ζωντανούς, θα αφεθούν να έχουν το μέρος τους στην τρομερή διαδικασία του δεύτερου θανάτου. Είναι από όλους κατανοητό ότι μια τέτοια απόφαση πρέπει να ληφθεί πριν εμφανιστεί ο Κύριος. Το πεπρωμένο κάθε ανθρώπου θα καθοριστεί σύμφωνα με τα όσα έπραξε διαμέσου του σώματος, και ο καθένας θα ανταμειφθεί κατά τα έργα του του Β' Κορινθίους 5:10, Αποκάλυψη 22:12. Στα βιβλία μνήμης που τηρούνται από τους ουράνιους γραμματείς επάνω, οι πράξεις κάθε ανθρώπου βρίσκονται καταγεγραμμένες (Αποκάλυψη 20:12)· και στο τελικό έργο του αγιαστηρίου αυτά τα αρχεία εξετάζονται και η απόφαση εκδίδεται σύμφωνα με αυτά. Δανιήλ 7:9,10. Θα ήταν πολύ φυσικό να υποθέσουμε ότι το έργο θα ξεκινήσει με τα πρώτα μέλη της ανθρώπινης φυλής· ότι οι υποθέσεις τους θα εξετάζονταν πρώτα και θα εκδίδονταν αποφάσεις, και ούτω καθεξής με όλους τους νεκρούς, γενιά με γενιά, σε χρονολογική διαδοχή κατά μήκος της ροής του χρόνου, μέχρι να φτάσουμε στην τελευταία γενιά, — τη γενιά των ζωντανών με τις υποθέσεις των οποίων θα έκλεινε το έργο. Πόσο καιρό θα χρειαστεί για να εξεταστούν οι υποθέσεις όλων των νεκρών, πόσο σύντομα το έργο θα φτάσει στις υποθέσεις των ζωντανών, κανείς δεν μπορεί να ξέρει. Και όπως αναφέρθηκε παραπάνω, από το έτος 1844 μ.Χ. και μετά, αυτό το σοβαρό έργο προχωρά. Από το φως των τύπων αλλά και η ίδια η φύση του έργου δεν επιτρέπεται να έχει μεγάλη διάρκεια. Ο Ιωάννης, στις υπέροχες εικόνες των ουράνιων σκηνών, είδε εκατομμύρια υπηρέτες και βοηθούς να ασχολούνται με τον Κύριο μας στο ιερατικό του έργο. Αποκάλυψη 5. Και έτσι η διακονία προχωρά. Δεν σταματά, δεν καθυστερεί και σύντομα πρέπει να ολοκληρωθεί για πάντα.

Και να 'μαστε εδώ - η τελευταία, η μεγαλύτερη και η πιο σοβαρή κρίση στην ιστορία της φυλής μας είναι άμεσα επικείμενη. Το μεγάλο σχέδιο της σωτηρίας έχει σχεδόν

τελειώσει. τα τελευταία πολύτιμα χρόνια της δοκιμασίας έχουν σχεδόν τελειώσει. Ο Κύριος πρόκειται να έρθει για να σώσει όσους είναι έτοιμοι και τον περιμένουν και να κατακόψει τους απρόσεκτους, τους άπιστους και τον κόσμο - αλίμονο! τι να πούμε γι' αυτούς! — εξαπατημένοι στα λάθη, τρελαμένοι από τις έγνοιες και τις δουλειές, παραληρούντες από την ηδονή και παραλυμένοι από την κακία, δεν έχουν ούτε μια στιγμή να αφιερώσουν για να ακούσουν τις σοβαρές αλήθειες, ούτε μια σκέψη δεν μπορούν να αφιερώσουν για τα αιώνια συμφέροντά τους. Ας προσέξει ο λαός του Θεού, έχοντας κατά νου την αιωνιότητα, να αποφύγει τη διαφθορά που υπάρχει στον κόσμο μέσω των επιθυμιών, και να προετοιμαστούν για να περάσουν τη δοκιμασία της έρευνας, όταν οι υποθέσεις τους θα τεθούν προς εξέταση στο μεγάλο δικαστήριο που βρίσκεται εκεί.

Συνιστούμε το θέμα του αγιαστηρίου να εξεταστεί προσεκτικά από κάθε μελετητή της προφητείας. Στο αγιαστήριο φαίνεται η κιβωτός της διαθήκης του Θεού, η οποία περιέχει τον άγιο νόμο Του· και αυτό υποδηλώνει μια μεταρρύθμιση ως προς την υπακοή μας σε αυτό το μεγάλο ηθικό πρότυπο. Το άνοιγμα αυτού του ουράνιου ναού και η έναρξη της λειτουργίας στο δεύτερο διαμέρισμά του, σηματοδοτεί την έναρξη του σαλπίσματος του έβδομου αγγέλου. [Αποκάλυψη 11:15,19](#). Το έργο που εκτελείται εκεί είναι το θεμέλιο του τρίτου μηνύματος της Αποκάλυψης 14, - το οποίο αποτελεί το τελευταίο μήνυμα ελέους σε έναν κόσμο που χάνεται. Αυτό το θέμα εξηγεί τη μεγάλη απογοήτευση των Αντβεντιστών το 1844 μ.Χ., δείχνοντας ότι έκαναν λάθος ως προς το γεγονός που συνέβη στο τέλος των 2300 ημερών [και όχι ως προς την χρονολογία]. Αποδίδει αρμονικές και σαφείς παρελθούσες προφητικές εκπληρώσεις, οι οποίες διαφορετικά θα εμπλέκονταν σε αδιαπέραστη αφάνεια. Δίνει μια σαφή ιδέα για τη θέση και το έργο του μεγάλου Αρχιερέα μας και αναδεικνύει το σχέδιο της σωτηρίας στα διακριτικά και όμορφα χαρακτηριστικά του. Μας επαναφέρει, όπως κανένα άλλο θέμα, στην πραγματικότητα της Κρίσης και δείχνει την προετοιμασία που χρειαζόμαστε για να μπορέσουμε να σταθούμε την επερχόμενη ημέρα. Μας δείχνει ότι βρισκόμαστε στον καιρό της αναμονής και μας θέτει σε εγρήγορση· γιατί δεν γνωρίζουμε πόσο σύντομα θα ολοκληρωθεί το έργο και θα εμφανιστεί ο Κύριος μας. Αγρυπνείτε λοιπόν, μήπως έρθει ξαφνικά και σας βρει να κοιμάστε.

Αφού αναφέρει τα μεγάλα γεγονότα που συνδέονται με την αποστολή του Κυρίου μας εδώ στη γη, ο προφήτης στο τελευταίο μέρος του εδαφίου 27 μιλά για την γρήγορα επερχόμενη καταστροφή της Ιερουσαλήμ από τη ρωμαϊκή δύναμη· και τέλος για την καταστροφή της ίδιας αυτής της δύναμης, που στο περιθώριο του μεταφραστή ονομάζεται ως «ο ερημωτής» [στο εβραϊκό κείμενο].

ΣΗΜΕΙΩΣΗ. — Το ότι η έκφραση “να χριστούν τα άγια των αγίων” [στο εβραϊκό κείμενο] αναφέρεται, σύμφωνα με τις παρατηρήσεις στο εδάφιο 24 αυτού του κεφαλαίου, στο χρίσμα του ουράνιου αγιαστηρίου πριν από την έναρξη της διακονίας του Χριστού σε αυτό, και όχι σε κάποιο χρίσμα του ίδιου του Μεσσία [όπως αποδίδεται για παράδειγμα σε ελληνικές μεταφράσεις], φαίνεται να είναι σαφώς αποδεδειγμένο. Οι λέξεις που μεταφράζονται «άγια των αγίων» είναι **מִשְׁתֶּרֶת קָדָשִׁים** (kodesh kodashim), τα «άγια των αγίων», μια έκφραση που, σύμφωνα με τον Γεσένιο, εφαρμόζεται για τα άγια ή για τα αγια των αγίων του ιερού, και η οποία σε καμία περίπτωση δεν εφαρμόζεται σε ένα άτομο, εκτός εάν αυτό το απόσπασμα αποτελεί εξαίρεση.

H Advent Shield, Ar. 1, σελ. 75, αναφέρει: «Το τελευταίο γεγονός των εβδομήντα εβδομάδων, όπως καταγράφεται στο εδάφιο 24, ήταν το χρίσμα για τα άγια των αγίων ή

sanctum sanctorum· όχι της σκηνής που ήταν στη γη, της χειροποίητης, αλλά της αληθινής σκηνής, στην οποία ο Χριστός, ο Αρχιερέας μας, εισήλθε για εμάς. Ο Χριστός έπρεπε να κάνει στην αληθινή σκηνή στον ουρανό αυτό που έκαναν ο Μωυσής και ο Ααρών στο αντίτυπό της. (Βλέπε Εβραίους, κεφάλαια 6, 7, 8 και 9· [Έξοδος 30:22-30](#)· [Λευιτικό 8:10-15.](#))»

Ο Δρ. Μπαρνς, στις σημειώσεις του για αυτό το εδάφιο, και ιδιαίτερα για τη φράση «άγια των αγίων» ή άγια, λέει: «Η φράση σημαίνει «άγια των αγίων» και εφαρμόζεται συχνά στις Γραφές για να υποδηλώσει το εσωτερικό ιερό ή αλλιώς το τμήμα της σκηνής και του ναού που περιέχει την κιβωτό της διαθήκης, τις δύο πέτρινες πλάκες, κ.λπ.» «Δεν περιορίζεται απαραίτητα στο εσωτερικό ιερό του ναού, αλλά μπορεί να υποδηλώνει και ολόκληρο τον οίκο». «Άλλοι έχουν υποθέσει ότι αυτό αναφέρεται στον ίδιο τον Μεσσία, και ότι η έννοια είναι ότι αυτός που ήταν ο άγιος των αγίων θα καθαγιαζόταν ή θα χριζόταν, ως Μεσσίας. Είναι πιθανό, όπως έχει δείξει ο Hengstenberg (Χριστολογία, II, 321, 322), ότι οι Έλληνες μεταφραστές το κατάλαβαν έτσι, αλλά αποτελεί επαρκή αντίρρηση σε αυτό το γεγονός ότι η φράση, αν και εμφανίζεται πολλές φορές στις Γραφές, δεν εφαρμόζεται ποτέ σε πρόσωπα, εκτός αν πρόκειται για μια ειδική περίπτωση». «Μου φαίνεται, επομένως, ότι η προφανής και ορθή ερμηνεία είναι να αποδώσουμε τη φράση αυτή στον ναό».

Η κατανόηση του θέματος του ουράνιου αγιαστηρίου θα είχε απαλλάξει αυτό το εδάφιο από το πρόβλημα το οποίο, στο μυαλό ορισμένων ερμηνευτών, φαίνεται να εμπλέκεται.

Κεφάλαιο 10 – Το τελευταίο όραμα του Δανιήλ

Η χρονολόγηση των διαφόρων οραμάτων του Δανιήλ — Πώς ο Κύρος έγινε μονάρχης — Ο σκοπός του Δανιήλ στην αναζήτηση του Θεού — Η νηστεία σύμφωνα με τις Γραφές — Μια ακόμη εμφάνιση του αγγέλου Γαβριήλ — Η επίδραση στον Δανιήλ — Η ηλικία του Δανιήλ εκείνη την εποχή — Η απάντηση στην προσευχή που μερικές φορές δεν είναι άμεσα εμφανής — Ποιος είναι ο Μιχαήλ — Η φροντίδα του Δανιήλ για τον λαό του — Η σχέση του Χριστού και του Γαβριήλ με τον βασιλιά της Περσίας και τον προφήτη Δανιήλ.

Εδάφιο 1. Κατά τον τρίτο χρόνο τού Κύρου, του βασιλιά τής Περσίας, αποκαλύφθηκε ένας λόγος στον Δανιήλ, που το όνομά του είχε αποκληθεί Βαλτασάσαρ· και ο λόγος ήταν αληθινός, και η δύναμη των λεγομένων ήταν μεγάλη· και κατάλαβε τον λόγο, και εννόησε την οπτασία.

ΑΥΤΟ το εδάφιο μας εισάγει στο τελευταίο από τα καταγεγραμμένα οράματα του προφήτη Δανιήλ, με την οδηγία που του δόθηκε εκείνη την εποχή να συνεχίζεται μέσω των κεφαλαίων 11 και 12, μέχρι το τέλος του βιβλίου. Το τρίτο έτος του Κύρου ήταν το 534 π.Χ. Συνεπώς, είχαν περάσει έξι χρόνια από το όραμα των τεσσάρων θηρίων που είχε δει ο Δανιήλ κατά το πρώτο έτος του Βαλτάσαρ, το 540 π.Χ., τέσσερα χρόνια από το όραμα του κριαριού, του τράγου, του μικρού κέρατος και των 2300 ημερών του κεφαλαίου 8, κατά το τρίτο έτος του Βαλτάσαρ, το 538 π.Χ. και τέσσερα χρόνια από την οδηγία που δόθηκε στον Δανιήλ σχετικά με τις εβδομήντα εβδομάδες, κατά το πρώτο έτος του Δαρείου, το 538 π.Χ., όπως καταγράφεται στο κεφάλαιο 9. Με την ανατροπή του βασιλείου της Βαβυλώνας από τους Μήδους και τους Πέρσες, το 538 π.Χ., ο Δαρείος, χάρη στην ευγενική χορηγία του ανιψιού του, Κύρου, έλαβε την άδεια να καταλάβει τον θρόνο. Αυτό έκανε μέχρι τον θάνατό του, περίπου δύο χρόνια αργότερα. Περίπου εκείνη την εποχή, και αφού ο Καμβύσης, βασιλιάς της Περσίας, πατέρας του Κύρου είχε επίσης πεθάνει, ο Κύρος έγινε ο μοναδικός μονάρχης της δεύτερης παγκόσμιας αυτοκρατορίας της προφητείας, το 536 π.Χ. Αυτό το έτος, υπολογίζεται ως το πρώτο του έτος και έτσι το τρίτο του έτος, κατά το οποίο αυτό το όραμα δόθηκε στον Δανιήλ, χρονολογείται στο 534 π.Χ. Ο θάνατος του Δανιήλ θεωρείται ότι συνέβη λίγο αργότερα, καθώς εκείνη την εποχή, σύμφωνα με τον Prideaux, ήταν τουλάχιστον ενενήντα ενός ετών.

Εδάφιο 2. Κατά τις ημέρες εκείνες, εγώ ο Δανιήλ, ήμουν σε πένθος τρεις ολόκληρες εβδομάδες. 3. Επιθυμητό ψωμί δεν έφαγα, και κρέας και κρασί δεν μπήκε στο στόμα μου ούτε άλειψα καθόλου τον εαυτό μου, μέχρι τη συμπλήρωση τριών ολόκληρων εβδομάδων.

Το σχόλιο του μεταφραστή για τις “τρεις ολόκληρες εβδομάδες” είναι οτι πρόκειται για «εβδομάδες ημερών», όρος που ο Δρ. Στόναρντ πιστεύει ότι χρησιμοποιείται εδώ για να διακρίνει τον χρόνο που αναφέρεται από τις εβδομάδες ετών, που παρουσιάστηκαν στο

προηγούμενο κεφάλαιο.

Για ποιο σκοτό ταπείνωσε έτσι τον εαυτό του και ταλαιπώρησε την ψυχή του αυτός ο ηλικιωμένος δούλος του Θεού; — Προφανώς για να κατανοήσει πληρέστερα τον θεϊκό σκοτό σχετικά με τα γεγονότα που θα συνέβαιναν στην εκκλησία του Θεού στον επερχόμενο καιρό· διότι ο θεϊκός αγγελιοφόρος που στάλθηκε για να τον διδάξει λέει: “*από την πρώτη ημέρα, κατά την οποία ἐδωσες την καρδιά σου στο να εννοεῖς*”, κλπ. Εδάφιο 12. Υπήρχε ακόμα κάτι που ο Δανιήλ δεν καταλάβαινε, για το οποίο επιζητούσε θερμά να λάβει φως. Τι ήταν αυτό; — Ήταν αναμφίβολα κάποιο μέρος του προηγούμενου οράματος του· δηλαδή, το όραμα του κεφαλαίου 9, και μέσω αυτού να καταλάβει το όραμα του κεφαλαίου 8, του οποίου το κεφάλαιο 9 ήταν απλώς μια περαιτέρω εξήγηση. Και ως αποτέλεσμα της δέησης του, τώρα λαμβάνει περισσότερες λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τα γεγονότα που περιλαμβάνονται στα μεγάλα περιγράμματα των προηγούμενων οραμάτων του.

Αυτό το πένθος του προφήτη υποτίθεται ότι συνοδεύτηκε από νηστεία· όχι απόλυτη αποχή από το φαγητό, αλλά κάνοντας χρήση μόνο των πιο βασικών και απλών τροφών. Δεν έτρωγε ευχάριστο ψωμί, ούτε λιχουδιές ούτε νοστιμιές· δεν χρησιμοποιούσε κρέας ούτε κρασί· και δεν άλειφε το κεφάλι του, κάτι που για τους Ιουδαίους ήταν ένα εξωτερικό σημάδι νηστείας. Δεν γνωρίζουμε πόσο καιρό θα συνέχιζε αυτή τη νηστεία αν δεν είχε λάβει την απάντηση στην προσευχή του· αλλά η πορεία του στη συνέχισή της για τρεις ολόκληρες εβδομάδες δείχνει ότι, έχοντας διαβεβαιωθεί ότι το αίτημά του ήταν νόμιμο, δεν ήταν άτομο που θα μπορούσε να σταματήσει την δέηση του μέχρι να γίνει δεκτό το αίτημά του.

Εδάφιο 4. Και την 24η ημέρα τού πρώτου μήνα, ενώ ήμουν κοντά στην όχθη τού μεγάλου ποταμού, που είναι ο Τίγρης [Χιδδεκέλ στα εβραϊκά], 5. σήκωσα τα μάτια μου, και είδα, και ξάφνου, ένας ἀνθρωπος ντυμένος λινά, και οι οσφύες του ήσαν πτεριζωσμένες με καθαρό χρυσάφι τού Οφάζ· 6. και το σώμα του ήταν σαν βηρύλλιο, και το πρόσωπό του σαν θέα αστραπής, και τα μάτια του σαν λαμπάδες φωτιάς, και οι βραχίονές του και τα πόδια του σαν όψη χαλκού αστραφτερού, και η φωνή των λόγων του σαν φωνή πλήθους. 7. Και μόνος εγώ ο Δανιήλ είδα την όραση· ενώ οι άνδρες που ήσαν μαζί μου δεν είδαν την όραση· αλλά, ἐπεσε επάνω τους μεγάλος τρόμος, και ἐψυγαν για να κρυφτούν. 8. Εγώ, λοιπόν, ἐμεινα μόνος, και είδα αυτή τη μεγάλη όραση, και δεν απέμεινε δύναμη μέσα μου· και η ζωτικότητά μου μεταστράφηκε μέσα μου σε μαρασμό, και δύναμη δεν ἐμεινε μέσα μου. 9. Άκουσα, όμως, τη φωνή των λόγων του· και ενώ ἀκουγα τη φωνή των λόγων του, εγώ ήμουν βυθισμένος σε βαθύ ύπνο επάνω στο πρόσωπό μου, και το πρόσωπό μου ήταν επάνω στη γη.

Για τον ποταμό Χιδδεκέλ, η Συριακή μετάφραση θεωρεί ότι είναι ο Ευφράτης· η Βουλγάτα, η ελληνική και η αραβική, ο Τίγρης· γι αυτό και ο Wintle καταλήγει στο συμπέρασμα ότι ο προφήτης έλαβε αυτό το όραμα στο σημείο όπου ενώνονται αυτά τα ποτάμια, καθώς δεν απέχουν πολύ από τον Περσικό Κόλπο.

Μια μεγαλειώδης προσωπικότητα επισκέφθηκε τον Δανιήλ σε αυτή την περίπτωση. Η περιγραφή του είναι σχεδόν αντίστοιχη με εκείνη που δίνεται για τον Χριστό στην

Αποκάλυψη 1:14-16· και το αποτέλεσμα της παρουσίας του ήταν περίπου το ίδιο όπως το βίωσε ο Παύλος και οι σύντροφοί του όταν ο Κύριος τους συνάντησε στο δρόμο τους προς τη Δαμασκό. Πράξεις 9:1-7. Αλλά αυτός δεν ήταν ο Κύριος· γιατί ο Κύριος παρουσιάζεται ως Μιχαήλ στο εδάφιο 13. Πρέπει επομένως να ήταν άγγελος, αλλά όχι συνηθισμένος. Το ερώτημα που προκύπτει στη συνέχεια είναι: Για ποιον άγγελο μπορεί να δοθεί ειλικρινά μια τέτοια περιγραφή; Υπάρχουν ορισμένα σημεία ταύτισης μεταξύ αυτού και άλλων αποσπασμάτων που δείχνουν ξεκάθαρα ότι αυτός ήταν ο άγγελος Γαβριήλ. Στο κεφάλαιο 8:16 ο Γαβριήλ παρουσιάζεται με το όνομά του. Η παρουσία του μπροστά στον Δανιήλ εκείνη την εποχή είχε ακριβώς την ίδια επίδραση στον προφήτη με αυτήν που περιγράφεται στο απόσπασμα που έχουμε μπροστά μας. Εκείνη την εποχή, ο Γαβριήλ έλαβε εντολή να εξηγήσει στον Δανιήλ το όραμα και ο ίδιος υποσχέθηκε να του γνωστοποιήσει τι θα συνέβαινε στους έσχατους καιρούς της οργής. Αφού έδωσε στον Δανιήλ όλες τις πληροφορίες που ήταν σε θέση να αντέξει σε εκείνη την περίπτωση, στη συνέχεια συνέχισε το έργο του και εξήγησε ένα άλλο σημαντικό σημείο στο όραμα, όπως καταγράφεται στο κεφάλαιο 9:20-27. Ωστόσο, μαθαίνουμε από το κεφάλαιο 10 ότι υπήρχαν κάποια σημεία που δεν είχαν ακόμη εξηγηθεί στον προφήτη· και έτσι έβαλε ξανά την καρδιά του, να κάνει νηστεία και δέηση, για να κατανοήσει το θέμα.

Εμφανίζεται τώρα ένα πρόσωπο του οποίου η παρουσία έχει την ίδια επίδραση στον Δανιήλ με αυτήν που προκλήθηκε από την παρουσία του Γαβριήλ στην αρχή· και λέει στον Δανιήλ (εδάφιο 14): “ήρθα να σε κάνω να καταλάβεις τι θα συμβεί στον λαό σου στις έσχατες ημέρες”, την ίδια πληροφορία που είχε υποσχεθεί να δώσει ο Γαβριήλ, όπως καταγράφεται στο κεφάλαιο 8:19. Ένα συμπέρασμα μπορεί να εξαχθεί από αυτά τα γεγονότα: ο Δανιήλ αναζητούσε περαιτέρω φως στο ίδιο το όραμα που ο Γαβριήλ είχε διαταχθεί να τον κάνει να κατανοήσει. Κάποτε, είχε κάνει μια ειδική επίσκεψη στον Δανιήλ για να του δώσει πρόσθετες πληροφορίες, όταν τις αναζήτησε με προσευχή και νηστεία. Τώρα, όταν είναι προετοιμασμένος να δεχθεί περαιτέρω πληροφορίες σε σχέση με το ίδιο θέμα και τις αναζητά ξανά με τον ίδιο τρόπο. Μπορεί έστω και για μια στιγμή να υποτεθεί ότι ο Γαβριήλ αγνόησε την διδασκαλία του, ξέχασε την αποστολή του και άφησε έναν άλλον άγγελο να αναλάβει την ολοκλήρωση του ημιτελούς έργου του; Η διατύπωση του εδαφίου 14 σαφώς ταυτίζει τον ομιλητή με αυτόν που, στο όραμα του κεφαλαίου 8, υποσχέθηκε να κάνει αυτό το έργο.

Εδάφιο 10. Και ξάφνου, με άγγιξε ένα χέρι, και με σήκωσε επάνω στα γόνατά μου, και στις παλάμες των χεριών μου· 11. και μου είπε: Δανιήλ, άνδρα υπερβολικά αγαπητέ, εννόησε τα λόγια, που εγώ μιλάω σε σένα, και στάσου όρθιος· επειδή, σε σένα στάλθηκα τώρα. Και όταν μου μίλησε αυτό τον λόγο, σηκώθηκα έντρομος.
12. Και μου είπε: Μη φοβάσαι, Δανιήλ· επειδή, από την πρώτη ημέρα, κατά την οποία έδωσες την καρδιά σου στο να εννοείς, και αφού ταπεινώθηκες μπροστά στον Θεό σου, εισακούστηκαν τα λόγια σου, και εγώ ήρθα στα λόγια σου.

Αφού ο Δανιήλ λιποθύμησε μπροστά στη μεγαλοπρεπή εμφάνιση του Γαβριήλ (γιατί έτσι γίνεται γενικά κατανοητή η έκφραση «βαθύς ύπνος» του εδαφίου 9), ο άγγελος πλησιάζει και βάζει το χέρι του πάνω του για να του δώσει σιγουριά και εμπιστοσύνη ώστε να σταθεί ενώπιόν του. Λέει στον Δανιήλ ότι είναι ένας άνθρωπος πολύ αγαπητός. Τι

θαυμαστή δήλωση! Ένα μέλος της ανθρώπινης οικογένειας, ένας από την ίδια φυλή με εμάς, αγαπημένος, όχι μόνο με τη γενική έννοια με την οποία ο Θεός αγάπησε ολόκληρο τον κόσμο όταν έδωσε τον Υἱό του να πεθάνει γι' αυτούς, αλλά αγαπημένος ως άτομο, και μάλιστα πολύ! Θα μπορούσε κάλλιστα ο προφήτης να ενθαρρυνθεί από μια τέτοια δήλωση, ώστε να σταθεί ακόμη και ενώπιον του Γαβριήλ. Του λέει, επιπλέον, ότι ήρθε για να τον συναντήσει και επιθυμεί να προετοιμαστεί κατάλληλα για να κατανοήσει τα λόγια του. Αφού του είπε αυτά, ο άγιος και αγαπημένος προφήτης, σίγουρος, αλλά και τρέμοντας, στάθηκε ενώπιον του ουράνιου αγγέλου.

“Μη φοβάσαι, Δανιήλ”, συνεχίζει ο Γαβριήλ. Δεν είχε κανένα λόγο να φοβηθεί μπροστά σε κάποιον, ακόμα κι αν ήταν θεϊκό ον, καθώς αυτό; είχε σταλεί σε αυτόν επειδή ήταν πολύ αγαπητός και σε απάντηση στην ένθερμη προσευχή του. Ούτε ο λαός του Θεού οποιασδήποτε εποχής πρέπει να τρέφει δουλικό φόβο για οποιονδήποτε από αυτά τα λειτουργικά όντα που αποστέλλονται για να διακονήσουν τη σωτηρία τους. Υπάρχει, ωστόσο, μια διάθεση που εκδηλώνεται στο μυαλό πολλών οι οποίοι φαντάζονται τον Ιησού και τους αγγέλους Του μόνο ως αυστηρούς λειτουργούς δικαιοσύνης, που θέλουν να επιβάλλουν εκδίκηση και ανταπόδοση, αντί για όντα που εργάζονται ένθερμα για τη σωτηρία μας λόγω του οίκου και της αγάπης με την οποία μας βλέπουν. Η παρουσία ενός αγγέλου, αν εμφανίζόταν σωματικά μπροστά τους, θα τους προκαλούσε τρόμο, και η σκέψη ότι ο Χριστός πρόκειται σύντομα να εμφανιστεί και θα βρεθούν στην παρουσία Του, τους στενοχωρεί και τους ανησυχεί. Συνιστούμε σε αυτούς τους ανθρώπους να δουν τη φιλική σχέση που πρέπει να διατηρεί ο Χριστιανός με τον Χριστό, την κεφαλή της εκκλησίας, και λίγο περισσότερη από εκείνη την τέλεια αγάπη που διώχνει κάθε φόβο.

Στο εδάφιο 12, ο Μπάγκστερ κάνει την ακόλουθη σαφή σημείωση: «Ο Δανιήλ, όπως παρατηρεί ο Επίσκοπος Newton, ήταν πλέον πολύ προχωρημένος σε ηλικία· γιατί το τρίτο έτος του Κύρου ήταν το εβδομηκοστό τρίτο της αιχμαλωσίας του· και όντας νέος όταν μεταφέρθηκε αιχμάλωτος, δεν μπορεί να υποτεθεί ότι ήταν κάτω των ενενήντα ετών. Όσο μεγάλος κι αν ήταν, “έδωσε την καρδιά του στο να εννοεῖ” τις προηγούμενες αποκαλύψεις που του είχαν γίνει, και ιδιαίτερα το όραμα του κριαριού και του τράγου, όπως μπορεί να συλλεχθεί από τη συνέχεια και για αυτόν τον σκοπό προσευχήθηκε και νήστεψε τρεις εβδομάδες. Η νήστεια και οι προσευχές του είχαν το επιθυμητό αποτέλεσμα, γιατί ένας άγγελος στάλθηκε για να του αποκαλύψει αυτά τα μυστήρια. Όποιος λοιπόν θα ήθελε να διαπρέψει στη θεϊκή γνώση θα πρέπει να μιμηθεί τον Δανιήλ και να συνηθίσει στη μελέτη, την εγκράτεια και την αφιέρωση».

Εδάφιο 13. Όμως, ο άρχοντας της βασιλείας τής Περσίας αντιστεκόταν σε μένα 21 ημέρες· αλλά, δες, ο Μιχαήλ, ένας από τους πρώτους άρχοντες, ήρθε για να με βοηθήσει· και εγώ έμεινα εκεί κοντά στους βασιλιάδες τής Περσίας.

Πόσο συχνά εισακούονται οι προσευχές του λαού του Θεού, χωρίς φαινομενικά μέχρι εκείνη τη στιγμή να υπάρχει κάποια απάντηση. Το ίδιο συνέβη και σε αυτή την περίπτωση με τον Δανιήλ. Ο άγγελος του λέει ότι από την πρώτη μέρα που έδωσε την καρδιά στο να εννοήσει, τα λόγια του εισακούστηκαν. Ωστόσο, ο Δανιήλ συνέχισε να βασανίζει την ψυχή του με νηστεία και να παλεύει με τον Θεό για τρεις ολόκληρες εβδομάδες, αγνοώντας ότι είχε εισακουστεί το αίτημά του. Άλλα γιατί υπήρξε καθυστέρηση;

— Ο βασιλιάς της Περσίας αντιστάθηκε στον άγγελο. Η απάντηση στην προσευχή του Δανιήλ περιλάμβανε κάποια ενέργεια εκ μέρους αυτού του βασιλιά. Γι αυτήν την ενέργεια έπρεπε να επηρεαστεί για να την εκτελέσει. Αναμφίβολα αφορούσε το έργο που έπρεπε να κάνει, και είχε ήδη αρχίσει να κάνει, για λογαριασμό του ναού στην Ιερουσαλήμ και των Ιουδαίων, το διάταγμα του για την κατασκευή αυτού του ναού ήταν το πρώτο της σειράς που τελικά αποτέλεσε εκείνο το αξιοσημείωτο πρόσταγμα για την αποκατάσταση και την ανοικοδόμηση της Ιερουσαλήμ, το σημείο απ' όπου επρόκειτο να ξεκινήσει η μεγάλη προφητική περίοδος των 2300 ημερών. Και ο άγγελος αποστέλλεται για να τον επηρεάσει ώστε εκείνος να προχωρήσει σύμφωνα με το θεϊκό θέλημα.

Αχ, πόσο λίγο συνειδητοποιούμε τι συμβαίνει στον αόρατο κόσμο σε σχέση με τις ανθρώπινες υποθέσεις! Εδώ, σαν να λέγαμε, η αυλαία σηκώνεται για μια στιγμή και βλέπουμε τις κινήσεις εσωτερικά. Ο Δανιήλ προσεύχεται. Ο Δημιουργός του σύμπαντος ακούει. Η εντολή δίνεται στον Γαβριήλ να πάει να τον βοηθήσει. Άλλα ο βασιλιάς της Περσίας πρέπει να δράσει πριν απαντηθεί η προσευχή του Δανιήλ. Και ο άγγελος σπεύδει στον Πέρση βασιλιά. Ο Σατανάς αναμφίβολα συγκεντρώνει τις δυνάμεις του για να αντιταχθεί. Συναντιούνται στο βασιλικό παλάτι της Περσίας. Όλα τα κίνητρα του εγωιστικού συμφέροντος και της κοσμικής πολιτικής που μπορεί να χρησιμοποιήσει ο Σατανάς, αναμφίβολα τα χρησιμοποιεί προς όφελός του για να επηρεάσει τον βασιλιά ενάντια στη συμμόρφωση με το θέλημα του Θεού, ενώ ο Γαβριήλ ασκεί την επιρροή του προς την αντίθετη κατεύθυνση. Ο βασιλιάς πταλεύει ανάμεσα σε αντικρουόμενα συναισθήματα. Διστάζει· καθυστερεί. Η μία μέρα μετά την άλλη περνάει· κι όμως ο Δανιήλ προσεύχεται. Ο βασιλιάς εξακολουθεί να αρνείται να ενδώσει στην επιρροή του αγγέλου. Οι τρεις εβδομάδες τελειώνουν, και ιδού!, ένας ισχυρότερος από τον Γαβριήλ παίρνει τη θέση του στο παλάτι του βασιλιά, και ο Γαβριήλ εμφανίζεται στον Δανιήλ για να τον ενημερώσει για την εξέλιξη των γεγονότων. Από την αρχή, είπε, η προσευχή σου εισακούστηκε· αλλά κατά τη διάρκεια αυτών των τριών εβδομάδων που αφιέρωσες στην προσευχή και τη νηστεία, ο βασιλιάς της Περσίας αντιστάθηκε στην επιρροή μου και εμπόδισε τον ερχομό μου.

Αυτό ήταν το αποτέλεσμα της προσευχής. Ο Θεός δεν έχει υψώσει εμπόδια μεταξύ του εαυτού Του και του λαού Του από την εποχή του Δανιήλ. Είναι ακόμα προνόμιό του να προσφέρει προσευχή τόσο ένθερμη και αποτελεσματική όσο η δική του, και, όπως ο Ιακώβ, να έχει δύναμη με τον Θεό, και να υπερισχύσει.

Ποιος ήταν ο Μιχαήλ, που ήρθε για να βοηθήσει τον Γαβριήλ; Η λέξη Μιχαήλ σημαίνει στα εβραϊκά, «Αυτός που είναι σαν τον Θεό»· και οι Γραφές δείχνουν ξεκάθαρα ότι ο Χριστός είναι αυτός που φέρει αυτό το όνομα. Ο Ιούδας (εδ. 9) δηλώνει ότι ο Μιχαήλ είναι αρχάγγελος. Αρχάγγελος σημαίνει αρχηγός ή κύριος των αγγέλων· και ο Γαβριήλ, στο κείμενό μας, τον αποκαλεί έναν, ή, όπως αναφέρει το περιθώριο του μεταφραστή, τον πρώτο, από τους κύριους άρχοντες. Μόνο ένας αρχάγγελος μπορεί να υπάρχει· και ως εκ τούτου είναι προφανώς ακατάλληλο να χρησιμοποιείται η λέξη, όπως κάνουν μερικοί, στον πληθυντικό. Οι Γραφές δεν τη χρησιμοποιούν ποτέ έτσι. Ο Παύλος, στην Α΄ Θεσσαλονικείς 4:16, δηλώνει ότι όταν ο Κύριος εμφανίζεται για δεύτερη φορά για να αναστήσει τους νεκρούς, ακούγεται η φωνή του αρχαγγέλου. Τίνος η φωνή ακούγεται όταν οι νεκροί ανασταίνονται; — Η φωνή του Υιού του Θεού. Ιωάννου 5:28. Συνδυάζοντας αυτά τα εδάφια, αποδεικνύεται, (1) ότι οι νεκροί καλούνται να βγουν από τους τάφους τους με τη φωνή του Υιού του Θεού· (2) ότι η φωνή που ακούγεται τότε είναι η φωνή του αρχαγγέλου,

αποδεικνύοντας ότι ο αρχάγγελος είναι ο Υιός του Θεού· και (3) ότι ο αρχάγγελος ονομάζεται Μιχαήλ· από το οποίο προκύπτει ότι ο Μιχαήλ είναι ο Υιός του Θεού. Στο τελευταίο εδάφιο του Δανιήλ 10, ονομάζεται “ο ἀρχοντάς σας” και στο πρώτο εδάφιο του κεφαλαίου 12, “ο μεγάλος ἀρχοντας, που στέκεται για τους γιους τού λαού σου”, εκφράσεις που μπορούν αποδοθούν καταλλήλως σε κανένα άλλο ον εκτός από τον Χριστό.

Εδάφιο 14. Και ἡρθα να σε κάνω να καταλάβεις τι θα συμβεί στον λαό σου στις ἐσχατες ημέρες· επειδή, η ὄραση είναι ακόμα για πολλές ημέρες.

Η έκφραση “επειδή, η ὄραση είναι ακόμα για πολλές ημέρες”, που εκτείνεται στο μακρινό μέλλον και περιλαμβάνει το τι θα συμβεί στον λαό του Θεού ακόμη και στις ἐσχατες ημέρες, δείχνει πειστικά ότι οι ημέρες που δίνονται σε αυτό το όραμα, δηλαδή οι 2300, δεν μπορούν να σημαίνουν κυριολεκτικές ημέρες, αλλά πρέπει να είναι ημέρες ετών. (Βλέπε στο κεφάλαιο 9, εδάφια 25-27.)

Εδάφιο 15. Και ενώ μιλούσε τέτοια λόγια σε μένα, ἔβαλα το πρόσωπό μου προς τη γη, και ἐμεινα ἀφωνος. 16. Και ξάφνου, σαν μια θέα γιού ανθρώπου [από τους υιούς ανθρώπων, στο Εβραϊκό] ἀγγιξε τα χείλη μου· τότε, ἀνοιξα το στόμα μου, και μίλησα, και είπα σ' αυτόν που στεκόταν μπροστά μου: Κύριέ μου, εξαιτίας τής ὄρασης ανακατεύτηκαν μέσα μου τα εντόσθιά μου, και δεν ἐμεινε μέσα μου δύναμη. 17. Και πώς μπορεί ο δούλος αυτού τού κυρίου μου να μιλήσει μαζί μ' αυτόν τον κύριό μου; Μέσα μου, βέβαια, δεν υπάρχει από τώρα καμιά δύναμη, μα ούτε πνοή δεν ἐμεινε μέσα μου.

Ένα από τα πιο έντονα χαρακτηριστικά που εκδήλωνε ο Δανιήλ ήταν η τρυφερή φροντίδα που ένιωθε για τον λαό του. Έχοντας πλέον κατανοήσει ξεκάθαρα ότι το όραμα προμήνυε μακρούς αιώνες καταπίεσης και βασάνων για την εκκλησία, επηρεάστηκε τόσο πολύ από την όραση που η δύναμη του έφυγε από πάνω του, η αναπνοή του σταμάτησε και η δύναμη της ομιλίας του χάθηκε. Το όραμα του εδαφίου 16 αναμφίβολα αναφέρεται στο προηγούμενο όραμα του κεφαλαίου 8.

Εδάφιο 18. Και με ἀγγιξε ξανά σαν μια θέα ανθρώπου, και με ενίσχυσε, 19. και είπε: Μη φοβάσαι, ἀνδρα υπερβολικά αγαπητέ· ειρήνη σε σένα· γίνε ανδρείος, και ισχυρός. Και ενώ μου μιλούσε, ενισχύθηκα, και είπα: Ας μιλήσει ο κύριός μου· επειδή, με ενίσχυσες. 20. Και είπε: Ξέρεις γιατί ἡρθα σε σένα; Τώρα, μάλιστα, θα επιστρέψω να πολεμήσω με τον ἀρχοντα της Περσίας· και όταν βγω ἔξω, δες, θάρθει ο ἀρχοντας της Ελλάδας. 21. Εντούτοις, θα σου αναγγείλω το γραμμένο στη γραφή τής αλήθειας· και δεν είναι κανένας που αγωνίζεται μαζί μου γι' αυτούς [κανένας δεν είναι στερεωμένος μαζί μου σε αυτά τα πράγματα, στο Εβραϊκό], παρά μονάχα ο Μιχαήλ, ο ἀρχοντάς σας.

Ο προφήτης τελικά ενδυναμώνεται για να ακούσει πλήρως την ανακοίνωση που πρέπει να κάνει ο άγγελος. Και ο Γαβριήλ λέει: “Ξέρεις γιατί ἡρθα σε σένα;” Δηλαδή, ξέρεις τώρα για ποιο σκοπό έχω έρθει; Καταλαβαίνεις τον σκοπό μου ώστε να μην φοβάσαι πια; Στη συνέχεια ανακοίνωσε την πρόθεσή του να επιστρέψει, μόλις ολοκληρωθεί η

επτικοινωνία του, για να πολεμήσει τον βασιλιά της Περσίας. Η λέξη με είναι στη μετάφραση των Εβδομήκοντα, μετά, και σημαίνει, όχι εναντίον· αλλά «από κοινού με, δίπλα»· δηλαδή, ο άγγελος του Θεού θα στεκόταν στο πλευρό του περσικού βασιλείου, εφόσον ήταν στην πρόνοια του Θεού να συνεχίσει να υφίσταται αυτό το βασίλειο. “Και όταν βγω έξω”, συνεχίζει ο Γαβριήλ, “δες, θάρθει ο άρχοντας της Ελλάδας”. Δηλαδή, όταν αποσύρει την υποστήριξή του από αυτό το βασίλειο, και η πρόνοια του Θεού ενεργήσει για λογαριασμό ενός άλλου βασιλείου, ο άρχοντας της Ελλάδας θα έρθει, και η περσική μοναρχία θα ανατραπεί.

Ο Γαβριήλ του ανακοίνωσε τότε ότι κανείς — εκτός από τον Θεό φυσικά — δεν κατανοούσε τα θέματα που επρόκειτο να του αναγγείλει εκτός από τον Μιχαήλ τον άρχοντα. Και αφού τα γνωστοποίησε στον Δανιήλ, υπήρχαν τότε τέσσερα όντα στο σύμπαν στα οποία βρισκόταν η γνώση αυτών των σημαντικών αληθειών, — ο Δανιήλ, ο Γαβριήλ, ο Χριστός και ο Θεός. Τέσσερις κρίκοι σε αυτή την ανοδική αλυσίδα μαρτύρων, — ο πρώτος, ο Δανιήλ, ένα μέλος της ανθρώπινης οικογένειας· ο τελευταίος, ο Γιαχβέ, ο Θεός όλων!

Κεφάλαιο 11 – Μια κυριολεκτική, μη συμβολική, προφητεία

Η διαδοχή βασιλέων στην Περσία — Ο πλούσιος βασιλιάς — Ο μεγαλύτερος στρατός που συγκεντρώθηκε ποτέ στον κόσμο — Η σημασία της φράσης «θα σηκωθεί» — Ο Αλέξανδρος πεθαίνει — Το βασίλειο του διαιρεμένο μεταξύ των τεσσάρων κύριων στρατηγών του — Ο τόπος του βασιλιά του Βορρά και του βασιλιά του Νότου — Η Μακεδονία και η Θράκη προσαρτώνται στη Συρία — Το Συριακό βασίλειο ισχυρότερο από το βασίλειο της Αιγύπτου — Διαζύγιο και γάμος του Αντίοχου Θεού — Η εκδίκηση της Λαοδίκης — Η Βερενίκη και οι ακόλουθοί της δολοφονούνται — Ο Πτολεμαίος ο Ευεργέτης εκδικείται τον θάνατο της αδελφής του — Η Συρία λεηλατείται — 2500 είδωλα μεταφέρονται στην Αίγυπτο — Ο Αντίοχος ο Μέγας εκδικείται την υπόθεση του πατέρα του — Η πημένος από τους Αιγύπτιους — Ο Πτολεμαίος καταβεβλημένος από τα πάθη του — Μια άλλη Συριακή εκστρατεία κατά της Αιγύπτου — Νέες επιπλοκές — Εμφανίζεται η Ρώμη — Η Συρία και η Μακεδονία αναγκάζονται να υποχωρήσουν — Η Ρώμη αναλαμβάνει την κηδεμονία του Αιγύπτιου βασιλιά — Οι Αιγύπτιοι ήππωνται — Ο Αντίοχος πέφεται ενώπιον των Ρωμαίων — Η Συρία γίνεται ρωμαϊκή επαρχία — Η Ιουδαία κατακτήθηκε από τον Πομπήιο — Ο Καίσαρας στην Αίγυπτο — Συναρπαστικές σκηνές — Το στρατήγημα της Κλεοπάτρας — Ο Καίσαρας θριαμβευτής — Ήρθα, είδα, νίκησα — Ο θάνατος του Καίσαρα — Αύγουστος Καίσαρας — Η Τριανδρία — Η Αυγουστιανή εποχή της Ρώμης — Η γέννηση του Κυρίου μας — Τιβέριος, ο αχρείος — Ημερομηνία της βάπτισης του Χριστού — Η συμμαχία της Ρώμης με τους Εβραίους — Καίσαρας και Αντώνιος — Η μάχη του Ακτίου — Η τελική πτώση της Ιερουσαλήμ — Ποιοι ήταν οι Κητιαίοι — Ο πόλεμος των Βανδάλων — Η παντοτινή θυσία αφαιρείται — Το διάσημο διάταγμα του Ιουστινιανού — Οι Γότθιοι εκδιώχθηκαν από τη Ρώμη — Ο μακρύς θρίαμβος του Παπισμού — Ο άθεος βασιλιάς — Η Γαλλική επανάσταση του 1793 — Ο επίσκοπος του Παρισιού αυτοανακηρύσσεται άθεος — Η Γαλλία ως έθνος επαναστατεί ενάντια στον Δημιουργό του σύμπαντος — Ο θεσμός του γάμου ακυρώνεται — Ο Θεός ανακηρύσσεται ως φάντασμα και ο Χριστός απατεώνας — Βλασφημία ενός ιερέα του πεφωτισμού — Μια άσωτη γυναίκα, η θεά της Λογικής — Κατάργηση των τίτλων ευγενείας — Κατάσχεση κτημάτων — Διανομή γης για κέρδος — Τερματισμός της βασιλείας του τρόμου — Έσχατος καιρός, το 1798 — Τριπλός πόλεμος μεταξύ Αιγύπτου, Γαλλίας και Τουρκίας — Το όνειρο του Ναπολέοντα για δόξα στην Ανατολή — Μεταθέτει τον πόλεμο από την Αγγλία στην Αίγυπτο — Η φιλοδοξία του αγκαλιάζει όλες τις ιστορικές χώρες της Ανατολής — Πτώση του Παπισμού — Επιβίβαση από την Τουλόν — Κατάληψη της Αλεξάνδρειας — Μάχη των Πυραμίδων — Η μάχη βαθαίνει — Η Τουρκία, ο βασιλιάς του Βορρά, κηρύσσει τον πόλεμο κατά της Γαλλίας — Η εκστρατεία του Ναπολέοντα στους Αγίους Τόπους — Ηττήθηκε στην Άκρα — Αποσύρθηκε στην Αίγυπτο — Κλήθηκε πίσω στη Γαλλία — Η Αίγυπτος υπό την εξουσία της Τουρκίας — Νέα από την Ανατολή και τον Βορρά — Ο Κριμαϊκός πόλεμος του 1853 — Προβλέφθηκε από τον Δρ. Κλαρκ από αυτήν την προφητεία το 1825 — Ο ασθενής της Ανατολής — Το ανατολικό ζήτημα, τι είναι; — Το πολυαγαπημένο όνειρο της Ρωσίας — Η τελευταία διαθήκη του μεγάλου Πέτρου — Εκπληκτικά γεγονότα στη ρωσική ιστορία — Η προφητεία του Ναπολέοντα Βοναπάρτη — Η πρόβλεψη του Κόσσουτ — Η προκλητική στάση της Ρωσίας το 1870 — Ο Ρωσοτουρκικός πόλεμος του 1877 — Το συνέδριο του Βερολίνου — Η Τουρκία σε πτώχευση — Ολόκληρη η αυτοκρατορία υποθηκευμένη στον Τσάρο — Θαυμαστή συρρίκνωση του τουρκικού εδάφους — Το θαύμα των πολιτικών — Το ανατολικό ζήτημα στο μέλλον.

Εδάφιο 1. Και εγώ, κατά τον πρώτο χρόνο τού Δαρείου τού Μήδου, στεκόμουν για να τον κραταιώσω και να τον ενδυναμώσω. 2. Και τώρα θα σου αναγγείλω την αλήθεια. Δες, ακόμα τρεις βασιλιάδες θα σηκωθούν στην Περσία· και ο τέταρτος θα είναι πολύ πλουσιότερος απ' όλους· και αφού κραταιωθεί μέσα στον πλούτο του, θα διεγείρει το παν ενάντια στο βασίλειο της Ελλάδας.

Eισερχόμαστε τώρα σε μια προφητεία μελλοντικών γεγονότων, που δεν είναι ενδεδυμένη με μορφές και σύμβολα, όπως στα οράματα των κεφαλαίων 2, 7 και 8, αλλά δίνεται κυρίως σε απλή γλώσσα. Εδώ παρουσιάζονται πολλά από τα σημαντικά γεγονότα της ιστορίας του κόσμου, από τις ημέρες του Δανιήλ μέχρι το τέλος του κόσμου. Αυτή η προφητεία, λέει ο Επίσκοπος Newton, μπορεί να θεωρηθεί ως σχόλιο και εξήγηση του οράματος του κεφαλαίου 8. Μια δήλωση που δείχνει πόσο καθαρά αντιλήφθηκε τη σύνδεση μεταξύ αυτού του οράματος και του υπόλοιπου βιβλίου.

Ο άγγελος, αφού δήλωσε ότι στάθηκε, κατά το πρώτο έτος του Δαρείου, για να τον κραταιώσει και να τον ενδυναμώσει, στρέφει την προσοχή του στο μέλλον. Τρεις βασιλιάδες θα σηκωθούν ακόμη στην Περσία. Το να σηκωθείς σημαίνει να βασιλεύσεις. Τρεις βασιλιάδες επρόκειτο να βασιλεύσουν στην Περσία, πρόκειται, αναμφίβολα, για τους άμεσους διαδόχους του Κύρου Β' του Μέγα. Αυτοί ήταν, (1) ο Καμβύσης Β', γιος του Κύρου του Μέγα· (2) ο Σμέρδης, ένας απατεώνας· (3) ο Δαρείος Α΄ Υστάσπης ο Μέγας.

Ο τέταρτος θα είναι πολύ πλουσιότερος από όλους. Ο τέταρτος βασιλιάς από τον Κύρο ήταν ο Ξέρξης, πιο διάσημος για τον πλούτο του παρά για τη στρατηγία του, και εμφανής στην ιστορία για τη μεγαλοπρεπή εκστρατεία που οργάνωσε εναντίον της Ελλάδας, και την ολοκληρωτική του αποτυχία σε αυτή την επιχείρηση. Επρόκειτο να ξεσηκώσει όλους εναντίον του βασιλείου της Ελλάδας. Ποτέ πριν δεν είχε υπάρξει τέτοια επιστράτευση ανδρών για πολεμικούς σκοπούς και ποτέ δεν έχει υπάρξει έκτοτε. Ο στρατός του, σύμφωνα με τον Ηρόδοτο, που έζησε εκείνη την εποχή, αποτελούνταν από πέντε εκατομμύρια διακόσιες οιδόντα τρεις χιλιάδες διακόσιους είκοσι άνδρες (5.283.220). Και μη αρκούμενος στο να ξεσηκώσει μόνο την Ανατολή, στρατολόγησε τους Καρχηδόνιους της Δύσης στην υπηρεσία του, οι οποίοι έλαβαν μέρος στο πεδίο της μάχης με έναν επιπλέον στρατό τριακοσίων χιλιάδων ανδρών, ανεβάζοντας ολόκληρη τη δύναμη του στον σχεδόν μυθικό αριθμό των πάνω από πέντε εκατομμυρίων και μισό. Καθώς ο Ξέρξης κοίταζε την απέραντη συγκέντρωση, λέγεται ότι έκλαψε στη σκέψη ότι σε εκατό χρόνια από τότε δεν θα έμενε ζωντανός ούτε ένας από όλους αυτούς τους άντρες.

Εδάφιο 3. Θα σηκωθεί ένας δυνατός βασιλιάς, και θα εξουσιάζει με μεγάλη δύναμη, και θα κάνει σύμφωνα με τη θέλησή του. 4. Και καθώς θα σταθεί, η βασιλεία του θα συντριψτεί, και θα διαιρεθεί στους τέσσερις ανέμους τού ουρανού· όμως, όχι στους απογόνους του ούτε σύμφωνα με την εξουσία του, με την οποία εξουσίασε· επειδή, η βασιλεία του θα ξεριζωθεί και θα διαμοιραστεί σε άλλους, εκτός απ' αυτούς.

Τα γεγονότα που αναφέρονται σε αυτά τα εδάφια δείχνουν ξεκάθαρα τον Αλέξανδρο και τη διαίρεση της αυτοκρατορίας του. (Βλέπε κεφάλαιο 8:8.) Ο Ξέρξης ήταν ο τελευταίος Πέρσης βασιλιάς που εισέβαλε στην Ελλάδα. Η προφητεία επομένως παραβλέπει τους εννέα διαδόχους του Ξέρξη στην περσική αυτοκρατορία και στη συνέχεια εισάγει τον Μέγα Αλέξανδρο. Έχοντας ανατρέψει την περσική αυτοκρατορία, ο Αλέξανδρος «έγινε απόλυτος μονάρχης αυτής της αυτοκρατορίας, στο μέγιστο βαθμό που κατείχε ποτέ οποιοσδήποτε από τους Πέρσες βασιλιάδες». — Prideaux, Τόμος I, σελ. 378. Η κυριαρχία του ήταν μεγάλη, συμπεριλαμβανομένου «του μεγαλύτερου μέρους του τότε γνωστού κατοικήσιμου κόσμου» και έπραξε σύμφωνα με τη θέλησή του. Η θέλησή του τον οδήγησε, το 323 π.Χ., σε ένα μεθύσι, ως αποτέλεσμα του οποίου πέθανε όπως πεθαίνει ένας άφρων και τα

ματαιόδοξα και φιλόδοξα σχέδιά του έλαβαν ένα ξαφνικό, ολοκληρωτικό και αιώνιο τέλος. Το βασίλειο διαιρέθηκε, αλλά όχι ανάμεσα στους απογόνους του, διαμοιράστηκε σε άλλους εκτός από αυτούς. Μέσα σε δεκαπέντε χρόνια από τον θάνατό του, όλοι οι απόγονοί του έπεσαν θύματα της ζήλιας και της φιλοδοξίας των κορυφαίων στρατηγών του. Ούτε ένας από τους απογόνους του Αλεξάνδρου δεν έμεινε. Τόσο σύντομη είναι η μετάβαση από την ύψιστη κορυφή της γήινης δόξας στα χαμηλότερα βάθη της λήθης και του θανάτου. Το βασίλειο χωρίστηκε σε τέσσερα τμήματα και καταλήφθηκε από τους τέσσερις πιο ικανούς, ή ίσως τους πιο φιλόδοξους και αδίστακτους στρατηγούς του Αλεξάνδρου, - τον Κάσσανδρο, τον Λυσίμαχο, τον Σέλευκο και τον Πτολεμαίο.

Εδάφιο 5. Και ο βασιλιάς τού νότου θα γίνει ισχυρός· και ένας από τους άρχοντές του· και θα γίνει ισχυρός περισσότερο απ' αυτόν, και θα εξουσιάσει· και η εξουσία του θα είναι μεγάλη εξουσία.

Ο βασιλιάς του βορρά και ο βασιλιάς του νότου αναφέρονται πολλές φορές στο υπόλοιπο μέρος αυτού του κεφαλαίου. Επομένως, καθίσταται απαραίτητο για την κατανόηση της προφητείας να προσδιοριστούν με σαφήνεια αυτές οι δυνάμεις. Όταν η αυτοκρατορία του Αλεξάνδρου διαιρέθηκε, τα διαφορετικά τμήματα βρίσκονταν στα τέσσερα σημεία του ορίζοντα, δύση, βορρά, ανατολή και νότο. Αυτές οι διαιρέσεις θα πρέπει φυσικά να θεωρηθούν σε σχέση με την Παλαιστίνη, την πατρίδα του προφήτη. Η διαιρεση της αυτοκρατορίας που βρισκόταν δυτικά της Παλαιστίνης θα αποτελούσε έτσι το βασίλειο της δύσης. αυτή που βρισκόταν βόρεια, το βασίλειο του βορρά. αυτή που βρισκόταν ανατολικά, το βασίλειο της ανατολής. και αυτή που βρισκόταν νότια, το βασίλειο του νότου. Οι διαιρέσεις του βασίλειου του Αλεξάνδρου σε σχέση με την Παλαιστίνη ήταν οι εξής: Ο Κάσσανδρος είχε την Ελλάδα και τις γειτονικές χώρες, που βρίσκονταν δυτικά. Ο Λυσίμαχος είχε τη Θράκη, η οποία τότε περιλάμβανε τη Μικρά Ασία, και τις χώρες που βρίσκονταν στον Ελλήσποντο και τον Βόσπορο, που βρίσκονταν βόρεια της Παλαιστίνης. Ο Σέλευκος είχε τη Συρία και τη Βαβυλώνα, που βρίσκονταν κυρίως ανατολικά. και ο Πτολεμαίος είχε την Αίγυπτο και τις γειτονικές χώρες, που βρίσκονταν στα νότια.

Κατά τη διάρκεια των πολέμων και των επαναστάσεων που ακολούθησαν για αιώνες, αυτά τα γεωγραφικά όρια μεταβάλλονταν ή συχνά εξαφανίζονταν, τα παλιά εξαφανίζονταν και δημιουργούνταν νέα. Άλλα όποιες αλλαγές κι αν συνέβησαν, αυτές οι πρώτες διαιρέσεις της αυτοκρατορίας θα πρέπει να καθορίζουν τα ονόματα που αυτά τα τμήματα εδάφους θα φέρουν στη συνέχεια, αλλιώς δεν θα είχαμε πως να ελέγξουμε την εφαρμογή της προφητείας. Επομένως, οποιαδήποτε δύναμη, οποιαδήποτε στιγμή καταλάμβανε την περιοχή που αρχικά αποτελούσε το βασίλειο του βορρά, αυτή η δύναμη, εφόσον καταλάμβανε αυτήν την περιοχή, θα ήταν ο βασιλιάς του βορρά· και οποιαδήποτε δύναμη καταλάμβανε αυτό που αρχικά αποτελούσε το βασίλειο του νότου, αυτή η δύναμη θα ήταν έκτοτε ο βασιλιάς του νότου. Μιλάμε μόνο για αυτούς τους δύο βασιλείς, επειδή είναι οι μόνοι που αναφέρονται στη συνέχεια στην προφητεία, και επειδή, στην πραγματικότητα, σχεδόν ολόκληρη η αυτοκρατορία του Αλεξάνδρου διασπάστηκε τελικώς σε αυτές τις δύο διαιρέσεις.

Ο Κάσσανδρος πολύ σύντομα κατακτήθηκε από τον Λυσίμαχο, και το βασίλειό του, η Ελλάδα και η Μακεδονία, προσαρτήθηκαν στη Θράκη. Και ο Λυσίμαχος με τη σειρά του

κατακτήθηκε από τον Σέλευκο, και η Μακεδονία και η Θράκη προσαρτήθηκαν στη Συρία.

Αυτά τα γεγονότα προετοιμάζουν το έδαφος για την εξήγηση του κειμένου που έχουμε μπροστά μας. Ο βασιλιάς του νότου, η Αίγυπτος, θα γίνει ισχυρός. Ο Πτολεμαίος προσάρτησε την Κύπρο, τη Φοινίκη, την Καρία, την Κυρήνη και πολλά νησιά και πόλεις στην Αίγυπτο. Έτσι ενισχύθηκε το βασίλειό του. Άλλα ένας άλλος από τους πρίγκιπες του Αλεξάνδρου εισάγεται με την έκφραση “ένας από τους άρχοντές του”. Η Μετάφραση των Εβδομήκοντα μεταφράζει το εδάφιο ως εξής: «Και ο βασιλιάς του νότου θα είναι ισχυρός, και ένας από τους πρίγκιπες του (του Αλεξάνδρου) θα είναι ισχυρός πάνω του». Αυτό πρέπει να αναφέρεται στον Σέλευκο, ο οποίος, όπως ήδη αναφέρθηκε, έχοντας προσαρτήσει τη Μακεδονία και τη Θράκη στη Συρία, έγινε κάτοχος τριών από τα τέσσερα μέρη της κυριαρχίας του Αλεξάνδρου, και ίδρυσε ένα πιο ισχυρό βασίλειο από αυτό της Αιγύπτου.

Εδάφιο 6. Και ύστερα από χρόνια θα συζευχθούν· και η θυγατέρα τού βασιλιά τού νότου θάρθει προς τον βασιλιά τού βορρά, για να κάνει συμφιλίωση· όμως, αυτή δεν θα αναχαιτίσει τη δύναμη του βραχίονα ούτε το σπέρμα του θα σταθεί· αλλά, θα παραδοθεί αυτή, και εκείνοι που τη φέρνουν, και αυτό που θα γεννηθεί απ' αυτή, και αυτός που την ενισχύει κατά καιρούς.

Υπήρχαν συχνοί πόλεμοι μεταξύ των βασιλιάδων της Αιγύπτου και της Συρίας. Τέτοια ιδιαίτερη διαμάχη υπήρχε μεταξύ του Πτολεμαίου Β' Φιλάδελφου, του δεύτερου βασιλιά της Αιγύπτου, και του Αντίοχου Β' Θεού, του τρίτου βασιλιά της Συρίας. Τελικά συμφώνησαν να κάνουν ειρήνη με τον όρο ότι ο Αντίοχος Θεός θα έδιωχνε την πρώην σύζυγό του, Λαοδίκη Α' της Συρίας, και τους δύο γιους της, και θα παντρευόταν τη Βερενίκη, την κόρη του Πτολεμαίου Φιλάδελφου. Ο Πτολεμαίος έφερε την κόρη του στον Αντίοχο, δίνοντάς της μια τεράστια προίκα.

“όμως, αυτή δεν θα αναχαιτίσει τη δύναμη του βραχίονα”, δηλαδή το συμφέρον και τη δύναμή της με τον Αντίοχο. Και έτσι κι έγινε, λίγο καιρό αργότερα, σε μια έκρηξη αγάπης, ο Αντίοχος έφερε πίσω την πρώην σύζυγό του, Λαοδίκη, και τα παιδιά της, στην αυλή. Στη συνέχεια, η προφητεία λέει [στο εβραϊκό κείμενο]: «Ούτε αυτός (ο Αντίοχος) θα σταθεί, ούτε ο βραχίονάς του», ούτε το σπέρμα του. Η Λαοδίκη, έχοντας αποκατασταθεί στην εύνοια και την εξουσία, φοβήθηκε μήπως, μέσα στην ευμετάβλητη ιδιοσυγκρασία του, ο Αντίοχος την ντροπιάσει ξανά και ανακαλέσει τη Βερενίκη και θεωρώντας ότι τίποτα λιγότερο από τον θάνατό του δεν θα αποτελούσε αποτελεσματική προστασία από μια τέτοια πιθανότητα, διέταξε να τον δηλητηριάσουν λίγο αργότερα. Ούτε οι απόγονοί του από τη Βερενίκη τον διαδέχτηκαν στο βασίλειο, γιατί η Λαοδίκη διαχειρίστηκε τις υποθέσεις με τέτοιο τρόπο ώστε να εξασφαλίσει τον θρόνο στον μεγαλύτερο γιο της, τον Σέλευκο Καλλίνικο.

“Άλλα, θα παραδοθεί αυτή (η Βερενίκη)”. Η Λαοδίκη, μη ικανοποιημένη με τη δηλητηρίαση του συζύγου της, Αντίοχου, διέταξε τη δολοφονία της Βερενίκης. “και εκείνοι που τη φέρνουν”. Οι Αιγύπτιες γυναίκες και οι υπηρέτριες της, προσπαθώντας να την υπερασπιστούν, σκοτώθηκαν μαζί της. “και αυτό που θα γεννηθεί απ' αυτή”, περιθώριο μεταφραστή, «τον οποίο γέννησε», δηλαδή, ο γιος της Βερενίκης, ο οποίος δολοφονήθηκε την ίδια εποχή με εντολή της Λαοδίκης. “και αυτός που την ενισχύει κατά καιρούς”, ο

σύζυγός της, Αντίοχος, όπως υποθέτει ο Ιερώνυμος, ή εκείνοι που πήραν το μέρος της και την υπερασπίστηκαν.

Μια τέτοια κακία δεν μπορούσε να μείνει για πολύ ατιμώρητη, όπως προβλέπει περαιτέρω η προφητεία, και όπως αποδεικνύει περαιτέρω η ιστορία.

Εδάφιο 7. Από τον βλαστό των ριζών της, όμως, θα σηκωθεί κάποιος αντ' αυτού, και αφού έρθει με δύναμη, θα μπει μέσα στα οχυρώματα του βασιλιά τού βορρά, και θα ενεργήσει εναντίον τους, και θα υπερισχύσει· 8. κι ακόμα, στην Αίγυπτο θα φέρει αιχμαλώτους τούς θεούς τους, μαζί με τα χωνευτά τους, με τα πολύτιμα σκεύη τους, τα ασημένια και τα χρυσά· κι αυτός θα σταθεί μερικά χρόνια μακριά από τον βασιλιά τού βορρά. 9. Και εκείνος θα μπει μέσα στο βασίλειο του βασιλιά τού νότου, όμως θα επιστρέψει στη γη του. [εδ.8,9 στο Εβραϊκό: ... κι αυτός θα παραμείνει περισσότερα χρόνια από τον βασιλιά του βορρά. Έτσι, ο βασιλιάς του νότου θα έρθει στο βασίλειό του και θα επιστρέψει στη γη του.]

Αυτός ο βλαστός από την ίδια ρίζα με τη Βερενίκη ήταν ο αδελφός της, ο Πτολεμαίος Γ' ο Ευεργέτης. Μόλις διαδέχθηκε τον πατέρα του, τον Πτολεμαίο Φιλάδελφο, στο βασίλειο της Αιγύπτου, φλεγόμενος για να εκδικηθεί τον θάνατο της αδελφής του, της Βερενίκης, συγκέντρωσε έναν τεράστιο στρατό και εισέβαλε στην επικράτεια του βασιλιά του βορρά, δηλαδή του Σέλευκου Β' Καλλίνικου, ο οποίος, με τη μητέρα του, τη Λαοδίκη, βασίλευε στη Συρία. Και επικράτησε απέναντί τους, κατακτώντας ακόμη και τη Συρία, την Κιλικία, τα άνω μέρη πέρα από τον Ευφράτη και σχεδόν όλη την Ασία. Άλλα ακούγοντας ότι είχε ξεσπάσει μια στάση στην Αίγυπτο, που τον ανάγκαζε να επιστρέψει στην πατρίδα του, λεηλάτησε το βασίλειο του Σέλευκου, πήρε σαράντα χιλιάδες τάλαντα αργύρου και πολύτιμα σκεύη, και δύο χιλιάδες πεντακόσια είδωλα των θεών τους. Μεταξύ αυτών ήταν και τα είδωλα που ο Καμβύσης είχε πάρει προηγουμένως από την Αίγυπτο και είχε μεταφέρει στην Περσία. Οι Αιγύπτιοι, έχοντας επιδοθεί ολοκληρωτικά στην ειδωλολατρία, απέδωσαν στον Πτολεμαίο τον τίτλο του Ευεργέτη, ως έπαινο για το γεγονός ότι, μετά από πολλά χρόνια, αποκατέστησε τους αιχμάλωτους θεούς τους.

Αυτή, σύμφωνα με τον Επίσκοπο Newton, είναι η αφήγηση του Ιερώνυμου, που προέρχεται από αρχαίους ιστορικούς· αλλά υπάρχουν και νεότεροι συγγραφείς, λέει, οι οποίοι επιβεβαιώνουν αρκετές από τις λεπτομέρειες των γεγονότων αυτών. Ο Αππιανός μας πληροφορεί ότι η Λαοδίκη, αφού σκότωσε τον Αντίοχο, και μετά από αυτόν τόσο τη Βερενίκη όσο και το παιδί της, ο Πτολεμαίος, γιος του Φιλάδελφου, για να εκδικηθεί αυτούς τους φόνους, εισέβαλε στη Συρία, σκότωσε τη Λαοδίκη και προχώρησε μέχρι τη Βαβυλώνα. Από τον Πολύβιο μαθαίνουμε ότι ο Πτολεμαίος, με το επώνυμο Ευεργέτης, όντας πολύ εξοργισμένος με τη σκληρή μεταχείριση της αδελφής του, Βερενίκης, βάδισε με στρατό στη Συρία, και κατέλαβε την πόλη της Σελεύκειας, η οποία κρατήθηκε για μερικά χρόνια από τις φρουρές των βασιλέων της Αιγύπτου. Έτσι μπήκε στα οχυρώματα του βασιλιά του βορρά. Ο Πολύαινος επιβεβαιώνει ότι ο Πτολεμαίος αυτοανακηρύχθηκε κύριος όλης της χώρας από το όρος Ταύρος μέχρι την Ινδία, χωρίς πόλεμο ή μάχη· αλλά το αποδίδει κατά λάθος στον πατέρα αντί για τον γιο. Ο Ιουστίνος ισχυρίζεται ότι αν ο Πτολεμαίος δεν είχε ανακληθεί στην Αίγυπτο λόγω εσωτερικής εξέγερσης, θα είχε στην κατοχή του ολόκληρο το βασίλειο του Σέλευκου. Ο βασιλιάς του νότου εισήλθε στο βασίλειο

του βασιλιά του βορρά και επέστρεψε στη γη του, όπως προείπε ο προφήτης. Και παρέμεινε επίσης περισσότερα χρόνια από τον βασιλιά του βορρά· γιατί ο Σέλευκος ο Καλλίνικος πέθανε στην εξορία, από πτώση από το άλογό του ενώ ο Πτολεμαίος ο Ευεργέτης ζήσε τέσσερα ή πέντε χρόνια περισσότερο από αυτόν.

Εδάφιο 10. Και οι γιοι του θα σηκωθούν σε πόλεμο, και θα συγκεντρώσουν ένα πλήθος από πολλές δυνάμεις· και ένας απ' αυτούς θάρθει με ορμή, και θα πλημμυρίσει, και θα διαβεί· και θα επανέλθει, και θα σηκωθεί σε μάχη μέχρι το οχύρωμά του.

Το πρώτο μέρος αυτού του εδαφίου μιλάει για γιους, στον πληθυντικό· το τελευταίο μέρος, για έναν, στον ενικό. Οι γιοι του Σέλευκου Β' Καλλίνικου ήταν ο Σέλευκος Γ' Κεραυνός και ο Αντίοχος Γ' ο Μέγας. Και οι δύο ξεκίνησαν με ζήλο το έργο της υπεράσπισης και της εκδίκησης για την υπόθεση του πατέρα τους και της πατρίδας τους. Ο μεγαλύτερος από αυτούς, ο Σέλευκος, ανέβηκε πρώτος στο θρόνο. Συγκέντρωσε ένα μεγάλο πλήθος για να ανακτήσει τις κτήσεις του πατέρα του· αλλά όντας αδύναμος και λιπόψυχος πρίγκιπας, τόσο ως προς το σώμα όσο και στην περιουσία, άπορος από χρήματα και ανίκανος να κρατήσει τον στρατό του σε υπακοή, δηλητηριάστηκε από δύο από τους στρατηγούς του μετά από μια άδοξη βασιλεία δύο ή τριών ετών. Ο πιο ικανός αδελφός του, ο Αντίοχος Μέγας, ανακηρύχθηκε βασιλιάς, ο οποίος, αναλαμβάνοντας την ηγεσία του στρατού, ανακατέλαβε τη Σελεύκεια και ανέκτησε τη Συρία, καθιστώντας με συνθηκολόγηση τον εαυτό του κύριο ορισμένων τόπων ενώ κατέκτησε άλλους με τη δύναμη των όπλων. Ακολούθησε εκεχειρία, κατά την οποία και οι δύο πλευρές συμφώνησαν για ειρήνη, αλλά προετοιμάστηκαν για πόλεμο. Μετά την ειρήνη, ο Αντίοχος επέστρεψε και νίκησε στη μάχη τον Νικόλαο, τον Αιγύπτιο στρατηγό, και έκανε σκέψεις να εισβάλει στην ίδια την Αίγυπτο. Εδώ είναι αυτός που θα πλημμυρίσει και θα διαβεί.

Εδάφιο 11. Και ο βασιλιάς τού νότου θα εξαγριωθεί, και θα βγει έξω και θα πολεμήσει μαζί του, με τον βασιλιά τού βορρά· ο οποίος θα παρατάξει ένα μεγάλο πλήθος· όμως, το πλήθος θα παραδοθεί στο χέρι του.

Ο Πτολεμαίος Δ' Φιλοπάτωρ διαδέχθηκε τον πατέρα του, τον Ευεργέτη, στο βασίλειο της Αιγύπτου, ανεβαίνοντας στο στέμμα λίγο αφότου ο Αντίοχος ο Μέγας διαδέχθηκε τον αδελφό του στην κυβέρνηση της Συρίας. Ήταν ένας πολύ τρυφηλός και μοχθηρός πρίγκιπας, ο οποίος για καιρό ήταν οργισμένος από την προοπτική μιας εισβολής στην Αίγυπτο από τον Αντίοχο. Πράγματι "εξαγριώθηκε" για τις απώλειες που είχε υποστεί και τον κίνδυνο που τον απειλούσε και βγήκε από την Αίγυπτο με πολυάριθμο στρατό για να ανακόψει την πρόοδο του Σύριου βασιλιά. Ο βασιλιάς του βορρά έπρεπε επίσης να παρουσιάσει ένα μεγάλο πλήθος. Ο στρατός του Αντίοχου, σύμφωνα με τον Πολύβιο, ανερχόταν σε αυτή την περίπτωση σε εξήντα δύο χιλιάδες πεζούς, έξι χιλιάδες ιππείς και εκατόν δύο ελέφαντες. Στη μάχη, ο Αντίοχος ηττήθηκε και ο στρατός του, σύμφωνα με την προφητεία, παραδόθηκε στα χέρια του βασιλιά του νότου. Δέκα χιλιάδες πεζοί και τρεις χιλιάδες ιππείς σκοτώθηκαν και πάνω από τέσσερις χιλιάδες άνδρες συνελήφθησαν αιχμάλωτοι, ενώ από τον στρατό του Πτολεμαίου σκοτώθηκαν μόνο επτακόσιοι ιππείς και περίπου διπλάσιος αριθμός οπλιτών.

Εδάφιο 12. Και αφού πατάξει το πλήθος, η καρδιά του θα υψωθεί· και θα καταβάλει μυριάδες· όμως, δεν θα κραταιωθεί.

Ο Πτολεμαίος δεν είχε τη σύνεση να αξιοποιήσει σωστά τη νίκη του. Αν είχε συνεχίσει την επιτυχία του, πιθανότατα θα είχε γίνει κύριος ολόκληρου του βασιλείου του Αντίοχου. Άλλα αρκούμενος σε λίγες μόνο απειλές, έκανε ειρήνη για να μπορέσει να παραδοθεί στην αδιάκοπη και ανεξέλεγκτη εντρύφηση των κτηνωδών παθών του. Έτσι, έχοντας κατακτήσει τους εχθρούς του, κατακλύστηκε από τα πάθη του και ξεχνώντας το μεγάλο όνομα που θα μπορούσε να είχε καθιερώσει, περνούσε τον χρόνο του σε γλέντια και ασέλγειες.

Η καρδιά του υψώθηκε από την επιτυχία του, αλλά δεν ενδυναμώθηκε καθόλου από αυτήν, γιατί η ατιμωτική εκμετάλλευσή της, έκανε ακόμη και τους δικούς του υπηκόους να επαναστατήσουν εναντίον του. Πιο συγκεκριμένα, η καρδιά του υψώθηκε στις συναλλαγές του με τους Ιουδαίους. Φτάνοντας στην Ιερουσαλήμ, πρόσφερε εκεί θυσίες και επιθυμούσε πιολύ να εισέλθει στα άγια των αγίων του ναού, παρά τον νόμο και τη θρησκεία εκείνου του τόπου. Αν και με μεγάλη δυσκολία συγκρατήθηκε, εγκατέλειψε τον τόπο, φλεγόμενος από θυμό εναντίον ολόκληρου του έθνους των Ιουδαίων, και αμέσως ξεκίνησε εναντίον τους έναν τρομερό και αμείλικτο διωγμό. Στην Αλεξάνδρεια, όπου οι Εβραίοι κατοικούσαν από την εποχή του Αλεξάνδρου και απολάμβαναν τα προνόμια των πιο ευνοημένων πολιτών, σαράντα χιλιάδες, σύμφωνα με τον Ευσέβιο, εξήντα χιλιάδες, σύμφωνα με τον Ιερώνυμο, σκοτώθηκαν σε αυτόν τον διωγμό. Η εξέγερση των Αιγυπτίων και αυτή η σφαγή των Εβραίων ασφαλώς δεν οδήγησαν στην ισχυροποίηση του βασιλείου του, αλλά ήταν αρκετές ώστε σχεδόν ολοκληρωτικά να το καταστρέψουν.

Εδάφιο 13. Και ο βασιλιάς τού βορρά θα επιστρέψει, και θα παρατάξει ένα πλήθος μεγαλύτερο από ό,τι το πρώτο, και στο τέλος των ορισμένων χρόνων, θάρθει με ορμή, με μεγάλη δύναμη, και με μεγάλον πλούτο.

Τα γεγονότα που προλέχθηκαν σε αυτό το εδάφιο επρόκειτο να συμβούν “στο τέλος των ορισμένων χρόνων”. Η ειρήνη που συνάφθηκε μεταξύ του Πτολεμαίου Φιλοπάτορος και του Αντίοχου διήρκεσε δεκατέσσερα χρόνια. Εν τω μεταξύ, ο Πτολεμαίος πέθανε από την ακράτεια και ασέλγεια του, και τον διαδέχθηκε ο γιος του, ο Πτολεμαίος Ε΄ Επιφανής, ένα παιδί τότε τεσσάρων ή πέντε ετών. Ο Αντίοχος, την ίδια εποχή, έχοντας καταστείλει την εξέγερση στο βασίλειό του και έχοντας υποτάξει και σταθεροποιήσει τα ανατολικά μέρη ώστε να τον υπακούν, ήταν πρόθυμος να κάνει οποιαδήποτε επιχείρηση, όταν ο νεαρός Επιφανής ανέβηκε στο θρόνο της Αιγύπτου. Και θεωρώντας ότι αυτή ήταν μια πολύ καλή ευκαιρία για να διευρύνει την κυριαρχία του για να την αφήσει, συγκέντρωσε έναν τεράστιο στρατό “πλήθος μεγαλύτερο από ό,τι το πρώτο” (γιατί είχε συγκεντρώσει πολλές δυνάμεις και είχε αποκτήσει μεγάλο πλούτο στην ανατολική του εκστρατεία), και ξεκίνησε εναντίον της Αιγύπτου, αναμένοντας να έχει μια εύκολη νίκη επί του βασιλόπαιδου. Πώς τα κατάφερε θα δούμε σύντομα. καθώς εδώ νέες επιπλοκές εισέρχονται στις υποθέσεις αυτών των βασιλείων, και νέοι παράγοντες εισάγονται στο προσκήνιο της ιστορίας.

Εδάφιο 14. Και κατά τους καιρούς εκείνους θα σηκωθούν πολλοί ενάντια στον βασιλιά τού νότου· και οι διαφθορείς τού λαού σου θα υπερηφανευθούν για να εκπληρώσουν την όραση· όμως, θα πέσουν.

Ο Αντίοχος δεν ήταν ο μόνος που εξεγέρθηκε εναντίον του Πτολεμαίου, όταν ήταν ακόμα παιδί. Ο Αγαθοκλής, ο πρωθυπουργός του, έχοντας υπό την επιρροή του το πρόσωπο του βασιλιά και διευθύνοντας τις υποθέσεις του βασιλείου αντ αυτού, ήταν τόσο ακόλαστος και υπερήφανος στην άσκηση της εξουσίας του που οι επαρχίες που προηγουμένως ήταν υποταγμένες στην Αίγυπτο επαναστάτησαν. Όλη η Αίγυπτος διαταράχθηκε από ανταρσίες, και οι Αλεξανδρινοί, που εξεγέρθηκαν εναντίον του Αγαθοκλή, διέταξαν την θανάτωσή του, της αδελφής του, της μητέρας του και των συνεργατών τους. Ταυτόχρονα, ο Φίλιππος, βασιλιάς της Μακεδονίας, σύναψε συμμαχία με τον Αντίοχο για να μοιράσει τις κτήσεις του Πτολεμαίου μεταξύ τους, προτείνοντας ο καθένας να πάρει τα μέρη που ήταν πλησιέστερα και πιο βολικά για αυτόν. Έχουμε εδώ λοιπόν μια εξέγερση εναντίον του βασιλιά του νότου, που εκπληρώνει επαρκώς την προφητεία ενώ τα αντίστοιχα γεγονότα πραγματοποιήθηκαν, πέραν πάσης αμφιβολίας, όπως προέβλεπε η προφητεία.

Μια νέα δύναμη εισάγεται τώρα, — “οι διαφθορείς τού λαού σου”, λέει ο Επίσκοπος Newton, κυριολεκτώντας, «οι καταστροφείς του λαού σου». Μακριά στις όχθες του Τίβερη, ένα βασίλειο τροφοδοτούνταν με φιλόδοξα σχέδια και σκοτεινά σχέδια. Μικρό και αδύναμο στην αρχή, μεγάλωνε με θαυμαστή ταχύτητα σε δύναμη και σθένος, εκτεινόμενο προσεκτικά εδώ κι εκεί για να δοκιμάσει την ανδρεία του και να δοκιμάσει το σθένος του πτολεμικού του βραχίονα, μέχρι που, έχοντας επίγνωση της δύναμής του, σήκωσε με τόλμη το κεφάλι του ανάμεσα στα έθνη της γης και κατέλαβε με αήττητο χέρι το τιμόνι των υποθέσεών τους. Από τότε και στο εξής, το όνομα της Ρώμης βρίσκεται στην ιστορική σελίδα, προορισμένο για μακρούς αιώνες να ελέγχει τις υποθέσεις του κόσμου και να ασκεί ισχυρή επιρροή στα έθνη, ακόμη και μέχρι το τέλος των καιρών.

Η Ρώμη μίλησε και η Συρία και η Μακεδονία σύντομα είδαν τα όνειρά τους να αλλάζουν. Οι Ρωμαίοι παρενέβησαν για λογαριασμό του νεαρού βασιλιά της Αιγύπτου, αποφασίζοντας ότι έπρεπε να προστατευτεί από την καταστροφή που επινόησαν ο Αντίοχος και ο Φίλιππος. Αυτό συνέβη το 200 π.Χ. και ήταν μια από τις πρώτες σημαντικές παρεμβάσεις των Ρωμαίων στις υποθέσεις της Συρίας και της Αιγύπτου. Ο Rollin παρέχει την ακόλουθη συνοπτική περιγραφή αυτού του θέματος: —

«Ο Αντίοχος, βασιλιάς της Συρίας, και ο Φίλιππος, βασιλιάς της Μακεδονίας, κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Πτολεμαίου Φιλοπάτορος, είχαν παρουσιάσει ισχυρό ζήλο για τα συμφέροντα αυτού του μονάρχη και ήταν έτοιμοι να τον βοηθήσουν σε κάθε περίπτωση. Ωστόσο, μόλις πέθανε, αφήνοντας πίσω του ένα παιδί, το οποίο οι νόμοι της ανθρωπιάς και της δικαιοσύνης τους επέβαλαν να μην το ενοχλήσουν στην κατοχή του βασιλείου του πατέρα του, αμέσως ενώθηκαν τότε σε μια εγκληματική συμμαχία και προκάλεσαν ο ένας τον άλλον για να αποτινάξουν τον νόμιμο κληρονόμο και να μοιράσουν τις κτήσεις του μεταξύ τους. Ο Φίλιππος επρόκειτο να αποκτήσει την Καρία, τη Λιβύη, την Κυρηναϊκή, και την Αίγυπτο· και ο Αντίοχος, όλα τα υπόλοιπα. Έχοντας αυτόν το στόχο, ο τελευταίος εισήλθε στην Κοίλη-Συρία και την Παλαιστίνη, και σε λιγότερο από δύο εκστρατείες

κατέκτησε πλήρως τις δύο επαρχίες, με όλες τις πόλεις και τα ακολουθήματα τους. Η ενοχή τους, λέει ο Πολύβιος, δεν θα ήταν τόσο κραυγαλέα, αν αυτοί, όπως οι τύραννοι, είχαν προσπαθήσει να συγκαλύψουν τα εγκλήματά τους με κάποια απατηλή προσποίηση· όμως δεν έκαναν ούτε αυτό και η αδικία και η σκληρότητά τους ήταν τόσο απροκάλυπτες, που σε αυτά εφαρμόστηκε αυτό που λέγεται γενικά για τα ψάρια, ότι τα μεγαλύτερα, αν και του ίδιου είδους, θηρεύουν τα μικρότερα. Κάποιος θα έμπαινε στον πειρασμό, συνεχίζει ο ίδιος συγγραφέας, βλέποντας τους πιο ιερούς νόμους της κοινωνίας να παραβιάζονται τόσο ανοιχτά, να κατηγορήσει την θεία πρόνοια ότι είναι αδιάφορη και αναίσθητη απέναντι στα πιο φρικτά εγκλήματα· όμως εκείνη δικαιολόγησε πλήρως τη συμπεριφορά της τιμωρώντας αυτούς τους δύο βασιλιάδες όπως τους άξιζε· και τους έκανε ένα τέτοιο παράδειγμα που θα έπρεπε, σε όλες τις επόμενες εποχές, να αποτρέψει άλλους από το να ακολουθήσουν το παράδειγμά τους. Γιατί, ενώ συλλογίζονταν τμηματικά να εκτοπίσουν ένα αδύναμο και αβοήθητο παιδί από το βασίλειό του, η θεία πρόνοια ξεσήκωσε τους Ρωμαίους εναντίον τους, οι οποίοι ανέτρεψαν εντελώς τα βασίλεια του Φιλίππου και του Αντίοχου και επέφεραν στους διαδόχους τους τόσο μεγάλες καταστροφές, σχεδόν όσο εκείνες με τις οποίες σκόπευαν να συντρίψουν το βασιλοπαίδι.» — Αρχαία Ιστορία, Βιβλίο 18, κεφ. 50.

“για να εκπληρώσουν την όραση” Καθώς οι Ρωμαίοι ήταν το πιο επιφανές θέμα της προφητείας του Δανιήλ από οποιονδήποτε άλλο λαό, η πρώτη τους παρέμβαση στις υποθέσεις αυτών των βασιλείων αναφέρεται εδώ ότι αποτέλεσε την επιβεβαίωση ή την επίδειξη της αλήθειας του οράματος που προέβλεψε την ύπαρξη μιας τέτοιας δύναμης.

“όμως, θα πέσουν”. Κάποιοι το αποδίδουν αυτό σε εκείνους που αναφέρονται στο πρώτο μέρος του εδαφίου, οι οποίοι θα αντισταθούν στον βασιλιά του νότου· άλλοι, στους διαφθορείς του λαού του Δανιήλ, δηλαδή τους Ρωμαίους. Ισχύει και στις δύο περιπτώσεις. Αν το αποδώσουμε σε εκείνους που ενώθηκαν εναντίον του Πτολεμαίου, το μόνο που πρέπει να ειπωθεί είναι ότι έπεσαν γρήγορα· ενώ αν το αποδώσουμε στους Ρωμαίους, η προφητεία απλώς προσδοκούσε την περίοδο της ανατροπής τους.

Εδάφιο 15. Και ο βασιλιάς τού βορρά θάρθει, και θα υψώσει ένα πρόχωμα, και θα κυριεύσει τις οχυρές πόλεις· και οι βραχίονες του νότου δεν θα αντισταθούν ούτε το πλήθος των εκλεκτών του, και δεν θα υπάρχει δύναμη για αντίσταση.

Η εκπαίδευση του νεαρού βασιλιά της Αιγύπτου ανατέθηκε από τη Ρωμαϊκή Σύγκλητο στον Μάρκο Αιμίλιο Λέπτιδο, ο οποίος διόρισε τον Αριστομένη, έναν ηλικιωμένο και έμπειρο αξιωματούχο της αυλής, ως φύλακα του. Η πρώτη του ενέργεια ήταν να προνοήσει για την απειλούμενη εισβολή των δύο βασιλιάδων που συνασπίστηκαν, του Φιλίππου και του Αντίοχου.

Για τον σκοπό αυτό, έστειλε τον Σκόπτα, έναν διάσημο στρατηγό της Αιτωλίας, ο οποίος τότε ήταν στην υπηρεσία των Αιγυπτίων, στην πατρίδα του για να συγκεντρώσει ενισχύσεις για τον στρατό. Έχοντας εξοπλίσει έναν στρατό, βάδισε στην Παλαιστίνη και την Κοίλη-Συρία (ο Αντίοχος βρισκόταν σε πόλεμο με τον Άτταλο στη Μικρά Ασία) και υπέταξε όλη την Ιουδαία στην εξουσία της Αιγύπτου.

Έτσι, δημιουργήθηκαν οι απαραίτητες συνθήκες για την εκπλήρωση του εδαφίου που έχουμε μπροστά μας, διότι ο Αντίοχος, σταματώντας τον πόλεμό του με τον Άτταλο κατόπιν υπαγόρευσης των Ρωμαίων, έκανε γρήγορα βήματα για την ανάκτηση της

Παλαιστίνης και της Κοίλης-Συρίας από τα χέρια των Αιγυπτίων. Ο Σκόπας στάλθηκε για να του αντιταχθεί. Κοντά στις πηγές του Ιορδάνη, οι δύο στρατοί συναντήθηκαν. Ο Σκόπας ήττήθηκε, καταδιώχθηκε μέχρι τη Σιδώνα και εκεί πολιορκήθηκε στενά. Τρεις από τους πιο ικανούς στρατηγούς της Αιγύπτου, με τις καλύτερες δυνάμεις τους, στάλθηκαν για να λύσουν την πολιορκία, αλλά χωρίς επιτυχία. Τελικά, ο Σκόπας, συναντώντας έναν εχθρό, μέσα στο ωχρό και απροσδιόριστο φάσμα του λιμού, τον οποίο δεν μπορούσε να αντιμετωπίσει, αναγκάστηκε να παραδοθεί με ατιμωτικούς όρους. Μετά από αυτό, αυτός και οι δέκα χιλιάδες άνδρες του αφέθηκαν να φύγουν αποδεκατισμένοι και γυμνοί. Εδώ έχουμε την κατάληψη των πιο οχυρωμένων πόλεων από τον βασιλιά του βορρά. Γιατί η Σιδώνα ήταν, ως προς την θέση της και την άμυνά της, μια από τις ισχυρότερες πόλεις εκείνης της εποχής. Εδώ έχουμε την αποτυχία των όπλων του νότου να αντισταθούν, καθώς και την αποτυχία του λαού που είχε επιλέξει ο βασιλιάς του νότου, δηλαδή του Σκόπα και των Αιτωλικών δυνάμεων του.

Εδάφιο 16. Και εκείνος που έρχεται εναντίον του, θα κάνει σύμφωνα με τη θέλησή του, και δεν θα υπάρχει κάποιος που να του αντιστέκεται· και θα σταθεί στη γη τής δόξας, που θα αναλωθεί από τα χέρια του.

Αν και η Αίγυπτος δεν μπορούσε να αντισταθεί στον Αντίοχο, τον βασιλιά του βορρά, ο Αντίοχος δεν μπόρεσε να αντισταθεί στους Ρωμαίους, οι οποίοι τώρα ήρθαν εναντίον του. Κανένα βασίλειο δεν ήταν πλέον σε θέση να αντισταθεί σε αυτή την ανερχόμενη δύναμη. Η Συρία κατακτήθηκε και προστέθηκε στη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία, όταν ο Πομπήιος, το 65 π.Χ., στέρησε από τον Αντίοχο ΙΓ' Ασιατικό τις κτήσεις του και έκανε τη Συρία ρωμαϊκή επαρχία.

Η ίδια δύναμη επρόκειτο επίσης να σταθεί στους Αγίους Τόπους και να τους αναλώσει. Η Ρώμη συνδέθηκε με τον λαό του Θεού, τους Ιουδαίους, μέσω συμμαχίας, το 161 π.Χ.. Από την ημερομηνία αυτή και μετά κατέχει εξέχουσα θέση στο ημερολόγιο της προφητείας. Ωστόσο, δεν απέκτησε δικαιοδοσία στην Ιουδαία μέσω πραγματικής κατάκτησης μέχρι το 63 π.Χ.. Αυτή επετεύχθη με τον ακόλουθο τρόπο:

Με την επιστροφή του Πομπήιου από την εκστρατεία του εναντίον του Μιθριδάτη, βασιλιά του Πόντου, δύο αντίπαλοι, ο Υρκανός και ο Αριστόβουλος, αγωνίζονταν για το στέμμα της Ιουδαίας. Ο Πομπήιος σύντομα αντιλήφθηκε το άδικο των ισχυρισμών του Αριστόβουλου, αλλά θέλησε να αναβάλει την απόφαση για το θέμα μέχρι μετά την πολυπόθητη εκστρατεία του στην Αραβία, υποσχόμενος τότε να επιστρέψει και να διευθετήσει τις υποθέσεις τους όπως θα φαινόταν δίκαιο και σωστό. Ο Αριστόβουλος, κατανοώντας τις πραγματικές προθέσεις του Πομπήιου, έσπευσε πίσω στην Ιουδαία, όπλισε τους υπηκόους του και προετοιμάστηκε για μια σθεναρή άμυνα, αποφασισμένος, με κάθε κίνδυνο, να κρατήσει το στέμμα, καθώς προέβλεψε ότι θα ανατεθεί σε άλλον. Ο Πομπήιος ακολούθησε στενά τον φυγά. Καθώς πλησίαζε στην Ιερουσαλήμ, ο Αριστόβουλος, αρχίζοντας να μετανιώνει για την πορεία που ακολούθησε, βγήκε να τον συναντήσει και προσπάθησε να διευθετήσει τα πράγματα υποσχόμενος πλήρη υποταγή και μεγάλα χρηματικά ποσά. Ο Πομπήιος, αποδεχόμενος αυτή την προσφορά, έστειλε τον Γαβίνιο, επι κεφαλής ενός αποσπάσματος στρατιωτών, για να παραλάβει τα χρήματα. Άλλα όταν αυτός ο υποστράτηγος έφτασε στην Ιερουσαλήμ, βρήκε τις πύλες κλειστές

ενώπιον του και του είπαν από την κορυφή των τειχών ότι η πόλη δεν θα αποδεχόταν τη συμφωνία.

Ο Πομπήιος, για να μην εξαπατηθεί με αυτόν τον τρόπο χωρίς να υπάρξει τιμωρία, έβαλε τον Αριστόβουλο, τον οποίο είχε κρατήσει μαζί του, σε σιδερένια δεσμά και βάδισε αμέσως εναντίον της Ιερουσαλήμ με ολόκληρο τον στρατό του. Οι οπαδοί του Αριστόβουλου ήταν υπέρ της υπεράσπισης του τόπου ενώ εκείνοι του Υρκανού, υπέρ του ανοίγματος των πυλών.
Καθώς ο τελευταίος εξέφραζε την πλειονότητα και επικράτησε, δόθηκε στον Πομπήιο ελεύθερη είσοδος στην πόλη. Τότε οι οπαδοί του Αριστόβουλου αποσύρθηκαν στο όρος του ναού, πλήρως αποφασισμένοι να υπερασπιστούν αυτό το μέρος ενώ ο Πομπήιος ήταν το ίδιο αποφασισμένος να το κατακτήσει. Μετά από τρεις μήνες, έγινε μια ρήξη στο τείχος αρκετή για να γίνει επίθεση και ο τόπος παραδόθηκε στην κόψη του σπαθιού. Στην τρομερή σφαγή που ακολούθησε, δώδεκα χιλιάδες άνθρωποι σκοτώθηκαν. Ήταν ένα συγκινητικό θέαμα, παρατηρεί ο ιστορικός, να βλέπεις τους ιερείς, που εκείνη την εποχή ασχολούνταν με τη θεία λειτουργία, με ήρεμο χέρι και σταθερή πρόθεση να συνεχίζουν το συνηθισμένο τους έργο, προφανώς ασυνείδητοι για την άγρια αναταραχή, αν και όλοι οι φίλοι τους ολόγυρα παραδόθηκαν στη σφαγή, και αν και συχνά το αίμα τους αναμειγνύοταν με αυτό των θυσιών τους.

Έχοντας θέσει τέλος στον πόλεμο, ο Πομπήιος κατεδάφισε τα τείχη της Ιερουσαλήμ, μετέφερε αρκετές πόλεις από τη δικαιοδοσία της Ιουδαίας σε αυτή της Συρίας και επέβαλε φόρο υποτέλειας στους Εβραίους. Έτσι, για πρώτη φορά η Ιερουσαλήμ τέθηκε με κατάκτηση στα χέρια εκείνης της δύναμης που θα κρατούσε τη “γη της δόξας” στην σιδερένια της λαβή μέχρι να την καταναλώσει ολοκληρωτικά.

Εδάφιο 17. Και θα στηρίξει το πρόσωπό του στο να μπει μέσα με τη δύναμη ολόκληρου του βασιλείου του, και μαζί του θα είναι ευθύτητα· και θα ενεργήσει· και θα του δώσει θυγατέρα από γυναίκες, διαφθείροντάς την· όμως, αυτή δεν θα σταθεί ούτε θα είναι υπέρ αυτού.

Ο Επίσκοπος Newton παρέχει μια άλλη εκδοχή για αυτό το εδάφιο, η οποία φαίνεται να εκφράζει πιο καθαρά το νόημα, ως εξής: «Και θα στηρίξει επίσης το πρόσωπό του στο να μπει δια της βίας σε ολόκληρο το βασίλειο». Το εδάφιο 16 μας φέρνει στην κατάκτηση της Συρίας και της Ιουδαίας από τους Ρωμαίους. Η Ρώμη είχε προηγουμένως κατακτήσει τη Μακεδονία και τη Θράκη. Η Αίγυπτος ήταν πλέον το μόνο που είχε απομείνει από «ολόκληρο το βασίλειο» του Αλεξάνδρου και δεν είχε υποταχθεί στη ρωμαϊκή δύναμη, η οποία δύναμη αποφάσισε τώρα να εισέλθει δια της βίας σε αυτή τη χώρα.

Ο Πτολεμαίος ΙΒ' Αυλητής πέθανε το 51 π.Χ.. Άφησε το στέμμα και το βασίλειο της Αιγύπτου στον μεγαλύτερο γιο του και την κόρη του, τον Πτολεμαίο και την Κλεοπάτρα. Στη διαθήκη του προβλεπόταν να παντρευτούν, και να βασιλεύουν από κοινού· και επειδή ήταν νέοι, τέθηκαν υπό την κηδεμονία των Ρωμαίων. Ο ρωμαϊκός λαός αποδέχτηκε την ευθύνη και διόρισε τον Πομπήιο ως φύλακα των νεαρών κληρονόμων της Αιγύπτου.

Λίγο αργότερα, ξέσπασε μια διαμάχη μεταξύ του Πομπήιου και του Καίσαρα, και έλαβε χώρα η περίφημη μάχη των Φαρσάλων μεταξύ των δύο στρατηγών. Ο Πομπήιος, ήττημένος, κατέφυγε στην Αίγυπτο. Ο Καίσαρας τον ακολούθησε αμέσως εκεί. Άλλα πριν από την άφιξή του, ο Πομπήιος δολοφονήθηκε άγρια από τον Πτολεμαίο, του οποίου είχε

διοριστεί φύλακας. Ο Καίσαρας, λοιπόν, ανέλαβε τον διορισμό που είχε δοθεί στον Πομπήιο, ως φύλακας του Πτολεμαίου και της Κλεοπάτρας. Βρήκε την Αίγυπτο σε αναταραχή από εσωτερικές διαταραχές, με τον Πτολεμαίο και την Κλεοπάτρα να έχουν γίνει εχθροί ο ένας προς τον άλλον, καθώς αυτή ήταν αποστερημένη από το μερίδιό της στη διακυβέρνηση. Παρ' όλα αυτά, δεν δίστασε να αποβιβαστεί στην Αλεξάνδρεια με τη μικρή του δύναμη, 800 ιππείς και 3200 πεζούς, να λάβει γνώση της διαμάχης και να αναλάβει την επίλυσή της. Καθώς τα προβλήματα αυξάνονταν καθημερινά, ο Καίσαρας διαπίστωσε ότι η μικρή του δύναμη ήταν ανεπαρκής για να διατηρήσει τη θέση του και, μη μπορώντας να φύγει από την Αίγυπτο λόγω του βόρειου ανέμου που φυσούσε εκείνη την εποχή, έστειλε διαταγή στην Ασία, διατάζοντας όλα τα στρατεύματα που είχε σε αυτό το μέρος να έρθουν σε βοήθειά του το συντομότερο δυνατό.

Με πολύ αλαζονικό τρόπο, διέταξε τον Πτολεμαίο και την Κλεοπάτρα να διαλύσουν τους στρατούς τους, να εμφανιστούν ενώπιόν του για διευθέτηση των διαφορών τους και να συμμορφωθούν με την απόφασή του. Καθώς η Αίγυπτος ήταν ανεξάρτητο βασίλειο, αυτό το αλαζονικό διάταγμα θεωρήθηκε προσβολή της βασιλικής της αξιοπρέπειας, για το οποίο οι Αιγύπτιοι, εξοργισμένοι, όρμησαν στα όπλα. Ο Καίσαρας απάντησε ότι ενεργούσε δυνάμει της θέλησης του πατέρα τους του Πτολεμαίου Αυλητή, ο οποίος είχε θέσει τα παιδιά του υπό την κηδεμονία της Γερουσίας και του λαού της Ρώμης, ολόκληρη η εξουσία της οποίας ανήκε πλέον στο πρόσωπό του ως ύπατου· και ότι, ως φύλακας, είχε το δικαίωμα να διαιτητεύσει μεταξύ τους.

Το θέμα τελικά τέθηκε ενώπιόν του και διορίστηκαν δικηγόροι για να υπερασπιστούν την υπόθεση των αντίστοιχων μερών. Η Κλεοπάτρα, γνωρίζοντας την αδυναμία του μεγάλου Ρωμαίου κατακτητή, έκρινε ότι η ομορφιά της παρουσίας της θα ήταν πιο αποτελεσματική στην εξασφάλιση κρίσης υπέρ της από οποιονδήποτε δικηγόρο που θα μπορούσε να προσλάβει. Για να φτάσει στην παρουσία του απαρατήρητη, κατέφυγε στο ακόλουθο στρατήγημα: Ξάπλωσε ολόκληρη μέσα σε ένα δεμάτι ρούχα και ο Απολλόδωρος, ο Σικελός υπηρέτης της, το τύλιξε σε ένα ύφασμα, το έδεσε με ένα λουρί, το σήκωσε στους Ηράκλειους ώμους του και αναζήτησε τα διαμερίσματα του Καίσαρα. Ισχυριζόμενος ότι είχε ένα δώρο για τον Ρωμαίο στρατηγό, έγινε δεκτός από την πύλη του κάστρου, ήρθε μπροστά στον Καίσαρα και άφησε το βάρος στα πόδια του. Όταν ο Καίσαρας έλυσε αυτό το ζωντανό δεμάτι, ίδού! η όμορφη Κλεοπάτρα στάθηκε μπροστά του. Δεν ήταν καθόλου δυσαρεστημένος με το στρατήγημα, και όντας ο χαρακτήρας που περιγράφεται στη [Β΄ Πέτρου 2:14](#), η πρώτη θέα ενός τόσο όμορφου ατόμου, λέει ο Rollin, είχε όλη την επίδραση πάνω του που η Κλεοπάτρα είχε επιθυμήσει να έχει.

Ο Καίσαρας τελικά διέταξε ότι ο αδελφός και η αδελφή έπρεπε να καταλάβουν τον θρόνο από κοινού, σύμφωνα με την πρόθεση της διαθήκης. Ο Ποθεινός, ο πρωθυπουργός του κράτους, έχοντας παίξει πρωταρχικό ρόλο στην εκδίωξη της Κλεοπάτρας από τον θρόνο, φοβόταν το αποτέλεσμα της αποκατάστασής της. Ως εκ τούτου, άρχισε να προκαλεί ζήλια και εχθρότητα εναντίον του Καίσαρα, υπονοώντας στον πληθυσμό ότι σχεδίαζε τελικά να δώσει στην Κλεοπάτρα την αποκλειστική εξουσία. Σύντομα ακολούθησε ανοιχτή στάση. Ο Αχιλλάς, επικεφαλής 20.000 ανδρών, προέλασε για να εκδιώξει τον Καίσαρα από την Αλεξάνδρεια. Επιδέξια τοποθετώντας το μικρό του σώμα στους δρόμους και τα σοκάκια της πόλης, ο Καίσαρας δεν δυσκολεύτηκε να αποκρούσει την επίθεση. Οι Αιγύπτιοι ανέλαβαν να καταστρέψουν τον στόλο του. Αυτός απάντησε καίγοντας τον δικό

τους. Μερικά από τα φλεγόμενα πλοία οδηγήθηκαν κοντά στην αποβάθρα, πολλά από τα κτίρια της πόλης πυρπολήθηκαν και η περίφημη αλεξανδρινή βιβλιοθήκη, που περιείχε σχεδόν 400.000 τόμους, καταστράφηκε.

Καθώς ο πόλεμος γινόταν όλο και πιο απειλητικός, ο Καίσαρας ζήτησε από όλες τις γειτονικές χώρες για βοήθεια. Ένας μεγάλος στόλος ήρθε από τη Μικρά Ασία προς βοήθειά του. Ο Μιθριδάτης ξεκίνησε για την Αίγυπτο με στρατό που είχε συγκεντρώσει στη Συρία και την Κιλικία. Ο Αντίπατρος ο Ιδουμαίος ενώθηκε μαζί του, με 3000 Εβραίους. Οι Εβραίοι, που κρατούσαν τα περάσματα προς την Αίγυπτο, επέτρεψαν στον στρατό να προχωρήσει χωρίς διακοπή. Χωρίς αυτή τη συνεργασία εκ μέρους τους, ολόκληρο το σχέδιο θα είχε αποτύχει. Η άφιξη αυτού του στρατού έκρινε την αναμέτρηση. Μια αποφασιστική μάχη δόθηκε κοντά στον Νείλο, με αποτέλεσμα την ολοκληρωτική νίκη του Καίσαρα. Ο Πτολεμαίος, προσπαθώντας να δραπετεύσει, πνίγηκε στον ποταμό. Η Αλεξανδρεία και όλη η Αίγυπτος υποτάχθηκαν στον νικητή. Η Ρώμη είχε πλέον εισέλθει και απορροφήσει ολόκληρο το αρχικό βασίλειο του Αλεξάνδρου.

Με την “ευθύτητα” [οι ευθείς στα Εβραϊκά] του κειμένου αναμφίβολα εννοούνται οι Εβραίοι, οι οποίοι του έδωσαν την προαναφερθείσα βοήθεια. Χωρίς αυτήν, πρέπει να είχε αποτύχει. Με αυτήν, υπέταξε πλήρως την Αίγυπτο στην εξουσία του το 47 π.Χ..

“Θυγατέρα από γυναίκες, διαφθείροντάς την”. Το πάθος που είχε καταλάβει τον Καίσαρα για την Κλεοπάτρα, με την οποία απέκτησε έναν γιο, αποδίδεται από τον ιστορικό ως ο μοναδικός λόγος της ανάληψης μιας τόσο επικίνδυνης εκστρατείας όπως ο αιγυπτιακός πόλεμος. Αυτό τον κράτησε στην Αίγυπτο πολύ περισσότερο χρόνο από όσο απαιτούσαν οι υποθέσεις του, περνώντας ολόκληρες νύχτες σε γλέντια και φαγοπότια με την άσωτη βασίλισσα. “όμως”, είπε ο προφήτης, “αυτή δεν θα σταθεί ούτε θα είναι υπέρ αυτού”. Η Κλεοπάτρα αργότερα ενώθηκε με τον Αντώνιο, τον εχθρό του Αυγούστου Καίσαρα, και άσκησε όλη της τη δύναμη εναντίον της Ρώμης.

Εδάφιο 18. Έπειτα, θα στρέψει το πρόσωπό του προς τα νησιά, και θα κυριεύσει πολλά· αλλά, κάποιος ηγεμόνας θα σταματήσει απ' αυτόν το όνειδος· εκτός αυτού, θα επιστρέψει το όνειδος επάνω του.

Ο πόλεμος με τον Φαρνάκη, βασιλιά του Κιμμερίου Βοσπόρου, τελικά τον οδήγησε μακριά από την Αίγυπτο. «Μόλις έφτασε εκεί που βρισκόταν ο εχθρός», λέει ο Prideaux, «αυτός, χωρίς να δώσει καμία ανάπταυλα ούτε στον εαυτό του ούτε σε αυτούς, όρμησε αμέσως εναντίον τους και κέρδισε μια απόλυτη νίκη· μια αφήγηση για την οποία έγραψε σε έναν φίλο του με αυτές τις τρεις λέξεις: Veni, vidi, vici· ήρθα, είδα, νίκησα». Το τελευταίο μέρος αυτού του εδαφίου είναι κάπως δυσνόητο και υπάρχει διαφορά απόψεων όσον αφορά την ερμηνεία του. Κάποιοι το εφαρμόζουν πιο πίσω στη ζωή του Καίσαρα και νομίζουν ότι εκπληρώνεται με τη διαμάχη του με τον Πομπήιο. Άλλά τα προηγούμενα και τα επόμενα γεγονότα, που ορίζονται σαφώς στην προφητεία, μας αναγκάζουν να αναζητήσουμε την εκπλήρωση αυτού του μέρους της πρόβλεψης μεταξύ της νίκης επί του Φαρνάκη και του θανάτου του Καίσαρα στη Ρώμη, όπως παρουσιάζεται στο επόμενο εδάφιο. Μια πιο πλήρης ιστορία αυτής της περιόδου θα μπορούσε να φέρει στο φως γεγονότα που θα καθιστούσαν ορατή την εφαρμογή αυτού του αποσπάσματος.

Εδάφιο 19. Τότε, θα στρέψει το πρόσωπό του προς τα οχυρώματα της γης του· όμως, θα προσκόψει και θα πέσει, και δεν θα βρεθεί.

Μετά από αυτή την κατάκτηση, ο Καίσαρας νίκησε τα τελευταία εναπομείναντα τμήματα της ομάδας του Πομπήιου, τον Κάτωνα και τον Σκιπίωνα στην Αφρική, τον Λαβιηνό και τον Βάρο στην Ισπανία. Επιστρέφοντας στη Ρώμη, στα “οχυρώματα της γης του”, έγινε αιώνιος δικτάτορας και του απονεμήθηκαν άλλες εξουσίες και τιμές που τον καθιστούσαν στην πραγματικότητα απόλυτο κυρίαρχο ολόκληρης της αυτοκρατορίας. Άλλα ο προφήτης είχε πει ότι “θα προσκόψει και θα πέσει”. Το εδάφιο υππονοεί ότι η ανατροπή του θα ήταν ξαφνική και απροσδόκητη, σαν ένα άτομο που σκοντάφτει κατά λάθος στο περπάτημα του. Έτσι, αυτός ο άνθρωπος, που είχε πολεμήσει και κερδίσει πεντακόσιες μάχες, έχει καταλάβει χίλιες πόλεις και έχει θανατώσει ένα εκατομμύριο εκατόν ενενήντα δύο χιλιάδες άνδρες, έπεσε, όχι στο βουητό της μάχης και κατά την ώρα του αγώνα, αλλά όταν νόμιζε ότι το μονοπάτι του ήταν ομαλό και σπαρμένο με λουλούδια, και όταν ο κίνδυνος υποτίθεται ότι ήταν μακριά. Καθισμένος στην αίθουσα της γερουσίας, στον χρυσό θρόνο του, για να λάβει από τα χέρια αυτού του σώματος τον τίτλο του βασιλιά, το μαχαίρι της προδοσίας τον χτύπησε ξαφνικά στην καρδιά. Ο Κάσσιος, ο Βρούτος και άλλοι συνωμότες όρμησαν πάνω του και έπεσε, τρυπημένος με είκοσι τρία τραύματα. Έτσι, σκόνταψε, ξαφνικά, και έπεσε και δεν βρέθηκε, 44 π.Χ..

Εδάφιο 20. Και αντ' αυτού θα σηκωθεί ένας τύραννος [φοροσυλλέκτης, στο Εβραϊκό], που θα κάνει να παρέλθει η δόξα τού βασιλείου [μέσα στη δόξα του βασιλείου, στο Εβραϊκό]· όμως, σε λίγες ημέρες θα αφανιστεί, και όχι με οργή ούτε με μάχη.

Ο Αύγουστος Καίσαρας διαδέχθηκε τον θείο του, Ιούλιο, από τον οποίο είχε υιοθετηθεί ως διάδοχός του. Ανακοίνωσε δημόσια την υιοθεσία του από τον θείο του και πήρε το όνομά του, στο οποίο πρόσθεσε το Οκταβιανός. Συνεργαζόμενος με τον Μάρκο Αντώνιο και τον Λέππιδο για να εκδικηθούν τον θάνατο του Καίσαρα, σχημάτισαν αυτό που ονομάζεται τριανδρική μορφή διακυβέρνησης. Έχοντας στη συνέχεια εδραιωθεί σταθερά στην αυτοκρατορία, η γερουσία του απένειμε τον τίτλο του Αυγούστου και έγινε ανώτατος ηγεμόνας καθώς τα άλλα μέλη της Τριανδρίας είχαν πλέον πεθάνει.,

Ήταν με τρόπο εμφατικό, φοροσυλλέκτης. Ο Λουκάς, μιλώντας για τα γεγονότα που έλαβαν χώρα την εποχή που γεννήθηκε ο Χριστός, λέει: “Και κατά τις ημέρες εκείνες βγήκε διάταγμα από τον Καίσαρα Αύγουστο να απογραφεί [ης περιουσίας με σκοπό τη φορολόγηση] ολόκληρη η οικουμένη.”. Λουκάς 2:1. Αυτή η φορολογία που επιβλήθηκε σε όλο τον κόσμο ήταν ένα γεγονός άξιο προσοχής· και το άτομο που την εφάρμοσε έχει σίγουρα δικαίωσε τον τίτλο του φοροσυλλέκτη, περισσότερο από κάθε άλλον.

Η εφημερίδα St. Louis Globe Democrat, στο Current Literature για τον Ιούλιο του 1895, κάνει την εξής αναφορά: «Ο Αύγουστος Καίσαρας δεν ήταν ένας δημόσιος ευεργέτης όπως παρουσιάζεται. Ήταν ο πιο απαιτητικός φοροσυλλέκτης που είχε δει ποτέ ο ρωμαϊκός κόσμος μέχρι εκείνη την εποχή».

Και στάθηκε στη «δόξα τού βασιλείου». Η Ρώμη έφτασε στις μέρες του στο απόγειο του μεγαλείου και της δύναμής της. Η «Εποχή του Αυγούστου» είναι μια έκφραση που χρησιμοποιείται παντού για να δηλώσει τη χρυσή εποχή της ρωμαϊκής ιστορίας. Η Ρώμη

δεν είδε ποτέ μια πιο λαμπρή ώρα. Η ειρήνη προωθήθηκε, η δικαιοσύνη διατηρήθηκε, η πολυτέλεια περιορίστηκε, η πειθαρχία καθιερώθηκε και η μάθηση ενθαρρύνθηκε. Κατά τη βασιλεία του, ο ναός του Ιανού έκλεισε για τρίτη φορά από την ίδρυση της Ρώμης, σηματοδοτώντας ότι όλος ο κόσμος βρισκόταν σε ειρήνη. Σε αυτήν την ευοίωνη περίοδο γεννήθηκε ο Κύριος μας στη Βηθλεέμ της Ιουδαίας. Λίγο λιγότερο από δεκαοκτώ χρόνια μετά την απογραφή που αναφέρεται εδώ, που για το μακρινό βλέμμα του προφήτη φάνταζαν ως “λίγες μέρες”, ο Αύγουστος πέθανε, όχι με οργή ούτε στη μάχη, αλλά ειρηνικά στο κρεβάτι του, στη Νώλα, όπου είχε πάει για να αναζητήσει ηρεμία και υγεία, το 14 μ.Χ., στο εβδομηκοστό έκτο έτος της ηλικίας του.

Εδάφιο 21. Κι αντ' αυτού θα σηκωθεί κάποιος εξουθενημένος [αχρείος στο Εβραϊκό], στον οποίο δεν θα δώσουν βασιλική τιμή· αλλά θάρθει ειρηνικά, και θα κυριεύσει το βασίλειο με κολακείες.

Μετά τον Αύγουστο Καίσαρα ανέβηκε στη συνέχεια στον ρωμαϊκό θρόνο ο Τιβέριος Καίσαρας. Προήχθη σε ύπατο στο εικοστό όγδοο έτος της ηλικίας του. Έχει καταγραφεί ότι καθώς ο Αύγουστος επρόκειτο να ορίσει τον διάδοχό του, η σύζυγός του, Λιβία, τον παρακάλεσε να ορίσει τον Τιβέριο (γιο της από έναν πρώην σύζυγο). αλλά ο αυτοκράτορας είπε: «Ο γιος σου είναι πολύ αχρείος για να φορέσει την πτορφύρα της Ρώμης» και ο διορισμός δόθηκε στον Αγρίππα, έναν πολύ ενάρετο και πολύ σεβαστό Ρωμαίο πολίτη. Άλλα η προφητεία είχε προβλέψει ότι ένα αχρείο άτομο θα διαδεχόταν τον Αύγουστο. Ο Αγρίππας πέθανε και ο Αύγουστος βρέθηκε ξανά στην ανάγκη να επιλέξει διάδοχο. Η Λιβία επανέλαβε τις συστάσεις της για τον Τιβέριο και ο Αύγουστος, εξασθενημένος από την ηλικία και την ασθένεια, κολακεύτηκε πιο εύκολα και τελικά συναίνεσε στο να ορίσει, ως συνάδελφό του και διάδοχό του, αυτόν τον «αχρείο» νεαρό άνδρα. Άλλα οι πολίτες δεν του έδωσαν ποτέ την αγάπη, τον σεβασμό και την “βασιλική τιμή”, που οφείλονταν σε έναν δίκαιο και πιστό ηγεμόνα.

Πόσο σαφής είναι αυτή η εκπλήρωση της πρόβλεψης ότι δεν θα του έδιναν βασιλική τιμή, αλλά οτι έπρεπε να έρθει ειρηνικά και να κυριεύσει το βασίλειο με κολακείες. Μια παράγραφος από την Αμερικανική Εγκυκλοπαίδεια δείχνει πώς εκπληρώθηκε αυτό: —

«Κατά το υπόλοιπο της ζωής του Αυγούστου, αυτός (ο Τιβέριος) συμπεριφέρθηκε με μεγάλη σύνεση και ικανότητα, τελειώνοντας έναν πόλεμο με τους Γερμανούς με τέτοιο τρόπο που άξιζε θρίαμβο. Μετά την ήττα του Βάρου και των λεγεώνων του, στάλθηκε για να ελέγξει την πρόοδο των νικηφόρων Γερμανών, και ενήργησε σε αυτόν τον πόλεμο με το ίδιο πνεύμα και σύνεση. Μετά τον θάνατο του Αυγούστου, διαδέχθηκε, χωρίς αντίσταση, τον θρόνο της αυτοκρατορίας· από τον οποίο, ωστόσο, με την χαρακτηριστική του προσποίηση, προσπάθησε να παραιτηθεί, μέχρι που του ζητήθηκε επανειλημμένα από τη δουλοπρεπή γερουσία.»

Προσποίηση από μέρους του, κολακεία από μέρους της δουλοπρεπούς γερουσίας και κατοχή του βασιλείου χωρίς αντίσταση - αυτές ήταν οι συνθήκες που συνόδευαν την άνοδό του στο θρόνο, και αυτές ήταν οι συνθήκες για τις οποίες μιλούσε η προφητεία.

Το άτομο που αναφέρεται στο κείμενο χαρακτηρίζεται ως «αχρείο». Ήταν αυτός ο χαρακτήρας που διατήρησε ο Τιβέριος; Ας απαντήσει ως προς αυτό μια άλλη παράγραφος από την Εγκυκλοπαίδεια: —

«Ο Τάκιτος καταγράφει τα γεγονότα αυτής της βασιλείας, συμπεριλαμβανομένου του ύποπτου θανάτου του Γερμανικού, της απεχθούς διοίκησης του Σηιανού, της δηλητηρίασης του Δρούσου, με όλο το εξαιρετικό μείγμα τυραννίας με περιστασιακή σοφία και κοινή λογική που διέκρινε τη συμπεριφορά του Τιβέριου, μέχρι την διαβόητη και άσωτη αποχώρησή του, το 26 μ.Χ., στο νησί Κάπρι, στον κόλπο της Νάπολης, μετά το οποίο δεν θα επέστρεφε ποτέ στη Ρώμη. Με τον θάνατο της Λιβίας, το 29 μ.Χ., ο μόνος περιορισμός στις ενέργειές του και σε εκείνες του απεχθούς Σηιανού, άρθηκε και ακολούθησε ο θάνατος της χήρας και της οικογένειας του Γερμανικού. Τελικά, ο διαβόητος ευνοούμενος, επέκτεινε τις βλέψεις του στην ίδια την αυτοκρατορία, και ο Τιβέριος, ενημερωμένος για τις μηχανορραφίες του, ετοιμάστηκε να τον αντιμετωπίσει με το αγαπημένο του όπλο, την υποκρισία. Αν και ήταν απόλυτα αποφασισμένος να τον εξοντώσει, συγκέντρωσε τιμές πάνω του, τον ανακήρυξε συνεργάτη του στην υπατεία και, αφού έπαιξε πολύ με την αξιοπιστία του και με τη σύγκλητο, η οποία τον θεωρούσε πιο ευνοημένο από ποτέ, προετοιμάστηκε επιδέξια για τη σύλληψή του. Ο Σηιανός έπεσε επάξια και χωρίς οίκτο· αλλά πολλά αθώα άτομα εξοντώθηκαν κι αυτά, ως συνέπεια της καχυποψίας και της σκληρότητας του Τιβέριου, η οποία πλέον ξεπερνούσε κάθε όριο. Το υπόλοιπο της βασιλείας αυτού του τυράννου δεν είναι τίποτα περισσότερο από μια αιδηιαστική αφήγηση δουλοπρέπειας αφενός και δεσποτικής αγριότητας αφετέρου. Το ότι ο ίδιος υπέμεινε τόση δυστυχία όση προκάλεσε, είναι φανερό από τον ακόλουθο πρόλογο μιας από τις επιστολές του προς τη σύγκλητο: «Αυτό που θα σας γράψω, στρατευμένοι πατέρες, ή τι δεν θα γράψω, ή γιατί θα έπρεπε να γράψω καν, είθε οι θεοί και οι θεές να με βασανίζουν περισσότερο από όσο νιώθω καθημερινά ότι το κάνουν, αν μπορώ να καταλάβω». «Τι ψυχικό βασανιστήριο», παρατηρεί ο Τάκιτος, «αναφερόμενος σε αυτό το απόσπασμα, «που θα μπορούσε να αποσπάσει μια τέτοια ομολογία!»»

«Ο Σενέκας παρατηρεί για τον Τιβέριο ότι δεν μέθυσε ποτέ παρά μόνο μία φορά στη ζωή του· γιατί βρισκόταν σε μια κατάσταση διαρκούς μέθης από τη στιγμή που έδωσε τον εαυτό του στο ποτό, μέχρι την τελευταία στιγμή της ζωής του».

Τυραννία, υποκρισία, ακολασία και αδιάκοπη μέθη - αν αυτά τα χαρακτηριστικά και οι πρακτικές δείχνουν έναν άνθρωπο αχρείο, ο Τιβέριος επέδειξε αυτόν τον χαρακτήρα με αποκρουστική πληρότητα.

Εδάφιο 22. Και οι βραχίονες εκείνου που κατακλύζει θα κατακλυστούν μπροστά του, και θα συντριψτούν· ακόμα κι αυτός ο άρχοντας της διαθήκης.

Ο Επίσκοπος Newton παρουσιάζει την ακόλουθη εκδοχή του κειμένου ως εκείνη που συμφωνεί καλύτερα με το πρωτότυπο: «Και οι βραχίονες εκείνου που κατακλύζει θα κατακλυστούν από μπροστά του και θα συντριβούν» [προτιμά την ελληνική εκδοχή δηλαδή]. Οι εκφράσεις αυτές υποδηλώνουν επανάσταση και βία· και σε εκπλήρωση θα πρέπει να περιμένουμε να κατακλυστούν οι βραχίονες του Τιβέριου, αυτού που κατακλύζει, ή, με άλλα λόγια, να υποστεί έναν βίαιο θάνατο. Για να δείξουμε πώς επιτεύχθηκε αυτό, καταφεύγουμε και πάλι στην Αμερικανική Εγκυκλοπαίδεια, στο λήμμα. Τιβέριος: —

«Υποκρινόμενος μέχρι το τέλος, έκρυβε την αυξανόμενη αδυναμία του όσο περισσότερο μπορούσε, προσπαθώντας μάλιστα να συμμετάσχει στα αθλήματα και τις ασκήσεις των στρατιωτών της φρουράς του. Τελικά, αφήνοντας το αγαπημένο του νησί,

που έγινε σκηνικό των πιο αηδιαστικών ασωτιών, σταμάτησε σε μια εξοχική κατοικία κοντά στο ακρωτήριο Μισένο, όπου, στις 16 Μαρτίου 37, βυθίστηκε σε λήθαργο, στον οποίο φαινόταν να είναι νεκρός. Ο Καλιγούλας ετοιμαζόταν με πολυάριθμη συνοδεία να καταλάβει την αυτοκρατορία, όταν η ξαφνική του ανάκαμψη τους προκάλεσε αναστάτωση. Σε αυτή την κρίσιμη στιγμή, ο Μάκρος, ο πρετοριανός ἐπαρχος, τον ἐπνίξε χρησιμοποιώντας μαξιλάρια. Έτσι πέθανε ο αυτοκράτορας Τιβέριος, στο εβδομηκοστό όγδοο έτος της ηλικίας του και στο εικοστό τρίτο της βασιλείας του, καταδικασμένος από όλους.».

“Ο ἀρχοντας της διαθῆκης” αναμφισβήτητα αναφέρεται στον Ιησού Χριστό, “τὸν Χριστό τον Ηγήτορα”, ο οποίος επρόκειτο να “στερεώσει τη διαθῆκη” μια εβδομάδα με τον λαό του. Δανιήλ 9:25-27. Ο προφήτης, αφού μας κατεύθυνε στον θάνατο του Τιβέριου, τώρα αναφέρει παρεμπιπτόντως ένα γεγονός που συνέβη κατά τη διάρκεια της βασιλείας του, τόσο σημαντικό που δεν θα έπρεπε να παραβλεφθεί· δηλαδή, την εκκοπή του Άρχοντα της διαθῆκης, ἡ, με άλλα λόγια, τον θάνατο του Κυρίου μας Ιησού Χριστού. Σύμφωνα με την προφητεία, αυτό έλαβε χώρα κατά τη διάρκεια της βασιλείας του Τιβέριου. Ο Λουκάς μας πληροφορεί ([3:1-3](#)) ότι στο δέκατο πέμπτο έτος της βασιλείας του Καίσαρα Τιβέριου, ο Ιωάννης ο Βαπτιστής ξεκίνησε τη διακονία του. Η βασιλεία του Τιβέριου πρέπει να υπολογιστεί, σύμφωνα με τους Prideaux, Dr. Hales, Lardner και άλλους, από την ανέλιξή του στο θρόνο όταν βασίλευσε από κοινού με τον Αύγουστο, τον θετό πατέρα του, τον Αύγουστο του 12 μ.Χ.. Το δέκατο πέμπτο έτος του θα ήταν επομένως από τον Αύγουστο του 26 μ.Χ. έως τον Αύγουστο του 27 μ.Χ. Ο Χριστός ήταν έξι μήνες νεότερος από τον Ιωάννη και υποτίθεται ότι ξεκίνησε τη διακονία του έξι μήνες αργότερα, και οι δύο, σύμφωνα με τον νόμο της ιεροσύνης, ξεκινώντας το έργο τους όταν ήταν τριάντα ετών. Αν ο Ιωάννης ξεκίνησε την άνοιξη, στο τελευταίο μέρος του δέκατου πέμπτου έτους του Τιβέριου, αυτό θα σήμαινε την έναρξη της διακονίας του Χριστού το φθινόπωρο του 27 μ.Χ. και ακριβώς εδώ οι καλύτεροι ερμηνευτές τοποθετούν τη βάπτιση του Χριστού, καθώς είναι το ακριβές σημείο όπου τα 483 χρόνια από το 457 π.Χ., τα οποία επρόκειτο να εκτείνονται μέχρι τον Χριστό τον Ηγήτορα, καταλήγουν και ο Χριστός προχωρά διακηρύσσοντας ότι ο καιρός είχε συμπληρωθεί. Από αυτό το σημείο προχωράμε τρία και μισό χρόνια μπροστά για να βρούμε την ημερομηνία της σταύρωσης· γιατί ο Χριστός παρευρέθηκε μόνο σε τέσσερις εορτές Πάσχα και σταυρώθηκε στο τελευταίο. Τριάμισι χρόνια από το φθινόπωρο του 27 μ.Χ., μας φέρνουν στην άνοιξη του 31 μ.Χ. Ο θάνατος του Τιβέριου τοποθετείται έξι μόνο χρόνια αργότερα, το 37 μ.Χ. (Βλέπε κεφάλαιο 9:25-27.)

Εδάφιο 23. Και μετά τη συμμαχία, που θα κάνει μαζί του, θα φέρεται δόλια· επειδή, θα ανέβει, και θα υπερισχύσει με λίγον λαό.

Αυτός με τον οποίο συνάπτεται η συμμαχία για την οποία γίνεται λόγος εδώ, πρέπει να είναι η ίδια δύναμη η οποία αποτέλεσε αντικείμενο της προφητείας από το 14ο εδάφιο και έπειτα. Το ότι αυτή είναι η ρωμαϊκή δύναμη φαίνεται πέρα από κάθε αμφισβήτηση με την εκπλήρωση της προφητείας από τρία άτομα, όπως ήδη παρατηρήθηκε, που διαδοχικά κυβέρνησαν τη Ρωμαϊκή αυτοκρατορία· δηλαδή, τον Ιούλιο, τον Αύγουστο και τον Τιβέριο Καίσαρα. Ο πρώτος, επιστρέφοντας θριαμβευτικά στα οχυρώματα της δικής του γης, σκόνταψε και έπεσε, και δεν βρέθηκε. Εδάφιο 19. Ο δεύτερος ήταν φοροσυλλέκτης· και βασίλευσε στη δόξα του βασιλείου, και δεν πέθανε ούτε από οργή ούτε στη μάχη, αλλά

ειρηνικά στο κρεβάτι του. Εδάφιο 20. Ο τρίτος ήταν υποκριτής, και ένας από τους πιο αχρείους χαρακτήρες. Εισήλθε στο βασίλειο ειρηνικά, αλλά τόσο η βασιλεία του όσο και η ζωή του έληξαν με βία. Και κατά τη βασιλεία του, ο Άρχοντας της διαθήκης, ο Ιησούς από τη Ναζαρέτ, θανατώθηκε στον σταυρό. Εδάφια 21, 22. Ο Χριστός δεν μπορεί ποτέ να συντριβεί ή να θανατωθεί ξανά· επομένως, με καμία άλλη κυβέρνηση και σε καμία άλλη στιγμή, δεν μπορούμε να βρούμε κάποια εκπλήρωση αυτών των γεγονότων. Κάποιοι προσπαθούν να αποδώσουν αυτά τα εδάφια στον Αντίοχο και να κάνουν έναν από τους Ιουδαίους αρχιερείς τον άρχοντα της διαθήκης, αν και οι τελευταίοι ποτέ δεν αποκαλούνται έτσι. Αυτό είναι το ίδιο είδος συλλογισμού που προσπαθεί να αποδώσει στη βασιλεία του Αντιόχου την εκπλήρωση του μικρού κέρατος του Δανιήλ 8· και προσφέρεται για τον ίδιο σκοπό· δηλαδή, να σπάσει τη μεγάλη αλυσίδα των αποδεικτικών στοιχείων μέσω των οποίων αποδεικνύεται ότι το δόγμα της εγγύτητας της Δευτέρας Παρουσίας είναι το δόγμα της Βίβλου και ότι ο Χριστός είναι πλησίον, επί τας θύρας. Άλλα τα αποδεικτικά στοιχεία δεν μπορούν να ανατραπούν· η αλυσίδα δεν μπορεί να σπάσει.

Ο προφήτης, αφού μας οδήγησε μέσα από τα κοσμικά γεγονότα της αυτοκρατορίας μέχρι το τέλος των εβδομήντα εβδομάδων, στο εδάφιο 23, μας γυρίζει πίσω στην εποχή που οι Ρωμαίοι συνδέθηκαν άμεσα με τον λαό του Θεού μέσω της Ιουδαϊκής συμμαχίας, το 161 π.Χ.· από το οποίο σημείο οδηγούμαστε στη συνέχεια, μέσα από μια άμεση αλληλουχία γεγονότων, στον τελικό θρίαμβο της εκκλησίας και στην εγκαθίδρυση της αιώνιας βασιλείας του Θεού. Οι Ιουδαίοι, καταπιεσμένοι σοβαρά από τους Σύριους βασιλιάδες, έστειλαν πρεσβευτές στη Ρώμη για να ζητήσουν τη βοήθεια των Ρωμαίων και να ενταχθούν σε μια «συμμαχία φιλίας και συνομοσπονδίας μαζί τους.» Α΄ Μακ. 8· Prideaux, II, 166· Αρχαιότητες του Ιώσηπου, βιβλίο 12, κεφ. 10, εδ. 6. Οι Ρωμαίοι άκουσαν το αίτημα των Εβραίων και τους χορήγησαν ένα διάταγμα, που διατυπώθηκε με τα εξής λόγια: —

«Το διάταγμα της γερουσίας σχετικά με μια συμμαχία βοήθειας και φιλίας με το έθνος των Εβραίων. Δεν θα είναι νόμιμο για κανέναν που είναι υποτελής στους Ρωμαίους να κάνει πόλεμο με το έθνος των Εβραίων, ούτε να βοηθήσει εκείνους που το κάνουν, είτε στέλνοντάς τους σιτηρά, είτε πλοία, είτε χρήματα· και αν γίνει οποιαδήποτε επίθεση εναντίον των Εβραίων, οι Ρωμαίοι θα τους βοηθήσουν όσο μπορούν· και πάλι, αν γίνει οποιαδήποτε επίθεση εναντίον των Ρωμαίων, οι Εβραίοι θα τους βοηθήσουν. Και αν οι Εβραίοι έχουν την πρόθεση να προσθέσουν ή να αφαιρέσουν από αυτή τη συμμαχία βοήθειας, αυτό θα γίνει με την κοινή συναίνεση των Ρωμαίων. Και οποιαδήποτε προσθήκη γίνει έτσι, θα είναι σε ισχύ». «Αυτό το διάταγμα», λέει ο Ιώσηπος, «γράφτηκε από τον Ευπόλεμο, τον γιο του Ιωάννη, και από τον Ιάσονα, τον γιο του Ελεάζερ, όταν ο Ιούδας ήταν αρχιερέας του έθνους, και ο Σίμων, ο αδελφός του, ήταν στρατηγός του στρατού. Και αυτή ήταν η πρώτη συμμαχία που έκαναν οι Ρωμαίοι με τους Ιουδαίους, και πραγματοποιήθηκε με αυτόν τον τρόπο».

Εκείνη την εποχή οι Ρωμαίοι ήταν ένας μικρός λαός, και άρχισαν να εργάζονται με δόλο ή αλλιώς με πονηριά, όπως υποδηλώνει η λέξη. Και από αυτό το σημείο και μετά άρχισαν να ανεβαίνουν με σταθερή και γρήγορη πρόοδο στο απόγειο της δύναμης που αργότερα απέκτησαν.

Εδάφιο 24. Θάρθει, μάλιστα, ειρηνικά προς τους παχύτερους τόπους τής επαρχίας· και θα κάνει ό,τι δεν έκαναν οι πατέρες του ούτε οι πατέρες των πατέρων του· θα διαμοιράσει ανάμεσά τους διάρπαγμα, και λάφυρα, και πλούτη· και θα μηχανευτεί τις μηχανές του ενάντια στα οχυρώματα, κι αυτό μέχρι καιρό.

Ο συνήθης τρόπος με τον οποίο τα έθνη, πριν από την εποχή της Ρώμης, εισέβαλαν σε πτολύτιμες επαρχίες και πλούσια εδάφη, ήταν μέσω πολέμου και κατακτήσεων. Η Ρώμη έπρεπε τώρα να κάνει αυτό που δεν είχαν κάνει οι πατέρες και οι πατέρες των πατέρων· να αποκτήσει, δηλαδή, αυτές τις κατακτήσεις με ειρηνικά μέσα. Το έθιμο, που ήταν ανήκουστο πριν, είχε πλέον καθιερωθεί, να αφήνουν οι βασιλιάδες κληρονομικά τα βασίλεια τους στους Ρωμαίους. Η Ρώμη απέκτησε στην κατοχή της μεγάλες επαρχίες με αυτόν τον τρόπο.

Και όσοι έτσι τέθηκαν υπό την κυριαρχία της Ρώμης αποκόμισαν μεγάλο πλεονέκτημα από αυτό. Τους φέρθηκαν με καλοσύνη και επιείκεια. Ήταν σαν να μοιράζονταν το διάρπαγμα και τα λάφυρα μεταξύ τους. Προστατεύονταν από τους εχθρούς τους και αναπταύονταν εν ειρήνη και ασφάλεια υπό την αιγίδα της ρωμαϊκής εξουσίας.

Στο τελευταίο μέρος αυτού του εδαφίου, ο Επίσκοπος Newton προτιμά την εκδοχή αυτού ως εξής: Θα μηχανευτεί τις μηχανές του από τα οχυρώματα, αντί ενάντια στα οχυρώματα. Αυτό το έκαναν οι Ρωμαίοι από το ισχυρό φρούριο της πόλης τους με τους επτά λόφους. “κι αυτό μέχρι καιρό”, αναμφίβολα πρόκειται για έναν προφητικό καιρό που αντιστοιχεί σε 360 χρόνια. Από ποιο σημείο πρέπει να χρονολογηθούν αυτά τα χρόνια; Πιθανώς από το γεγονός που αναφέρεται στο επόμενο εδάφιο.

Εδάφιο 25. Και θα διεγείρει τη δύναμή του και την καρδιά του ενάντια στον βασιλιά τού νότου με μεγάλη δύναμη· και ο βασιλιάς τού νότου θα σηκωθεί σε πόλεμο μαζί με μεγάλη δύναμη και υπερβολικά ισχυρή· όμως, δεν θα μπορέσει να σταθεί· επειδή, θα μηχανευτούν μηχανές εναντίον του.

Τα εδάφια 23 και 24, μας μεταφέρουν από τη συμμαχία μεταξύ Ιουδαίων και Ρωμαίων, το 161 π.Χ., στην εποχή που η Ρώμη είχε αποκτήσει παγκόσμια κυριαρχία. Το εδάφιο που έχουμε τώρα μπροστά μας παρουσιάζει μια μεγάλη εκστρατεία εναντίον του βασιλιά του νότου, της Αιγύπτου, και την εκδήλωση μιας αξιοσημείωτης μάχης μεταξύ μεγάλων και ισχυρών στρατών. Συνέβησαν τέτοια γεγονότα στην ιστορία της Ρώμης περίπου εκείνη την εποχή; — Συνέβησαν. Ο πόλεμος ήταν ο πόλεμος μεταξύ Αιγύπτου και Ρώμης· και η μάχη ήταν η μάχη του Ακτίου. Ας ρίξουμε μια σύντομη ματιά στις συνθήκες που οδήγησαν σε αυτή τη σύγκρουση.

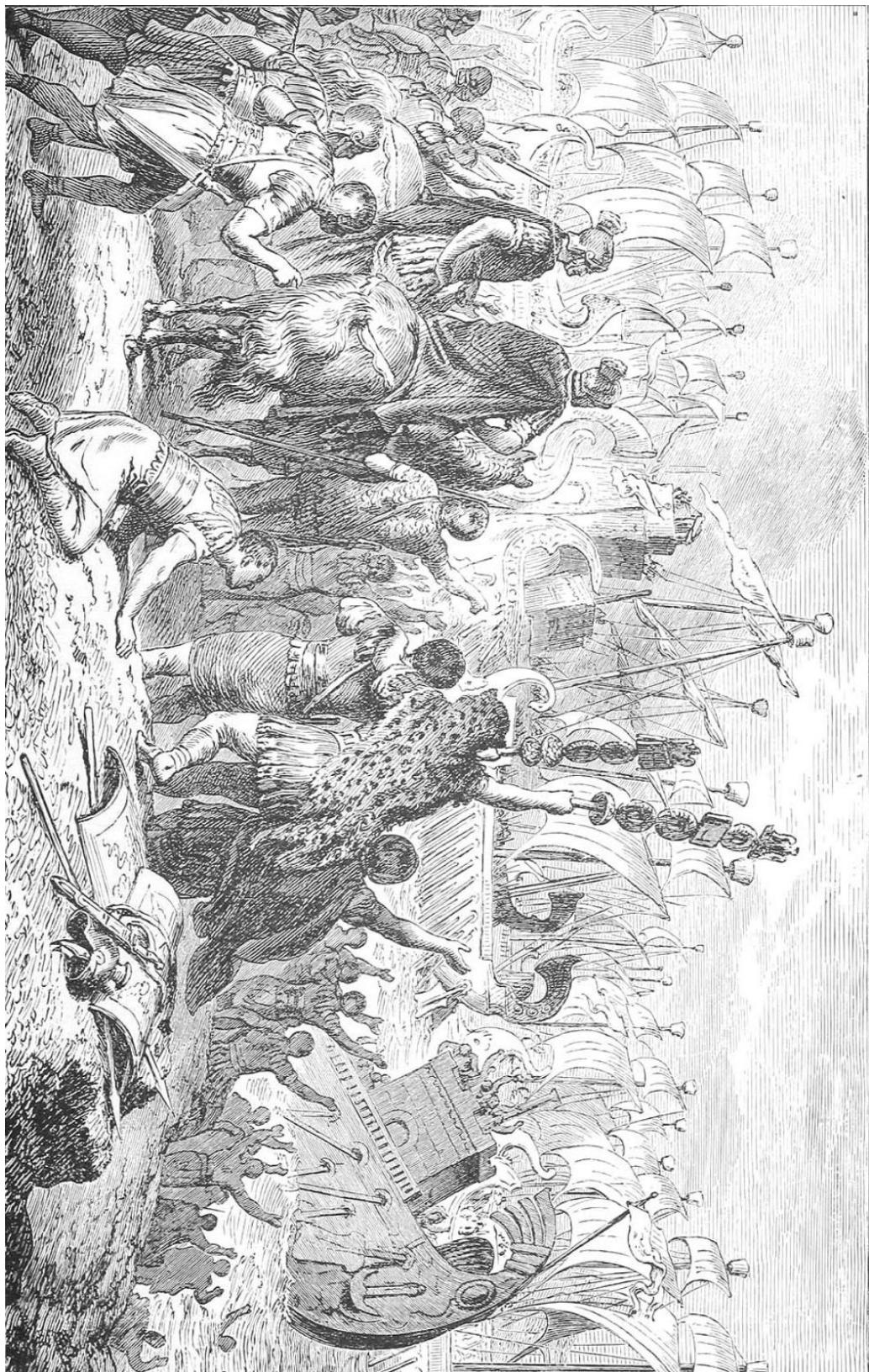
Ο Μάρκος Αντώνιος, ο Αύγουστος Καίσαρας και ο Λέπιδος αποτελούσαν την Τριανδρία που είχε ορκιστεί να εκδικηθεί τον θάνατο του Ιούλιου Καίσαρα. Ο Αντώνιος έγινε κουνιάδος του Αυγούστου όταν παντρεύτηκε την αδερφή του, Οκταβία. Ο Αντώνιος στάλθηκε στην Αίγυπτο για κυβερνητικές υποθέσεις, αλλά έπεισε θύμα των τεχνασμάτων και της γοητείας της Κλεοπάτρας, της άσωτης βασίλισσας της Αιγύπτου. Τόσο δυνατό ήταν το πάθος που ένιωσε γι' αυτήν, που τελικά ασπάστηκε τα αιγυπτιακά συμφέροντα, απέρριψε τη σύζυγό του, Οκταβία, για να ευχαριστήσει την Κλεοπάτρα, παραχώρησε στην τελευταία τη μία επαρχία μετά την άλλη για να ικανοποιήσει την απληστία της, γιόρτασε έναν θρίαμβο στην Αλεξάνδρεια αντί για τη Ρώμη και, κατά τα άλλα, προσέβαλε τόσο πολύ

τον ρωμαϊκό λαό, που ο Αύγουστος δεν δυσκολεύτηκε να τους οδηγήσει να εμπλακούν ένθερμα σε πόλεμο εναντίον αυτού του εχθρού της χώρας τους. Ο πόλεμος ήταν φαινομενικά εναντίον της Αιγύπτου και της Κλεοπάτρας, αλλά στην πραγματικότητα ήταν εναντίον του Αντώνιου, ο οποίος τώρα βρισκόταν επικεφαλής των αιγυπτιακών υποθέσεων. Και η πραγματική αιτία της διαμάχης τους ήταν, λέει ο Prideaux, ότι κανένας από τους δύο δεν μπορούσε να αρκεστεί μόνο στη μισή Ρωμαϊκή αυτοκρατορία. Διότι ο Λέππιδος είχε εκδιωχθεί από την Τριανδρία, και έτσι η διαμάχη ήταν μεταξύ τους, και ο καθένας, όντας αποφασισμένος να κατέχει ολόκληρη την αυτοκρατορία, έριξαν το ζάρι του πολέμου για την κατοχή της.

Ο Αντώνιος συγκέντρωσε τον στόλο του στη Σάμο. Πεντακόσια πολεμικά πλοία, εξαιρετικού μεγέθους και δομής, με πολλά καταστρώματα το ένα πάνω από το άλλο, με πύργους στην κορυφή και την πρύμνη, τα οποία αποτελούσαν μια επιβλητική και τρομερή παράταξη. Αυτά τα πλοία μετέφεραν διακόσιες χιλιάδες πεζούς και δώδεκα χιλιάδες ιππείς. Οι βασιλιάδες της Λιβύης, της Κιλικίας, της Καππαδοκίας, της Παφλαγονίας, της Κομμαγηνής και της Θράκης ήταν εκεί αυτοπροσώπως, ενώ εκείνοι του Πόντου, της Ιουδαίας, της Λυκαονίας, της Γαλατίας και της Μηδίας είχαν στείλει τα στρατεύματά τους. Ένα πιο λαμπρό και πανέμορφο στρατιωτικό θέαμα από αυτόν τον στόλο των πολεμικών πλοίων, καθώς άνοιγαν τα πανιά τους και κινούνταν προς την αγκαλιά της θάλασσας, σπάνια έχει δει ο κόσμος. Ξεπερνώντας όλους σε μεγαλοπρέπεια, ήρθε η γαλέρα της Κλεοπάτρας, που έπλεε σαν ένα χρυσό παλάτι κάτω από ένα σύννεφο από μωβ πανιά. Οι σημαίες και οι σερπαντίνες της κυμάτιζαν στον άνεμο, και οι σάλπιγγες και άλλα πολεμικά όργανα έκαναν τους ουρανούς να αντηχούν με νότες χαράς και θριάμβου. Ο Αντώνιος ακολούθησε από κοντά με μια γαλέρα σχεδόν ίσης μεγαλοπρέπειας. Και η εκστασιασμένη βασίλισσα, μεθυσμένη από το θέαμα της πολεμικής παράταξης, κοντόφθαλμη και ματαιόδοξη, επικεφαλής του διαβόητου στρατεύματος των ευνούχων της, απείλησε ανόητα τη ρωμαϊκή πρωτεύουσα με επικείμενη καταστροφή.

Ο Καίσαρας Αύγουστος, από την άλλη πλευρά, επέδειξε λιγότερη μεγαλοπρέπεια αλλά μεγαλύτερη αποδοτικότητα. Είχε μόνο τα μισά πλοία από τον Αντώνιο, και μόνο ογδόντα χιλιάδες πεζούς. Άλλα όλα τα στρατεύματά του ήταν εκλεκτοί άνδρες, και στο στόλο του υπήρχαν μόνο έμπειροι ναυτικοί. Αντιθέτως, ο Αντώνιος, μη βρίσκοντας αρκετούς ναυτικούς, είχε αναγκαστεί να επανδρώσει τα πλοία του με τεχνίτες κάθε τάξης, άνδρες άπειρους, και καλύτερα προετοιμασμένους να προκαλέσουν προβλήματα παρά να προσφέρουν πραγματική υπηρεσία σε καιρό μάχης. Καθώς ο χρόνος είχε εξαντληθεί σε αυτές τις προετοιμασίες, ο Καίσαρας περίμενε στο Βρενδέσιο [Μπρίντεζι], και ο Αντώνιος στην Κέρκυρα, μέχρι τον επόμενο χρόνο.

Μόλις ο καιρός το επέτρεψε, οι δύο στρατοί τέθηκαν σε κίνηση τόσο στη θάλασσα όσο και στη στεριά. Οι στόλοι τελικά εισήλθαν στον Αμβρακικό Κόλπο στην Ήπειρο, και οι χερσαίες δυνάμεις παρατάχθηκαν σε κάθε μία από τις δύο ακτές σε κοινή θέα. Οι πιο έμπειροι στρατηγοί του Αντώνιου τον συμβούλευσαν να μην ρισκάρει μια μάχη στη θάλασσα με τους άπειρους ναυτικούς του, αλλά να στείλει την Κλεοπάτρα πίσω στην Αίγυπτο και να σπεύσει αμέσως στη Θράκη ή τη Μακεδονία, και να εμπιστευτεί την υπόθεση στις χερσαίες δυνάμεις του, οι οποίες αποτελούνταν από βετεράνους στρατιώτες. Άλλα αυτός, επεξηγώντας την παλιά παροιμία, *Quem Deus vult perdere, prius dementat* (όποιον θέλει ο Θεός να καταστρέψει, πρώτα τον τρελαίνει), ξετρελαμένος από την

Η Μάχη του Ακτίου, Εκπληρώνει το Δανιήλ 11:25

Κλεοπάτρα, φαινόταν σαν το μόνο που επιθυμούσε ήταν να την ευχαριστήσει. Και εκείνη, εμπιστευόμενη μόνο τα φαινόμενα, θεώρησε τον στόλο της ανίκητο και συμβούλευσε άμεση δράση.

Η μάχη διεξήχθη στις 2 Σεπτεμβρίου 31 π.Χ., στο στόμιο του κόλπου της Αμβρακίας, κοντά στην πόλη του Ακτίου. Ο κόσμος ήταν το διακύβευμα για το οποίο θα μάχονταν τώρα αυτοί οι βλοσυροί πολεμιστές, ο Αντώνιος και ο Καίσαρας. Η αναμέτρηση, αμφίβολη για πολύ καιρό, τελικά κρίθηκε από την πορεία που ακολούθησε η Κλεοπάτρα· γιατί, φοβισμένη από τον θόρυβο της μάχης, τράπηκε σε φυγή όταν δεν υπήρχε κίνδυνος και τράβηξε πίσω της ολόκληρο τον αιγυπτιακό στόλο. Ο Αντώνιος, βλέποντας αυτή την κίνηση και χάνοντας τα όλα εκτός από το τυφλό του πάθος γι' αυτήν, ακολούθησε βιαστικά και χάρισε τη νίκη στον Καίσαρα. Άν οι αιγυπτιακές δυνάμεις είχαν αποδειχθεί πιστές στον Αντώνιο, και αν αυτός είχε αποδειχθεί πιστός στην ανδρική του υπόσταση, θα μπορούσε να είχε κερδίσει.

Αυτή η μάχη αναμφίβολα σηματοδοτεί την έναρξη του “καιρού” που αναφέρεται στο εδάφιο 24. Και καθώς κατά τη διάρκεια αυτού του “καιρού” έπρεπε να μηχανευτούν μηχανές από το οχυρό, δηλαδή τη Ρώμη, θα έπρεπε να συμπεράνουμε ότι στο τέλος αυτής της περιόδου η δυτική υπεροχή θα έπαινε αυτό, ή μια τέτοια αλλαγή θα συνέβαινε στην αυτοκρατορία που η πόλη αυτή δεν θα θεωρούνταν πλέον έδρα της κυβέρνησης. Από το 31 π.Χ., ένας προφητική καιρός, ή 360 χρόνια, θα μας έφερνε στο 330 μ.Χ. Και ως εκ τούτου γίνεται αξιοσημείωτο το γεγονός ότι η έδρα της αυτοκρατορίας μεταφέρθηκε από τη Ρώμη στην Κωνσταντινούπολη από τον Μέγα Κωνσταντίνο την ίδια χρονιά. (Βλέπε Αμερικανική Εγκυκλοπαίδεια, άρθρο. Κωνσταντινούπολη.)

Εδάφιο 26. Και αυτοί που τρώνε τα φαγητά του, θα τον συντρίψουν· και ο στρατός του θα πλημμυρίσει· και πολλοί θα πέσουν φονευμένοι.

Η αιτία της ανατροπής του Αντώνιου ήταν η λιποταξία των συμμάχων και φίλων του, εκείνων που έτρωγαν από το τραπέζι του. Πρώτον, η Κλεοπάτρα, όπως έχει ήδη περιγραφεί, αποσύρθηκε ξαφνικά από τη μάχη, παίρνοντας μαζί της εξήντα πολεμικά πλοία. Δεύτερον, ο στρατός ζηράς, απδιασμένος από την ερωτική εμμονή του Αντώνιου, πήγε στον Καίσαρα, ο οποίος τους υποδέχτηκε με ανοιχτές αγκάλες. Τρίτον, όταν ο Αντώνιος έφτασε στη Λιβύη, διαπίστωσε ότι οι δυνάμεις που είχε αφήσει εκεί υπό τον Σκάρπτο για να φυλάνε τα σύνορα, είχαν στραφεί υπέρ του Καίσαρα. Τέταρτον, ακολουθούμενος από τον Καίσαρα στην Αίγυπτο, προδόθηκε από την Κλεοπάτρα, και οι δυνάμεις του παραδόθηκαν στον Καίσαρα. Στη συνέχεια, μέσα στην οργή και την απελπισία του, αυτοκτόνησε.

Εδάφιο 27. Και οι καρδιές και των δύο αυτών βασιλιάδων θα είναι μέσα στην πτονηρία, και θα μιλούν ψέματα στο ίδιο τραπέζι· αλλά, αυτό δεν θα ευδοκιμήσει, επειδή, ακόμα το τέλος θα είναι στον ορισμένο καιρό.

Ο Αντώνιος και ο Καίσαρας ήταν προηγουμένως σε συμμαχία. Ωστόσο, κάτω από το μανδύα της φιλίας, και οι δύο επιδίωκαν και διεκδικούσαν την παγκόσμια κυριαρχία. Οι δηλώσεις τους περί σεβασμού και φιλίας ο ένας προς τον άλλον ήταν λόγια υποκριτών.

Έλεγαν ψέματα στο ίδιο τραπέζι. Η Οκταβία, σύζυγος του Αντώνιου και αδελφή του Καίσαρα, δήλωσε στον λαό της Ρώμης την εποχή που ο Αντώνιος την είχε χωρίσει, ότι είχε συναινέσει να τον παντρευτεί μόνο με την ελπίδα ότι αυτό θα αποτελούσε υπόσχεση ένωσης μεταξύ Καίσαρα και Αντώνιου. Άλλα αυτή η συμμαχία δεν ευοδώθηκε. Η ρήξη ήρθε και στη σύγκρουση που ακολούθησε, ο Καίσαρας βγήκε ολοκληρωτικά νικητής.

Εδάφιο 28. Τότε, θα επιστρέψει στη γη του με μεγάλον πλούτο· και η καρδιά του θα είναι ενάντια στην άγια διαθήκη· και θα ενεργήσει, και θα επιστρέψει στη γη του.

Δύο επιστροφές από ξένες κατακτήσεις παρουσιάζονται εδώ. Η πρώτη, μετά τα γεγονότα που αφηγούνται τα εδάφια 26 και 27, και η δεύτερη, αφού αυτή η δύναμη είχε εναντιωθεί στην άγια διαθήκη και είχε πραγματοποιήσει κατορθώματα. Η πρώτη εκπληρώθηκε με την επιστροφή του Καίσαρα μετά την εκστρατεία του εναντίον της Αιγύπτου και του Αντώνιου. Επέστρεψε στη Ρώμη με άφθονες τιμές και πλούτο· γιατί, λέει ο Prideaux (II, 380), «Έκείνη την εποχή τόσο τεράστιο πλούτος μεταφέρθηκε στη Ρώμη από την Αίγυπτο με την κατάκτηση αυτής της χώρας και την επιστροφή του Οκταβιανού Καίσαρα και του στρατού του από εκεί, που η αξία του χρήματος μειώθηκε κατά το ήμισυ, και η τιμή των προμηθειών και όλων των πωλούμενων εμπορευμάτων διπλασιάστηκε μετά από αυτό». Ο Καίσαρας γιόρτασε τις νίκες του με έναν τριήμερο θρίαμβο, - έναν θρίαμβο που η ίδια η Κλεοπάτρα θα είχε κοσμήσει, ως μία από τους βασιλικούς αιχμαλώτους, αν δεν είχε επιδέξια προκαλέσει να δαγκωθεί από το θανατηφόρο φίδι.

Η επόμενη μεγάλη επιχείρηση των Ρωμαίων μετά την ανατροπή της Αιγύπτου ήταν η εκστρατεία εναντίον της Ιουδαίας και η κατάληψη και καταστροφή της Ιερουσαλήμ. Η ιερή διαθήκη είναι αναμφίβολα η διαθήκη που ο Θεός έχει διατηρήσει με τον λαό Του, υπό διαφορετικές μορφές, σε διαφορετικές εποχές του κόσμου, δηλαδή, με όλους όσους είναι πιστοί σε αυτόν. Οι Εβραίοι απέρριψαν τον Χριστό· και, σύμφωνα με την προφητεία ότι όλοι όσοι δεν θα άκουγαν αυτόν τον προφήτη θα εξοντώνονταν, όπως και έγινε, εξολοθρεύτηκαν στη γη τους και διασκορπίστηκαν σε κάθε έθνος κάτω από τον ουρανό. Και ενώ οι Εβραίοι και οι Χριστιανοί υπέφεραν κάτω από τα καταπιεστικά χέρια των Ρωμαίων, αναμφίβολα οι ενέργειες που αναφέρονται στο κείμενο εκδηλώθηκαν ειδικότερα στην κατάκτηση της Ιουδαίας.

Υπό τον Βεσπασιανό οι Ρωμαίοι εισέβαλαν στην Ιουδαία και κατέλαβαν τις πόλεις της Γαλιλαίας, της Χοραζίν, της Βηθσαϊδά και της Καπερναούμ, που είχαν απορρίψει τον Χριστό. Κατέστρεψαν τους κατοίκους και δεν άφησαν τίποτα άλλο παρά ερείπια και ερήμωση. Ο Τίτος πολιόρκησε την Ιερουσαλήμ. Χάραξε μία τάφρο γύρω της, σύμφωνα με την πρόβλεψη του Σωτήρα. Ακολούθησε ένας τρομερός λιμός, όμοιος του οποίου ο κόσμος, ίσως, δεν έχει ξαναδεί. Ο Μωυσής είχε προβλέψει ότι στις τρομερές συμφορές που θα έρχονταν πάνω στους Εβραίους αν απομακρύνονταν από τον Θεό, ακόμη και η τρυφερή και ευαίσθητη γυναίκα θα έτρωγε τα παιδιά της μέσα στη συμφορά της πολιορκίας με την οποία οι εχθροί τους θα τους ταλαιπωρούσαν. Υπό την πολιορκία της Ιερουσαλήμ από τον Τίτο, συνέβη μια κυριολεκτική εκπλήρωση αυτής της πρόβλεψης. Και αυτός, ακούγοντας για την απάνθρωπη αυτή πράξη, αλλά ξεχνώντας ότι ο ίδιος ήταν που τους οδήγησε σε αυτές τις τρομερές ακρότητες, ορκίστηκε την αιώνια εξόντωση αυτής της καταραμένης πόλης και του λαού.

Η Ιερουσαλήμ έπεισε το 70 μ.Χ.. Θέλοντας να κάνει μια πράξη που θα τον τιμούσε, ο Ρωμαίος διοικητής αποφάσισε να σώσει τον ναό. Αλλά ο Κύριος είχε πει ότι δεν θα έμενε ούτε πέτρα πάνω στην άλλη που να μην πέσει κάτω. Ένας Ρωμαίος στρατιώτης άρπαξε έναν πύρινο δαυλό και, σκαρφαλώνοντας στους ώμους των συντρόφων του, τον πέταξε σε ένα από τα παράθυρα του όμορφου κτίσματος. Σύντομα το κτίριο βρέθηκε μέσα στις φλόγες πυρός. Οι φρενήρεις προσπάθειες των Εβραίων να σβήσουν τις φλόγες υποστηρίχθηκαν από τον ίδιο τον Τίτο, αλλά όλες απέβησαν μάταιες. Βλέποντας ότι ο ναός επρόκειτο να καταστραφεί, ο Τίτος έσπευσε μέσα και άρπαξε τη χρυσή λυχνία, το τραπέζι με τους άρτους της πρόθεσης και τον τόμο του νόμου, τυλιγμένο σε χρυσό ύφασμα. Η λυχνία τοποθετήθηκε στη συνέχεια στον Ναό της Ειρήνης του Βεσπασιανού και αντιγράφηκε στην θριαμβευτική αψίδα του Τίτου, όπου η ακρωτηριασμένη εικόνα της δεν έχει ακόμη φανεί.

Η πολιορκία της Ιερουσαλήμ διήρκεσε πέντε μήνες. Σε αυτή την πολιορκία χάθηκαν ένα εκατομμύριο εκατόν δέκα χιλιάδες Εβραίοι, και ενενήντα εππά χιλιάδες συνελήφθησαν αιχμάλωτοι. Η πόλη ήταν τόσο εκπληκτικά ισχυρή που ο Τίτος αναφώνησε, βλέποντας τα ερείπια: «Πολεμήσαμε με τη βοήθεια του Θεού», αλλά ισοπεδώθηκε εντελώς και τα θεμέλια του ναού οργώθηκαν από τον Τερέντιο Ρούφο. Η διάρκεια ολόκληρου του πολέμου ήταν εππά χρόνια και λέγεται ότι ένα εκατομμύριο τετρακόσιες εξήντα δύο χιλιάδες (1.462.000) άτομα έπεισαν θύματα των τρομερών φρικαλεοτήτων του.

Έτσι, αυτή η δύναμη πραγματοποίησε μεγάλα κατορθώματα και επέστρεψε ξανά στη γη της.

Εδάφιο 29. Στον ορισμένο καιρό θα επιστρέψει, και θάρθει προς τον νότο· όμως, η τελευταία φορά δεν θα είναι όπως η πρώτη·

Ο ορισμένος καιρός είναι πιθανώς η προφητική χρονική στιγμή του εδαφίου 24, η οποία έχει ήδη αναφερθεί. Έκλεισε, όπως έχει ήδη αποδειχθεί, το 330 μ.Χ., οπότε αυτή η δύναμη επρόκειτο να επιστρέψει και να επανέλθει προς το νότο, αλλά όχι όπως στην πρώτη περίπτωση, όταν πήγε στην Αίγυπτο, ούτε όπως στη δεύτερη, όταν πήγε στην Ιουδαία. Αυτές ήταν εκστρατείες που οδήγησαν σε κατακτήσεις και δόξα. Αυτή οδήγησε σε αποθάρρυνση και καταστροφή. Η μεταφορά της έδρας της αυτοκρατορίας στην Κωνσταντινούπολη ήταν το σήμα για την πτώση της αυτοκρατορίας. Η Ρώμη έχασε τότε το κύρος της. Το δυτικό τμήμα ήταν εκτεθειμένο στις επιδρομές ζένων εχθρών. Με τον θάνατο του Κωνσταντίνου, η Ρωμαϊκή αυτοκρατορία διαιρέθηκε σε τρία μέρη, μεταξύ των τριών γιων του, του Κωνστάντιου, του Κωνσταντίνου Β' και του Κώνστα. Ο Κωνσταντίνος Β' και ο Κώνστας διαφώνησαν, και ο Κώνστας, όντας νικητής, κέρδισε την κυριαρχία ολόκληρης της Δύσης. Σύντομα σκοτώθηκε από έναν από τους διοικητές του, ο οποίος, με τη σειρά του, λίγο αργότερα ήττήθηκε από τον επιζώντα αυτοκράτορα και, σε απόγνωση, τελείωσε τις δικές του ημέρες, το 353 μ.Χ.. Οι βάρβαροι του Βορρά άρχισαν τώρα τις εισβολές τους και επέκτειναν τις κατακτήσεις τους μέχρι που η αυτοκρατορική δύναμη της Δύσης έληξε το 476 μ.Χ..

Αυτή η κίνηση ήταν πράγματι διαφορετική από τις δύο προηγούμενες κινήσεις της που αναφέρονται στην προφητεία· και σε αυτή οδήγησε άμεσα το μοιραίο βήμα της μετακίνησης της έδρας της αυτοκρατορίας από τη Ρώμη στην Κωνσταντινούπολη.

Εδάφιο 30. επειδή, τα πλοία των Κητιαίων θάρθουν εναντίον του· και θα ταπεινωθεί, και θα επιστρέψει, και θα θυμώσει ενάντια στην άγια διαθήκη· και θα ενεργήσει, και θα επιστρέψει, και θα συνεννοηθεί μαζί μ' εκείνους που εγκαταλείπουν την άγια διαθήκη.

Η προφητική αφήγηση εξακολουθεί να αναφέρεται στη δύναμη που αποτέλεσε το αντικείμενο της προφητείας από το δέκατο έκτο εδάφιο, δηλαδή στη Ρώμη. Ποια ήταν τα πλοία των Κητιαίων που ήρθαν εναντίον αυτής της δύναμης και πότε έγινε αυτό το κίνημα; Ποια χώρα ή δύναμη εννοείται με τον όρο Κητιαίοι; Ο Δρ. Α. Κλαρκ, στον Ησαΐα 23:1, έχει την εξής σημείωση: «Από τη γη των Κητιαίων, τους αποκαλύπτεται. Τα νέα για την καταστροφή της Τύρου από τον Ναβουχοδονόσορα λέγεται ότι τους ήρθαν από τους Κητιαίους, τα νησιά και τις ακτές της Μεσογείου· γιατί οι Τύριοι, λέει ο Ιερώνυμος, στο εδάφιο 6, όταν είδαν ότι δεν είχαν άλλα μέσα διαφυγής, έφυγαν με τα πλοία τους και κατέφυγαν στην Καρχηδόνα και στα νησιά του Ιονίου και του Αιγαίου Πελάγους. Το ίδιο και ο Jochri στο ίδιο μέρος». Ο Kitto δίνει την ίδια τοποθεσία για τους Κητιαίους· δηλαδή, τις ακτές και τα νησιά της Μεσογείου· και το μυαλό παρασύρεται από τη μαρτυρία του Ιερώνυμου για μια συγκεκριμένη και φημισμένη πόλη που βρίσκεται σε αυτή τη γη· την Καρχηδόνα.

Διεξήχθη ποτέ ναυτικός πόλεμος, με την Καρχηδόνα ως ορμητήριο, εναντίον της Ρωμαϊκής αυτοκρατορίας; Απαντάμε καταφατικά, αρκεί να σκεφτούμε την τρομερή επίθεση των Βανδάλων στη Ρώμη υπό τον σκληρό Γενσέριχο. Ξεκινώντας κάθε άνοιξη από το λιμάνι της Καρχηδόνας επικεφαλής των πολυάριθμων και καλά πειθαρχημένων ναυτικών δυνάμεών του, σκόρπιζε τον τρόμο σε όλες τις θαλάσσιες επαρχίες της αυτοκρατορίας. Το ότι αυτό είναι το γεγονός που έρχεται στο φως είναι περαιτέρω προφανές αν σκεφτούμε ότι η προφητεία μας φέρνει σε αυτή ακριβώς την εποχή. Το εδάφιο 29, καταλαβαίνουμε ότι αναφέρεται στη μεταφορά της αυτοκρατορίας στην Κωνσταντινούπολη. Μετά την πάροδο του χρόνου, η επόμενη αξιοσημείωτη επανάσταση συνέβη με τις επιδρομές των βαρβάρων του Βορρά, μεταξύ των οποίων ξεχώριζε ο πόλεμος των Βανδάλων που ήδη αναφέρθηκε. Τα έτη 428-468 μ.Χ. σημαδεύουν τη δραστηριότητα του Γενσέριχου.

«θα ενεργήσει, και θα επιστρέψει». Αυτό μπορεί να αναφέρεται στις απεγνωσμένες προσπάθειες που έγιναν για να στερήσουν από τον Γενσέριχο την κυριαρχία των θαλασσών, η πρώτη από τον Μαγιοριανό, η δεύτερη από τον Λέοντα, και οι δύο αποδείχθηκαν ολοκληρωτικές αποτυχίες. Η Ρώμη αναγκάστηκε να υποκύψει στην ταπείνωση, βλέποντας τις επαρχίες της να λεηλατούνται και την «αιώνια πόλη» της να λεηλατείται από τον εχθρό. (Βλέπε [Αποκάλυψη 8:8](#))

«θα θυμώσει ενάντια στην άγια διαθήκη», δηλαδή ενάντια στις Άγιες Γραφές, ενάντια στο βιβλίο της διαθήκης. Μια επανάσταση αυτού του είδους πραγματοποιήθηκε στη Ρώμη. Οι Έρουλοι, οι Γότθοι και οι Βάνδαλοι, που κατακτούσαν τη Ρώμη, ασπάστηκαν την Αρειανική πίστη και έγιναν εχθροί της Καθολικής Εκκλησίας. Ειδικά για τον σκοπό της εξόντωσης αυτής της αίρεσης, ο Ιουστινιανός όρισε τον πάπα ως κεφαλή της εκκλησίας και διορθωτή των αιρετικών. Η Βίβλος σύντομα άρχισε να θεωρείται ως ένα επικίνδυνο βιβλίο που δεν έπρεπε να διαβάζεται από τον απλό λαό και όλα τα αμφισβητούμενα ζητήματα έπρεπε να υποβάλλονται στον πάπα. Κατ' αυτόν τον τρόπο συσσωρεύτηκε θυμός απέναντι

στον Λόγο του Θεού. Οι αυτοκράτορες της Ρώμης, της οποίας η ανατολική διαίρεση συνέχιζε να υφίσταται, γνώριζαν το θέμα και συνεργάστηκαν με την Εκκλησία της Ρώμης, η οποία είχε εγκαταλείψει τη διαθήκη, γεγονός που αποτέλεσε τη μεγάλη αποστασία, με σκοπό την καταστολή της «αίρεσης». Ο άνθρωπος της αμαρτίας ανήλθε στον αλαζονικό θρόνο του μετά την ήττα των Αρειανών Γότθων, οι οποίοι τότε κατείχαν τη Ρώμη, το 538 μ.Χ.

Εδάφιο 31. Και οι βραχίονες θα σηκωθούν εξαιτίας του, και θα βεβηλώσουν το αγιαστήριο της δύναμης, και θα αφαιρέσουν την παντοτινή [καθημερινή, στο Εβραϊκό] θυσία, και θα στήσουν το βδέλυγμα της ερήμωσης.

Η δύναμη της αυτοκρατορίας είχε ταχθεί να συνεχίσει το προαναφερθέν έργο. “και θα βεβηλώσουν το αγιαστήριο της δύναμης”, δηλαδή τη Ρώμη. Αν αυτό ισχύει για τους βαρβάρους, εκπληρώθηκε κυριολεκτικά· γιατί η Ρώμη λεηλατήθηκε από τους Γότθους και τους Βανδάλους, και η αυτοκρατορική δύναμη της Δύσης σταμάτησε μέσω της κατάκτησης της Ρώμης από τον Οδόακρο. Αν πάλι αναφέρεται σε εκείνους τους ηγεμόνες της αυτοκρατορίας που εργάζονταν για λογαριασμό του παπισμού ενάντια στις παγανιστικές και όλες τις άλλες αντίπαλες θρησκείες, θα σήμαινε τη μετακίνηση της έδρας της αυτοκρατορίας από τη Ρώμη στην Κωνσταντινούπολη, η οποία συνέβαλε στο μέτρο της επιρροής της στην πτώση της Ρώμης. Το απόσπασμα θα ήταν τότε αντίστοιχο με το Δανιήλ 8:11 και την Αποκάλυψη 13:2.

«και θα αφαιρέσουν την παντοτινή [καθημερινή, στο Εβραϊκό] θυσία». Αποδείξαμε, στο Δανιήλ 8:13, ότι η θυσία είναι μια λέξη που προστέθηκε λανθασμένα· ότι θα έπρεπε να είναι ερήμωση· και ότι η έκφραση υποδηλώνει μια ερημωτική δύναμη, ενώ το βδέλυγμα της ερήμωσης είναι απλώς ο διάδοχός της. Η «καθημερινή» ερήμωση ήταν η ειδωλολατρία, το «βδέλυγμα της ερήμωσης» είναι ο παπισμός. Άλλα μπορεί να αναρωτηθεί κανείς πώς αυτό μπορεί να είναι ο παπισμός· αφού ο Χριστός μίλησε γι' αυτήν σε σχέση με την καταστροφή της Ιερουσαλήμ. Και η απάντηση είναι ότι ο Χριστός προφανώς αναφέρθηκε στο ένατο κεφ. του Δανιήλ, το οποίο είναι μια πρόβλεψη για την καταστροφή της Ιερουσαλήμ, και όχι σε αυτό το εδάφιο του κεφαλαίου 11, το οποίο δεν αναφέρεται σε αυτό το γεγονός. Ο Δανιήλ, στο ένατο κεφάλαιο, μιλάει για ερημώσεις και βδελύγματα, πληθυντικός. Επομένως, περισσότερα από ένα βδελύγματα καταπατούν την εκκλησία· δηλαδή, όσον αφορά την εκκλησία, τόσο ο παγανισμός όσο και ο παπισμός είναι βδέλυγμα. Άλλα είναι διακριτά μεταξύ τους, η έκφραση που χρησιμοποιείται είναι απόλυτη, το ένα είναι η «καθημερινή» ερήμωση, και το άλλο είναι κατ' εξοχήν η παράβαση ή το «βδέλυγμα» της ερήμωσης.

Με ποιο τρόπο αφαιρέθηκε αυτή η καθημερινή δύναμη, δηλαδή ο παγανισμός; Καθώς αυτό αναφέρεται σε σχέση με την τοποθέτηση ή την εγκατάσταση του βδελύγματος της ερήμωσης, δηλαδή της παποσύνης, πρέπει να υποδηλώνει, όχι μόνο την ονομαστική αλλαγή της θρησκείας της αυτοκρατορίας από τον παγανισμό στον χριστιανισμό, όπως έγινε κατά τη λεγόμενη μεταστροφή του Κωνσταντίνου, αλλά μια τέτοια εξάλειψη της παγανιστικής συμπεριφοράς από όλα τα στοιχεία της αυτοκρατορίας, που ο δρόμος θα ήταν ανοιχτός για να αναδυθεί το παπικό βδέλυγμα και να διεκδικήσει τα αλαζονικά αξιώματά του. Μια τέτοια επανάσταση, σαφώς ορισμένη, πραγματοποιήθηκε· αλλά

αργότερα, σχεδόν διακόσια χρόνια μετά τον θάνατο του Κωνσταντίνου.

Καθώς πλησιάζουμε στο έτος 508 μ.Χ., βλέπουμε μια μεγάλη σύγκρουση να ωριμάζει μεταξύ του καθολικισμού και των παγανιστικών επιρροών που εξακολουθούσαν να υπάρχουν στην αυτοκρατορία. Μέχρι την εποχή της μεταστροφής στον καθολικισμό του Κλόβις Α' (ή Χλωδοβίκου), βασιλιά της Γαλλίας, το 496 μ.Χ., οι Γάλλοι και άλλα έθνη της Δυτικής Ρώμης ήταν παγανιστικά· αλλά μετά από το γεγονός, οι προσπάθειες προσηλυτισμού των ειδωλολατρών στο ρωμαιοκαθολισμό στέφθηκαν με μεγάλη επιτυχία. Η μεταστροφή του Κλόβις λέγεται ότι ήταν η ευκαιρία να απονεμηθούν στον Γάλλο μονάρχη οι τίτλοι της «Χριστιανής Μεγαλειότητας» και του «Πρεσβύτερου Υιού της Εκκλησίας». Μεταξύ εκείνης της εποχής και του 508 μ.Χ., μέσω συμμαχιών, συνθηκολογήσεων και κατακτήσεων, υποτάχθηκαν οι Κορσικανοί, οι ρωμαϊκές φρουρές στη Δύση, η Βρετανή, οι Βουργουνδοί και οι Βησιγότθοι.

Από τη στιγμή που όλες αυτές οι επιτυχίες πραγματοποιήθηκαν, δηλαδή το 508 μ.Χ., ο παπισμός θριάμβευσε απέναντι στον παγανισμό· γιατί αν και ο τελευταίος αναμφίβολα καθυστέρησε την πρόοδο της καθολικής πίστης, ωστόσο δεν είχε τη δύναμη, αν είχε τη διάθεση, να καταστείλει την πίστη, και να εμποδίσει τις καταπατήσεις του Ρωμαίου ποντίφικα. Όταν οι εξέχουσες δυνάμεις της Ευρώπης εγκατέλειψαν την προσκόλλησή τους στον παγανισμό, το μόνο που έκαναν ήταν να διαιωνίσουν τα βδελύγματα του με άλλη μορφή· γιατί ο Χριστιανισμός, όπως εκδηλώνεται στην καθολική εκκλησία, ήταν και είναι μια ειδωλολατρία που βαπτίστηκε [χριστιανική].

Στην Αγγλία, ο Αρθούρος, ο πρώτος χριστιανός βασιλιάς, ίδρυσε τη χριστιανική λατρεία στα ερείπια της ειδωλολατρίας. Ο Rapin (βιβλίο 2, σελ. 124), ο οποίος ισχυρίζεται ότι είναι ακριβής στη χρονολόγηση των γεγονότων, δηλώνει ότι εξελέγη μονάρχης της Βρετανίας το 508 μ.Χ..

Η κατάσταση της έδρας της Ρώμης ήταν επίσης ιδιόμορφη εκείνη την εποχή. Το 498 μ.Χ., ο Σύμμαχος ανέβηκε στον παπικό θρόνο ως πρόσφατος προσήλυτος από τον ειδωλολατρισμό. Βασίλεψε μέχρι το 514 μ.Χ.. Κατόρθωσε να ανέλθει προς την παπική έδρα, λέει ο DuPin, αγωνιζόμενος με τον ανταγωνιστή του μέχρι αίματος. Δέχθηκε κολακείς ως διάδοχος του Αγίου Πέτρου και κατέδειξε την παπική υπεροχή αφορίζοντας τον αυτοκράτορα Αναστάσιο. Οι πιο δουλικοί κόλακες του πάπα άρχισαν τώρα να υποστηρίζουν ότι ήταν διορισμένος κριτής στη θέση του Θεού και ότι ήταν ο αντιπρόσωπος του Υψίστου.

Αυτή ήταν η κατεύθυνση προς την οποία έτειναν τα γεγονότα στη Δύση. Ποια τροπή έπαιρναν την ίδια εποχή τα γεγονότα στην Ανατολή; Ένα ισχυρό παπικό κόμμα υπήρχε πλέον σε όλα τα μέρη της αυτοκρατορίας. Οι οπαδοί αυτού του σκοτού στην Κωνσταντινούπολη, ενθαρρυμένοι από την επιτυχία των αδελφών τους στη Δύση, θεώρησαν ασφαλές να ξεκινήσουν ανοιχτές εχθροπραξίες για λογαριασμό του κυρίου τους στη Ρώμη. Το 508 μ.Χ. ο παρτιζάνικος ζήλος τους κορυφώθηκε σε έναν ανεμοστρόβιλο φανατισμού και εμφυλίου πολέμου, που σάρωσε με φωτιά και αίμα τους δρόμους της ανατολικής πρωτεύουσας. Ο Γίββων, κατά τα έτη 508-518, μιλώντας για τις αναταραχές στην Κωνσταντινούπολη, λέει: —

«Τα αγάλματα του αυτοκράτορα έσπασαν και ο ίδιος κρύφτηκε σε ένα προάστιο, μέχρι που, στο τέλος τριών ημερών, τόλμησε να ικετέψει για το έλεος των υπηκόων του. Χωρίς το διάδημα του και με σάση ικέτη, ο Αναστάσιος εμφανίστηκε στο θρόνο του

ιπποδρόμου. Οι καθολικοί, μπροστά στο πρόσωπό του, επαναλάμβαναν το αυθεντικό Τρισάγιο και αγαλλίασαν με την προσφορά που διακήρυξε μέσω της φωνής ενός κήρυκα για την παραίτηση του από την πτορφύρα και άκουσαν την προτροπή ότι, αφού όλοι δεν μπορούσαν να βασιλεύσουν, έπρεπε προηγουμένως να συμφωνήσουν στην επιλογή ενός ηγεμόνα και δέχτηκαν το αίμα δύο αντιδημοφιλών υπουργών, τους οποίους ο κύριος τους, χωρίς δισταγμό, καταδίκασε στα λιοντάρια. Αυτές οι μανιώδεις αλλά παροδικές στάσεις ενθαρρύνθηκαν από την επιτυχία του Βιταλιανού, ο οποίος, με έναν στρατό Ούννων και Βουλγάρων, ως επί το πλείστον ειδωλολατρών, ανακήρυξε τον εαυτό του πρωταθλητή της καθολικής πίστης. Σε αυτήν την ευσεβή εξέγερση, ερήμωσε τη Θράκη, πολιόρκησε την Κωνσταντινούπολη, εξόντωσε εξήντα πέντε χιλιάδες από τους συγχριστιανούς του, μέχρι που πέτυχε την ανάκληση των επισκόπων, την ικανοποίηση του πάπα και την κατοχύρωση της Συνόδου της Χαλκηδόνας, μιας ορθόδοξης συνθήκης, που υπεγράφη απρόθυμα από τον ετοιμοθάνατο Αναστάσιο και εκτελέστηκε πιο πιστά από τον θείο του Ιουστινιανού. Αυτά τα γεγονότα συνέβησαν κατά τον πρώτο από τους θρησκευτικούς πολέμους που διεξήχθησαν στο όνομα, και από τους μαθητές, του Θεού της Ειρήνης.» — Παρακμή και Πτώση, Τόμος IV, σελ. 526.

Ας σημειωθεί ότι αυτό το έτος, το 508 μ.Χ., η ειδωλολατρία είχε μέχρι τότε παρακμάσει και ο καθολικισμός είχε μέχρι στιγμής αυξηθεί σε δύναμη σε τέτοιο βαθμό, που η Καθολική Εκκλησία για πρώτη φορά διεξήγαγε έναν επιτυχημένο πόλεμο τόσο ενάντια στην πολιτική εξουσία της αυτοκρατορίας όσο και ενάντια στην εκκλησία της Ανατολής, η οποία είχε ως επί το πλείστον ασπαστεί το μονοφυσιτικό δόγμα. Το αποτέλεσμα ήταν η εξόντωση 65.000 αιρετικών.

Με το ακόλουθο απόσπασμα, κλείνουμε τη μαρτυρία ως προς το σημείο αυτό: — «Προσκαλούμε τώρα τους σύγχρονους Γαμαλιήλ να πάρουν θέση μαζί μας στη θέση του αγιαστηρίου του πταγανισμού (που έκτοτε αποκαλείται ως η «κληρονομία του Αγίου Πέτρου») το 508 μ.Χ.. Κοιτάμε λίγα χρόνια στο παρελθόν, και ο άξεστος πταγανισμός των βόρειων βαρβάρων ζεχύνεται πάνω στην κατ' όνομα χριστιανική αυτοκρατορία της Δυτικής Ρώμης, θριαμβεύοντας παντού, και οι θρίαμβοι του παντού διακρίνονται από την πιο άγρια σκληρότητα. ... Η αυτοκρατορία πέφτει και διασπάται σε θραύσματα. Ένας προς έναν οι άρχοντες και οι ηγεμόνες αυτών των θραυσμάτων εγκαταλείπουν τον πταγανισμό τους και ομολογούν τη χριστιανική πίστη. Ως προς τη θρησκεία οι κατακτητές υποκύπτουν στους κατακτημένους. Άλλα ο πταγανισμός εξακολουθεί να θριαμβεύει. Μεταξύ των υποστηρικτών του υπάρχει ένας αυστηρός και επιτυχημένος κατακτητής (Ο Κλόβις). Σύντομα όμως υποκλίνεται κι αυτός μπροστά στη δύναμη της νέας πίστης και γίνεται ο υπερασπιστής της. Είναι ακόμα θριαμβευτής, αλλά, ως ήρωας και κατακτητής, φτάνει στο ζενίθ του στο χρονικό σημείο που βρισκόμαστε, στο 508 μ.Χ.»

«Στην ίδια ή σχεδόν στην ίδια χρονιά, η τελευταία σημαντική υποδιαιρεση της πεισμένης αυτοκρατορίας εκχριστιανίζεται δημόσια, με τη στέψη του θριαμβευτή «μονάρχη» της, ως χριστιανού.»

«Ο ποντίφικας, της περιόδου στην οποία βρισκόμαστε, είναι ένας πρόσφατα προσηλυτισμένος ειδωλολάτρης. Η αιματηρή διαμάχη που τον έβαλε στην έδρα κρίθηκε με την παρέμβαση ενός Αρειανού βασιλιά. Υποκλίνονται και τον χαιρετίζουν σαν να καταλαμβάνει «τη θέση του Θεού στη γη». Η γερουσία βρίσκεται τόσο πολύ υπό την εξουσία του, που με την υποψία ότι τα συμφέροντα της Έδρας της Ρώμης το απαιτούν,

αφορίζουν τον αυτοκράτορα. ... Το 508 μ.Χ. «το ορυχείο εξερράγη» κάτω από τον θρόνο της Ανατολικής αυτοκρατορίας. Το αποτέλεσμα της σύγχυσης και της διαμάχης που προκαλεί είναι η ταπείνωση του νόμιμου κυρίου της. Τώρα το ερώτημα είναι, πότε κατεστάλη η ειδωλολατρία τόσο πολύ ώστε να δημιουργηθεί χώρος για τον υποκατάστατο και διάδοχό της, το παπτικό βδέλυγμα; Πότε τέθηκε αυτό το βδέλυγμα σε θέση να ξεκινήσει τη διαδρομή του με βλασφημία και αίμα; Υπάρχει άλλη χρονολογία για να «στηθεί» ή να «εγκατασταθεί» στη θέση του παγανισμού εκτός από το 508 μ.Χ.; Αν η μυστηριώδης μάγισσα δεν έχει πλέον φέρει όλα τα θύματά της υπό την εξουσία της, έχει πάρει τη θέση της, και μερικοί έχουν ενδώσει στη γοητεία της. Οι άλλοι τελικά υποτάσσονται, «και βασιλιάδες, και λαοί, και πλήθη, και έθνη, και γλώσσες» έρχονται κάτω από τη μαγεία που τους προετοιμάζει, και ενώ είναι «μεθυσμένη με το αίμα των μαρτύρων του Ιησού», «νομίζουν ότι προσφέρουν υπηρεσία στον Θεό», και φαντάζονται τους εαυτούς τους ως τους αποκλειστικούς αγαπημένους του Ουρανού, ενώ γίνονται το ευκολότερο και πλουσιότερο θήραμα για την καταδίκη της κόλασης». — *Second Advent Manual*, σελ. 79-81.

Από αυτά τα στοιχεία πιστεύουμε ότι είναι σαφές ότι η καθημερινή δύναμη, δηλαδή η ειδωλολατρία, καταργήθηκε το 508 μ.Χ.. Αυτό ήταν προπαρασκευαστικό για το στήσιμο ή την εγκαθίδρυση του παπισμού, το οποίο ήταν ένα ξεχωριστό και επακόλουθο γεγονός. Η προφητική αφήγηση μας οδηγεί τώρα να μιλήσουμε σχετικά με αυτό.

“και θα στήσουν το βδέλυγμα της ερήμωσης”. Έχοντας δείξει πλήρως τι συνιστούσε η αφαίρεση της καθημερινής δύναμης δηλαδή του παγανισμού, τώρα διερωτόμαστε: Πότε στήθηκε ή εγκαταστάθηκε το βδέλυγμα που ερημώνει, δηλαδή ο παπισμός; Το μικρό κέρας που είχε μάτια σαν τα μάτια του ανθρώπου δεν άργησε να δει πότε άνοιξε ο δρόμος για την πρόοδο και την ανύψωσή του. Από το έτος 508 μ.Χ. η άνοδος του προς την παγκόσμια κυριαρχία ήταν απαράμιλλη.

Όταν ο Ιουστινιανός επρόκειτο να ξεκινήσει τον πόλεμο των Βανδάλων, το 533 μ.Χ., μια επιχείρηση όχι μικρού μεγέθους και δυσκολίας, επιθύμησε να εξασφαλίσει την επιρροή του επισκόπου Ρώμης, ο οποίος είχε τότε αποκτήσει μια θέση στην οποία η γνώμη του είχε μεγάλο βάρος σε ένα μεγάλο μέρος της Χριστιανοσύνης. Κατά συνέπεια, ο Ιουστινιανός ανέλαβε ο ίδιος να αποφασίσει για τον ανταγωνισμό που υπήρχε εδώ και καιρό μεταξύ των επισκοπών της Ρώμης και της Κωνσταντινούπολης ως προς το ποιος θα είχε τα πρωτεία, δίνοντας την προτίμηση του στη Ρώμη και δηλώνοντας, με τους πληρέστερους και πιο κατηγορηματικούς όρους, ότι ο επίσκοπος αυτής της πόλης θα έπρεπε να είναι επικεφαλής ολόκληρου του εκκλησιαστικού σώματος της αυτοκρατορίας. Ένα έργο για την Αποκάλυψη, του Αιδεσιμότατου George Croly της Αγγλίας, που δημοσιεύτηκε το 1827, παρουσιάζει μια λεπτομερή περιγραφή των γεγονότων με τα οποία εξασφαλίστηκε η κυριαρχία του πάπα της Ρώμης. Δίνει τα ακόλουθα στοιχεία ως προς τους όρους με τους οποίους διατυπώθηκε η επιστολή του Ιουστινιανού: —

«Ιουστινιανός, ευσεβής, εύτυχος, φημισμένος, θριαμβευτής, αυτοκράτορας, ύπατος, κ.λπ., προς τον Ιωάννη, τον Αγιότατο αρχιεπίσκοπο της πόλης μας της Ρώμης και πατριάρχη.

Αποδίδοντας τιμή στην αποστολική έδρα και στην Αγιότητα σας, όπως ήταν πάντα και είναι η επιθυμία μας, και τιμώντας την ευλογία σας ως πατέρα, σπεύσαμε να φέρουμε στη γνώση της Αγιότητας σας όλα τα ζητήματα που σχετίζονται με την κατάσταση των

εκκλησιών. Έχοντας πάντα μεγάλη επιθυμία μας να διατηρήσουμε την ενότητα της αποστολικής σας έδρας και το καταστατικό των αγίων εκκλησιών του Θεού, το οποίο έχει επιτευχθεί μέχρι σήμερα και εξακολουθεί να ισχύει.

Γι' αυτό δεν έχουμε καθυστερήσει να υποτάξουμε και να ενώσουμε στην Αγιότητα σας όλους τους ιερείς ολόκληρης της Ανατολής... Δεν μπορούμε να ανεχθούμε οτιδήποτε σχετίζεται με την κατάσταση της εκκλησίας, όσο προφανές και αναμφισβήτητο κι αν είναι, να μετακινηθεί χωρίς τη γνώση της Αγιότητας σας, η οποία είναι Η ΚΕΦΑΛΗ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΕΚΚΛΗΣΙΩΝ· διότι σε όλα τα πράγματα, όπως έχουμε ήδη δηλώσει, είμαστε πρόθυμοι να αυξήσουμε την τιμή και την εξουσία της αποστολικής σας έδρας». — Croly, σελ. 114, 115.

«Η επιστολή του αυτοκράτορα», συνεχίζει ο κ. Croly, «πρέπει να στάλθηκε πριν από τις 25 Μαρτίου, 533 μ.Χ.· διότι στην επιστολή του εκείνης της ημερομηνίας προς τον Επιφάνιο, μιλάει για την ήδη αποσταλείσα επιστολή του, και επαναλαμβάνει την απόφασή του ότι όλες οι υποθέσεις που αφορούν την εκκλησία θα παραπέμπονται στον πάπα, «κεφαλή όλων των επισκόπων και τον αληθινό και αποτελεσματικό διορθωτή των αιρετικών»..»

Ο πάπας, στην απάντησή του, που επέστρεψε τον ίδιο μήνα του επόμενου έτους, 534 μ.Χ., παρατηρεί ότι μεταξύ των αρετών του Ιουστινιανού, «μία λάμπει σαν αστέρι, — η ευλάβειά του για την αποστολική έδρα, στην οποία έχει υποτάξει και ενώσει όλες τις εκκλησίες, όντας πραγματικά η κεφαλή όλων».

Οι «Νεαρές» του Ιουστινιάνειου Κώδικα παρέχουν αδιάσειστη απόδειξη της αυθεντικότητας του τίτλου. Το προοίμιο της 9ης αναφέρει ότι «καθώς η πρεσβύτερη Ρώμη ήταν ο ιδρυτής των νόμων, έτσι δεν μπορούσε να αμφισβητηθεί ότι σε αυτήν βρισκόταν η υπεροχή του Ποντιφικάτου». Η 131η, σχετικά με τους εκκλησιαστικούς τίτλους και προνόμια, κεφάλαιο 2, αναφέρει: «Διατάσσουμε λοιπόν ότι ο Αγιότατος πάπας της πρεσβύτερης Ρώμης είναι ο πρώτος από όλους στην ιεροσύνη, και ότι ο ευλογημένος αρχιεπίσκοπος της Κωνσταντινούπολης, της νέας Ρώμης, θα κατέχει τη δεύτερη θέση μετά την αγία αποστολική έδρα της πρεσβύτερης Ρώμης».

Προς το τέλος του έκτου αιώνα, ο Ιωάννης Δ΄ ο Νηστευτής πατριάρχης της Κωνσταντινούπολης αρνήθηκε το ρωμαϊκό πρωτείο, και ανέλαβε για τον εαυτό του τον τίτλο του οικουμενικού πατριάρχη. Τότε, ο Γρηγόριος ο μέγας, [ο τότε πάπας] αγανακτισμένος για τον σφετερισμό, κατήγγειλε τον Ιωάννη και δήλωσε, χωρίς να συνειδητοποιεί την αλήθεια του λόγου, ότι αυτός που θα ανελάμβανε τον τίτλο του οικουμενικού πατριάρχη θα ήταν Αντίχριστος. Ο Φωκάς, το 606 μ.Χ., κατέστειλε τον ισχυρισμό του επισκόπου της Κωνσταντινούπολης και δικαίωσε αυτόν του επισκόπου Ρώμης. Άλλα ο Φωκάς δεν ήταν αυτός που καθιέρωσε την παπικής υπεροχή. Ο Croly λέει: «Το ότι ο Φωκάς κατέστειλε τον ισχυρισμό του επισκόπου Κωνσταντινούπολεως είναι πέραν πάσης αμφιβολίας. Οι μεγαλύτερες αυθεντίες μεταξύ των πολιτών και των χρονικογράφων της Ρώμης απορρίπτουν την ιδέα ότι ο Φωκάς ήταν αυτός που καθιέρωσε την υπεροχή της Ρώμης. Αναφέρονται στον Ιουστινιανό ως τη μόνη νόμιμη πηγή και ορθώς χρονολογούν τον τίτλο από το αξιομνημόνευτο έτος 533 μ.Χ.». Και πάλι λέει: «Αναφερόμενος στον Βαρώνιο, την καθιερωμένη αυθεντία μεταξύ των Ρωμαιοκαθολικών χρονικογράφων, διαπίστωσα ότι όλες οι λεπτομέρειες των παραχωρήσεων κυριαρχίας του Ιουστινιανού στον πάπα είχαν δοθεί επίσημα. Ολόκληρη η διαδικασία ήταν όσο πιο

αυθεντική και τυπική θα μπορούσε να είναι και αρμόζουσα για τη σημασία της παραχώρησης». — Αποκάλυψη, σελ. 8.

Τέτοιες ήταν οι συνθήκες που συνόδευαν το διάταγμα του Ιουστινιανού. Άλλα οι διατάξεις αυτού του διατάγματος δεν μπορούσαν να τεθούν αμέσως σε ισχύ, γιατί η Ρώμη και η Ιταλία βρίσκονταν υπό την κυριαρχία των Οστρογότθων, οι οποίοι ήταν Αρειανοί στην πίστη και ήταν έντονα αντίθετοι με τη θρησκεία του Ιουστινιανού και του πάπα. Ήταν επομένως προφανές ότι οι Οστρογότθοι έπρεπε να ξεριζώθουν από τη Ρώμη προτού ο πάπας μπορέσει να ασκήσει την εξουσία με την οποία είχε ενδυθεί. Για την επίτευξη αυτού του σκοπού, ξεκίνησε ο ιταλικός πόλεμος το 534 μ.Χ.. Η διαχείριση της εκστρατείας ανατέθηκε στον Βελισάριο. Καθώς πλησίαζε προς τη Ρώμη, αρκετές πόλεις εγκατέλειψαν τον Ουίτιγις, τον Γότθο και αιρετικό ηγεμόνα τους, και εντάχθηκαν στους στρατούς του καθολικού αυτοκράτορα. Οι Γότθοι, αποφασίζοντας να καθυστερήσουν τις επιθετικές επιχειρήσεις μέχρι την άνοιξη, επέτρεψαν στον Βελισάριο να εισέλθει στη Ρώμη χωρίς αντίσταση. «Οι αντιπρόσωποι του πάπα και του κλήρου, της γερουσίας και του λαού, κάλεσαν τον υπολοχαγό του Ιουστινιανού να δεχτεί την εθελοντική τους υποταγή».

Ο Βελισάριος εισήλθε στη Ρώμη στις 10 Δεκεμβρίου 536 μ.Χ.. Άλλα αυτό δεν ήταν το τέλος του αγώνα, γιατί οι Γότθοι, συγκεντρώνοντας τις δυνάμεις τους, αποφάσισαν να αμφισβητήσουν την κατοχή της πόλης κάνοντας τακτική πολιορκία. Ξεκίνησαν τον Μάρτιο του 537 μ.Χ.. Ο Βελισάριος φοβόταν απελπισία και προδοσία εκ μέρους του λαού. Αρκετοί γερουσιαστές και ο Πάπας Σιλβέριος, με απόδειξη ή υποψία προδοσίας, στάλθηκαν στην εξορία. Ο αυτοκράτορας διέταξε τον κλήρο να εκλέξει νέο επίσκοπο. Αφού επικαλέστηκαν επίσημα το Άγιο Πνεύμα, λέει ο Γίββων, εξέλεξαν τον διάκονο Βιγίλιο, ο οποίος, με δωροδοκία διακοσίων λιβρών χρυσού, αγόρασε την τιμητική αυτή θέση.

Ολόκληρο το έθνος των Οστρογότθων είχε συγκεντρωθεί για την πολιορκία της Ρώμης, αλλά οι προσπάθειές τους δεν συνοδεύτηκαν με επιτυχία. Τα στρατεύματά τους διαλύθηκαν μέσα σε συχνές και αιματηρές μάχες κάτω από τα τείχη της πόλης, και ο ένας χρόνος και οι εννέα ημέρες κατά τις οποίες διήρκεσε η πολιορκία, έγιναν μάρτυρες της σχεδόν ολικής καταστροφής ολόκληρου του έθνους τους. Τον Μάρτιο του 538 μ.Χ., καθώς άρχισαν να τους απειλούν κίνδυνοι από άλλες πλευρές, έλυσαν την πολιορκία, έκαψαν τις σκηνές τους και αποσύρθηκαν μέσα σε αναταραχή και σύγχυση από την πόλη, με αριθμούς που μόλις και μετά βίας επαρκούσαν για να διατηρήσουν την ύπαρξή τους ως έθνος ή την ταυτότητά τους ως λαός.

Έτσι, το γοτθικό κέρας, το τελευταίο από τα τρία, ξεριζώθηκε μπροστά στο μικρό κέρας του Δανιήλ κεφ. 7. Τίποτα πλέον δεν θα στεκόταν εμπόδιο στον πάπα που θα τον εμπόδιζε να ασκήσει την εξουσία που του είχε παραχωρήσει ο Ιουστινιανός πέντε χρόνια πριν. Οι άγιοι, οι καιροί και οι νόμοι ήταν τώρα στα χέρια του, όχι μόνο ως προς τις προθέσεις του, αλλά και στην πραγματικότητα. Επομένως αυτό θα πρέπει να ληφθεί ως το έτος που το βδέλυγμα αυτό στήθηκε ή εγκαταστάθηκε, και ως το χρονικό σημείο από το οποίο χρονολογούνται τα 1260 χρόνια της κυριαρχίας του που έχουν προφητευτεί.

Εδάφιο 32. Κι εκείνους που ανομούν στη διαθήκη, θα τους διαφθείρει με κολακείες· ο λαός, όμως, που γνωρίζει τον Θεό του, θα ισχύσει και θα κατορθώσει.

Όσοι εγκαταλείπουν τη διαθήκη, τις άγιες Γραφές, και σκέφτονται περισσότερο τα διατάγματα των παπών και τις αποφάσεις των συνόδων παρά τον λόγο του Θεού — αυτούς, ο πάπας, θα τους διαφθείρει με κολακείς· δηλαδή, θα τους παρασύρει στον οπαδικό τους ζήλο για εκείνον, χαρίζοντας τους πλούτο, θέση και τιμές.

Ταυτόχρονα, θα υπάρχει ένας λαός που γνωρίζει τον Θεό του· και αυτοί θα είναι δυνατοί και θα πράττουν κατορθώματα. Αυτοί ήταν εκείνοι που κράτησαν ζωντανή την αγνή θρησκεία στη γη κατά τους σκοτεινούς αιώνες της παπικής τυραννίας και πραγματοποίησαν θαυμαστές πράξεις αυτοθυσίας και θρησκευτικού ηρωισμού υπέρ της πίστης τους. Εξέχοντες ανάμεσά τους είναι οι Βαλδένσιοι, οι Αλβιγηνοί, οι Ουγενότοι κλπ.

Εδάφιο 33. Και οι συνετοί τού λαού θα διδάξουν πολλούς· όμως, θα πέσουν με ρομφαία, και με φλόγα, με αιχμαλωσία, και με λαφυραγώγηση, πολλών ημερών.

Εδώ παρουσιάζεται η μακρά περίοδος του παπικού διωγμού εναντίον όλων εκείνων που αγωνίζονταν να διατηρήσουν την αλήθεια και να διδάξουν τους συνανθρώπους τους μέσα από δρόμους δικαιοσύνης. Ο αριθμός των ημερών κατά τις οποίες επρόκειτο να πέσουν κατ' αυτόν τον τρόπο δίνεται στα εδάφια Δανιήλ 7:25, 12:7, Αποκάλυψη 12:6, 14, 13:5. Η περίοδος ονομάζεται «καιρόν και καιρούς και μισόν καιρό», «χίλιες διακόσιες εξήντα ημέρες» και «σαράντα δύο μήνες». Είναι τα 1260 χρόνια της παπικής κυριαρχίας.

Εδάφιο 34. Και όταν πέσουν, θα βοηθηθούν με μικρή βοήθεια· πολλοί, όμως, θα προστεθούν σ' αυτούς με κολακείες.

Στην Αποκάλυψη 12, όπου παρουσιάζεται ο ίδιος παπικός διωγμός, διαβάζουμε ότι η γη βοήθησε τη γυναίκα ανοίγοντας το στόμα της και καταπίνοντας τον ποταμό που ο δράκοντας έριξε πίσω της. Η μεγάλη Μεταρρύθμιση του Λουθηρου και των συνεργατών του παρείχε τη βοήθεια που προειπώθηκε εδώ. Τα γερμανικά κράτη ασπάστηκαν τον Προτεσταντισμό, προστάτευσαν τους μεταρρυθμιστές και εμπόδισαν το έργο του διωγμού που τόσο λυσσαλέα διεξήγαγε η παπική εκκλησία. Τότε όμως που έπρεπε να βοηθηθούν και η προσπάθειά τους άρχισε να γίνεται δημοφιλής, πολλοί προσκολλήθηκαν σε αυτούς με κολακείες ή αγκάλιασαν την προσπάθεια τους έχοντας ανάξια κίνητρα, όντας ανειλικρινείς, κούφιοι και λέγοντας γλυκά και φιλικά λόγια μέσω μιας ιδιοτελούς τακτικής.

Εδάφιο 35. Και από τους συνετούς θα πέσουν, για να δοκιμαστούν, και να καθαριστούν, και να λευκανθούν, μέχρι τον έσχατο καιρό· επειδή, κι αυτό θα γίνει στον ορισμένο καιρό.

Αν και συγκρατήθηκε, το πνεύμα του διωγμού δεν κατεστάλη. Ξέσπαγε όπου υπήρχε ευκαιρία. Αυτό συνέβαινε ειδικά στην Αγγλία. Η θρησκευτική κατάσταση αυτού του βασιλείου ήταν κυμαινόμενη, καθώς βρισκόταν άλλοτε υπό προτεσταντική και άλλοτε υπό παπική δικαιοδοσία, σύμφωνα με τη θρησκεία του κυβερνώντος οίκου. Η αιματοβαμμένη Βασίλισσα Μαρία ήταν θανάσιμος εχθρός του προτεσταντισμού, και πλήθη έπεσαν θύματα των αδιάκοπων διωγμών της.¹⁴ Και αυτή η κατάσταση επρόκειτο να διαρκέσει λίγο πολύ μέχρι τον έσχατο καιρό. Το φυσικό συμπέρασμα θα ήταν ότι όταν έρθει ο έσχατος καιρός,

αυτή η εξουσία που κατείχε η Εκκλησία της Ρώμης να τιμωρεί τους αιρετικούς, η οποία ήταν η αιτία τόσων διωγμών, και η οποία είχε για ένα διάστημα περιοριστεί, θα αφαιρούνταν εντελώς.¹ Και το συμπέρασμα θα ήταν εξίσου προφανές ότι αυτή η αφαίρεση της παπικής υπεροχής θα σηματοδοτούσε την έναρξη της περιόδου που εδώ ονομάζεται ως έσχατος καιρός. Εάν αυτή η ερμηνεία είναι σωστή, ο έσχατος καιρός ξεκίνησε το 1798 μ.Χ., γιατί εκεί, όπως ήδη παρατηρήθηκε, η παποσύνη ανατράπηκε από τους Γάλλους και έκτοτε δεν μπόρεσε ποτέ να ασκήσει την εξουσία που κατείχε πριν. Το ότι η καταπίεση της εκκλησίας από τον παπισμό είναι αυτό που αναφέρεται εδώ, είναι προφανές, επειδή αυτή είναι η μόνη δύναμη, με πιθανή εξαίρεση την Αποκάλυψη 2:10, που συνδέεται με έναν “ορισμένο καιρό” δηλαδή μια συγκεκριμένη προφητική περίοδο.

Εδάφιο 36. Και ο βασιλιάς θα κάνει σύμφωνα με τη θέλησή του, και θα υψωθεί, και θα μεγαλυνθεί πιο πάνω από κάθε θεό, και θα μιλήσει αλαζονικά ενάντια στον Θεό των θεών, και θα ευημερεί, μέχρις ότου συντελεστεί η οργή· επειδή, το ορισμένο θα γίνει.

Ο βασιλιάς που εισάγεται εδώ δεν μπορεί να υποδηλώνει την ίδια δύναμη που παρατηρήθηκε τελευταία, δηλαδή την παπική δύναμη, διότι τα χαρακτηριστικά αυτού δεν θα ισχύουν αν εφαρμοστούν σε αυτήν τη δύναμη.

Δείτε ένα τέτοιο χαρακτηριστικό στο επόμενο εδάφιο: “ούτε θα φροντίζει για κανέναν θεό”. Αυτό δεν ίσχυσε ποτέ για τον παπισμό. Ο Θεός και ο Χριστός, αν και συχνά τοποθετούνται σε λανθασμένη θέση, δεν έχουν ποτέ δηλωθεί ότι παραμερίστηκαν και απορρίφθηκαν από αυτό το θρησκευτικό σύστημα. Η μόνη δυσκολία στην εφαρμογή του σε μια νέα δύναμη έγκειται στο οριστικό άρθρο ο· διότι, όπως τονίζεται, η έκφραση “ο βασιλιάς” θα προσδιόριζε αυτόν ως τον τελευταίο που αναφέρθηκε. Αν μπορούσε να μεταφραστεί σωστά ως ένας βασιλιάς, δεν θα υπήρχε καμία δυσκολία· και λέγεται ότι μερικοί από τους καλύτερους Βιβλικούς κριτικούς το αποδίδουν έτσι, οι Mede, Wintle, Boothroyd, και άλλοι μεταφράζοντας το απόσπασμα, «Ένας βασιλιάς θα κάνει σύμφωνα με τη θέλησή του», εισάγοντας έτσι σαφώς μια νέα δύναμη στο πεδίο της δράσης.

Τρία ιδιαίτερα χαρακτηριστικά πρέπει να εμφανίζονται στη δύναμη που εκπληρώνει αυτή την προφητεία: (1) Πρέπει να έχει τον χαρακτήρα που περιγράφεται εδώ και να εμφανίζεται κοντά στην έναρξη του έσχατου καιρού, καθώς βρισκόμαστε σε αυτόν όπως αναφέρεται στο προηγούμενο εδάφιο· (2) πρέπει να είναι μια δύναμη που θα κάνει το θέλημα της· (3) πρέπει να είναι μια αθεϊστική δύναμη. Ίσως τα δύο τελευταία χαρακτηριστικά να μπορούν να συνδυαστούν σε ένα λέγοντας ότι η δύναμη της θέλησης της θα εκδηλωνόταν προς την κατεύθυνση του αθεϊσμού. Μια επανάσταση που απαντά ακριβώς σε αυτή την περιγραφή έλαβε χώρα στη Γαλλία την εποχή που αναφέρεται στην προφητεία. Ο Βολταίρος είχε σπείρει τους σπόρους που απέδωσαν τους αναμενόμενους ολέθριους καρπούς τους. Αυτός ο καυχησιολόγος άπιστος, με την πομπώδη αλλά ανίσχυρη αυτοπεποίθησή του, είχε πει: «Έχω κουραστεί να ακούω ανθρώπους να επαναλαμβάνουν ότι δώδεκα άνδρες ίδρυσαν τη χριστιανική θρησκεία. Θα αποδείξω ότι ένας άνθρωπος είναι αρκετός για να την ανατρέψει». Συνδεόμενος με άνδρες όπως ο Ρουσσώ, ο Ντ'Αλαμπέρ, ο Ντιντερό και άλλοι, ανέλαβε το έργο του. Έσπειραν στον άνεμο και θέρισαν τη θύελλα. Οι προσπάθειές τους κορυφώθηκαν με την επανάσταση του 1793,

όταν απέρριψαν τη Βίβλο και αρνήθηκαν την ύπαρξη της Θεότητας ως φωνής του έθνους τους.

Ο ιστορικός περιγράφει έτσι αυτή τη μεγάλη θρησκευτική αλλαγή:

«Δεν ήταν αρκετό, έλεγαν, για ένα αναγεννημένο έθνος να εκθρονίσει τους γήινους βασιλιάδες, εκτός αν άπλωνε το χέρι της ανυπακοής και προς εκείνες τις δυνάμεις που η δεισιδαιμονία είχε παρουσιάσει ως «βασιλεύοντες στον άπειρο χώρο». — Scott's Life of Napoleon, Τόμος I, σελ. 172.

Και πάλι λέει: —

«Ο συνταγματικός επίσκοπος του Παρισιού παρουσιάστηκε για να παίξει τον κύριο ρόλο στην πιο θρασεία και σκανδαλώδη φάρσα που έχει ποτέ διαδραματιστεί μπροστά σε μια εθνική εκπροσώπηση. ... Με πλήρη πομπή παρουσιάστηκε στη συνέλευση για να διακηρύξει ότι η θρησκεία που είχε διδάξει τόσα χρόνια ήταν, από κάθε άποψη, ένα κομμάτι ΙΕΡΑΤΙΚΗΣ ΠΑΝΟΥΡΓΙΑΣ, που δεν είχε βάση ούτε στην ιστορία ούτε στην ιερή αλήθεια. Αποκήρυξε, με επίσημους και ρητούς όρους, την ΥΠΑΡΞΗ ΤΗΣ ΘΕΟΤΗΤΑΣ, στη λατρεία της οποίας είχε αφιερωθεί, και αφιερώθηκε στο μέλλον στην απόδοση τιμής στην Ελευθερία, την Ισότητα, την Αρετή και την Ηθική. Στη συνέχεια, έβαλε στο τραπέζι τον επισκοπικό του στολισμό και έλαβε μια αδελφική αγκαλιά από τον πρόεδρο της συνέλευσης. Αρκετοί αποστάτες ιερείς ακολούθησαν το παράδειγμα αυτού του ιεράρχη. ... Ο κόσμος, για ΠΡΩΤΗ φορά, άκουσε μια συνέλευση ανδρών, γεννημένων και μορφωμένων στον πολιτισμό, οι οποίοι αναλαμβάνοντας το δικαίωμα να κυβερνήσουν ένα από τα καλύτερα ευρωπαϊκά έθνη, ύψωσαν την ενωμένη φωνή τους για να αρνηθούν την πιο σημαντική αλήθεια που μπορεί να δεχθεί η ψυχή του ανθρώπου και να αποκηρύξουν ΟΜΟΦΩΝΑ ΤΗΝ ΠΙΣΤΗ ΚΑΙ ΤΗ ΛΑΤΡΕΙΑ ΤΗΣ ΘΕΟΤΗΤΑΣ». — Id., Τόμος I, σελ. 173.

Ένας συγγραφέας πριν από μερικά χρόνια στο Blackwood's Magazine έγραψε: —

«Η Γαλλία είναι το μόνο έθνος στον κόσμο για το οποίο διασώζεται η αυθεντική καταγραφή, ότι ως έθνος σήκωσε το χέρι της σε ανοιχτή επανάσταση ενάντια στον Δημιουργό του σύμπαντος. Πολλοί βλάσφημοι, πολλοί άπτιστοι, υπήρξαν, και εξακολουθούν να υπάρχουν, στην Αγγλία, τη Γερμανία, την Ισπανία και αλλού. Άλλα η Γαλλία ξεχωρίζει στην παγκόσμια ιστορία ως το μοναδικό κράτος που με το διάταγμα της νομοθετικής του συνέλευσης, διακήρυξε ότι δεν υπήρχε Θεός, και του οποίου ολόκληρος ο πληθυσμός της πρωτεύουσας, και η συντριπτική πλειονότητα σε άλλα μέρη, γυναίκες καθώς και άνδρες, χόρεψαν και τραγούδησαν με χαρά αποδεχόμενοι την ανακοίνωση».

Υπάρχουν όμως και άλλα ακόμη πιο εντυπωσιακά χαρακτηριστικά που εκπληρώθηκαν με αυτή τη δύναμη.

Εδάφιο 37. Και δεν θα φροντίζει για τους θεούς των πατέρων του ούτε για τις επιθυμίες των γυναικών ούτε θα φροντίζει για κανέναν θεό· επειδή, θα μεγαλυνθεί πιο πάνω απ' όλους.

Η εβραϊκή λέξη για τη γυναίκα μεταφράζεται επίσης και ως σύζυγος· και ο Επίσκοπος Newton παρατηρεί ότι αυτό το απόσπασμα θα μπορούσε να αποδοθεί πιο σωστά «για τις επιθυμίες των συζύγων». Αυτό φαίνεται να υποδηλώνει ότι αυτή η κυβέρνηση, την ίδια στιγμή που δήλωνε ότι ο Θεός δεν υπήρχε, θα καταπατούσε τον νόμο που είχε δώσει ο Θεός για να ρυθμίσει τον θεσμό του γάμου. Και διαπιστώνουμε ότι ο

ιστορικός, ίσως ασυνείδητα, και αν vai, είναι ακόμη πιο ενδιαφέρον, έχει συνδέσει τον αθεϊσμό και την ακολασία αυτής της κυβέρνησης με την ίδια σειρά με την οποία παρουσιάζονται στην προφητεία. Λέει: —

«Στενά συνδεδεμένος με τους νόμους που επηρεάζουν τη θρησκεία ήταν και αυτός που υποβάθμιζε την ένωση του γάμου — την πιο ιερή δέσμευση που μπορούν να συνάψουν οι άνθρωποι, η μονιμότητα της οποίας οδηγεί ισχυρότερα στην εδραίωση της κοινωνίας — στην κατάσταση ενός απλού πολιτικού συμβολαίου παροδικού χαρακτήρα, στο οποίο δύο άτομα θα μπορούσαν να συμμετάσχουν και να το καταργήσουν ελεύθερα σύμφωνα με την επιθυμία τους, όταν άλλαζε το γούστο τους ή ικανοποιούνταν η όρεξή τους. Αν οι δαίμονες είχαν βάλει στόχο να ανακαλύψουν έναν τρόπο να καταστρέψουν με τον πιο αποτελεσματικό τρόπο οτιδήποτε είναι σεβαστό, έχει χάρη ή είναι μόνιμο στην οικογενειακή ζωή, και ταυτόχρονα να λάβουν τη διαβεβαίωση ότι η βλάβη που ήταν στόχος τους να δημιουργήσουν θα διαιωνιζόταν από γενιά σε γενιά, δεν θα μπορούσαν να εφεύρουν ένα πιο αποτελεσματικό σχέδιο από την υποβάθμιση του γάμου σε μια κατάσταση απλής περιστασιακής συμβίωσης ή αδειοδοτημένης παλλακείας. Η Σοφί Αρνούλ, ηθοποιός διάσημη για τα έξυπνα πράγματα που έλεγε, περιέγραψε τον πολιτικό γάμο ως το θείο μυστήριο της μοιχείας. Αυτοί οι αντιθρησκευτικοί και αντικοινωνικοί νόμοι δεν ανταποκρίθηκαν στους σκοπούς των φρενήρων και απερίσκεπτων ζηλωτών από τους οποίους είχαν αθηθεί προς τα εμπρός.» — Scott's Life of Napoleon, Τόμος I, σελ. 173.

“ούτε θα φροντίζει για κανέναν θεό” Εκτός από τις μαρτυρίες που έχουν ήδη παρουσιαστεί για να δείξουν τον απόλυτο αθεϊσμό του έθνους εκείνη την εποχή, πρέπει να καταγραφεί η ακόλουθη τρομακτική δήλωση τρέλας και αλαζονείας: —

«Ο φόβος του Θεού απέχει τόσο πολύ από το να είναι η αρχή της σοφίας, που είναι η αρχή της ανοησίας. Η σεμνότητα είναι μόνο μια εφεύρεση εκλεπτυσμένης ηδονής. Ο Υπέρτατος Βασιλιάς, ο Θεός των Εβραίων και των Χριστιανών, δεν είναι παρά ένα φάντασμα. Ο Ιησούς Χριστός είναι ένας απατεώνας.»

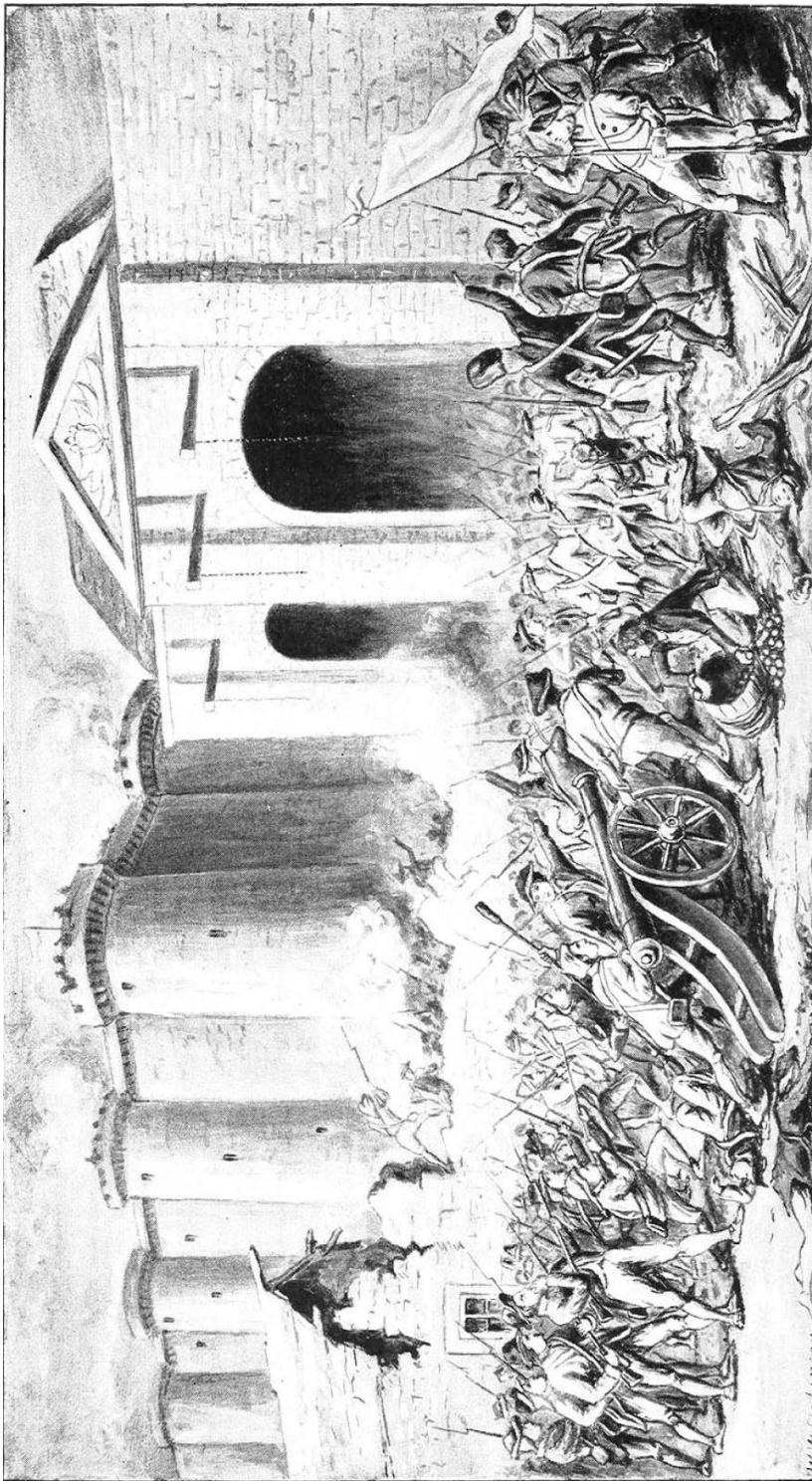
Ένας άλλος συγγραφέας δήλωσε: —

«Στις 26 Αυγούστου 1792, έγινε από την Εθνική Συνέλευση μια ανοιχτή ομολογία αθεϊσμού. Και αντίστοιχες ενώσεις και αθεϊστικές λέσχες δημιουργούνταν παντού άφοβα στο γαλλικό έθνος. Οι σφαγές και η βασιλεία του τρόμου έγιναν πιο φρικτές από ποτέ.» — Smith's Key to Revelation, σελ. 323.

«Ο Hebert, ο Chaumette και οι συνεργάτες τους εμφανίστηκαν στο δικηγορικό γραφείο και δήλωσαν ότι ο Θεός δεν υπάρχει. — Alison, Τόμος I, σελ. 150.

Σε αυτό το κομβικό σημείο απαγορεύτηκε κάθε θρησκευτική λατρεία, εκτός από αυτήν της ελευθερίας και της υπαίθρου. Οι χρυσές και ασημένιες πλάκες των εκκλησιών κατασχέθηκαν και βεβηλώθηκαν. Οι εκκλησίες έκλεισαν. Οι καμπάνες έσπασαν και έγιναν κανόνια. Η Βίβλος κάηκε δημόσια. Τα ιερά σκεύη παρέλασαν στους δρόμους πάνω σε ένα γαϊδούρι, σε ένδειξη περιφρόνησης. Καθιερώθηκε μια εβδομάδα δέκα ημερών, αντί για επτά, και ο θάνατος δηλώθηκε, με εμφανή γράμματα που αναρτήθηκαν στους τάφους τους, ως ένας αιώνιος ύπνος. Άλλα η κορυφαία βλασφημία, αν αυτά τα όργια της κόλασης δέχονται βαθμούς, παρέμεινε να εκτελεστεί από τον κωμικό Monvel, ο οποίος, ως ιερέας του Πεφωτισμού, δήλωσε: —

«Θεέ μου, αν υπάρχεις, εκδικήσου το προσβεβλημένο όνομά σου. Σου προσφέρω ανυπακοή! Παραμένεις σιωπηλός. Δεν τολμάς να εξαπολύσεις τις βροντές σου! Ποιος μετά

Η Πτώση της Βαστίλης, κατά την Γαλλική Επανάσταση

ΣΗΜΕΙΩΣΗ: Η Βαστίλη ήταν μια εκτεταμένη φυλακή-φρούριο στο Παρίσι, που βρισκόταν στην πύλη του Αγίου Αντωνίου. Περιβαλλόταν από μια τάφρο βάθους είκοσι πέντε ποδιών, και έξω από την τάφρο υπήρχε ένας ψηλός τοίχος. Το κτίριο είχε οκτώ τεράστιους στρογγυλούς πύργους, με τοίχους πάχους από δώδεκα έως σαράντα πόδια. Στους πύργους βρίσκονταν τα πολυάριθμα κελιά στα οποία ήταν περιορισμένοι κρατούμενοι του κράτους και άλλοι άτυχοι. Η ιστορία καταγράφει ότι η απάνθρωπη μεταχείριση στην οποία υποβάλλονταν οι κρατούμενοι στη Βαστίλη, έχει λίγα αντίστοιχα παραδείγματα στην ιστορία της ποινικής σκληρότητας. Μόλις βρισκόταν εκεί, χωρίς καμία δίκη και χωρίς επικοινωνία με τον έξω κόσμο, η μοίρα των θυμάτων εξαρτιόταν εξ ολοκλήρου από την ιδιοτροπία του δεσποτισμού. Η Βαστίλη καταλήφθηκε από τον λαό και καταστράφηκε στις 14 Ιουλίου 1789. Στη θέση της βρίσκεται τώρα μια στήλη που ανεγέρθηκε στη μνήμη των Γάλλων πατριωτών.

από αυτό θα πιστέψει στην ύπαρξή σου; Ολόκληρο το εκκλησιαστικό κατεστημένο καταστράφηκε». — Scott's Life of Napoleon, Τόμος I, σελ. 173.

Δείτε τι είναι ο άνθρωπος όταν αφήνεται μόνος του, και ο βαθμός της απιστίας του όταν οι περιορισμοί του νόμου αποτινάσσονται και έχει την εξουσία στα χέρια του! Μπορεί να αμφισβητηθεί ότι αυτές οι σκηνές είναι ακριβώς αυτό που ο παντογνώστης προέβλεψε και σημείωσε στην ιερή σελίδα, όταν υπέδειξε ένα βασίλειο που θα αναδυθεί που θα υψωθεί πάνω από κάθε θεό και θα τους αγνοήσει όλους;

Εδάφιο 38. Ενώ στον τόπο του θα δοξάσει τον θεό Μαουζείμ [των δυνάμεων, στο Εβραϊκό]· και θα τιμήσει έναν θεό, με χρυσάφι και ασήμι, και με πολύτιμες πέτρες, και με επιθυμητά πράγματα, που οι πατέρες του δεν γνώρισαν.

Σε αυτό το εδάφιο συναντάμε μια φαινομενική αντίφαση. Πώς μπορεί ένα έθνος να αγνοεί κάθε θεό και ωστόσο να τιμά τον θεό των δυνάμεων (Μαουζείμ); Δεν θα μπορούσε ταυτόχρονα να κατέχει και τις δύο αυτές θέσεις· αλλά θα μπορούσε για ένα διάστημα να αγνοήσει όλους τους θεούς και στη συνέχεια να εισαγάγει μια άλλη λατρεία και να σεβαστεί τον θεό των δυνάμεων. Συνέβη μια τέτοια αλλαγή στη Γαλλία εκείνη την εποχή; — Συνέβη. Η προσπάθεια να γίνει η Γαλλία ένα άθεο έθνος προκάλεσε τέτοια αναρχία που οι ηγεμόνες φοβήθηκαν ότι η εξουσία θα περάσει εντελώς από τα χέρια τους και ως εκ τούτου αντιλήφθηκαν ότι, ως πολιτική αναγκαιότητα, κάποιο είδος λατρείας έπρεπε να εισαχθεί· δεν σκόπευαν να εισαγάγουν κανένα θρησκευτικό κίνημα που θα αύξανε την αφοσίωση ή θα ανέπτυσσε οποιονδήποτε αληθινό πνευματικό χαρακτήρα στον λαό, αλλά μόνο κάτι που θα τους επέτρεπε να διατηρήσουν τους εαυτούς τους στην εξουσία και θα τους έδινε τον έλεγχο των εθνικών δυνάμεων. Μερικά αποσπάσματα από την ιστορία θα το δείξουν αυτό. Στην αρχή τα αντικείμενα λατρείας ήταν η ελευθερία και η πατρίδα. «Ελευθερία, ισότητα, αρετή και ηθική», τα ακριβώς αντίθετα από οπίδηπτο κατείχαν στην πραγματικότητα ή επέδειξαν στην πράξη, ήταν οι λέξεις που εξέθεσαν ως χαρακτηριστικά της θεότητας του έθνους. Το 1794 εισήχθη η λατρεία της Θεάς της Λογικής, και περιγράφεται ως εξής από τον ιστορικό: —

«Μία από τις τελετές αυτής της παράλογης εποχής ξεχωρίζει ως προς τον παραλογισμό σε συνδυασμό με την ασέβεια. Οι πόρτες της συνέλευσης άνοιξαν διάπλατα σε μια ομάδα μουσικών, προπορευόμενοι από τους οποίους, τα μέλη του δημοτικού συμβουλίου εισήλθαν σε επίσημη πομπή, τραγουδώντας έναν ύμνο προς έπαινο της ελευθερίας, και συνοδεύοντας, ως αντικείμενο της μελλοντικής τους λατρείας, μια γυναίκα με πέπλο, την οποία αποκάλεσαν Θεά της Λογικής. Όταν την έφεραν μέσα, αποκάλυψε το πρόσωπό της με μεγάλη τυπικότητα, και την τοποθέτησαν δεξιά του προέδρου και τότε όλοι την αναγνώρισαν ότι ήταν μια χορεύτρια της όπερας, τη γοητεία της οποίας οι περισσότεροι από τους παρόντες γνώριζαν από τις εμφανίσεις της στη σκηνή, ενώ η εμπειρία κάποιων επεκτεινόταν και περαιτέρω. Η Εθνική Συνέλευση της Γαλλίας απέδωσε δημόσιο φόρο τιμής σε αυτό το άτομο, ως την καταλληλότερη εκπρόσωπο της λογικής την οποία λάτρευαν. Αυτή η ασεβής και γελοία απομίμηση έγινε μόδα και η εγκατάσταση της Θεάς της Λογικής αναπαράχθηκε από όλο το έθνος, σε μέρη όπου οι κάτοικοι επιθυμούσαν να δείξουν ότι έχουν φτάσει σε όλα τα υψηλά επίπεδα της Επανάστασης». — Scott's Life of

Napoleon.

Κατά την εισαγωγή της λατρείας της Λογικής, το 1794, ο Chaumette δήλωσε: — «‘Ο νομοθετικός φανατισμός υποχώρησε και έχει δώσει τη θέση του στη λογική. Εγκαταλείψαμε τους ναούς αλλά αυτοί αναγεννήθηκαν. Σήμερα, ένα τεράστιο πλήθος συγκεντρώνεται κάτω από τις γοτθικές στέγες, οι οποίες, για πρώτη φορά, θα επαναλάβουν τη φωνή της αλήθειας. Εκεί οι Γάλλοι θα γιορτάσουν την αληθινή τους λατρεία — αυτή της Ελευθερίας και της Λογικής. Εκεί θα σχηματίσουμε νέους όρκους για την ευημερία των στρατών της Δημοκρατίας. Εκεί θα εγκαταλείψουμε τη λατρεία των άψυχων ειδώλων για τη Λογική — αυτή την ζωντανή εικόνα, το αριστούργημα της δημιουργίας.»

«Μια γυναίκα με πέπλο, ντυμένη με μπλε ύφασμα, έφεραν στη συνέλευση, και ο Chaumette, πιάνοντάς την από το χέρι, —

Θηνητοί, είπε, σταματήστε να τρέμετε μπροστά στις αδύναμες βροντές ενός Θεού που οι φόβοι σας έχουν δημιουργήσει. Από εδώ και στο εξής μην αναγνωρίζετε καμία θεότητα παρά μόνο τη Λογική. Σας προσφέρω την ευγενέστερη και καθαρότερη εικόνα της. Άν πρέπει να έχετε είδωλα, θυσιάστε μόνο σε τέτοια όπως αυτή. ... Πέστε ενώπιον της σεβαστής Γερουσίας της Ελευθερίας, Πέπλο της Λογικής». —

«Ταυτόχρονα εμφανίστηκε η θεά, προσωποποιημένη από μια περίφημη καλλονή, την κυρία Μιλάρ, της όπερας, γνωστή για περισσότερους από έναν χαρακτήρες στο μεγαλύτερο μέρος της συνέλευσης. Η θεά, αφού αγκαλιάστηκε από τον πρόεδρο, επιβιβάστηκε σε μια υπέροχη άμαξα και οδηγήθηκε, ανάμεσα σε ένα τεράστιο πλήθος, στον καθεδρικό ναό της Παναγίας των Παρισίων, για να πάρει τη θέση της θεότητας. Στη συνέχεια, υψώθηκε στο ψηλό βωμό και έλαβε την λατρεία όλων των παρευρισκομένων.»

«Στις 11 Νοεμβρίου, η λαϊκή κοινότητα του μουσείου εισήλθε στο δημαρχείο, αναφωνώντας: «Ζήτω η Λογική!» και κουβαλώντας στην κορυφή ενός στύλου τα μισοκαμένα υπολείμματα αρκετών βιβλίων, μεταξύ άλλων τις Συνόψεις και την Παλαιά και Καινή Διαθήκη, τα οποία «με μια μεγάλη φωτιά εξιλέωσαν», είπε ο πρόεδρος, «όλες τις ανοησίες που έκαναν την ανθρώπινη φυλή να διαπράξει». —

«Οι πιο ιερές σχέσεις της ζωής τέθηκαν την ίδια περίοδο σε νέα βάση, προσαρμοσμένες στις εξωφρενικές ιδέες της εποχής. Ο γάμος ανακηρύχθηκε ως ένα αστικό συμβόλαιο, δεσμευτικό μόνο κατά την βούληση των συμβαλλομένων μερών». Η δεσποινίς Αρνούλ, μια διάσημη κωμικός, εξέφρασε το δημόσιο αίσθημα όταν αποκάλεσε «τον γάμο ως το θείο μυστήριο της μοιχείας».» — Id.

Πράγματι, αυτός ήταν ένας παράξενος θεός, τον οποίο οι πατέρες εκείνης της γενιάς δεν γνώριζαν. Ποτέ στο παρελθόν δεν είχε στηθεί μια τέτοια θεότητα ως αντικείμενο λατρείας. Και θα μπορούσε κάλλιστα να ονομαστεί θεός των δυνάμεων· γιατί ο σκοπός του κινήματος ήταν να κάνει τον λαό να ανανεώσει τη διαθήκη του και να επαναλάβει τους όρκους του για την ευημερία των στρατών της Γαλλίας. Διαβάστε και πάλι μερικές γραμμές από το απόσπασμα που έχει ήδη διθεί: —

«Εγκαταλείψαμε τους ναούς αλλά αυτοί αναγεννήθηκαν. Σήμερα, ένα τεράστιο πλήθος συγκεντρώνεται κάτω από τις γοτθικές στέγες, οι οποίες, για πρώτη φορά, θα επαναλάβουν τη φωνή της αλήθειας. Εκεί οι Γάλλοι θα γιορτάσουν την αληθινή τους

Η Θεά της Ανοικής

λατρεία — αυτή της Ελευθερίας και της Λογικής. Εκεί θα σχηματίσουμε νέους όρκους για την ευημερία των στρατιών της Δημοκρατίας ».¹

Εδάφιο 39. Έτσι θα κάνει στα οχυρώματα Μαουζείμ μαζί με έναν ξένο θεό· όσοι τον γνωρίσουν, σ' αυτούς θα πληθύνει τη δόξα· και θα τους κάνει να εξουσιάσουν επάνω σε πολλούς, και θα διαμοιράσει τη γη με τιμή.

Το σύστημα του παγανισμού που είχε εισαχθεί στη Γαλλία, όπως αποτυπώνεται στη λατρεία του ειδώλου που είχε στηθεί στο πρόσωπο της Θεάς της Λογικής, και ρυθμιζόταν από μια ειδωλολατρική τελετουργία που είχε θεσπιστεί από την Εθνοσυνέλευση για χρήση του γαλλικού λαού, συνέχισε να είναι σε ισχύ μέχρι τον διορισμό του Ναπολέοντα στην προσωρινή υπατεία της Γαλλίας το 1799. Οι οπαδοί αυτής της παράξενης θρησκείας κατείχαν τα οχυρώματα, τα οχυρά του έθνους, όπως εκφράζεται σε αυτό το εδάφιο.

Αλλά αυτό το χαρακτηριστικό που μας οδηγεί να προσδιορίσουμε οτι η προφητεία αυτή αναφέρεται στη Γαλλία, ίσως τόσο σαφώς όσο οποιαδήποτε άλλη λεπτομέρεια, είναι η δήλωση που γίνεται στην τελευταία πρόταση του εδαφίου· δηλαδή, ότι θα έπρεπε να “θα διαμοιράσει τη γη με τιμή”. Πριν από την Επανάσταση, τα κτήματα της Γαλλίας ανήκαν σε λίγους γαιοκτήμονες με τεράστιες ιδιοκτησίες. Αυτά τα κτήματα απαιτούνταν από τον νόμο να παραμείνουν αδιαίρετα, έτσι ώστε κανένας κληρονόμος ή πιστωτής να μην μπορεί να τα μοιράσει. Άλλα η επανάσταση δεν είχε νόμους· και μέσα στην αναρχία που βασίλευε τότε, όπως σημειώνεται και στο ενδέκατο της Αποκάλυψης, οι τίτλοι των ευγενών καταργήθηκαν και οι γαίες τους διατέθηκαν σε μικρά οικόπεδα προς όφελος του δημόσιου ταμείου. Η κυβέρνηση χρειαζόταν κεφάλαια και αυτές οι μεγάλες κτήσεις γης κατασχέθηκαν και πουλήθηκαν σε δημοπρασία σε οικόπεδα για να εξυπηρετήσουν τους αγοραστές. Ο ιστορικός καταγράφει με αυτόν τον τρόπο αυτή τη μοναδική συναλλαγή: —

«Η δήμευση των δύο τρίτων της γαιοκτημοσύνης του βασιλείου, η οποία προέκυψε από τα διατάγματα της σύμβασης κατά των αποδήμων, του κλήρου και των ατόμων που καταδικάστηκαν στα Επαναστατικά Δικαστήρια,... απέδωσε κεφάλαια αξίας άνω των 700.000.000 λιρών στη διάθεση της κυβέρνησης». — Alison, Τόμος IV, σελ. 151.

Πότε συνέβη ένα παρόμοιο γεγονός και σε ποια χώρα, εκπληρώνοντας αυτήν την προφητεία πληρέστερα; Καθώς το έθνος άρχισε να συνέρχεται, απαιτήθηκε να υπάρξει μια πιο ορθολογική θρησκεία, και η ειδωλολατρική τελετουργία καταργήθηκε. Ο ιστορικός περιγράφει έτσι αυτό το γεγονός: —

«Ένα τρίτο και πιο τολμηρό μέτρο ήταν η απόρριψη του ειδωλολατρικού τελετουργικού και το άνοιγμα ξανά των εκκλησιών για τη χριστιανική λατρεία. Το γεγονός αυτό πιστώνεται εξ ολοκλήρου στον Ναπολέοντα, ο οποίος έπρεπε να αντιμετωπίσει τις φιλοσοφικές προκαταλήψεις σχεδόν όλων των συναδέλφων του. Αυτός, στη συνομιλία του μαζί τους, δεν έκανε καμία προσπάθεια να παρουσιάσει τον εαυτό του ως πιστό στον

1 Κατά την περίοδο που η φανταστική λατρεία της λογικής ήταν η εθνική μανία, οι ηγέτες της επανάστασης ήταν γνωστοί στην ιστορία ως «οι άθεοι». Άλλα σύντομα έγινε αντιληπτό ότι έπρεπε να θεσπιστεί μια θρησκεία μεγαλύτερου κύρους από αυτή που ήταν τότε στη μόδα, για να συγκρατήσει τον λαό. Ακολούθησε, επομένως, μια μορφή λατρείας στην οποία το αντικείμενο λατρείας ήταν το «Υπέρτατο Όν». Ήταν εξίσου κούφια όσον αφορά την αναμόρφωση της ζωής και τη ζωτική ευσέβεια, επικεντρώθηκε όμως στο υπερφυσικό. Και ενώ η θεά της Λογικής ήταν πράγματι ένας «παράξενος θεός», η δήλωση σχετικά με την τιμή του «θεού των δυνάμεων» μπορεί ίσως να αφορά καλύτερα αυτή την τελευταία φάση. Βλέπε Γαλλική Επανάσταση του Θιέρσου.

Χριστιανισμό, αλλά στάθηκε μόνο στην ανάγκη παροχής στον λαό των συνήθων μέσων λατρείας ώστε να υπάρχει μια κατάσταση ηρεμίας. Οι ιερείς που επέλεξαν να δώσουν τον όρκο πίστης στην κυβέρνηση έγιναν ξανά δεκτοί στα καθήκοντά τους και αυτό το σοφό μέτρο ακολουθήθηκε από την προσχώρηση όχι λιγότερων από 20.000 από αυτούς τους θρησκευτικούς λειτουργούς, οι οποίοι μέχρι τότε μαράζωναν στις φυλακές της Γαλλίας». — Lockhart's Life of Napoleon, Τόμος I, σελ. 154.

Έτσι τερματίστηκε η Βασιλεία του Τρόμου και η Επανάσταση των Απίστων. Μέσα από τα ερείπια της αναδύθηκε ο Βοναπάρτης, ο οποίος οδήγησε την αναταραχή προς όφελος της δικής του ανόδου, ώστε να τεθεί επικεφαλής της γαλλικής κυβέρνησης και να σπείρει τον τρόμο στις καρδιές των εθνών.

Εδάφιο 40. Και στον έσχατο καιρό, ο βασιλιάς τού νότου θα συγκρουστεί μαζί του· και ο βασιλιάς τού βορρά θάρθει εναντίον του σαν ανεμοστρόβιλος, με άμαξες, και με καβαλάρηδες, και με πολλά πλοία· και θάρθουν στους τόπους, και θα πλημμυρίσουν, και θα διαβούν·

Μετά από ένα μεγάλο χρονικό διάστημα, ο βασιλιάς του νότου και ο βασιλιάς του βορρά εμφανίζονται ξανά στο σκηνικό της δράσης. Δεν έχουμε συναντήσει τίποτα που να υποδηλώνει ότι πρέπει να αναζητήσουμε σε οποιεσδήποτε άλλες τοποθεσίες αυτές τις δυνάμεις εκτός από εκείνες που λίγο μετά τον θάνατο του Αλεξάνδρου, αποτελούσαν αντίστοιχα το νότιο και το βόρειο τμήμα της αυτοκρατορίας του. Ο βασιλιάς του νότου ήταν εκείνη την εποχή η Αίγυπτος, και ο βασιλιάς του βορρά ήταν η Συρία, συμπεριλαμβανομένης της Θράκης και της Μικράς Ασίας. Η Αίγυπτος εξακολουθεί να είναι, κατόπιν κοινής συμφωνίας, ο βασιλιάς του νότου, ενώ η περιοχή που αρχικά αποτελούσε τον βασιλιά του βορρά, περιλαμβάνεται τα τελευταία τετρακόσια χρόνια εξ ολοκλήρου στις κυριαρχίες του σουλτάνου της Τουρκίας. Στην Αίγυπτο και στην Τουρκία, λοιπόν, σε σχέση με την τελευταία δύναμη που εξετάζεται, πρέπει να αναζητήσουμε την εκπλήρωση του εδαφίου που έχουμε μπροστά μας.

Σύμφωνα με την προφητεία έπρεπε να ξεσπάσει μια σύγκρουση μεταξύ Αιγύπτου και Γαλλίας, και μεταξύ Τουρκίας και Γαλλίας, το 1798, έτος που, όπως είδαμε, σηματοδότησε την αρχή του έσχατου καιρού, και αν η ιστορία επιβεβαιώσει ότι ένας τέτοιος τριγωνικός πόλεμος όντως ξέσπασε εκείνο το έτος, αυτό θα αποτελέσει αποδεικτικό στοιχείο της ορθότητας της ερμηνείας που δίνουμε.

Ερωτάμε, επομένως, ισχύει πράγματι ότι κατά τον έσχατο καιρό, η Αίγυπτος «συγκρούστηκε» ή προέβαλε μια σχετικά αδύναμη αντίσταση, ενώ η Τουρκία όρμησε σαν ακαταμάχητος «ανεμοστρόβιλος» εναντίον «αυτού», δηλαδή, της κυβέρνησης της Γαλλίας; Έχουμε ήδη προσκομίσει κάποια στοιχεία ότι ο έσχατος καιρός ξεκίνησε το 1798 μ.Χ. και κανένας γνώστης της ιστορίας δεν χρειάζεται να ψάξει πολύ για να διαπιστώσει ότι εκείνη τη χρονιά δημιουργήθηκε μια κατάσταση ανοιχτής εχθρότητας μεταξύ Γαλλίας και Αιγύπτου.

Σε ποιο βαθμό αυτή η σύγκρουση οφείλει την προέλευσή της στα όνειρα δόξας που καλλιεργούνταν με λαχτάρα στο φιλόδοξο μυαλό του Ναπολέοντα Βοναπάρτη, ο ιστορικός θα το κρίνει, αλλά οι Γάλλοι, ή τουλάχιστον ο Βοναπάρτης, κατάφεραν να κάνουν την Αίγυπτο να επιτεθεί. Έτσι, όταν κατά την εισβολή σε αυτή τη χώρα εξασφάλισε το πρώτο

του προγεφύρωμα στην Αλεξάνδρεια, δήλωσε ότι «δεν είχε έρθει για να λεηλατήσει τη χώρα ή να την αποσπάσει από τον Μεγάλο Σουλτάνο, αλλά απλώς για να την απελευθερώσει από την κυριαρχία των Μαμελούκων και για να εκδικηθεί τις προσβολές που είχαν διαπράξει εναντίον της Γαλλίας». — Thiers's French Revolution, Τόμος IV, σελ. 268.

Και πάλι ο ιστορικός αναφέρει: «Έκτός αυτού, αυτός (ο Βοναπάρτης) είχε ισχυρούς λόγους να επιτίθεται εναντίον τους (των Μαμελούκων)· γιατί δεν είχαν σταματήσει ποτέ να κακομεταχειρίζονται τους Γάλλους». — Id., σελ. 273.

Η αρχή του έτους 1798 βρήκε τη Γαλλία να ανοίγει τεράστιο μέτωπο εναντίον των Άγγλων. Το Διευθυντήριο ήθελε ο Βοναπάρτης να επιτεθεί αμέσως στην Αγγλία· αλλά αυτός είδε ότι καμία άμεση επιχείρηση αυτού του είδους δεν μπορούσε να αναληφθεί με σύνεση πριν από το φθινόπωρο, και δεν ήταν πρόθυμος να διακινδυνεύσει την αυξανόμενη φήμη του περνώντας το καλοκαίρι σε αδράνεια. «Αλλά», λέει ο ιστορικός, «είδε μια μακρινή γη, όπου επρόκειτο να κερδηθεί μια δόξα που θα γοήτευε τα μάτια των συμπατριωτών του χάρη στον ρομαντισμό και το μυστήριο με την οποία περιβαλλόταν. Η Αίγυπτος, η γη των Φαραώ και των Πτολεμαίων, θα ήταν ένα ευγενές πεδίο για νέους θριάμβους». — White's History of France, σελ. 469.

Αλλά ενώ ακόμη ευρύτερα οράματα δόξας άνοιξαν μπροστά στα μάτια του Βοναπάρτη σε αυτές τις ανατολικές ιστορικές χώρες, καλύπτοντας όχι μόνο την Αίγυπτο, αλλά και τη Συρία, την Περσία, το Ινδουσ्तάν, ακόμη και μέχρι τον ίδιο τον Γάγγη, δεν δυσκολεύτηκε να πείσει το Διευθυντήριο ότι η Αίγυπτος ήταν το ευάλωτο σημείο μέσω του οποίου θα χτυπούσε την Αγγλία αναχαιτίζοντας το ανατολικό της εμπόριο. Ως εκ τούτου, με το προαναφερθέν πρόσχημα, αναλήφθηκε η αιγυπτιακή εκστρατεία.

Η πτώση του παπισμού, η οποία σηματοδότησε το τέλος των 1260 ετών και, σύμφωνα με το εδάφιο 35, έδειξε την έναρξη του έσχατου καιρού, συνέβη στις 10 Φεβρουαρίου 1798, όταν η Ρώμη έπεσε στα χέρια του Μπερτιέ, του στρατηγού των Γάλλων. Στις 5 Μαρτίου, ο Βοναπάρτης παρέλαβε το διάταγμα του Διευθυντηρίου σχετικά με την εκστρατεία κατά της Αιγύπτου. Έφυγε από το Παρίσι στις 3 Μαΐου και απέπλευσε από την Τουλόν στις 19, με ένα μεγάλο ναυτικό οπλισμό, που αποτελούνταν από 500 καράβια, που μετέφεραν 40.000 στρατιώτες και 10.000 ναύτες. Στις 5 Ιουλίου, η Αλεξάνδρεια καταλήφθηκε και οχυρώθηκε αμέσως. Στις 23 διεξήχθη η αποφασιστική μάχη των πυραμίδων, στην οποία οι Μαμελούκοι αναμετρήθηκαν στο πεδίο της μάχης, όπως μπορούσαν, με ανδρεία, αλλά δεν μπόρεσαν να αντιμετωπίσουν τις πειθαρχημένες λεγεώνες των Γάλλων. Ο Μουράτ Μπέης έχασε όλα τα κανόνια του, 400 καμήλες και 3000 άνδρες. Η απώλεια των Γάλλων ήταν σχετικά μικρή. Στις 24, ο Βοναπάρτης εισήλθε στο Κάιρο, την πρωτεύουσα της Αιγύπτου, και περίμενε μόνο την υποχώρηση των πλημμυρών του Νείλου για να καταδιώξει τον Μουράτ Μπέη μέχρι την Άνω Αίγυπτο, όπου είχε αποσυρθεί με το διαλυμένο ιππικό του, και έτσι να κατακτήσει ολόκληρη τη χώρα. Ο βασιλιάς του νότου μπόρεσε να προβάλει μόνο μια ασθενή αντίσταση.

Σε αυτό το σημείο, ωστόσο, η κατάσταση του Ναπολέοντα άρχισε να γίνεται επισφαλής. Ο γαλλικός στόλος, που ήταν ο μόνος δίαυλος επικοινωνίας του με τη Γαλλία, καταστράφηκε από τους Άγγλους υπό τον Νέλσον στο Αμπουκίρ. Στις 2 Σεπτεμβρίου, την ίδια χρονιά, το 1798, ο σουλτάνος της Τουρκίας, υπό την επίδραση της ζήλιας του κατά της Γαλλίας, που καλλιέργησαν έξυπνα οι Άγγλοι πρέσβεις στην Κωνσταντινούπολη, και

εξοργισμένος που η Αίγυπτος, που για πολύ καιρό ήταν ημι-εξάρτηση της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, θα μετατρεπόταν σε γαλλική επαρχία, κήρυξε τον πόλεμο στη Γαλλία.
Έτσι, ο βασιλιάς του βορρά (Τουρκία) ήρθε εναντίον του (Γαλλίας) την ίδια χρονιά που ο βασιλιάς του νότου (Αίγυπτος) “συγκρούστηκε”, και τα δύο γεγονότα “στον έσχατο καιρό”, κάτι που αποτελεί μια ακόμη αδιάσειστη απόδειξη ότι το έτος 1798 μ.Χ. είναι το έτος που ξεκινά αυτή η περίοδος, και όλα αυτά αποτελούν απόδειξη ότι αυτή η ερμηνεία της προφητείας είναι σωστή, διότι τόσα πολλά γεγονότα που πληρούν με τόση ακρίβεια τα χαρακτηριστικά της προφητείας δεν μπορούσαν να συμβούν μαζί και να μην αποτελούν εκπλήρωση της προφητείας.

Ήταν η έλευση του βασιλιά του βορρά, δηλαδή της Τουρκίας, σαν ανεμοστρόβιλος σε σχέση με τη σύγκρουση της Αιγύπτου; Ο Ναπολέων είχε συντρίψει το στρατό της Αιγύπτου. Προσπάθησε να κάνει το ίδιο και με το στρατό του σουλτάνου, ο οποίος απειλούσε με επίθεση από την πλευρά της Ασίας. Στις 27 Φεβρουαρίου 1799, με 18.000 άνδρες, ξεκίνησε την πορεία του από το Κάιρο προς τη Συρία. Πρώτα κατέλαβε το φρούριο Ελ-Αρίς στην έρημο, έπειτα τη Γιάφα (την Ιόππη της Βίβλου), κατέκτησε την Ναμπλούς στη Ζέιτα και νίκησε ξανά στη Γιάφα. Εν τω μεταξύ, ένα ισχυρό σώμα Τούρκων είχε οχυρωθεί στον Άγιο Ιωάννη της Άκρας, ενώ σμήνη Μουσουλμάνων συγκεντρώθηκαν στα βουνά της Σαμάρειας, έτοιμα να επιτεθούν στους Γάλλους όταν πολιορκήσουν την Άκρα. Ο Σερ Σίντνεϊ Σμιθ εμφανίστηκε την ίδια στιγμή μπροστά στον Άγιο Ιωάννη της Άκρας με δύο αγγλικά πλοία, ενίσχυσε την τουρκική φρουρά εκείνου του τόπου και κατέλαβε την πολιορκητική μηχανή, την οποία ο Ναπολέων είχε στείλει δια θαλάσσης από την Αλεξάνδρεια. Σύντομα εμφανίστηκε στο προσκήνιο ένας τουρκικός στόλος, ο οποίος, με τα ρωσικά και αγγλικά πλοία που συνεργάζονταν τότε μαζί τους, αποτέλεσε τα “πολλά πλοία” του βασιλιά του βορρά.

Στις 18 Μαρτίου ξεκίνησε η πολιορκία. Ο Ναπολέων κλήθηκε δύο φορές να σώσει μερικές γαλλικές μεραρχίες από το να πέσουν στα χέρια των μουσουλμανικών ορδών που γέμιζαν τη χώρα. Δύο φορές επίσης έγινε ρήγμα στο τείχος της πόλης. Άλλα οι επιτιθέμενοι αντιμετωπίστηκαν με τέτοια οργή από τη φρουρά, που αναγκάστηκαν, παρά τις καλύτερες προσπάθειές τους, να εγκαταλείψουν τον αγώνα. Μετά από εξήντα ημέρες, ο Ναπολέων έλυσε την πολιορκία, διέταξε, για πρώτη φορά στην καριέρα του, υποχώρηση και στις 21 Μαΐου 1799 άρχισε να επιστρέφει προς την Αίγυπτο.

“και θα πλημμυρίσουν, και θα διαβούν”. Έχουμε ήδη συναντήσει γεγονότα που παρέχουν μια πολύ εντυπωσιακή εκπλήρωση της σύγκρουσης του βασιλιά του νότου και της επίθεσης του βασιλιά του βορρά σαν ανεμοστρόβιλος εναντίον της γαλλικής δύναμης. Μέχρι στιγμής υπάρχει μια αρκετά σημαντική συμφωνία ως προς την ερμηνεία της προφητείας. Φτάνουμε τώρα σε ένα σημείο όπου οι απόψεις των ερμηνευτών αρχίζουν να αποκλίνουν. Σε ποιον αναφέρεται η φράση “και θα πλημμυρίσουν, και θα διαβούν”; — στη Γαλλία ή στον βασιλιά του βορρά; Η εφαρμογή του υπόλοιπου κεφαλαίου εξαρτάται από την απάντηση σε αυτό το ερώτημα. Σε αυτό το σημείο υπάρχουν δύο τρόποι ερμηνείας. Κάποιοι θεωρούν ότι η φράση αναφέρεται στη Γαλλία και προσπαθούν να βρουν μια εκπλήρωση στην καριέρα του Ναπολέοντα. Άλλοι θεωρούν ότι αφορούν τον βασιλιά του βορρά και κατά συνέπεια υποδεικνύουν μια εκπλήρωση σε γεγονότα που συνέβησαν στην ιστορία της Τουρκίας. Μιλάμε μόνο για αυτές τις δύο θέσεις, καθώς η προσπάθεια που κάνουν κάποιοι να φέρουν εδώ τον παπισμό είναι προφανώς τόσο άστοχη, ώστε η

εξέτασή της θέσης αυτής δεν χρειάζεται να μας απασχολήσει. Αν καμία από αυτές τις θέσεις δεν είναι άνευ δυσκολίας, όπως υποθέτουμε ότι κανείς δεν θα ισχυριστεί ότι είναι, απολύτως, το μόνο που μένει είναι να επιλέξουμε εκείνην που έχει τα περισσότερα τεκμήρια υπέρ της. Και θα βρούμε μία υπέρ της οποίας τα στοιχεία υπερισχύουν τόσο πολύ, αποκλείοντας όλα τα άλλα, που δύσκολα θα αφήσουν κάποιο περιθώριο αμφιβολίας σχετικά με την άποψη που αναφέρεται εδώ.

Όσον αφορά την άποψη οτι αυτό το τμήμα της προφητείας αναφέρεται στον Ναπολέοντα ή στη Γαλλία υπό την ηγεσία του, στο βαθμό που γνωρίζουμε την ιστορία της, δεν βρίσκουμε γεγονότα που μπορούμε να υποστηρίξουμε με κάποιο βαθμό βεβαιότητας ως την εκπλήρωση του υπόλοιπου τμήματος αυτού του κεφαλαίου, και ως εκ τούτου δεν βλέπουμε πώς μπορεί να θεωρηθεί έτσι. Πρέπει, λοιπόν, να εκπληρωθεί από την Τουρκία, εκτός αν μπορεί να αποδειχθεί (1) ότι η έκφραση «βασιλιάς του βορρά» δεν ισχύει για την Τουρκία, ή (2) ότι υπάρχει κάποια άλλη δύναμη εκτός από τη Γαλλία ή τον βασιλιά του βορρά που εκπλήρωσε αυτό το μέρος της πρόβλεψης. Άλλα αν η Τουρκία, που τώρα κατέχει την περιοχή που αποτελούσε το βόρειο τμήμα της αυτοκρατορίας του Αλεξάνδρου, δεν είναι ο βασιλιάς του βορρά αυτής της προφητείας, τότε μένουμε χωρίς καμία αρχή που να μας καθοδηγεί στην ερμηνεία και υποθέτουμε ότι όλοι θα συμφωνήσουν ότι δεν υπάρχει χώρος για την εισαγωγή οποιασδήποτε άλλης δύναμης εδώ. Ο Γάλλος βασιλιάς και ο βασιλιάς του βορρά είναι οι μόνοι στους οποίους μπορεί να αφορά αυτή η προφητεία. Η εκπλήρωση πρέπει να βρίσκεται ή στον έναν ή στο άλλον.

Κάποιες σκέψεις σίγουρα ευνοούν την ιδέα ότι, στο τελευταίο μέρος του εδαφίου 40, υπάρχει μια μεταφορά του κέντρου βάρους της προφητείας από τη γαλλική δύναμη στον βασιλιά του βορρά. Ο βασιλιάς του βορρά παρουσιάζεται λίγο πριν, να βγαίνει σαν ανεμοστρόβιλος, με άρματα, ιππείς, και πολλά πλοία. Τη σύγκρουση μεταξύ αυτής της δύναμης και των Γάλλων έχουμε ήδη αναφέρει. Ο βασιλιάς του βορρά, με τη βοήθεια των συμμάχων του, κέρδισε σε αυτή τη διαμάχη. Και οι Γάλλοι, αποτυχημένοι στις προσπάθειές τους, εκδιώχθηκαν πίσω στην Αίγυπτο. Επομένως, θα ήταν πιο φυσικό να θεωρήσουμε ότι το «θα πλημμυρίσουν, και θα διαβούν» αναφέρεται σε εκείνη τη δύναμη που αναδύθηκε θριαμβευτικά από εκείνη τη διαμάχη. Και αυτή η δύναμη ήταν η Τουρκία. Θα προσθέσουμε μόνο ότι κάποιος που είναι εξοικειωμένος με την Εβραϊκή γλώσσα μας διαβεβαιώνει ότι η ερμηνεία αυτού του αποσπάσματος είναι τέτοια που καθιστά απαραίτητο να θεωρήσουμε ότι η φράση αυτή αναφέρεται στον βασιλιά του βορρά, με αυτές τις λέξεις να εκφράζουν το αποτέλεσμα αυτής της κίνησης που μόλις πριν παρομοιάστηκε με την ορμή του ανεμοστρόβιλου.

Εδάφιο 41. Θα μπει ακόμα μέσα στη γη της δόξας, και πολλοί [πολλές περιοχές, στο Εβραϊκό] θα καταστραφούν· αυτοί, όμως, θα διασωθούν από το χέρι του, ο Εδώμ, και ο Μωάβ, και οι πρώτοι των γιων τού Αμμών.

Τα γεγονότα που μόλις αναφέρθηκαν σχετικά με την εκστρατεία των Γάλλων εναντίον της Τουρκίας και την απόκρουση της πρώτης στον Άγιο Ιωάννη της Άκρας, αντλήθηκαν κυρίως από την Αμερικανική Εγκυκλοπαίδεια. Από την ίδια πηγή συγκεντρώνουμε περαιτέρω λεπτομέρειες σχετικά με την υποχώρηση των Γάλλων στην Αίγυπτο και τις πρόσθετες ήττες που τους ανάγκασαν να φύγουν από τη χώρα.

Εγκαταλείποντας μια εκστρατεία στην οποία το ένα τρίτο του στρατού είχε πέσει θύμα του πολέμου και της πανώλης, οι Γάλλοι αποσύρθηκαν από τον Άγιο Ιωάννη της Άκρας και μετά από μια κουραστική πορεία είκοσι έξι ημερών επανήλθαν στο Κάιρο της Αιγύπτου. Έτσι, εγκατέλειψαν όλες τις κατακτήσεις που είχαν κάνει στην Ιουδαία. Και η “*γη της δόξας*”, η Παλαιστίνη, με όλες τις επαρχίες της, που εδώ ονομάζονται «πολλές περιοχές», έπεσε ξανά υπό την καταπιεστική κυριαρχία των Τούρκων. Ο Εδώμ, ο Μωάβ και ο Αμμών, που βρίσκονταν έξω από τα όρια της Παλαιστίνης, νότια και ανατολικά της Νεκράς Θάλασσας και του Ιορδάνη, ήταν εκτός της γραμμής της πορείας των Τούρκων από τη Συρία προς την Αίγυπτο και έτσι διέψυγαν τις καταστροφές αυτής της εκστρατείας. Σε αυτό το απόσπασμα, ο Άνταμ Κλαρκ σημειώνει τα εξής: «Αυτούς και άλλους Άραβες (οι Τούρκοι) δεν μπόρεσαν ποτέ να τους υποτάξουν. Εξακολουθούν να κατέχουν τις ερήμους και λαμβάνουν ετήσιο φόρο σαράντα χιλιάδων χρυσών κορωνών από τους Οθωμανούς αυτοκράτορες για να επιτρέπουν στα καραβάνια με τους προσκυνητές για τη Μέκκα να έχουν ελεύθερη διέλευση».

Εδάφιο 42. Και θα εκτείνει το χέρι του επάνω στους τόπους· και η γη της Αιγύπτου δεν θα ξεφύγει.

Κατά την υποχώρηση των Γάλλων στην Αίγυπτο, ένας τουρκικός στόλος αποβίβασε 18.000 άνδρες στο Αμπουκίρ. Ο Ναπολέων επιτέθηκε αμέσως, κατατροπώνοντας πλήρως τους Τούρκους και αποκαθιστώντας την εξουσία του στην Αίγυπτο. Άλλα σε αυτό το χρονικό σημείο, οι σοβαρές ήττες των γαλλικών δυνάμεων στην Ευρώπη ανάγκασαν τον Ναπολέοντα να στραφεί στα θέματα της δικής του χώρας. Τη διοίκηση των στρατευμάτων στην Αίγυπτο ανέλαβε ο στρατηγός Κλέμπερ, ο οποίος, μετά από μια περίοδο ακούραστης δραστηριότητας προς όφελος του στρατού, δολοφονήθηκε από έναν Τούρκο στο Κάιρο και τη διοίκηση ανέλαβε ο Αμπντάλα Μενού. Με έναν στρατό που δεν μπορούσε να αναπληρωθεί, κάθε απώλεια ήταν σοβαρή.

Εν τω μεταξύ, η αγγλική κυβέρνηση, ως σύμμαχος των Τούρκων, είχε αποφασίσει να αποσπάσει την Αίγυπτο από τους Γάλλους. Στις 13 Μαρτίου 1800, ένας αγγλικός στόλος αποβίβασε ένα σώμα στρατευμάτων στο Αμπουκίρ. Οι Γάλλοι έδωσαν μάχη την επόμενη μέρα, αλλά αναγκάστηκαν να αποσυρθούν. Στις 18, το Αμπουκίρ παραδόθηκε. Στις 28, ένας τουρκικός στόλος έφερε ενισχύσεις και ο μεγάλος βεζίρης πλησίασε από τη Συρία με μεγάλο στρατό. Στις 19, η Ροζέτα παραδόθηκε στις συνδυασμένες δυνάμεις των Άγγλων και των Τούρκων. Στη Ραχμανίγια, ένα γαλλικό σώμα 4.000 ανδρών ηττήθηκε από 8.000 Άγγλους και 6.000 Τούρκους. Στο Ελμεναγιέρ, 5.000 Γάλλοι αναγκάστηκαν να υποχωρήσουν στις 16 Μαΐου μπροστά στον βεζίρη, ο οποίος προχωρούσε προς το Κάιρο με 20.000 άνδρες. Ολόκληρος ο γαλλικός στρατός ήταν πλέον αποκλεισμένος στο Κάιρο και την Αλεξάνδρεια. Το Κάιρο συνθηκολόγησε στις 27 Ιουνίου και η Αλεξάνδρεια στις 2 Σεπτεμβρίου. Τέσσερις εβδομάδες αργότερα, την 1η Οκτωβρίου 1801, υπογράφηκαν στο Λονδίνο οι προκαταρκτικές συμφωνίες ειρήνης.

“*η γη της Αιγύπτου δεν θα ξεφύγει*” ήταν τα λόγια της προφητείας. Αυτή η διατύπωση φαίνεται να υπονοεί ότι η Αίγυπτος θα υποτασσόταν σε κάποια δύναμη από την κυριαρχία της οποίας θα επιθυμούσε να απελευθερωθεί. Ανάμεσα στους Γάλλους και τους Τούρκους, ποιους προτιμούσαν οι Αιγύπτιοι; — Προτιμούσαν τη γαλλική κυριαρχία.

Στο βιβλίο του R. R. Madden "Ταξίδια στην Αίγυπτο, τη Νουβία, την Τουρκία και την Παλαιστίνη κατά τα έτη 1824-1827", που εκδόθηκε στο Λονδίνο το 1829, αναφέρεται ότι οι Αιγύπτιοι λυπήθηκαν για την ήττα των Γάλλων και εξυμνήθηκαν απ' αυτούς ως ευεργέτες· και ότι «για το σύντομο χρονικό διάστημα που παρέμειναν, άφησαν ίχνη προόδου»· και ότι, αν μπορούσαν να είχαν εδραιώσει την εξουσία τους, η Αίγυπτος θα ήταν πλέον σχετικά πολιτισμένη. Λαμβάνοντας υπόψη αυτή τη μαρτυρία, η διατύπωση δεν θα ήταν κατάλληλη αν αναφερόταν στους Γάλλους γιατί οι Αιγύπτιοι δεν ήθελαν να ξεφύγουν από τα χέρια τους. Ήθελαν επομένως να ξεφύγουν από τα χέρια των Τούρκων, αλλά δεν μπόρεσαν.

Εδάφιο 43. Και θα κυριεύσει τούς θησαυρούς από το χρυσάφι και από το ασήμι, και όλα τα επιθυμητά της Αιγύπτου· και οι Λίβυοι και οι Αιθίοπες θα είναι πίσω από τα βήματά του.

Για να επεξηγήσουμε αυτό το εδάφιο, παραθέτουμε τα ακόλουθα από το *Historic Echoes of the Voice of God*, σελ. 49: —

«Η ιστορία δίνει τα ακόλουθα γεγονότα: Όταν οι Γάλλοι εκδιώχθηκαν από την Αίγυπτο και οι Τούρκοι κατέλαβαν την Αίγυπτο, ο σουλτάνος επέτρεψε στους Αιγύπτιους να αναδιοργανώσουν την κυβέρνησή τους όπως ήταν πριν από τη γαλλική εισβολή. Δεν ζήτησε από τους Αιγύπτιους ούτε στρατιώτες, ούτε όπλα, ούτε οχυρώσεις, αλλά τους άφησε να διαχειρίζονται τις δικές τους υποθέσεις ανεξάρτητα, με τη σημαντική εξαίρεση ότι τους επέβαλε φόρο υποτέλειας. Στα άρθρα της συμφωνίας μεταξύ του σουλτάνου και του πασά της Αιγύπτου, οριζόταν ότι οι Αιγύπτιοι έπρεπε να πληρώνουν ετησίως στην τουρκική κυβέρνηση ένα ορισμένο ποσό χρυσού και ασημιού, και «εξακόσιες χιλιάδες μέτρα σιτηρών και τετρακόσιες χιλιάδες κριθάρι.»

“οι Λίβυοι και οι Αιθίοπες”, είναι οι «οι Χουσίμη» [στο εβραϊκό, δηλ. απόγονοι του Χους, Αιθίοπες], λέει ο Δρ. Κλαρκ, «οι αήττητοι Άραβες», που επεδίωξαν τη φιλία των Τούρκων, και πολλοί από τους οποίους είναι υποτελείς φόρου σε αυτούς μέχρι σήμερα.

Εδάφιο 44. Όμως, αγγελίες από την ανατολή και από τον βορρά θα τον ταράξουν· γι' αυτό, θα βγει έξω με μεγάλον θυμό, για να αφανίσει, και να εξολοθρεύσει πολλούς.

Σε αυτό το εδάφιο, ο Δρ. Κλαρκ έχει μια σημείωση που αξίζει να αναφερθεί. Λέει: **«Αυτό το μέρος της προφητείας παραμένει ανεκπλήρωτο».** Η σημείωση του διατυπώθηκε το 1825. Σε ένα άλλο μέρος του σχολίου του, λέει: «Αν η δύναμη αυτή θεωρηθεί ότι είναι η Τουρκία όπως στα προηγούμενα εδάφια, αυτό μπορεί να σημαίνει ότι οι Πέρσες στα ανατολικά και οι Ρώσοι στα βόρεια θα δημιουργήσουν κάποια στιγμή μεγάλο πρόβλημα στην οθωμανική κυβέρνηση».

Μεταξύ αυτής της εικασίας του Δρ. Κλαρκ, που γράφτηκε το 1825, και του Κριμαϊκού πολέμου του 1853-1856, υπάρχει σίγουρα μια εντυπωσιακή εκπλήρωση, στο βαθμό που οι ίδιες οι δυνάμεις που αναφέρει, οι Πέρσες στα ανατολικά και οι Ρώσοι στα βόρεια, ήταν αυτές που υποκίνησαν αυτή τη σύγκρουση. Τα νέα από αυτές τις δυνάμεις τον τάραξαν (την Τουρκία). Η στάση και οι κινήσεις τους προκάλεσαν στον σουλτάνο θυμό και τον άθησαν να πάρει εκδίκηση. Η Ρωσία, ως το πιο επιθετικό μέρος, ήταν το αντικείμενο επίθεσης. Η Τουρκία κήρυξε τον πόλεμο στον Ισχυρό βόρειο γείτονά της το 1853. Ο κόσμος παρακολουθούσε με έκπληξη να βλέπει μια κυβέρνηση που από καιρό

αποκαλούνταν «ο εξ ανατολών ασθενής», μια κυβέρνηση της οποίας ο στρατός ήταν αποθαρρυμένος και απογοητευμένος, της οποίας τα θησαυροφυλάκια ήταν άδεια, της οποίας οι ηγεμόνες ήταν αχρείοι και άμυναλοι, και της οποίας οι υπήκοοι ήταν επαναστατικοί και απειλούσαν με απόσχιση, να ορμάει με τέτοια ορμή στη σύγκρουση. Η προφητεία έλεγε ότι θα έβγαινε έξω με “μεγάλον θυμό”. Και όταν πράγματι προχώρησαν κατ’ αυτόν τον τρόπο στον προαναφερθέντα πόλεμο, περιγράφηκαν με τη βέβηλη γλώσσα ενός Αμερικανού συγγραφέα, ως «μαχόμενοι σαν διάβολοι». Η Αγγλία και η Γαλλία, είναι αλήθεια, σύντομα ήρθαν να βοηθήσουν την Τουρκία, αλλά αυτή προχώρησε με τον τρόπο που περιγράφεται, και όπως αναφέρεται, κέρδισε σημαντικές νίκες πριν ακόμα λάβει τη βοήθεια αυτών των δυνάμεων.

Εδάφιο 45. Και θα στήσει τις σκηνές τής βασιλικής του κατοίκησης ανάμεσα στις θάλασσες, επάνω στο ένδοξο βουνό τής αγιότητας· όμως, θάρθει στο τέλος του, και δεν θα υπάρχει εκείνος που να τον βοηθάει.

Έχουμε μέχρι τώρα ιχνηλατήσει την προφητεία του 11ου κεφαλαίου του Δανιήλ, βήμα προς βήμα, και μέχρι στιγμής έχουμε βρει γεγονότα που εκπληρώνουν όλες τις προβλέψεις της. Όλα έχουν καταγραφεί στην ιστορία εκτός από αυτό το τελευταίο εδάφιο. Αφού οι προβλέψεις του προηγούμενου εδαφίου εκπληρώθηκαν μπροστά στα μάτια της γενιάς που ζει τώρα, μεταφερόμαστε με αυτό πέρα από τις μέρες μας στο μέλλον· γιατί καμία δύναμη δεν έχει ακόμη εκτελέσει τις πράξεις που περιγράφονται εδώ. Πρόκειται όμως να εκπληρωθεί και η εκπλήρωσή του πρέπει να επιτευχθεί από εκείνη τη δύναμη που ήταν συνεχώς το θέμα της προφητείας από το 40ό εδάφιο μέχρι αυτό το 45ο εδάφιο. Εάν η ερμηνεία που έχουμε δώσει σε αυτά τα εδάφια είναι σωστή, πρέπει να αναμένουμε να δούμε την Τουρκία να κάνει την κίνηση που υποδεικνύεται εδώ.

Και ας δούμε πόσο εύκολα θα μπορούσε να γίνει αυτό. Η Παλαιστίνη, η οποία περιέχει το “ένδοξο βουνό τής αγιότητας”, το όρος στο οποίο βρίσκεται η Ιερουσαλήμ, “ανάμεσα στις θάλασσες”, τη Νεκρά Θάλασσα και τη Μεσόγειο, είναι μια τουρκική επαρχία [την εποχή που γράφτηκε το παρόν]· και αν ο Τούρκος αναγκαζόταν να αποσυρθεί βιαστικά από την Ευρώπη, θα μπορούσε εύκολα να πάει σε οποιοδήποτε σημείο εντός των κτήσεων του για να εγκαταστήσει την προσωρινή του έδρα, που εδώ περιγράφονται κατάλληλα ως οι σκηνές, οι κινητές κατοικίες, του παλατιού του· αλλά δεν θα μπορούσε να πάει πέρα από αυτές. Το πιο αξιοσημείωτο σημείο εντός των ορίων της Τουρκίας στην Ασία είναι η Ιερουσαλήμ.

Και σημειώστε, επίσης, πόσο ταιριάζει η διατύπωση του εδαφίου αυτού σε αυτή τη δύναμη: “θάρθει στο τέλος του, και δεν θα υπάρχει εκείνος που να τον βοηθάει”. Αυτή η διατύπωση υπονοεί ξεκάθαρα ότι αυτή η δύναμη είχε λάβει προηγουμένως βοήθεια. Σε ποιες περιπτώσεις; — Στον πόλεμο εναντίον της Γαλλίας το 1798-1801, η Αγγλία και η Ρωσία βοήθησαν τον σουλτάνο. Στον πόλεμο μεταξύ Τουρκίας και Αιγύπτου το 1838-1840, η Αγγλία, η Ρωσία, η Αυστρία και η Πρωσία παρενέβησαν υπέρ της Τουρκίας. Στον πόλεμο της Κριμαϊάς το 1853-1856, η Αγγλία, η Γαλλία και η Σαρδηνία υποστήριξαν τους Τούρκους. Και στον τελευταίο Ρωσοτουρκικό πόλεμο, οι μεγάλες δυνάμεις της Ευρώπης παρενέβησαν για να σταματήσουν την πρόοδο της Ρωσίας. Χωρίς τη βοήθεια που έλαβε σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, η Τουρκία πιθανότατα δεν θα είχε καταφέρει να διατηρήσει

τη θέση της. Και είναι πασίγνωστο το γεγονός ότι από την πτώση της οθωμανικής κυριαρχίας το 1840, η αυτοκρατορία υπάρχει μόνο χάρη στην ανοχή των μεγάλων δυνάμεων της Ευρώπης. Χωρίς την υποσχεμένη υποστήριξή τους, δεν θα μπορούσε για πολύ να διατηρήσει ούτε καν την ύπαρξη της· και όταν αυτή αποσυρθεί, θα πρέπει να καταρρεύσει. Έτσι, η προφητεία λέει ότι ο βασιλιάς θα φτάσει στο τέλος του και κανείς δεν θα τον βοηθά· και φτάνει στο τέλος του, όπως μπορούμε φυσικά να συμπεράνουμε επειδή κανείς δεν τον βοηθά, — επειδή η υποστήριξη που του παρείχαν προηγουμένως αποσύρεται.

Έχουμε κάποιες ενδείξεις ότι αυτό το μέρος της προφητείας πρόκειται σύντομα να εκπληρωθεί; Καθώς θέτουμε αυτό το ερώτημα, δεν κοιτάμε προς σκοτεινές και μακρινές εποχές του παρελθόντος, των οποίων τα γεγονότα, που από τόσο παλιά έχουν μεταφερθεί στις σελίδες της ιστορίας, τώρα ενδιαφέρουν μόνο τους λίγους, αλλά τον παρόντα ζωντανό, κινούμενο κόσμο. Τα έθνη που βρίσκονται τώρα στο προσκήνιο της δράσης, με τους πειθαρχημένους στρατούς τους και τα πολλά πολεμικά όπλα τους, κάνουν κάποια κίνηση που να αποβλέπει σε αυτό το σκοπό;

Όλα τα βλέμματα είναι τώρα στραμμένα με ενδιαφέρον προς την Τουρκία· και η ομόφωνη γνώμη των πολιτικών είναι ότι οι Τούρκοι είναι καταδικασμένοι σύντομα να εκδιωχθούν από την Ευρώπη. Μερικά χρόνια αργότερα, ένας ανταποκριτής της New York Tribune, γράφοντας από την Ανατολή, είπε: «Η Ρωσία εξοπλίζεται μέχρι τα δόντια... για να εκδικηθεί την Τουρκία... Δύο εκστρατείες του ρωσικού στρατού θα εκδιώξουν τους Τούρκους από την Ευρώπη». Ο Κάρλτον, πρώην ανταποκριτής της Boston Journal, γράφοντας από το Παρίσι με τίτλο «Το Ανατολικό Ζήτημα», είπε: —

«Το θέμα της συζήτησης την τελευταία εβδομάδα δεν αφορούσε την Έκθεση, αλλά το «Ανατολικό Ζήτημα». Πως θα εξελιχθεί; Θα υπάρξει πόλεμος; Τι πρόκειται να κάνει η Ρωσία; Ποια στάση θα λάβουν οι Δυτικές δυνάμεις; Αυτά είναι ζητήματα που συζητούνται όχι μόνο στις καφετέριες και τα εστιατόρια, αλλά και στο Νομοθετικό Σώμα. Ίσως δεν μπορώ να προσφέρω καλύτερη υπηρεσία αυτή τη στιγμή από το να ομαδοποιήσω ορισμένα γεγονότα σχετικά με αυτό το ζήτημα, τα οποία, σύμφωνα με τις τρέχουσες ενδείξεις, πρόκειται να προσελκύσουν την άμεση προσοχή του κόσμου. Τι είναι το «Ανατολικό Ζήτημα»; Δεν είναι εύκολο να διθεί ένας ορισμός· γιατί για τη Ρωσία μπορεί να σημαίνει ένα πράγμα, για τη Γαλλία άλλο, και για την Αυστρία άλλο· αλλά αν παραμερίσουμε κάθε παράπλευρο ζήτημα, μπορεί να αναχθεί σε αυτό, δηλαδή στην απώθηση του Τούρκου προς την Ασία και μια μάχη για την επικράτειά του».

Λέει επίσης: —

«Σίγουρα οι ενδείξεις είναι ότι ο σουλτάνος είναι υποχρεωμένος σύντομα να δει τα δυτικά σύνορα των κυριαρχιών του να αποσπώνται, κομμάτι-κομμάτι. Άλλα τι θα ακολουθήσει; Θα δημιουργηθούν η Ρουμανία, η Σερβία, η Βοσνία, και η Αλβανία ως ανεξάρτητες κυριαρχίες και θα πάρουν τη θέση τους ανάμεσα στα έθνη; Ή μήπως θα υπάρξει μια μεγάλη ορμή για την οθωμανική εδάφη; Άλλα αυτό είναι του μέλλοντος, ενός μέλλοντος όχι πολύ μακρινού».

Λίγο μετά τη συγγραφή των προαναφερθέντων αποσπασμάτων, μια εκπληκτική επανάσταση έλαβε χώρα στην Ευρώπη. Η Γαλλία, ένα από τα μέρη, αν όχι το κύριο, στη συμμαχία για την υποστήριξη του οθωμανικού θρόνου, συντρίφτηκε από την Πρωσία στον Γαλλοπρωσικό πόλεμο του 1870. Η Πρωσία, ένας άλλος εταίρος, έτρεφε συμπάθεια προς

τη Ρωσία για να παρέμβει στις κινήσεις της τελευταίας εναντίον των Τούρκων. Η Αγγλία, ένα τρίτο μέρος, ήταν σε μια δύσκολη οικονομική κατάσταση και δεν μπορούσε να σκεφτεί να εισέλθει σε οποιονδήποτε ανταγωνισμό για λογαριασμό της Τουρκίας χωρίς τη συμμαχία της Γαλλίας. Η Αυστρία δεν είχε συνέλθει από το πλήγμα που δέχθηκε στον προηγούμενο πόλεμο της με την Πρωσία· και η Ιταλία ήταν απασχολημένη με το ζήτημα της απογύμνωσης του πάπα από την κοσμική του εξουσία και της μετατροπής της Ρώμης σε πρωτεύουσα του έθνους. Ένας συγγραφέας στην *New York Tribune* σχολίασε ότι εάν η Τουρκία εμπλακεί με τη Ρωσία, θα μπορούσε να βασιστεί στην άμεση «βοήθεια της Αυστρίας, της Γαλλίας και της Αγγλίας». Άλλα καμία από αυτές τις δυνάμεις, ούτε οποιεσδήποτε άλλες που θα ήταν πιθανό να βοηθήσουν την Τουρκία, δεν αναφέρονταν εκείνη την εποχή οτι ήταν πρόθυμες να το κάνουν, κυρίως λόγω της ξαφνικής και απροσδόκητης ταπείνωσης του γαλλικού έθνους, όπως αναφέρθηκε παραπάνω.

Η Ρωσία τότε είδε ότι είχε έρθει η ευκαιρία της. Αιφνιδίασε όλες τις δυνάμεις της Ευρώπης το φθινόπωρο του ίδιου αξιομνημόνευτου έτους, 1870, ανακοινώνοντας σκόπιμα ότι σκόπευε να μην τηρεί πλέον τους όρους της συνθήκης του 1856. Αυτή η συνθήκη, που συνήφθη με τη λήξη του Κριμαϊκού πολέμου, περιόριζε τις πολεμικές επιχειρήσεις της Ρωσίας στη Μαύρη Θάλασσα. Άλλα η Ρωσία έπρεπε να έχει το προνόμιο να χρησιμοποιεί αυτά τα ύδατα για στρατιωτικούς σκοπούς, εάν ήθελε να υλοποιήσει τα σχέδιά της εναντίον της Τουρκίας. Εξ ου και η απόφασή της να αγνοήσει αυτή τη συνθήκη ακριβώς τη στιγμή που καμία από τις δυνάμεις δεν ήταν σε θέση να την επιβάλει.

Ο φαινομενικός λόγος που προέβαλε η Ρωσία για τις κινήσεις της προς αυτή την κατεύθυνση ήταν ότι έτσι θα μπορούσε να είχε θαλάσσιο μέτωπο και λιμάνια με θερμότερο κλίμα από τις ακτές της Βαλτικής, αλλά το πραγματικό σχέδιο της ήταν εναντίον της Τουρκίας. Έτσι, η *Churchman*, από το Χάρτφορντ του Κονέκτικατ, σε ένα εύστοχο άρθρο για την τρέχουσα «Ευρωπαϊκή Ποτ Πουρί», δηλώνει ότι η Ρωσία με τις καταπατήσεις της κατά της Τουρκίας «δεν επιδιώκει απλώς θαλάσσια σύνορα και λιμάνια που βρίσκονται στις μεγάλες εμπορικές οδούς, που δεν κλείνουν από τους αρκτικούς χειμώνες, αλλά ότι, με ένα συναίσθημα παρόμοιο με αυτό που ενέπνευσε τις Σταυροφορίες, ενεργοποιείται από μια έντονη επιθυμία να εκδιώξει την Ήμισέληνο από το έδαφος της Ευρώπης».

Αυτή η επιθυμία εκ μέρους της Ρωσίας έχει τιμηθεί ως ιερή κληρονομιά από την εποχή του Μεγάλου Πέτρου. Αυτός ο διάσημος πρίγκιπας, που έγινε μοναδικός αυτοκράτορας της Ρωσίας το 1688, σε ηλικία δεκαέξι ετών, απόλαυσε μια ευημερούσα βασιλεία τριάντα επτά ετών, μέχρι το 1725, και άφησε στους διαδόχους του μια περίφημη «τελευταία διαθήκη», δίνοντας ορισμένες σημαντικές οδηγίες για την συνεχή τήρησή τους. Το ένατο άρθρο αυτής της «διαθήκης» πρόσταζε την ακόλουθη πολιτική: —

«Να λάβουμε κάθε δυνατό μέσο για να κατακτήσουμε την Κωνσταντινούπολη και τις Ινδίες (γιατί αυτός που κυβερνά εκεί θα είναι ο αληθινός κυρίαρχος του κόσμου)· να υποκινούμε συνεχώς πόλεμο στην Τουρκία και την Περσία· να φτιάξουμε φρούρια στη Μαύρη Θάλασσα· να αποκτήσουμε σταδιακά τον έλεγχο της Θάλασσας, καθώς και της Βαλτικής, η οποία είναι ένας διπλός στόχος, απαραίτητος για την υλοποίηση του σχεδίου μας· να επιταχύνουμε όσο το δυνατόν περισσότερο την παρακμή της Περσίας· να διεισδύσουμε στον Περσικό Κόλπο· να αποκαταστήσουμε, ει δυνατόν, μέσω της Συρίας, το αρχαίο εμπόριο του Λεβάντε· να προχωρήσουμε στις Ινδίες, οι οποίες είναι η μεγάλη

Peter

Πέτρος ο Μέγας

αποθήκη του κόσμου. Μόλις φτάσουμε εκεί, δεν θα έχουμε πλέον ανάγκη από τον χρυσό της Αγγλίας».

Το ενδέκατο άρθρο αναφέρει: «Να κάνουμε να ενδιαφερθεί ο Οίκος της Αυστρίας για την εκδίωξη των Τούρκων από την Ευρώπη και να κατευναστούν οι διαφωνίες τους κατά τη στιγμή της κατάκτησης της Κωνσταντινούπολης (αφού υποκινήσουμε πόλεμο μεταξύ των παλαιών κρατών της Ευρώπης), δίνοντας στην Αυστρία ένα μέρος της κατάκτησης, το οποίο στη συνέχεια θα ανακτηθεί ή θα μπορεί να ανακτηθεί».

Τα ακόλουθα γεγονότα στη ρωσική ιστορία θα δείξουν πόσο επίμονα ακολουθήθηκε αυτή η πολιτική γραμμή: —

«Το 1696, ο Μέγας Πέτρος απέσπασε την Αζοφική Θάλασσα από τους Τούρκους και την κράτησε. Στη συνέχεια, η Μεγάλη Αικατερίνη κέρδισε την Κριμαία. Το 1812, με την ειρήνη του Βουκουρεστίου, ο Αλέξανδρος Α' απέκτησε τη Μολδαβία και την όμορφα ονομαζόμενη επαρχία της Βεσσαραβίας, με τα μήλα, τα ροδάκινα και τα κεράσια της. Στη συνέχεια ήρθε ο μέγας Νικόλαος, ο οποίος κέρδισε το δικαίωμα της ελεύθερης ναυσιπλοΐας στη Μαύρη Θάλασσα, τα Δαρδανέλλια και τον Δούναβη, αλλά η υπερβολική απληστία του τον οδήγησε στον Κριμαϊκό πόλεμο, με τον οποίο έχασε τη Μολδαβία, και το δικαίωμα ναυσιπλοΐας στον Δούναβη, και την απεριόριστη ναυσιπλοΐα στη Μαύρη Θάλασσα. Αυτή αναμφίβολα ήταν μια σοβαρή οπισθοδρόμηση για τη Ρωσία, αλλά δεν εξάλειψε τα σχέδια της κατά της οθωμανικής εξουσίας, ούτε συνέβαλε σε κανένα ουσιαστικό βαθμό στη σταθερότητα της Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Υπομονετικά περιμένοντας την ώρα της, η Ρωσία παρακολουθούσε και περίμενε, και το 1870, όταν όλα τα δυτικά έθνη παρακολουθούσαν τον γαλλο-πρωσικό πόλεμο, ανακοίνωσε στις δυνάμεις ότι δεν θα δεσμεύονταν πλέον από τη συνθήκη του 1856, η οποία της περιόριζε τη χρήση της Μαύρης Θάλασσας· και από τότε η θάλασσα αυτή είναι, όπως ήταν πριν από χίλια χρόνια, για όλες τις προθέσεις και σκοπούς, μια *mare Russicum*». — San Francisco Chronicle.

Ο Ναπολέων Βοναπάρτης καταλάβαινε καλά τα σχέδια της Ρωσίας και τη σημασία των σχεδιαζόμενων κινήσεών της. Ενώ ήταν κρατούμενος στο νησί της Αγίας Ελένης, σε συνομιλία με τον κυβερνήτη της, Σερ Χάντσον Λόου, εξέφρασε την ακόλουθη γνώμη: —

«Σε λίγα χρόνια, η Ρωσία θα έχει την Κωνσταντινούπολη, μέρος της Τουρκίας, και όλη την Ελλάδα. Αυτό το θεωρώ τόσο βέβαιο σαν να έχει ήδη συμβεί. Όλη η κολακεία και η παραπλάνηση που δέχτηκα από τον Αλέξανδρο ήταν για να κερδίσει τη συγκατάθεσή μου για την επίτευξη αυτού του σκοπού. Δεν θα την έδινα, προβλέποντας ότι η ισορροπία της Ευρώπης θα καταστρεφόταν. Η Ρωσία αν κάποτε κατακτούσε την Κωνσταντινούπολη θα αποκτούσε όλο το εμπόριο της Μεσογείου, θα γινόταν ναυτική δύναμη, και τότε ο Θεός ξέρει τι θα μπορούσε να συμβεί. Ο σκοπός της εισβολής μου στη Ρωσία ήταν να το αποτρέψω αυτό, παρεμβάλλοντας μεταξύ αυτής και της Τουρκίας ένα νέο κράτος, το οποίο σκόπευα να δημιουργήσω ως εμπόδιο στις ανατολικές της καταπατήσεις».

Ο Κόσουτ, επίσης, είχε την ίδια άποψη για την πολιτική κατάσταση, όταν είπε: «Με την Τουρκία θα αποφασιστεί η μοίρα του κόσμου».

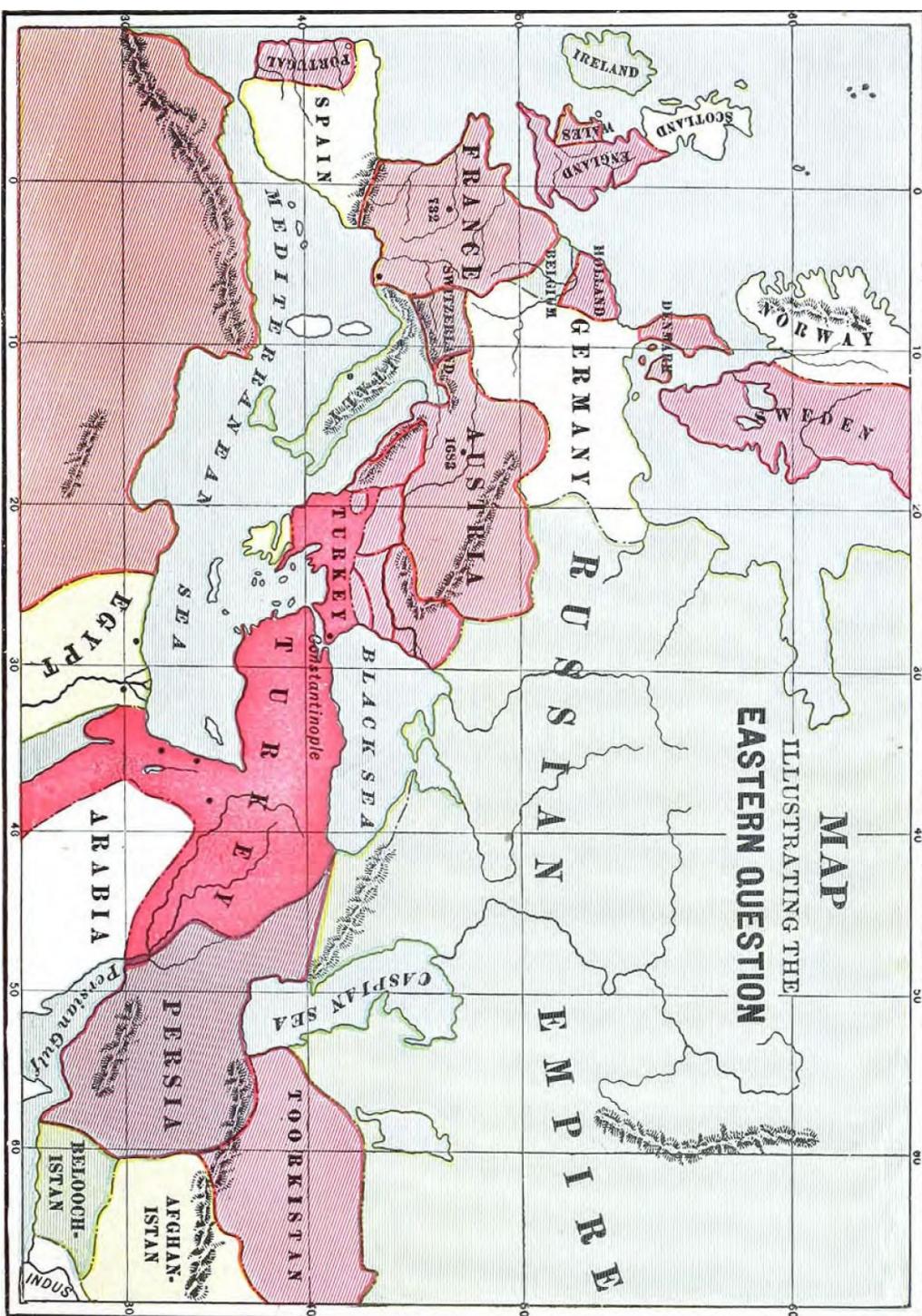
Τα λόγια του Βοναπάρτη, που παρατέθηκαν παραπάνω, σε σχέση με την καταστροφή «της ισορροπίας» της Ευρώπης, αποκαλύπτουν το κίνητρο που ώθησε τις μεγάλες δυνάμεις να ανεχθούν τόσο καιρό την ύπαρξη στην Ήπειρο ενός έθνους που έχει

μια ψεύτικη θρησκεία, είναι στερημένη από ανθρωπιά και αποτελεί ντροπή για τον σύγχρονο πολιτισμό. Η Κωνσταντινούπολη θεωρείται, κατά γενική ομολογία, ως το μεγάλο στρατηγικό σημείο της Ευρώπης και οι δυνάμεις έχουν αρκετή σοφία ή ζήλια ώστε να βλέπουν, ή να νομίζουν ότι βλέπουν, το γεγονός ότι αν κάποια από τις ευρωπαϊκές δυνάμεις αποκτήσει μόνιμη κατοχή αυτού του σημείου, όπως επιθυμεί η Ρωσία, αυτή η δύναμη θα είναι σε θέση να υπαγορεύσει όρους στην υπόλοιπη Ευρώπη. Αυτή τη θέση καμία από τις δυνάμεις δεν θέλει να κατέχει οποιαδήποτε άλλη δύναμη. Και ο μόνος προφανής τρόπος για να το αποτρέψουν είναι να συνεργαστούν όλες, με σιωπηρή ή ρητή συμφωνία, για να κρατήσουν η μία την άλλη έξω και να αφήσουν τον απεριγραπτό Τούρκο να σέρνει την άρρωστη ασιατική του ύπαρξη στο έδαφος της Ευρώπης. Αυτό διατηρεί αυτή την «ισορροπία δυνάμεων» για την οποία είναι όλες τόσο ευαίσθητες. Άλλα αυτό δεν μπορεί να συνεχιστεί για πάντα. *“Θάρθει στο τέλος του, και δεν θα υπάρχει εκείνος που να τον βοηθάει”*. Ο άρρωστος [Τουρκία] φαίνεται αποφασισμένος να κάνει τον εαυτό του, το συντομότερο δυνατό, επιθετικό σε τέτοιο βαθμό, που η Ευρώπη θα αναγκαστεί να τον οδηγήσει στην Ασία, ως ζήτημα ασφάλειας για τον δικό της πολιτισμό.

Όταν η Ρωσία, το 1870, ανακοίνωσε την πρόθεσή της να αγνοήσει τη συνθήκη του 1856, οι άλλες δυνάμεις, αν και ανίκανες να κάνουν οτιδήποτε, παρ' όλα αυτά, καθώς είχαν μεγάλη ιδέα για τον εαυτό τους, έκαναν αρκετή επίδειξη προσβεβλημένης αξιοπρέπειας. Απαίτησαν να γίνει ένα συνέδριο εθνών, και το αίτημα έγινε δεκτό. Το συνέδριο πραγματοποιήθηκε και αποδείχθηκε, όπως όλοι περίμεναν ότι θα αποδεικνύοταν, απλώς μια φάρσα όσον αφορά τον περιορισμό της Ρωσίας. Η San Francisco Chronicle του Μαρτίου του 1871, είχε αυτή την παράγραφο που αφορούσε το «Συνέδριο του Ανατολικού Ζητήματος»:

«Είναι αρκετά προφανές ότι, όσον αφορά την κατεύθυνση ή τον έλεγχο της δράσης της κυβέρνησης της Μοσχοβίας, το συνέδριο δεν είναι τίποτα περισσότερο από μια φάρσα. Η Αγγλία δημιούργησε την ιδέα του συνεδρίου, απλώς επειδή της παρείχε την ευκαιρία να εγκαταλείψει, χωρίς πραγματική ατίμωση, μια θέση που είχε αναλάβει μάλλον βιαστικά, και η Ρωσία ήταν αρκετά εφησυχασμένη ώστε να συμμετάσχει στο «μικρό παιχνίδι», νιώθοντας ικανοποιημένη ότι δεν θα έχανε τίποτα από την ευγένειά της. Η Τουρκία είναι το μόνο αδικημένο μέρος σε αυτή την επιδέξια διευθέτηση. Μένει αντιμέτωπη με τον κληρονομικό και αδυσώπητο εχθρό της· γιατί τα έθνη που προηγουμένως τη βοηθούσαν, φαινομενικά μέσω φιλίας και αγάπης για τη δικαιοσύνη, αλλά στην πραγματικότητα μέσω κινήτρων ιδιοτέλειας, έχουν αποφύγει την πρόκληση που τόσο ανοιχτά έριξε στην αρένα ο Βόρειος Κολοσσός. Είναι εύκολο να προβλέψει κανείς το τέλος αυτού του συνεδρίου. Η Ρωσία θα πάρει όλα όσα χρειάζεται, θα γίνει ένα ακόμη βήμα προς την υλοποίηση της θέλησης του Μεγάλου Πέτρου, και ο σουλτάνος θα λάβει μια πρόγευση της φαινομενικά αναπόφευκτης καταστροφής του - την απέλασή του από την Ευρώπη.

Από εκείνο το σημείο, οι σιγοκαίουσες φωτιές του «Ανατολικού Ζητήματος» συνέχισαν να ταράζουν και να ανησυχούν τα έθνη της Ευρώπης, μέχρι που το 1877 οι φλόγες άναψαν ξανά. Στις 24 Απριλίου εκείνου του έτους, η Ρωσία κήρυξε τον πόλεμο κατά της Τουρκίας, δήθεν για να υπερασπιστεί τους Χριστιανούς από την απάνθρωπη βαρβαρότητα των Τούρκων, στην πραγματικότητα για να κάνει μια ακόμη προσπάθεια να υλοποιήσει την από καιρό αγαπημένη της αποφασιστικότητα να εκδιώξει τους Τούρκους από την Ευρώπη. Τα γεγονότα και τα αποτελέσματα αυτού του πολέμου του 1877-1878

Χάρτης που Απεικονίζει το Ανατολικό Ζήτημα

είναι τόσο πρόσφατα που ο απλός αναγνώστης μπορεί εύκολα να τα θυμηθεί. Ήταν φανερό από την αρχή ότι η Τουρκία επρόκειτο να νικηθεί. Η Ρωσία προωθήθηκε μέχρι που τα ίδια τα φυλάκια της Κωνσταντινούπολης καταλήφθηκαν από τις δυνάμεις της. Άλλα η διπλωματία από την πλευρά των θορυβημένων εθνών της Ευρώπης παρενέβη ξανά για να αναστείλει για λίγο τη μάχη. Το Συνέδριο του Βερολίνου πραγματοποιήθηκε στις 25 Ιανουαρίου 1878. Η Τουρκία συμφώνησε να υπογράψει όρους ειρήνης. Οι όροι ήταν ότι τα στενά των Δαρδανελίων θα ήταν ανοιχτά στα ρωσικά πλοία· ότι οι Ρώσοι θα κατείχαν το Βατούμ, το Καρς και το Ερζερούμ· ότι η Τουρκία θα έπρεπε να καταβάλει στη Ρωσία 20.000.000 λίρες Αγγλίας (σχεδόν 100.000.000 δολάρια) ως πολεμική αποζημίωση· και ότι η συνθήκη θα έπρεπε να υπογραφεί στην Κωνσταντινούπολη. Κάνοντας αυτή την ανακοίνωση, η *Allgemeine Zeitung* πρόσθεσε: «Η τελική είσοδος των Ρώσων στην Κωνσταντινούπολη δεν μπορεί πλέον να θεωρείται ανέφικτη».

Η εφημερίδα *Detroit Evening News* της 20ής Φεβρουαρίου 1878 ανέφερε: — «Σύμφωνα με την τελευταία εκδοχή των όρων ειρήνης, η Τουρκία — εκτός από τις εδαφικές της απώλειες, την παράδοση μερικών σιδερένιων πλοίων, τις επισκευές του μήνα στον Δούναβη, την αποζημίωση του ρωσικού κεφαλαίου που επενδύθηκε σε τουρκικά χρεόγραφα, την αποζημίωση των Ρώσων υπηκόων στην Κωνσταντινούπολη για πολεμικές απώλειες και τη συντήρηση περίπου 100.000 αιχμαλώτων πολέμου — θα πρέπει να καταβάλει στη Ρωσία, σε στρογγυλά ποσά, ένα ποσό ισοδύναμο με περίπου 552.000.000 δολάρια σε δικά μας χρήματα. Τα μη εκτιμημένα στοιχεία θα αυξήσουν εύκολα αυτό το ποσό σε εξακόσια εκατομμύρια. Με το φορολογητέο έδαφός της να έχει μειωθεί σχεδόν στην πληγείσα από τη φτώχεια Μικρά Ασία και με τα οικονομικά της αυτή τη στιγμή σε κατάσταση απόλυτου χάους, είναι δύσκολο να δούμε από πού θα βρει τα χρήματα, όσο έτοιμοι κι αν είναι οι σημερινοί ηγεμόνες της να υπογράψουν τη συνθήκη.

«Η πρόταση ισοδυναμεί με την παροχή στον τσάρο μιας μόνιμης δανειακής υποθήκης για ολόκληρη την αυτοκρατορία, και περιέχει μια σιωπηρή απειλή ότι μπορεί να την κατασχέσει ανά πάσα στιγμή, με την κατάληψη του υπολοίπου της ευρωπαϊκής Τουρκίας. Ως προς αυτό το τελευταίο σημείο, όλη η Ευρώπη έχει ζωτικό συμφέρον, και ιδιαίτερα η Αγγλία, ακόμη και αν οι όροι δεν ήταν από μόνοι τους υπολογισμένοι για να οδηγήσουν τους Άγγλους πιστωτές στην τρέλα, το επιτυγχάνουν καθώς καταστρέφουν την τελευταία τους ελπίδα να λάβουν ποτέ έστω και ένα σεντ από τις μεγάλες επενδύσεις τους σε τουρκικά ομόλογα. Αυτό καθιστά τη Ρωσία προτιμώμενο πιστωτή της χρεοκοπημένης Υψηλής Πύλης, με το πρόσθετο πλεονέκτημα ότι είναι εκδοχέας, αφήνοντας πιστωτές με προηγούμενες απαιτήσεις έξω στο κρύο.»

Η ακόλουθη παράγραφος από το *Philadelphia Public Ledger*, Αύγουστος 1878, παρουσιάζει μια διδακτική και πολύ χαρακτηριστική παράθεση της συρρίκνωσης του τουρκικού εδάφους τα τελευταία εξήντα χρόνια, και ιδιαίτερα ως αποτέλεσμα του πολέμου του 1877: —

«Όποιος μπει στον κόπο να κοιτάξει έναν χάρτη της Τουρκίας που χρονολογείται περίπου εξήντα χρόνια πριν, και τον συγκρίνει με τον νέο χάρτη που σκιαγραφήθηκε από τη συνθήκη του Αγίου Στεφάνου, όπως τροποποιήθηκε από το Συνέδριο του Βερολίνου, θα είναι σε θέση να σχηματίσει προσωπική γνώμη για την δυναμική που πιέζει να εκδιώξει την οθωμανική δύναμη εκτός της Ευρώπης. Τότε, τα βόρεια σύνορα της Τουρκίας εκτείνονταν μέχρι τα Καρπάθια Όρη και ανατολικά του ποταμού Σερέτη, περιλαμβαναν τη

Μολδαβία μέχρι βόρεια, σχεδόν μέχρι το 47ο βόρειο γεωγραφικό πλάτους. Αυτός ο χάρτης περιλαμβανει επίσης αυτό που είναι τώρα το βασίλειο της Ελλάδας. Κάλυπτε όλη τη Σερβία και τη Βοσνία. Όμως μετά το έτος 1830 τα βόρεια σύνορα της Τουρκίας είχαν εκδιωχθεί από τα Καρπάθια προς τη νότια όχθη του Δούναβη, με τα πριγκιπάτα της Μολδαβίας και της Βλαχίας να έχουν απελευθερωθεί από την τουρκική κυριαρχία και να υπόκεινται μόνο στην καταβόλη ετήσιου χρηματικού φόρου στην Υψηλή Πύλη. Νότια του Δούναβη, οι Σέρβοι είχαν κερδίσει μια παρόμοια απελευθέρωση για τη χώρα τους. Η Ελλάδα είχε επίσης τη δυνατότητα να εγκαθιδρύσει την ανεξαρτησία της. Τότε, όπως και τώρα, οι Τούρκοι ήταν σκληροί και πεισματάρηδες. Η Ρωσία και η Μεγάλη Βρετανία πρότειναν να γίνει η Ελλάδα υποτελές κράτος και να διατηρηθεί πάνω της η κυριαρχία της Υψηλής Πύλης. Αυτό απορρίφθηκε και το αποτέλεσμα ήταν η ολοκληρωτική καταστροφή του ισχυρού τουρκικού στόλου στο Ναβαρίνο και η δημιουργία του ανεξάρτητου βασιλείου της Ελλάδας.¹ Έτσι, η Τουρκία στην Ευρώπη πιέστηκε προς τα πίσω από όλες τις πλευρές. Τώρα, το βόρειο σύνορο, που τόσο πρόσφατα βρισκόταν στον Δούναβη, έχει εκτοπιστεί νότια προς τα Βαλκάνια. Η Ρουμανία και η Σερβία έχουν πάψει ακόμη και να είναι υποτελείς και έχουν πάρει τη θέση τους μεταξύ των ανεξάρτητων κρατών. Η Βοσνία έχει τεθεί υπό την προστασία της Αυστρίας, όπως η Ρουμανία τέθηκε υπό την προστασία της Ρωσίας το 1829. Τα «επανορθωμένα» σύνορα παρέχουν τουρκικό έδαφος στη Σερβία, το Μαυροβούνιο και την Ελλάδα. Η Βουλγαρία παίρνει τη θέση της Ρουμανίας ως αυτοδιοικούμενο πριγκιπάτο, χωρίς καμία εξάρτηση από την Υψηλή Πύλη, πληρώνοντας μόνο ετήσιο φόρο. Ακόμα και νότια των Βαλκανίων η δύναμη των Τούρκων είναι «ακρωτηριασμένη», καθώς η Ρωμυλία πρόκειται να έχει «τοπική αυτοδιοίκηση» υπό Χριστιανό κυβερνήτη. Και έτσι, πάλι, τα σύνορα της Τουρκίας στην Ευρώπη πιέζονται προς τα πίσω από όλες τις πλευρές, μέχρι που το έδαφος που απομένει να είναι μόνο η σκιά αυτού που ήταν πριν από εξήντα χρόνια. Για περισσότερο από μισό αιώνα, η πολιτική και η μάχη της Ρωσίας ήταν τέτοια ώστε να παραχθεί αυτό το αποτέλεσμα. Για σχεδόν αυτό το χρονικό διάστημα, ο αγώνας ορισμένων από τις άλλες «δυνάμεις» ήταν να διατηρήσουν την «ακεραιότητα» της τουρκικής αυτοκρατορίας. Ποια πολιτική πέτυχε και ποια απέτυχε, θα το δείξει μια σύγκριση χαρτών σε διαστήματα των είκοσι πέντε ετών. Τον τελευταίο μισό αιώνα η Τουρκία έχει συρρικνωθεί στην Ευρώπη. Συρρικνώνεται σιγά σιγά πίσω στην Ασία, και, παρόλο που όλες οι «δυνάμεις» εκτός από τη Ρωσία θα έπρεπε να ενώσουν τις δυνάμεις τους για να διατηρήσουν το οθωμανικό σύστημα στην Ευρώπη, υπάρχει ένα προφανές πεπρωμένο ορατό στην ιστορία των τελευταίων πενήντα ετών που πρέπει να τους νικήσει».

Ένας ανταποκριτής της Christian Union, γράφοντας από την Κωνσταντινούπολη με ημερομηνία 8 Οκτωβρίου 1878, αναφέρει: —

«Όταν λαμβάνουμε υπόψη τις δυσκολίες που αντιμετωπίζει τώρα αυτή η αδύναμη και ασταθής κυβέρνηση, είναι θαύμα ότι μπορεί να αντέξει έστω και για μια μέρα. Εκτός από το χρηματοδοτούμενο χρέος του 1.000.000.000 δολαρίων για το οποίο δεν πληρώνει τόκους, έχει ένα τεράστιο κυμαινόμενο χρέος που αντιπροσωπεύει όλα τα έξοδα του πολέμου· οι υπάλληλοί της είναι απλήρωτοι· ο στρατός της δεν έχει διαλυθεί ή καν μειωθεί· και τα χαρτονομίσματά της έχουν γίνει σχεδόν άχρηστα. Ο λαός έχει αποθαρρυνθεί και περιμένει κάθε μέρα κάποια νέα επανάσταση ή μια νέα αναζωπύρωση του πολέμου. Η κυβέρνηση δεν ξέρει ποιον να εμπιστευτεί περισσότερο, τους φίλους της ή

τους εχθρούς της».

Από το 1878 η τάση όλων των κινήσεων στην Ανατολή ήταν προς την ίδια κατεύθυνση, προμηνύοντας μεγαλύτερη πίεση στην τουρκική κυβέρνηση προς την κατεύθυνση της εκδίωξης της από το έδαφος της Ευρώπης. Η κατοχή της Αιγύπτου από τους Άγγλους, η οποία έλαβε χώρα το 1883, είναι ένα ακόμη βήμα προς το αναπόφευκτο αποτέλεσμα και παρέχει ένα κίνημα που ο Independent της Νέας Υόρκης τολμά να ονομάσει «αρχή του τέλους».

Το 1895, ο κόσμος συγκλονίστηκε από την αναφορά για τις τρομερές φρικαλεότητες που προκάλεσαν οι Τούρκοι και οι Κούρδοι εναντίον των Αρμενίων. Αξιόπιστες αναφορές δείχνουν ότι πολλές χιλιάδες σφαγιάστηκαν, με κάθε είδους διαβολική σκληρότητα. Τα έθνη, μέσω των πρεσβευτών τους, διαμαρτύρονται και απειλούν· ο σουλτάνος υπόσχεται, αλλά δεν κάνει τίποτα. Προφανώς δεν έχει τη διάθεση ούτε τη δύναμη να σταματήσει την αιματοχυσία. Φανατικοί Μουσουλμάνοι φαίνεται να έχουν καταληφθεί από μια μανία να θανατώσουν όλους τους Αρμένιους άνδρες και να οδηγήσουν τις γυναίκες και τα παιδιά τους σε δουλεία ή σε μια πιο αξιοθρήνητη μοίρα. Τη στιγμή που γράφονται αυτές οι γραμμές (Ιανουάριος 1897) λέγεται ότι χιλιάδες χήρες και ορφανά περιπλανώνται στα βουνά της Αρμενίας, πεθαίνουν από το κρύο και την πείνα· και απλώνουν απελπισμένα χέρια στην Αγγλία και την Αμερική για να τους σώσουν από την ολοκληρωτική καταστροφή. Μια ανατριχίλα τρόμου διαπέρασε τον Χριστιανισμό, και μια κραυγή υψώνεται από όλες τις χώρες: Ας εκδιωχθεί ο Τούρκος και ας έρθει το τέλος του! Κι όμως, ο εγωισμός των εθνών και η ζήλια τους ο ένας για τον άλλον, εμποδίζουν τα χέρια τους να σταματήσουν αυτό το πογκρόμ της σφαγής και της καταστροφής, εκτοπίζοντας τον τρομερό Τούρκο. Για πόσο καιρό, Κύριε, για πόσο καιρό;

Έτσι, όλα τα στοιχεία δείχνουν ότι ο Τούρκος πρέπει σύντομα να εγκαταλείψει την Ευρώπη. Πού θα στήσει τότε τις σκηνές του παλατιού του; Στην Ιερουσαλήμ; Αυτό είναι σίγουρα το πιο πιθανό σημείο. Ο Newton στις Προφητείες, σελ. 318, λέει: «Ανάμεσα στις θάλασσες επάνω στο ένδοξο βουνό της αγιότητας, πρέπει να υποδηλώνει, όπως έχουμε δείξει, κάποιο μέρος των Αγίων Τόπων. Εκεί ο Τούρκος θα στρατοπεδεύσει με όλες του τις δυνάμεις· όμως «θάρθει το τέλος του, και κανείς δεν θα τον βοηθήσει», — θα τον βοηθήσει αποτελεσματικά ή θα τον ελευθερώσει».

Ο χρόνος σύντομα θα καθορίσει αυτό το ζήτημα· και μπορεί να είναι μόνο σε λίγους μήνες. Και όταν αυτό συμβεί, τι ακολουθεί; — Γεγονότα τεράστιου ενδιαφέροντος για όλους τους κατοίκους αυτού του κόσμου, όπως δείχνει το αμέσως επόμενο κεφάλαιο.

Σημείωση. — Από τότε που γράφτηκαν τα προαναφερθέντα, η κατάσταση στην Τουρκία χειροτερεύει συνεχώς. Οι σφαγές των Αρμενίων συνεχίστηκαν και μεταξύ Ιανουαρίου και Σεπτεμβρίου 1896 ξέσπασε εξέγερση εναντίον των Τούρκων στην Κρήτη και τη Μακεδονία. Εκτός αυτού, οι ίδιοι οι φανατικοί Μουσουλμάνοι δείχνουν σημάδια δυσαρέσκειας με τον σουλτάνο και απειλούν με επανάσταση. Σοβαρές αναταραχές έχουν μόλις λάβει χώρα (Σεπτέμβριος 1896) στην Κωνσταντινούπολη, με αποτέλεσμα τη σφαγή περίπου δύο χιλιάδων Αρμενίων. Οι βασιλείς της Ευρώπης βρίσκονται τώρα σε διαβούλευση σχετικά με τη διευθέτηση των υποθέσεων της Τουρκίας, με την προοπτική να καταλήξουν σε κάποια απόφαση και έτσι να αρθεί το μόνο εμπόδιο στη διάλυση της τουρκικής αυτοκρατορίας.

Κεφάλαιο 12 – Σκηνές του Τέλους

Η βασιλεία του Χριστού — Το μεγάλο σημείο της προσέγγισής της — Ποια γεγονότα είναι τα επόμενα στη σειρά — Ο καιρός της θλίψης — Η ειδική ανάσταση — Το κλειδί για το μέλλον — Άλλοι για ζωή, άλλοι για ονειδισμό — Υποσχέσεις αμοιβών της επερχόμενης ημέρας — Το σφραγισμένο βιβλίο ανοίχθηκε — Η γνώση αυξήθηκε με θαυμαστό τρόπο — Μέσα σε πενήντα χρόνια έγινε πρόοδος χιλίων ετών — Οι σοφοί θα καταλάβουν — Ο Δανιήλ στέκεται στον κλήρο του.

Εδάφιο 1. Και κατά τον καιρό εκείνο θα εγερθεί ο Μιχαήλ, ο μεγάλος ἀρχοντας, που στέκεται για τους γιους τού λαού σου· και θα είναι καιρός θλίψης, που ποτέ δεν έχει γίνει αφότου υπήρξε έθνος, μέχρις εκείνον τον καιρό· και κατά τον καιρό εκείνο ο λαός σου θα διασωθεί, κάθε ένας που θα βρεθεί γραμμένος μέσα στο βιβλίο.

Σε αυτό το εδάφιο εισάγεται ένας ορισμένος καιρός, όχι ένας καιρός που αποκαλύπτεται με ονόματα ή αριθμούς που προσδιορίζουν κάποιο συγκεκριμένο έτος ή μήνα ή ημέρα, αλλά ένας καιρός που καθορίζεται από την εμφάνιση ενός συγκεκριμένου γεγονότος με το οποίο συνδέεται. “*Και κατά τον καιρό εκείνο*”. Ποιόν καιρό; — Τον καιρό στον οποίο μας φέρνει το τελευταίο εδάφιο του προηγούμενου κεφαλαίου, — ο καιρός που ο βασιλιάς του βορρά θα εγκαταστήσει τις σκηνές του παλατιού του στο ένδοξο βουνό της αγιότητας· ή, με άλλα λόγια, όταν ο Τούρκος, εκδιωγμένος από την Ευρώπη, θα κάνει βιαστικά την Ιερουσαλήμ προσωρινή έδρα της κυβέρνησής του.

Παρατηρήσαμε, στα σχόλια για το τελευταίο μέρος του προηγούμενου κεφαλαίου, ορισμένους από τους παράγοντες που ήδη λειτουργούν για την επίτευξη αυτού του σκοπού, και μερικές από τις ενδείξεις ότι ο Τούρκος πολύ σύντομα θα υποχρεωθεί να κάνει αυτή την κίνηση. Και όταν συμβεί αυτό το γεγονός, θα φτάσει στο τέλος του· και τότε, σύμφωνα με αυτό το εδάφιο, περιμένουμε την έγερση του Μιχαήλ, του μεγάλου ἀρχοντα. Αυτή η κίνηση από την πλευρά της Τουρκίας είναι το σήμα για την έγερση του Μιχαήλ· δηλαδή, σημειώνει αυτό το γεγονός ως το επόμενο κατά σειρά. Και για να αποφευχθεί κάθε παρεξήγηση, ο αναγνώστης ας σημειώσει ότι δεν λαμβάνουμε εδώ τη θέση ότι το επόμενο κίνημα εναντίον των Τούρκων θα τους εκδιώξει από την Ευρώπη, ή ότι όταν εγκαταστήσουν την πρωτεύουσά τους στην Ιερουσαλήμ, ο Χριστός ξεκινά τη βασιλεία του χωρίς να περάσει ούτε μια μέρα ή μια ώρα. Εδώ είναι τα γεγονότα, που θα ακολουθήσουν, όπως πιστεύουμε, με την ακόλουθη σειρά: (1) Περαπέρα πίεση θα ασκείται με κάποιο τρόπο στον Τούρκο· (2) Η αποχώρησή του από την Ευρώπη· (3) Η τελική του στάση στην Ιερουσαλήμ· (4) Η έγερση του Μιχαήλ, δηλαδή η έναρξη της βασιλείας του Χριστού, και η έλευσή του στα σύννεφα του ουρανού. Και δεν είναι λογικό να υποθέσουμε ότι θα περάσει πολύς χρόνος μεταξύ αυτών των γεγονότων. Ποιος, λοιπόν, είναι ο Μιχαήλ; και ποια είναι η έγερση του; — Ο Μιχαήλ όπως ονομάζεται στην επιστολή του Ιούδα εδ. 9, είναι ο αρχάγγελος. Αυτό σημαίνει ο αρχηγός των αγγέλων ή η κεφαλή πάνω από τους αγγέλους. Υπάρχει μόνο ένας. Ποιος είναι αυτός; — Αυτός είναι εκείνος του οποίου η φωνή ακούγεται από τον ουρανό όταν οι νεκροί ανασταίνονται. A'

Θεσσαλονικείς 4:16. Και τίνος η φωνή ακούγεται σε αυτό το γεγονός; — Η φωνή του Κυρίου μας Ιησού Χριστού. Ιωάννου 5:28. Με αυτό το γεγονός ως βάση, ανατρέχοντας στα στοιχεία, καταλήγουμε στα ακόλουθα συμπεράσματα: Η φωνή του Υιού του Θεού είναι η φωνή του αρχαγγέλου· ο αρχάγγελος, λοιπόν, είναι ο Υιός του Θεού. Άλλα ο αρχάγγελος είναι ο Μιχαήλ· επομένως και ο Μιχαήλ είναι ο Υιός του Θεού. Η έκφραση του Δανιήλ, “ο μεγάλος ἀρχοντας, που στέκεται για τους γιους τού λαού σου”, είναι από μόνη της αρκετή για να προσδιορίσει αυτόν που εδώ αναφέρεται ως ο Σωτήρας των ανθρώπων. Αυτός είναι ο Άρχοντας της ζωής (Πράξεις 3:15)· και ο Θεός τον έχει υψώσει σε “Άρχηγό και Σωτήρα”. Πράξεις 5:31. Αυτός είναι ο μεγάλος ἀρχοντας. Δεν υπάρχει κανείς μεγαλύτερος, παρά μόνο ο ανώτατος ἀρχοντας, ο Πατέρας.

Και αυτός “στέκεται για τους γιους τού λαού σου”. Καταδέχεται να παραλάβει τους δούλους του Θεού σε αυτή την φτωχή, θνητή τους κατάσταση και να τους λυτρώσει κάνοντάς τους υπηκόους της μελλοντικής βασιλείας Του. Αυτός είναι που στέκεται για εμάς. Ο λαός Του είναι απαραίτητος για τους μελλοντικούς Του σκοπούς, ένα αναπόσπαστο μέρος της εξαγορασμένης κληρονομιάς Του· και αυτοί πρέπει να είναι οι κύριοι συντελεστές αυτής της μελλοντικής χαράς, για την οποία ο Χριστός υπέμεινε όλες τις θυσίες και τα βάσανα που σημάδεψαν την παρέμβασή Του υπέρ της πεσμένης φυλής. Τι θαυμαστή τιμή! Ας ανταμειφθεί με αιώνια ευγνωμοσύνη για την συγκατάβαση Του και το έλεός Του προς εμάς! Ας είναι δική Του η βασιλεία, η δύναμη και η δόξα, εις του αιώνες των αιώνων!

Τώρα ερχόμαστε στο δεύτερο ερώτημα: Τι είναι η έγερση του Μιχαήλ; Το κλειδί για την ερμηνεία αυτής της έκφρασης μας παρέχεται στα εδάφια 2 και 3 του κεφαλαίου 11: “τρεις βασιλιάδες θα σηκωθούν στην Περσία”. “Θα σηκωθεί ένας δυνατός βασιλιάς, και θα εξουσιάζει με μεγάλη δύναμη”. Δεν υπάρχει αμφιβολία για την έννοια αυτών των εκφράσεων σε αυτές τις περιπτώσεις. Σημαίνουν να πάρεις τη βασιλεία, να βασιλεύσεις. Η ίδια έκφραση στο υπό εξέταση εδάφιο πρέπει να σημαίνει το ίδιο. Εκείνον τον καιρό, ο Μιχαήλ θα σηκωθεί, θα πάρει τη βασιλεία, θα αρχίσει η βασιλεία Του.

Όμως, δεν βασιλεύει και τώρα ο Χριστός; — Ναι, μαζί με τον Πατέρα Του στο θρόνο της παγκόσμιας κυριαρχίας. Εφεσίους 1:20-22· Αποκάλυψη 3:21. Αλλά αυτόν τον θρόνο, ή βασιλεία, θα τον εγκαταλείψει στο τέλος αυτής της οικονομίας (Α' Κορινθίους 15:24)· και στη συνέχεια ξεκινά τη βασιλεία Του που παρουσιάζεται στο κείμενο, όταν εγερθεί, δηλαδή όταν παραλάβει τη δική Του βασιλεία, τον από καιρό υποσχεμένο θρόνο του πατέρα Του Δαβίδ, και εγκαθιδρύσει μια κυριαρχία που δεν θα έχει τέλος. Λουκά 1:32, 33.

Μια εξέταση όλων των γεγονότων που αποτελούν, ή είναι άρρηκτα συνδεδεμένα με, αυτή την αλλαγή στη θέση του Κυρίου μας, δεν εμπίπτει στους σκοπούς αυτού του έργου. Αρκεί να πούμε ότι τότε οι βασιλείες αυτού του κόσμου γίνονται η βασιλεία “του Κυρίου μας και του Χριστού του”. Τα ιερατικά Του άμφια τίθενται στην άκρη και ενδύεται τα βασιλικά ενδύματα. Το έργο του ελέους έχει ολοκληρωθεί και η περίοδος χάρης για το γένος μας έχει τελειώσει. Τότε, αυτός που είναι βρώμικος δεν θα έχει καμία ελπίδα ανάρρωσης· και αυτός που είναι άγιος θα έχει ξεπεράσει τον κίνδυνο της πτώσης. Όλες οι υποθέσεις θα έχουν κριθεί. Και από εκείνη τη στιγμή και μέχρις ότου τα τρομοκρατημένα έθνη δουν τη μεγαλοπρεπή μορφή του προσβεβλημένου Βασιλιά τους στα σύννεφα του ουρανού, τα έθνη θα συντρίβονται σαν με σιδερένια ράβδο και θα κομματιάζονται σαν κεραμικό σκεύος, εξαιτίας ενός καιρού θλίψης που δεν υπήρξε ποτέ, μια σειρά κρίσεων άνευ προηγουμένου

στην ιστορία του κόσμου, που κορυφώνονται με την αποκάλυψη του Κυρίου Ιησού Χριστού από τον ουρανό μέσα σε φλόγα φωτιάς, για να πάρει εκδίκηση από εκείνους που δεν γνωρίζουν τον Θεό, και δεν υπακούν στο ευαγγέλιο Του. [Β' Θεσσαλονικείς 1:7, 8·
Αποκάλυψη 11:15· 22:11, 12.](#)

Τα γεγονότα που έρχονται με την έγερση του Μιχαήλ είναι πραγματικά τόσο σημαντικά. Και τότε σηκώνεται, δηλαδή παίρνει τη βασιλεία, σηματοδοτώντας την έναρξη αυτής της καθοριστικής περιόδου στην ανθρώπινη ιστορία που διαρκεί για κάποιο χρονικό διάστημα πριν επιστρέψει προσωπικά σε αυτή τη γη. Πόσο σημαντικό είναι, λοιπόν, να γνωρίζουμε που βρίσκεται, ώστε να μπορούμε να παρακολουθούμε την πρόοδο του έργου Του και να κατανοούμε πότε πλησιάζει αυτή η συναρπαστική στιγμή, όταν τερματίζεται η μεσολάβησή Του υπέρ της ανθρωπότητας και καθορίζεται το πεπρωμένο όλων για πάντα.

Πώς όμως μπορούμε να το γνωρίζουμε αυτό; Πώς μπορούμε να προσδιορίσουμε τι συμβαίνει στον μακρινούς ουρανούς των ουρανών, στο επουράνιο αγιαστήριο; — Ο Θεός είναι τόσο καλός ώστε έθεσε τα μέσα στα χέρια μας για να το γνωρίζουμε αυτό. Όταν ορισμένα μεγάλα γεγονότα λαμβάνουν χώρα στη γη, μας έχει πει ποια γεγονότα συγχρονιζόμενα με αυτά, συμβαίνουν στον ουρανό. Από τα πράγματα που είναι ορατά, μαθαίνουμε για τα πράγματα που είναι αόρατα. Καθώς «ατενίζουμε μέσα από τη φύση τον Θεό της φύσης» [όπως αναφέρει ο ποιητής Αλεξάντερ Πόουπ], έτσι και μέσω των επίγειων φαινομένων και γεγονότων εντοπίζουμε μεγάλες κινήσεις στον ουράνιο κόσμο. Όταν ο βασιλιάς του βορρά στήσει τις σκηνές του παλατιού του ανάμεσα στις θάλασσες στο ένδιξι βουνό της αγιότητας, μια κίνηση για την οποία ήδη βλέπουμε κάποια αρχικά βήματα, τότε ο Μιχαήλ, ο Κύριος μας, εγείρεται, λαμβάνει από τον Πατέρα του τη βασιλεία, προετοιμάζοντας την επιστροφή Του σε αυτή τη γη. Θα μπορούσε να είχε εκφραστεί με μια διατύπωση όπως αυτή: Τότε ο Κύριος μας παύει το έργο Του ως ο μεγάλος Αρχιερέας μας και η περίοδος χάρης για το κόσμο τελειώνει. Η μεγάλη προφητεία των 2300 ημερών μας δίνει οριστικά την έναρξη της τελικής φάσης του έργου στο επουράνιο αγιαστήριο. Το εδάφιο που έχουμε μπροστά μας μας δίνει δεδομένα με τα οποία μπορούμε να ανακαλύψουμε περίπου τον χρόνο του τέλους αυτής.

Μαζί με την έγερση του Μιχαήλ, έρχεται και ένας καιρός θλίψης που ποτέ δεν υπήρξε. Στο [Ματθαίου 24:21](#) διαβάζουμε για μια περίοδο θλίψης που ποτέ δεν υπήρξε πριν από αυτήν, ούτε θα υπάρξει μετά από αυτήν. Αυτή η θλίψη, εκπληρώθηκε με την καταπίεση και τη σφαγή της εκκλησίας από την παπική εξουσία, έχει ήδη περάσει. ενώ ο καιρός της θλίψης του Δανιήλ 12:1, σύμφωνα με την άποψή μας, είναι ακόμη μελλοντικός. Πώς μπορούν να υπάρχουν δύο καιροί θλίψης, με διαφορά πολλών ετών ο ένας από τον άλλον, ο καθένας από τους οποίους είναι μεγαλύτερος από οποιονδήποτε είχε υπάρξει πριν από αυτόν ή θα υπάρξει μετά από αυτόν; Για να αποφύγουμε δυσκολίες εδώ, ας παρατηρήσουμε προσεκτικά αυτή τη διάκριση: Η θλίψη που αναφέρεται στο Κατά Ματθαίον είναι θλίψη που επιβάλλεται πάνω στην εκκλησία. Ο Χριστός μιλάει εκεί στους μαθητές Του και στους μελλοντικούς μαθητές Του. Αυτοί ήταν που επρόκειτο να περάσουν μέσα από αυτή τη θλίψη και για χάρη τους οι ημέρες της θλίψης θα συντομεύονταν.

[Ματθαίου 24:22.](#) Κατ' αντιδιαστολή, ο καιρός της θλίψης που αναφέρεται στον Δανιήλ δεν είναι καιρός θρησκευτικού διωγμού, αλλά εθνικής συμφοράς. Δεν θα υπάρξει τίποτα παρόμοιο από τότε που υπήρξε - όχι η εκκλησία, αλλά - οποιοδήποτε έθνος. Είναι κάτι που πρόκειται να έρθει πάνω στον κόσμο. Αυτή είναι η τελευταία θλίψη που θα έρθει πάνω

στον κόσμο στην παρούσα κατάστασή του. Στο Κατά Ματθαίον γίνεται αναφορά σε χρόνο πέρα από αυτή τη θλίψη· γιατί αφού περάσει αυτή, δεν θα υπάρξει ποτέ καμία παρόμοια θλίψη πάνω στον λαό του Θεού. Όμως εδώ στο Δανιήλ δεν υπάρχει καμία αναφορά σε μελλοντικό χρόνο μετά την θλίψη αυτή· γιατί αυτή είναι που κλείνει την ιστορία αυτού του κόσμου. Περιλαμβάνει τις εππά τελευταίες πληγές της Αποκάλυψης κεφ.16, και κορυφώνεται με την αποκάλυψη του Κυρίου Ιησού, που έρχεται στο μονοπάτι του επί των νεφελών μέσα σε φλόγα φωτιάς, για να καταστρέψει τους εχθρούς Του που δεν ήθελαν να βασιλεύσει πάνω τους. Άλλα από αυτή τη θλίψη θα ελευθερωθεί όποιος θα βρεθεί γραμμένος στο βιβλίο - το βιβλίο της ζωής· “επειδή, στο βουνό Σιών, ..., θα είναι σωτηρία, όπως έχει πει ο Κύριος, και στους υπόλοιπους, που ο Κύριος θα προσκαλέσει.”. [Ιωάν 2:32](#).

Εδάφιο 2. Και πολλοί απ' αυτούς που κοιμούνται μέσα στο χώμα τής γης, θα σηκωθούν, οι μεν σε αιώνια ζωή, οι δε σε ονειδισμό [ντροπή στο Εβραϊκό] και αιώνια καταισχύνη [περιφρόνηση στο Εβραϊκό].

Αυτό το εδάφιο δείχνει επίσης πόσο σημαντική είναι η περίοδος που ξεκινά μετά την έγερση του Μιχαήλ, με την έναρξη δηλαδή της βασιλείας του Χριστού, όπως ορίζεται στο πρώτο εδάφιο αυτού του κεφαλαίου· διότι το γεγονός που περιγράφεται εδώ με σαφείς όρους είναι η ανάσταση των νεκρών. Είναι αυτή η γενική ανάσταση που λαμβάνει χώρα κατά τη δεύτερη έλευση του Χριστού ή μήπως περιγράφεται εδώ μια ειδική ανάσταση που μεσολαβεί μεταξύ της έναρξης της βασιλείας του Χριστού και της αποκάλυψης Του στη γη με όλη τη δόξα Του ([Λουκά 19:12](#)); Ένα από τα δύο πρέπει να είναι, διότι κάθε διακήρυξη της Γραφής πρέπει να εκπληρωθεί.

Γιατί αυτή να μην είναι η πρώτη ανάσταση, ή η ανάσταση που συμβαίνει κατά την έσχατη σάλπιγγα; Απάντηση: Επειδή μόνο οι δίκαιοι, εξαιρουμένων όλων των ασεβών, έχουν μέρος σε αυτή την ανάσταση. Όσοι κοιμούνται εν Χριστώ αναστάνονται τότε· αλλά μόνο αυτοί, γιατί οι υπόλοιποι νεκροί δεν ξαναζούν για χίλια ακόμη χρόνια. [Αποκάλυψη 20:5](#). Έτσι, η γενική ανάσταση ολόκληρης της φυλής συντελείται σε δύο μεγάλες φάσεις, κατά την πρώτη συντελείται η ανάσταση αποκλειστικά των δικαίων, κατά την έλευση του Χριστού και κατά τη δεύτερη συντελείται η ανάσταση αποκλειστικά των ασεβών, χίλια χρόνια μετά. Η γενική ανάσταση δεν είναι μια μικτή ανάσταση. Οι δίκαιοι και οι ασεβείς δεν εμφανίζονται ταυτόχρονα, ατάκτως, αλλά καθεμία από αυτές τις δύο ομάδες ανθρώπων διαχωρίζεται από μόνη της, και ο χρόνος που μεσολαβεί μεταξύ των αντίστοιχων αναστάσεων τους αναφέρεται σαφώς ότι είναι χίλια χρόνια.

Κατά την ανάσταση που παρουσιάζεται στο εδάφιο που έχουμε μπροστά μας, πολλοί δίκαιοι και ασεβείς σηκώνονται ταυτόχρονα. Δεν μπορεί επομένως να είναι η πρώτη ανάσταση, η οποία περιλαμβάνει μόνο τους δίκαιους, ούτε η δεύτερη ανάσταση, η οποία περιορίζεται τόσο σαφώς μόνο στους ασεβείς. Αν το κείμενο έγραφε, Πολλοί από αυτούς που κοιμούνται στο χώμα της γης θα ξυπνήσουν σε αιώνια ζωή, τότε οι “πολλοί” θα μπορούσαν να ερμηνευθούν ως περιλαμβάνοντες όλους τους δίκαιους, και η ανάσταση θα ήταν αυτή των δικαίων κατά τη δεύτερη έλευση του Χριστού. Άλλα το γεγονός ότι μερικοί από τους πολλούς είναι ασεβείς και νιώθουν ντροπή και αιώνια περιφρόνηση, εμποδίζει μια τέτοια ερμηνεία.

Μπορεί να προβληθεί η αντίρρηση ότι αυτό το κείμενο δεν επιβεβαιώνει την

αφύπνιση κανενός εκτός από τους δίκαιους, σύμφωνα με τη μετάφραση των Bush και Whiting· δηλαδή, «Και πολλοί από αυτούς που κοιμούνται στο χώμα της γης θα ξυπνήσουν, αυτοί σε αιώνια ζωή, και εκείνοι σε ντροπή και αιώνια περιφρόνηση».

Παρατηρούμε, καταρχήν, ότι αυτή η μετάφραση (η οποία δεν είναι καθόλου υπεράνω κριτικής) δεν αποδεικνύει τίποτα μέχρι να συμπληρωθεί η προφανής έλλειψη. Αυτήν την έλλειψη, λοιπόν, κάποιοι αναλαμβάνουν να συμπληρώσουν ως εξής: «Και πολλοί από αυτούς που κοιμούνται στο χώμα της γης θα ξυπνήσουν, αυτοί (οι αφυπνισμένοι) σε αιώνια ζωή, και εκείνοι (οι μη αφυπνισμένοι) σε ντροπή και αιώνια περιφρόνηση».

Παρατηρούμε πάλι, ότι αυτό δεν συμπληρώνει τις ελλείψεις, αλλά προσθέτει μόνο ένα σχόλιο, το οποίο είναι κάτι πολύ διαφορετικό. Η συμπλήρωση της έλλειψης σημαίνει απλώς την εισαγωγή των λέξεων που είναι απαραίτητες για τη συμπλήρωση της πρότασης. Η φράση «Πολλοί από αυτούς που κοιμούνται στο χώμα της γης θα ξυπνήσουν» είναι μια ολοκληρωμένη πρόταση. Το υποκείμενο και το κατηγόρημα εκφράζονται και τα δύο. Το επόμενο σκέλος, «Μερικοί (ή αυτοί) σε αιώνια ζωή», δεν είναι πλήρες. Τι πρέπει να κάνουμε για να το συμπληρώσουμε; Δεν είναι ένα σχόλιο, που να δίνει τη γνώμη κάποιου για το ποιοι εννοούνται με τη φράση «αυτοί», αλλά ένα ρήμα του οποίου αυτοί θα είναι το υποκείμενο. Ποιο ρήμα θα είναι; Αυτό πρέπει να καθοριστεί από το προηγούμενο μέρος της πρότασης, το οποίο είναι πλήρες, όπου χρησιμοποιείται το ρήμα θα ξυπνήσουν. Αυτό, λοιπόν, είναι το κατηγόρημα που πρέπει να συμπληρωθεί: «Μερικοί (ή αυτοί) θα ξυπνήσουν σε αιώνια ζωή». Εφαρμόζοντας τον ίδιο κανόνα στο επόμενο σκέλος, «Μερικοί (ή αυτοί) σε ντροπή και αιώνια περιφρόνηση», το οποίο δεν είναι από μόνο του μια ολοκληρωμένη πρόταση, βρισκόμαστε υποχρεωμένοι να παράσχουμε τις ίδιες λέξεις και να τις διαβάσουμε ως εξής: «Μερικοί (ή αυτοί) θα ξυπνήσουν σε ντροπή και αιώνια περιφρόνηση». Οτιδήποτε λιγότερο από αυτό δεν θα μπορέσει να ολοκληρώσει το νόημα, και οτιδήποτε διαφορετικό θα διαστρεβλώσει το κείμενο· γιατί ένα κατηγόρημα που θα συμπληρωθεί δεν μπορεί να είναι διαφορετικό από ένα που έχει ήδη εκφραστεί. Η επιβεβαίωση που γίνεται στο κείμενο αφορά μόνο τους πολλούς που ξυπνούν. Τίποτα δεν επιβεβαιώνεται για τους υπόλοιπους που δεν ξυπνούν τότε. Και με το να πούμε ότι η έκφραση «σε ντροπή και αιώνια περιφρόνηση» ισχύει για αυτούς, όταν τίποτα δεν επιβεβαιώνεται γι' αυτούς, δεν προσβάλουμε μόνο το νόημα του αποσπάσματος, αλλά και τους νόμους της γλώσσας. Και από τους πολλούς που ξυπνούν, μερικοί σηκώνονται στην αιώνια ζωή, και κάποιοι στην ντροπή και αιώνια περιφρόνηση, κάτι που περαιτέρω αποδεικνύει μια ενσυνείδητη ανάσταση και για αυτούς· γιατί ενώ η περιφρόνηση μπορεί να γίνει αισθητή και να εκδηλωθεί από άλλους προς εκείνους που είναι ένοχοι, η ντροπή μπορεί να γίνει αισθητή και να εκδηλωθεί μόνο από τους ίδιους τους ένοχους. Αυτή η ανάσταση, επομένως, όπως έχει ήδη αποδειχθεί, περιλαμβάνει μερικούς τόσο από τους δίκαιους όσο και από τους ασεβείς, και δεν μπορεί να είναι η γενική ανάσταση την τελευταία ημέρα.

Υπάρχει, λοιπόν, χώρος για μια ειδική ή περιορισμένη ανάσταση, ή κάποια ένδειξη ενός τέτοιου γεγονότος, πριν εμφανιστεί ο Κύριος; Η ανάσταση που προβλέπεται εδώ λαμβάνει χώρα όταν ο λαός του Θεού ελευθερωθεί από τη μεγάλη περίοδο της θλίψης με την οποία η ιστορία αυτού του κόσμου τελειώνει· και φαίνεται από την [Αποκάλυψη 22:11](#) ότι αυτή η απελευθέρωση δίδεται πριν εμφανιστεί ο Κύριος. Η τρομερή στιγμή φτάνει όταν αυτός που είναι μολυσμένος και άδικος ανακηρύσσεται ακόμα πιο άδικος, και αυτός που

είναι δίκαιος και ἅγιος ανακηρύσσεται ακόμα πιο ἅγιος. Τότε οι υποθέσεις όλων αποφασίζονται μια για πάντα. Και όταν αυτή η ετυμηγορία απαγγελθεί στους δίκαιους, ισοδυναμεί με απελευθέρωση για αυτούς· γιατί τότε τίθενται υπεράνω οποιουδήποτε κινδύνου ή φόβου του κακού. Άλλα ο Κύριος δεν έχει κάνει εκείνη την ὥρα ακόμα την εμφάνισή Του· γιατί αμέσως προσθέτει: “**Και δέστε, ἐρχομαι γρήγορα**”. Η διακήρυξη αυτού του επίσημου διατάγματος που σφραγίζει τους δίκαιους σε αιώνια ζωή, και τους ασεβείς σε αιώνιο θάνατο, θεωρείται ότι γίνεται ταυτόχρονα με τη μεγάλη φωνή που ακούγεται από τον θρόνο στον ναό του ουρανού, λέγοντας: **Πραγματοποιήθηκε! Αποκάλυψη 16:17.** Και αυτή είναι προφανώς η φωνή του Θεού, που τόσο συχνά αναφέρεται στις περιγραφές των σκηνών που συνδέονται με την τελευταία ημέρα. Ο Ιωήλ μιλάει γι' αυτήν και αναφέρει (**κεφάλαιο 3:16**): “**Και ο Κύριος θα βρυχήσει από τη Σιών, και θα εκπέμψει τη φωνή του από την Ιερουσαλήμ· και οι ουρανοί και η γη θα σειστούν· ο Κύριος, όμως, θα είναι το καταφύγιο [η ελπίδα] του λαού του, και η δύναμη των γιων Ισραήλ.**”. Το περιθώριο της μετάφρασης αναφέρει αντί για «ελπίδα», «τόπος αποκατάστασης ή λιμάνι». Έπειτα, εκείνη τη στιγμή, όταν η φωνή του Θεού ακούγεται από τον ουρανό, ακριβώς πριν από την έλευση του Υιού του ανθρώπου, οτι ο Θεός είναι καταφύγιο για τον λαό του, τους παρέχει απελευθέρωση. Εδώ, λοιπόν, με τη φωνή του Θεού, όταν οι αιώνιες αποφάσεις εκφωνούνται για την ανθρώπινη φυλή, και η τελευταία εκπληκτική σκηνή πρόκειται να ανοίξει πάνω σε έναν καταδικασμένο κόσμο, ο Θεός δίνει στα έκπληκτα έθνη μια άλλη απόδειξη και εγγύηση της δύναμής Του και ανασταίνει από τους νεκρούς ένα πλήθος που έχει κοιμηθεί για πολύ καιρό στο χώμα της γης.

Έτσι βλέπουμε ότι υπάρχει χρόνος και τόπος για την ανάσταση του Δανιήλ 12:2. Προσθέτουμε τώρα ένα απόσπασμα από το βιβλίο της Αποκάλυψης που καθιστά απαραίτητο να υποθέσουμε ότι θα λάβει χώρα μια ανάσταση αυτού του είδους. Η Αποκάλυψη 1:7 αναφέρει: «Προσέξτε, ἐρχεται μαζί με τα σύννεφα, (αυτή αναμφισβήτητα είναι η δευτέρα παρουσία) και θα τον δει κάθε μάτι, (τα έθνη που θα ζουν τότε στη γη) και εκείνοι που τον λόγχισαν (αυτοί που συμμετείχαν ενεργά στο τρομερό έργο της σταύρωσης Του)· και θα θρηνήσουν με την παρουσία του όλες οι φυλές τής γης· ναι, αμήν.». Όσοι σταύρωσαν τον Κύριο, θα έπρεπε να παραμείνουν στους τάφους τους μέχρι το τέλος των χιλίων ετών και θα σηκώνονταν κατά τη γενική ανάσταση των ασεβών εκείνη την εποχή, εκτός και αν γινόταν κάποια εξαίρεση για την περίπτωση τους. Εδώ όμως αναφέρεται ότι θα δουν τον Κύριο κατά τη δευτέρα παρουσία Του. Πρέπει επομένως να γίνει γι αυτούς μια ειδική ανάσταση για τον σκοπό αυτό.

Και είναι σίγουρα πολύ αρμόζον κάποιοι που ήταν εξέχοντες σε αγιότητα, που μόχθησαν και υπέφεραν για την ελπίδα τους για έναν ερχόμενο Σωτήρα, αλλά πέθαναν χωρίς να το δουν, να αναστηθούν λίγο νωρίτερα, για να παρακολουθήσουν τις σκηνές που συνοδεύουν την ένδοξη επιφάνειά Του· όπως, με παρόμοιο τρόπο, μια ομάδα δικαίων βγήκε από τους τάφους της μετά την ανάσταση Του, για να δει την αναστημένη δόξα Του (**Ματθαίου 27:52, 53**), και να τον συνοδεύσει θριαμβευτικά στα δεξιά του θρόνου της μεγαλειότητας στα ύψη (**Εφεσίους 4:8**, περιθώριο)· και επίσης κάποιοι, εξέχοντες σε αδικία, που έχουν κάνει τα περισσότερα για να ονειδίσουν το όνομα του Χριστού και να βλάψουν τον σκοπό Του, και ιδιαίτερα εκείνοι που εξασφάλισαν τον σκληρό θάνατό Του πάνω στο σταυρό, που τον χλεύασαν και τον περιγελάσαν στην επιθανάτια αγωνία Του, να αναστηθούν, ως μέρος της δικαστικής τους τιμωρίας, για να δουν την επιστροφή Του στα

σύννεφα του ουρανού, έναν ουράνιο νικητή, κάτι που θα είναι για αυτούς μια αφόρητη μεγαλοπρέπεια και λαμπρότητα.

Μια ακόμη παρατήρηση για αυτό το εδάφιο πριν συνεχίσουμε. Αυτό που λέγεται εδώ, θεωρείται από μερικούς ότι παρέχει καλές αποδείξεις για τον αιώνιο συνειδητό βασανισμό των ασεβών, επειδή όσοι έχουν αυτόν τον χαρακτήρα, για τους οποίους γίνεται λόγος, σηκώνονται σε ντροπή και αιώνια περιφρόνηση. Πώς θα μπορούσαν να τα υποφέρουν αυτά για πάντα, εκτός και αν έχουν για πάντα συνείδηση; Έχει ήδη αναφερθεί ότι η ντροπή υπονοεί οτι έχουν συνείδηση, αλλά παρατηρούμε ότι αυτή δεν λέγεται ότι είναι αιώνια. Αυτή η λέξη [αιώνια] που προσδιορίζει την περιφρόνηση δεν προστίθεται παρά μόνο όταν φτάσουμε στην περιφρόνηση, η οποία είναι ένα συναίσθημα που νιώθουν άλλοι προς τους ενόχους και δεν καθιστά απαραίτητη τη συνείδηση εκείνων εναντίον των οποίων στρέφεται. Έτσι κάποιοι διαβάζουν το απόσπασμα ως εξής: «οι δε σε ντροπή, και αιώνια περιφρόνηση των συντρόφων τους». Έτσι και θα γίνει. Η ντροπή για την κακία και τη διαφθορά τους θα καίει τις ψυχές τους, όσο έχουν συνειδητή ύπαρξη. Όταν πεθάνουν, καταναλωμένοι εξαιτίας των ανομιών τους, ο απεχθής χαρακτήρας τους και οι ένοχες πράξεις τους προκαλούν μόνο περιφρόνηση εκ μέρους όλων των δικαίων, η οποία θα παραμείνει αμετάβλητη και αμείωτη για όσο τους θυμούνται. Το κείμενο, επομένως, δεν παρέχει καμία απόδειξη που να στηρίζει αιώνιο βασανισμό των ασεβών.

Εδάφιο 3. Και οι συνετοί θα λάμψουν όπως η λαμπρότητα του στερεώματος· κι αυτοί που επιστρέφουν πολλούς σε δικαιοσύνη, όπως τα αστέρια, στους αιώνες των αιώνων.

Το περιθώριο της μετάφρασης αναφέρει «δάσκαλοι» αντί για «συνετοί». Και αυτοί που θα είναι δάσκαλοι θα λάμψουν όπως η λαμπρότητα του στερεώματος, πρόκειται δηλαδή, για εκείνους που διδάσκουν την αλήθεια και οδηγούν τους άλλους στη γνώση της, λίγο πριν την εποχή που εκπληρώνονται τα γεγονότα που καταγράφονται στα προηγούμενα εδάφια. Και, καθώς ο κόσμος εκτιμά την απώλεια και το κέρδος, υπάρχει κόστος αν θέλεις να είσαι δάσκαλος αυτών των πραγμάτων στις μέρες μας. Κοστίζει φήμη, ευκολία, άνεση και συχνά περιουσία. Εμπεριέχει κόπους, σταυρούς, θυσίες, απώλεια φιλίας, χλευασμό και, όχι σπάνια, διωγμό. Και συχνά τίθεται το ερώτημα: Πώς μπορείτε να το αντέξετε; Πώς μπορείτε να αντέξετε να τηρείτε το Σάββατο και ίσως να χάσετε μια δουλειά, να μειώσετε το εισόδημά σας ή ακόμη και να θέσετε σε κίνδυνο τα μέσα διαβίωσής σας; Ω, τι τυφλή, απατηλή, ποταπή ερώτηση! Ω, τι μυωπία, να κάνεις την υπακοή σε αυτό που απαιτεί ο Θεός ένα ζήτημα χρηματικής αντιπαροχής! Τι διαφορά, σε σχέση με τους ευγενείς μάρτυρες, που δεν αγάπησαν τη ζωή τους μέχρι θανάτου! Όχι. Η αντοχή είναι όλη από την δική τους πλευρά. Όταν ο Θεός προστάζει, δεν μπορούμε να παρακούσουμε. Και αν μας ρωτήσουν, πώς μπορείτε να αντέξετε οικονομικά να τηρείτε το Σάββατο και να κάνετε άλλα καθήκοντα που σχετίζονται με την υπακοή στην αλήθεια; Δεν έχουμε παρά να ρωτήσουμε ως απάντηση, πώς μπορείτε να μην το κάνετε; Και κατά την επερχόμενη ημέρα, όταν εκείνοι που έχουν προσπαθήσει να σώσουν τη ζωή τους τη χάσουν, και εκείνοι που ήταν πρόθυμοι να διακινδυνεύσουν τα πάντα για χάρη της αλήθειας και του θεϊκού Κυρίου της, λάβουν την ένδοξη ανταμοιβή που υποσχέθηκε το κείμενο, και ανυψωθούν για να λάμψουν σαν το στερέωμα, και σαν τα άφθαρτα αστέρια

στους αιώνες των αιώνων, τότε θα φανεί ποιοι ήταν σοφοί, και ποιοι, αντίθετα, έκαναν την επιλογή της τύφλωσης και της ανοησίας. Οι ασεβείς και οι κοσμικοί βλέπουν τώρα τους Χριστιανούς ως ανόητους και τρελούς, και επαινούν τους εαυτούς τους για την ανώτερη οξυδέρκειά τους στο να αποφεύγουν αυτό που βλέπουν ως ανοησία σε αυτούς, και να αποφεύγουν όλα όσα εκείνοι χάνουν. Δεν χρειάζεται να δώσουμε καμία απάντηση σε αυτούς γιατί όσοι τώρα πάρουν αυτή την απόφαση σύντομα οι ίδιοι θα την ανατρέψουν, και μάλιστα με τρομερή αν και μάταιη ειλικρίνεια.

Εν τω μεταξύ, είναι προνόμιο του Χριστιανού να απολαμβάνει τις παρηγορίες αυτής της θαυμάσιας υπόσχεσης. Μια αντίληψη για το μέγεθός της μπορεί να συλλεχθεί μόνο από τους ίδιους τους αστρικούς κόσμους. Τι είναι αυτά τα αστέρια, με την ομοιότητα των οποίων οι δάσκαλοι της δικαιοσύνης θα λάμπουν για πάντα; Πόση λάμψη, μεγαλοπρέπεια και διάρκεια ημερών αφορά αυτή η σύγκριση;

Ο ήλιος του ηλιακού συστήματος μας είναι ένα από αυτά τα αστέρια. Αν τον συγκρίνουμε με τον πλανήτη πάνω στον οποίο ζούμε (το πιο εύχρηστο μέτρο μέτρησης), θα διαπιστώσουμε ότι είναι ένας αστέρας όχι μικρού μεγέθους και μεγαλοπρέπειας. Η γη μας έχει διάμετρο 8.000 μίλια, αλλά η διάμετρος του ήλιου είναι 885.680 μίλια. Σε μέγεθος είναι ενάμιση εκατομμύριο φορές μεγαλύτερος από τη σφαίρα μας, και όσον αφορά τη μάζα του, θα εξισορροπούσε τριακόσιους πενήντα δύο χιλιάδες κόσμους σαν τον δικό μας. Τι απεραντοσύνη είναι αυτή!

Ωστόσο, αυτός απέχει πολύ από το να είναι ο μεγαλύτερος αστέρας ή ο πιο λαμπρός από τους αστέρες που οδηγούν τα λαμπτερά τους άρματα κατά μυριάδες στους ουρανούς. Η εγγύτητά του (καθώς βρίσκεται μόνο περίπου ενενήντα πέντε εκατομμύρια μίλια μακριά μας) του δίνει μια ελεγχόμενη παρουσία και επιρροή σε εμάς. Άλλα μακριά στα βάθη του διαστήματος, τόσο μακριά που φαίνονται σαν απλές κουκκίδες φωτός, λάμπουν άλλοι αστέρες μεγαλύτερου μεγέθους και μεγαλύτερης δόξας. Το πλησιέστερο σταθερό [φαινομενικά] αστέρι, ο Άλφα Κενταύρου, στο νότιο ημισφαίριο, βρίσκεται, με την ακρίβεια και την αποτελεσματικότητα των σύγχρονων οργάνων [της επτοχής εκείνης - 1897], να απέχει δεκαεννέα χιλιάδες εκατομμύρια μίλια. Το σύστημα του πολικού αστέρα είναι δεκαπέντε φορές πιο απομακρυσμένο, ή διακόσια ογδόντα πέντε χιλιάδες εκατομμύρια μίλια και λάμπει με λάμψη ίση με αυτή ογδόντα έξι από τους ήλιους μας. Άλλοι είναι ακόμα μεγαλύτεροι, όπως, για παράδειγμα, ο Βέγας, που εκπέμπει το φως τριακόσιων σαράντα τεσσάρων από τους ήλιους μας. η Αίγα, τετρακοσίων τριάντα, ο Αρκτούρος, πεντακοσίων δεκαέξι και ούτω καθεξής, μέχρι που τελικά φτάνουμε στο μεγάλο αστέρι την Αλκυόνη, στον αστερισμό των Πλειάδων, το οποίο πλημμυρίζει τους ουράνιους χώρους με μια λαμπρότητα δώδεκα χιλιάδες φορές μεγαλύτερη από τη βαριά σφαίρα που φωτίζει και ελέγχει το ηλιακό μας σύστημα! Γιατί, λοιπόν, δεν μας φαίνεται πιο φωτεινό; — Α! η απόστασή του είναι είκοσι πέντε εκατομμύρια διάμετροι της τροχιάς της γης· και η τελευταία είναι εκατόν ενενήντα εκατομμύρια μίλια! Οι αριθμοί είναι αδύναμοι για να εκφράσουν τέτοιες αποστάσεις. Θα ήταν αρκετό να πούμε ότι το λαμπρό φως τους πρέπει να διασχίσει το διάστημα με ταχύτητα όπως το φως, — 192.000 μίλια το δευτερόλεπτο, — για μια περίοδο άνω των επτακοσίων ετών, προτού φτάσει σε αυτόν τον μακρινό μας κόσμο!

Μερικοί από αυτούς τους μονάρχες των ουρανών κυβερνούν μόνοι τους, όπως ο δικός μας ήλιος. Μερικοί είναι διπλοί· δηλαδή, αυτό που μας φαίνεται σαν ένα αστέρι

διαπιστώνεται ότι αποτελείται από δύο αστέρια — δύο ήλιους με την ακολουθία των πλανητών τους, που περιστρέφονται ο ένας γύρω από τον άλλον· άλλοι είναι τριπλοί· μερικοί είναι τετραπλοί· και ένας, τουλάχιστον, είναι εξαπλός.

Εκτός αυτού, φαίνονται να έχουν όλα τα χρώματα του ουράνιου τόξου. Μερικά συστήματα είναι λευκά, μερικά μπλε, μερικά κόκκινα, μερικά κίτρινα, μερικά πράσινα· και αυτό σημαίνει ημέρες διαφορετικού χρώματος για τους πλανήτες αυτών των συστημάτων. Ο Κάστωρ δίνει στους πλανήτες του πράσινες ημέρες. Ο διπλός πολικός αστέρας δίνει στο δικό του σύστημα κίτρινες. Σε μερικούς, οι διαφορετικοί ήλιοι που ανήκουν στο ίδιο σύστημα έχουν ποικίλα χρώματα. Στο έργο του Ecce Coelum, σελ. 136, ο δρ. Burr αναφέρει : «Και, αυτό που κάνει τοΝότιο Σταυρό το πιο όμορφο αντικείμενο σε όλους τους ουρανούς, είναι ότι βρίσκουμε σε αυτόν μια ομάδα περισσότερων από εκατό πτοικιλόχρωμων κόκκινων, πράσινων, μπλε και γαλαζοπράσινων ήλιων, τόσο κοντά ο ένας στον άλλον που φαίνονται σε ένα ισχυρό τηλεσκόπιο σαν μια υπέροχη ανθοδέσμη ή ένα φανταχτερό κόσμημα».

Και ποιά είναι η ηλικία αυτών των ένδοξων σωμάτων; Μερικά χρόνια περνούν, και όλα τα γήινα πράγματα συγκεντρώνουν τα σημάδια της ηλικίας και την οσμή της φθοράς τους. Πόσα πράγματα σε αυτόν τον κόσμο έχουν χαθεί εντελώς! Τα αστέρια όμως λάμψουν τόσο φρέσκα όσο στην αρχή. Αιώνες και περίοδοι έχουν περάσει, βασίλεια έχουν εμφανιστεί και σιγά σιγά παρέλθει· Επιστρέφουμε πίσω και πέρα από τον αμυδρό και σκιώδη ορίζοντα της ιστορίας, επιστρέφουμε ακόμη και στην πιο πρώιμη στιγμή που εισήχθη όπως αποκαλύπτεται, όταν κλίθηκε να υπάρξει τάξη μέσα από το χάος, και τα αστέρια της αυγής έψαλλαν μαζί, και οι γιοι του Θεού αλάλαζαν από χαρά — ακόμη και τότε τα αστέρια βρίσκονταν στις μεγαλοπρεπείς πορείες τους, το πόσο καιρό πριν από αυτό δεν το γνωρίζουμε· γιατί οι αστρονόμοι μας λένε για νεφελώματα που βρίσκονται στα πιο μακρινά απώτατα της τηλεσκοπικής όρασης, των οποίων το φως στην αδιάκοπη πτήση του θα κατανάλωνε πέντε εκατομμύρια χρόνια για να φτάσει σε αυτόν τον πλανήτη. Τόσο αρχαίοι είναι αυτοί οι αστέρες. Ωστόσο, η λαμπρότητά τους δεν έχει αμβλυνθεί, ούτε η δύναμή τους έχει μειωθεί. Η δροσιά της νεότητας φαίνεται ακόμα φρέσκια πάνω τους. Κανένα σπασμένο περίγραμμα δεν δείχνει το ξεκίνημα της φθοράς· καμία διστακτική κίνηση δεν αποκαλύπτει την έσχατο γήρας της ηλικίας. Ανάμεσα σε όλα τα ορατά πράγματα, αυτά στέκονται δίπλα στον Παλαιό των Ήμερών· και η αμείωτη δόξα τους είναι μια προφητεία της αιωνιότητας.

Και έτσι αυτοί που στρέφουν πολλούς στη δικαιοσύνη θα λάμψουν με μια δόξα που θα φέρει χαρά ακόμα και στην καρδιά του Λυτρωτή· και με αυτόν τον τρόπο θα κυλούν τα χρόνια τους στους αιώνες των αιώνων.

Εδάφιο 4. Κι εσύ, Δανιήλ, κλείσε με ασφαλή τρόπο αυτά τα λόγια, και σφράγισε το βιβλίο, μέχρι τον έσχατο καιρό· τότε, πολλοί θα περιτρέχουν, και η γνώση θα πληθυνθεί.

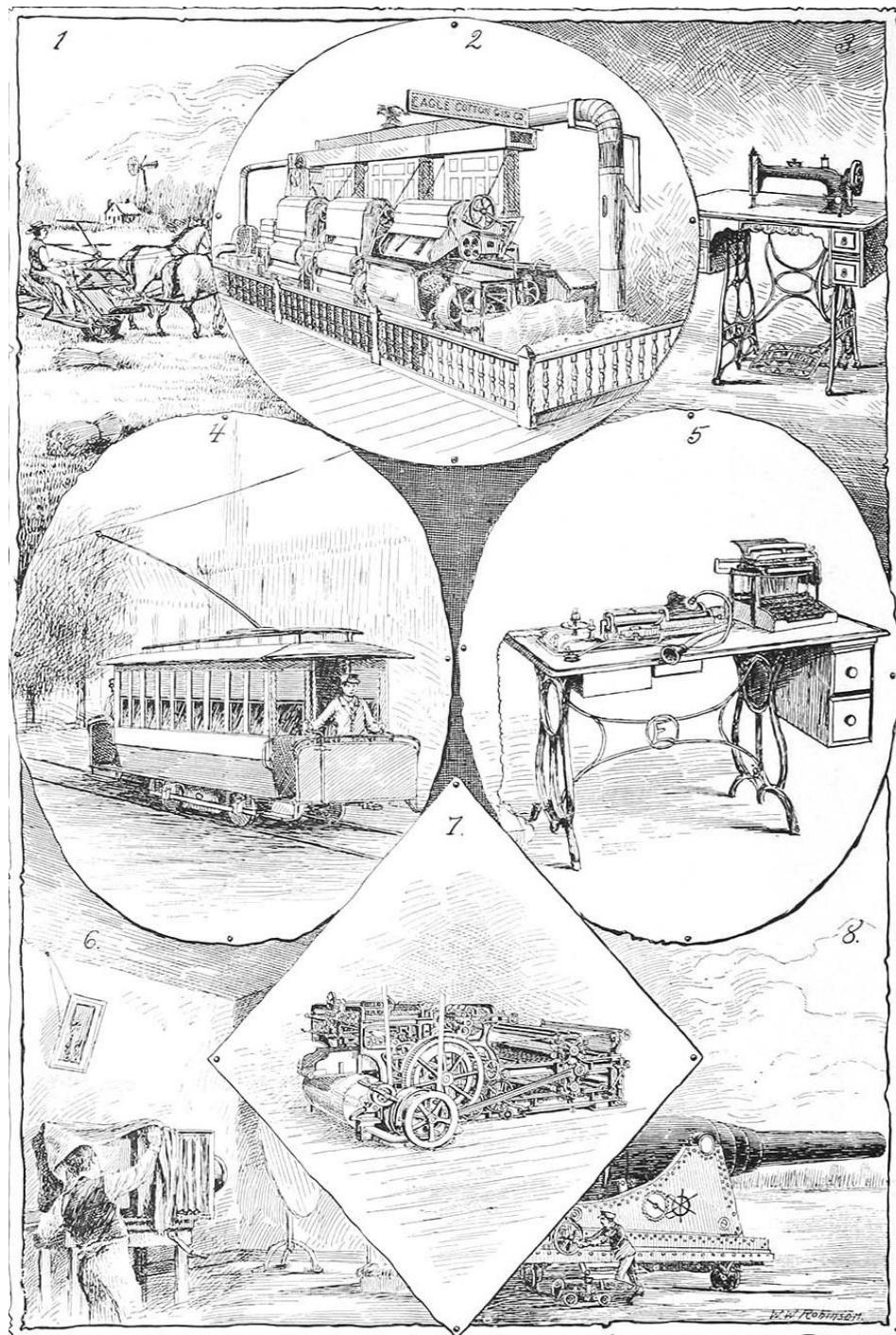
Τα “λόγια” και το “βιβλίο” που αναφέρονται εδώ, αναμφίβολα αναφέρονται στα πράγματα που είχαν αποκαλυφθεί στον Δανιήλ σε αυτή την προφητεία. Αυτά τα πράγματα έπρεπε να κλείσουν και να σφραγιστούν μέχρι τον έσχατο καιρό· δηλαδή, δεν έπρεπε να μελετηθούν ή να κατανοηθούν σε μεγάλο βαθμό μέχρι εκείνη την εποχή. Ο έσχατος καιρός,

όπως έχει ήδη δειχθεί, ξεκίνησε το 1798 μ.Χ.. Καθώς το βιβλίο κλείστηκε και σφραγίστηκε μέχρι εκείνη την εποχή, το απλό συμπέρασμα είναι ότι εκείνη την εποχή, ή από εκείνη τη στιγμή, το βιβλίο θα αποσφραγίζόταν· δηλαδή, οι άνθρωποι θα ήταν σε θέση να το κατανοήσουν καλύτερα και η προσοχή τους θα στρεφόταν ειδικά σε αυτό το μέρος του Θεόπνευστου λόγου. Για όσα έχουν γίνει σχετικά με το θέμα της προφητείας από τότε, είναι περιπτό να υπενθυμίσουμε στον αναγνώστη. Οι προφητείες, ειδικά η προφητεία του Δανιήλ, έχουν εξεταστεί από όλους τους μελετητές του λόγου, εκεί όπου ο πολιτισμός έχει απλώσει το φως του στη γη. Έτσι, το υπόλοιπο εδάφιο, όντας μια πρόβλεψη για το τι θα συμβεί μετά τον έσχατο καιρό, αναφέρει: “*πολλοί θα περιτρέχουν, και η γνώση θα πληθυνθεῖ*”. Είτε αυτό το τρέξιμο πάνω και κάτω αναφέρεται στη μετάβαση των ανθρώπων από τόπο σε τόπο, και στις μεγάλες βελτιώσεις στις εγκαταστάσεις των μεταφορών και του ταξιδιού που έγιναν μέσα στον παρόντα αιώνα, είτε σημαίνει, όπως το καταλαβαίνουν κάποιοι, μια στροφή στην εξέταση των προφητειών, δηλαδή μια επιμελής και ένθερμη αναζήτηση της προφητικής αλήθειας, η εκπλήρωση είναι σίγουρα μπροστά στα μάτια μας. Η εκπλήρωσή της πρέπει να έχει γίνει με έναν από αυτούς τους δύο τρόπους· όμως και οι δύο αυτές κατευθύνσεις χαρακτηρίζουν πολύ έντονα την παρούσα εποχή.

Ως προς την αύξηση της γνώσης, αυτή θα πρέπει να αναφέρεται είτε στην αύξηση της γνώσης γενικά, στην ανάπτυξη των τεχνών και των επιστημών, είτε σε μια αύξηση της γνώσης σε σχέση με εκείνα τα πράγματα που αποκαλύφθηκαν στον Δανιήλ, τα οποία ήταν κλειστά και σφραγισμένα μέχρι τον καιρό του τέλους. Εδώ, και πάλι, ερμηνεύοντας το με τον έναν ή τον άλλο τρόπο, η εκπλήρωση του είναι πολύ χαρακτηριστική και πλήρης. Κοιτάξτε τα θαυμαστά επιτεύγματα του ανθρώπινου νου και τα πονηρά έργα των χεριών των ανθρώπων που ανταγωνίζονται ακόμα και τα πιο τρελά όνειρα των μάγων, τα οποία έχουν επιτευχθεί τα τελευταία εκατό χρόνια. Πρόσφατα αναφέρθηκε στο *Scientific American* ότι μέσα σε αυτό το διάστημα έχει σημειωθεί μεγαλύτερη πρόοδος σε όλα τα επιστημονικά επιτεύγματα και μεγαλύτερη πρόοδος σε όλα όσα τείνουν στην οικιακή άνεση, στην ταχεία συναλλαγή των επιχειρήσεων μεταξύ των ανθρώπων, στη μετάδοση πληροφοριών από τον έναν στον άλλον και στα μέσα ταχείας μεταφοράς από τόπο σε τόπο και ακόμη και από ήπειρο σε ήπειρο, από όλα όσα έγιναν για τρεις χιλιάδες χρόνια στο παρελθόν, συγκεντρωτικά.

Με μια σειρά από βινιέτες, ο καλλιτέχνης μας έδωσε στις συνοδευτικές πλακέτες μια πτανοραμική άποψη μερικών από τις πιο υπέροχες ανακαλύψεις και τα θαυμαστά επιστημονικά και μηχανολογικά επιτεύγματα της σημερινής εποχής. Στην επάνω αριστερή γωνία της Πλακέτας I, έχουμε —

1. Την θεριζοαλωνιστική και δεματική μηχανή, που αντιπροσωπεύει μια μεγάλη κατηγορία εφευρέσεων με τις οποίες οι διαδικασίες της γεωργίας έχουν επαναστατικοποιηθεί μέσα στη ζωή πολλών από όσους ζουν τώρα.
2. Στην κυκλική ασπίδα βρίσκεται το εκκοκκιστήριο βαμβακιού, το οποίο στην πρώτη του πρωτόγονη μορφή, από τον Whitney, το 1793, μετέτρεψε την καλλιέργεια του βαμβακιού σε μια από τις μεγάλες βιομηχανίες του κόσμου.
3. Η ραπτομηχανή, για τη σημασία της οποίας στον βιομηχανικό κόσμο από την εφεύρεσή της από τον Elias Howe, Jr., το 1846, δεν χρειάζεται να ειπωθεί τίποτα.
4. Ένα ηλεκτρικό τραμ, που κινείται από ένα σύστημα τρόλεϊ, το οποίο

Αύξηση της Γνώσης, Πλακέτα Ι

αντιπροσωπεύει τα επιτεύγματα της ανακάλυψης του ηλεκτρισμού, όπως ο ηλεκτρικός φωτισμός, η ηλεκτρική ενέργεια, όπως απεικονίζονται στο μεγάλο εργοστάσιο του Νιαγάρα, κ.λπ.

5. Ο φωνογράφος, με τον οποίο η ανθρώπινη ομιλία μπορεί να διατηρηθεί και να μεταδοθεί επ' αόριστον.

6. Η εφεύρεση της φωτογραφίας, με την εφαρμογή της οποίας στη χαρακτική, όλοι είναι εξοικειωμένοι.

7. Μεταξύ των θαυμαστών εφευρέσεων ανάμεσα στα μηχανήματα εκτύπωσης, είναι μερικά τελειοποιημένα πιεστήρια που παρέχουν από ένα ρολό χαρτιού, από 30.000 έως 60.000 ολοκληρωμένα χαρτιά, τυπωμένα και στις δύο πλευρές, κομμένα, επικολλημένα και διπλωμένα, έτοιμα για παράδοση, κάθε ώρα.

8. Το θηριώδες ολμοβόλο και τα πολεμικά πυροβόλα της εποχής μας.

9. Το σκίτσο αντιπροσωπεύει τα τερατώδη τηλεσκόπια του τελευταίου τετάρτου του αιώνα, με τα οποία έχουν γίνει τόσο θαυμαστές ανακαλύψεις στους ουρανούς.

10. Το τηλέφωνο, με το οποίο ένας άνθρωπος στο Σικάγο μπορεί να συνομιλήσει φωνητικά με έναν άλλον άνθρωπο στη Νέα Υόρκη.

11. Η ανακάλυψη του πετρελαίου, η οποία έχει φέρει επανάσταση στον οικιακό φωτισμό και καθιστά δυνατή την χρήση οχημάτων χωρίς άλογα που κινούνται στους κοινούς δρόμους.

12. Μια σκηνή εξόρυξης που υποδηλώνει το υδραυλικό τρυπάνι και άλλες σύγχρονες συσκευές για τη διάνοιξη σηράγγων σε βουνά και την εξερεύνηση των κρυμμένων βυθών της γης.

13. Η ατμομηχανή της πυροσβεστικής, ένα από τα καλύτερα μέτρα ασφαλείας της σύγχρονης εποχής.

14. Η Γέφυρα του Μπρούκλιν, που δείχνει τα βήματα που έχουν γίνει στην τεχνική δεξιότητα στις μέρες μας. Αυτή πιθανότατα σύντομα θα ξεπεραστεί από μια παρόμοια και πολύ μεγαλύτερη κατασκευή, πάνω από τον ποταμό Χάντσον, συνδέοντας τη Νέα Υόρκη με την πόλη του Τζέρσεϊ.

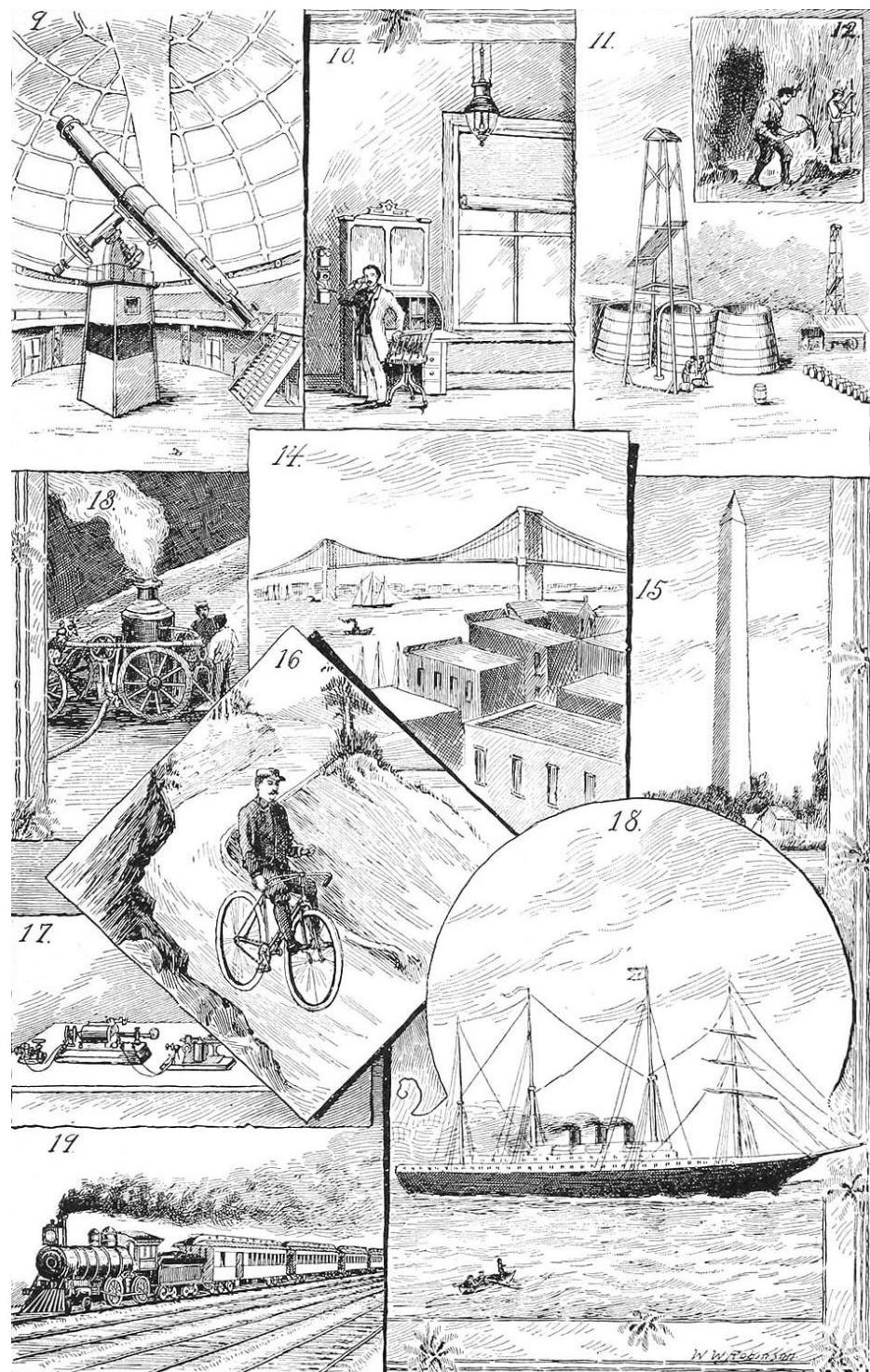
15. Το μνημείο του Ουάσινγκτον, το υψηλότερο συμπαγές μνημείο στον κόσμο (177 μέτρα, 18,5 εκατοστά).

16. Το ποδήλατο, που φέρνει επανάσταση στις προσωπικές μετακινήσεις στα προάστια. Η εκτίμηση των κατασκευαστών για την παραγωγή το 1896, μόνο στις Ηνωμένες Πολιτείες, είναι τρία τέταρτα του εκατομμυρίου. Αυτό, μαζί με την πρόωση του τρόλεϊ, καθιστούν τα άλογα περιττά.

17. Ο τηλέγραφος. Τέθηκε σε λειτουργία για πρώτη φορά το 1844. Υπάρχουν πλέον αμέτρητες χιλιάδες μίλια τηλεγραφικού καλωδίου σε χρήση.

18. Τα υπέροχα σιδερένια πλοία του ακεανού της σημερινής εποχής, για την εξυπηρέτηση τόσο των επιβατών και όσο και του πολέμου. Τίποτα δεν παρασκευάστηκε ποτέ που θα μπορούσε να συγκριθεί με τα μεγάλα ατμόπλοια της τρέχουσας δεκαετίας.

19. Σιδηροδρομικές μεταφορές. Το Empire Express στο N.Y. Central. Το ταχύτερο τρένο στον κόσμο, με μέση ταχύτητα σχεδόν εξήντα μίλια την ώρα. Την 1η Ιανουαρίου 1890, σύμφωνα με το Scientific American της 30ής Αυγούστου 1890, μόνο στις Ηνωμένες Πολιτείες υπήρχαν 161.397 μίλια σιδηροδρομικών γραμμών. Επενδύθηκαν 9.680.942.240

Αύξηση της Γνώσης, Πλακέτα II

δολάρια σε αμερικανικούς σιδηροδρόμους. Το 1889 μεταφέρθηκαν πεντακόσια εκατομμύρια επιβάτες και τα ακαθάριστα κέρδη ξεπέρασαν το ένα δισεκατομμύριο δολάρια.

Πολλά ακόμη πράγματα θα μπορούσαν να αναφερθούν, όπως τα θωρακισμένα υποβρύχια για την εξερεύνηση των βυθών της θάλασσας, αερόστατα για την εξερεύνηση των χώρων που είναι πάνω μας, μηχανές περιστροφής με κινητήρα και αναισθητικά για την πρόληψη του πόνου στις χειρουργικές επεμβάσεις κλπ, κλπ.

Τι γαλαξίας θαυμάτων που δημιουργήθηκε σε μια μόνο εποχή! Πόσο θαυμάσια τα επιστημονικά επιτεύγματα της σημερινής εποχής, στα οποία όλες αυτές οι ανακαλύψεις και τα επιτεύγματα εστιάζουν το φως τους! Πραγματικά, από αυτή την άποψη, έχουμε φτάσει στην εποχή της αύξησης της γνώσης.

Και προς τιμήν του Χριστιανισμού ας σημειωθεί σε ποιες χώρες και από ποιον έγιναν όλες αυτές οι ανακαλύψεις και έγιναν τόσα πολλά για να προστεθούν στις ευκολίες και τις ανέσεις της ζωής. Έγιναν στις χριστιανικές χώρες, από χριστιανούς άνδρες, μετά τη μεγάλη Μεταρρύθμιση. Δεν έγιναν στους Σκοτεινούς Αιώνες, που προσέφεραν μόνο μια παραδία του Χριστιανισμού· ούτε από ειδωλολάτρες, που μέσα στην άγνοιά τους δεν γνωρίζουν τον Θεό, ούτε από εκείνους που στις χριστιανικές χώρες τον αρνούνται οφείλεται η τιμή αυτής της προόδου. Αυτό που απελευθερώνει τα ανθρώπινα μέλη, απελευθερώνει τα ανθρώπινα μυαλά, τα προσκαλεί στην υψηλότερη χρήση των δυνάμεων τους και καθιστά δυνατή μια τέτοια εποχή ελεύθερης σκέψης και δράσης, στην οποία μπορούν να επιτευχθούν αυτά τα θαύματα, είναι το ίδιο το πνεύμα της ισότητας και της ατομικής ελευθερίας που είναι εμφυτευμένο στο ευαγγέλιο του Χριστού όταν κηρύγγεται στην αγνότητά του.

Για τον θαυμαστό χαρακτήρα της σημερινής εποχής, ο Βίκτωρ Ουγκώ μιλάει ως εξής: —

«Η επιστήμη κάνει όλα τα θαύματα· φτιάχνει νιτρικό κάλιο από βαμβάκι, άλογο από ατμό, έναν εργάτη από βιολταϊκή στήλη, έναν αγγελιοφόρο από ηλεκτρικό ρευστό και έναν ζωγράφο του ήλιου· λούζεται στα υπόγεια νερά, ενώ θερμαίνεται από τις φωτιές του κέντρου· ανοίγει σε αυτά τα δύο άπειρα τα δύο παράθυρα, — το τηλεσκόπιο στο απείρως μεγάλο, το μικροσκόπιο στο απείρως μικρό· και βρίσκει στην πρώτη άβυσσο τα αστέρια του ουρανού, και στη δεύτερη άβυσσο τα στοιχεία, που αποδεικνύουν την ύπαρξη ενός Θεού. Εκμηδενίζει τον χρόνο, εκμηδενίζει την απόσταση, εκμηδενίζει τον πόνο· γράφει μια επιστολή από το Παρίσι στο Λονδίνο και παίρνει την απάντηση πίσω σε δέκα λεπτά· κόβει το πόδι ενός ανθρώπου — ο άνθρωπος τραγουδάει και χαμογελάει.» — Ο Μικρός Ναπολέων.

Αν υιοθετήσουμε την άλλη οπτική γωνία και αποδώσουμε την αύξηση της γνώσης σε μια αύξηση της Βιβλικής γνώσης, δεν έχουμε παρά να κοιτάξουμε το υπέροχο φως που, μέσα στα τελευταία εξήντα χρόνια, έχει λάμψει πάνω στις Γραφές. Η εκπλήρωση της προφητείας έχει αποκαλυφθεί από το φως της ιστορίας. Η χρήση μιας καλύτερης αρχής ερμηνείας έχει οδηγήσει σε συμπεράσματα που δείχνουν, πέραν πάσης αμφιβολίας, ότι το τέλος των πάντων είναι κοντά. Πράγματι, η σφραγίδα έχει αφαιρεθεί από το βιβλίο και η γνώση σχετικά με αυτό που ο Θεός έχει αποκαλύψει στον λόγο του, έχει αυξηθεί θαυμαστά. Πιστεύουμε ότι από αυτή την άποψη ότι η προφητεία εκπληρώνεται πιο ουσιαστικά, αλλά μόνο σε μια εποχή όπως η παρούσα θα μπορούσε να πραγματοποιηθεί

η προφητεία, ακόμη και προς αυτή την κατεύθυνση.

Το ότι βρισκόμαστε στον έσχατο καιρό, όταν το βιβλίο αυτής της προφητείας δεν θα πρέπει πλέον να είναι σφραγισμένο, αλλά ανοιχτό και κατανοητό, φαίνεται από την Αποκάλυψη 10:1,2, όπου ένας ισχυρός άγγελος εμφανίζεται να κατεβαίνει από τον ουρανό με ένα μικρό βιβλίο στο χέρι του ανοιχτό. Για την απόδειξη ότι το μικρό βιβλίο, που λέγεται εκεί ότι είναι ανοιχτό, είναι το ίδιο βιβλίο που παρουσιάζεται εδώ να είναι κλειστό και σφραγισμένο, και ότι αυτός ο άγγελος εξαγγέλλει το μήνυμά του σε αυτή τη γενιά, βλέπε Αποκάλυψη 10:2.

Εδάφιο 5. Και εγώ, ο Δανιήλ, κοίταξα, και ξάφνου, δύο άλλοι στέκονταν, ένας από εδώ, επάνω στην όχθη τού πποταμού, και ένας από εκεί, επάνω στην όχθη τού πποταμού. 6. Και ο ένας είπε στον άνδρα που ήταν ντυμένος λινά, ο οποίος ήταν επάνω από τα νερά τού πποταμού: Μέχρι πότε θα είναι το τέλος αυτών των θαυμάσιων πραγμάτων; 7. Και άκουσα τον άνδρα, που ήταν ντυμένος λινά, ο οποίος ήταν επάνω από τα νερά τού πποταμού, όταν ύψωσε το δεξί του χέρι και το αριστερό του στον ουρανό, και ορκίστηκε σ' αυτόν που ζει στον αιώνα, ότι θα είναι σε καιρόν, καιρούς, και μισόν καιρό· και όταν συντελεστεί ο διασκορπισμός [όταν αυτός συντελέσει τον διασκορπισμό, στο Εβραϊκό] τής δύναμης του άγιου λαού, όλα αυτά θα εκπληρωθούν.

Το ερώτημα, “Μέχρι πότε θα είναι το τέλος αυτών των θαυμάσιων πραγμάτων;” αναμφίβολα αναφέρεται σε όλα όσα έχουν αναφερθεί προηγουμένως, συμπεριλαμβανομένης της έγερσης του Μιχαήλ, του καιρού της θλίψης, της απελευθέρωσης του λαού του Θεού και της ειδικής ανάστασης του εδαφίου 2. Και η απάντηση φαίνεται να δίνεται σε δύο φάσεις: Πρώτον, ορίζεται μια συγκεκριμένη προφητική περίοδος· και, δεύτερον, ακολουθεί μια αόριστη περίοδος πριν επιτευχθεί η ολοκλήρωση όλων αυτών των πραγμάτων, όπως ακριβώς έγινε και στο κεφάλαιο 8:13,14. Όταν τέθηκε το ερώτημα, «Μέχρι πότε θα διαρκεί η όραση... και το αγιαστήριο και το στράτευμα παραδίνονται σε καταπάτηση;», η απάντηση ανέφερε μια καθορισμένη περίοδο 2300 ημερών και στη συνέχεια μια αόριστη περίοδο καθαρισμού του αγιαστηρίου. Έτσι, στο κείμενο που έχουμε μπροστά μας, δίνεται η περίοδος ενός καιρού, καιρών, και μισό καιρού δηλαδή 1260 έτη και στη συνέχεια μια αόριστη περίοδος κατά την οποία διασκορπίζεται η δύναμη του αγίου λαού, προτού έρθει η συντέλεια του καιρού.

Τα 1260 χρόνια σηματοδοτούν την περίοδο της παπικής κυριαρχίας. Γιατί εισάγεται αυτή η περίοδος εδώ; — Πιθανώς επειδή αυτή η δύναμη είναι αυτή που κάνει περισσότερα από οποιαδήποτε άλλη στην ιστορία του κόσμου για να διασκορπίσει τη δύναμη του αγίου λαού ή για να καταπίεσει την εκκλησία του Θεού. Πως όμως πρέπει να εννοήσουμε την έκφραση, “όταν συντελεστεί ο διασκορπισμός της δύναμης του αγίου λαού”; Μια κυριολεκτική μετάφραση των Εβδομήκοντα φαίνεται να την παρουσιάζει με πιο καθαρό τρόπο: «Όταν αυτός θα έχει ολοκληρώσει τη διασπορά της δύναμης του αγίου λαού». Σε ποιον αναφέρεται η αντωνυμία «αυτός»; Σύμφωνα με τη αυτή τη διατύπωση, θα φαινόταν εκ πρώτης όψεως να είναι όπως προηγουμένως ειπώθηκε “αυτός που ζει στον αιώνα” δηλαδή ο Γιαχβέ, αλλά, όπως ένας διακεκριμένος ερμηνευτής των προφητειών σημειώνει εύστοχα, εξετάζοντας τις αντωνυμίες της Βίβλου πρέπει να τις ερμηνεύουμε σύμφωνα με

τα δεδομένα της συγκεκριμένης κατάστασης· και ως εκ τούτου πρέπει συχνά να τις προσδιορίζουμε σύμφωνα με το θέμα που έχει προηγουμένως παρατεθεί, και όχι σύμφωνα με κάποιο ουσιαστικό που έχει αναφερθεί. Έτσι, εδώ, το μικρό κέρας, ή ο άνθρωπος της αμαρτίας, έχοντας εισαχθεί με την ιδιαίτερη αναφορά της εποχής της κυριαρχίας του· δηλαδή, τα 1260 χρόνια, μπορεί να είναι η δύναμη που αναφέρεται από την αντωνυμία αυτός. Για 1260 χρόνια είχε καταπίεσει σοβαρά την εκκλησία, είχε δηλαδή διασκορπίσει τη δύναμη της. Ακόμα και όταν αφαιρεθεί η κυριαρχία του, εντούτοις οι διαθέσεις του ως προς την αλήθεια και τους υποστηρικτές της παραμένουν αναλλοίωτες, και η δύναμη του εξακολουθεί να γίνεται αισθητή σε κάποιο βαθμό, και να συνεχίζει το έργο της καταπίεσης όσο μπορεί, μέχρι — πότε; — Μέχρι το τελευταίο από τα γεγονότα που παρουσιάζονται στο εδάφιο 1, τη διάσωση του λαού του Θεού, όλων όσων βρίσκονται γραμμένοι στο βιβλίο. Μετά την απελευθέρωσή τους, οι δυνάμεις της καταπίεσης τους δεν είναι πλέον σε θέση να τους καταπίεζουν άλλο· η δύναμη τους δεν είναι πλέον διασκορπισμένη· το τέλος των θαυμαστών γεγονότων που παρουσιάζονται σε αυτή τη μεγάλη προφητεία έχει έρθει· και όλες οι προβλέψεις της έχουν εκπληρωθεί.

Ειδάλλως, μπορούμε, χωρίς να αλλάξουμε ιδιαίτερα την έννοια, να αποδώσουμε την αντωνυμία αυτός σε αυτόν που αναφέρεται στον όρκο του εδαφίου 7, “*αυτόν που ζει στον αιώνα*”, δηλαδή τον Θεό, αφού χρησιμοποιεί την παρέμβαση των γήινων δυνάμεων για να παιδεύει και να διαπαιδαγωγεί τον λαό του, και με αυτή την έννοια μπορεί να ειπωθεί ότι ο ίδιος διασκόρπισε τη δύναμη τους. Μέσω του προφήτη Του, είπε σχετικά με το βασίλειο του Ισραήλ: “*Θα το ανατρέψω, θα το ανατρέψω, θα το ανατρέψω, ... μέχρις ότου έρθει εκείνος στον οποίο ανήκει· και θα το δώσω σ' αυτόν.*”. **Ιεζεκιήλ 21:27**. Και πάλι, “... και η Ιερουσαλήμ θα είναι σε καταπάτηση από τα έθνη, μέχρις ότου εκπληρωθούν οι καιροί των εθνών.”. **Λουκά 21:24**. Παρόμοιας σημασίας είναι και η προφητεία του Δανιήλ 8:13: “*Μέχρι πότε θα διαρκεί η όραση ... και το αγιαστήριο και το στράτευμα παραδίνονται σε καταπάτηση;*” Ποιος τα παραδίδει σε καταπάτηση; — Ο Θεός. Γιατί; — Για να διαπαιδαγωγήσει· για να “*καθαρίσει και να λευκάνει*” τον λαό Του. Μέχρι πότε; — Μέχρι το αγιαστήριο να καθαριστεί.

Εδάφιο 8. Και εγώ άκουσα, αλλά δεν κατάλαβα· τότε, είπα: Κύριέ μου, ποιο είναι το τέλος τους; 9. Και είπε: Πήγαινε, Δανιήλ· επειδή, τα λόγια αυτά είναι κλεισμένα και σφραγισμένα, μέχρι τον έσχατο καιρό. 10. Πολλοί θα καθαριστούν, και θα λευκανθούν, και θα δοκιμαστούν· και οι ασεβείς θα ασεβούν· και κανένας από τους ασεβείς δεν θα καταλάβει· όμως, οι συνετοί θα καταλάβουν.

Πόσο έντονα μας υπενθυμίζει η φροντίδα του Δανιήλ να κατανοήσει πλήρως όλα όσα του είχαν δειχθεί, τα λόγια του Πέτρου όπου μιλάει για την επιμελή έρευνα των προφητών για να κατανοήσουν τις προφητείες σχετικά με τα παθήματα του Χριστού και τη δόξα που θα ακολουθούσε· και επίσης το γεγονός ότι δεν διακονούσαν τους εαυτούς τους αλλά εμάς. Πόσο λίγα από αυτά που έγραψαν επιτράπηκε σε μερικούς από τους προφήτες να καταλάβουν! Παρόλα αυτά δεν αρνήθηκαν να γράψουν. Αν ο Θεός το απαιτούσε, γνώριζαν ότι στον κατάλληλο καιρό θα φρόντιζε ώστε ο λαός Του να αποκομίσει από τα γραπτά τους όλο το όφελος που ήθελε να λάβουν. Έτσι, η διατύπωση που χρησιμοποιήθηκε εδώ για τον Δανιήλ ήταν σαν να του έλεγε ότι όταν έρθει η κατάλληλη

στιγμή, οι σοφοί θα καταλάβουν την έννοια αυτών που είχε γράψει και θα ωφεληθούν από αυτό. Ο έσχατος καιρός θα ήταν ο καιρός κατά τον οποίο το Πνεύμα του Θεού θα έσπαγε τη σφραγίδα από αυτό το βιβλίο· και κατά συνέπεια, αυτή ήταν η εποχή κατά την οποία οι σοφοί έπρεπε να το κατανοήσουν, ενώ οι ασεβείς, χαμένοι από κάθε αίσθηση της αξίας της αιώνιας αλήθειας, με καρδιές αναίσθητες και σκληρυμένες από την αμαρτία, θα γίνονταν συνεχώς πιο ασεβείς και πιο τυφλοί. Κανείς από τους ασεβείς δεν καταλαβαίνει. Τις προσπάθειες που καταβάλουν οι σοφοί για να κατανοήσουν, τις αποκαλούν ανοησία και αλαζονεία και ρωτούν, με χλευαστικό τόνο, “Πού είναι η υπόσχεση της παρουσίας Του;” Και αν τεθεί το ερώτημα, για ποιον καιρό και για ποια γενιά μιλάει ο προφήτης ότι θα συμβεί αυτό; Η επίσημη απάντηση θα ήταν, για τον παρόντα καιρό και για τη γενιά που είναι τώρα μπροστά μας. Αυτή η διατύπωση του προφήτη λαμβάνει τώρα μια πολύ εντυπωσιακή εκπλήρωση.

Η διατύπωση του εδαφίου 10 φαίνεται εκ πρώτης όψεως μάλλον ιδιόμορφη: “Πολλοί θα καθαριστούν, και θα λευκανθούν, και θα δοκιμαστούν”. Πώς, μπορεί να ρωτήσει κανείς, μπορούν να λευκανθούν και στη συνέχεια να δοκιμαστούν (όπως φαίνεται να υπονοεί το εδάφιο), όταν δοκιμαζόμενοι καθαρίζονται και γίνονται λευκοί; Απάντηση: Η διατύπωση αναμφίβολα περιγράφει μια διαδικασία που επαναλαμβάνεται πολλές φορές στην εμπειρία εκείνων που, κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου, προετοιμάζονται για την έλευση και τη βασιλεία του Κυρίου. Καθαρίζονται και λευκάνονται σε κάποιο βαθμό, σε σύγκριση με την προηγούμενη κατάστασή τους. Στη συνέχεια δοκιμάζονται ξανά. Μεγαλύτερες δοκιμασίες τίθενται πάνω τους. Αν τις υπομείνουν, το έργο του καθαρισμού συνεχίζεται σε ακόμη μεγαλύτερο βαθμό, — η διαδικασία της λεύκανσης φτάνει σε ένα ακόμη υψηλότερο στάδιο. Και έχοντας φτάσει σε αυτή την κατάσταση, δοκιμάζονται ξανά, με αποτέλεσμα να καθαριστούν και να λευκανθούν ακόμη περισσότερο. Και έτσι η διαδικασία συνεχίζεται μέχρι αφενός μεν να διαμορφωθούν χαρακτήρες που θα αντέξουν στη δοκιμασία της μεγάλης ημέρας, αφετέρου δε να επιτευχθεί μια πνευματική κατάσταση που δεν χρειάζεται περαιτέρω δοκιμασία.

Εδάφιο 11. Και από τον καιρό, που η παντοτινή [καθημερινή, στο Εβραϊκό] θυσία θα αφαιρεθεί, και το βδέλυγμα της ερήμωσης θα στηθεί, θα είναι 1.290 ημέρες.

Εδώ έχουμε μια νέα προφητική περίοδο που εισάγεται, τις 1290 προφητικές ημέρες, οι οποίες υποδηλώνουν τον ίδιο αριθμό κυριολεκτικών ετών. Από την ανάγνωση του κειμένου, ορισμένοι έχουν συμπεράνει (αν και το συμπέρασμα δεν είναι απαραίτητο) ότι αυτή η περίοδος ξεκινά με το στήσιμο του βδελύγματος της ερήμωσης, δηλαδή της παπικής εξουσίας, το 538 μ.Χ., και κατά συνέπεια εκτείνεται μέχρι το 1828 μ.Χ.. Άλλα ενώ δεν βρίσκουμε τίποτα στο τελευταίο έτος που να σηματοδοτεί το τέλος της, βρίσκουμε στοιχεία στο περιθώριο της μετάφρασης ότι ξεκινά πριν από την εγκατάσταση του παπικού βδελύγματος. Το περιθώριο της μετάφρασης αναφέρει: «Για να στηθεί το βδέλυγμα», κλπ. Με αυτή την παρατήρηση το κείμενο θα είχε ως εξής: «Και από τον καιρό που η καθημερινή θυσία θα αφαιρεθεί για να στηθεί (ή για να εγκατασταθεί) το βδέλυγμα της ερήμωσης, θα είναι 1.290 ημέρες». Η καθημερινή έχει ήδη αποδειχθεί ότι δεν είναι η καθημερινή θυσία των Εβραίων, αλλά το καθημερινό ή συνεχές βδέλυγμα, δηλαδή ο παγανισμός. (Βλέπε στο κεφάλαιο 8:13.) Αυτό έπρεπε να αφαιρεθεί για να προετοιμαστεί ο

δρόμος για την παποσύνη. Για τα ιστορικά γεγονότα που δείχνουν πώς επιτεύχθηκε αυτό το 508 μ.Χ., βλ. στο κεφάλαιο 11:31. Δεν μας λέγεται άμεσα σε ποιο γεγονός φτάνουν αυτές οι 1290 ημέρες· αλλά εφόσον η έναρξή τους σηματοδοτείται από ένα έργο που λαμβάνει χώρα για να προετοιμάσει το δρόμο για την εγκαθίδρυση της παποσύνης, θα ήταν πολύ φυσικό να συμπεράνουμε ότι το τέλος τους θα σηματοδοτούνταν από το τέλος της παπικής κυριαρχίας. Μετρώντας, λοιπόν, 1290 χρόνια πίσω από το 1798 μ.Χ., φθάνουμε στο έτος 508 μ.Χ., όπου έχει αποδειχθεί ότι ο παγανισμός αφαιρέθηκε, τριάντα χρόνια πριν από την εγκαθίδρυση της παποσύνης. Αυτή η περίοδος αναμφίβολα δίνεται για να μας υποδείξει την ημερομηνία της αφαίρεσης του καθημερινού βδελύγματος [παγανισμού], και είναι η μόνη που το κάνει αυτό. Οι δύο περίοδοι, επομένως, οι 1290 και οι 1260 ημέρες, λήγουν μαζί το 1798 μ.Χ., η μία ξεκινάει από το 538 μ.Χ. και η άλλη από το 508 μ.Χ., τριάντα χρόνια νωρίτερα.

Εδάφιο 12. Μακάριος όποιος υπομείνει, και φτάσει σε 1.335 ημέρες. 13 Αλλ' εσύ πήγαινε, μέχρι το τέλος· και θα αναπαυθείς, και θα σταθείς στον κλήρο σου στο τέλος των ημερών.

Εδώ εισάγεται μια ακόμη προφητική περίοδος, η οποία αναφέρεται σε 1335 χρόνια. Η μαρτυρία σχετικά με αυτήν την περίοδο, όπως και αυτή που αφορά τα 1290 χρόνια, είναι πολύ πενιχρή. Μπορούμε να πούμε πότε αρχίζει και πότε τελειώνει αυτή η περίοδος; Η μόνη ένδειξη που έχουμε για την απάντηση αυτού του ερωτήματος είναι το γεγονός ότι αναφέρεται σε άμεση σχέση με τα 1290 χρόνια, τα οποία ξεκίνησαν, όπως φαίνεται παραπάνω, το 508 μ.Χ.. Από εκείνο το σημείο θα υπάρξουν, λέει ο προφήτης, 1290 ημέρες. Και η αμέσως επόμενη πρόταση αναφέρει: “*Μακάριος όποιος υπομείνει, και φτάσει σε 1.335 ημέρες.*”. Από ποιο σημείο; — Από το ίδιο σημείο, αναμφίβολα, από το οποίο χρονολογούνται οι 1290, δηλαδή, το 508 μ.Χ.. Αν δεν υπολογιστούν από αυτό το σημείο, είναι αδύνατο να εντοπιστούν, και πρέπει να εξαιρεθούν από την προφητεία του Δανιήλ όταν εφαρμόζουμε σε αυτήν τα λόγια του Χριστού: “*εκείνος που διαβάζει, ας καταλαβαίνει*”.

Ματθαίου 24:15. Από αυτό το σημείο θα εκτείνονταν μέχρι το 1843· διότι το 1335 προστιθέμενο στο 508 μας δίνει το 1843. Ξεκινώντας την άνοιξη του πρώτου έτους, έληξαν την άνοιξη του τελευταίου.

Αλλά πώς είναι δυνατόν να έχουν τελειώσει, θα μπορούσε να αναρωτηθεί κανείς, αφού στο τέλος αυτών των ημερών, ο Δανιήλ θα πρέπει να σταθεί στον κλήρο του, το οποία από ορισμένους θεωρείται ότι αναφέρεται στην ανάστασή του από τους νεκρούς; Αυτό το ερώτημα βασίζεται σε μια παρανόηση δύο θεμάτων: Πρώτον, ότι οι ημέρες στο τέλος των οποίων ο Δανιήλ βρίσκεται στην κλήρο του είναι οι 1335 ημέρες· και, δεύτερον, ότι η θέση του Δανιήλ στην κλήρο του είναι η ανάσταση του, το οποίο επίσης δεν μπορεί να σταθεί. Το μόνο πράγμα για το οποίο δίνεται υπόσχεση στο τέλος των 1335 ημερών είναι μια ευλογία σε όσους περιμένουν και φτάνουν σε εκείνη την εποχή· δηλαδή, σε όσους ζουν τότε. Ποια είναι αυτή η ευλογία; Κοιτάζοντας το έτος 1843, όταν έληξαν αυτά τα χρόνια, τι βλέπουμε; — Βλέπουμε μια αξιοσημείωτη εκπλήρωση προφητείας με το κίνημα της μεγάλης διακήρυξης της δευτέρας παρουσίας του Χριστού. Σαράντα πέντε χρόνια πριν από αυτό το κίνημα, άρχισε ο έσχατος καιρός, το βιβλίο αποσφραγίστηκε και το φως άρχισε να αυξάνεται. Γύρω στο έτος 1843, υπήρξε μια μεγάλη κορύφωση όλου του φωτός

που είχε χυθεί σε προφητικά θέματα μέχρι εκείνη την εποχή. Η διακήρυξη διαδόθηκε με δύναμη. Η νέα και συνταρακτική διδασκαλία της εγκαθίδρυσης της βασιλείας του Θεού συγκλόνισε τον κόσμο. Νέα ζωή μεταδόθηκε στους αληθινούς μαθητές του Χριστού. Οι άπιστοι καταδικάστηκαν, οι εκκλησίες δοκιμάστηκαν και ένα πνεύμα αναζωπύρωσης αφυπνίστηκε, αντίστοιχο του οποίου δεν έχει παρουσιαστεί ξανά, στους σύγχρονους καιρούς, τουλάχιστον.

Αυτή ήταν η ευλογία; Ακούστε τα λόγια του Σωτήρα: “**Τα δικά σας μάτια, όμως, είναι μακάρια**”, είπε στους μαθητές του, “**για τον λόγο ότι βλέπουν· και τα αυτιά σας, για τον λόγο ότι ακούν.**”. Ματθαίου 13:16. Και πάλι είπε σε αυτούς που τον ακολουθούσαν ότι προφήτες και βασιλιάδες επιθύμησαν να δουν αυτά που έβλεπαν, και δεν τα είδαν. Άλλα “**Μακάρια**”, τους είπε, “**τα μάτια σας που βλέπουν όσα βλέπετε.**”. Λουκά 10:23, 24. Αν μια νέα και ένδοξη αλήθεια ήταν ευλογία στις ημέρες του Χριστού για όσους την έλαβαν, γιατί δεν ήταν εξίσου έτσι και το 1843 μ.Χ.;

Μπορεί να φέρει κάποιος την αντίρρηση, ότι όσοι συμμετείχαν σε αυτό το κίνημα απογοητεύτηκαν από τις προσδοκίες τους. Το ίδιο όμως συνέβη και με τους μαθητές του Χριστού κατά την πρώτη του έλευση, στον ίδιο βαθμό. Φώναζαν μπροστά Του καθώς έμπαινε στην Ιερουσαλήμ, περιμένοντας ότι τότε θα έπαιρνε τη βασιλεία· αλλά ο μόνος θρόνος στον οποίο πήγε τότε ήταν ο σταυρός· και αντί να χαιρετιστεί ως βασιλιάς σε ένα βασιλικό παλάτι, ετάφη άψυχος στον νέο τάφο του Ιωσήφ. Παρ' όλα αυτά, ήταν «μακάριοι» που έλαβαν τις αλήθειες που είχαν ακούσει.

Μπορεί περαιτέρω κάποιος να πει ότι αυτή δεν ήταν επαρκής ευλογία ώστε να αναφερθεί σε μια προφητική περίοδο. Γιατί όχι, αφού η περίοδος στην οποία επρόκειτο να συμβεί, δηλαδή, ο έσχατος καιρός, εισάγεται με μια προφητική περίοδο· αφού ο Κύριός μας, στο εδάφιο 14 της μεγάλης προφητείας του Ματθαίου 24, κάνει μια ειδική αναφορά σε αυτό το κίνημα· και αφού αυτό εκτίθεται περαιτέρω στην Αποκάλυψη 14:6,7, με το σύμβολο ενός αγγέλου που πετάει στο μέσο του ουρανού με μια ειδική αναγγελία του αιώνιου ευαγγελίου στους κατοίκους της γης; Σίγουρα η Βίβλος δίνει μεγάλη, εξέχουσα θέση σε αυτό το κίνημα.

Δύο ακόμη ερωτήματα αναμένουν μια σύντομη απάντηση: (1) Σε ποιες ημέρες αναφέρεται το εδάφιο 13; (2) Τι εννοεί όταν λέει οτι ο Δαινήλ θα σταθεί στον κλήρο του; Όσοι ισχυρίζονται ότι οι ημέρες εδώ είναι οι 1335, οδηγούνται σε αυτήν την ερμηνεία κοιτάζοντας μόνο πίσω στο προηγούμενο εδάφιο, όπου αναφέρονται οι 1335 ημέρες· ενώ, ερμηνεύοντας αυτές τις ημέρες, που εισάγονται εδώ με τρόπο αόριστο, ολόκληρο το εύρος της προφητείας θα έπρεπε σίγουρα να ληφθεί υπόψη από το κεφάλαιο 8. Τα κεφάλαια 9, 10, 11 και 12 αποτελούν σαφώς συνέχεια και εξήγηση του οράματος του κεφαλαίου 8. Ως εκ τούτου, μπορούμε να πούμε ότι στο όραμα του κεφαλαίου 8, όπως πραγματοποιήθηκε και εξηγήθηκε, υπάρχουν τέσσερις προφητικές περίοδοι· δηλαδή, οι 2300, 1260, 1290 και 1335 ημέρες. Η πρώτη είναι η κύρια και μεγαλύτερη περίοδος· οι άλλες είναι απλώς ενδιάμεσα μέρη και υποδιαιρέσεις αυτής. Τώρα, όταν ο άγγελος λέει στον Δανιήλ, στο τέλος των λόγων του, ότι θα σταθεί στην κλήρο του στο τέλος των ημερών, χωρίς να διευκρινίζεται ποια περίοδος εννοείται, δεν θα στρεφόταν φυσικά το μυαλό του Δανιήλ στην κύρια και μεγαλύτερη περίοδο, τις 2300 ημέρες, αντί για οποιαδήποτε από τις υποδιαιρέσεις της; Αν ισχύει αυτό, οι 2300 είναι οι ημέρες που εννοούνται εδώ. Η ανάγνωση της Μετάφρασης των Εβδομήκοντα φαίνεται να δείχνει πολύ καθαρά προς αυτή

την κατεύθυνση: «Αλλά πήγαινε και αναπαύσου· διότι υπάρχουν ακόμη ημέρες και καιροί για να εκπληρωθούν πλήρως (αυτά τα πράγματα)· και θα σταθείς στην κλήρο σου στο τέλος των ημερών». Αυτό σίγουρα μεταφέρει το μυαλό πίσω στη μακρά περίοδο που περιέχεται στο πρώτο όραμα, σε σχέση με το οποίο δόθηκαν οι επόμενες διευκρινήσεις.

Οι 2300 ημέρες, όπως έχει ήδη αποδειχθεί, έληξαν το 1844 μ.Χ. και μας έφεραν στον καθαρισμό του αγιαστηρίου. Πώς βρισκόταν ο Δανιήλ εκείνη την εποχή στην κλήρο του; Απάντηση: Στο πρόσωπο του Συνηγόρου του, του μεγάλου Αρχιερέα μας, καθώς παρουσιάζει τις υποθέσεις των δικαίων για να γίνουν αποδεκτές στον Πατέρα Του. Η λέξη που μεταφράζεται εδώ ως κλήρος δεν σημαίνει ένα κομμάτι γης, έναν «κλήρο», αλλά τις «αποφάσεις της τύχης» ή τις «αποφάσεις της Πρόνοιας». Στο τέλος των ημερών, ο κλήρος, ας πούμε, έπρεπε να ριχθεί. Με άλλα λόγια, έπρεπε να ληφθεί μια απόφαση αναφορικά με εκείνους που θα θεωρούνταν άξιοι να κερδίσουν την ουράνια κληρονομιά. Και όταν η υπόθεση του Δανιήλ τεθεί προς εξέταση, κρίνεται δίκαιος, στέκεται στον κλήρο του, του έχει δοθεί μια θέση στην ουράνια Χαναάν. Δεν αναφέρεται ο ψαλμωδός σε αυτή την εποχή και το γεγονός, όταν λέει (Ψαλμός 1:5), “Γ' αυτό, δεν θα σηκωθούν οι ασεβείς σε κρίση, ούτε οι αμαρτωλοί στη σύναξη των δικαίων”;

Όταν ο Ισραήλ επρόκειτο να εισέλθει στη γη της επαγγελίας, έριξε τον κλήρο και η κάθε φυλή έλαβε τη γης της [ΙτΝ 18:8]. Έτσι, οι φυλές στάθηκαν στους αντίστοιχους «κλήρους» τους πολύ πριν αρχίσουν πραγματικά να κατέχουν τη γη. Ο χρόνος του καθαρισμού του αγιαστηρίου αντιστοιχεί σε αυτήν την περίοδο της ιστορίας του Ισραήλ. Στεκόμαστε τώρα στα σύνορα της ουράνιας Χαναάν όπου λαμβάνονται αποφάσεις, οι οποίες αναθέτουν σε κάποιους μια θέση στην αιώνια βασιλεία και αποκλείουν άλλους για πάντα από αυτήν. Στην απόφαση της υπόθεσής του, το μερίδιο του Δανιήλ στην ουράνια κληρονομιά είναι εξασφαλισμένο. Και μαζί του θα σταθούν και όλοι οι πιστοί. Και όταν αυτός ο αφοσιωμένος δούλος του Θεού, που γέμισε μια μακρά ζωή με τις ευγενέστερες πράξεις υπηρεσίας προς τον Δημιουργό του, αν και επιβαρυμένος με τις πιο βαριές φροντίδες αυτής της ζωής, εισέλθει στην ανταμοιβή του για τα αγαθά έργα του, κι εμείς μπορούμε να εισέλθουμε μαζί του στην ανάπταση αυτή.

Ολοκληρώνουμε τη μελέτη αυτής της προφητείας, με την παρατήρηση ότι δεν είναι μικρός ο βαθμός της ικανοποίησης μας καθώς αφιερώσαμε όσο χρόνο και μελέτη είχαμε σε αυτή την υπέροχη προφητεία, και συλλογιζόμενοι τον χαρακτήρα αυτού του πιο αγαπημένου των ανθρώπων και του πιο επιφανούς των προφητών. Ο Θεός δεν κάνει διακρίσεις· και η αναπαραγωγή του χαρακτήρα του Δανιήλ θα εξασφαλίσει με χαρακτηριστικό τρόπο τη θεϊκή εύνοια ακόμα και τώρα. Ας μιμηθούμε λοιπόν τις αρετές του, ώστε κι εμείς, όπως αυτός, να λάβουμε την επιδοκιμασία του Θεού όσο βρισκόμαστε εδώ και να κατοικήσουμε ανάμεσα στα δημιουργήματα της άπειρης δόξας Του στην αιωνιότητα.

